M. Th. a. Sch. 47a
2 R.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Dñica prima aduētus dñi Sermo primus beati bernardi abbatis de sex aūstanciis aduētus dñi.

Odie frēs aduētus in iaū celebra m9 ⁊ cuius vtiq; sicut et cēteraū solēpnita tum nomē quidē celebre satis ⁊ notū est mūdo: ꝫ ratio nois forte nō ita. Infelices enī filij adā omissis veris ⁊ salutaribus studijs ⁊ aduca potiꝰ ⁊ trāsitoria ḡrunt Quibꝰ enī assimilabimꝰ hoiēs generatiois huiꝰ. aut quibꝰ cōparabimꝰ illos ⁊ quos videmꝰ a teneris ⁊ tpalibꝰ ḡsolationibꝰ auelli separariq; nō posse? Profecto silēs sūt hijs q̄ submersi pcliātur in aquis Nimiꝝ videas eos tenēbris tenere. nec vlla tōnc deserere qđ primū occurrerit manibꝰ quicq̄d sit illud ⁊ licet sit aliquid vile qđ pdesse oīno nō possit: vt sunt radices herbarum ceteraq; silia. Nam ⁊ si qui ad eos forte veniāt vt subueniāt. nōnūq; solent apphensos inoluere secū ⁊ adeo vt iā nec sibi. nec illis opē ferre pualeāt Dic pereūt i hoc mari magno ⁊ spacioso ⁊ sic pereūt miseri dū pitura sectātes. omittūt solida ⁊ q̄bꝰ apphēsis emergere ⁊ saluare possēt aīas suas. Neq; enī de vanitate ꝫ de veritate dicē ⁊ ḡnoscetis eā ⁊ liberabit vos// Vos āt frēs quibꝰ tanq; puul revelat deꝰ q̄ abscōdita sūt a sapientibꝰ ⁊ prudētibꝰ ⁊ arcana q̄ vere salutaria sūt sedula cogitatione versamī ⁊ diligēt pensate cōnem huiꝰ aduētꝰ ⁊ quētes nimiꝝ q̄s sit qui veniat ⁊ vñ/quo/ad quid/ qñ/et qua. Laudabil ſn dubio ista curiositas ē. ⁊ salubris. Neq; enī tā deuote ecclia vniūsa pūtē celebraret aduentū ⁊ nisi lateret in eo magnū aliquod sacramētū// Primū ergo cū aplō stupente ⁊ āmirāte incuemī et vos quātus sit iste q̄ ingredit. Ipse ē enī sēm gabrielis testimoniū altissimi filiꝰ ⁊ ac proīn omnipotentissimꝰ ipē Neq; enī phas est dei filiū degenerē suspicari ⁊ ꝫ equal fateri nēce est altitudis ⁊ cuius dēnitatē. Nā ⁊ primāpū filios pncipes ⁊ ⁊ filios regū reges esse quis ne sciat? Octuptñ q̄d sibi vult q̄ trib9 psonis q̄s in sūma trinitate credimꝰ. ḡfitemur ⁊ adoramꝰ. non pē non spūs aduenit ꝫ filiꝰ ? Minime quidē ego id factū esse arbitror sn causa. Dz quis cognouit sensū dñi ? aut q̄s ḡsiliariꝰ eius fuit? Neq; enī sn altissimo trinitatis ḡsilio factū ē ⁊ vt filiꝰ adueniret. ⁊ si ḡsiderandꝰ exilij nri causā ? forte ssis adūtere possumꝰ vel ex pte q̄ congruū fuerit a filio nos maxīe liberari/ Luciferenī ille q̄ mane oriebatur. pro eo q̄ altissimi similitudinē usurpare ēptauit ⁊ rapinā arbitratꝰ est esse se equalē deo. qđ vtiq; filij ē? papitatus illico corruit ? qm̄ zelauit p filio pē ⁊ opē dixisse videtur. michi victā ⁊ ego retribuā Cōtinuo videbis sathanā tanq; fulgur de celo cadentē Quid tu superbis terra et cinis? Di superbientibꝰ āgelis deꝰ nā pepāt ? quātomagis tibi putredo et

Bibliothecæ Dusselanæ Vallis 1741. emptus 40. Stuferis.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

vmis: Nichil ille frāt⁹ nichil opa
tus est: tātū cogitauit supbiā: q̄ in
momēto ī ictu oculi irrepabiliter p̄
apitatus est: quia iuxta apostolū in
veritate non stetit. Fugite supbiam
frēs mei: queso multū fugite imaū
omis peccati supbiam: que tā velo
citer ipm quoq; sydereū⁹ ārcticis clari
us micantē eterna caligine obtene
brauit luciferū: que nō modo ange
lū. sed angeloz̄ p̄cumū in dyabolū
cōmutauit. Unde q̄ protin⁹ inuidēs
homī quā cōcepit in semetipō in eo
peperit iniquitatē: suadens vt lignū
vetitū gustans. ficret sicut de⁹ scīēs
bonū et malum. Quid enī pollice
ris/quid promittis miser. cū filius al
tissimi scientie clauē habeat: ꝑmo
et ipē sit clauis. clauis vtiq; tuid.
qui claudit: et nemo apit: In eo sūt
oēs thesauri sapie: et scie absc̄diti
Tu ne eos vt hoī p̄stes inq; fura
beris: Videte q̄ vere iuxē dñi sīniaz
mēdax iste est: q̄ ꝑ ei⁹ frā: et men
dax fuit dicēs. similis ero altissiō:
et mēdacij p̄: cū in hoīe quoq; ve
nenatū suc falsitatē semīariū fudit
dicens/eritis sicut dij Tu q̄z hō si
vides futē aurtis cū eo// Aduertis
tis frēs q̄ ī hac nocte lectum est in
ysaya dicēte dño. Principes tui infide
les: vel vt alia trāslatio hēt inobe
diētes: socij furū Recuera ei ꝓncipes
nū adam: et eua. ꝓncipia nrē ꝓpagi
nis inobediētes et socij furū: dū q̄d
filij dei est. serpentis ymmo dyabo
li per serpentē ꝙsilio subripere temp
tant. Nec dissimulat iniuriam filij
pater. Pater enī diligit filiū: ꝫ cō
tinuo et in ipsū hominē vindictam
retribuit: et aggrauat sup nos ma
num suam Oēs enim in adā pecca
um⁹: et ī eo sīniam dānatiōis acce
pim⁹ oēs Quid ergo agat filius vi
dens p se zelare prēz: q̄ nulli peni
tus pcre creature? Ergo inq̄t occa
siōe mei creaturas suas p̄ amittit?
Altitudinē meā p̄m⁹ āgel⁹ affecta
uit. et pp̄lm q̄ sibi crederet habuit:
ꝫ cōtinuo p̄ me⁹ ḡuiter vindicauit
in illū: patiens eū pariter cū oib⁹
suis plaga iaurabili/castigatiōe cru
deli Quam q̄z q̄ nichilomin⁹ mea
est sūpe volut hō: q̄ ne illi quidē
miser⁹ est: nec pcrit oculus ei⁹ Nū
quid de bob⁹ cura est deo?// Du
as tm̄ frāt nobiles creaturas cōtio
ꝓtinus pcipes. capaces btitudinis āgelū
videlicz atq; hoīez: ꝫ ꝑ me pdi
dit āgelos multos/hoīes vniūsos
Ergo vt sciāt q̄z q̄ ego diligo prēz
p me reāpiat q̄s q̄uis mō ꝑ me a
musisse videā. Dī ꝑ me tēpestas
hec orta est ait ionas: tollite me et
mittite ī mare Oēs michi inuidēt:
vado q̄ talē eis exhibebo memetip
sum: vt quisquis īuidere voluerit.
quisquis gestierit imitari: fiat ei e
mulatio ista in bonū. Nouu tamen
in affectū malicie q̄ nequitie ange
los trāsisse desertores: nec ex igno
rantia aliqua seu infirmitate pecca
sse: ideoq; perire necesse est. penitere
nolētes Patris enī amore et honore
regis iudiaū diligit. Propter hoc
enim q̄ ipse creauit hoīes ab ūitio:
vt repleantur ex hijs loca vacua et
ruine ihersalem restaurentur. Di
cebat enim nullam angelis viam
patere redeundi. Nempe nouit

superbiam moab q̄ superb⁹ est valde ⁊ ℔ superbia ei⁹ ℣emediū pñe non admittit: ac p̄ hoc nec veniā Atuero hoīs vite nullā postea cōdidit creatura: innuēs ex hoc ipso redumēdū adhuc hoiez. q̄ppe quē supplātauit alienā maliā: ideoq̄ ꝓdesse ei p̄t caritas aliena ℣ta q̄ dñe obsecro ꝙplaceat tibi vt eruas me: q̄m ego infirm⁹ sū: q̄m de terra mea furtim sublat⁹ sū. ⁊ hic innocēs ī laqū missus sum. Nō penit⁹ quidē innocēs: ℣ q̄tū ad eū q̄ me seduxit. innocēs aliquatenꝰ. ℔ Ædmaū michi p̄suasū est dñe. veniat veritas vt possit falsitas dep̄hendi: ⁊ cognoscā veritatē. et veritas liberabit me: si tñ dep̄ hēse falsitati penit⁹ abrenūauero. ⁊ cognitæ adhesero veritati. Alioq̄n nō humana erit temptatio. nec humanū peccatū: ℣ obstinatio dyabolica. Nēpe p̄seuerare ī malo dyabolicū est: ⁊ digni sunt pire cū illo. q̄ cūq̄ in similitudine ei⁹ p̄manēt in pēa. // Ecce audistis frēs q̄s sit q̄ veniat: ꝙsiderate iā vñ veniat. ⁊ quo venit vtiq̄ de ꝛorde dei p̄ris. ī vterū virginis mātis: venit a summo cælo in inferiores partes terre. Quid ergo? Nōne ℔ nob⁹ in terra est ꝙversādū? Est. si tñ in ea perstiterit ille. Vbi enī bene erit sine illo? aut vbi male esse poterit cum illo? Quid michi ē in cælo? ⁊ a te q̄d volui sup terram? Deꝰ ꝛordis mei ⁊ pars mea deꝰ in eternū. Nā ℔ si ambulauero ī medio vmbre mortis: nō timebo mala q̄m tu mecum es. Nūc autē vt video et ad terras et ad ipsū quoq̄ descēdis infernū? nō tanq̄ vinctus. ℣ tanq̄ inter mortuos liber: sicut lux q̄ in tenebris lucet. et tenebre eā nō cōprehēdere ℣ Nō nec relinq̄tur aīa in inferno: nec sācū ꝛorꝰ eius in terra vidit ꝛorruptionē. Ep̄us enī q̄ descendit ipse est qui ascēdit. vt adimpleret oia: de quo scriptū est: q̄ ptrāsijt bñfaciēdo et sanādo oēs oppressos a dyabolo. Et alibi Exultauit vt gygas ad currendū viam: a sūmo cælo egressio ei⁹: ⁊ occursus ei⁹ vsq̄ ad sūmū eius ℔ Merito p̄inde damat aplūs dicēs Quę sursum sūt quērite: vbi xp̄s est in dextera dei sedēs Incassū enī laboraret erigere ꝛorda nra: nisi collocatū in cælis salutē nrē docēret auctorē. // Sed videam⁹ iam que sequūtur: nā ⁊ si materia quidē copiosa inuenit ⁊ ubertima valde: sed angustie tpis tantam sermonis lōgitudinē non admittūt. // Cōsiderantib⁹ igitur quis veniat: magna ōnino q̄ ineffabilis maiestas innotuit. // Dulcibus placentibus vnde veniat. grandis plane patuit via: sēm eius testimonium qui ꝓphetico p̄ueniens spiritu. ecce inquit nomen domini venit de longinquo. // Porro quo veniat intuentibus. apparuit ineffabilis dignatio et penitus inexcogitabilis: q̄ in carceris hui⁹ hore fetorēq̄ tāta descēdere dignata ē cælsitudo. // Jam q̄s dubitet magnū in causa aliquid fuisse: vt maiestas tanta de tā lōginquo in locum tam indignū descēdere dignaretur? Plane magnū aliq̄d: q̄ mia magna: q̄ miseratio multa:

qz caritas copiosa. Ad qđ enī venis se credēdū est? Hoc nāq; est qđ iux ta ꝓpositū ordinē oporteat iā pscru tari. nec sane laborādū est nobis in hac pte: aū maifeste aduēt9 eiꝰ cau sam ⁊ verba ipi9 ⁊ opa damēt. Ad qrendū q̄pe ouē centesimā q̄ errauc rat. de mōtib9 ꝓperauit Et vt mai festi9 confiteāt9 dño mie eiꝰ. et mi rabilia eius filijs hoim: ꝓpter nos venit. Vita quērētis dei dignatio? magna dignitas hois sic quesiti: in qua si gloriari voluerit nō erit in sipiens. Nō q̄ aliquid videatur es se a seipso: sed q̄ tanti eū fecerit ipe qui fecit. Omnes enī diuitie. omis gloria mūdi et quicquid i eo vanū piscitur: minꝰ est ad hanc gloriā? ymo nec est aliquid in eius cōparatione Dic quid est homo qz magnificas eū? aut quid apponis erga eū cor tuū? // Attamē velim nosse quid sibi voluerit q̄ ad nos venit il le: aut quare nō magis iuuem9 nos ad illū. Nostra enī necessitas erat. Dz nec cōsuetudo diuitū vt ad pau peres veniāt: nec si ꝑstare voluerūt. Ita est frēs. Nos magis ad eū ve nire dignū fuit: sed duplex est ipe dimentū. Nam caligabāt oculi nos tri: ille vero lucē inhabitat iaccessi bilē: et iacentes paralitiā in graba to diuinā illā non poteramus attin gere celsitudinē. Propterea benig nissimus saluator ac medicus ani marū ⁊ descendit ab altitudine sua: ⁊ claritatē suā infirmis oculis tem peraut. Induit se laterna quadā: il lo vtiq; glorioso ⁊ ab omni labe pu rissimo corpore quod suscepit. Hec est illa lenissima plane et prefulgi da nubes: supra quā ascensurū eum ꝓpheta ꝑdixerat. vt descenderet in egiptū // Tēp9 est iā ipsū quoq; ꝑsiderare tps qñ saluator aduenit Venit enī qđ ⁊ vos credim9 nō la tere: nō in initio. nō in medio tpis. ſ in fine Nec incōgruc factū est. ſ vere sapiēs dispoſuit sapiā: vt cū ꝑmo magꝰ ēet necessariū. tūc ꝑmo afferret auxiliū: pronos ad ingrati tudinē ades filios non ignorās. Ve re enī adue ſperascebat et inclinata erat iam dies ⁊ recesserat paulomi nus sol iustiae: ita vt exigu9 nimis splendor eius. aut calor esset in ter ris. Nam ⁊ lux diuine notiae pau ua admodū erat: et habundante ini quitate fetuor refriguerat caritatis Jam non apparebat angelus. non loquebatur prophetā. cessabant ve lut desperatione vicii. pre nimia v tiq; duritia hominū ⁊ obstinatiōe: q ego ait filius tunc dixi ecce venio Hinc et alibi legimus scriptū. Ego ipse qui loquebar ecce assū. Dic sic dum medij silenaū tenerent oia. ⁊ nox in suo cursu mediū iē peraget et oipotens sermo tuus domine a regalibus sedibus venit. Quod ⁊ apostolus intuens ait. Quando ve nit plenitudo temporis: misit deus filiū suū Nimirū plenitudo ⁊ habū dantia temporaliū obliuionē ⁊ ino piam fecerant eternoꝝ. Opportune ergo tūc aduenit eternitas quādo magꝰ tpalitas ꝑualebat. Nā vt ce tera silea: ipā quoq; pax tpalis illo in tpe tanta fuit. vt ad vnī9 hois edictū describeretur vniuersus orbis

// Habetis iam et psonā venīē tis. q loāī vtrūq; id est a quo q ad quē venit: causā quoq; q tēmp9 nō ignoratis: vnū restat. via scilicet p quā venit. Et hec quoq; diligēter requirēda: vt possim9 sicut dignū est occurrere ei. Verūptn̄ sicut ad operandū salutē in medio terre. semel venit in carne visibilis: ita cotidie ad saluādas aīas singulox in spū venit et invisibilis: sicut scriptū est. Opus ante faciem nrām xps dns Et vt noueris occultū esse hūc spiritualē aduentū: in vmbra ei9 inquit viuem9 inter gētes. Propterea dignū est vt si non valet infirm9 in occursū tanti medici prædere lōgi9: saltē conet erigere caput. q aliquatenus assurgere veniēti // Non te oportet o hō maria trāsfretare. nō penetrare nubes. nō trānsalpinare necesse est: nō grandis inquā oñdit tibi via: vsq; ad temetipm occurre deo tuo: ppe est enī verbū in ore tuo et in corde tuo. Vñ ad cōpūctionē cordis q cōfessionē oris occurre: vt saltem exeas de sterqlinio misere cōscientie. qm̄ indignū est illuc auctorē puritatis itrare. Et hec quidē de eo aduētu sūt dicta: quo singulox mētes inuisibili dignat illustrare potētia // Libet autē q manifesti aduētus gsiderare viā: qm̄ vie ei9 vie pulchre: et oēs semite ei9 pacifice Ecce inqt spōsa venit saliēs in montib9: trānsiliēs colles. Venientē vides o pulchra: nñ cubātē videre ātē non poteras. Dixisti enī. Indica mihi quē diligit aia mea: vbi pascas. vbi cubes. Cubās pascit āgelos. in illas ppetuas eternitates: quos sacia at visiōe eternitatis q imutabilitatis sue. Sed ne ignores te o pulchra. qm̄ mirabil fā ē visio illa ex te: q fortitata ē q nō poterit ad eā Verūptn̄ ecce egress9 ē de loco suo: q q cubās pascit āgelos. ipe cepit sicq; sanabit nos: q videbitur veniēs q past9. qui cubās et pascēs videri ante nō poterat. Ecce venit saliens in mōtib9: trānsiliēs colles. Montes q colles prīarchas q pphas accipe: q quēadmodū venit saliēs q trānsiliens. in libro generatiōis lege Abrahā genuit ysaac: ysaac genuit iacob hē. Ex hijs mōtib9 pdijt vt iuenīcs radix presse: vñ iuxta pphetā egressa est virga: q exin̄ flos ascēdit: sup quē requieuit spūs septiformis. Sō manifesti9 alio in loco aperiens iēm pphetā. ecce inqt virgo q cipiet et pariet filium: q vocabitur nomē ei9 emanuel: qđ interpretat/ nobiscū de9. Quē enī prius florē. ipm deūm emanuelē: et quā direxerat virgam. manifesti9 exprmens/ vginem noiauit. Dz necesse est altissimi huius sacramēti gsideratione die i alteri tractare: digna enim ppio sermone materia: pīsertim qz in lōgum iā hodiern9 sermo præsit.

Sermo eius dē secūd9 vñ supra q de verbis ysaye pphete. Ioquit9 est dns ad achaz dicens. Pete tibi signū a domino. hē

Audiuimus suadentem tegi achaz ysayam prophetam/ petere signū a dño: siue in profundū inferni: siue i excelsū sup. Audium9

rnsionē ei9 : formā q̄ē habētē pie
tatē·ſ nō vtutē Propt̄ hꝯ deniq; ab
eo q̄ ituꝛē noꝛ ꝙ aui cōſitē hoīs co
gitatio metuit reꝓbaꝛi Nō petū in
q̄t : ꝙ nō tēptabo dñm /// Elat9e
rat achaz faſtigio ſolij regal : aſſur9
huānc ſapiētie vbis Audierat ergo
yſaias a dño· Vade dic vulpi illi :
petat ſibi ſignū a dño in pfundū in
ferni Habet enī vulpes foueā : ſ in
infernū quoq; ſi deſcendere ut· adeſt q̄
pphēdat ſapiētes i aſtucia ſua ſtēq;
vade ait dñs dic volucri illi : petat ſi
bi ſignū in excelſū ſupza Habet enī
volucris nidū : ſ et ſi in celū aſcēde
rit· illic ē qui ſuꝑbis reſiſtēs· ꝓpria
vtute calcat ſuꝑboꝝ ꝙ ſublimiū col
la· Verūptamen diſſimulat ille po
teſtatis excelſe/ ſeu incōꝓhēſibilis
pfunditatis· vel ſapiētie quetere ſig
nū : ꝙ ꝓptera ſignū bonitatē vo
mui dauid dñs ipe pmittit : vt quos
nec poteſtas nec ſapientia terruit·
alliciat ſaltē exhibitio caritatē· Po
teſt tñ in eo q̄ ait i pfundū inferni/
caritas eā ipſa qua maioꝛē nemo
habuit· vt i infernū quoq; p amicē
moꝛiendo deſcēderet nō īmerito de
ſignari : vt pāpiatur achaz vel i ex
celſū regnātē expaueſcere maieſtatē·
vel deſcēdētes ad inferos āplecti cari
tatē· Doleſt9ē ergo nō ſolū hoīb9
ſ eā deo : quiſq; nec maieſtatē co
gitat in timoꝛe : nec caritatē in amo
re meditatur· Propter hoc inq̄t da
bit dñs ipe vobis ſignū : in q̄ mani
feſte ꝙ maieſtas ꝙ caritas īnoteſcat
/// Ecce virgo cōcipiet et pariet
filiū : et vocabitur nomē eius ema
nuel : quod interꝓtatur nobiſcū deꝯ
Noli fugere adā : quia nobiſcū deꝯ
Ne timeas o homo/ nec audito no
mine dei terreaꝛis : quia nobiſcū de
us : nobiſcū carnis ſimilitudine· no
biſcū vtilitate· Propter nos venit
tanq̄ vn9 ex nobis : ſimilis nobis
paſſibilis· Deniq; butirum ꝙ mel ī
quit comedet Ac ſi dicat· Paruul9
erit : et veſcetur infantilibus alimē
tis Vt ſciat inquit reꝓbare malū :
et eligere bonū· Etiam hic bonum
et malum audis ſicut in arboꝛe veti
ta : ſicut in ligno tranſgreſſionis : ſ
multo melius a ꝓmo adam ſcīū d9
iſte ꝓtitur Eligens enim bonū· ma
lum reꝓbat : non ſicut ille qui di
lexit maledictionē et venit ei : ꝙ no
luit benedictionē ꝙ elongabitur ab
eo· Nam vt in eo q̄ ꝓmiſit· butirū
et mel comedet · aduertere poteris
paruuli huiꝯ electionem : tantū aſ
ſit eius gratia · vt qđ ꝓſtat vtiq; q̄
ſentire· digne ꝙ accōmodate ad intel
ligentiā pferre cōcedat· /// Duo
ſunt in lacte ouis : videlicet butirū
ꝙ caſeus : butirum pingue vt humi
dum : caſeus ecōtra aridus vt duꝯ
Bene ergo paruulus noſter eligere
nouit : qui butirum comedens· caſe
um vtiq; non comedit Huc eſt enī
centeſima ouis q̄ erraut : ꝙ in pſal
mo loquit errau ſicut ouis que pe
riit : Vtiq; genus humanū· qđ be
nignuſſim9 paſtoꝛ q̄zit : alijs ſane no
nagintanouē oueb9 in montibus de
relictis /// In hac igitur oue duo re
peries : naturā dulcē naturā bonā·
et bonam valde tanq̄ butirū : ꝙ pec
cati coꝛruptionem vt caſeum· Vide
ergo quā oꝓꝛtune puer nr̄ elegit :

qui naturam nrām sine ulla peccati
corruptione suscepit ⁊ Nā de peccata
tib9 legit. coagulatū est sicut lac cor
coꝛꝝ: in quib9 utiq; puritatē lactis/
corruperat fermentū maliciae/coagu
lū iniquitatis ⁊ Dz ⁊ apis habet mel
lis dulcēdinē: habet eaē aculei pūc
tionē ⁊ Apis uero est q̄ pascitur inter
lilia. q̄ floꝛigerā inhabitat patriā an
geloꝝ: uīi ad ciuitatē nazareth qđ
interp̄tat flos aduolauit. ⁊ ad sua
ue olentē ꝓpetue uirginitatis floꝛē
aduenit. ⁊ Illi isedit: illi adhesit ⁊ Hu
ius apis mel ⁊ aculeū nō ignoꝛat:
qui miam ei ⁊ iudiciū cū ꝓpha dica
tat. Attn̄ ad nos ueniēs. solū mel
attulit. ⁊ nō aculeū. id est miam et
nō iudiciū: ita ut ꝓsuadentib9 q̄nq;
discipul' ut ciuitatē q̄ suscipe eū no
luit. p̄peret igne cōsumi: rndent
nō uenisse filiū hoīs ut iudicaret. ſ
ut saluaret mūdū ⁊ Nō habebat acu
leū apis nrā: quocirā mō deposuerat
illū. q̄n tāta indigr patiēs miam ex
hibebat ⁊ nō iudiciū. Dz nolite spe
rare in iniq̄tate: nolite peccare in spe
⁊ Habet enī apis nrā q̄nq; resumere
aculeū suū: ⁊ acuter nimis infigere
illū in medull' hoīm pcoꝛ: q̄m pz
nō iudicat quēq;: ſ oē iudiciū dedit
filio ⁊ Nūc at puul9 nr butiū ⁊ mel
comedit: q̄n bonū nature huane di
uine mie sic i semetipō uniuit ut es
set hō uer9. ⁊ pcm nō habēs: de9
miſeꝛoꝝ. ⁊ iudiciū nō exhibēs ///
Ex hijs iā manifestū arbitroꝛ q̄nā
sit ⁊ga de radice esse pdēs: q̄s
ueꝛ flos sup quē requiescit sps scūs:
q̄m ⁊go dei genitrix uirga ē/flos fi
li9 ei9 ⁊ Flos utiq; flos filij ⁊ginis:
flos cādid9 ⁊ rubicūd9: electꝰ ex mi
lib9 ⁊ Flos i quē ꝓspicere desiderāt āge
li: flos ad cui9 odoꝛē cuncta surrexerūt moꝛ
tui: ⁊ sicut ipe testat flos. flos capi
est ⁊ nō ceti Cāp9 ei sine oi humano
uiret āmuniculo: nō seminat9 ab ali
q̄. nō defoss9 sarculo: nō irriguat9 si
mo ⁊ Dic oīno sic ⁊ginis alui floꝛui
it: sic inuiolata integr et casta marie
uisceꝛa/tūr pascua eterni uiroꝛis flo
rē ptulere: cui9 pulchritudo nō uite
at coꝛruptionē: cui9 glā i ꝓpetuū nō
marcescat /// O ⁊go uirga subli
mis. i q̄ sublime ⁊tūs scīm erigr: uſ
ad secretū in trono. uſ ad dīm ma
iestatē: negr id miū: q̄m i altū mit
tr radice humilitatis O uere celestis plā
ta: ꝓfectoꝛ cūctis: sanctior uniuersis O
uere lignū uite: qđ solū fuit dignū
portare fructū salutis /// De ꝑhēsa ē
ia malignę serpēs ⁊sutia tua: nuda
ta ē plane falsitas tua ⁊ Duo ipsue
tas creatoꝛi: mēdacij q̄ inuidie infa
mauerās eū: sed in utroq; cōuictus
es esse mentitus ⁊ Diquidē ab illo
moꝛitur cui dixeras. nequaq̄ moꝛie
ris: ⁊ ueritas domini manet in eter
num. ⁊ Ded et nunc respō de si potes
Quam ei arboꝛem cuius arboꝛis
fructū inuidere potuit: qui nec hāc
quidem uirgam electam/⁊ fructum
sublimem negauit? Etenim qui p
prio filio non peperāt: quomodo
nō omnia simul cum illo donauit?
/// ⁊ Ded iā aduertistis ni fallor.
quoniam ⁊go regia. ipsa est uia
per quam saluatoꝛ aduenit: pro
cedens ex ipsius utero tanq̄ spon
sus de thalamo suo Tenentes er
go uiam quam pōre si meministis

cepim9 inuestigare sermone ⁊ studeam9 ⁊ nos dilectissimi ad ipm̄ p eā ascendere. qui p ipām ad nos descendit ⁊ per eam venire ī gratiā ipsius. qui p eam in nr̄am miseriam venit.

¶ Per te accessum habeam9 ad filiū o benedicta inuentrix gratie. genitrix vite. mat̄ salutis ⁊ vt p te suscipiat nos. qui p te datus est nobis Excusset apud ipm̄ integritas tua. culpā nostre corruptionis ⁊ et humilitas deo grata. nr̄ē veniā impetret vanitati Copiosa caritas tua nr̄os cooperiat multitudinem peccatoz̄ ⁊ et glōsa fecūditas. fecunditatē nobis gr̄eat meritoz̄ Dña nr̄ā/ mediatrix nr̄ā. aduocata nr̄ā tuo filio nos tecū cilia ⁊ tuo filio nos tecōmēda ⁊ tuo filio nos repūta. Fac o bñdcā p grām quā inuenisti. p p̄rogatiuā quā meruisti ⁊ p miam quam peperisti ⁊ vt qui mediante te fieri dignat9 est particeps miserie et infirmitatis nostre. te quoq; intercedente p tia apes faciat nos glorie ⁊ beatitudinis sue ⁊ xp̄s ihesus filiꝰ tuus dñs noster ⁊ qui est super oīa bñdictus in seacula Amen.

¶ Sermo tera9 vnde supra. ¶ de septem columpnis.

Ad aduentu dñi quē celebram9 si p sonam venientē intuear nō capio excellentiā maiestatē ⁊ si attendero ad quos venerit. dignationis magnitudinē expauesco ¶ stupent certe et āgeli de nouo. videntes insta se quem supra se semp adorant ⁊ manifeste iā et ascendentes et descendentes ad filiū hoīs ¶ Di gsidero p̄pter q̄d venerit ⁊ amplector quoad possū inestimabilē latitudinē caritatis. ¶ Di modū cogito ⁊ exaltationē agnosco humane cōditionis // ¶ Venit siquidē vniuersitatis creator et dñs ⁊ venit ad homines ⁊ venit p̄pter hoīes ⁊ venit hō ¶ Ded dicaret aliq̄s. Quo venisse dicitur ⁊ qui semp vbiq; fuit ⁊ Erat quidem in mūdo ⁊ et mūdus p ipm̄ factus est ⁊ et mūdus eū non cognouit Nō ergo venit q̄ aberat ⁊ ꝑ apparuit q̄ latebat. Dñs et humanā in qua agnosceretur induit formā ⁊ qui nimiū in diuina lucē habitat inaccessibilē. Nec sane ingloriū maiestati/ apparere in similitudine sua quā fecerat ab iīio ⁊ nec indignū deo/ a quib9 in substātia sua nō poterat agnosci. in ymagine exhiberi ⁊ vt q̄ fecerat honunē ad ymaginē ⁊ similitudinē suam. ipe hominib9 innotesceret factus homo // ¶ Hui9 ergo aduent9 tante maiestatis. tante humilitatis. tante caritatis. tante eā glorificationis nr̄ē ⁊ ab vniuersa ecclia semel ī anno solempnis memoria celebrat̄ ¶ Dz vtinā ita semel ageretur vt semper ⁊ id quippe dignū. Quante enī insanie est. vt post tanti regis aduētū/ alijs q̄buslibet negocijs/ hoīes velint seu audeāt occupari ⁊ et nō magnomissis oīb9. solu ei9 cultui vacēt ⁊ nec in ei9 p̄ntia cuiusq; meminerint ceteroz̄ ¶ Ded non oīm est qđ ait p pheta. memoriā habundantie suauitatis tue eructabūt ⁊ siquidē nec oēs hec memoria pascit. ¶ Dane nemo qđ nō gustauit ꝑ nec q̄ tm̄ gustauit eructat huius q̄ppe nō nisi de plenitudie ⁊ sanctitate p̄cedit. ¶ Propterea q̄z sclārē mēs ⁊ vita. memoriam hāc et si celebrāt nō eructāt ⁊ sū

deuotione ⁊ affectione dies istos a
nda quadã ꝙsuetudine obseruantes
// Deniq; quod ũpnabilius est
ipã quoq; iestimabilis huiꝰ dignati
onis memoria datur in occasioẽm
carnis: vt videas eos tanta solli
tudine diebꝰ istis vestiũ glãm ab
ũ parare deliras: ac si hec ⁊ hmõi
queat in sua natitate xp̃us: ⁊ ibi
susc̃piatur dignius/vbi hec accura
tius exhibẽtur. Sed ipsũ audi dicẽ
tẽ. Superbo oculo ⁊ insaciabili corde:
cũ hoc nõ edebã. Quid tanta ambi
tione vestes paras in natale meũ?
Detestor ego superbiã: non ãplector
Quid tanta sollicitudie aborꝝ copi
as reponis in tẽpus illud? Dãpno
ego carnis deliras: non accepto.
Plane insaciabilis es corde tanta
parãs/⁊ ex tam longo: nam corpi
bꝰq; ⁊ pauora sufficerent: ⁊ q̃ pos
sent oportunius inueniri. Celebrãs
ergo aduẽtũ meũ: labijs me hono
ras: cor autem tuũ longe est a me
Nõ me colis: ꝙ deus tuus venter
est: ⁊ gloria in cõfusione tibi. Infe
lix oĩno qui voluptatẽ corpis/⁊ se
culariꝰ glẽ colit vanitatẽ: btũs au
tẽ ꝑplũs aiꝰ dñs deus ciꝰ. Frẽs no
lite vos emulari in malignãtibꝰ: ne
q; zelantes, faciẽtes iniq̃tatẽ. Intel
ligite magꝰ in nouissima coꝝ: ⁊ cõ
patimi cis ex aĩmo: ⁊ orate p cis
qui p̃occupati sunt in delictis. Hec
eni faciũt miseri: quia ignorantiam
dei habent. Nam si cognouissent:
nunq̃ dñm gloriẽ tanta aduersum
se insania prouocarẽt. Nos autem
dilectissimi excusatioẽm de ignoran
tia non habemus. Plane nosti eũ
quisq̃s hic es: ⁊ si dixeris quia nõ
noui cum. eris similis secularibus
mendax. Deniq; si eũ non nosti q̃s
te huc adduxit: aut quomõ huc ve
nisti? Alioq̃n quando tibi persuaderi
posset carorꝝ affectibꝰ corporis vo
luptatibus. seculi vanitatibus spon
te abrenũciare. ⁊ iactare cogitatum
tuũ in domino. ⁊ omnem sollicitudi
nem tuam in eum proicere. de quo
nichil bene ymo tam male conscien
tia teste meruerat? Quis tibi iquã
persuadere id posset. si nescires qui
a bonus dominꝰ sperantibus in se.
animẽ quetenti ipsum: nisi cognos
uisses ⁊ tu. quia suauis est dominꝰ
⁊ mitis. ⁊ multe miserationes ⁊ ve
rax? Hec autem vnde nosti: nisi q̃
non solum ad te. sed etiam in te ve
nit? // Cupliæm enim eius ad
uẽtũ nouimus. ad hoies. in hoies.
gtra hoies. Ad hoies quitẽ indiffe
rẽter: nõ aũt ita in hoies. aut gtra
hoies. Sed q̃ ꝑmus ⁊ veraus no
ti sũt vtpote manifesti: de seãdo qui
spiritalis ⁊ occultꝰ est: ipsũ audi di
cẽtẽ. Si q̃s diligit me. sermonẽ me
um seruabit: ⁊ pater meus diliget
eũ: ⁊ ad eũ veniemꝰ. et mãsionẽ a
pud eũ faciemꝰ. Btũs apud quem
mãsionẽ faciet dñs ihu. Btũs i quo
sapia edificat sibi domũ. excidẽs ea
lũpnas septẽ: btã aia q̃ sedes est sa
piẽtie. Quenã ẽ illa? Aia vtiq; iusti.
Merito plane: q̃ iustitia ⁊ iudiciũ
p̃paratio sedis tue. Quis in nobis est
frẽs: q̃ desiderat in aia sua sedẽ pare
xpõ? Ecce q̃nã illi seruiat/q̃ tepeat:
qđ pulsinar optet p̃parari. Justitia in
q̃ ⁊ iudiciũ p̃paratio sedis tue. Justitia

vicet9ē ; qđ suū est vnicuiq; tribuēs
Tribue ergo trib9 q̄ sua sūt ; redde
superiori · redde inferiori · redde equa
li cuiq; quod debes ; et digne cēle
bras aduentū xp̄i ; parans ei iu iusti
cia sedem suā · Redde inquā reuerē
tiā prelato et obedientiā ; quaz al
tera mordis · altera morpis est · Nec
enī sufficiat exteriꝰ obtēperare maio
ribꝰ nr̄is ; nisi ex intimo mordis af
fectu sublimiter sentiam9 de eis Qz
q si tā manifeste inoluerint indigna
aliquiꝰ plati vita · vt nichil oīno ex
cusationis nichil dissimulatiōis ad
mittat ; p̄ter eū tm̄ a quo est omis
ptās · ipsum quē modo talem noui
mus · excelsū reputare debem9 ; nō
p̄tribus p̄sone meritis · sz ordinati
oni diuine Ꝛ dignitati ipiꝰ officij
deferētes // Sic q trib9 nr̄is inter
quos viuim9 ipō iure frēitatē q soci
etatē humane · q̄silij sum9 q auxilij
debitores · Nec enī volum9 vt ipsi
nobis impendant ; consiliū quo eru
diatur ignorantia nr̄a ; auxiliū quo
iuuetur infirmitas nr̄a · Sed forte
erit inter vos qui tacitus respon
deat dicens · Qđ ego q̄siliū dabo fra
tri ; aut nec vnū quidē dicere verbū
phas est absz licentia ; Qđ auxiliū
impendere ; aī ne minimū aliquod
agere liceat absz obediētia ; Ad que
ego · Nō deerit certe qđ faciaꝫ ; tā
tūmodo caritas fraterna nō desit ·
Nullū esse meliꝰ q̄siliū arbitror · q̄
si exēplo tuo fratrem docere studeas
q̄ oporteat · que nō oporteat fieri ;
prouocās eū ad meliora ; q cōsulēs
ei nō verbo neq; lingua / sz opere et
veritate · An vero vtiliꝰ aut efficaci
us auxiliū aliqđ est · q̄ vt arceo de
uote p ceo · vt non dissimules tedat
gucre aulpas eiꝰ ; vt nō modo nul
lū ei offendiculū ponas · sz solliciꝰ
sis quantū prevales tanq̄ angelꝰ
pacis de regno dei scādala tollere · q
occasiones scādaloz penitus remo
uere ? Vi talē fr̄i q̄siliarū Ꝛ auxili
arū exhibes · reddis ei qđ debes ;
nec habet vñ causetur // Porro si
cui forte p̄latus es ; huic sī dubio
teneris debitor sollicitudinis āplio
ris · Exigit q ipē a te custodiā q dis
ciplinā Custodiā quidē · vt possit ca
uere pcm ; disciplinā vero · vt quod
munꝰ cauit · mīme maneat impuni
tū // Qz Ꝛ si nemī fīm p̄esse vide
ris · habes tm̄ sub te qui custodiam
hāc Ꝛ disciplinā oporteat exhiberi ;
dico aūt corpꝰ tuū · quod sī dubio
regendū accepit spūs tuus ; debes
ei custodiā · vt nō regnet ī eo pcm ·
nec mēbra ciꝰ arma fiant iniq̄tatis ;
debes et disciplinā vt dignos faci
at p̄nie fructus · casligatū q subditū
seruituti // Cōge tm̄ grauiori et pe
riculosiori debito tenētur astricti ; q̄
pro multis aīabꝰ redditum sūt rati
onē · Quid ego infelix quo me ver
tam ; si tantū thezaurū / tā p̄ciosū
depositū istud · qđ sibi xp̄us sanguīe
p̄prio p̄cioſius iudicauit · contigerit
negligentiꝰ custodire ? Vi stillantē
in cruce dñi sanguinē collegissem ;
esset q; reposiꝰ pectus me in vase vi
treo · qđ q portari sepiꝰ oporteret ;
quid animi habiturus essem in dis
crimine tanto ? Et certe id seriādū
accepi ; pro quo mercator non insi
piens · ipsa vtiq; sapiētia sanguinē

illū dedit. Qz q habeo thesaurū istū in vasis fictilib9 q ꝙb9 multo pluca ꝙ vasis vitreis iminere pcula videntur. Accredit sane ad solliciatudinis cumulū ℔ pond9 timoris: q cū ℔ meā q pximi cōscientiā seruare nōe sit. neutra michi satis ē nota: vtraq; abissus ipsetutabilis. vtraq; michi nox est: q nichilomin9 exigitur a me vtriusq; custodia: ℔ clamatur. custos ꝙd de nocte. custos ꝙd de nocte. Non est m dicere cū cayn. nūꝙd custos fratris mei sū ego: sed est fateri humiliter cū ꝓpheta: nisi dominus9 custodierit ciuitatē. frustra vigilat qui custodit eam. In eo tamen excusabilis ego videor: si vt p̄dixi debitā exhibeo custodiā pariē et disciplinā. Qz si prioza quoq; quatuor nō defuerūt: dico autē erga prelatos reuerentiā ℔ obedientiā. consilium q auxiliū erga frēs: qd ad iustiā ptinet. non imperatā sedē inueni et sapiētia. Et fortassis hec videantur sex voluptuose quas exādit in domo quam edificauit sibi: q septima quoq; querenda est. si forte ℔ eā nobis notā facere ipā digneē. // Qz vero phibet sicut sex in iustiia. septimā quoq; itelligi in iudicio. Neqz erit iustiia sola: ꝫ iustiia inquit ℔ iudiciū preparatio sedis tue. Deniq; si prelatis ℔ equalibus q inferioribus reddimus qd oportet: nichil ne accipiet deus: Ac ei plane qd debet. nemo retribuere potest: q tā copiose cumulauerit super nos misericordiā suā. q tā multa deliquerimus ei. q tam fragiles q nichil sumus: q tam plenus q suffiaens ille sibi: q bonoꝝ oīm nostroꝝ non egens. Audiu tamen ipm dicentē ei au iacta q occulta sapientie sue reuelauit: qz honor regis iudiciū diligit. Nichil qd in se est a nobis exigit ampliꝰ. tm dicam9 iniq̄tates. q iustificabit nos gratis: vt gratia cōmendetur. Diligit eni aiam. que in cōspectu eius ℔ sine intermissiōe cōsiderat. q sine dissimulatione dijudicat seipsā. idq; iudiciū a nobis nō nisi ꝓpter nos exigit: qz si nos met ipsos iudicauerim9 nō vtiq; iudicabimur. Propterea sapiens veretur oīa opa sua: scrutatur discutit. dijudicat vniuersa. Honorat ꝙpe veritatē: qui se q sua omnia in eo statu quo veritas habet. ℔ agnoscit veraciter. ℔ humiliter confitetur. Audi denigq; manifestiꝰ iudiciū a te exigi pe9 iustiiā. Cū feceritis inquit oīa que p̄cepta sunt vobis: dicite seruꝰ inutiles sum9. Hec plane qd in hoīe est digna sedis ꝓpatio dño maiestatis vt et iustiie māda studeat obs̄uare: q sp sese indignū q inutilē arbitrē.

Sermo quartus. de duplici adventu et de pennis argentatis.

Dignū est frēs vt tota deuotione dñi celebretis aduētū: delectati tāta ꝙsolatione. stupefacti tanta dignatiōe. inflāmati tāta dilectione. Nec vō solū cogitetis cū quo venit ꝙrere q saluū facē qd perierat: ꝫ q illū nichilomin9 q̄ veniet ℔ assumet nos ad seipsū. Vtinā ecca hos duos aduēt9 iugi meditatiōe ruminātes in cordib9 vr̄is q̄tū in ꝓmo ꝓficerit: quātū ꝓmiserit in ſcō do. Vtinā certe dormitatio inter

medios deros Hec enī sūt duo bza chia spōsi ; int̄ que spōsa dormiēs aiebat Leua eius sub capite meo; et dextera illi⁹ amplexabitur me Nā in sinistra siquidē eius sicut alibi le gimus diuiciae ℔ gloria; in dextera lōgitudo vitae // ¶ In sinistra in quit e⁹ diuiciae ℔ glā. Filij adam ge nus auarū ; ambitiosū audite. Qz vobis aū terrenis diuicijs ℔ gloria tpali ; que nec vere nec veste sunt ; Argentū ℔ aurū nonne terra est tu bea et alba ; quam solus hominū er ror facit aut magis reputat pretio sam ; De nigz si vestra sunt hec ; tol lite ea vobiscū Qz homo aū intere rit nō sumet oīa ; nec q descendet aū eo glā ei⁹. Vere g̃ diuiciae nō opes sūt ſ virtutes ; quas secū ascia por tat. vt iperpetuū diues sit/ ¶ De glā quoq; dicit apostolus. Gloria nrā hec est ; testimoniū cōscie nostre Hec ē vtiq; vera glā ; que est a spū veritatis. Ipse enī spūs testimoniū phibet spiritui nr̄o ; q filij dei sum⁹ Gloria vō quā ab iuicē accipiūt/ q glām que est a solo deo nō requirūt vana est ; qm̄ vani filij hominū Insi piens tu/ qui mercēs congregas in sacū pertusū ; qui thesaurū tuum alieno in ore cōstituis ; ignorans q arcba ista non clauditur. nec seras habet. Quanto melius sapiūt qui thesaurū suū ipsi sibi seruant ; alijs non committunt. Verum nunquid semper seruabunt ? Nunquid semp abscondent ? Veniet aū manifesta erunt abscondita cordis ; qui vero fuerint ostentata non comparebūt Hinc est q veniēte domino. fatuarū vginū lāpades extinguūtur. et q re cperūt mercedē suā ab hoib⁹ a do mino nesciūtur. Propterea dico vo bis kmī ; vtile est abscōdere. magis ꝙ ostentare siquid habem⁹ boni ; si aut q mendia aū elemosinā petunt. non pretiosas vestes ostendunt. sed seminuda membra/ aut ulcera si ha bucrint ; vt ad eius ad miam videntis animū inclinet. Qua regulā publi canū ille seruaut/ multo meli⁹ pha risco ; q nō descēdit iustificat⁹ ab illo/ id ē p illo// ¶ Tps est frēs ; vt iu diciū incipiat a domo dei. Quis vero finis eorū qui nō obediūt euā° ; Qd iudiciū hijs q in ℔ iudicio nō resur gūt ? Quicūq; ei iudicia dissimulāt eo iudicio qd nūc est. in quo pncps hui⁹ mūdi eiect foras ; iudicē expec tent vel magis timeant. quo aū ipō pncipe suo foras ejiciantur et ipsi Nos aūt si perfecte iudicamur nūc secuni saluatorē expectem⁹ dominū nr̄m ihesū xp̄m ; q reformabit corp⁹ humilitatis nostre. cōfiguratū corpori claritatis sue Tūc fulgebūt iusti ; ita vt videri possint docti pariter ℔ indocti. fulgebūt ei sicut sol in regno patris eorū. Erit enim claritas sa lis septēpliciter ; id est sicut lux sep tē diei / ¶ Aduenies ei saluator re formabit corpus humilitatis nostre. configuratū corpori claritatis sue ; si tamē prius fuerit reformatū. ; configuratū humilitati cordis ipsius Propt̄ qd ; dicebat. Discite a me q2 mitis sū ; humilis corde Cōsidera sane in hijs verbis qm̄ humilitas duplex ē ; altera cognitiōis. altera affectionis q hic dicit cordis Prior

agnoscim9 qm̃ nichil sum9: hãc dis
am9 a nobis ipis. ⁊ ab ifirmitate p
pria. Posteriore calcam9 glãm mũ
di: ⁊ hãc ab illo discim9/q̃ exinani
uit semetipz formã serui accipiẽs:
qui etiã quesitus in regem fugit: q̃
situs ad tãta pbra. ⁊ ignominiosũ
signũ crucis/sponte obtulit semetip
sum // Dunt ergo si uolumus veli
m9 inter medios deros. id est duos
aduent9/pene nẽ dargentate: vt
illã scilicet virtutũ formã teneam9.
quã ⁊ verbo ⁊ exẽplo cõmendauit
xps pñs ut carne ⁊ argento siqui
dem nõ incõgrue intelligitur huma
nitas eius: sicut in auro diuinitas
Omnis itaq; virt9 nrã. tam longe
est a virtute vera. q̃ longe est ab ea
forma: ⁊ eis pena nra ad nichilum
valet: si non fuerit dargentata /
Magna quidã pena est pauptas:
qua tã cito volatur in regnũ celoz.
Nã in alijs virtutib9 que sequũtur.
pmissio futuro tempe indicat. pau
pertati nõ tam promittitur q̃ detur
Unde ⁊ in pñti tempe enũciatũ est.
qm̃ ipoz est regnũ celoz: cũ in cete
ris dicatur. hereditabũt. consolabũ
tur et similia // Videm9 autẽ pau
peres aliquos / qui si verã haberent
pauptatem. nõ adeo pusillanimes
inueniẽtur. et tristes: vtpote reges
⁊ tegẽtes celi. Dz hij sunt qui paupe
res esse volũt. eo tẽ pacto vt nichil
eis desit: ⁊ sic dilgũt pauptate. vt
nullã inopiã paciantur // Dunt et
alij mites: ꝛ q̃diu nichil dicatur vel
agitur nisi p eoz arbitriu Patebit
autẽ q̃ longe sint a vera mãsuetudi
ne: si locus dabitur occasio. Hec au
tem mãsuetudo quo hereditabit: q̃
aũ hereditate deflectitur vel deficit:
// Alios quoq; lugẽtes video: sed
si de uerbo pdeẽt ille lacrime. nõ
ita facile ibi solueẽtur in risũ. Nũc
aũt cũ habũdanti9 otiosa ⁊ scurrilia
verba pfluant q̃ prius lacrime. la
crimas huiusmodi de hijs esse non
arbitror. quib9 cõsolatio diuina p
mittitur: q̃quidem post illas tam
facile cõsolatio vilis admittitur //
Alij tam vehementer contra alioz
delicta zelantur. vt videri possent e
surire ⁊ sitire iustitiã: si esset apud e
os de suis quoq; peccatis ⁊ idẽ iudi
cium: ꝛ nũc pond9 ⁊ pond9 vtrũq;
est abhominatio apud deũ Nam q
tra alios tã impudẽter q̃ imaniter
estuant: seipos tam insipienter q̃ in
utiliẽ palpant // Dunt alij miseri
ordes de hijs q̃ ad ipos nõ ptinẽt:
qui scãdalizãtur si nõ datur oib9 ha
bũdanter: sic tũ vt ipi ne i modico
quidẽ gruẽnt. Oz si miseri ordes es
sent: de suo facere deberẽt miam: si
nõ possũt de terrena substãtia. de vo
lũtate bona daret hijs q̃ cõtra eos
forte peccare videreẽt indulgẽtiã: da
ret dulce signũ. Vbũ bonũ qd ẽ supe
rabũdãtiũ optimũ. vt eoz mẽtes ad peni
tẽtiã puocaret Denique et hijs et oĩ
b9 quos i pcto ẽe cognoscerẽt: passi
onẽ ipenderẽt. ⁊ oratiõnẽ. Alioq̃n
mia illoz nulla ẽ: ⁊ miam ꝓsequẽẽ
nullã // Ite ſt q̃ pcta sua sic ꝓfitẽẽ.
vt videri possẽt ex desiderio mũdãdi
ordis id agẽẽ: oia ei i confessioe lauã
ẽ: nisi q̃ ea q̃ ipi spõte dicũt alijs /
ab alijs paciẽẽ audiẽ nõ possũt Qui
si vẽ mũdum desiderarẽt. vt videtur.

nō iritatent̃: ꝫ haberēt i eis gra
tiā· qui suas illis maculas demōstra
rent / ℂ Dūt ꝙ alij q̄ si viderūt quē
piā vel leuiter scandalizatū· valde sol
liati sunt qūo eū in pacē reducere pos
sint: ꝙ videt̃ur praesiā: nisi ꝙ eoꝝ ꝙ
motio/si forte quid contra eos fac
tum dictūve videbitur· tardius vni
uersis/difficiliusq; poterit sedari Qui
nimirū si vere pacem diligerēt: haut
dubiū q̄n eā quererēt sibijpsis //
Deargentem9 igit̃ pēnas nostras
in xp̄i quersatioē: siat et martires
sancti lauerūt stolas suas in ei9 pas
sioē Imitemur ꝑ quoad possu9 eū:
qui sic dilexit paupertatem· vt q̄us
in manib9 eius essent fines terre tñ
non habuerit vbi reclinaret caput:
ita vt discipulos adhereētes ei/legā
mus fame cōpulsos spicas manib9
ꝓfricasse/cū ꝙ sata trāsirēt: quiq; t̄p̄
ous ad occisionē duct9 ē· ꝙ siat ag
n9 coꝝ tondēte se obmutuit· ꝙ nō a
peruit os suū: quē ꝙ sup lazarū ꝙ su
per āutatē fleuisse· ꝙ i orationib9 ꝙ
noctasse legi9· usisse vero aut iocas
se nusq̄ ꝙ q̄ sic esurnit iusticiā· vt cū
ꝓpa nō haberet· tātū ꝙ peccat̄ nūs
a semetipso exegit satisfactionē· vñ
in cruce nichil aliud ꝑ iusticiā sitie
bat: q̄ ꝙ sinuās mozi nō dubitaut·
ꝙ orauit ꝙ crucifixoꝝib9 suis: q̄ pec
catū nō fecit· et ꝓposita sibi ab alijs
patiēter audiuit: q̄ ꝙ tedāliādis si
bi peccatoꝝib9 tāta sustinuit

Sermo quintus de triplicā aduē
tu· et de triplica inouatione

Dixim9 nup hijs q̄ dargētaue
rūt pēnas suas dormiendum
inter medios deros· duos signan
tes aduētus: sed vbi sit dormiendū
non diximꝰ Terā9 ei quidē aduen
t9 est meli9 inter illos: in quo dele
tabilit̃ dormiūt· qui eū nouerūt· Il
li ei duo manifesti sūt: ꝫ nō iste· In
prioze quidē in terris visus· ꝙ cū ho
minib9 quersat9 est: q̄n siat ip̄e tes
tatur· ꝙ viderūt et oderunt In poste
rioze vero videbit omnis caro salu
tare dei nr̄m: ꝙ videbūt in quem trās
fixerūt· Medius occult9 est: in quo
soli eū in seipis vident electi· ℟ sal
uc fiūt aīe coꝝ/ ℂ In p̄mo ergo ve
nit in carne ꝙ infirmitate: in hoc
medio in spū ℟ vtute: in vltimo in
gloria ꝙ maiestate Per virtutē enī
pueniēt ad glām: quia dñs vtutū
ip̄e est rex gloie· Et it̃ alibi ait id̃
ꝓpha: vt viderem vtutē tuā ℟ glo
riā tuā// ℂ Aduent9 siquidē iste me
dius via quedā est: ꝙ quā a primo
pueniat̃ ad vltimū· In primo xp̄s
fuit receptio nostra: i vltimo appa
rebit vita nostra· in isto vt dormia
mus inter medios deros· requies
est ℟ cōsolatio nra Dz ne aut forte i
uētiōa videantur· q̄ de h̄ medio ad
uētu diximꝰ: ip̄z audite Di qs inq̄t
diligit me ꝓmoēs meos ꝓuabit: ꝙ
p̄r meꝰ diliget eū: ꝙ ad eū venieꝰ
Dz q̄d est q̄ diligit me sermoēs me
os ꝓuabit? Legi9 ei alibi q̄ timet de
ū faciet bona: ꝫ pl9 aliq̄d dictū sen
tio de diligēte· qz ꝓmoēs meos ꝓua
bit Vbi ꝑ seruādi sē Haut dubiū q̄n
i coꝛde: siat ait ꝓpha In coꝛde meo
abscondi eloquia tua: vt non pec
cem tibi· Sed quomodo in coꝛde
seruandi? An suffiat sola eos seruā
re memoria? Atuero sic seruanti

diát apostol9 ꝙm sciẽtia inflat. Omnigꝫ ⁊ memoriã fuale delet obliuio. Verma sic sermonẽ dei: quo melius seruare poteris abũ corporis tui. Nã ille panis viuus est: ⁊ ab9 mentis est. Panis terren9 dũ in archa ẽt a fure tolli: ꝑt a mure corrodi: ꝑt vetustate corrũpi. Vbi vo comedere illũ: qđ hodꝫ times? Hoc mã custodi vbũ dei: bti enĩ q̃ custodiũt illud. Ergo trajiciat in viscera que dũ aie tue: trãseat in affectiones tuas. et in mores tuos: comedet bonũ ⁊ delectabitur in crassitudine aia tua. Ne obliuiscaris comedere panẽ tuũ/ ne arescat cor tuũ: sed adipe et pinguedine repleatur aia tua. Si sic vbũ dei seruaueris: haud dubiũ q̃n ab eo seruaris. Veniet enĩ ad te filius cũ patre ⁊ veniet ꝓphẽa magn9 qui renouabit ihrlm: et ille noua faciet õnia. Hoc enĩ facit hic aduẽtus: vt sicut portauim9 ymaginẽ terreni. sic ⁊ portem9 ymaginem celestis. Sicut fuit vetus adã effus9 p totũ hoiem ⁊ totũ occupauit: ita mõ totũ obtineat xp̃us/ q̃ totũ creauit. totũ redemit. totum ⁊ glorificabit: q̃q; totũ hoiem saluũ faciat i sabbato. Erat in nobis aliquãdo vet9 hõ ꝓuaricator ille: erat in nobis tã in manu. q̃ in ore ⁊ in corde. In manu dupliciter p facin9 ⁊ flagitiũ: in ore similiẽ p arrogãtiã ⁊ detrationẽ: in corde quoq; p desideria carnis/ et desideria glie terrenalis. Hũc aũt si q̃ noua creatura in xp̃o vetera trãsierit: ⁊ cõtra facin9 in manu/ innocentia: ⁊ tra flagitiũ/ cõtinentia est: in ore cõtra arrogantiã/ verbũ cõfessionis: ⁊ cõtra detractionẽ/ vbũ edificatiõis: vt vetera dant vetera de ore vro. In corde vero cõtra carnis desideria / caritas: humilitas cõtra glãm tpalẽ. Et videsi non in hijs trib9 xp̃m dei verbũ trapiãt singuli electorũ: quib9 dictũ est. Pone me signaculũ sup brachiũ tuũ: signaculũ sup cor tuũ. Et alibi. Prope est verbũ in ore tuo. ⁊ in corde tuo.

Sermo sextus de aduẽtu dñi. ⁊ carnis resurrectione.

Volo vos frẽs nõ ignorare tps visitatiois vre: ꝙ ne illud q̃d qđ hoc tpe visitetur in vobis. Anima enĩ hoc tpe est/ nõ corpib9 assignatũ: q videlicet longe dignior anima corpore. priorẽ sollicitudinem sibi naturali vendicet dignitate. Sed et prior reparanda est: quã constat corruisse priorem Anima siquidem corrupta in culpã: fecit vt corpus quoq; corrũpatur in penã. Veniq; si xpristi membra volumus inuenire sequendũ est nobis sine dubio caput nostrũ: vt videlicet prima nobis reparãdarũ animarum sit sollicitudo. pro q̃bus ipse iã venit. ⁊ quatũ p̃us medetur studuit corruptioni. Corporis vero curam ei magis tempori reseruem9. et differamus in illũ diẽ. quo reformandi corporis gracia est venturus: sicut meminit apostolus dicens. Saluatorẽ expectam9 dñm nr̃m ihm xp̃m qui reformabit corp9 humilitatis nre. cõfiguratũ corpori claritatis sue. In p̃ori siq̃dẽ aduẽtu tã̃ꝑ precursor vel magr̃ vẽ p̃o ipi9 iohes baptista clamat. Erat ingens agn9 dei:

tollit pcā mūdi Nō diat moꝛbos
woꝛpis· nō molestias carnis: ſz pec
catū qđ ē moꝛbꝰ aīe ⁊ woꝛtupio mē
tis Ecce q̄ tollit pcā mūdi Vñ:
Vtiq; a manu· ab oculo· a collo: de
mū eā a carne ipā· qui alꝰ infixū
ē Tollit pcām e manibꝰ gmissa pec
cata delēs: tollit ab oculo purgās
woꝛdis intētionē: tollit a collo vio
lētā temouēs dñationē: ſicut ſcrip
tū ē Jugū exactoꝛis eiꝰ ſupaſti:
ſicut i die madyan Itēq; Cōputreſ
cet iugū a facie olei· Et aplūs loq̄
tur dicēs Vt nō regnet pcām i vēo
moꝛtali woꝛpe Diq̄tē alio i loco a
it idē aplūs· Dico inq̄t q nō eſt in
me bonū: hoc ē i carne mea Et a
libi Infelix ego hō: q̄s me libera
bit de woꝛpe moꝛtis huiꝰ: Dicebat
nimirū nō pus liberādum ſe eſſe a
peſſima illa radice· q̄ carni infixa ē
a lege pcāi que eſt in mēbꝛis nīis:
donec ab illo woꝛpe ſolueꝛet Vñ ⁊
cupiebat diſſolui et eſſe cū xp̄o: ſci
ens q pcām ſepans inē nos ⁊ deū
penitꝰ auferꝛe nō poterit· donec libe
temur a woꝛpe· Audiſtis de quodā
quem dñs curauit a demonio: qm̄
vollidēs ⁊ multū deꝛerpēs eū/demō
exiuit ab illo Ita dico vobis· genꝰ
illud pcāi qđ totiens ꝑturbat nos(
ꝓpiſcētias loquoꝛ ⁊ deſideria ma
la)repmi q̄dē debet et pōt p gratā
dei vt nō regnet in nob: nec demꝰ
mēbꝛa nā arma iniq̄tatis pco: ⁊
ſic nulla cāpnatio ē hijs q̄ ſunt in
xp̄o ihu: ſz nō eijcietur niſi in moꝛ
te· qn̄ ſic diſcerpimur vt aīa ſepare
tur a woꝛpe // Habes ad quid
venerit xp̄us: ⁊ qui intēdere debet
xp̄ianis Propterea noli o woꝛpꝰ·
p̄ripere tempa: potes ei aīe ipedi
re ſalutē: tuā ipſiꝰ opari non potes·
Omnia tempus habēt Patere vt
nūc aīa p ſe laboꝛet: magis āt ei
am collaboꝛa ei: qm̄ et ſi cōpateris
⁊ conregnabis· Quantum eius im
pedis reparationē· tātū impedis tu
am: qꝛ nimirū ante reparari non po
teris· donec ſuā in ea deꝰ ymaginē
videat ꝛeformatā // Nobilē hoſpi
tē habes o caro· nobilē valde: ⁊ tu
ta ſalꝰ tua pēdet de eiꝰ ſalute Da
honoꝛem hoſpiti tāto· Tu q̄dē ha
bitas in regioē tua: aīa tua pegri
na ⁊ exul apd̄ te ē hoſpitata Que
ſo te q̄s tuſtiꝰ/ſi foꝛte nobilis ⁊ p̄
potēs quiſpiā apud eū voluerit hoſ
pitari· nū libenter in āgulo domus
ſue/aut ſub gradibus ſuis/vel in ip
ſis cineribus ſuis accubabit: cēdēs
hoſpiti ſuo locum ſicut dignum eſt
pacem: Et tu ergo fac ſimiliē:
iniurias vel moleſtias tuas ne te
putaueris: tantum vt hoſpes tuꝰ
honoꝛificē poſſit apud te demoꝛari
Honoꝛ tibi eſt vt pro eo interim te
exhibeas inhonoꝛum· Ac ne foꝛte
deſpiāas aut peruupendas hoſpitē
tuum· pro eo q peregrinus tibi vi
detur ⁊ aduena: diligenter atten
de quid hoſpitis huius tibi preſen
tia largiatur· Ipſe enim eſt qui
tribuit oculis viſum: ⁊ auditum au
ribꝰ preſtat: ipſe qui lingue voꝫ·
palato guſtum· motum membꝛis o
ibus miniſtrat Di quid vite· ſi q̄d
ſenſus· ſi quid in te deꝛoꝛis eſt: hu
ius hoſpitis beneficium ꝛecognoſce
Denicꝙ diſceſſus eius pbat: quid

pñtia conferebat Protinꝰ enim aia
discedẽte lingua silebit oculi nil vi
debũt obsurdescãt aures corpꝰ oẽ
rigebit facies expallescet in breui
quoq; totũ cadauer putrescet et pu
tredũ fiet & deor omis in saniẽ q
uertetur Vt quid ergo pro tẽpora
li q̃libet delectatiõe q̃tristas et ledis
hospitẽ tuũ istũ & cũ nec sentire qui
dem ullo mõ poteras nisi p ipsum
Adhuc si tantũ q̃fert tibi exul & in
imicicarũ causa a facie dñi sui eie
ctus & quantũ tibi pstabit recõcilia
atus Noli o corpus noli impedire
recõciliationem illam qm grandis
exin tibi glã pparatur Patienter
ymo libenter temetipm expone ad
oia nichil dissimules qd huic vide
at recõciliatõi posse pdesse Dic hos
piti tuo qr recordabiẽ dñs tui & res
tituet te in gradũ pstinũ & tu memẽ
to mei Dino enim memor erit tui in
bonũ si bñ seruiet illi & cũ pueni
ret ad dñm suũ suggeret ei de te et
lostur bonũ p bono hospite diãs
Cũ in vltionẽ culpe sue exularet ser
uus tuꝰ pauꝑ quidam apud quem
hospitatꝰ sũ meam fecit miam & nũc
retribuat p me dñs meꝰ Primo siq̃
dẽ oia sua deinde eam semetipm ex
posuit vtilitatibꝰ meis nõ pene si
bi pter me in reiunijs multis in
laboribꝰ frequẽs in vigilijs sup mo
dũ in fame et siti & in frigore & nu
ditate Quid igit Profecto nõ mẽ
tietur scriptura q̃ dicit Volũtatẽ ti
mentiũ se faciet & deprecationẽ eoꝝ
exaudiet O si forte gustare posses
dulcedinẽ hanc si forte gloriã istã
paleas estimare Mira enim dãnus
sum & tñ vera & oino indubitata si
de libꝰ Ipe dñs sabaoth dñs Vtutũ
& rex glie ipe descendet ad reformã
da corpa nra & q̃figurãda corpi da
tate sue Quãta erit illi gla qꝰ inef
fabilis exultatio qñ creator vniũ
sitatis q̃ paiabꝰ iustificãdis humil
ante venerat & occultꝰ pro te glo
rificãda o misera caro / sublimis ve
niet & manifestꝰ nõ iã in infirmitate
sed in gla & maiestate sua Quis co
gitabit diẽ aduentus illiꝰ qñ de
scendet cũ plenitudine lumis angeli
s paratis tibꝰ & tube q̃ tu exactãti
bus de puluere corpꝰ incipis Et re
pientibꝰ illud obuiam xpõ in aera
Quonã ergo caro misera inspice
re / & prsus insana trãsitorias q
ducas q̃rit cõsolatiões ymo de so
latiões Si forte cõtingat repelli & i
dignã iudicari hac gla magis autẽ
nichilominꝰ ineffabili in eternũ ex
cruciari pena Non sic obsecro frẽs
mei nõ sic q̃mymo delectetur in hu
iusmodi meditatioibꝰ aia nra q̃n e
tiã caro nra reqescat in spe saluato
rẽ expectãs dñm nrm ihm xpm q̃
reformabit illã q̃figurate tũ corpi da
tatis sue Dic enim ait pphia Sitiuit in te aia mea qꝰ multiplicit ti
bi caro mea Desiderabat siquidẽ a
nima pphetal aduentũ pcẽ quo
se nouerat redimendã & multo am
pliꝰ caro desiderabat aduentũ pos
teriorẽ & glificationẽ suã Tũc enim
iplebũtur desideria nra et plena erit
maiestate dñi ois terra Ad quam
glaz ad quã btitudinẽ ad quã de nõ
ex pcẽ q̃ exuperat oẽm sensũ ipe su
a mia nos pducat nec q̃fidat nos

ab expectatiõe nostra: saluatoꝛ quẽ expectam⁹ ihesus xpristꝰ dñs noster. q̃ est bñdictꝰ in scula.

Dmo vij. de triplici utilitate aduentꝰ dñi ꝑ tres idigẽtias humanas

Fruote celebram⁹ aduentũ dñi: id est am⁹ qđ operatꝰ est. Di quẽ non modo ad nos ꝓ et ꝓpter nos venit: q̃ bonoꝛ nr̃oꝛ nõ eget. Verũ nr̃e qui de idigentie q̃ntitatẽ maiestatꝭ ipi dignatiõis ei⁹ indicat magnitudo. Nec mõ ꝓficuũ egritudinis ex ipõ ꝓpo medicamis inotescat: ꝓ q̃ valitudinũ numer⁹. ex multitudine remediorũ. Vt q̃d eni diuisiones grãꝛ sũt: si non videtur necessitatũ vlla diuersitas? /// Et q̃dem difficile ẽ vniuersas vno ꝓmone ꝓsequi indigentias quas experimur: ꝓ occurrũt m̃ intrã tres cõditiõis: et quodãmõ ꝓpriales. Nemo eni reperitur in nobis: q̃ nõ intrã ꝭ cõsilij. et auxilij. ꝭ ꝑsidij indigens videatur. Nimirũ generalis est humano genꝰ miseria triplex: et q̃ q̃t regim⁹ i regione vmbre mortis. in infirmitate corporis. in loco tẽptationis: si diligẽt aduertim⁹ tripli hoc incõmodo miserabiliter laborabim⁹. Nã et facies sum⁹ ab seducẽdũ: et debiles ad opandum: et fragiles ad resistendũ. Di discernere volum⁹ inter bonũ et malum deprimur: si tẽptam⁹ facere bonũ deficim⁹: si conamur resistere malo deijcimur et supamur. Necessarius ꝑin de saluatoꝛis aduentus: necessaria sic ꝓcupatio hoibꝰ ꝑtia xpi. Atq; vtinã sic veniat. vt copiosissiã sua dignatiõe. et in nobis ꝓficiãt hitans illuiet tenebras nr̃as: et nobiscũ manens adiuuet infirmitatẽ nr̃am: et ꝓ nobis stans fragilitatẽ nr̃am ꝓtegat et ꝓpugnet. Si eni ille in nobis: q̃s iã deprimet nos? Si ille nobiscũ: q̃d de cetero nõ possum⁹ in eo q̃ ꝓficere nos? Si ille ꝓ nobis: quis cõtra nos? Fidelis q̃silian⁹ est: q̃ neq; fallit nõ nino/neq; fallere queat. Fortis auxilian⁹ qui non lasscat: patronus efficax: q̃ et ipsũ sathanã sub pedibꝰ nr̃is velociter cõterat: et oia machinamẽta q̃fugat. Nimirũ ipse ẽ dei sapia. aut semp in ꝓmptu sit instruere ignorãtes: ipse dei virtꝰ. aut faciles sit ꝭ de facilitate refiere. et de tripli piditãtes /// Ad hũc g̃ tm̃ eruditoꝛẽ fres mei. si oi deliberatiõe aut cam⁹: hũc tã strenuũ adiutoꝛẽ in oi opatione inuocem⁹. Huic tã fido ꝓpugnatoꝛi in oi colluctatiõe ꝓmittamus aias nr̃as: q̃ ad hoc ꝓpsũ venit in mundũ. vt habitãs in hoibꝰ. ãt hoibꝰ. ꝓ hoibꝰ. et tenebras nr̃as illuiaret: ꝭ laborẽ leuaret. et periculo ꝓpulsaret.

In vigilia natiuitatis dñi Sermo ꝓmus beati bernardi abbatis: de pronũciatione natiuitatis dñice

Somuit vox letitie in terra nr̃a: vox exultationis ꝭ salutis in tabernaculis pcoꝛ. Auditũ ẽ vbũ bonũ. vbũ ꝙsolatoꝛiũ: ꝓmo iocũdita te plen⁹: dign⁹ oi acceptatiõe. Jubilate mõtes laudẽ: et oia ligna siluarũ plaudite. maiꝰ aũ faciẽ dñi q̃ venit. Audite celi et auribꝰ ꝑcipe terra: obstupesce et lauda vniuersitas creaturarũ: ꝓ tu magꝰ o hõ. Jhs xpõ filiꝰ dei

nascitur in bethleem iude Quis tā
lapidei cordis aut cuius aīma nō lique
facta sit in hoc verbo? Quid enūcā
ari dulcius poterat aut qđ delectabilius
cōmendari? Quid tale vnq̄ auditū
est aut aliquid simile mūdus vnq̄ acce
pit? Jhesus xp̄s filius dei nascitur i
bethleem iude O breue verbū de
verbo abbreuiato: sed celesti suaui
tate refertū laborabat affectio mel
liflue dulcedinis copiā latius effū
dere gestiens nec inuenies verba
Tāta siquidē grā est sermonis huius
vt continuo inapiat nimis sapere: si
vel vnū pcta mutauero Jhs xp̄us
filius dei nascitur in bethleem iude
// O natiuitas illibata sed itate
honorabilis mundo amabilis hoī
bus collati magnitudine būficij
inuestigabilis cunctis angelis sacra p
funditate misterij Et in hijs oībus
admirabilis singulari excellētia nati
uitatis utpote q̄ nec p̄mā similem
visa est nec habere sequētē O pt̄us so
lus sine dolore/solus ne sciens pudoris
corruptionis ignarus: nō reserās sed
cōsecrās uirginalis uteri tēplū O
nūtas supra naturā sed p naturā
miraculi excellētia superās ff repa
rās Vtute misterij Frēs generatio
nē istā q̄s enarrabit? Angelus nūcia
at-virtus obumbrat-supuenit sps:
Virgo credit-fide cōcipit Virgo-pturit
Virgo-manet virgo quis nō miret?
Nascit altissimi filius deus de deo
genitus ante secula: nascit deniq; ver
bū infans quis vel satis miretur?
Nec sane ociosa natiuitas cui instāti
osa dignatio maiestatis // Jhs
xp̄s filius dei nascit i bethleem iude
Vos q̄ in pulue estis expergiscimini
laudate: ecce dns venit cum salute
Venit cū salute venit cū vnguen
tio: venit cū glā Neq; ei sine salu
te ihs neq; xp̄s sine vnctiōe: neq;
sine glā venit filius dei Dicite ipse sa
lus ipse vnctio: ipse glā sicut scrip
tū est Glā patris filius sapiēs Felix
aia q̄ gustato salutis frūi trahit et
auerit in odore vngētorum: vt videat
glāz eius glām q̄si vnigeniti a patre
// Respirate paulū: ecce ihs q̄rere
et saluū facere qđ pereerat Horribi
qualescite: ecce xp̄us q̄ egritudines cor
de sanat vnctiōe mire fuc Exultate
quicunq; estis grādia cōcupiscētes
descēdit ad vos filius dei vt regni
sui faciat cohēredes Ita obsecro sa
na me dne et sanabor saluum me
fac et saluus ero: glorifica me et ero glo
riosus Dic nēpe būdicat aia mea
dnm et oia q̄ intra me sūt nomē e
ius: cū pprietas fueris oībus iniqta
tibus meis sanaueris oēs infirmita
tes meas: repleueris i bonis desi
derium meum // Ecce tria dilectissimi sapit
in: q̄ audio nasci ihm xp̄m filiū dei
Quare vocamus eū nomē eius ihm nisi
qz ipse saluū faciet pplm suū a pec
catis eorum? Aut xp̄s quare noiari vo
luit nisi qz ipse cōpunctionē faciet in
gūbus a facie olei? Quare filius dei fac
tus ē hō nisi vt homines facēt filios
dei? Voluntati aūt eius q̄s resistet?
Jhs q̄ iustificat quis est q̄ accusabit?
Xp̄s q̄ sanat quis ē q̄ vulnerat? Fi
lius dei exaltat quis ē q̄ humiliat? Nas
cit ergo ihs Gaudeat q̄s ille ē
quē ppetuo dānationis reū adiudi
cabat pscia pcorum Exaudit q̄ppe pi

etas ihu oēm criminū quātitatē ⁊ numerositatē. Nascit xps: letet quātq; viciis ipugnabat ātiquis: siquide aīa fidē vnctiōis xpi/nullus oīno stare poterit mœbq; aīe q̄libet inuetereatq;. Nascit filiq; dei: exultet q̄ magna solz desideratē: qz magnq; muneratoz aduenit /// Frēs. Hodie est hores. deuote suscipiamus eū: sic ei q̄ hereditas nr̄a erit. Qui enī ꝑtrē filiū dedit: quomō nō oīa nobis simul cū illo donauit? Nemo dissentiat: nemo hesitet: habemq; testimoniū credibile nimis: Verbū caro factū est. ⁊ habitauit in nobis. /// Fratres habere voluit vnigenitus dei: vt esset in multis frībq; ꝑmogenitq; ipse Vtiq; nichil hesitet pusillanimitas fragilitatē humane. Pusillē factus est hoīm frater: factq; est hoīs filiq;: factq; ē hō. Dicet hō hō iudicat incredibile/fidem astruūt oculi: ihc xps filiq; dei nascit in bethleem iudē. Et vide dignationē. Nō in ihrusalē ciuitate regia: sz in bethleē q̄ minima est in milibq; iuda. /// O bethleem parua. sz iā magnificata a dño: magnificauit te q̄ factq; ē in te patrq; ex magno. Letare bethleē: ⁊ p oēs vicos tuos festiuū hodie alleluya cantet. Quis tibi auctas si audiat nō iudeat ꝑuositatē illud stabulū. ⁊ illiq; ꝑsepij glām? In vniuersa siquidē terra iā celebre est nomē tuum: ⁊ beatā te dicēt oēs generationes. Vbiq; glōsa diuulgatur de te auctas dei: vbiq; psallitur. qz hō natq; ē in ea: ⁊ ipe fundauit eā altissimq; Vbiq; iquā ꝑdicat. vbiq; clamat: qz ihs xps filiq; dei nascitur in bethlem iude/ Hec oratio q̄ additur iude: siquidē āmonet nos eiq; que ad prēs facta est repmissio. Nō auferetur sceptrū de iuda. ⁊ dux de femore eiq;: donec veniat q̄ mittendus est: ⁊ ipe erit expectatio gentiū. Dalq; ꝗp re ex iudeis: sz salq; vsq; ad fines terre. Juda ait te laudabūt frēs tui: manus tue in ceruicibq; inimicorum tuorū: ⁊ cetera q̄ de iuda illo nusq; legimus. sz in xpo videmq; ipleta. Ipse enī leo de tribu iuda: de q̄ ⁊ additē Catulus leonis iuda: ad predā ingt fili mi ascendisti. Magnus ꝑdator xps: q̄ pusq; sciat vocare prem aut matrē. samarie spolia diripit. Magnus ꝑdator q̄ ascendēs in altū. captiuā duxit captiuitatē: nec tñ abstulit q̄cq;: sz magq; ipe dedit dona hominibq; Has itaq; ⁊ ceteras silēs p phetas ipletas i xpo. de eo siquidē ⁊ ꝑdicas: ad mētē reuocat q̄ dz bethleē iude. Nec oīno q̄rere ē: vtrū a bethleē possit aliq̄d boni ee. /// Nane qd ad nos spectat: discimq; eā ex hoc. quē admodū suscipi velit. q̄ i bethleē voluit nasci. Erat enī q̄ forte ei sublimia q̄rēda arbitrarē ee palatia: ut cū glā rex glē susciperē. Dz nō ꝓpē hoc a regalibz illis sedib; venit. In sinistra eiq; diuitie ⁊ glā: i dextra lōgiēnitas vite. Horz oīz eterna i ei affluētia suppetebat: sz paupertas nō inuicebat i eis. Porro i tris abūdabat ⁊ supabūdabat hoc spēs: ⁊ nesciebat hō ꝑsū eiq; Hāc itaq; dei filiq; cōsupiscēs: dñdit vt eā eligat sibi. nob q̄z sua estimatiōe fiat ꝑosa. Ad cena thalamū tuū syon: sz humilitate ⁊ paupertate. In hoc enī pānis

cõplacet sibi: ⁊ maria testimoniũ p
hibẽte. hijs semꝑ delectatur iuolui
Abhoiatiões egiptioꝝ imola deo
tuo // Cõsidera deniq; q; i beth
leẽ iude nasciẽ: ⁊ solliciꝰ esto quo
bethleẽ iude iueniarꝭ: ⁊ iã ne i te
quiẽ susapi dedigtur. Bethleẽ ãp
pe domũ panis: iuda sonat confessio
nẽ. Tu g̃ si diuinꝰ vbi pabulo reple
as oiam tuã: fideliẽ q;/⁊ si nõ dig/
ẽte quãta potes deuotiõe suscipias
panẽ illũ q̃ de cælo descẽdit. ⁊ dat vi
tã mũdo. dñicã viz ihu cꝛpꝰ. vt ve
teẽ vtẽ cꝛpis tui. noua illa refur
rectiõis caro reficiat et sustineat. q̃ti
nus nouũ qd̃ ẽ intus vinũ. hoc soli
datus glutino/valeat ꝓtinere: si de
niq; ex fide viuas. ⁊ neq; gemere
opꝛteat qz oblitꝰ sis cõdere panẽ
tuũ. bethleẽ fãs es: dignꝰ plane
susceptiõe dñica. si tñ ꝓfessio nõ de
fuerit. Dit pñ iudea confitentio tu
a: cõfessionẽ et decꝛẽ induere quã
maxie stolã mistris suis xp̃s accep
tat Deniq; bꝛeuiter vtũq; tibi cõ
mẽdat aplũs. cꝛde iquiens credit
ad iustiãã. ore aũt ꝓfessio fit ad sa
lutẽ. Justiãa siquidẽ in cꝛde: panis
i domo Est enĩ iustiãa panis: ⁊ bti
qui esurierũt iustiãã: qm̃ ipi saturabũ
tur. Dit ergo in cꝛde iustiãa: ⁊ ius
tiãa q̃ ex fide ẽ: hoc enĩ habꝫ glãz
apud deũ Dit eaã in ore ꝓfessio ad
salutẽ: ⁊ scaꝛꝰ iam suscipe eũ q̃ in
bethleẽ iude nasciẽ: ihm xp̃m filiũ
dei.

Sermo secũdus vñ supꝛ

O Juda ⁊ ihꝛlm nolite timere: ⁊
cras egrediemi: ⁊ dñs erit vobis
cũ. Deros alloq̃mur iudeos nõ leã
ſ spũ: semẽ abꝛahã. eꝝ multiplica
tio sicut ꝓmissa legitur. sic videtur
impleta Neq; enĩ filij carnis: ſ fi
lij ꝓmissionis deputãtur in semine
Dꝛ nec illi ihꝛlm diam̃: q̃ occidit
ꝓphetas. Vñ enĩ illã ꝓsolemur su
per quã dñs fleuit: q̃ data est in ſ
uersionẽ? Illi diam̃ q̃ de cælo noua
descẽdit Nolite timere o iuda ⁊ ihe
rusalẽ // Nolite timere vos ꝓfes
sꝛes: q̃ nõ solũ ꝛex ſ toti pitẽ. et ex
oi ꝓte dño ꝓfitemi. induti ꝓfessionẽ
sicut vestimẽtũ: ꝑmo quoꝝ oia inte
riꝛa dño cõfitẽtur. ⁊ oia ossa dicit
dñe quis similis tibi: non sicut hij
qui cõfitẽtur se nosse deũ. factis aũt
negant Vera cõfessio ẽ: si oia opa
nrã frẽs. opa eꝝ sint et cõfiteanẽ ei
Cõfiteanẽ aũt gemina quadã cõfes
sione vt dupliab9 vestiami: id ẽ cõ
fessione pꝛcatoꝝ vestꝛoꝝ: ⁊ cõ
fessiõe laudis diuine. Tũc enĩ veri
iudei estis: si omis vita vꝛa cõfitea
tur vos pꝛcꝛes. et dignos multo
maioꝛib9 penis: deũ vero sume bo
nũ. q̃ ꝑ hijs leuib9 et tꝛãsitoꝛijs/e
terna cõdonat supplicia que meruis
tis Quisq̃s enĩ arẽẽ nõ desideꝛat
pñiam. videẽ opib9 dicꝛe non indi
gere se pñia: ⁊ ita suam nõ cõfiteẽ
culpã: aut non posse ꝓdesse ei peni
tentiam: ⁊ sic diuinã nõ cõfitetur
bonitatẽ // Vos aũt estote veri
iudei. ſ ⁊ ihꝛlm vera: vt nichil iã
timeatis Est enĩ ihꝛlm visio pacis:
visio nõ possessio: cui9 fines dñs po
suit pacẽ. nõ inciũ sane nec mediũ.
Di ergo pacẽ nõ habeẽ. ymo qz ꝓ
fectã hꝛe in hoc sclõ nõ poteste. sal
tem videte eã. intuemi/ consideꝛate

et desiderate eam. Illuc sint oculi vestri: ad patrem sese dirigat intentio vestra: vt omnia que cunque facitis/huius patris que expectat omnem sensum desiderio faciatis: in omnibus hoc intendatis. vt reconciliati/ patrem habeatis ad deum. Hijs dicamus. nolite timere: hos consolamur: non eos qui viam patris non cognouerunt. Nam si illis dicatur cras egredimini: comminatio erit ista non consolatio. Soli nimirum dissolui desiderant et egredi concupiscunt qui patrem vident: et sciunt. si terrestres domus eorum huius habitationis dissoluantur. quoniam edificationem habent ex deo: et non illi qui in insaniam versi/ suis compedibus delectantur. Denique hij tales mortem. nō tam egressi dicendi sūt/ qm ingressi: qui nō in lucē nec in libertatem vadūt: sed in carcerē. sed in tenebras. ſ in infernū. Vobis aūt dicitur. nolite timere: cras egredimini: q iā non erit timor in finibus vestris. Multos quidē habetis hostes. Carnē/qua nullo potest esse vicinior hostis: pīs seculū nequam/ qđ vndique circūfusū est: primo pro tenebrarū qui viam vestrā obsident in acie collocati. Attamē nolite timē: cras egredimini. id est in primo: cras enī in primo est. Vñ. Iacob sanctus ait. Cras respondebit michi iustitia mea. Tres enī sūt dies: de quibus ea legimus. Viuificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos. Vnus sub adā. alē in xpō: tertius ī xpō. Vñ et ibi subditur. Dabimus sequamurq; vt cognoscamus dñm: et hic dicē. cras egredimini. et dñs erit vobiscū. Hijs enī dicitur qui diu diu cunctātur dies suos. in quibus peribit dies in qua nati sunt. q est dies ade/dies peccati: qui iheremias quoq; maledicebat dicēs. Maledicta dies in qua natus sū. Omēs enī in illa nascimur. Vtinā peccat in omnibus nobis dies illa. dies nebule. et caliginis: dies tenebrarū et turbinis: quā nobis fecit adam. quā fecit ūmicus qui dixit. aperientur oculi vestri. Ecce vēo illuxit nobis dies redemptionis noue: reparationis ātique: felicitatis eterne. Hec est dies quā fecit dñs: exultemus et letemur in ea: quia cras egredimur. Unde: nisi de conclaui huius seculi: de ergastulo huius corporis. de compedibus necessitatis. curiositatis. vanitatis et voluptatis: que etiam inuite nobis pedes tenent affectionis? Quid enim est spiritui nostro cum terrenis? Cur non spiritalia desiderat: spiritalia querit. spiritalia sapit? Que sursum sunt querite. vbi xpīstus est in dextera dei: que sursum sunt sapite. non que sup terrā. Sed corpus qđ corrumpitur aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Necessitates multe miseri huius corporis detinent nos. Visus quidem prauus desiderij et delectationis terrene volare nō patitur: et ad ius trahit mentem/si forte aliquando sublleuatur. Sed nolite timere: cras egredimini de lacu miserie. et de luto fecis. Nam vt inde nos educeret: infixus est ipse quoq; in limo

profundi ✠ Nolite ergo timere: eras egrediemi de corpe mortℓ. et de oi corruptiõe pcti // Agite die istũ in xpõ: vt ãbuletis sicut et ipe ãbulauit. Qui eni se diat in xpõ manere: debet sicut et ille ãbulauit et ipse ãbulare. ✠ Nolite timere quia eras egrediemini: ⁊ sic semper cum domino eritis. Vel qz signãter dictum est. et dñs erit vobiscũ/sic intelligamus: vt cũ sum9 in corpe/possum9 nos esse cũ dño: id ẽ adherere eius volũtati: ꝑ nõ ille nobiscũ vt cõsentiat volũtati nre. Vellem9 iã liberi esse: cõcupiscim9 dissolui: egredi desideram9 / ꝑ adhuc differt ille certa ex cã. Eras egrediemur/⁊ dñs erit nobiscũ: vt quicquid voluerim9 velit: ⁊ in nullo a nra volũtate discedet // ✠ Itaq; iuda et ihrlm nolite timere. si pfectionẽ quã desideratℓ nõ dũ potestis adipisci: ꝑ qđ min9 habet imperfectio quersatiõis. suppleat humilitas confessionis: et ipi fratũ vestrũ viderũt oculi dei. Propterea ei mandata sua mandauit custodiri nimis: vt videtes imperfectionẽ nram desicere. ✠ nõ posse iplere qđ debet. fugiam9 ad miam ⁊ dicam9. qz melior est mia tua sup vitas: ⁊ q̃ non possum9 in vestitu inocẽtie seu iustitie apparcam9 vestiti confessione Cõfessio enim ✠ pulchritudo in cspcti dñi: si tñ sit vt dixim9 nõ cris tm. ꝑ totius hois. vt omnia ossa dicãt. dñe quis silis est tibi: idq; soli9 patris intuitu. ⁊ desiderio reconciliationis ad deũ. Talib9 eni dr. O iuda et ihrlm nolite timere: eras egrediemini. ⁊ ẽ cito a corpe exierit aia: omẽs simul affectiones oia desideria q̃ per vniuersum interũ mũdũ dispersa et ligata tenẽtur egrediẽtur de visco hoc: ✠ dñs erit vobiscum. // Nimis id quidem videri pt. si tñ ad vos respiatis. et nõ ad ea q̃ expectãt vos. Nõne hoc vniuersi mũd9 expectat: Creatura eni subiecta est vanitati: et cadente homie quẽ cõstituerat dominũ dñi dom9 sue. ꝓnapem possessionis sue: simul tota hereditas est corrupta. In distempatus aer: terra in opib9 adam maledicã: et omia subdita vanitati Nec sane reparabitur hereditas: donec repatℓ heredes. Vñ ⁊ iuxta apli testimoniũ: igemiscit quoq; ⁊ parturit usq; adhuc. Nec soli vtiq; mundo huic: ꝑ ⁊ ãgeli ⁊ hoib9 spãculũ facti sum9. Hinc inqt expectãt iusti: donec retribuas mi. Et mres cũ die iudicij postulatẽ nõ tãq̃ vindictã cupidi: ꝑ pfectionẽ desiderãtes btitudinis /quã tũc hituri sũt: acceperũt diuinũ rñsũ. Sustinete modicũ tẽp9 donec impleat numer9 frm vocum. Acceperũt quidẽ ia singulas stolas: sed nõ vestientur duplicibus. donec vestiamur ⁊ nos. Vadia tenemus ✠ obsides. ipsa eorum corpa sine quibus consummari non possunt: nec ea recipiet sñ nob Vñ ⁊ de pri archis ⁊ pphis ait apls. Deo melius aliqđ prudẽte de nob: vt nõ sine nob cõsummarẽt. O si cognoscerem9 ⁊ nos quo aduẽtũ nrm expectãt: quã tũ desiderãt. q̃ solliciti q̃rũt q̃ libẽter bona audiũt de nob. Quid tñ de hijs locꝛ q̃ didicerũt ex hijs q̃ passi sunt compassionem: qñ ⁊ ipsi nos

angeli sancti desiderant? Nõne de vermiculi isti / et de pulvere isto restaurãdi sunt muri ihrlm? Putatne ꝙtũ desiderãt aues celi instaurari ciuitatẽ sue ruinã? Quo solliciti sũt vt veniãt lapides viui? q̃ ꝛedificẽtur eis? Quo discurrũt medij inter nos et deũ fidelissime deportãtes ad eũ gemitus nros? et ipsius nob grãm deuotissime reportãtes? Plane nõ dedignabũtur vt simus eorũ socij: quorꝝ facti sũt ministri Nõne ei oẽs ãministratorij spũs sũt in ministerium missi? ꝓpter eos qui hereditatẽ capiunt salutis? /// Festinem9 obsecro dilãssimi festinem9: tota nos multitudo aurie celestẽ expectat Exultate fr̃amus ãgelos quando conuersi sum9 ad penitẽtiam: prosiliamus et festinem9 cõplere de nobis eorũ letiã Ve tibi quicũq; es qui deliberas redire ad lutũ reuerti ad vomitum. Putasne placatos habebis in iudicio? quos tãto et tam speciato priuatẽ vie gaudio? Exultauerunt cũ nos ad penitentiã venim9: tanꝯ super hijs quos ab ipsa infer̃i porta cernebãt reuocari. Quid nũc erit si ab ipsa ꝑadisi ianua reuerti viderint et abire retrorsum? eos qui iam pedem alterũ habẽt in paradyso? Nã etsi corpa inferius: ꝛ corda sursum /// Currite fr̃es currite? nõ solum ãgeli: ꝛ ipse ãgelorꝝ creator nos expectat Nuptie pate sũt. ꝛ nondũ plena dom9: adhuc expectantur de quib9 nuptie impleãtur. Expectat nos pr̃ et desiderat: non solum ꝓpter nimiã caritatẽ qua dilexit nos: vnde ꝟ vnigenitus qui in sinu pris est ipse enarrauit. Pater ipe amat vos: ꝛ ꝓpter semet ipsum sicut loq̃tur ꝑ ꝓphetã Propter meipsũ ego faciã: nõ ꝓpter vos Quis enim implendũ dubitet qd promisit filio dicẽs: postula a me et dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã? Et alibi Dede a dextris meis: donec ponã inimicos tuos scabellũ pedum tuorũ Non cõterentur omnes inimici eius: dũ nos qui sum9 mẽbra eius aliqtenus impugnabunt Non ipplebitur hec promissio donec nouissima inimica destruatur mors /// Nã de filio quis nesciat ꝙtum desideret fructũ natiuitatẽ/et tot9 vite quã gessit in carne? denicꝯ fructum cruis et mortẽ sue. preciũ sanguinis preciosi? Nõne traditurus est deo ꝟ patri regnũ quod acquisiuit? Nõne enim restauraturus est creaturas suas? pro quib9 illũ pater misit in terris? / Expectat et nos spiritus sanct9 Est enĩ caritas et benignitas in q̃ pdestinati sum9 ab eterno: nec dubiũ quin velit pdestinationẽ suã implere. Ergo quia parate sũt nuptie. et vocis nos aure celestẽ frequẽtia desiderat expetit et expectat? aurem9 nõ q̃si in incerto: auream9 desiderijs et pfectu vtutũ Prosit experiasci ẽ Dicam9 singuli Aspice in me et miserere mei: secdm iudiciũ diligentiũ nomẽ tuũ Nõ secundum ego meruiꝛ sicut detrectet misereꝛe Dicam9 ite sicut fuit volũtas in celo sic fiat Fiꝛ fiat volũtas tua Dam9 ei qm̃ scriptũ ẽ: si deꝰ ꝓ nob quis ꝯ nos? Aut q̃s accusabit adversus electos dei? An nõ liꝛ michi

quod volo facere? Hec sit interim consolatio nostra carissima donec egrediamur vt dominus sit nobiscum: qui misericordia sua magna ad beatam illam egressionem/ et ad desideratum illud eras nos perducat. et in hoc quoque proximo eras visitare nos et nobiscum esse dignetur: vt si quis forte in temptatione qualibet detinetur. ipso miserante qui predicare venit clausis apertionem / eras egrediatur vt cum gaudio salutari suscipiamus coronam parvuli regis nostri: ipso prestante qui cum patre et spiritu sancto viuit et regnat deus. per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo terciꝰ. vnde supra

HOdie scietis quia veniet dominus: et mane videbitis gloriam eius. Auscultate terrigene et filij hominum audite. Vos qui in pulvere estis expergiscimini et laudate: qz venit medicus ad egros. redemptor ad venditos: ad errantes via. ad mortuos vita. Venit quippe qui proiiciat in profundum maris omnia peccata nostra: qui sanet omnes infirmitates nostras: qui nos proprijs humeris ad propriam dignitatis reportet originem. Magna est ista potentia: sed plus est ammiranda misericordia: qz sic venire voluit qui potuit subuenire // Hodie inquit scietis quia veniet dominus. Verba hec suo quidem loco et tempore in scriptura posita sunt: sz non incongrue illa ad vigiliam dominice natiuitatis / ecclesia mater assumpsit. Ecclesia inquam illa/ que secum habet consilium et spiritum sponsi et dei sui: qui dilectus inter vbera commoratur: ipsam cordis sedem principaliter possidens et conseruans. Nimirum ipsa est que vulnerat cor eius. et in ipsam abyssum secretorum dei oculum contemplationis immersit: vt et illi in suo/ et sibi in eius corde perhennem faciat mansionem. Cum ergo ipsa in scripturis diuinis verba vel alterat vel alternat: fortior est illa cõpositio. qꝫ positio prima verborum: et fortassis tanto fortior. quanto distat inter figuram et veritatem. inter lucem et vmbram: inter dominam et ancillam // Hodie scietis quia veniet dominus. Sedm estimationem meam duo sunt dies: qui in verbis istis nobis expressius cõmendantur. // Primus qui a primi hominis lapsu labitur vsqz ad finem mundi: dies qui sanctis sepius maledixisse noscuntur. Ab illa enim luadissima die/ in qua conditus fuerat adam eiectus est: et in hac retum contusus angustias. diem tenebrosum incurrit. et pene a lumine veritatis extinctus. In hac die nascuntur vniuersi: si tamen dies debeat et non potius nox nominari: nisi qꝫ lumen rationis quasi quandam scintillulam nobis insuperabilis illa misericordia dereliquit. // Secunda vero dies erat in splendoribus sanctorũ. in perpetuas eternitates: cum inualuerit illud serenissimũ mane / cui est misericordia

reprobissa. Et absorta erit nox in victoria cū dimotis vmbris et tenebris / splendor vere lucis sursū et deorsum/intus et exterius. cūcta paries occupabit Auditā fac michi mane misericordiam tuam ait sanctus. Et repleti sumus mane misericordia tua. // Sed ad nostrum diem reuertamur/ qui tanq̄ custodia i nocte pro sui breuitate dicat; qui tanq̄ nichilū q uane ab illo familiari spūs sancti organo nominatur cū dicat Cū omes dies nri defecerūt; et defecerūt sicut fumus dies mei; et dies mei sicut vmbra declinauerūt Parui et pessimi sunt omnes dies vite mee; ait ille sanctus patriarcha q vidit dīm facie ad faciem Et quidē in hac pā die homini deus rōnem pstat; tribuit intelligentiā. // Sed necesse est vt exeuntem de hoc mūdo illuminet lumine scīe tie sue; ne si de domo carceris q vmbra mortis extinctus exierit/illuminari non valeat in eternū. Ideo quippe vnigenitus dei sol iustitie tanq̄ immensi q preclari luminis ereus in huius mundi caliginem illuminatus est et accessus; vt omnis qui illuminari voluerit accedat ad illum. illiq; iungatur; vt nichil medium sit inter illum et ipsum Peccata enim nostra separant inter nos et deū; sed illis sublatis vero lumini illumināti et quasi incorporandi connectimur in id ipsum. Die lumen extinctum lumini lucenti et ardenti sine aliquo medio coniūgitur vt illuminetur; quatinus per exemplum visibilium effectus rerum inuisibiliū cognoscamus

// Ad hoc ergo tam magnū et prefulgidum sydus/iuxta prophetam illuminemus nobis lumen scīe tie/ priusq̄ de mūdi huius tenebris exeamus; ne de tenebris trāseamus ad tenebras. et tenebras sempiternas. Que est autem ista sciencia? Profecto scire quia veniet dominus; et si qū veniet scire non possumus; hoc est illud totū quod postulat a nobis. At inquis. Ista sciencia omniū est. Quis enim nesciat vel nouinetenus fidelis. quia venturus est dominus iudicare viuos et mortuos; et reddere vnicuiq; iuxta opera sua? Non omniū est ista fratres mei; nec multorum. Paucorum est; quia reuera pauci sunt qui saluātur. Putas quia illi qui cum male fecerint letantur. et exultant in rebus pessimis; vel sciant vel recogitent quia veniet dominus? Dicerent ipsi tu noli credere; quia qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit. mendax est. Confitētur ait apostolus se nosse deum/ factis autem negant; quia fides sine operibus mortua est. Non enim ita se omni impuritate pollucrent si dominum venturum scirent vel formidarent; sed vigilarent vtiq; et non sinerent tam grauiter perfodi conscientias suas. // Dicenta autem ista in primo gradu operatur penitudinem / id est doloreem; vt risum in luctum. cantum in plāctum. gaudium in mereorem conuertat; et inapiant displicere tibi que vehementer ante placuerant; et illa specialiter horreas que specialiter

appetebas. Die enim scriptum est. qua qui addit scientiam/ addit & dolorem: vt veracis & sancte scientie sit dolor subsequens argumentum // In secundo vero gradu operatur correctionem/ vt iam non exhibeas membra tua arma iniquitatis peccato: sed coerceas gulam. iugules luxuriam. superbiam deprimas: et facias sanctitati seruire corpus. qd iniquitati ante seruierat Penitudo enī sine correctione non proderit: sicut sapiens ait. Vnus edificans & vn9 destruens: quid p̄ dest ei nisi labor? Qui enī baptizatur a mortuo et itrū tangit cum. nihil profiat lauatio eius: sed iuxta saluatoris sententiam videndū ne et deteri9 aliquid contingat // Sed quia hec diuti9 haberi non possunt. nisi circa se multa circūspectiōe mēs indefessa vigilet et attendat: in tertio gradu operatur sollicitudinem. vt iam incipiat sollicitus ambulare cū deo suo: & ex omni parte circumspiciat ne vel in leuissima re tremende illi9 maiestatis offendat aspectus In penitudine accenditur. in correctione ardet: in sollicitudine lucet: vt in terius & exterius renouetur. Hic iā respirare incipit a tribulatiōe maloru et dolore: et timoris magnitudinē spiritali letitia temperare: ne suorum enormitate scelerum habundantiori tristitia absorbeatur. Hinc enim timet a iudice. sperat a saluatore: cum iam in animo eius timor & letitia obsequitur & obuient sibi: plerumq timor letitiam supet. letitia sepius timorem excludat: et infra sui gaudij concludat archanum Felix conscientia in qua luctamen huiusmodi indesinenter conficitur: donec qd mortale est absorbeatur a vita: donec cuacuetur timor qui ex parte est. et succedat letitia qd perfectum est: quia non timor sempiternus. sed letitia sempiterna erit ei. // Iam vero sic ardens et lucens: nondum se esse in domo confidat. vbi sine omni timore ventorum. accensum lumen solcat deportari: sed meminent se esse sub diuo: et vtraq manu studeat oportere qd portat. nec credat aeri. cui am si viderit esse tranquillum. Repente enim hora qua non putauerat mutabitur. et si vel ad modiam manus remiserit lumen extinguetur. Et si etiam ardor portantis manus vt quandoq fieri solet adusserit: eligat potius pati. q̄ retro here manus suas: quia in momento ictu oculi poterit exsufflari. Di essemus in domo illa non manufacta eterna in celis: vbi nullus inimicus intrat. nullus exit amicus: nichil esset timendum. Nunc vero tribus malignissimus et validissimis ventis expositi sumus. carni. dyabolo. et mundo: qui conscientiam illuminatam moliuntur extinguere. insufflantes in corda nostra desideria mala/ motus illicitos: et ita te repente turbantes. vt vix prenoscere valeas/ vnde venias aut quo vadas. Ex quibus et si duo sepius intermittunt: a terno tamen nemo vnq̄ sufflandi indutias exorsit. Ideo vtrisq

manibus ⁊ cordis ⁊ corporis anima tegenda est: ne forte que iam illuminata fuerat extinguatur: nec ardendum vel ardendum/etiam si grauis temptationum feruor vtriusq; hominis statum vehementer attraxerit: sed dicendum cum sancto: Anima mea in manibus meis semper. Eligamus potius ardere q̄ ardere. Et sicut que in manibus nostris tenemus. non facile obliuiscimur: sic nunq̄ obliuiscamur negotium animarum nostrarum: et illa ara principaliter vigeat in cordibus nostris // Cum ergo sic lumbi nostri precincti fuerint ⁊ lucerne ardentes: custodiendi sunt vigiles noctis supra gregem cogitationū et actionū nostrarū: vt si in prima vigilia vel secunda vel tercia dominus venerit. inueniat nos paratos // Prima vigilia est rectitudo operis: vt ad hanc quā iuxta regulā oēm vitam exequare coneris: nec transgrediaris terminos quos posuerūt patres tui: in oīb9 vie ⁊ vite huius exercitijs. nō declinans ad dexteram vel sinistram // Secunda est puritas intentionū: vt simplex oculus totū corpus luciadū faciat: quatinus quicquid feceris/facias propter deum: ad locū vnde exeunt gratie reuertātur vt iterum fluant // Tercia est custodia vnitatis: vt in congregatione positus/voluntates aliorum tuis voluntatibus anteponas. vt non solū sine querela. sed et cū gratia maneas inter fratres. portans oēs/orans pro oīb9: vt et de te quoq; dicatur. Hic est fortitudo amator populi israel. Hic est qui multū orat pro populo: et pro ciuitate sancta ihrusalem. Ista ergo in hac die aduentus vnigeniti nobis veram scientiam accendit: scientiam inquam illam que nos doceat quia veniet dominus: que sit morum nostrorum perpetuum ⁊ stabile fundamentum // Et mane inquit videbitis gloriam eius. O mane o dies que melior es in atrijs domini super milia: quando erit mensis ex mense. et sabbatum ex sabbato: cum splendor lucis et feruor caritatis vsq; in altissima illa magnalia / terrarum incolas illustrabit: quis de te cogitare necdum aliquid creatum presumat: Interim tamen fratres edificem9 fidem nostram: vt si mirabilia illa q̄ nobis reseruantur videre non possumus: saltem mirabilia que propter nos in terris facta sunt aliq̄tulum contemplemur // Tria opera/tres mixturas/fecit illa maiestas in assūptione nostre carnis: ita mirabiliter singularia/⁊ singulariter mirabilia: vt talia nec facta sint. nec facienda amplius super terram. Coniuncta quippe sunt ad inuicē deus ⁊ homo: mater ⁊ virgo: fides ⁊ mos humanū. Admirabiles sūt iste mixture: et oīni miraculo mirabiliq; quomodo tā diuersa tāq; diuisa ab inuicē. inuicem potuere coniūgi // Et primo quidem intuere creationem. dispositionem. cōpositionem rerum. q̄ta sit videlicet in creatione potentia: quāta in dispositione sapientia: in compositione benignitas quanta.

In creatiõe vidẽ ꝙ multa/ & ꝙ magna potenter creata sũt. in dispositione ꝙ sapienter cũcta locata sunt: in compositione ꝙ benigne supma & ima cõnexa sunt. tam amabili ꝙ ãmirabili caritate. Huc etenĩ limo & reno vim vitalẽ misceuit: vt in arboribꝫ vnde surgit venustas in foliis: in floribꝫ pulchritudo: sapor in fructibꝫ et medicina. Hec hoc cõtentus ad iciat eãam vim sensibilẽ limo nostro: vt in peꝛibꝫ que nõ solum vitam habeant/ sed & sentiant quiq; partita sensualitate vigentes Addidit adhuc honorare limũ nostrum. et vim ei rationalẽ imisit: vt in hominibꝫ qui iam non solum viuũt et sentiũt: sed et discernũt inter cõmodum & incõmodum. inter verũ & falsũ // Voluit eãa quoq; infirmioꝛa nostra habundãtioꝛi gloꝛia sublimare: & cõtraxit se maiestae vt qđ melius habebat videlicet seipm/ limo nostro cõiungeret: et in pson vna sibiũuicem vniꝛetur deus et limus. maiestas & infirmitas. tãta vilitas et sublimitas tanta. Nichil enĩ deo sublimius. nichil vilius limo: et tamen tanta dignatione deꝫ descendit in limũ. tantaq; dignitate limꝰ ascendit ad deũ: vt quicqđ deus fuꝛit/ limꝰ fecisse credatur: quicquid limus ꝓtulit. deus in illo ꝓtulisse dicatur. tam ineffabili ꝙ incõprehensibili sacramento. Et attende quia sicut in illa singulari diuinitate trinitas ẽ in psonis/ vnitas in substantia: sic et in ista speciali cõmixtione. trinitas est in substantia/ vnitas in persona. Et sicut ibi psone nõ scindunt vnitatem. vnitas non minuit trinitatẽ: ita & hic persona non confundit substantias: nec substãtie ipse/ persone dissipant vnitatem. Duma illa trinitas hãc nobis exhibuit trinitatem: opꝫ mirabile. opꝫ singulare. inter oĩa et sup omnia opa sua. Verbũ enim et aĩa et caro. in vnam cõuenire psonam: & hec tria vnũ. et hoc vnũ tria sunt: non in cõfusione substantie/ sed vnitate persone. Hec est prima et supexcellens mixtura: et hec prima inẽ tres Adverte homo. quia limus es/ et noli esse superbus: qua deo iunctus es/ et noli esse ingratus // Secunda est virgo et mater: vtiq; ãmirabilis et singularis A seculo non est auditũ/ ꝙ virgo esset que peperit: ꝙ mater esset que virgo permansit. Cum ꝙ iuxta certum ordinem virginitas est. vbi fecunditas prẽdicatur: nec fecunditas vbi virginitas honoratur Sola hec est/ in qua virginitas et fecunditas obuiauerunt sibi. Ibi semel factum est/ qđ factum non fuerat/ nec fiet in eternum: quia nec primam similem visa est nec habere sequentem // Tercia est fides et coꝛ humanum. Et hec quidem prima & secunda inferioꝛ: sed non minus foꝛsitan foꝛtius Mirum est enĩ/ quomodo coꝛ humanum/ hijs duobus fidem accõmodauit: quomodo credi potuit. ꝙ deus homo esset: ꝙ virgo fuerit que peperisset. Dicat fortum & testa iungi non pñt: sic & hec duo nequeũt ꝯmisceri: si nõ misceat glutinũ spũs dei Ergo ne credẽ dũ est ꝙ ille deus sit qui ponitur in

præsepio·qui vagit in cunis·qui oīum infantilium necessitatum iniuriaꝫ patitur·qui flagellatur·qui cōspuitur·qui crucifigitur·qui ponit̄ in sepulchro·et inter duos lapides concluditur·excelsus et immensus? Illa ne virgo erit q̄ lactat puerū? cui mantus continuus comes est in connubio·in thalamo·qui duxit illā in egiptum·reduxit ab egipto·q̄ solus cum illa tam longinquam·tā secretam viam confiat? Quomodo hoc potuit persuaderi humano generi? vniuerso orbi terrarum? Et tam facile tam potenter persuasum est? vt michi illud credibile faciat credentium multitudo· Iuuenes? et virgines senes cum iunioribus elegerunt mille mortibus mori? q̄ vt̄ ad momentum ab ista fide deficere Et hec quidem mixtura excellēs? sed excellētior est secunda? tercia vero excellentissima est// Primam auris audiuit·sed oculꝰ nō vidit? quia auditum est et creditum vsq; in fines terre magnum illud pietatis sacramentum? sed tamē oculꝰ non vidit deus absq; te· quomodo te intra virginei ventris ārgustias humano corpori iunxisti// Secūdam oculus vidit? quia se secundam q̄ virginem illa singularis regina conspexit·que conseruabat omnia verba hec? conferens in corde suo· Cognouit q̄ ioseph non minꝰ testis q̄ custos tante virginitatis / Tercia in cor hominis ascendit? cum quod factum est creditum est· cum magis oraculo q̄ oculo credimus? cum que dicta vel facta sunt tenemus firmissime·nullatenus dubitantes In prima vide quid·in se cūda per quid·in tercia propter q̄d deus dederit tibi· Dedit tibi xp̄istum? per mariam? propt̄ sanitatē In prima remedium est? quia ex deo et homine cathaplasma cōfectum est· qđ sanaret omnes infirmitates tuas· Contuse autem sunt q̄ cōmixte hec due species in vtero virginis tanq̄ in mortariolo? spū sancto tanq̄ pistillo illas suauiter cōmiscente· Sed quia tu dignus non eras qui donaretur? datum est mihi/vt per illam acciperes quid quid haberes? que per hoc q̄ vḡo est·exaudita est pro reuerentia sua/ in causa tua q̄ totiꝰ generis humani· Si sola mater esset? sufficeret ei vt saluaretur per filiorum generationem? si sola virgo·sufficeret sibi vt benedictus fructꝰ ventris ciꝰ mundi precium esset· Cum ergo in prima remedium sit·in secunda adiutorium est? quia nichil nos deus habere voluit·quod per marie manus non pertransiret·In tercia autem meritum habemus? et in fide sanitas est? quia qui crediderit saluus erit·

Sermo quartus·dñi supra

Hodiernum siquidem sermonem ordinis nostri consuetudo non exigit? sed crastina opus erit circa missarum solempnia diutius occupari? q̄ hora breuis hmoi

longitudinem nō admittet Propte
rea nō ab re puto hodie preparare
vrdā vestra tante solempnitati: p
sertim cum sit pfūdissima sacramen
ti huius: q iēōprehēsibilis altitudo:
q tanq̄ fons vite quo magis hauri
atur: eo magis exuberās nūq̄ va
leat exhaurirī. Deniq; scio quēad
modū habūerit pro xpō tribulatio
vra: vtinā habūeret ꝙsolatio vestra
p ipsum. Nā mundialem quidē cō
solationem vobis offerre nec libet
nec licet: vilis est q ad modicū vti
lis hmōi ꝙsolatio: & qđ magis est
metuendū: eaā vere ac salubris cō
solationis est impedimētū. Propte
rea qui delectatio est et glā angelo
rū: ipse factus est sal⁹ & cōsolatio mi
serorū. Qui in ciuitate sua magn⁹
et sublimis valde beatificat ciues:
ipse in exilio paup⁹ q humilis valde
letificat exules: et q̄ in altissimis ē
gloria patris: factus est i terra pax
hominib⁹ bone voluntatis. Paruu
lis enim datus est pnulus: vt mag
nis detur magnus: et quos mag
nificat paruul⁹: magnificat postmo
dum et glorificet magnus et glori
osus. Hinc sine dubio vas electionis
quod de plenitudine parauli hui⁹
acceperat: licet puus sed plenus:
plenus gracia & veritate: & in quo
habitat omnis plenitudo diuinita
tis corporaliter: vtiq; hinc paul⁹
eructat verbum illud bonum: quod
hijs diebus frequenter audistis:
gaudete inquiens in domino semp
iterum dico gaudete. Gaudete inq̄t
de exhibitione: iterum dico gaude
te de promissione: quoniam q res
plena gaudio: q spes plena gaudi
o est. Gaudete q̄z iam peracpistis do
na sinistre: gaudete q̄z iam expecta
tis premia dextere. Leua inq̄t eius
sub capite meo: et dextera eius am
plexabitur me. Leua quidē leuat:
dextera suscipit. Leua medet q iusti
ficat: dextera amplectit et bēficat.
In leua eius merita: in dextera ve
ro pmia ꝙtinētur. In dextera inquā
delicie: i sinistra sūt mediane.//
Sed attende pium mediū: atten
de mediam sapientem: considera
diligentius q̄ noua mediamina
portat. Vide q̄ nō modo preciosas:
z et speciosas attulit mediānas:
non solū putiles ad sanitatis fruc
tum: sed et delectabiles ad aspectū
& suaues ad gustum. Deniq; pmā
eius mediānam/primū quod in si
nistra portat attende: et conceptū
inuenies sine semine. Intuere obsecro
quale sit istud: q̄ nouum: q̄ ammi
rabile: q̄ amabile: q̄ iocundum:
Quid enim pulchrius: q̄ generatio
casta: Quid gloriosius: q̄ san
cta q sincera conceptio: in qua nich
il pudoris est: nichil sordis: nichil
corruptionis:// Ac quoniam mi
nus fortassis detineret nos grata
licet ammiratio nouitatis: nisi fruc
tus quoq; salutis & utilitatis con
sideratio animum delectaret: cōcep
tus iste non modo gloriosus in ip
sa quasi exteriori specie: sed q pre
tiosus est in interiori virtute: vt sēm
quod scriptum est: in sinistra domi
ni glā simul et diuicie inueniāt: diui
cie iquā salutis cū glā nouitatis:
Quis est enī q̄ pt facere mūdū de

imundo conceptū semine: nisi tu qui solus sine omni illiata q imūda conceptus es voluptate: In ipa radice et origine mea infectus q inquinatꝰ sum: imunda est conceptio mea: sed est a quo tollatur ista confusio. Ipse eam tollit: in quem solum ipā non cadit. Diuinas salutis habeo. quibus redimā pprie conceptionis ipuritatem: xpi purissimā conceptionē. Adde adhuc domine ihesu: innoua signa. imuta mirabilia: nam pora quidem ipā consuetudine viluerunt. Plane enī solis ortus q occasus. et fecunditas temporum vicissitudo. miracula sunt et magna miracula: sed totiens hec vidimꝰ vt iā non sit qui attendat. Innoua signa: imuta mirabilia. Ecce ait/ noua facio oia. Quis hoc ait? Agnꝰ vtiq; qui sedebat in throno: agnus plane totus suauis/totus delectabilis: denique totus vnctus. Hanc enim habet interpretationē nomen eiꝰ qđ est xpristus. Cui potent asper et durus videri: qui nec ipsi matri in natiuitate quicq̄ asperitatis. quicq̄ intulit lesionis? O vere noua miracula. Conceptus fuit sine pudore: partus sine dolore. Mutata est in virgine maledictio eue: peperit enī filium sine dolore. Mutata est inquā maledictio in benedictionē: sicut predictū est per angelū gabrielem. Benedicta tu in mulieribus. O beata sola inter mulieres: benedicta. et nō maledicta: sola a generali maledicto libera: et a dolore parturientium aliena. Nec mirū frēs. si dolores non intulit matri: qui tulit dolores mundi. sicut qđ ysayas ait: quia vere lāgores nros ipse portauit. /// Duo sunt que timet humana fragilitas: pudor et dolor. Vtrūq; xps tollere venit: vnde et vtrumq; suscepit: quādo ut cetera sileā. morte/ et morte turpissima condempnatus est ab iniq̄s. Itaq; vt fiduciam nobis daret qđ tolleret hec a nobis: prius matrē suam imunem ab vtroq; seruauit: vt nec in conceptu quicq̄ doloris existeret. /// Accumulantur adhuc diuicie. cresceit gloria: innouantur signa: et miracula imutantur. Non solum cōceptio sine pudore. q partus sine dolore: sed et mater est sn̄ corruptione. O vere nouitas inaudita. Virgo peperit: et post partum inuiolata permansit. Fecunditatem plus cum carnis integritate: et gaudium matris habens cū virginitatis honore. Iam securus expecto ppmissam michi gloriā incorruptionis in carne mea: q̄nquidem p cū pseruata est incorruptio in mē sua. Facile erit illi per quem mat ipsa in corruptionem nō perdidit parendo vt et corruptibile hoc incorruptionē induat resurgendo. /// Habes tamē adhuc maiores diuicias: habes gloriam ampliorem. Mat est sine corruptiōe virginitatis: filiꝰ sn̄ omni labe pcti. Non cadit et in matrem eue maledictio: non cadit in prolē generalis illa conditio: de qua dictum est p prophetā. Nemo mundus a sorde: nec infans cuius vnius diei est vita super terram. Ecce infans sine sorde: solus inter homines verax: ymmo et veritas

ipsa Ecce agn9 sine macula: agn9 dei q̃ tollit pc̃a mūdi Quis enim pc̃a melio9 tolleret: q̃ is unquẽ pec catū non cadit: Iste sine dubio me lauare pt̃: quẽ gstat inq̃natū nō es se Hec man9 optum luto detergat oculum meū: q̃ sola sine pulucre est Iste michi festucam educat de oculo. qui non habet trabem in suo: p̃ mo iste trabes educat de meo. qui nec exiguū puluerem habet in suo // Vidim9 certe diuicias salutis & vite: vidim9 glām eius. gloriā quasi unigeniti a patre. Queris a quo patre? Et filius altissimi vocabitur. Manifestum quis altissim9 sit. Ded ne quis remaneat locus dissimulationis: quod ex te nascẽ sanctum ait gabriel ad mariam vocabitur filius dei O vere sanctum. Non dabis domine sanctum tuum videre corruptionem: qđ nec matri quidem abstulit incorruptionẽ. // Crescunt miracula: multiplicãtur diuicie: thezaurus aperit̃ Quis generat mater et virgo est: qui generatur deus et homo est Ded nũ quid dabitur sanctum canib9: aut margarite porcis? Absconde certe thezaurus noster i agro: & pecunia nostra in sæculo reponatur. Operiatur conceptus sine semine mrīs desponsatione: partus sine dolore. vagitibus parvuli et merore Abscõdatur & parturientis incorruptio legali purificatione: infantis innocẽtia solita arcãiasione. Absconde in quam absconde maria nouo solis fulgore? pone in presepio: inuolue pannis infantem. Nam & ipsi pãni diuine nostre sũt Preciosiores siquidem pãni saluatoris õni pure pura: & glorioſius hoc pfecto aureatis regum solijs Diues deniq; xpi pauptas/ cunctis opib9: cunctisq; thezaurus. Quid enī humilitate diuius quid pciosius pauptate inuenitur? qua nimiū regnū celoꝝ emitur. & gẽa diuina adq̃ritur? Dicit scriptū est. Beati pauperes spū: qm̃ ipsoꝝ ẽ regnū celoꝝ. Et apud salomonẽ. Deus superbis resistit: humilib9 autẽ dat grām // Habes cõmẽdatã humilitatẽ in natiuitate? i hac ei exinaniuit semetipsū formã serui accipiens: et habitu inuẽtus vt hõ Vis adhuc pciosiores diuicias & superexcellentẽ glām inuenire? Habes caritatẽ in passiõe & maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet: q̃ vt aiam suã q̃s ponat pro amicis suis Hec diuine salutis et glorie. sãguis pciosus q̃ redẽpti sumus: & crux dominica in qua cum aplõ gloriamur & michi in q̃t absit gloriari: nisi in cruce domini mei ihu xpi Et dicebat. Nichil arbitrat9 sum me scire inter vos: nisi xpm̃ ihm̃ & hũc crucifixum Ipsa est lcua: xpc̃s ihs & hic crucifix9 Nã dextera quidẽ est: ihesus xpc̃s & hic gloriosus Expristum inquit et hunc crucifixum. Forte asse crux ipsa nos sumus: cui xpristus memorat̃ infixus. Homo enim formã cruc̃s habet: quam si manus extenderit exp̃met manifestius loquitur aũt xpristus in psalmo: infixus sum in limo profundi. Limũ quidem nos esse manifestum est. quoniã de limo plasmati sumus Ded tunc quidem

lim9 paradisi fuim9: nūc vero lim9 pfundi. Infix9 sum inquit nō ptrā sij nō trāssi: vobiscū sum usq; ad cōsūmationē seculi. Dic enim olim thamar patiente saram. prius solā ptulit manū: q̄ in sacramēto dñice passionis coccinio alligata est filo. Itaq; iā quidem tenemus sinistrā: sed adhuc clamare necesse est. operi manuū tuarū porriges dexteram. Domine ostende nobis dexteram: et sufficit nobis Gloria inquit q̄ dixisti in domo eius: vtiq; qui timet deum. Sed in domo tua domīe q̄d? Profecto gratiarū actio et vox laudis. Beati qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabunt te. Oculi enim non vidit. auris nō audiuit. in cor hominis nō ascendit: q̄ pparauit dñs deꝰ diligentibꝰ se. Lux est enim inaccessibilis: pax est q̄ exuperat omnem sensum: fons est qui ascensum nescit. cū descensum. Nō vidit oculi lucē inaccessibilem: nō audiuit auris intōpprehēsibilem. Speciosi siquidem pedes euangelizantiū pacem. Sed licet in omnem terrā exierit sonꝰ eorum: pax tamē que exuperat omnē sensum. nec ab ipsis quāta erat potuit capi: nedū aliorum auribus tradi. Ait enī paulus ipse. Fratres ego me non arbitror comprehendisse. Fides quidē ex auditu. auditꝰ p verbū dei: cū fides non speraes: q̄ promissio non exhibitio pacis. Et quidē pax ē nūc etiam in terra. hominibꝰ bone voluntatis. Sed quid est pax ista ad illꝰ plenitudinem q̄ supereminentiā pacis? Unde et ipse dominus ait.

Pacem meam do vobis: pacem meam relinquo vobis. Nec siquidem que exuperat omnem sensum: et est pax super pacem. cuius necdum capaces estis. Propterea do vobis patriam pacis: et relinquo interim viam pacis. Sed quid est quod diximus in cor hominis non ascēdit? Utiq; quia fons est: et ascensum nescit. Damus enim quia fontium natura est. riuos sectari vnumquodlibet montiū ardua declinare: sicut scriptum est. Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertransibunt aque. Hoc autem ē unde ammonere sepius studeo caritatem vestram: quia deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. Fons enim ad altiorē locū nō ascēdit: q̄ sit locus eiꝰ prius de quo ascēdit vel procēdit. Vꝛ videri potest secm hanc regulam nō impedire a superbia vias gracie: presertim q̄ ille primus superbus/qui secm scripturā rex est supꝰ oēs filios superbie dixisse non legitur altiora ero: sed ero inquit similis altissimo. Attamen non mentitur apostolus: quoniam ille extollitur sup omne qd̄ creditur. aut qd̄ colitur deus. Horret humanus auditus verbū: sed vtinam horreat similiter animꝰ cogitatum malignum pariter ad affectum. Dico enim vobis q̄ non ille tantum: sed et omnis superbus extollitur supra deum. Vult enim deus fieri voluntatem suam: et supbus vult fieri suam. Jam videtur equalitas: sed attende male congruam proportionē. Deus quidē in hijs

tantum que ratio approbat: suam
vult fieri voluntatē: supbus vero ⁊
cū rōne/et cōtra rōnem Vides qm
altitudo est: ⁊ nō illuc pueniūt flu
enta grē Nisi cōuersi fueritis inqt
⁊ efficiami sicut puulus iste (se aūt
dicat qui est fons vite. in quo habi
tat et vnde manat plenitudo oīm
grātum) non intrabitis in regnū ce
lorū // Para pinde viuulos. agge
res tertene ⁊ elate cogitatiōis dis
pge: ⁊ formate filio hoīs/nō pmo
hoī: qua fons gracie i cor homis
carnalis scilicet et terreni nō afren
dit Saluū quoqz purga. vt videre
possis merissimam lucem: ⁊ autem
tuā indina ad obediendū: vt quā
doqz pucnias ad quietē ppetuam
et pacem sup pacem // Lux enī est
propter serenitatē: pax ppter tran
quillitatē: fons ppter affluentiam
et eternitatē Fōtem assigna pri ex
quo filiꝰ nascitur: ⁊ spūs scūs pce
dit: luce filio/q est vtiqz cādor vite
eterne: et lux vera illuīnans omnē
hoīem in hūc mūdū veniente: pacē
spiritu scō q nimiū sup humilē ⁊
quietū requesat. Nec hoc dico/tā
qm ppria ista sint singuloꝝ: nam ⁊
pater lux est. vt sit filiꝰ lumē de lu
mine: ⁊ filius pax est. pax nostra qui
facit vtraqz vnū: ⁊ spūs scūs fons
est aque salientis in vitam eternā
Sed quando ad hec perueniem9?
Quando implebis me dñe letīa
cū vultu tuo? Gaudem9 in te: quo
niam visitasti nos oriens ex alto.
Iterū gaudeam9 expectantes beatā
spem in aduentu secundo: sed quā
do veniet plenitudo letīe. non de
memoria/sed de pūtia: de exhibiti
one/nō de expectatiōe // Modes
tia vestra aut aplūs nota sit oīb9
hoīb9: dñs ppe est Dignū est ei
vt et modestia nra oīb9 nota sit:
sicut dñi dei nri ihesu xpi modestia
cūctis inotuit Quid enī magis in
gruū qm vt imoderate agat homo
cōscius pprie infirmitatis: qui quātē
apparuit inter hoīes modestiꝰ dñe
maiestatis? Discite inqt a me qui
a mitis sū ⁊ humilis corde: vt pos
sit caā modestia vestra ceteris inno
tescere. // Jam qm seqtur dñs ppe
est. de dextera debet itelligi: nā de
sinistra ipse loqtur: ecce ego vobis
cū sū oīb9 diebꝰ vsqz ad cōsūmati
onē seculi Prope est dñs frēs mei:
nichil solliciti sitis: in primo est: ⁊
citius appebit Nolite de flere/noli
te lassari. querite eū dum inueniri
pōt: inuocate eum dum ppe est Pro
pe est hijs q tribulato sunt corde:
ppe est expectantibus eum: expectā
tibus eū in veritate Deniqz vic nos
se qm ppe est: audi sponsam de spō
so canentē. quoniā ecce stat post pa
rietem Parietem istum corpus tuū
intelligē: quod obstaculum impedit.
vt eum qui prope est nondum vale
as intueri Propterea paulꝰ ipe dis
solui cupit ⁊ cum xpō esse: ⁊ excla
mans miserabilis. infelix inqt ego
hō quis me liberabit de corpe mor
tis huiꝰ? Dic ⁊ ppheta in psalmo
Educ de carcere aiam meā: ad cō
fitendū nomi tuo

// Sermo eiusdem ꝙntus vnde su
pra ⁊ de sanctificatione ⁊ ꝓparati
one ⁊ de visione.

Sanctificamini hodie. & estote
parati: die enim crastina vide
bitis maiestatē dñi in vobis. Cele
braturi dominicæ natiuitatis ineffa
bile sacramētum: iure quidem mo
nemur fratres in omni sanctificatio
ne preparati. Adest enī scūs scōrū:
adest ipē qui dicit. sancti estote qua
ego sanctus sum dñs deus vester. Alio
quin quō dabitur semen canibus & mar
garita porcis? nisi prius illi ab ini
quitate. et isti ab illicita voluptate
purgati. de cætero tota sollicitudine
fugiant/ illi quidē vomitū/ isti volu
tabrū luti? /// Suscepturus olim
diuina mādata carnalis israhel: sāc
tificabatur in iustitijs carnis: in bap
tismatibus varijs. & muneribus & hos
tijs. que nō poterāt secm conscīam
pfectū facere seruiētē. Deūm hec qui
dē oīa transiere. nimirū usq ad tēpus
correctionis imposita: qđ vtiq; iā
aduenit /// Opportune ergo ex hoc
iā perfecta nobis indicat scificatio:
interna mādatur ablutio: exigitur
mūdicia spūalis/ dicēte dño. Beati
mūdo corde: qm ipsi deū videbunt
Ad hoc viuimus fres: ad hoc nati su
mus. ad hoc vocati sumus? ad hoc
nob dies hodiernus illuxit Erat a
liqñ nox: qñ nemo poterat hec ope
ri Erat nox vniuerso orbi/ ante ver
lumīs ortum: añ xpisti natiuitatē
Erat nox etiam singulis quibusq;
nostrū: ātē suam cuiusq; conuersio
nem et internam regenerationem.
An nō profundissima nox et dēsissi
me tenebre erant super vniuersam
faciem terre? cum olim patres nos
tri factitios colerent deos. et insano
penitus sacrilegio. ligna et lapides
adorarent? An non etiam cuiusq; nos
trum caliginosa nox erat. cū tanq;
sine deo in hoc seculo viueremus? cū
ambularemus post concupiscentias
nras. cum sectaremur carnis illece
bras. cū obtēperaremus desideriis se
cularibus? cū exhiberemus mēbra nos
tra arma iniq̄tatis pcō. cū seruire
mus iniq̄tati ad iniquitatem. in qui
bus nūc merito erubescimus tanq;
o pribus tenebras? Alii dormiūt noc
te dormiūt ait apostolus? et q̄ ebrij
sunt: nocte ebrij sunt. Et hec quidē
fuistis? sed expiati estis: sed sanctifi
cati estis? si tamē filij lucis estis. &
filij dici. non noctis neq; tenebrarum
Siquidem prece dici est etiam ille
qui clamat. Sobrij estote: & vigi
late. Et iudeis in pentecoste de con
discipulis loquebatur. Quomodo
hij ebrij sunt. cum sit hora diei ter
tia? Hoc enī est quod euāplūs ei⁹
ait. Nox p̄cessit. dies aūt appropī
quabit. Abiciamus ergo opera tene
brarum. & induamur arma lucis:
sicut in die honeste ambulemus? Abi
cianus inquit opera tenebrarum.
somnolētiam scilicet et ebrietatē:
quoniam vt supra meminimus. qui
dormiūt nocte dormiūt. & qui ebrij
sunt nocte ebrij sunt: sed vt tanq;
in die non dormitemus. sed ambu
lemus. atq; hoc quidem honeste nō
tumulente. Videt hoiēm cuius ad
oē bonū dormitat aia ei⁹ pre tedi
o: in tenebris est vsq; adhuc. Vi
des inebriatū absinthio. sapientē
plusq; oportet. nō ad sobrietatē: cu
ius nec oculi⁹ visu/ nec auris ipleat

anditu: qui p̄amiā aut ſimile aliq̄d diligens nō ſaćtur. longam in ſtar ydropiā ſitim bibēs: filiꝰ noctē eſt et tenebraꝝ. Nec ſaāle ſepanē hec duo: dićte ſcriptura. Cū ī deſideriis eſt oīs otioſus: hꝫ ē in ebrietate eſt oīs ſompnolēt9 // Dā tificemur ergo hodie et pati ſim9: pati quidē hodie. nocturnū exautē do ſopozē: poero ſcificati nichilominus tanḡ in die ab ebrietate nocturna/cupidinis noxie frenando furozē. In hijs enī duob9 mādatis. tota lex p̄dēt et ꝓphete: q̄ ſūt declinare a malo et facere bonū. Verū hec hodie: nā craſtina nec in ſcificatione erit nec ꝓpatione: ſz in viſiōe vtiq; maieſtatis // Craſtina inq̄t die videbitis maieſtatē dei in vob. Hoc eſt quod ait p̄iarcha iacob: cras reſpondebit michi iuſtitia mea. Hodie enim iuſtitia colit: cras reſpondebit. Hodie exercetur: cras fructificabit. Alioquin quod non ſeminauerit homo: nec metet. Nec maieſtatem tunc videbit. qui contempſerit interim ſanctitatem: nec oriet̄ ei ſol glorie. cui ſol iuſtitie ortus nō fuerit: nec illuceſcet dies craſtina. cui non luxerit hodierna. Similiter idem ipſe qui hodie factus eſt nobis a deo patre iuſtitia: apparebit cras vita noſtra: et aſſumet nos ad ſeipſum: vt et nos appaream9 cum ipſo in gloria. Hodie enim puerulus naſcitur nobis. vt non opponat homo magnificare ſe ipſum: ſed cōuertamur magis et ſcificamur paruli: cras exhibebitur magnus dñs et laudabilis nimis: vt ipſi quoq; magnificemur in laude. cum videlicet erit vnicuiq; laus a deo. Similiter quos hodie iuſtificauerit/cras magnificabit: et conſummatioi ſanctitatis/ſuccedet viſio maieſtatis. Nec inanis viſio: que nō niſi in ſimilitudine conſtat. Similes enim ei erim9: quoniam videbim9 eum ſicuti ē. Vnde et hec quoq; non ſimpliciter dicat videbitis maieſtatem dei: ſed additur ſignāter in vobis. Hodie nimirum tanḡ in ſpeculo nos in eo videmus. dum noſtra ſuſcipit: cras videbim9 eum in nobis. quando iam ſua donabit: cum oſtendet nobis ſeipſum. et aſſumet nos ad ſeipſum. Hoc eſt q̄ tēſcentem ſeſe miniſtraturū fore p̄miſit: de cui9 iterum plenitudine accipim9. non ſane glām pro glā. ſed grām p grā: ſicut ſcriptū eſt. grām et glām dat dñs. Ne ergo ꝓſpnas p̄ſora munera ſi ſequentia cōcupiſcas: nec faſtidias p̄ua edulia. ſi vis accipe q̄ ſequūtur: vel p ipſo feraculo in quo apponit̄. qđ apponit̄ ſumere nō recuſes. Feraculū ei inputribile fecit ſibi paſtor9: corp9 incorruptibile aptās ſibi. in quo ſalutē epulas miſtraret. Nō dabis inq̄t ſcm tuum videre corruptionem. Illud vtiq; de quo gabriel ad mariā: quod naſcetur ex te ſanctū. vocabitur filiꝰ dei. Ab hoc ergo ſācto hodie ſanctificemur: vt maieſtatem ei9 vbi dies illa aſpirauerit videam9: ſiq̄dē dies ſāctificatus illuxit nobis: dies ſalutis. non glorie aut feliatatis // Denicq; donec paſſio ſancti ſancto ꝓ ānūciatur. qui numirum in paſcuis

passus est / id est in die preparationis: merito omnibus dicatur. sanctificami hodie et estote parati. Sanctificamini magis de virtute in virtutem proficiendo: et estote parati perseverando // In quibus tamen sanctificabimur? Legi de quodam dicente scriptura: quoniam in fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum. Nec enim hominibus sine lenitate: non plus q̄ deo sine fide placere possibile est. Merito sane in hijs monemur esse parati: quibus et deo conueniamus / cuius maiestatem visuri sumus: et nobis inuicem vt in nobis eam pariter videamus. Propterea siquidem oportet nos prouidere bona: non solum coram deo / sed etiam coram hominibus: vt non solum regi nostro. sed et conuiuis / sed et cōmilitonibus nostris grati esse possimus // Et quidem fides ante omnia querenda est: de qua legitur Fide mundans corda eorum. Sciati enim mundo corde: quoniam ipsi deum videbūt. Crede ergo te deo: cōmitte te ei. Jacta in eum cogitatū tuum / et ipē te enutriet: vt fiduciali ter et fideliter dicas. dominus sollicitus est mei. Neq; enim hoc sapiunt homines amantes seipsos. homines seculi et solliciti pro seipsis: curam carnis perficientes in desideriis: surdi ad vocem dicentis. Omnem sollicitudinem vestram proijcētes in eum: ipsi enim cura est de vobis. Nam sibi siquidem ipsi fidere / non fidei / sed perfidie est: nec confidentie sed diffidētie est magis in seipso habere fiduciā Is vero fidelis est qui nec sibi credit. nec in se speret. factus sibi tanq̄ vas perditum: sed sic p̄dens animā suam vt in vitam eternam custodiat eam. Porro id quidem sola facit humilitas cordis. vt nō sibi fidelis anima inuitatur: sed deserens semetipsam / ascendat iā de deserto. innixa sup dilectum: atq; ideo deliciis affluens // Dane vt perfecta sit sanctificatio. eāq; mansuetudinem et socialis vite gratiam / a sancto sanctorum discamus oportet: sicut ipse ait Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Quid enim eiusmodi hominem dicere prohibet deliciis affluentem. qui suauis et mitis et multe miserie cordis. omnibus omnia factus est: et vniuersos perfundit oleo quodam mansuetudinis et lenitatis: quo sic infusus est / sic p̄fusus. sic etiam et superfusus vt stillare vndiq; videatur? Felix qui gemina hac sanctificatione paratus dicere potest: paratum cor meum deus. paratum cor meum. Habet enī hodie quidē fructū suū in sanctificationem: crastina die finem habituus vitā eternā. Videbit enī maiestatē dei qđ vtiq; vita eterna est: sicut veritas ait. Hec est vita eterna: vt cognoscant te verum deū. et quem misisti ihesum xp̄istum. Reddit ei coronam iustitie iudex in illum diem: qui sane alterā non succedet. Tunc videbit et affluet: et mirabitur et dilatabitur cor ipsius Quousq; dilatabitur? Vsq; ad videndam maiestatem dei in se. Nolite arbitrari fratres: q illā vobis promissionem Vobis explicare possimus

// Sanctificami hodie q estote pa
rati: crastina die videbitq gaude
bitis: & gaudiū vestū implebitur.
Quid enī illa maiestas nō ipleat?
Eaā superefluet et superimplebit:
qñ mensurā bonam et cōfertam et
cogitatam et superefluentē dabit
in sinū vōos. Vñ adeo siquitē sup
effluet. vt supra modū in sublimi
tate expedat nō modo merita ñra vo
ta: sicut vere potēs est facere supra
q̄ nos intelligere aut sperare possi
mus // Nā desiderata quitē nrā in
trib9 maxie cōstituta videntur: qđ
decet. quod expedit. quod delectat.
Hec sunt que conapiscim9 omnes
quidē omia: sed alius magis hoc:
alius aliud. Ille enim sic deditus vo
luptati: vt nec honestatem satis re
putet. nec vtilitatem. Ille questui
magis inhians: et honestum dissi
mulat et iocūdum. Ille voluptatq
pariter et vtilitatis negligentior: so
lum vel maxime sectatur honestē.
Nec vere reprehensibile desiderium
horum: sed si ibi quereremus ea u
bi vere inuenirem9. Hec enim vbi
vere sūt: vnū sunt: atq ipm vtiq
sūmū bonū. sūma gloria. sūma vtili
tas. sūma voluptas. atq hec q̄dē q̄
tū iterū capi possum9 expectatio nrā
ē: & promissa nob visio maiestatis i
nobis: vt sit de9 omnia i omnibus
omne ioundū. omne vtile. omne
honestum. ¶ Sermo sextus eius
dem de vigilia natiuitatq dñi

Audiuim9 plenū grā:
dignū oi acceptione. Ihesus
xps filius dei. nascitur in bethleem
iude. Anima mea liquefacta est in
sermone isto: & spūs me9 in pcor
dijs meis estuat: iocūditatē hāc et
exultationem solito vobis desiderio
eructuare festinans // Ihesus sal
uator. Quid tam necessariū pdit.
quid tā optabile miseris? quid tā
vtile desperatis? Alioquin vñ salv.
vñ vel tenuis aliqua spes salutis i
lege pcti. in corpe mortis. in malia
a hac diei & loco afflictionis? nisi
noua nobis et inspecta nascerē?
At tu forte salutē optas: & curatio
nis acerbitatē. tenuitudinis pit q
egritudinis propzie conscius tefor
midas. Ne timeas: xps est suauis
plane et mitis q multe misericordi
e. vnd9 oleo letitie pre participib9
suis: eis nimirū qui licet non ipām
plenitudinē. de plenitudie tñ huiq
accipiunt vnctionis. Ne vero suauē
audiens/ ieffectacem fore autumes
saluatorē: addit eaā filiq dei. Qua
lis enī pater talis filiq: cui subest ōi
voluerit posse. Aut forsitan vtilita
te salutis. & iocūditate vnctiōis au
dita. nescio quid submurmuras?
puto eaam de honestate sollicitus.
saluatorem tibi gratularis adesse:
vtpote iacens paraliticus i grabato
aut magis inter iherusalem & ihe
richo semiuiu9 in via. Amplius au
tem letaris nec durum esse mediā
nec grauibus vti medicinis: ne tibi
forsitā intolerabilior videatur bre
uis ipsa curatio. q̄ diuturna egritu
do. Dic nimirū sic vsq hodie mul
ti pereunt medicum fugientes? q̄
iesum quidem nouerint. sed expris
tum, nesciant: humano sensu de

multitudine et malignitate morbo
tū· parate sibi medēle molestiā est
mātes// Jam vero si certus es de
salvatore· et nichilominꝰ xpm esse
cognoscis· nō vtentē cauterio ꝛ vn
guento· nō vstione ꝛ vnctione curā
tem ꝛ vnū adhuc arbitror ingenuā
posse movere creaturā ꝛ ne forte qđ
absit salvatorē hꝰ nō satis cōdigna
videatur esse persona· Puto tamen
non usq; adeo ambitiosus es et glē
cupidꝰ· aut zelator honoris ꝛ vt ab
vnoquopiā e cōsortio tuo si pōtare
posset hanc gratiam suscipere detre
tares· Nam si angelus aut archan
gelus esset ꝛ vel ex superiori quouis
ordine spirituū btōrū ꝛ multo minus
ꝛositas tua/quod causaretur habe
ret· Nunc autē tanto ampliore tibi
devotiōe susciendus est iste salva
tor ꝛ quanto differentiꝰ prē cēteris
omnibꝰ/nomen hereditavit ꝛ ihūs
xpristus filiꝰ dei· Et vide si nō cui
dētius tria hec ad pastores loquens
angelus ꝓmēdavit· gaudiū mag
nū quod evangelizabat exponens ꝛ
quia inquit natus est vobis hodie
salvator qui est xpristus dominus·
// Exultemus ergo fratres in
hac natiuitate ℟ multipliē gratu
lemur in ea ꝛ quam et salutis vtili
tas· ꝛ vnctionis suavitas· ꝛ filij dei
maiestas tam eleganter illustrat ꝛ
vt nichil desit ex omnibus que desi
derantur ꝛ nec cōmodū· nec iocūdū
nec honestum· Exultemꝰ inquā tu
minantes intra nosmetipōs· ꝛ iuicē
eructuātes suave verbum ꝛ eloquiū
dulce· ihesus xpristus filius dei nas
citur in bethleem iude· Nec michi
quis ad ista rēspondeat irrevotus·
ingratus· irreligiosus· Non est hoc
novū ꝛ olim auditum est· olim factū
est ꝛ olim natus est xpūs· Ego enī
dico ꝛ olim et ante natus est· Nec
mirabitur olim ꝛ ante ꝛ cui ꝓphetā
illud occurrit· in eternū ꝛ vltra Na
tus est ergo xpūs ꝛ non mō añ hec
nrā tpa· ꝛ añ tpa vniversa Dez il
la qđē nativitas posuit tenebras la
tibulū suū ꝛ ꝑmo vero lucē magis ha
bitat inaccessibilē· Latet in corde pa
tris ꝛ in mōte umbrōso ꝛ condenso·
Vt ergo aliquatenꝰ innotesceret na
tus est ꝛ in tpe natꝰ ex carne· intꝰ
in carne factū ē Vbū caro // Ex
tamē minū· si vsq; hodie dicē in ec
clesia ꝛ xpūs filiꝰ dei nascē· qñ tā
longe ante dicebaē· haud dubiū qn
de ipō· puer natꝰ est nob ꝛ Oli cepit
audiri Vbū hoc ꝛ et nemo scōrr ali
quādo fastidiunt· Diqđē xpūs ihūs
filiꝰ dei· heri ꝛ hodie· et in eternū·
Hinc nimirr ꝑmꝰ hō olim viventiū
pē· magnū eructuās sacramētū· qđ
in xpō et in ecclia· aplūs postmodū e
vidēntiꝰ cōmēdavit ꝛ relinqt ait hō
prēr ℟ matrē ꝛ adhēbit vxori sue ꝛ
erūt duo in carne una// Hic ni
chilominus abraham pater omniū
credentiū exultavit vt videret hunc
diem ꝛ ℟ vidit et gauꝰ est Alioqn
qñ servū iurantē sibi per deū celi/sub
femore suo manū ponere ꝑcepisset ꝛ
nisi xpm vtiq; deū celi/ex eodē nasci
turr femore ꝑvidisset ꝛ · Hoc qrr q
siliū eordis sui· homi ꝑ eor suū teue
lavit deꝰ ꝛ cui iuravit veritatē ꝛ nō
frustrabiē eū ꝛ de fructu ventris tui
ponam super sedem tuam· Unde et

in bethleem iude nascitur sicut ange
lus ait ciuitate dauid: utique ppter
veritatē dei ad confirmandas promissi
ones patrū // Hoc eadē multifarie
multisq; modis ceteris reuelatū est
patribus et prophetis. Absit autē
vt a diligentib9 deum aliquādo fue
rit negligēter auditū: nisi forte ne
gligere videbatur qui dicebat. Ob
secro domine mitte quem missur9
es: aut fastidire qui dicebat. Vti
nam disrumperes celum et descen
deres. ceteraq; similia. // Idipsū
deniq; apostoli sancti viderunt et
audierunt: et manus eorum trac
tauerūt de verbo vite: quib9 singu
lariter aiebat Beati oculi q̄ vident
que vos videtis // Postremo hoc
idem nobis quoq; seruatū est fideli
b9 utiq; thezaurus fidei p̄mēdatū:
ipso eque dicēte Beati q̄ nō viderūt
et crediderūt Para nāq; hec in verbo
vite. Nec sane p̄ceptibilis ex q̄ ni
mirū viuit: et qua vinatur mūd9:
qm̄ iust9 ex fide viuit: et hec est vic
toria q̄ vincit mūdū fides nra Hoc
est q̄ velut quodā eternitatis exē
plar/ p̄terita simul et p̄sentia ac futu
ra sinu quodā vastissimo cōprehen
dit: vt nichil ei p̄tereat. nichil pre
at. p̄eat nichil // Memento p̄inde
in testimoniū fidei vre. vbi facta ē
vox ānūciationis huius in aurib9 ves
tris. exultastis in gaudio/ egistis gra
cias/ p̄stati soloten9 adorastis: non
current̄s velut sub umbra alarum
eius: et sub pennis eius sperantes
Nūquid nō singuli natiuitate sal
uatoris audita. clamastis in cordi
bus vris dicentes: michi adherere
deo bonū est. aut prop̄ illud qd̄ ide
propheta ait. deo subiecta est ani
ma mea: Infelix quippe ninuum
quisquis sicte prostratus: corde ri
gido corpus humiliauit. Est enim
qui humiliatur nequiter: interiora
autem eius plena sunt dolo. Quis
quis enim necessitatem suam nun9
considerat. min9 sentit incommoda.
minus pauet pericula: minus deuo
te confugit ad remedia cēte salutis
minus affectuose se subiicit deo: mi
nus fideliter psallit. donec refugi
um tu factus es nobis: huius ado
ratio min9 accepta. huius prostra
tio minus verax. huius humiliatio
minus habēs: huius eciam min9
victoriosa ymmo q minus viuida fi
des // Quid tamen dicit. beati q̄
non viderunt et crediderunt: quā
si non videatur ipsum credere quo
dammodo iam videre: Sed aduer
te diligenter cui et quando dictum
est: ei utiq; qui arguebatur q̄ qui
a vidisset credidisset Nequ; enim id
ipsum est vidisse/ q ideo credidisse:
q̄ credendo vidisse Alioquin abra
ham pater noster quonam modo
dominicam hunc vidisse diem. nisi
credendo credendus est: Sed illud
quomodo accipietur quod in hac
nocte cantatum est nobis. sanctifi
camini hodie et estote parati. cras
tina enim die videbitis maiestatē
dei in vobis: si non mente videre
est. pie deuotione representare. et
tenere fide non ficta. magnum il
lud magne pietatis sacramentum
quod manifestatum est in carne.
iustificatum est in spiritu. apparuit

angelis· predicatū est gentib9· cre
ditum est mūdo· assumptum est in
glā· Semp ergo nouū qđ semper
inouat mentes· nec vnq̄ vetus qđ
fructificare nō cessat· qđ in ppetuū
non marcescit· Hoc enī sanctū qđ
nō datur videre corruptionē· hic no
uus hō q̄ nulli9 vetustatis capax· eti
am eos q̄z iueterauerunt oia ossa
in verā vite trāsferat nouitatē Jn ē
q̄ eccā in pūti tā iocūdissima ānūci
atiōe si aduertistis/cognue satis di
citur non tam natus esse q̄ nasci·
ihūs xp̄ūs fili9 dei· nascitur in beth
leem iude· Dicat enī quodāmodo ī
molatur adhuc cotidie donec morte
ei9 annūciam9· sic videtur· nasci·
dū fideliter cepīmus eius natiui
tatem· /// Die enim crastina vi
debim9 maiestatē dei· q̄ sane in no
bis nō in seipso· vtiq; maiestatē in
humilitate· virtutē in infirmitate·
in hoie deū· Ipse est enim emanuel
qđ interp̄tatur nobiscū de9 Et cu
dētius audi· Verbum inquit caro
factum est· et habitauit in nobis·
Deniq; ex tūc et deīcepo vidim9
gloriam eius· sed gloriam quasi v
nigeniti a p̄re· vtiq; plenū gracie
vidimus et veritatis· Non enim
gloriam potestatis aut claritatis·
sed gloriam paterne pietatis· glori
am grē· de qua aplūs in laudē inq̄t
glorie grē sue /// Die ergo nasci
tur· q̄ vbi putas· Jn bethleē iude
Neq; enī decet nos ita bethleē p̄
terire· Trāseam9 vq̄ bethleem di
cunt pastores· non bethleem pran
seam9 Quid enī si paup viculo est·
Quid si videtur mīma in iudea·
Ne id quidē incōgruū ei· qui dū di
ues esset/ p̄pter nos paup factꝰ ē·
et cū ēet magn9 dñs et laudabil' ni
mis· patuul9 natus est nobis et di
cebat· Beati pauperes spiritu· qm̄ ip
sorū est regnū celoz· Iterq; Nisi cō
uersi fueritis et efficiamini sicut pu
eri iste· non intrabitis in regnum ce
loz· Vñ etiam stabulū elegit et p̄
sepe· vtiq; domū luteam et diuerso
riū iumētoz· vt hūc ēe scias q̄ de
stercore erigit pauperem· et saluos
faat hoīnes et iumenta /// V
tinam autem inueniamur et nos
bethleem iude· vt in nobis quoq;
dignetur nasci· et audire meream
q̄z vobis timētib9 deum orietur sol
iustitie· Forte enī hī est qđ supra me
munim9· ad videndū in nob dñi ma
iestatem· et sanctificationē ep9 esse
et p̄pitiōe· Nā et iuxta p̄phetam
facta est iudea sanctificatio eius· q̄z
videlicet oia in confessione laudātur·
Dic et dom9 panis qđ bethleem so
nat/ ad p̄parationem fortasse vide
bitur magnopere ptinere· Quomō
enim paratus ille vt accipere tantū
hospitem possit· qui dicat quia non
est in domo mea panis· Deniq; q̄z
imparatus erat quidam/ necesse ha
buit clausū amici ostiū media nocte
pulsare et dicere· quia amicus me9
venit de via ad me· et non habeo
qđ ponā ante illū /// Paratū cor
ei9 sperare i dño ait p̄pha· haut du
biū quin de iusto loquēs· cōfirmatū
est cor ei9· nō cōmouebitur· Nō ē
paratū cor· qđ nō est firmatū Di
mus aūt ipō cōdē teste p̄pha· q̄ pa
nis cor hoīs confirmet Non est ergo

paratum sed aridū et exsangue oz
eius. qui oblitꝰ est cōmedere panē
suum: est aūt paratus et nō turba
tus vt custodiat mādata vite: qui
oblitꝰ est ea que retro sūt. et in ea q̄
ante sūt se extēdit // Vides q̄ fugi
enda quedā sit q̄ sit quedā obliuio
napienda Hoc enī totꝰ manasses
iordanē trāsijt: ꝛ nec totus citra e
legit sibi māsionē Est qui oblitꝰ ē
dñi creatoris sui: ꝛ est q̄ pudet e
um in cōspectu suo semp: oblitꝰ po
pulū suū et domū pris sui Et ille q̄
dem celestia obliuiscitur: hic vero q̄
sunt sup terram Iste pūtia: ille futu
ra Iste que videtur: ille q̄ nō viden
tur Postremo iste q̄ sūt sua: ille que
ihu xpi. Vterq manasses: vterq
obliuiosus: ꝛ alter quidē ihrlīt. al
ter babilonis oblitus Oblitꝰ est al
ter eorum que impediunt. et iste pa
tus: alter sane eorum magis que
expediunt et que non expedit obli
uisci: atq hic penitus imparatus.
ad videndam in se domini maiesta
tē. Hoc enī est tamꝰ panis in q̄ sal
uatoz creatur: non est manasses il
le cui appareat ille qui israel regit.
et super cherubin sedet. // Appa
re ināt coram ephraym beniamyn
et manasse Ego arbitroz istos esse
tres qui saluantur: quos alius qui
dem prophetā noe daniel em et iob
nominauit: eosdem quoq; ꝛ tribꝰ
illis pastoribus designauit/ qui bus
nato angelo magni consilij āgelꝰ
euangelizauit. Vide autem ne foz
te ipsi sint tres magi/ venientes iā
non modo ab oriente/ sed etiam ab
occidente: vt reumbant cum abra
ham ysaac ꝛ iacob // Forte enim
non incongrue videbitur ad ephra
ym quidem quod fructificationem
sonat pertinere thuris oblationē:
q; offerre incensum dignum in odo
rem suauitatis/ proprie sit eorum
quos posuit dominꝰ vt cant et fruc
tum afferant: id est ecclesie prela
torum. Nam ꝛ beniamyn filius
dextere offerat necesse est autem.
id ē substantiā huiꝰ mundi: vt vi
deliꝫet populus in parte dextera cō
stitutus/ a iudice meo creatur audire:
qua esuriui et dedistis michi mādu
care et cetera Porro manasses si te
men is esse voluerit cui appareat do
minꝰ/ mirram offerat mortificatio
nis: quam quidem a nostra spetia
liter arbitroz professione requiri.
Et hec dicta sint ne ad eam partē
tribus manasse que citra iordanem
substitit pertineamus: sed obliuisca
mur magis ea que retro sunt. extē
ti et intenti ad anteriora // Nunc
vero reuertamur usq; in bethleem: et
videamus hoc verbum quod fecit
dominus. ꝛ ostendit nobis. Do
mus panis est vt iam diximus:
bonum est nos illic esse Vbi enim
fuerit verbum domini. non deest u
tiq; panis qui q̄firmet oz: dicente
xpheta cōfirma me in verbis tuis
Nimirū in verbo quod procedit de
ore dei viuit homo: viuit in xpisto:
viuit in eo xpistus. Ibi ori
tur. ibi apparet: nec omnino a
mat titubans oz aut vacillans:
sed stabile ꝛ cōfirmatum Si quis
murmurat. si quis hesitat. si quis
nutat. si q̄s cogitat reuolui in lutū

redire ad vomitum. mutate propositū: nō est bethleem: nō est dom9 panis. Dola enī fames q fames validā in egiptū cū descendere. porcos pascere. siliquas esurite compellit: vtpote paul agentem a domo pris in qua mercēnarij panib9 habundante noscūtur. Non ergo in huiusmodi wrde nasatur xpūs qui dest fidei fortitudo. vtiq; panis vite: scriptura teste/quoniā iustus ex fide viuit: q videlicet vera anime vita q ipse est nō nisi p fidem interim habitet in wrdib9 nīs. Alioquin quō in illo nasatur ihesus. quō salus erit illi: qnquidē vera omnino certaq; sīa est. q is tm qui perseuerauerit vsq; in finē saluus erit? Nā q minime inueniatur in eo xpristus. nec de eis sit quib9 dicatur. qz vnctionē habetis a sancto: ex eo vel maxime cōstat q sine dubio eā arut wr ei9 ex quo oblit9 est comedere panē suum. Multo mun9 aūt ad filiū dei pertinet qui eiusmodi est: q nō nisi super quietū q humilē ac trementem vba sua requescat spūs ei9: nec sit vlla societas eternitati et tante mutabilitati: ei qui est/q ei qui nūq in eodē permanet statu. Ceterū quātūlibet firmi. quātūlibz fortes. quātūlibet pati. quātūlibet panib9 habūdantes. ipso quidē largiēte qui wtidie orantes diam9. panē nostrū wtidianū da nobis hodie: necesse habem9 addere sequēt dimitte nobis debita nra. Alioquī si dixerim9 qz pcm nō habem9: nosmetipos seduam9 et veritas in nobis non est. Finuz veritas ipa est q nō simpliciter in bethleem. sed in bethleem iude nascitur: xpristus ihesus filius dei. Preoccupemus ergo faciem eius in confessione: vt sanctificati pariter et parati. inueniamur. Ti nos bethleem iude: atq; ita nascentem dominū videre meream9 in nobis. /// Ceterū si qua aīa cousq; pfecerit. quod quidem multum est ad nos: vt sit feconda virgo. sit stella maris. sit plena gratia q superuenientem habens in se spiritū sanctū: puto q non in ea / sed ex ea quoq; nō dedignabitur nasci. Nemo sanc id sibi arrogare presumat: nisi qē ipse speciali designatione tanq digito demonstrauerit dicens. Ecce mater mea q fratres mei. Enimuero audi vnum ex istis. Filioli mei quos iterum parturio: donec formetur xpristus in vobis. Di enim nosci videbatur in eis cum formabatur in eis: quomodo non eadem ab eo similiter nasci cum dicere qē presumat. qui in ipsis eum quodā modo parturiebat? /// Et tu quidem impia synagoga hunc filium nobis peperisti: officio quodam matris. sed non matris affectu. Exasisti eum de sinu tuo. extra ciuitatē deiciens/et eleuans super terram: tanq diceres ecclesie gentium pariter et ecclesie primitiuorum que est in celis: nec michi nec vobis sit. sed diuidatur. Diuidatur inquam non inter vtrasq; sed ab vtrisq. Expulsum enim et exaltatum. etquidem modice satis: tamen vt nec in tuis esset menibus. nec in terra. ferro vndiq; coarctasti. ne forte vel hac

vel illac exæderet: vel videlicet a te
supatus. ad neutrā pueniret illaū
Deua nimū mater. ita abortiuū
facere voluisti: dum esset q̄ exapere
posset exaussū Age ergo q̄quid p
fceris: ymo q̄ nichil pfceris intu
ere Undiq; egrediūtur filie syon:
vt videāt regē salomonē in dyade
mate quo coronasti eū Relinquens
mtem adheret vxori suę: vt sint du
o in carne una Et cautate pulsus
atq; exaltat9 a terra. omia trahit
ad se: q̄ppe q̄ est sup oia deus bene
dictus in seaula Amen.

¶ In die sancto natiuitat9 dñi. ser
mo prim9 beati bernardi abbis de
duob9 hosiub9 ⁊ v. fontib9

Quandis q̄dem est
dilāssimi hodier
ne dñice natiuita
tis solēpnitas: ſz
dies breuis cogit
breuiare sermonē
Nec mirū si faim9 nos breue ver
bum: qñ et de9 pater verbum feat
abbreuiatū Vultę nosse q̄ lōgū/q̄
breue feat: Celū uāt hoc verbū/
⁊ terram ego impleo: nūc verbum
caro factū est: in āgusto p̄sepio loca
tum est // ¶ A seculo ait ppha ⁊ i
seaulum tu es deus: ⁊ ecce fact9 est
infans dici vni9. Ad q̄d hoc frēs:
Aut que necessitas fuit vt sic exina
niret se. sic humiliaret. sic abbreui
aret se dñs maiestatis: nisi vt vos
similiter faciatis: Jam clamat i ex
emplo: quod post modū p̄dicatur9
est verbo: discite a me. q; mitis sū
⁊ humilis corde: vt vere inueniaē
qui dixit. q̄ cepit ihs facere ⁊ docere
Obsecro proinde ⁊ plurimū rogo
frēs. nō patiami sine causa tā p̄cio
sum exemplar vobis exhibitū esse:
sed q̄formami illi. ⁊ renouami spū
mētis vestre: studete humilitati. q̄
fundamētū est custos q; virtutū: sec
tami illam q̄ sola saluare p̄t aias
vestras Quid enī magis indignū.
quid detestādū amplius. quid graui
us puniēdū: q̄ vt videās deum cēli
puulū factū. vltra apponat magni
ficare se homo sup terrā: Intolerabi
lis impudencie ē: vt vbi sese exina
niuit maiestas. vermicul9 insletur
⁊ intumescat // Hoc igitur est p̄p
ter quod exinaniuit se formā serui
accipiens. qui in forma dei patriq;
qualis erat: ſz exinanī uit se maie
tate ⁊ potētia: nō bonitate ⁊ mise
ricordia Quid enim ait apostol9:
Apparuit enim benignitas ⁊ hūa
nitas saluatoris dei nostri // Ap
paruit ante potentia in tetum creati
one: apparebat sapientia in eaum
gubernatione: sed benignitas mi
sericordie nūc maxime apparuit in
humanitate Innotuerat iudeis po
testas in signis atq; portentis: vn
de et in ea lege inuenies sepius. e
go dominus. ego deus Philosophis
quoq; habundantibus in suo sensu
maiestas innotuit: quoniā iuxta
apostoli verba. quod notum est dei
manifestum est in illis Detumpta
men ⁊ iudei potestate ipsa p̄meban
tur: philosophi scrutatores maiest
tatis opprimebātur a gloria: p̄tās
subiectionem/maiestas exigit am
miratione: neutra imitatione

// Appareat domine bonitas/ qui
possit homo qui ad ymaginem tuā
creatus est conformari: nam maies
tatem potestatem sapientiam / nec
imitari possumus. nec expedit emu
lari. Quousq; angustiata est miseri
cordia tua in sola angelorum par
te: reliquū occupat iudicium cum to
to pariter humano genere? Domi
ne in celo misericordia tua. et veri
tas tua vsq; ad nubes: terram vni
uersam contempnans in arctas po
testates Dilatet misericordia termi
nos suos. extendat fines. expandat
sinum: attingat a fine vsq; ad finem
fortiter: et disponat omnia suauit̄
Restrictus est domine iudicio sinus
tuus: solue angulum tuum: q veni
musecationibus affluens. superflu
ens caritate // Quid tu times o
homo: quid trepidas a facie domini
quia venit? Venit non iudicare sed
saluare terrā Olim tibi psuasum est
ab infideli quodā semo vt furtū tol
leres: q ponderes regiū dyadema ca
piti tuo Deprehensus in furto. q̄d
ni timeres: quid ni fugeres a facie
eius? Forte enim iam gladium vi
brat ignitum. Nunc in exilio posi
tq̄. in sudore vultus tui vescer̄ pane
tuo: et ecce vox audita est in terra.
quia dominator aduenit Quo ibis
a spiritu eius: q quo a facie eius fu
gies? Noli fugere. noli timere: non
venit cum armis: non puniendū/
sed saluandum requirit. Et ne for
te dicas etiam nunc. vocem tuam au
diui et abscōdi me: ecce infans est.
et sine voce Nam vagientis vox mi
serāda magis est q̄ tremenda Aut si
mi forte terribilis: sed nō tibi. Par
uulus factus est: tenera membra Ver
go mater pannis alligat: q adhuc
timore trepidas? Vel in hoc scies
quia non venit perdere te/ sed salua
re: eripere non ligare. Iam aduer
sus hostes tuos dimicat: iam super
borum et sublimium colla tanq̄ dei
virtus et dei sapientia calcat //
Duo tibi sunt hostes: peccatum et
mors: id est mors corporis et ani
me. Vtrumq; debellaturus adue
nit: ab vtroq; saluabit te: noli ti
mere // Et iam quidem peccatum
in propria persona viat: quādo hu
manam naturam sine vlla contagi
one suscepit. Grandis enim pecca
to facta est violentia: Ut reuera ex
pugnatum esse cognoscitur: quan
do naturam quam se totam infrāsse
q occupasse gloriabatur: ab eo peni
tq̄ aliena. in xpisto inuenta ē De
hinc persequitur inimicos tuos q cō
prehendit eos: nec conuertitur do
nec deficiant. Contra peccatum di
micans. in cōuersatione sua verbis
pariter et exemplis oppugnat: sed
in passione sua alligat illud Alligat
plane fortem: et diripit vasa eius.
// Iam vero eodem ordine mor̄te
quoq; prius superat in seipso: cum
resurgit primitiae dormientium. et
primogenitus mortuorum: postmo
dum debellaturus eam pariter in no
bis omnibus: quando videlicet sus
citabit mortalia corpa nr̄a. q destru
et nouissima inimica mors. Propte
rea ei resurgēs decorē iduit̄ ē: nō si
cut ātea nascens inuolut̄ est pānis
Propterea q̄ p̄t̄ mie sinu affluebat

non iudicans quē ꝙ ꝛ resurgens pre
cinxit se · et iustice angulo videtur
quodāmodo affluentem sinū miseri
cordie collegisse ꝛ qm̄ extunc prepa
ratur ad iudicium qđ in nostra resur
rectione futurum est · Nam et prop
terea puer ante venit vt misericor
diam prerogaret ꝛ et futurum in fi
ne iudicium precurrens temperet ·
¶ Licet enim puerulus ad nos ve
nerit ꝛ non parum tamen attulit ꝛ
non parum contulit nobis · Di que
ritis quid attulit ꝛ primo omniū at
tulit misericordiam ꝛ secundum quā
teste apostolo saluos nos fecit · Ne
q; hijs tantum profuit quos tūc p̄
sens inuenit ꝛ sed fons est qui nunq̄
poterit exhauriri Fons nobis ē xp̄s
dñs · vnde lauemur · sicut scriptū est ·
qui dilexit nos ⁊ lauit nos a pecca
tis nostris ¶ Verūptamen non
iste solus aquarū vsus est · vt tantū
sordes abluāt · ſ et sitim extinguāt
Beatus vero ait sapiēs qui in sapi
entia morabitur ꝛ et in iustitia medi
tabit Et p̄ pauca Aqua inquit sa
pientie salutaris potabit illum · Be
ne sapientie salutaris ꝛ quoniā sapi
entia carnalis mors ē ꝛ ⁊ sapientia
mūdi eāam ipā inimica est deo · Do
la que ex deo est sapiētia salutaris ꝛ
que sēm beati iacobi diffinitionē p̄
mū pudica · deinde pacifica est Nam
sapientia carnis voluptuosa est nō
pudica ꝛ sapientia mūdi tumultuo
sa / nō pacifica · Sapientia vero que
ex deo est · p̄mū pudica quidē est · nō
querēs q̄ sua sunt · ſ que ihesu xp̄i ꝛ
vt non suā quisq; faciat voluntatē ꝛ
sed ꝙsideret que sit volūtas dei De
niq; pacifica non habūdans in sensu
suo ꝛ ſ alieno magis adquiescens
consilio vel iudicio ¶ Tertio a
quarū vsus est irrigatio ꝛ quā p̄fecta
necessariā habent nouelle maxime
plantationes · aliquin aut minus
p̄ficient · aut ex toto pre siccitate pe
ribunt · Querat ergo devotionis a
quas / quisquis seminauerit bonoꝝ
operum semina ꝛ vt irrigatus fonte
gratie · bone conuersationis ortus nō
exaresc at ꝛ sed in perpetua viriditate
p̄ficiat · Orat enī pro huiusmodi p
pheta ꝛ ⁊ holocaustum tuū pinguē fi
at · Dic et in laudib9 aaron legis ꝛ
quoniā sacrificiū eius cotidianū ig
nis assumpsit In quibus omnibus
nichil aliud intelligendū videtur ꝛ
nisi vt bona opa feruore devotionis /
⁊ dulcedine spūalis gracie condiant
¶ Putas inueniri poterit quar
tus fons · vt paradysum recuperare
mus quatuor fontium irrigatione a
menissimum ꝛ Nam si terrenum pa
radisum denuo nobis reddendum
non speramus ꝛ quomodo regnum
celorum sperabimus ꝛ Di terrena
inquit dixi vobis & non creditis ꝛ
quomodo si dixero vobis celestia cre
detis ꝛ Nunc autem vt de exhibiti
one presentium · firma sit expectati
o futurorum ꝛ paradisum habemus
multo meliorem et longe delectabi
liorem quam primi parentes habue
runt ꝛ et paradisus noster xp̄s dñs
est · in quo tres quidem fontes iā in
uenim9 · quartū queram9 ¶ Habe
m9 de fonte mie / ad diluendas cul
pas ꝛ aquas remissionis Habem9 de
fonte sapie ad potandā sitim nrām ·

aquas discretionis. Habemus de fonte gracie ad irrigandas bonorū opum plantas: aquas deuotionis. // Quecam9 ad deroquētes abos aquas feruentes: aquas emulationis. Hec minutum condiunt & deroquūt affectiones nostras: et ebulliunt de fonte caritatis. Vnde ait pphēta. Cōcaluit cor meū intra me: et in meditatione mea exardescet ignis. Alibi quoq; Zel9 inquit dom9 tue comedit me. Diquidē ex dulcedine deuotionis diligens iusticiam: ex feruore emulationis/odio habet iniquitatē. Et vide ne forte de fontibus istis pdixerat ysaias: hauriet& aquas in gaudio de fontibus saluatoris. Nam vt promissionem hanc vite presentis esse nouerus. non future: illud attende quod sequitur. Dicetis in illa die. cōfitemini dño: & inuocate nomen ei9. Inuocatio ap pe pnt& tempis est: sicut scriptū est. Inuoca me in die tribulationis. // Poro ex hijs q̄tuor fontibus. tres quidē pprie cōuenire videntur trib9 cōcie ordinib9: singuli singulis. Hā pmus quidē omnibus est gmunis: in multis enim offendim9 omēs: & necessariū habem9 fontem misericordie/ quo possimus earū offensionū abluere sordem. Omēs inquā peccauimus & egem9 gloria dei: & prelati & cōtinentes & ciugati. Si dixerimus quia peccatū non habem9: nos metipsos seducimus. Quia ergo nemo mūdus a sorde: & necessarius est omnib9 fons mie: & pari voto debēt ad hūc fontem noe. daniel. & iob pcurrere. // De cetero iob quidē maxime fontem sapiētie querat: qm ipe magis inter medios laqueos ābulat: ita vt magnū videatur si a malo declinet. // Daniel vero curricdū est ad fontē gracie: cui nimirum penitentie opa. & labores abstinētie. deuotionis gracia necesse est impūguare. Oportet enī vt nos opa mie in hylaritate omia faciam9: qm hylarem datorē diligit deus. Verum terra nra nequaq̄ fertilis est huiusmodi seminis. bone scilicet cōuersationis. peribit facile et contabescet: ideoq; facile exarescet/nisi crebris irrigationib9 adiuuetur: vt merito in oratioe dnica huiusmodi grām subcotidiani nomine panis cotidie petam9. Ex enī nobis timendum ne forte cadat super nos terribilis illa maledictio prophetice imprecationis: fiāt sicut fenū tectorū/qd̄ pusq̄ euellat exaruit. // Fōs vō emulationis noe specialiq̄ gaudet: q̄ maxime platos decet hic zel9. // Quatuor ergo ita q̄ fōtes istos/ adhuc in carne viuētib9 nobis in semetipō xp̄s exhibet: quātū q̄ est fons vite pt9 & selū reprobitiēs: ad quē sitiebat pphā dicēt. Sitiuit aīa mea ad deū fōtē viuū. // Foeta ssis eāā pt̄ hos q̄tuor fontes. q̄tuor in loc vulnerat9 ē adhuc villes in eruce: pter quintū cū iam tradidisset spm trāsforat9 in latere. Viuebat adhuc quando fodebant ei manꝰ & pedes: vt quatuor fontes nobis adhuc viuentib9 ex se ipō proferret. Quintū ptulit vulnus iam expirasset: vt in se nichilominus fontem quintum nobis post obitū aperiret. // Ded dū loq̄mur

de misterijs natiuitatis: deuenim9 repente ad scrutanda sacrāmēta dñice passionis. Nec mirū tamē si q̄zim9 in passiōe qđ in natiuitate sua xp̄ūs attulerit: tunc enī conscisso sacco pe runiam que latebat/in preciam nr̄e reparationis effudit.

Sermo secundus de triplici dei opere et de triplici eius commixtione.

Magna opera domī ait ꝓpheta Magī q̄dē oia opa eiꝰ frēs: sed q̄dē magnꝰ ipe: sed ad nos maxime spectāt. que in eis maxima esse videntur. Hinc est quidē quod psallit idem ꝓpheta dicens. Magnificauit dominꝰ facere nobiscū. Denique ꝙ magnifice nobiscū agat. specialiter tria quedā eiꝰ opa clamāt: p̄me nē creationis. presentē reparationis et futurē glorificationis. Ex magnificata sunt opera in singulis: opera tua dñe: Tuū ē virtutē opm tuorꝫ annūciare ꝓlō tuo: nos ipsa saltim opa non silemꝰ. Triplicē frēs cōmixtionē i hijs tribꝰ cōsideraē: ē celestis planc operis et diuine vtutis. Nam in primo quidē opere cōditionis nr̄e de limo terre plasmauit hominē deus: et inspirauit in faciē eiꝰ spīm vite. Qualē artifex. qlē vnitor terrē: ad cuiꝰ nutū sic cōglutinatur sibi limus terre et spiritus vite. Limus q̄dem iā ante creatꝰ erat: q̄ndo in p̄ncipio creauit deus celū et terrā. Ac spiritus sane non cōmunē sed ꝓpriam habet cōditionem: nec i massam creature: sed singulorū quā cū excellentia inspiratur. Agnosce o homo dignitatem tuā: agnosce gloriā conditionis humane. Est tibi cum mundo corpus: sic enim decet eum qui constitutus est sup vniuersam huiꝰ creature corporee molem aliqua similari ei ex parte. Nec est tibi etiam sublimius aliquod: nec omnino comparandus ceteris creaturis. Compacta et confederata sūt in te caro et anima: illa plasmata: hec inspirata. Sed annus interest hec commixtio: cui ve hec vnio prestatur: Etenim iuxta sapientiam filiorum huius seculi. vbi sedantur sūmis inferiora: p̄ualent qui potestatem habent. et humilioribus vtūtur pro libitu suo. Conculcat fortior minus fortem: rudet sapiens indoctum: simplicem fallit astutus: potens despicit imbecillē. Non sic in opere tuo deus. non sic in tua commixtione: nō ad hoc sodalitij spīm limo. sublimē humili: dignā et excellentē creaturā abiecte et inutili masse. Quis non videat fratres: q̄nt̄ū corpori prestet anima? Nunquid nō tuicꝰ esset insensibilis caro inanimata? Ab anima enī pulchritudo: ab aīma enim iocunditū: ab anima enim claritas visus et sonus vocis. Denique sensus ōnis ab aīma est. Caritatē michi ista cōiunctio cōmendat: caritatē in hac ipsa condicionis ꝓpe pagina lego: caritatē in ipso statim p̄ncipio nō solum p̄dicat. sed ingerit michi manus benignissima creatoris. Et q̄dē magna hec cōiunctio dilectissimi: si stabilis permansisset. Nunc autē licet diuino fuerit munita sigillo: ad ymaginē

ãppe ꝙ silitudinẽ suã creauit hoiez deꝰ: heu diuptũ est sigillũ. ꝙ vnitas dissipata Acce des ille pessimꝰ latro. ecce adhuc sigillũ fre git: ꝙ sic mulcã silitudie dina; ꝙpatꝰ ẽ mu ser hõ iumẽtis isipiẽb; ; ꝙ silis fais est illis Rem ãppe erat deꝰ hoiez: atq; hꝰ sili⁹ eiꝰ / de q̃ sẽptũ est Nã cais dns deꝰ nr̃: ꝙ nõ ẽ iq̃tas i eo Deracẽ q̃z ꝙ iustũ fec⁹ eũ: sicut ꝙ ipe vitas ꝙ iustícia ẽ ꝓ⁹ vnitas ipã possꝫ dis iũgi: dũ sigilli huiꝰ itegꝫtas ꝙmanẽt Deũ supueit fallaꝰ: q̃ idoctꝫ sigillũ ꝓmittẽs me liꝰ: ve ve fregit qđ erat manu dinitatis im pressũ Erutis uãt sicut diꝫ: sacẽtes bonũ ꝙ malũ. O maliuole. o maligne: ad q̃d eis hꝰ sili⁹ scie? Dit certe sicut diꝫ: recti. iusti. veraces Dunt sicut deꝰ: i quẽ nõ cadit pcẽz Hoc ãppe sigillo stãte: stabit vnitas illa. Jã expim⁹ muser: q̃d nob ꝙsuaserut Vsucia diabolice fraudis fracto nãq; sigillo: sequi tur amaꝫ dissidiũ: triste diuoraũ Vbi ẽ qđ dixisti nequã: neq̃ꝯ moriemi? Ecce ei mo rimur oĩes ꝙ nõ ẽ hõ q̃ viuat et nõ videat mortẽ / Ded q̃d erit dñe deus/nũq̃ ne te parabiꝫ opꝰ tuũ: ꝙ q̃ ceadeit nõ adiaet ut te surgat? Nõ ẽ q̃ resiaat: nisi q̃ fec⁹. Jtaꝫ ꝓpẽ miseraã iopũ ꝙ genitũ paupm: nũc exurgã dic⁹ dns Ponã i salutaĩ: fiducialiꝫ agã i eo Diq̃dẽ nichil ꝓfiaet iimicꝰ i eo et filꝰ iiq̃ tatẽ nõ apponet nocẽ ei. Nouã iq̃t facio cõ mixturã: nã expssius ꝙ robustius pono sigil lũ. eũ q̃ nõ ad ymaginẽ meã fais. ẽ ipã ymago. splẽdoꝛ glẽ ꝙ figura sbe: nõ fais ẽ genuꝰ añ scla. Et ne forte timeas ee frã gẽdũ. acuit inq̃t tꝰ testa vtꝰ mea; ẽ talis testa/quã nr̃ ipe malleꝰ vniuse tre nocẽ vl lo mõ possꝫ // Dane cũ pa ex duobꝰ fcã sit. 2a iã ꝙnuptio sit ex trubꝰ: vt discat ex hꝰ ipõ ad sacmẽtũ accedẽ trinitatẽ Verbũ qđ erat i ꝓncipio apd deũ ꝙ deꝰ erat. aia q̃ de nichi lo creata ẽ. ꝙ añ nõ eat. caro de massa noꝛ tuptiois sñ coꝛtupoe aliq̃. dino segregã ar tificio q̃l nulla caro iã erat: viculo idissolu bili in ꝓsoẽ coeũt vnitatẽ Hẽs i hijs triplex genꝰ potẽtie Qđ nõ eat creatũ: qđ pieat ꝛpatũ: qđ sup oia eat paulo minꝰ ab ãge lis minoratũ / Hec ste cuãgeca illa sata farine q̃ parit fermẽtãt ut sit panis angeloꝛ quẽ maducẽ hõ: panis ꝙfirmãs coꝛ hoies Felix mlier/bndcã i mlieꝛibꝰ: i cui castis visceri bꝰ supueiente igne spꝰ sci. coꝛpꝰ ẽ panis ist te Felix iquã mlier: q̃ i hꝰ tua sata imusit si dei sue fermẽtũ Diq̃dẽ fide ꝙpt fide pepit: ꝙ ut ait elizabeth/btã q̃ credidit: qm̃ pfcã ste i ea/q̃ dcã ste ei a dño Nec mirer q̃ fide eꝰ mediãte/vnutũ dixeũ Vbũ carni. qm̃q̃dẽ caro carnẽ ipãz de eꝰ carne suscep⁹ Dane ne hꝰ q̃ dẽ pnũ expositioi obuiaẽ pt. qđ de celestis regni doꝛ silitudie: neq; ei idignũ videt si ce loꝛ ẽgnũ fidei maie ꝙpat q̃ ꝛpat Hꝰita q; viculũ vniois: nlla oio soluẽ pt creatuã Diq̃dẽ nr̃ ꝓnepos mũdi hꝰ hꝛ i eo q̃q̃ nr̃ ipe iohes soluẽ dignꝰ ẽ coꝛrigia calciamẽti Ex eũ? Soluat certe aliq̃tenꝰ nãce ẽ: alio q̃n qđ dissolutũ ẽ ñ ꝛsoldat Panis integer. thezaurꝰ abscõditꝰ. sapia occulta: q̃ vtili tas i hijs oibꝫ? Heito flebat iohes ñ iue nirũ q̃ apiret libꝫ; ꝙ soluẽt sigilla eꝰ. Dũ ei clausꝰ staet: nemo ex nob dinã illã arti gẽ sapiẽtiã ꝓualẽt / Apei tu libꝫagne de i: mãsuc⁹ vcã fodiẽdas expone iudeo ma nus tuas ꝙ pedes: vt pcdat q̃ i eis latet thezaurꝰ saluti ꝙ copiosa recẽptio Frange denuq; esurictꝰ panẽ tuũ Dolꝰ cni frãgẽ potes. q̃ solꝰ ut ꝙfracta solides stare potes. ꝙ in ipã ꝙfractiõc Dolꝰ ptãtẽ hẽs ponẽdi aiaz tuã/cũ volueris resumẽdã. Tua igit miseraoe soluat aliq̃tenꝰ tẽplũ hꝰ ꝫ nõ pcteꝰ dissoluat Depat ab aia caro ꝫ vbũ sane et carnis seruet iꝛruptiõz. ꝙ aie plenã ꝙ ferat libtatẽ vt sola iter mortuos libẽ agat

educens vinctos de domo carceris
sedentes in tenebris et umbra mor
tis Donat aia scā carnē immaacula
tam. ꝫ resumēdā tertia die: vt mo
riens morte primat: et vita hoim
cū resurgente resurgat Ita factum
est dilectissimi: et ita factū gaudea
mus In morte illa mors mortua est:
et regenerati sum9 in spem vite per
resurrectionē ihesu xpi ex mortuis.

// Jam qd futurū sit in vnione
tertia qs loquet? Nec oculs vidit
nec auris audiuit. nec in cor hois
ascēdit: q̄ ꝓparauit deus diligentib9
se Cōsūmatio erit illa cū tradiderit
xps regnū deo pri: et erūt duo nō
iam in carne vna. ꝫ in spū vno Et
enī si adhesit carni verbū factum
est caro: multomagis q̄ adheserit
deo vn9 spūs erit cum eo // Et in
hac quidē vnione media humilitas
exhibet. et humilitas magna. & ma
gna nimis: in ea vero quā expecta
mus. ad quā suspiram9. ꝓfecta no
bis/si tn nobis. reposita glorificati
o est Quę si memim9 in prima ꝯiuncti
one qua ex aia et carne ꝯpact9 est
hō caritatē ꝯmendari: merito emi
net humilitas in secūda: qz sola est
vter9 humilitas/lese tepatio caritatis
Porro q̄ vnit rōnalis anime crea
tura terreno corpi: oino nō est hui
litati assribere. Dicidem non ex de
liberatione ꝓpria carni muscet: ꝫ
creando imittit/imittendo creatur.
Nō sic sane ille sūm9 spūs: qui cū
esset magis bon9/ipso beneplaciti
sui arbitrio accessit ad corp9 inco in
ꝗnatum. Merito deniq̄ caritatem
et humilitatem sequitur glorificati
o: quia sine caritate nichil prodes
se potest: & nemo nisi qui se humili
at exaltabitur

Sermo tertius de natiuitate dñi
& arcū stantijs eius

Duo quedam tertiū genera frēs
in hac natitate dñi ꝑsidero:
nō solū diuersa. ꝫ et dissimilia vi
de. Dicit puer q̄ nascit deus est. &
mater de q̄ nascit virgo est: & ut9
ipse sine dolore est fulget i tenebris
lux noua de celo: gaudiū magnū
angel9 euangelizat: laudat multitu
do celestis milicie: datur glā deo:
pax hoib9 bone volūtatis Currūt
pastores: inueniūt qd ad eos dictū
est verbū: nunciant alijs: quibus q̄
audiūt admirant Hec & hijs simili
a dilectissimi dine virtutis sūt. non
fragilitatis humane: vasa sūt aurea
& argētea: q̄b9 ꝓ tāta solēpnitate
in mensa dñi eāt egenis quibusq;
hodie mīstratur Nō est nob tollere
ista: nō nobis aure9 discus dat aut
ciphus: ꝫ qui in eis ab9 est & pot9
// Diligēt ꝑsidera ait sapiēs:
que apponit tibi Et ego certe ag
nosco i ea esse natitatis huius tēpus
& locū. & infantilis corpis teneritu
dinē. puli vagit9 et lacrimas: sed
& ipsoz q̄b9 ꝓmo annūciat natiui
tas saluatoris/pauptatē pastorū.
atq; vigilias Hec sūt hec. ꝓ me fi
unt: michi apponit: michi ꝓponi
tur imitāda // Hyeme nat9 est:
nocte natus est xps Quid credi
mus casu factum. vt in tanta aeris
inclemētia. et in tenebris nasceretur: cuius est hyemps & estas. di
es & nox? Nō eligunt pueri teteri

quando naſcūtur: quippe qub9 vix adhuc viuere īnſipientibus. nullus ſubeſt rationis vſus: nulla eligendi libertas: facultas nulla deliberandi. Xp̄s fratres: ſi homo erat. erat tamen in p̄nancio apud deū: et de9 erat eiuſdem cui9 nunc eſt ſapientie et p̄tātis: vtpote dei virtus: et dei ſapientia. Naſcitur ergo dei filius. cui9 in arbitrio erat. qd̄cūq; vellet eligere temp9: elegit qd̄ moleſtius eſt/ p̄ſertim pmulo: et pauperis mūſilio: que vix p̄nos haberet ad inuoluendū. p̄ſepe ad reclinandū. Et cum tāta eſſet neceſſitas/ nullā audio fieri pellīū mentionem. Prim9 adam pellicijs veſtē tunicas: p̄nus ſecund9 o buoluitur. Non eſt tale iudicium mundi. Aut iſte fallitur aut mundus erat: ſed diuinam falli impoſſibile eſt ſapiētiam. Merito pro inde: et carnis prudentia mors. ſi quidem: et ipſa inimica eſt deo: et ſeculi quoq; prudentia ſtultitia nominatur. Quid enim? Xp̄ristus vtiq; qui non fallitur. elegit qd̄ carni eſt moleſtius: id ergo melius. id vtilius. id p̄ius eligendum. Et quiſquis aliud docet vel ſuadet: ab eo tanq̄ a ſeductore cauendum.

// Jā vero eā nocte voluit naſci. Vbi ſūt qui tam impudenter oſtētare geſtiūt ſemetipos? Xp̄s eligit qd̄ ſalub9 iudicat: vos eligitis qd̄ reprobat ille. Quis prudētior e duobus? Cui9 iudicū iuſtius? Cuius ſentētia ſanior? Denicq; tacet xp̄s: non ſe extollit. non magnificat. nō predicat: et ecce āmunciat eum angelus: laudat multitudo celeſtis exercitus. Et tu ergo qui xp̄istum ſequeris: inuentum abſconde theſaurum. Ama neſcire. Laudet te os alienū: ſileat tuū. // Adhuc autē in ſtabulo naſcitur xp̄us: et in p̄ſepio reclinatur. Et nōne ipē eſt qui dicit: mea ē orbis terre et plenitudo eius? Quid ergo ſtabulū elegit? Plane vt reprobet glām mundi: dampnet ſeculi vanitatē. Necdū loquitur lingua: et quecūq; de eo ſunt. clamāt. predicant. euāgelizant. // Ipſa quoq; infantilia mēbra non ſilent. In omnib9 mūdi iudiciū arguitur: ſubuertitur. cōfutatur. Quis enim hoīm ſi daretur optio/ non magis eligeret robuſtū corpus: et etatem intelligibilem quā infantilem? O ſapientia que de occultis trahens. O verbe incarnata. et velata ſapiētia. Et tamen fratres. ipſe eſt promiſſus olim per yſaiam: paruulus ſciens reprobare malum. et eligere bonum. Malum ergo voluptas corporis: bonum vero afflictio eſt. Diiudicem: et hanc elegit. et illam reprobat puer ſapiens: verbum infans. Verbum enim caro factum eſt: et caro infirma. caro infantilis. caro tenera: caro impotens omnis operis: omnis laboris impatiens. // Et vere fratres. verbum factum eſt caro: et habitauit in nobis. Dum eſſet in principio apud deum. lucem inhabitat inacceſſibilem: et nā erat qui caperet illud. Quis enim inueſtigauit ſenſum domini: aut quis conſiliarius eius fuit? Carnalis hoīo non percipit ea. q̄ ſpiritus dei ſunt. Sed iam capiat et

carnalis: quia factum est caro. Di
nichil preter carnē nouit audire:
ecce verbū caro factū est: audiat il
lud vel in carne. O homo in carne ti
bi exhibetur sapientia illa quondā
occulta: ecce iā ipsis sese ingerit sen
sib9 carnis tue. Carnaliter vt ita
dixerim p̄dicatur tibi Fuge volupta
tem: quia mors posita est sec9 introi
tum delectationis. Age penitentiā:
qua per hanc appropinquat regnū
Hoc tibi p̄dicat stabulū illud: hoc p̄
sepe clamitat: hoc mēbra illa īfan
tilia manifeste loquūtur: hoc lacri
me q vagit9 euāgelizant. // Plo
rat quippe xp̄us: sed nō sicut cēteri
aut certe non quare ceteri solent. In
alijs sensus: in xp̄o p̄ualebat affec
tus. Patiūtur illi. non agunt: vt po
te nec ipius adhuc vsum voluntat̄
habentes. Illi ex passione lugent:
xp̄s ex compassione. Illi iugum gra
ue q̄ est sup oēs ade filios: xp̄s fi
lioz ade peccata deplorat. Et certe
pro quib9nūc lacrimas fundit: pos
tea fundet et sanguinem. O duricia
cordis mei. Vtinam dñe sicut ver
bum caro factum est: ita q cor meū
carneū fiat. Diquidē q hoc polliceb9
ex p̄ prophetam. Auferam inquit
a vobis cor lapideū: et dabo vobis
cor carneum. // Fratres: lacrime
xp̄i michi et pudorem parūt q dolo
rem. Iudebam ego foris in platea:
q in secreto regalis cubiculi/sup me
ferebatur iudicū mort̄. Audiunt hoc
vnigenitus eius: rexit posito dyade
mate. sacco vestitus. aspersus cinere
caput: nudus pedes: flens q eiu
lans/q morte dāpnat9 esset seruul9
eius. Intuetur illum subito p̄den
tem: stupet nouitatē: causam quon
tor et audio. Quid faciamus sū: Ad
huc ne ludam: q deludam lacrimas
eius: Plane si insan9 sum et mente
inops nō sequar eum: nec simul cū
lugente lugebo. Ecce vñ pudor /
Dolor q timor vnde: Vtiq; quia
ex cōsideratione remedij. piaculi mei
estimo quātitatem. Nescieba. sanus
michi videbar: q ecce mittitur filiꝰ
virginis. filiꝰ dei altissimi. q iubetur
occidi: vt vulneribꝰ meis p̄cioso
sanguinis illiꝰ balsamo medeatur.
// Agnosce hō q̄ grauia sunt vul
nera tua: pro quibꝰ ne cesse est xp̄m
dñm vulnerari. Di nō esset ad mor
tem/ et mortem sempiternā: nunq̄
pro eor̄ remedio filiꝰ dei moreretur.
Pudet itaq; dilectissimi p̄ priam ne
gligenter dissimulare passionē: cui
tantā a maiestate tanta exhiberi vi
deo compassionem. Cōpatitur filiꝰ
dei q ploret: homo patitur q ride
bit: Die et mediane estimatio: et
doloris michi q timoris exaggera
tio est. Verū si diligenter obseruem
p̄cepta media: erit eā consolati
onis occasio. Sicut enim grauem
agnosco morbum cui tanta opponi
tur medicina: sic q ex hoc pō nō in
curabilem esse cōiecto: neq; enī p̄
osissimas spēs frustra īsumeret me
dicꝰ sapiēs. ymo ipā sapiētia. Porro
frustra īsumi cōstat. nō solū si abs e
is ēet facilis curatio: s multomagis
si q cū eis sit īpossibil. Animat ita
q ad pniaz: q accēdit vehemēaꝰ de
sideriū spes p̄cepta. // Dane acce
dit ad p̄solationē. ipā q̄z q̄ pastoribꝰ

vigilantib9 exhibita est visitatio: & alloquio ãgelor. Vc vob diuites qui habetis cõsolationẽ vestram: vt iã nõ meream habere celestem. Vx multi enim nobiles scdm carnẽ. vx multi potẽtes. vx multi sapiẽtes huius seculi. hæc a illa in stratis mollibus quescebãt: & nemo eor dignus habitus ẽ nouã videre lucẽ. scire magnũ illud gaudiũ: ãgelos audire cãtãtes glã in excelsis deo. Agnoscant ergo homines: qr q in labore hominũ nõ fuit: visitari ab angelis nõ metuãtur. Agnoscant vy placeat supnis ciuib9 labor. cui9 spiritalis intẽtio ẽ: qũ quitẽ & eos q p victu corpis/corpali vrgente nẽcitate laborant. suo dignãtur alloqo/& alloqo tam felici. Animũ hymanũ i eis agnoscũt dcmẽ: quo cõstituit de9 vt in sudore vultus sui vescatur cibũ pane suo // Obsecro vos dilectissimi: cõsiderate diligenti9 quantum fecerit de9 p vestra exhortatione et salute: nec infructuosus inueniatur in nobis sermo tam viu9 & efficax: sermo fidelis & omni acceptione dign9. sermo nõ tam ceis vy oneris. Putatis frẽ parũ michi molestũ esse: si hoc pm verbũ qd nũc loquor ad vos. vacuũ sñ aliqua vtilitate deperire de corib9 vris nostrem? Et quis sum ego: aut quis ẽ hic sermo me9? Vt hũc tantillũ voris laborẽ inutilẽ esse doleret hõ pusill9/pmo & nichilũ: vy iust9 indignabitur dñs maiestatis. si tñ eius opam nã aut duricia aut negligẽtia contingat euacuari? Auertat hoc a seruulis suis. qui pro eor salute induere dignat9 est formã serui. vnigenit9 dei patris: qui est sup oia deus benedctus in secula Amen.

Sermo quartus de eo q pastores inuenerunt mariã & ioseph & infantẽ ihesum

Agnoscite fratres dilectissimi quanta sit hodierna solẽpnitatis: cui et dies breuis/& terre angusta est latitudo: loco parit & tpe dilatatur. Noctem porcupat. celũ replet añy terrã: nox eni vt dicor illuiata est: cũ inter peste noctis hora pastores circũfulsit lux noua de celo Et vt nouentis quo in loco solẽpnitatis huius expẽt gaudia celebrari qd iam ãgelis cãt/ futurũ omni populo gaudiũ euangelizat: sed & cõfestim adest diuinis psonans laudibus celestis exercit9 multitudo. Hic est q solempnis ducit nox ista pre ceteris: in psalmis. ymnis. & cãticis spũalib9. Et hijs potissimũ in vigilijs sine vlla hesitatione credendum est celestes illos pnapes puerum & iũctos psallentib9: in medio iuuencularũ tympanistarũ. Ded vy multa hodie gemmis & auro fulgent altaria: quantis vbiq pallijs pariet adornantur. Putas ad hec diuertent angeli: & pannosos homines declinabunt? Vt ita est: aut pastoribus ouium magis apparuere vy terre regibus: vy sacerdotibus templi? Cur et ipse saluator cuius est aurum pariter et argentum: sacram in suo corpore dedicat paupertatem? Aut certe aut paupertas ipsa tã sollicite enarratur ab ãgelo? Neq enim sine cerri ratione mistę

eiꝰ: pannis saluatoꝛ obuoluitur ⁊ ponitur ī pꝛesepio: qñ id maiꝰste ī signum nobis commendatur ab angelo. Hoc īquit vobis signū. Inuenietis infantem pannis inuolutum // In signum positi sunt pānī tui domine ihū: sed ī signum cui a multis vsq; hodie contradicitur. Multi quippe vocati. sed non multi electi: Et ideo nec signati. Agnosco certe agnosco ihesū magnum sacerdotē. sordidis opertum vestibus: cum altricaretur cum dyabolo. Dicentibꝰ scripturas loquoꝛ: et quibus nō ignota est pꝛophetica visio zacharie Vbi veꝛ exaltatum ē caput nostrū super inimicos nostros: ex hꝰ plane mutauit vestē/deuotē īduit. amictꝰ est lumine sicut vestimento. Exemplum dedit nobis: vt et nos eadē faciamus. Vtilior siquidem in conflictu loꝛica ferrea. q̄ stola linea: licet oneri illa sit. hec honoꝛi. Erit cum et mēbꝛa sequentur caput: vt coꝛpus iam vniuersum vno psallat spiritu et dicat. Conuertisti planctū meum: et circumdedisti me letitia // Inuenietis inquit infantem pānis inuolutum: et positum in pꝛesepio. Et post pauca. Venerunt ait euangelista festinanter: et inuenerūt mariam et ioseph. et infantem positū ī pꝛesepio. Quid est q̄ sola ab angelo cōmendari videtur humilitas: nec tamen sola a pastoꝛibus inuenīt: Forte specialius commendat āgelꝰ humilitatem: quia mentibus ceteꝛis per superbiam. ipse in humilitate perstitisset. Aut certe propterea celitꝰ annunciatur humilitas: q̄ hec quasi pꝛia virtus diuine exhibēda sit maiestati. Sola tamē nō potuit inuenīri: quia semp datur grā humilibus // Inuenerūt ergo mariā et ioseph: Et infantē positū in pꝛesepio. Dicat enī saluatoꝛ infantia manifestam pꝛetendit humilitatē: sic ꝑ virginem cōtinentia: iustitia ꝑ ioseph vitā iustū: vel cuius laus est in euāgelio non inūgrae dēsignatur / Dare q̄tinētiā debēt carni q̄e nescit: Justitia vero virtꝰ est. q̄ suū ē vnicuiq; tribuēs: q̄ hꝰ ergo pꝛimos ē necessaria. Porro humilitas deo nos reconciliat: deo facit ē sꝰiectos. deo placet ī nob sicut ait virgo btā: respexit deus humilitatē ancille sue. // Itaq; q̄ fornicatē pēcat in coꝛpꝰ suū: q̄ iniuriosus ē ī pximū: q̄ extollit̄ q̄ iactatur. ī deū. Fornicatoꝛ semet ipm̄ dehonestat: iniuriosus molestat pximū: elatus q̄ ī se ē deū inhonoꝛat. Gloriā meā ait dominꝰ alteri non dabo. Et superbus. Ego inquit michi cōuenit nō debetis vsurpabo. Nec enī placet ei āgelica distributio: dans gloriā deo. pacē hominibꝰ Nō ergo colit deum: sed aduersus deū extollit̄. ipius plane Et infidel. Que enim pietas nisi cultus dei: Quis vero deum colit. nisi qui voluntarie ei subiectus ē. ⁊ sicut oculi seruoꝝ in manibus domini sui: sic oculi cordis sui ad dominum deum suum: // Vt ergo semp inueniat in nobis maria et ioseph/ Et infans positus in pꝛesepio: sobrie Et iuste et pie viuamꝰ in hoc seculo. Propt̄ hꝰ enī appauit gratia dei eruditꝛs nos: ut abnegantes impietatē. et ꝑ

hoc quoq; gloria illius apparebit.
Sic enī habes. Apparuit gratia dei
oīb9 hoīb9 erudiens nos: vt abne
gātes impietatē ⁊ secularia desideria
sobrie et iuste ⁊ pie viuam9 in hoc
seculo: expectātes beatā spem/⁊ ad
uentū glē magni dei. Apparuit in
paruulo grā dei ad eruditionē: et
hic erit magn9 sicut de eo gabriel
locut9 est: ⁊ quos paruul9 erudierit
ad humilitatē cordis ⁊ māsuetudinē:
magnificabit postmodū ⁊ glificabit
magnus ⁊ gloriosus aduentus: ihe
sus xp̄ist9 dīs noster

Sermo ān̄tus eiusdē vnde sup̄.

Benedictus deus ⁊ pater dīi
nostri ihesu xp̄i/pater miarū/
et deus totius cōsolatiōis: qui con
solatur nos in oī tribulatiōe nostra
Benedictus qui propter nimiā cari
tatē suā qua dilexit nos. misit nob
filiū suū dilectū in quo ei bene ꝑpla
cuit: ⁊ p quē reconciliati patri habea9
ad deū: et idem sit nobis reconcilia
tionis hostia/et mediator et obses
Nō est quod vereamur frēs mei sub
tā pio mediatore: non est qđ de tā
fido obside dubitem9. Dz qualis
mediator est inquies qui in stabulo
nascit. in p̄sepi ponitur: pannis
obuoluitur sicut ceteri. ploret vt ce
teri. deniq; infans iacet vt ceteri cō
sueuerūt: Magn9 plane mediator
est: eaā in hijs oībus que ad patrē
sunt non perfunctorie. sed efficaciter
querens. Infans quidē est. sed verbū
infans: cui9 ne ipā quidē infantia ta
cet. Consolamini consolamini dicit
dīs deus vester: dicit hoc emanuel
nobiscū deus Clamat hoc stabulū.
clamat p̄sepe: clamant lacrime.
clamāt pānni Clamat stabulū: aīa
do sese hoī qui in latrones inciderat
prepar. Clamat p̄sepe: cui hoī
qui in iumentis ꝑparatus fuerat pa
bulū mīstrari. Clamāt lacrime. cla
mant pānni: ei⁹dē ipi9 cruenta vul
nera ablui et detergi. Diquidē nul
lo hoc xp̄us eguit: nichil hoc illi
ꝓpter se: magis aūt oīa ꝓpter electos / Verebuntur filiū meū ait
pater mia. Verū id quidē dīne: re
uereretur eum Dz qui? Nō plane in
dei ad quos miss9: sed electi ꝓpter
quos missus est Reuereamur eū nos
in p̄sepio: reuereamur in patibulo:
reuereamur in sepulchro Deuote sus
cipimus tenerū ꝓpter nos. cruentū
ꝓpter nos. pallidū ꝓpter nos: sepul
tum ꝓpter nos reuereamur. Deuote
adoram9 eū magis: deuote āplecti
mur eū symeone sancto infantā sal
uatorie: suscipientes miam tuā in
medio templi tui. Diquidē ipse est
de quo legim9: miserior dia dīi ab
eterno Alioq̄n quid eternū patri
nisi filiꝰ? aut spūs scūs? Et vterq;
q̄dē nō tā miserior: q̄ ipā vē mia
Nichilomin9 eaā p̄ mia est: atq;
hij tres nō nisi vna mia: sicut vna
essētia. vna sapia: vna diuinitas.
vna maiestas. In eo tamē q̄ p̄
miarū dicit deꝰ: q̄s nō videat vel
ꝓpō noīe filiū designari? Dz forte
q̄s dicat. Cuius illi ꝓprium est misere
ri: cui9 iudicia abiss9 multa? Neq;
enī dz. oēs vie eiꝰ mia sola: ⁊ mia
⁊ veritas Nō min9 iust9 q̄ mīor
est: aut mia et iudicium dicantur.
Verum id quidem. cui vult miser

tur. et quē vult indurat ꝫ ꝙ miſe
retur ꝓpꝛiū illi eſt ꝫ ex ſe enim ſu
mit materiā/ et velut quoddā ſemi
narium miſerēdi. Hā quod iudicat
⁊ contempnat nos eū quodāmodo
cogimus ꝫ vt longe aliter de ꝛe de
ipſius miſeratio ꝫ q̄ aīaduerſio ꝓ
cedere videatur. Ipſū audi dicentem
Hūquid voluntatis mee eſt mors
impij dicit dñs ꝫ et nō magis vt cō
uertat̄ et viuat ꝫ // Recte ergo nō
pī iudiciꝛū vel vltionū dicat̄/ ſ mi
ſeriꝛdiaꝝ pater ꝫ nō mō q̄ patris
videat̄ miſereri pcius q̄ indignari ꝫ
⁊ quēadmodū miſeretur pater fili
oꝛū/miſereatur timētiū ſe. ſ eo ma
gis q̄ miſerēdi cauſam ⁊ ꝛeiginem
ſumat ex ꝓpꝛio iudicādi vel vlciſcē
di magis ex noſtro. Dꝛ ſi ꝓpter
hoc pater miſeiꝛdie ꝫ quare pater
miſeriꝛdiaꝝ ꝫ Demel locutus eſt
deus ait ꝓpheta duo hec audiui ꝫ
quia poteſtas dei eſt ꝫ et tibi dñe mi
ſeriꝛdia // Ceterū apoſtolus no
bis in vno ⁊bo ⁊ filio vno/ipſam
quoq; miſeiꝛdiā dupliceꝫ cōmen
dat. pattem dicens nō vnius tātum
miſeriꝛdie. ſed miſeriꝛdiaꝝ ꝫ et
deum nō vnius/ſ totius conſolatio
nis. qui cōſolatur nos nō modo in
hac vel in illa ꝫ ſ in ōni tribulatiōe
noſtra. Miſeriꝛdie dñi multe ait
quidā. videlicet quia multe tribulati
ones iuſtoꝝ ꝫ et de ōnib⁹ hijs libe
rauit eos dñs Unus eſt dei filius.
vnum verbū ꝫ ſ miſeia noſtra multi
plex. non modo magnā miſeriꝛdi
am. ſ multitudinem querit miſera
tionum // Forte tamē ꝓpter ſub
ſtātiam duplicē qua ſubſiſtit huma
na condicio. cū ſit vtraq; tam miſe
ra ꝫ nō incongrue duplex hoīm dica
tur miſeria ꝫ licet ſit multiplex in v
traq;. Diquidē ⁊ ꝛpis ⁊ ꝛdis
noſtri tribulatiōes multiplicate ſūt.
ſ ab vtriſq; necꝫſitatibus cruit ꝫ qui
totū hominē ſaluū fecit Cū ergo v
nus ille ⁊ vnicus dei filiꝰ caā iam
nūc venerit ꝓpter aīas/tollere ſcili
cet pcta mūdi ꝫ ⁊ ſecundo ꝓpter
ꝛpa ſit vēturus vt ea reſuſcitet et
cōfiguret ꝛpi claritatē ſue ꝫ nō in
congruū fortaſſe videbitur. vt i eo
q̄ pī miaꝝ bñdicim⁹. duplicē hāc
miam ꝙſitramur. Duſapiēs ei hu
manc nature ꝛpꝰ ſimul ⁊ aīam.
nō modo cōſolami ſemel ꝫ ſ vt ſup
q̄z meminim⁹ cōſolationu ꝙſolami
dicat dñs deꝰ vē ꝫ vt videlicꝫ certi ſi
mus q̄ vtūq; ſit ſaluatur⁹. q̄ neq;
tū ſuſcipe ē dedignat⁹ Dꝛ in q̄b⁹
putas ꝫ Plane i ꝓpō ſuo Ipſe ei et
nūc ſaluū fāet nō quoſ/ſ ꝓpm ſuū
a pcis eoꝝ ꝫ ⁊ poſtmodū nō oē ꝛe
pꝰ ꝫ ſ ꝛepꝰ humil⁹/ꝙfigurabit ꝛpi
claritatē ſue Deniq; ꝓpꝛ ſuū ꝙſolat̄
vtiq; ꝓpm humilē quē ſaluū faciet ꝫ
nā oculos ſuperboꝝ humiliabit. Dis
noſſe ꝓpm ei⁹ ꝫ Tibi derelict⁹ ē pau
per ꝫ ait hō ſcdm coꝛ dei Dꝛ ⁊ ipſe
i euāgelio Ve vob diuites ꝫ q̄ hētis
ꝙſolatiōem vēam // Et nos di
liſſimi i eo ꝓpō ſp inueniri optim⁹
nō aut dt ve ꝫ ſ quē ꝙſolat̄ dñs deꝰ
ſuꝰ. Qui ei ꝙſolet eos ꝫ q̄ ſuā habēt
ꝙſolatiōem ꝫ Nō ꝙſolat̄ xpi infātia
garrulos ꝫ nō ꝙſolāt xpi lacrime ca
chinātes ꝫ nō cōſolāt pāni ei⁹ ābu
lantes in ſtolis ꝫ non conſolantur
ſtabulum et preſepe amātes ꝑmas

cathedras in synagogis. // Deo equanimiter forte vniuerse hec cō solatiōes expectantib9 i silētio dñm: lugentib9 pānosis. paupib9 tedere videbūtur. Ceterū audiāt: q̄ ip si quoq; āgeli nō alios ꝙsolātur Vigilātib9 enim ꝙ custodiētib9 vigilias noctis/ euāgelizatur gaudiū nouę salutis: q̄ eis natū esse dicitur salvatoꝛ. Paupib9 atq; laborantib9. nō vobis diuites qui vestra habetis ꝙsolationē et ve diuinū. ite ipās noctis vigilias dies scificat9 illuxit: q̄ nox sicut dies illuminata. ymmo in diem mutata est: dicēte āgelo Qui a natus est vobis saluatoꝛ hodie: vtiq; nō hac nocte Dz et quē nox p̄cessit. dies aūt apꝛopiquabit: vetus vtiq; dies ex die. salutare dei iheſus xp̄us dñs noster: qui est super omia bñdāus de9 in sēla Amē

// Sermo sextus de natiuitate domini. vñ supꝛa.

QOn potest explicari sermo: quē mente cepi Stupoꝛ enī miraculoꝝ oppꝛimit me: q̄ dū omnia replet oīa cōplectitur Quis potest excogitare diem aduent9 eius: Ideo fit elinguis lingua: memoꝛia imemoꝛ/ insensibil sensus: insueta nouitate reluc̄et oīa: ꝙ oīa ꝓtui Vginis obsequūtur Fiūt mirabilia in cælo sursum/ q̄ in terra decursū: quia vniuersa in nascē dei obsequiū inuenerūt. Insigniūtur cōnexa cælo rū: stella lucētioꝛ/et multo lumine locata flāmantia p̄stringuntur: diffūduntur per quadrifidū cōrbem radij rutilantioꝛes: ꝙ pluralitatem stellarum igniū nouus ignis obtundit. Miratur orbis cælos nouum peperisse splēdoꝛem: et incōuersibilē ceterū statū ad signa et ꝓdigia fuisse conuersū // Vident caldei in cælis qđ balaam reliquit in scripturis. Oriet tur iquit stella ex iacob. q̄ cōsurget hō ex isrl: q̄ erit oīs terra possessio eius Nascitur stella in excelsis: q̄ deus in terris: cuius possessio a mari vsq; ad mare // Preparant se reges tharsis: vt cū nouitate muneꝝ videāt nouā mrem: filiū nouū: nouā natiuitatem Fons olei de terra emꝛpit: templū rome qđ vocabat eternū coꝛruit: oīb9 impēsis q̄ vꝛbis q̄ orbis mirabiliter consummatū Cū enim romani iuictorioſe ātiquitatis memoriā. templū singulari scemate facere decreuissent: ab oī illa deo eū ymmo demoniorū multitudine quesierūt vt qđ ducare posset tā excellētis opis operosa cōstructio. Hāc sum est donec Vgo pareret. Illi ad impossibilitatem oꝛaculū retorquēbant: templum eternū solempnem illam machinam vocauerūt. Nocte aūt cum Vginali thalamo Vginis flos marie egressus est: ita credit q̄ confractum est illud mirabile ꝙ co lumnarium opus vt vix appareant vestigia ruinarū. /// O bethleem ciuitas dei summi: et in te et in suburbib9 tuis visa sūt mirabilia hodie Deus pendet ad vbera. ponitur in p̄sepe. ligatur in cunis: pannis inuoluitur. q̄ laxatis fasciolis. felices manꝰ q̄ sancta brachiola. p̄ cunarū puitatē expādit: alludit Vgini: matri arridet. et blandientes oculos ad mariam intoꝛquet. Stat

pterrita tantis miraculis regina celoꝝ: confert in corde suo salutationem archangeli. conceptionem dei. natiuitatem pueri: & miratur q̄ ille qui sic potuit ad nos venire. sic voluit subuenire // Adest & ioseph/ sed ab utroq; remotus: & in excessu mētis miratur. & mirari satis nō potest qualit' ad tāte dignationis admissus sit archanū. Adest multitudo celestis exercitus: & uocibus gloriosis glā in excelsis deo auditur. Pastores ueniūt & inueniūt puerū & puellam: pādit stella. reges accedūt: adorant filiū. mātrem uenerantur: offerunt munera. deferunt maiestati: euacuatur herodes. iheroſolima turbatur: requiritur scribe: locus p̄dicatur. indicatur simulatio: simulator ad nichilū deducitur: detegunt cōmēta fraudiū. magi p aliam uiam reuertūtur. pax iaudita a seculo regnat. uniuersis orbis ad censū describitur: riuus olei de terra p̄sudat. & in diuitē uenā liquoꝛe scificatus ebullit. Quid est hoc nisi quia uera pax in terris apparuit: nisi quia ad supnū regnū aues ascribimur. nisi quia fons mie de uirgine emanat: Oleum effusū nomen tuū Spiritus scūs scripture ipius unꝰ q̄ uniꝰ fabricatoꝛ: nō quam sue pinguedinis dulcedinem sub hoc capitulo dereliquit Sed uos nocturnis uigiliis ita defatigati estis: ut uix possitꝭ sompnū ab oculis amouere Euigilate tamē paulisper/ et sompnu torporem excutite: audiet ille de cuius natiuitate loquimur. ut illuminet oculos mēs ne obdormiamus. Totus aūt sentētie sensus ex illius archa mutuabitur: cuius cōsiliū est quasi consiliū dei Ipse ille est dñs uidelicet clarevallensis: cuius religio & discretio/ sapiētia/ eloquētia/ uita & fama p totam latinitatem non imerito dilatauerunt. Liberet enī illius saranas adoro. Sed ad ꝓpositum reuertamur // Benignus ille spūs de cuius secretioꝛe fonte canticoꝝ flumen euadit: in hijs enigmatibus tria nobis requirenda reliquit: uidelicet nomen sponsi. quare oleo cōparetur. quomodo q̄ effundatur: quia & nomē tacet. de cōparatione nil loquitur. de effusione nichil dicit Primū de nomine uideamus. Multa ut arbitroꝛ uocabula sponsi. p diuinā scripturam sparsa leguntur: sed in duo uobis uniuersa cōplectoꝛ. Nullū profecto reperies qd̄ nō sonet aut maiestatis potentiam: aut grām pietatis Puer dñs de quo frequentius facio mētionem: ad regis tabernaculū introductus. duo quasi sublimiora de ipius oꝛe diuinitatis audiuit: potestas dei est inquit. & tibi dñe mia. Sed & ipse saluatoꝛ. p phetie ueritati attestans ait: uos uocatis me magister & dñe. Dñs nomē est maiestatis: pietatis magister. Si enī piū est pbere escam poꝛpori: multo misericordius escam aie impertiri qd̄ est ꝓprie magistroꝝ: qui mentes indisciplinatas sub discipline rigoꝛe coerēt // Videamus qd̄ hoꝝ nominū effūdatur: utrū nomē potētie i nomē grē: uel nomē pietatis i maiestatis uocabulū Absit ut mia in potentia includat: q̄ misericordes eius sup omnia opera eius.

Certum est ergo q; potestas dei in maiorē hodie pietatē effusa est. ut cœli distillarēt a facie dei; et de virgineis membris vetustus dicum exoritur. nō est qui se abscondat a calore isto; quia largior olei effusio a capite descēdit in barbam; qua etiam extremam vestimēti fimbriā largius irroraut // Tanta est habundantia miserentis; vt non solum sub nomine effusionis. ꝛ existimationis cēseat Eximaniuit semetipsum ait aplūs formā serui hodierna die accipiēs; et ā tota multitudine miserationū suarum de thalamo prosilijt virginali Nō enim habuit dulciorem modum ad redimendum nos abissus illa consiliorum dei; quia quicqd in diuinitatis thesauro pietatis inuentum est; totum in vtero virginis congestum est. Nō me capio pre letitia; quia illa maiestas naturam suam naturē mee carnis et sanguinis subuehat. et me miserū in diuitias glorie sue non ad horam sed in sempiternū indudit Fit frater meus dñs meus; et timorem dñi fratris vinat affectus Dñe ihu xpiste. libenter audio te regnātem in celis; libentius nascentem i terris; libentissime crucem clauos et lanceam sustinentem Hec siquidē effusio rapit affectum meum; et istoz memoria incalescit cor meum. viuentis et viuide potionis asperitate purgatum Viuēs est iste sermo et efficax; et penetrabilior omni gladio anapiti; pertingens vsq; ad diuisionem anime et spūs cōpagum quoq; ac medullarum scrutatorz // Vnus illoz qui aphalis chori aut magister aut interior magistros est; sub senaria diuinoz noīm ptitione; de hac effusione mirabiliter quidē sed subtiliter aphetauit Vocabitur nomē eius āmirabilis. consiliarius. deus. fortis; pater futuri seculi; princeps pacis. Erat quidē āmirabilis dñs meus inter angelicos ordines audiens pnum glorie sue; āmirabilis illi mirabili creature/faciens mirabilia in celo et in terra in mari et in omnibus abissis Ego autem in luto fecis et misere obuolutus miser et miserabilis; et omnem spem emergendi pderam Ille in gloria; ego in miseria; amirabilis ille. miserabilis ego. Vanctum et terribile nomen eius; quod vix audeat dignior natura. Nomen istud clausum et integrum quomodo capere poteram; quē vix angelicus oculus prospicere/nedū perspicere potest; Sed vide effusionem Ille qui erat amirabilis a gnunub; angelorum; inclinat celos et fit consiliarius hoīm. Maiestatiuū nomen ut pietatiuum effunditur. et qui mirabilis est in celis; consulere venit in terras Abscondit purpuram sub miserie vestimentis Et ad lutum vbi iacebam inclinatur non mergitur; et si audeo dicere/infixus sum in limo pfundi/operi manuū suarū porrigit dexteram; de pfundis aquarū extrahit. extractū abluit; ablutum induit. indutū reportat; reportatum cōfirmat Porrigit dexteram cum nascatur. cum loquē extrahit; abluit cum moritur. induit

rum resurgit: ai ascendit reportat· cōfirmat ai spiritū emittit de celis Sonꝫ quidem cōsiliarius: qui non silium qꝫ vocē dederit· et morte dissendit Erat enī dicens ait euangelista sicut potestatem habēs: non sicut scribe ꝯ pharizei eorū· Deus· fortis· nōia sunt potestatū: sed deꝫ effunditur in patrē futuri seculi: fortis in p̄nāpē pacis Sreuiter curro· qua: fatigatis ꝯ scientibꝫ legem loquor /// Quid tibi mustabūde luasser in tāta defluitiōe et effusione? Clausum ē tibi totū itinerariū dei: ⁊ malignās oculus tuꝫ hic nimiū caligauit Dz ⁊ dñs meꝫ āmirabilis fuit i natiuitate: cōsiliarius fuit in p̄dicatiōe: deꝫ in miraculoꝝ chorusscatiōe· fortis in passiōe: p̄ futuri seculi i resurrectione: p̄nceps pacis i illa eterna bītudine Nō terre amūi nouitate verboꝝ: qz nichil nouū introduxit· Dic et olim nōia cōmutata ꝯ effusa sunt· abram in abrahā· sarai in saram: ꝯ si quas alias imutationes in illa veteri ostiāna vox legisse recolit /// Sed et ab ipsis pene mūdi p̄ncipijs: in archano quodā scripturarū loco diuini nomis effusionē inuenisse me recolo Loquitur dñs ad moysen de liberatione istahelis: et post multā dei ⁊ moysi cōfabulationē· prophetā subtiliter inquirit nomē eius Et dominus dicit Ego sū qui sum: hoc est nomē meū eternū Hec dices filijs israel Qui ē misit me ad vos Perterritꝫ moyses ineffabilē auctoritate vocabuli: ac si diceret· hoc exedit intellectū meū: non possum capere nisi effūdatur· Audiat a maiestate Ego sum deꝫ abrahā deus ysaac ⁊ deus iacob Videes effusionem? Ecce deus angeloꝝ vocat se deum hominū /// Curramꝫ ergo fratres in odore vngentoꝝ istoꝝ: curramus ad oleū de oliua spetiosa in campis expressū· nulla infectū a murca: nulla substantiatū amaritudine Oleū quod exhilarat faciē hominis: quod sanat vulnera: dolorē tollit: reddit sanitatē· Nōne samaritanus noster nobis a latrone pessimo vulneratis/attulit vinū ⁊ oleum: ad purgandū ꝯ mitigandum vulnerꝫ magnitudinem? Sed multum olei· parū vini Multum misericordie: iustitie parū Sic quippe decebat misericordem: sic misero expediebat Nō intres in iudiciō cum seruo tuo ait iustꝫ: quia nō iustificabitur in cōspectu tuo oīs viuens: ꝯ corona me in mia ꝯ miserationibꝫ Veniens q̄ppe hodie quinq; vasa attulit olei: nō nisi duo vini Spiritꝫ enim sapiētie· intellectꝫ· cōsilij· scientie· pietatis· mie dulcedinē sonat: miam fragrat: emicat sanitatem Fortitudo ꝯ timor vinū sunt: ꝯ hoc vno potatꝫ est potēs ille ai xp̄s in spū fortitudinis descēdit ad iferos nō timidꝫ ꝯ timēdꝫ /// Videamꝫ nūc q̄z oleo cōpetat· Oleū si vos melius nō hētis: lucet pascit ⁊ vngit· Hec facit xp̄i nomē· et p oia ꝙsonat ꝙpatiōi lucet p̄dicatū: pascit congregatū: iuocatū lenit ⁊ ūgit /// Vide q̄ p̄clara luiania lumē nōis hꝫ supeloquētie ai delabrū portauerūt· si nō illuxerūt chorusscatiōes dei orbi

terre ⁊ si non in splendore fulgoris huius cōmota est et contremuit terra. In noīe ihesu cristi surge et ambula ⁊ dicit claudo primceps apl̄oꝝ Nōne quasi fulgor exiluit ab ore petri ⁊ cū noiatū est nomē quod os dñi noiauit ⁊ Et statim inq̄t cōsolidate sunt base eius et plante. Vocabulū ihesu sciat origenis lingua nobilioꝝ diffiniuit. dulce et gloriosum omni adoratu cultuq; dignissimū ⁊ qđ nō prius ab hoīb9 datum est efferri in mūdū ⁊ sed a quodam sublimioꝝi excellentioriq; natura. Omnes q̄p pe prophete nomen istud aut nesciūt aut penit9 tacuerūt ⁊ reseruata est p̄rogatiue dignitas archangelo gabrieli ⁊ q̄ sācto ore sācte virgini illud p̄mū euoluit /// Nōne ysaias in excessu mentis raptus verbis archāgelicis eisdē pene sillabis consentit usq; ad sancti noīs nouitatem ⁊ Pascit reuera ⁊ nec est felicioꝝ pastio in loco pascue ubi nos dominus collocauit. Quid eque mentē cogitantis ipinguat ⁊ Nomē ihesu mel in ore ⁊ in aure melos ⁊ in corde iubilus. Omisabus qui non condit hoc sale ⁊ insatuatus est. Scriptura que non fuerit iterlita oleo tā te deuotionis. insipida est Olim mihi tullius dulcescebat ⁊ blandiebatē et syrenes ⁊ usq; in exiciū dulces meum incantauerūt itellectū. Iex. prophete. euāgeliū. epistole. et omnis glocia sententiaꝝ dñi mei ⁊ seruoꝝ eius ⁊ aut parua uidebatur aut nulla. Nescio modo quid dulci9 michi īmurmurat filio esse ⁊ qui uano sermonū et sentēciaꝝ cōcentu. omnes illos quos diligere consueuerā. ine loquētes reddit et mutos. Uenit et ungit ⁊ quia nichil sic recreat i tribulatione Deniq; et probare licet. Invoca me inq̄t in tribulatione ⁊ eruā te et honorificabis me. Hoc est nomen ⁊ hoc est oleū ⁊ hec olei effusio. Amen dico vobis ⁊ non deficiet hic lechitus olei nec minuetur. donec pluuiā uolūtariā que segregatu est hereditati eius diffusius īstillet ⁊ donec faciat cælum nouū et terrā nouam ⁊ quia mia ei9 ab eterno et vsq; in eternū sup timentes eū. Ued iā surgam9 et preparem9 nos ad solēpnioꝝ misse iubilationē. nec uerbis parcentes nec uocibus ⁊ ad honorē pueri qui nat9 est nobis ⁊ q̄ est de9 in secula benedictus Amen.

Sermo septim9 unde sup. Vel potius debet legi in conceptione beatissime marie virginis

Exultate frattes in dño ⁊ quia de dña illa sermo succedit. que singulatē in coribus vestris vēdicat p̄nāpatū ⁊ que est ad cui9 nomen humiliter inclinatis ⁊ cui9 honoris reuerenter assistitis. cui9 memoriā iugiter frequētatis. Hec est que vestris affectibus suauiter īdulcescit ⁊ q2 magna multitudo dulcedinis eius. Spiritus enī ei9 super mel dulcis ⁊ in qua dulcis dñs cū omni sua dulcedine superuenit. Cū enī fecerit deus ōnia opera sua valde bona ⁊ hic meli9 fecit q̄ secreās in ea sibi tedinatoꝝiū aureū ⁊ ut pt9 tā multus angelorū et hominū. et tedinaret et requiē īueniret. Hoc est quod natura miratur. reueretur

angelꝰ ⁊ veretur homo ⁊ stupet cēlū ⁊ extremit terra ⁊ infernus exhorret ⁊ in huꝰ vtero maiestas altissimi mirabiliter hūāfacta ⁊ sicut adipe et pinguedine repleuit terras ⁊ infudit celos ⁊ īferna respsit ⁊ Hic exinaniuit semetipm exelsus imensus ⁊ mēsu cā bonā et cōfertā ⁊ magitatā mitens in sinū vīm ⁊ Hic diuinis manibꝰ vncꝰ oleo letitie ⁊ ⁊ sicut altare in signū pontificij cōsecratus ⁊ Ve altari hoc ad arā cuius ascendens ap̄o cuoꝛe tanꝯ alterꝰ generis oleo pfusus ⁊ iā non cōsecratus / sed cōsecrans totū coꝛpꝰ machine mūdialis ⁊ largioꝛe liqmine ꝓsecrauit /// Fatiscat g̃ meroꝛ ⁊ tristicia fugiat ⁊ eluminetur doloꝛ ⁊ cancoꝛ abscedat ⁊ vt liceat vacāē ⁊ videre cū moyse visionē hanc grandē ⁊ qualiter deus in hoc ventre ꝓpiatur ⁊ deꝓpiatur dyabolus ⁊ reꝓpiatur perditū ⁊ indebitū accipiatur ⁊ Totū me trahit affectio ⁊ sed oꝛo desiat ⁊ diues cogitatio voꝛis pauptate confūditur ⁊ Ferueant interioꝛa / et inundosā ebulliūt altitudinē ⁊ sed frigiditas lingue cumulos refrigeꝛat exūdātes /// Ex est btissima ⁊ Nūquid ita sensi taciturnꝰ obdoꝛmiā ⁊ vt ibi mutus sim vbi oīs loq̃tur creatura ⁊ Ereptī non tacebo et non quiescā ⁊ donec egrediatur vt splendoꝛ vultus tuꝰ ⁊ ⁊ sermo de te cōceptus ⁊ si non vt lāpas ⁊ saltē vt scintilla accendat ⁊ Mouet fateoꝛ q̃ disponente deo peccāt racionales creature ⁊ multis ānoꝝ milibus tam celestia q̃ terrestria in cassū stare videantur ⁊ semiruus illis ⁊ istis diuitis ⁊ Stat illa magna quietis ⁊ cuiū sūoꝝ numeroſitate fraudata ⁊ et a stellantibꝰ palacijs multiplex habitātiū multitudo pꝓpellitur ⁊ Obscuꝛātur stellarij ignes solē loquoꝛ et lunā et stellas ⁊ ⁊ multa sui luminis claritate mutantur ⁊ Terra maledicitur ⁊ cū damnatur hoīm succesſioꝛ et oīs creatura iuxta apostolū parturit et ingemiscit ⁊ Tacet deus omnipotēs ⁊ et cēdinans cius omnipotentia tantā dissimulat confusionē /// Tandē nascatur maria ⁊ ad nubiles annos egrediens speciē induit speciosā ⁊ que ipsū alliciat deū ⁊ et diuinitatis oculoꝛ in se cōuertat ⁊ Vide q̃d in dicat ille ⁊ nō minimꝰ exploꝛatoꝛ secretoꝝ dei Audi ⁊ vide ⁊ inclina aurē tuā ⁊ obliuiscēꝑ pplm tuū ⁊ domū pꝛis tui ⁊ ⁊ concupiscet rex decoꝛē tuū ⁊ qm̃ ipe ē dns deꝰ tuus /// Germinet igitur virga ysse de coꝛtuosa radice generis humani et patriarchatū arboꝛe in altitudinem ⁊ rectitudinem cūpens ⁊ omnem ignoꝛat nodositatem ⁊ filio tum tenebꝛas neſcit ⁊ fructuosa que q̃ non habet ⁊ Videt et ardet ille vehemens amatoꝛ ⁊ et totum epp talamium in eius laudibus decantat ⁊ vbi manifeste sponsus inducitur ⁊ spirans amoꝛem sincerissimū ⁊ nec vltra valens dissimulare quod patitur ⁊ Euocatur statim celestis ille conuentus ⁊ et iuxta prophetam inijt deus consilium ⁊ cogit consiliū ⁊ fiat sermonem cum angelis de restitutione coꝛum ⁊ de redemptione hominū ⁊ de elementoꝛum renouatione ⁊ Illis stupentibus ⁊ miratibus pꝛe gaudio ⁊ quentur modus

ceptionis ⁊ ℔ statim de thezauro diuinitatis marie nomē euoluit ⁊ p ipsam/et in ipā/et de ipā/℔ cū ipā totū hoc faciendū decreuit; vt siat sine illo nichil est factū. ita sine illa nichil refectū sit Tradit epla ga briel ⁊ i q salutatio vgis incarnatio redemptoris ⁊ plenitudo grē. glorie magnitudo ⁊ multitudo letiāe contineturMissus ergo angel9 gabriel a deo ⁊ eam antequ ad vginē pueniret ⁊ inuenit deū vginis illapsū visceribus ⁊ et maiestatē dei vginal ventris breuitate cōclusam // O venter diffusior cēlis ⁊ terris q āplior ⁊ capacior elementis ⁊ qui totum claudit omnia conclusē tem ⁊ in quo deus glorie recliuatur. Denique ℔ archangel9 nō ait. aue maria replenda. ꝑ plena ⁊ nō dominus veniet in te sed dominus tecū ⁊ qz inde totā eam sibi rapuerat spūs scūs ⁊ celestib9 insignierat ornamētis Ja cōsecrata erat in loco voluptatis ⁊ de quo fōs iste debebat ascēdere qui vniuersam terre superficiem irrigaret. Datis hucusq sparsimus verba ⁊ et volatiles sermonibus diuersa psemiauim9 ⁊ nūc insistam9 hic si forte aliqd dignū eligere valeam9 Fluuius ait scriptura egrediebat de loco voluptatis ad irrigandā vniuersā superficiē terre ⁊ qui in diuiditur in quatuor capita. Fluuius iste ē dns meus ihus. q de duob9 locis voluptatis egredit. ex vtero patris. ⁊ ex vtero vginis. Vñ ꝓpheta. Dns deus noster fluuius gloriosus ⁊ exilies in terrā sitiētē Dz ineffabilib9 differentijs longe aliter a pre q̄ a matre egreditur ⁊ quia et si hec tpalis natiuitas glā sa est ⁊ multo gloriosior est eterna. /// Hortātib9 vobis de vtraq; generatiōe volo aperire qd sentio ⁊ nā q aliqd exponere psumā. cū hoc vltra oim vires. quantomagis vltra meas sit ⁊ extreme demētie sic velle fari ineffabilia. maxīe hoīem ipe ritū. nō enī oblit9 sū salomonē dicē tē. Diuat qui nimiū comedit melcuomit illud ⁊ sic qui scrutator ē maiestatis opprimet a gloria De vtra q; enī q ꝓpham dicā puto Generationē eius quis enarrabit ⁊ Qua et pris illa ineffabilis et inaccessibilis est ⁊ q̄ nulli pua creature. Hoc sensu credo apl̄m dixisse de deo ⁊ qui solus habitat lucē inaccessibilem ⁊ cū eam pruriores nature tāto reuerberentur intuitu ⁊ nec possint trutinare tante claritatis abyssum. Ipse enim filius protestatur. nemo nouit filiū nisi pater ⁊ neq; patrē quis nouit nisi filius. ⁊ cui voluerit filius reuelare. Non sicut est ⁊ sed sicut capere potest ⁊ cui tanta dignatio reuelat. Vñ et illa sublimis aīa ⁊ que vsq ad terraū cēlū in diuicias glorie capta fuerat dicat ⁊ ego me non arbitror omia comphēdisse. Verissima ergo diffinitio est ⁊ quia illā gignētis et geniti generationē null9 omnino penetrat intellectus. Hanc eam de mē ⁊ omni humane creature reor inextricabilem ⁊ ℔ nescio vtrum ab illa excellētiori natura valeat comprehendi. Quis enim comprehendat vnitionem carnis et verbi ⁊ qualiter deus et homo in vnam personam conueniat / saluis

imperturbatis q3 ꝑpietatib9 natiuea
tū: Vnus q3 in suo sensu abūdat: e
go hāc omnē sensum suggredi creda
tez virorū vestigijs inhetes: q̄ su
per hec sanas q inconcussas sniās
reliq̄t /// Ad paternā igit generā
tionē reuertētes. locū voluptatis
pīem esse ēsem9: āi de9 illoc alis
sit. ꝫ efficacias terū. nisi per vulga
tos sermones explicare nō possum9
In ipō aut omnē voluptatē ee itel
ligit/q̄ legit aplm dicētē: qm ex ipō
et ꝑ ipm et i ipō sunt oīa: q aliū ex
illo duodeno apice similiter eructuā
tē: oē datū optimū. q omne donū p
fectū desursū est descendēs a pīe lu
minū. Ipse eiā filiꝰ dicit. Hec ē vi
ta eterna vt cognoscāt te solū verū
deū. Cognitio igit patris vita eter
na est: q vbi vita eterna ibi sempi
terna voluptas /// Egreditur er
go fluuiꝰ de loco voluptatis: quia
gignitur de vtero pīis. deus de de
o. lumē de lumie. de dño dñs Egre
ditur aūt ꝑceptitate: qz idē ē āi pa
tre. Idē dico sēm sbam: nō sēm p
sonā Egredit q eq̄litate: qz pīs oī
potentiā respicit generātē: āi oia q̄
possit pat̄/possit hec et filius: sicut
ipe testatur. Oia q̄ facit pī / facit et
filiꝰ: nec pōt filiꝰ facere quic̄ꝫ. ni
si qd viderit pīem facientē. Egredi
tur q eternitate. qz licet generetur.
nō est posterior generātē: sed ābo v
nius ātiquitatis sūt: si tñ vocabu
li nouitatē non exhorretis: qd licet
quoquomō significet que dicūtur.
lōge tñ est a snīe maiestate. Egre
ditur similitudie: q̄a similis est pa
tri. pīs ymago. splendoꝛ glorie: q
figura substātie eius. Egrēditur al
ternitate: quia aliꝰ est ab illo: a
lius dico nō aliud Ego inquit q pa
ter vnū sum9. Vnū dixit non vn9:
quia vnum significat substātie vni
tatem: vnus vero personarum pro
prietatem. Dic igitur et longe ex
cellentiori modo de patre filius egre
diens inūdat angelicas stationes:
quia iuxta salomonē fons sapiētie
verbi dei in excelsis. Cythared9 pu
er de hoc fonte pleno vētre potaue
rat cum diceret: apud te est fons vi
te: et in lumine tuo videbim9 lumē
Apud te inquit est fons vite: quia
tu non solum vita. sed et filius tuꝰ
fons vite est. Et vt patenter quod
sentiebat ostenderet. subiunxit. In
lumine tuo videbimus lumen: ad
irrigandam vniuersam superficiem
terre. Quenam terra est in illa ce
lorum summitate reposita: quā sup
fluat et irriget fluuius gloriosus:
Regnū celorū: terra viuentium est.
Vnde. credo videre bona domini:
in terra viuentiū: Et placebo domi
no in regione viuorū. Irrigatio hec
indicibilis est. Inebriantur quippe
angeli ab vbertate domus dei: q tor
rente voluptatis eius potantur. Hic
quid dicam nescio: quia plurimus
stupor sensum oppримit assurgenti.
Vbi sunt oratorij sermones: quos
in fornace terhorica omnis ille phi
losophorum conflauit chorus: V
bi sunt gygantes a seculo nomina
ti qui ab initio fuerunt: magni sta
tura. sciētes bellū. languētes circa
pugnas verborū: Quid nō maxi
mꝰ ille gygas (platonē loq̄z) ab itel

lectu tam purissime veritatis repul
sus est? Quid quod acerrimo mentis in
genio tangens ꝑ non attingens di
uinitatem dei dixit? vnū inueni qđ
cuncta oppetur. et aliud ꝑ quod dic
ta efficiūtur? terauī autem nō potui
inuenire? Recte de spū scō inscius q̄
illi nō erat infusus? qui scārum reue
lationū magister est? q̄ reuelat pau
lo q̄ oculꝰ non vidit siue idem apos
tolus gloriatur. nobis inquit reuela
uit deꝰ Per qđ aplē? Per spm̄ sem̄
nō ꝑ spm̄ nr̄m? ꝑ quē sancti philoso
phi et seducti stulta et seduxerūt Ille
nē philosophꝰ q̄ sup senes et sup oēs
docētes se intellexit? qđ sup hoc sen
sum audiamꝰ Rigans montes in q̄t
de supioribꝰ suis. De sublimioribꝰ
quippe angelos? qui non p speculū
in enigmate? sed facie ad faciem ip
sā dei substātiā luminibꝰ indefessis
aspectāt /// Sequitur Qui inde di
uidit in q̄tuor capita. In q̄ quatuor
capita? Dicamꝰ breuit? qz grādis
nobis restat via In admiratione? q̄
vel fragilitate cōplexionis humane
bibūt de torrēte voluptatis tota ob
stupet illa dignior creatura de crea
toris gloria. Et scē ratione in puri
tatē? quia nō in vase testeo. ꝑ remo
to velamine hauriūt aquas in gau
dio de fontibꝰ saluatoris In sanctita
tem? quia et si desiderāt in eū prospi
cere non tm̄ desiderio necessitatis vel
necessitas miseriā induat? sed mira
biliori modo. et semp desiderant vt
semp sapiant? et semp sapiantur vt
semp desiderent. In securitate? qz de
sua stabilitate certe perhēnibꝰ gau
diis imerguntur. expectātes beatā
spem et aduētū glē magni dei? quā
do fiet vnū ouile et vnꝰ pastor? et sup
na illa ihrlm̄ ꝑsūmabitur in idipm̄
/// Dic istud fluuiꝰ iste p āgelicas
officinas? ꝑ hec oia fides capit? nes
cit ratio? intellectꝰ ignorat humanꝰ
Hec sunt fortassis illa q̄tuor q̄ vas
electionis felix ēternario in epla ad
hebreos xijo. vidit dicēs. Nō acces
sistis inq̄t ad montē fumantē. ꝑ ad
montē syon? ad iherusalem ciuitatē
dei viuētis? ad multorū milia ange
lorū frequētiā? ad ecclesiam p̄mitiuorū
ascriptā in celis /// Nūc accinga
mꝰ nos ad videndū qualiter egredi
atur de vgine? quia egressio ista dul
cior et affectuosior est humane mise
rie? q̄ intuentiū pectora cōcutit. et ir
rorat oculos? et beatē fontibꝰ vultꝰ
amantiū ꝓfundit Hic locū voluptā
tis vteri manē intelligo. in q̄ cumu
lauit oēs delicias deliciarū dñs? de
cuiꝰ delicijs spūs scūs admiratorio
sermone in amoris cantico eructat.
Quę est ista que ascēdit de deserto
delicijs affluēs? Quid quod in āgelis
voluptatē habet altissimꝰ? si q̄bꝰ ipe
reperat p̄uitatē? Quid qđ in ꝓstellatio
ne vel scintillatione stellarū? quarū a
lie ꝓcurrūt in sāguine. alie cadūt de
celo. alie in tenebris obscurāt? Nū
qđ in aere vel igne vel vētis? Neq̄q̄
in igne dñs. nō in ꝓmotione dñs/ nō in
spū dñs? si verꝰ ē ille q̄ in curru igneo
et equis igneis est assumptus in ce
lum. Nunquid in aquis vbi furens
et tortuosus leuiathan imoratur?
aut in terra que sub maledicto ade
spinas emittit et tribulos? Non est
locus voluptatē nisi vterꝰ virginis

Ex hoc egreditur humanitate ⁊ qz
vestit9 alicuo nr̄ē mortalitatē visibil
humanis oculis apparuit ⁊ de vgie
virgā. de libro aūt generationis li
nea faciens diuinitatis humanum
innexuit ⁊ quē carne opetuit vginali
vt draco magn9 illectus ad car
nem. fertū diuini numis subsentiret
Egreditur ⁊ cū nouitate ⁊ qz nūq̄
sic nat9 est hō sicut nascitur Prim9
enī hō p̄mo de terra formatē ⁊ seam
do mulier ex ei9 latere fabricatur ⁊
tercio cayn cōsuetudinario nascēdi
ordine gignitur ab vtroq;. Dolus
iste de sola virgine nascitur. ⁊ vir
ginis vterū nouo ⁊ singulari partu
diuinitas humanata sigillat. Vbi
nūc aristotilice subtilitatis fraunda
quitē sed infrēda loquacitas ⁊ si pe
perit/cū viro concubuit ? Velit no
lit vertitur in habitum priuatio ⁊
nec astringitur dyaletice terminis
omniū terminator ⁊ ad cui9 imperiū
pene natura/dissuesceit cōsuetudo Eg
reditur etiam cū claritate ⁊ nascen
te q̄ppe illo. sepelitur omis illa stel
lantiū luminū luminosa serenitas
⁊ stella cādidior luadioribus radijs
p̄scintillās totā sibi cēli rapit pcti
onem. Ambulāt reges in splendore
ortus ei9 ⁊ qm̄ ecce reges cōgregati
sunt ⁊ conuenerūt in vnū. Ipsi vidētes
sic deū ⁊ hominē nascentē. matrem ⁊
virginem parientem. admirati sūt
conturbati sunt. commoti sunt ⁊ tre
mor apprehendit eos in tantor̄ luce
miraculorū. Egreditur ⁊ cū pauper
tate ⁊ qz pānis vilissimis reclinat9 ⁊
iam extunc sanctissimis membris le
gem martirij p̄figebat. Egredit
occulte: quia subtilissim9 ille fraudi
um inuestigator. tāte ab altitudine
dignitonis excluditur. Hinc ē q̄ abi
guis alternatiōib9 fatigat9 illū tēp
tat ⁊ nūc temptatū filiū appellat al
tissimu ⁊ nūc instruit artem. nūc des
truit. mandūs per mulierem consue
tū sibi organū. nichil tibi ⁊ iusto il
li // Sequitur. Ad irrigandam
vniuersam superficiē terre ⁊ ad ter
renā miseriā expiandā ⁊ quā nob in
hēditatē p̄m9 ille p̄ctor reliq̄rat Vo
lo vt apostol9 hic cū michi sicut et
superi9 i quatuor capita distribuat ⁊
quia seam9 ei9 expositionem suscipi
o. Qui fat9 est nobis inquit sapiē
tia. iustitia. sanctificatio. redemptio.
Ad nos quippe venies qui eram9
in carcere. primo omniū tenebras
ignorantie nr̄e depulit luce sapie su
e ⁊ demū p iustificam q̄ ex fide est sol
uit funes p̄ctorū nr̄or̄ ⁊ sanctificās
nos in suo corpe ⁊ redimens in cor
poris passione. Dns enim soluit cō
peditos ⁊ dns illuminat ceros ⁊ sci ficat
tabernaculū ⁊ de manu redimit ini
mici // Diuiditur ⁊ in patientiā
qua p̄ctores sustinet ⁊ in misericordi
am qua p̄ctores fouet ⁊ in largitate
qua profectos exaltat ⁊ i fortitudi
nem qua perfectos conseruat.
De hoc secundo quaternario toto
hoc aduētu vestre fraternitati confa
bulatus sum. per fluminū decursio
nem ⁊ noīm interp̄tationē ⁊ mora
lia mistica internectēs ⁊ vtrū aliqd
digne vos viderit. Verum nō om
nia possum9 presenti sermone nar
rare ⁊ fastidium euitantes // Ha
beo ego quatuor capita dulcora

precibus· que fortassis vestris cor
dibus dulcius cōplacebunt· Domi
nus enim vester eleuat9 i cruce lar
gissimas sanguinis vndas a quatu
or patribꝫ sui corpis habūdantius
emanauit: spinis enī pūgentibus
sācissimū caput/nuca cruce teflex
um· et clauis pedes 7 manꝫ/ lan
cea latus eius trāsuerberātibus pre
tiosus sanguis emanauit: cuiꝫ aspec
tione iudex trāsit in patrē· iratus in
mitem: in misericordiā virga: cap
tiuitas i coronā· Exisiꝫ ergo fōs
latēs 7 occultꝫ in celis: fons patēs
et aptus in terris Illic de vtero pa
tris: hic egredif de vtero virginis
Illic viuēs terrā irrigat viuentiū:
hic morieꝫ terrā morientiū Illic di
uiditur i quaternariū ammirabilē:
hic i dulcem Dulcis dñs/dulcis do
mina: quia ille dñs meus· miseri
cordia mea: hec dña mea· misericor
die porta· Ducat nos mater ad fi
lium· filia ad patrē: spōsa ad spon
sum: qui est deꝫ bñdictus in secula
Amen ¶ Sermo de natiuitate dñi·

Eamdem de mari ad portū de
promisso ad pmium: de labo
re ad requiē: de despatiōe ad spē:
de via ad patriā peruenimꝫ Scrip
serat siquidē nobis frequētibus epis
tolis calamꝫ scribe· velociter scribē
tis· expecta reexpecta: ſ nos quod
subiungif dicere poterāmꝫ: modicū
ibi 7 modicū ibi· Precurrerāt cur so
res pmissione diuites: ſ exhibitio
ne paupzimi· Dicebat aliꝫ viriliter
age 7 confortetur cor tuū 7 sustine
dñm: alter vero· si morā fecerit· ex
pecta eum: quia veniēs veniet Pa
ri consilio exierāt de sācuario dei:
nichil secū nisi promissionū multi
tudinem reportātes Vnde 7 cythe
rista noster tā dormitauerat pre te
dio: et in ipsum deū tantis oblocu
tionibꝫ totam culpā modis flebili
bus intorquebat· Tu vero inquit
repulisti 7 despexisti: distulisti xpm
tuum De flebili quoq; ad ipatiū
conuersus est: exagitāte ipacentia·
que ipudentie 7 frōtositatis mater
est Qui sedes sup cherubin maies
tatē Et quid tam diu dñatria sedes
in cathedra cerāuallātibus 7 vallā
tibus angelis· nō respicis sup filios
hominū: quos absorbuit 7 obsur
duit iniquitas p adā quidem cōnus
sa: sed a te pmissa: Memorare que
mea sit substantia / ad tue substan
tie similitudinem fabricata: qr 7 si
omnis homo viuēs vanitas est: in
ymagine tamē tua peregriens vani
tas esse nō potest Nunqd ita vane
constituisti ōnes filios hominū· de
quibus dicis 7 delicie mee esse cū fi
lijs hoim: vt eos verberet 7 diuer
beret a te malignꝫ ille deceptor qui
decepe nisi te pmittente nō potuit:
Inclina celos tuos 7 descende: et il
los miserorꝫ oculos miserē iflec
te precantibus: vt saltem nō in per
petuū obliuiscaris nos· Hec quidē
iste ſ gemitibꝫ 7 crūpnis intorq; i
tāte psumptionis sniam abiurabat·
Dixi inquit custodiā vias meas:
vt non delinquam in lingua mea·
/// Sed 7 ille vir nobilis et pro
fundi sermonis vrbanitate perlu
dus/ affectuosis exessibus incalef
cens: propter syon inquit non

tacebo: et propter iherusalem non quescã et cetera. Vtinã ait distũpe res celos ⁊ descenderes: ⁊ alia mul ta q̃ fastidiosa plenitas vetat ĩserere Hic eã moysiacis gẽ longinqui tate suspensus ℣ nimietate doloris exedens ipatiẽs oblatrat dicens Ecce gentes quasi non sint sic sunt vobiscũ eo: quasi nichilũ ⁊ inane reputate sũt ei // Iheremias quoq; in vocem gratulabunde laudis aduer bio demonstrãdi prozũpens: ecce ĩ quit faciet dñs nouũ super terrã: ℣ mulier circũdabit virũ Ded tñ cẽ tine submersionis lacrimas edocẽs: vt prius lamentũ xpi suscipiens q̃ aduentũ cõticescat // Danieli di citur: visio est in dies ℣ in tempora longa Et ezechiel tãtis caliginib9 inuoluitur vt vix dinosci possit vnde veniat. aut quo vadat. Veniq; ois ille pphalis cõuentus longa tardã tis gratie morositate protesus: nũc ro gando. nũc cõquerendo variat oratiõnem: et pletũq; sermonib9 exoratiuis ĩdignatozios ĩtermiscet Nos quoq; satis eos audiuimus: et nobis in fastidiũ relegũtur Jã fugit moyses. impediaziz siquidẽ lingue factus est nobis: ysaie labia ĩmunda sunt: iheremias nescit loqui quia puer est: ezechiel polluto pane vescitur. ozee fornicariã ⁊ adulterã ducit vxorem: daniel post visionẽ grauiter infirmatur. Omẽs pphe elingues sunt ℣ muti: iã letari et exultare nõ possum9. nisi osculetur nos osculo oris sui. Auditi ⁊ exauditi est: adest benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei: que vel differ ri non pãtiatur amplius amoẽ languentiũ // Quid enĩ audistis? Sanctificamini filij israel ℣ estote parati: quia die crastina descendet dñs Presidiũ diei huiꝰ ⁊ supuentu re noctis vix meditanda pgressio: diuinit nos a vultu glozie. a puero deo. a puerperio singulari. Currite celeres hore. ℣ rapidiozi passu cõficite metas vestras/vt liceat videre filium dei vagientẽ in cũnis: ⁊ saluatrici natiuitati qualiacũq; obsequia preparare Credo vos esse filios istic sanctificatos ab omni inquinamẽto carnis et spũs: preparatos ad diei crastine sacramenta et sollicitata deuotioni ⁊ deuota sollicitudine // Quid enĩ aliud hijs sacris diebus ⁊ aduentui eiꝰ dedicatis egistis? Vidi ego senes senectutẽ oblitos: astare sacre iuuenili alacritate vigilijs. ℣ iuuenes iuuentute sepulta senili grauitate reuerentie diuinitatis assistere. Plena erãt subsellia conãnẽtibus ⁊ cõuentu parili/voces in sublimib9 resonabant: vt felici inuidia iuuasse vos credrem iubilate deo ĩ voce exultationis. Psalteria erãt prez manibus. psalmi in labijs: in voz de deuotio: solempnitatem animi indicabant hilaritas vultus. discursio vozis. operis sollicitudo. Inspexi sacerdotes vigilantibus oculis primos diei ortus subtiliter intuitare: sacramentalibus indumentis: introire ad altare dei. ad sacrificandum corpus ℣ sanguinem redemptoris. Vidi assistentium turbam ministeriali deuotione nunc flectere genua: nunc osculari

many· ⁊ ad impantiū nutū·nutū ei⁹ obedire ⁊ pueros aspexi qui nesciūt qđ sit inter dexterā ⁊ sinistrā sibi adiuuē psalteria iudere ⁊ repor tare ad lectulos suos·furari sompnū ab oculis suis ⁊ ī lectulo suo p noc tes q̄rere quē diligebat aīa eor̄: qđ licz̄ gtia ꝙsuetudinē p̄sumptū sit nō tn̄ cū tota deuotionē /// Fateor inē hec oīa cogitabā castra dei sūt hec: nō est hic aliud nisi dom⁹ dei ⁊ porta cæli· Vellē nollē vestra deuotioē trahebar: ⁊ vobis negociātib⁹ occari nō potera ⁊ Deqbar vos ꝑ alōge vel abertās a via vel claudicās a semi tis meis: lugens ⁊ ꝙtristat⁹·qz nā potera equare currentes ⁊ Nouit ille vn⁹ cū quo vno vnū cepi ee in dño· q̄ frequētib⁹ querelis ipleuerim au tes ei⁹ ⁊ q̄ vos in meridie essetis cū sponso: et ego cū sponsa in vesperti no frigoē ꝙmoratur /// Eya frēs si aliq̄d adhuc influ⁹ humoꝛ de flumi ne mortalitatē huꝰ vestras arāura tat affectiones: tergite ⁊ tegite illū niueo ꝙfessionis amictu ⁊ calciate vos in p̄paratione euāgelij pacis: vt sitis de quib⁹ dicit sāt⁹ ⁊ In lumi ne p̄trāsibūt pedē Quid aūt p hec? ⁊ Vbi letabimur ī ipō /// De flumi ne hoc ymo de fluminib⁹ istis: ysai as ꝓpheta in nocturnis lectionibus largi⁹ disputauit. Percutiet inquit dñs fluuiū egipti in septē riuis: ita vt trāseāt p eū calciati Volo de flu uio et riuis ei⁹ paulisper ꝙfabulari vobiscū ⁊ quo ⁊ q̄liter pcussit: q̄d sit p eū trāsire calciato /// Egipto fi guraliē exp̄mu mūdū istū diuinoꝝ eloq̄oꝝ scrutatores affirmāt ⁊ q̄ pe sit⁹ in maligno: q̄ tenebris ⁊ ꝙfusio nib⁹ est repletꝰ Flumē·fluxꝰ huāni generis ē: q̄ de p̄mus p̄ntib⁹ infelici vena p̄cūpens in ipetuosū p̄cūpens torrentē p totā mundi latitudinē in stagnaut Qui in septē torrētib⁹ diui uat⁹ valles ⁊ cāpestria ꝑfunda vora gine supsedit: ipis quoq; mōtiū ca cuminib⁹ eandē refusionē intentās ⁊ vñ vn⁹ de alacribꝰ clamat: torrētes iq̄tatē ꝙturbauerūt me· ⁊ ītrauerūt aq̄ vs̄ ad aīam meā /// Primꝰ hu ius fluminis riuus ē: cogitatio ma la Riu⁹ exūdās ⁊ q̄ nullis obiab⁹ re pellat habz̄ frequēāā fluuiorꝝ·fenes tras corporeorꝝ sensuū: q̄ ei de mū danis catharactis mortiferos ybres ifusi⁹ āministrāt Occursāt aspectui mētis qđ vidit ⁊ audiuit·qđ odora uit ⁊ gustauit· qđ palpauit ⁊ tetigit ⁊ pleriq; qđ simplicꝰ oculo as peximus ⁊ Vsipellis cotorto ī offēdi culū retorquet ac scandalū: fingit si militudines/ymagines pingit·colo res aptat ⁊ ⁊ in thalamo mentis v niuersa cūuoluit: si forte consensum eliciat· et affectum inflāat· Offert horribilia de diuinitate ⁊ terribilia de fide ⁊ mirabilia de fidei institu tione ⁊ et in alueolo mentis veneni treas ingerit potiones· quas in con fessione cuomere peccator oneratus exhorret· Venit in oratorium· dormitorium occupat ⁊ insidet re fectorio· aufert claustrum· reuelat officinas ⁊ nullam pretermittit ar tem nocendi ⁊ sed vbilibet sue calli ditatis assignat argucias ⁊ ⁊ in cho ro quidem inter cecandum et psallē dum mentem pertrahit in diuersa;

preteritorum rememoratione puritatem intellectus inuellens ¶ In choro vero multiformes libidinum sensus euoluit · insidians sollicitudini vestre ⁊ et telis fortioribus oppugnans vos ⁊ vtinam non expugnet· pungat non vulneret· ¶ In refectorio autē gulā allicit ad vidēdū que pferuntur ⁊ ingenti auiditate onerat distētū uētrē ⁊ vt maioē opa ad egerēdū egeras ꝙ ad igerēdū· ¶ In claustro libros reuellit a manibus ⁊ memoriam resecat scripturarum ⁊ nūc de isto ad illū nūc de illo ad istū ānis signis et securitate transūtat ¶ Per officinas multitudinē te facit errare· et vagabūdo se comitē facit ⁊ donec taciturnitatis ostium aut aperiat ā cōstringat ¶ Quid plura ⁊ ¶ In choro deuotionem· in thoro castitatē· in refectorio ptitatē· in claustro lectionem ⁊ in officinis silentij vtutem ⁊ virtutis inimicus extirpat ¶ Nec sufficiat in vigilando subtilibus spiculis cordis terebrare muralia ⁊ ꝑ dormiendo singulari se versat ⁊ reuersat astucia ⁊ que melius vestre conscientie ꝙ stili scire derelinquo ¶ Dz ad altare dīi virtutū sequūtur nos spūs ipi ⁊ et ipōs mentis oculos inolantes ⁊ et vix aliq̄ vel nascētis dei vel pēdētis in cruce pēt memoria deturbari ¶ Magnus ille prīarcha vix voluerat hunusmodi a suis sacrificijs abigebat ⁊ nos q̄ sumꝰ q̄ fugaē p̄sumi ⁊ Quis ī ꝙ uno vel mersū vel sbmersum se esse negauerit ⁊ Videtis ꝙ turbidꝰ torrens ⁊ limosa regurgitatus cenositate ⁊ qui vix aut nūq̄ ad hoc ducatur vt penitꝰ exsiccet ¶ Nō puto ꝙ ille qui clausit ostū creatōe· clauserit animū a cogitatione ⁊ vt facilꝰ sit/ostium obsecrare ꝙ animū /// ¶ Secundꝰ nus est locutio pcursa· Linguā nullus hominū domare potest ait aplūs ⁊ mēbrū inquietū· membrū mortiferum ⁊ facilis ad loquendū ⁊ ad obloquendū p̄liuior· Et notādū ꝙ alter nascatur ex altero ⁊ cū male cogitatiōi pcurse locutionis ianua sit operta Et est etiam aliud verbū falsum ⁊ vñ dicatur Perdes omēs qui loquūtur mēdacū· Aliud vanū ⁊ de quo scriptum ē Vana locuti sunt vnusq̄sq; ad pximū suum· Aliud impudicū ⁊ de quo idem· Turpis sermo de ore vestro nō pcedat Aliud exprobatorū ⁊ vnde psalmista· Nō declines cor meū in verba malicie ⁊ ad excusandas excusationes in peccatis Aliud dolosū ⁊ de quo ꝓphēta Dispdat dñs vniū sa labia dolosa ⁊ linguam magniloquam· Aliud odiosū ⁊ de quo ipse dñs· Dico vobis odioso qd locuti fuerint homines/reddent rōnē de eo in die iudicij Et si qua alia generis sunt pestis huiꝰ· que nos breui salutis trāsilire nō possumꝰ /// Terarꝰ est actio prauaꝰ· ¶ Post cogitationem ⁊ locutionem venitur ad opa ⁊ q̄n exhibemꝰ membra nra arma iniq̄tatis peccato ⁊ contumelijs affimus corpa nra Quid enim turpiꝰ ꝙ membra/ xpi sanguine consecrata· et consepulta ei in baptismate libidinosis ardoribus maculare ⁊ nec attendere reuerentiam presentis dei minantis penam gloriam promittentē ⁊ Absit vt aliqs nrm huic

ydolo substernatur: vt filiū vginis
in veneris templo suscipiat: vt archā
dei iuncta dagon velocet: vt nutriat
in croceis/sterroza amplexatur. Ex
petro cū mago. qđ xpō cū antixpō:
quid virgini ⁊ libidini. quid puritati ⁊ corruptiōi. Absit vt qsq; vestrū
ābulet in passione desiderij. sicut et
gentes q̄ ignorāt deū: q̄ corpꝰ xpi
aut consecratis/aut xpi corpori ministratis. Electi seruite imperatori vt
cū imperatore regnatis cū sederit in se
de maiestatis sue: qua fronte/ q̄bꝰ
oculis videret vos. viueret vobiscū.
tātis inde vos obscenitatibꝰ deseruiretur? Qua mēte qua cōscia accederet ad sca scōꝝ. immolaē scm scōꝝ.
cuiꝰ fama cōtemptibilis: vita notabilis: sermo reprehensibilis haberē?
Dz ⁊ si forte (humanū loquor ppt̄
infirmitatē carnis vestre) aliq̄d vestrū tale aliq̄d in cubiculo conscie cōmiserit? displicet illd̄ p cōfessionē ⁊
penitētiā: Ego ei de mia nascētie
pueri repromitto. Et si p̄fessꝰ fuerit
⁊ penituerit. nascit̄ i eo lux mūdi:
vt domotis fallacibꝰ tenebris/splendorē vere luis accipiat. Quo enim
miseris miam hac nocte negabit?
in q̄ miserioz dixit. miōrs nascit̄ ⁊ miserator dñs? Adest deꝰ ⁊ hō: mat̄
⁊ virgo? caro ⁊ vbū. lux et illumināc: bonꝰ et bonitas? mia et veritas: fecūda vgitas. vginalis fecūditas? eterna nouitas: noua eternitas. diuina humanitas? humana diuinitas: humilis sublimitas. et hijs
oibꝰ mia fabricat. Cohibete ꝯ extollētiā ab oculꝰ: locūtatē a lingua.
emulatione a maibꝰ: voluptatē a lū
bis? pedes ab itinere nō recto: ⁊ venite ⁊ arguite eū si nō hac nocte dissipit celos. si nō descēderit ad vos
⁊ pijcit in profundū maris oia pcā
vra. Quis en̄ est q̄ huiꝰ tercij nuuli nō sit mersus ⁊ reuersꝰ instantia?
/// Quartꝰ ruiꝰ ē defensio pcoꝝ
In veritate dico vobis? qz nichil sic
exasperat ira diuinitatis? ꝙ iniquitatis defensio. E quo enī certamine
nos certamus cū dño? cū defendimus qđ odit? cū nobis placet qđ
displicet illi. Magna quippe differētia int̄ superbū et humilē peccatorē?
cū illū despiat. hūc respiat? qz huiliā respiat et alta a longe cognoscit
Quādo sanari potuit qui medicum
spernit. medicinā renuebat? et ifirmā substantiā contrarioꝝ receptiōe
succendit? Tu dicis malū bonū.
amarū dulce. tenebras lucē? ⁊ i creatorē effundis iniurias? vt qđ laudauerat tu vituperes? qđ vituperauit
tu laudes. Non est hoc palpatiua
dissimulatiōe tacendū. cū videā q̄s
dū vestrū tātis ipatiētie stimulis agitari? vt ad pmas correptoris voces
nō solū excusationē ⁊ defensionē exhibeant? ⁊ nisi disciplinalis vigor
obuiauerit ad tumultus et iurgia
prosilire. Hec est ipietas maxima
in deū ⁊ delictū maximū: quā vix
simplex et rectus et puer dñi sūma
circūspectione deuitat. Elegantissimam super hijs comparationem induxit prophetā: quam de sacrario
sancti spiritus asportauit: ibi inq̄t
habuit foueam heremus. Heremus
ita confertissima spinositate densatus est: vt vndiq; punctionibus et

aculeis vestiatur. Cū vero se solitu
dinem adeptū putat. caput aperit
exerit pedes. Et viuificatoꝛios mo
tus plana deābulatiōe demōstrat. Di
quis superuenerit/statim celerrima
velocitate caput cū pedibꝰ in interi
abscōditoꝛium reponit: vt si tenere
volueris prius videas sanguinem
tuum q̄ coꝛpus suum. Dic et pēa
ris caput cum pedibus. intentio cū
actione a pastoꝛum sollicitudine pro
spectatur. Et qđ fere omniū peccan
tium viaū est: cū ab omnibus vide
atur a nemīe estimat se videri. Di
viaū resecare studeas. Et intētionis
ingressus cū actionis egressibus coꝛ
rectius deprhendere. statim eyeroⁿis
eloquētia renouatur: excusatur
q defenditur quod apponis: accusa
ris. Et offenderis qui proponis. In
terrogat de loco et de tempoꝛe qn̄
factum fuerit: q nouus dyaleticus
exerta lingua prorumpit in mediū
Parentes aduocat. patrocinatoꝛes
querit: grauari se indicat/indicat se
recessuū. malle mori q̄ pati talia.
et que vidisti negans: q que nō vi
dit in te cōuicia retoꝛquens: sic spi
nam sentis et culpam perdis. odiū
maeris nec coꝛrigis: q quem totū
tenere putabas totum amittis. Vi
des q̄ multiplici cumulositate tuꝰ
iste omni homini: q maxime nostra
cedim se infundit. /// Quintus
est exultatio in peccatis. O detestā
da letitia et in sempiterni doloris
tristiciam demutanda: in peccatos i
cut in virtutibus exultate. Nonne
latrocinantes et facinoꝛosi quiq; cū
votoꝛum plenitudinem assequun
tur: non se capiunt pre gaudio: ita
eaam vt autcant ipsi diuinitati gra
tias immutire. Qui cum maleferē
unt letantur et exultant in tebus
pessimis. cadent super eos carbo
nes: et in ignem deijcientur. Ded
tiuus iste q̄ vndosa refluxione mise
ros animantes effundit: melius
conscientia q̄ eloquentia compre
hendit. /// Dextus est alios do
cere ad malum. Hec doctrina de ca
thedza pestilentie diuinatur: quam
detestatur et reprobat qui docet ho
minem scientiam. O q̄ inuano acci
pit animā suā: qui alioꝝ aias de
natur ad mortem: qui trahit pecca
ta sicut vestem longam: qui miscet
sanguinem sanguine: cui non suffi
cit vt intereat in seculum seculi: nisi
et alios ad interitum ptrahat sem
piternū. Datis enim q multa vicia
a tenerrimis etatibꝰ imp̄mūtur. q̄
postea in magno coꝛpe vix mitiga
re/nedum extirpare qus q̄ possit. In
felices magistri qui huius modi plā
taria plantauerunt: explantabun
tur ab illa celesti plantatiōe quam
plantauit pater ille celestis. Quis
glabiē se huꝰ riui toꝛrentibꝰ nō fu
isse vallatum. /// Septimꝰ est in
omnibus perseuerare. Hic pēcoꝛ de
mersus est et absoꝛptus: et clausit
super eum puteꝰ os suum. Cum eni
non leuat oculos ad celum. nec te
coꝛdatur iudicoꝛum iusteū: mortu
us q sepultus est in sepulchꝛo pscie
tie. Tunc a mortuo tanq̄ qui nō
est pene confessio: tunc peratoꝛ cū
venerit in profundum malorum cō
tēpnit: hic est in extremo fluminū

egipti: hic multitudo miserationū dñi tollitur ab oculis eius. ℣ O flumen malum: riui pessimi riui exterminātes: hac nocte dñs eos cruciatus tñsiuit: cū i vginali substātia pura carnē et omniū p̄taxatarū pestiū imunē accepit: illo calcamēto calcatus q̄si ydumeā extēdit: cuius coangustiā soluere nō potuit magnus ille baptista. ℣ Misit de sūmo filium suū et accepit me in vtero virginis: et sic tandem assūpsit me et de p̄fūdis aquatū. Peraudiem⁹ q̄ eos si cogitamus p̄ peccato nostro: si p hibeam⁹ linguā a dolo. si declinem⁹ a malo q̄ faciamus bonū: si cōfitemur aduersū nos iustitiā nrām domino. si dolose noster sit semp in conspectu nrō: si dōcam⁹ iniquos vias domini. et semp laus eius sit i ore nrō. Et vt de arte sutoria nostris mozib⁹ aliq̄d cōsuam⁹: habeamus calcamēta densa et subtilit cōsuta: que possūt aquas obuiantes excludere. faciam⁹ carnē nrām firmam et cōfixā timore dñi: que libidinis humorē exudat. q̄ exacta tribulationib⁹ itaq; densata: fiat vter nouus ad cōseruādū vinū nouū de q̄ dicatur. Quia factus sū sicut vter in pruina. Sed iam corda et corpora vrā ad suscipiendū filiū virginis p̄parata dimittam⁹ in pace: et ōnes in cōmune lumen ad reuelationem gentiū inocētib⁹ brachijs amplectamur: qui est benedictus in secula Amen.

℣ De sāto stephano ex lāone actuum apostolorum

Adhuc filiū vginis habem⁹ in maib⁹: et obseruatoria delinitione vagiēte dei honoram⁹ infātia. Duxit nos virgo ad veneranda cunabula: et speciosa pre filiabus hominū ad speciosū forma pre filijs hominū: benedicta inter mulieres ad benedictū inter homines nos cōduxit. Submurmuret nob in aure si forte dominus exasperans audiat et quiescat: reuelata esse velamina prophetaꝝ et cōpletū consiliū dei. Videte miraculum matris domini: quia creatura erat. Creator creat. scintillat sydus. magus adorat: exultat polus: tellus resultat. glānt angeli: pastores aggaudent. virgo parit. nascitur deus: et cœlorū luminaria clariori lumine lumen exortū in tenebris prosequuntur. In istis bonis vsamur: beatus vir qui implebit desiderium suum ex ipsis. Vae quia dulce nobis est. in principio erat verbum: dulcius verbum caro factū est: dulcissimum verbum in cruce suspensum. At tanto puerpero quis insanus oculos nostros amouere nedū auellere p̄sumat: nisi ipse iubeat qui dicit. auerte oculos tuos a me. quia ipsi me auolare fecerunt? Ecce dū osculatur nos osculo oris sui: dum tantis miraculis q̄ stupidos nos facit et attētos: stephanus plenus gracia q̄ fortitudine facit prodigia q̄ signa magna in populo. Nunquid equum est de relinquere regem: q̄ ad milites oculos deuocare? Nequaq̄ nisi ipe iubeat imperator. Surgit ipse ex

filius regis: sed lapidantiū animem interrumpens. triūphatoris certamini non sine dolore oris assistit. Videt oppressum primum et primicriū purpurate choortis: et grandinaria lapidū densitate fontes sanguinis de corpore prothomartiris ebullire. Videt q; vniuersa debachatio redūdat in ipsum: et ipsi soli inproperia exprobantiū cumulātur. Vbi pietas? Vbi mia tua dñe? si non compateris patienti. vbi equitas et iustitia si nō iudicas et vindicas de populo lapidanti? Curramus ad spectaculū ad qđ currit qui exultat vt gygas ad curendū viā: et videam9 q̄bus armis armat9 vexillifer martiū in cāpū pugnatur9 descēdit. Et vt diligēti9 eluceat singularis martirij prerogatiua: reuocemus ad memoriā apostolicoz actuū descriptionē: in quib9 hystoriis z figuralib9 dictis cōuersio z passio belligeri militis cōtinetur. Stephanus inquit plenus gracia et fortitudine: faciebat prodigia et signa magna in populo. Non paruū latet hic misteriū: nec vilipendenda simplicioris scripture manifesta positio. Ad virginē q̄ppe loquēs angel9 verba de celestib9 seminijs sumpta: nec alter9 nisi ipsius dei spiritu fabricata. nouā salutatione portat. Nulli dubiū q̄n omniū verboz̄ excellant altitudinē: vtpote de melioribus disciplinis sancti spiritus euoluta: quoz̄ ānūciatione confederandum erat illud vnicū sacramentum verbi et hominis: diuinitatis et carnis. Ave inquit fortitudo domini: plena gracia. Quid autē de stephano? Stephanus plenus gracia et fortitudine. Nonne lucas eisdē pene litteris de vtrisq; eloquitur? Dz licet lōge excellentioz modus in virgine predicetur: secūdario tamē laudatur in martire. Habet igitur graciā stephanus sublimioris generis q̄ reliqua martiz multitudo: plen9 grā refertur scilicz et cumulatius: qđ raro in scripturis canonicis subtilis inquisitoz inueniet. Jungit̄ gracie fortitudo: infuso spiritu libertatis. ignitus animo. i vocem veritatis erupit: nec patitur vllo pacto rigorē iustitie submitti aliquādo. vel dimitti. Dic lorica9 gracia et hasta fortitudinis sapienter instrues: faciebat prodigia z signa magna in pplō. Ille p̄ prodigia z signa facere: in q̄ grā et fortitudo sedē firmissimā statuerūt. Dic stephan9 ad homicidas ad legz adulteros. ad crucifixores filij dei patris: loquit̄ genti peccatrici in egypto populo gratuito in iniq̄tate in deserto: semini nequ in terra promissionis: filijs sceleratis in morte saluatoris. Dura cervice. vel incircūcisi corde et auribus: vos sp̄ui sco restitistis. Quem exercite quidē de synagoga. synagoga vtiq; sathane: et vndiq; conglobabantur. vel ad conuincendū. vel ad occidendū. Faciūt impietatis parietem vnū. squama squame coniungitur. Dibilant sibi serpentes ad iuicē: conueniūt in vnum aduersus dominū et aduersus xp̄isti eius. Velit nolit credit impietas pietati. veritati errorē: stultitia sapiētie: spiritui sco presūptio. et vanitas spūs humani

Non poterant resistere sapientie & spiritui q̄ loquebat. Nō dixit non volebāt qđ rōnabiliū & pfectorum est: ꝫ nō poterāt: vbi mēti male fa cultas tollit: nō volūtas mutatur Redarguebātur ait ab eo cū omni fiducia. fiduciāliter agit. nec mutat nec mutat mēs impterrita: q̄ ma gis iusticiā q̄ vitā. fidem q̄ sāgui nem. mortē q̄ iustice tēaturnitatē elegit. // Cōturbēt eos capiūt cum. adducūt in ꝓsiliū: & gaudent eū in fea sua reclusisse: ꝫ frustra iactatur tethe ante oculos p̄natoꝝ Tūc vox liberior et ex eoꝝ rodia bus sermo exactē veritatis & totū q̄ mēm rapit sibi spūs dei: & ex e ius ore sonanciori organo modula tur Apparet ei vna facies scriptura tū: & veteris instrumēti dispēdia. i cōpendiosā redigit breuitatē Repli cat ꝓmissiones & būficia dei: mur murationes et malefica ꝑpli: bona ꝑsli ta. reddita mala: ad extremū diuini sāguinis exprobrat effusio nē. refractarios spūs. duros cerui ce. inarcuāsos rorde et auribus: & sublimi voce homicidas q̄ditores appellat Nō verē cōuenticula con gregata de sāguinib9. & inē man9 q̄rentiū aiam ei9: deliberatiōi ius ticiā cruentē veritatē q̄ aseēdit Disse rant rordib9 & strudēt dētib9 in eū: rapiunt dolorē: & ꝑpe est vt ꝑturi ant iniquitatē dei qui nō reuocātur isueti nouitate miraculi: q̄ lumino sa ꝓthomīis facies nō refrenat in sanos Videbāt inq̄t faciem ei9 tanq̄ vultum angeli stantis inter illos. Quid est: Lumie vult9 dei insigni tur gloriosus leuita. & vibrāti splē dore stephan9 serenatur et reuerbe rantur oculi vestri. et tamen inudi e magnitudo. visionis maiestatem obcludit: Respondeant in diuinoꝝ voluminū euolutiōes vbi reuolue runt hoiem i terris positum. vultū angelicum induisse: & cū in vtrisq̄ legibus vel raro vel nunq̄ inuene runt: obstupeāt glorie triūphantis // Deq̄tur Cū aūt esset plen9 spū sancto: intēdens in celum vidit glām dei & dm̄ dictu & totius su pgressio creature: intendit in celum Videt iam non celos. sed apertos celos: videt gloriam dei: ihesum stantem a dextris virtutis dei Mo uet me hec intentio que de rordis puritate ꝑfusa. vim fant celis: & ad ipsi9 diuinitatis ꝓsistoriū penetrat & attingit Celi aperiūtur: gloria dei videt: ihesus conspicitur. stans nō solum a dextris dei: ꝫ a dextris virtutis /// Hanc intentionem fe rebat abiectio mundi. contemptus sui / rordis mūdicia: & dilectio dei: proximi amor. veritatis defensio. de siderium ꝓpristi Retrorquenda es sent hec omnia ad cōmunes floscu los moralitatis: nisi esset excellē tia martiris cōmendanda: felices o culi. subtilis visus. visio gloriosa. Simulq̄ signāter reuolue positio nem verboꝝ Plenus est spū & sic intēdit in celum: qua in spū offla tur. cōculcatis terrestrib9/celestib9 inhya et eternis Post hec aperiū tur celi: nullaq̄ ꝑualet affirmati o vel clausura: quam nō trāsuolet aut irrūpat mens. illi sume menti

affectanter inherens. /// Aperiūtur ergo cęli et puto q̄ oēs cęli eorūq̄ apertionē sequitur visio glē dei ⁊ et videtur dñs deus stans a dextris virtutis dei ⁊ ne p̄e minor esse putetur. Stat cū stante. cū bellante bellatur. q̄ lapidatur in lapidato. Nō mediocris stupor inuoluit me ⁊ vtrū p̄mitiuus flos martirū oculis corporeis an incorporeis ista perspexerit /// Grande quidē miraculū. si mentali intuitu stellantibus se immersit archanis ⁊ si mundi cordis oculi tā solempnē inspexerant visionē. Ad si corporalibus ⁊ certū est hunc omne hominū genus disparilitate gratie preuolasse ⁊ pennis fidei et virtutū incorporea corporeis. Et si non comprehendisse. apprehendisse tamen Nichil audeo temere diffinire. vel ex abrupto p̄apitare sententiā ⁊ cū finitiua super huius modi regulā me non legē inuenisse ⁊ securius tamen sequor apostolū ymmo spiritū dei in apostolo ⁊ qui cū summa verborum libertate. magis securē ambiguitati q̄ periculose diffinitioni ista cōmittit. Siue in corpore inquit. sive extra corpus nescio ⁊ deus scit. /// Exclamant stati clamore horribili. continent aures suas et eas obstruunt veritati ⁊ impetū faciunt vna nimiter in eum facti amia in morte illius ⁊ et ejicientes eum extra ciuitatem lapidabant. Ejicitur martir extra ciuitatē sanguinū. in qua p̄ius iustitia habitauit. nunc autē homicidē ⁊ de qua dicit sanctus ⁊ quoniam vidi iniquitatem et contradictionē in ciuitate. Hec est ciuitas quā die ac nocte circundat iniquitas. ⁊ cętera que sequuntur ⁊ ciuitas castellū despectiue vocata ⁊ quod contra apostolos ⁊ apostolorū dominū diuinissimis infidelitatis vectibus munitum est Extra portā ciuitatis huius passus est dominus ⁊ extra eam lapidatur seruus ⁊ exiens ad eum extra castra et portans similitudinē imperij ei⁹ /// Deponuntur vestimenta martiris ad pedes persecutoris ⁊ qui ad tactu sacratę vestium ⁊ orationibus lapidandi fuerat conuertendus / Et lapidabant inquit stephanū inuocantem et dicentem ⁊ domine ihesu accipe spiritū meū. Currunt illi ad lapides ⁊ et ille ad preces. Lapides lapidem percutiunt ⁊ sed lapidē molliorem ⁊ de quo fluit oleum caritatis ⁊ et tinnitus redditur pietatis Domine ihesu inquit ⁊ ne statuas illis hoc peccatum. Rogat suscipere spiritum suum. spiritum vtiq; et sanctum ⁊ illum quem signanter quasi quoddam signaculum apostolus in homine p̄cipit conseruari. Vt integer inquit anima et spiritus et corp⁹ in die domini sine querela seruetur /// O quanta pietas ⁊ quātus affectus ⁊ et ardentissime caritatis integritas. Recte martirij florē iste sibi p̄euendicat ⁊ in quo similitudo domini pendentis in cruce mirabilibus formulis est impressa. In ligno enim spinis lancea affixus ⁊ truāfixus dissimulat illum vniam dolorem ⁊ et obliuiscitur mortis viāe. nouum introducturus exemplum ⁊ aperit latitudinem caritatis. ⁊ apertiori campo terminos tradit

legis amplificat: iā nō solum amicus amicis. ꝫ velint nolint amicꝰ pariter inimicis. Pr̄ inquit ignosce illis: quia nesciūt quid faciūt. Nā potuit esse inefficax cōtra morientē: vī et inimicorꝫ numerositas. ad numerū amicorꝫ trāsiuit. Vide qđ rectꝰ cursu stephanꝰ tenuit si non equat: sequitur eū redemptorē. Volat sagittum p̄ aer et fortissimis iudeorꝫ manibꝰ loca vulneri duplicātur: ꝫ patienter patitur coronatꝰ noster: de corona nobis ad coronam regimis trāsferendus. Nescit affectū carnis et mortis horā ignorat: et vide qđ deliberat faciendū. Positis ait genibus: exclamauit voce magna dicens. Dñe ne statuas illis hoc peccatū. Clamat voce magna. qz magna vtiqz caritate. Positis genibꝰ: qz vera et humili simplicitate. Pro se cōtra stat. q erigitur: pro lapidātibus flectit genua. Quis audiuit vñq talē? Et quis vidit huic similē? Plus valet p̄sequentiū p̄cem q̄ sua vulnera: illorꝫ inimicitiē q̄ suam mortem. Et cū hoc dixisset obdormiuit in dño. Felix somnꝰ cū requie. req̄ es cū voluptate? voluptas cū sanctate? sanctas cū securitate. securitas cum eternitate. Obdormiuit inq̄t in dño. absorptus in claritatis abyssum: q inter dei sui brachia requiescēs. Dedebat a dextris dei domunꝰ ihc̄: ꝫ p̄mo mīri mīrm caput.

Recolitis q illa ecclie lingua (augustinū loquor) de hoc martire senserit quem post mortem septē mortuos asserit suscitasse. Eya vos qui le uitali ordine p̄fulgetis. cantate huic cantico nouū: q tante festiuitatis festiuus voabus inclamate. Hoc tassis cōmanentibus et suggeret de vobis domino suo iudici vestro. ne statuas illis aliquid ad peccatum: qui est deus benedictus in secula Amen.

In natali sanctorum innocentum sermo eiusdē de festiuitatibꝰ scōrū stephani iohānis ꝫ innocentū

Benedictꝰ qui venit in nomine dñi: deꝰ dñs ꝫ illuxit nobis. Benedictum nomē glorie eiꝰ: qđ est sēm. Neqz enim ociose venit qđ ex maria natū est: ꝫ copiose diffudit nomē q gr̄am sanctitatis. Nimirū inde stephanꝰ sanctus: inde iohēs sanctꝰ: inde sancti et innocentes.

Vtili pinde dispositione triplex ista solēpnitas natale domini comitatur: vt nō modo inter contiguas solempnitates/ deuotio cōtinua p̄seueret: sed et fructꝰ dominice natuitatis exinde nobis velut ex quadā p̄secutione euidentius innotescat. Siquidem aduertere est in hijs tribus solēpnitatibꝰ/ triplicem quādā speciē sanctitatis: nec facile preter hec tria sanctorū genera. quartū aliud in hominibꝰ posse arbitror inueniri. Habemus in beato stephano martyrij simul et opus et voluntatem: habemus solam voluntatem in beato iohanne: solum in beatis innocentibus opus. Sibiqđ hij omnes caliicem salutaris. aut corpore simul et spiritu: aut solo spiritu: aut corpore solo. Caliicem

meū quidē bibetis ait dominus ia
cobo ⁊ iohāni: nec dubiū quin de
passionis calice loqueretur. Demū
cum petro diceret sequere me. cuidē
ter eū ad imitationē ꝓuocans pas
sionis suę: cōuersus ille vidit disci
pulum quē diligebat ihs sequentē:
non tam gressu corporis/ꝙ prompt
te deuotiōis affectu. Et bibit ergo
iohānes calicē salutaris. et secutus
est dominū sicut petrus: et si nō om
nino sicut petrus Qz enī sic mansit
vt non eādē passione corporea domi
num sequeretur: diuini fuit consilij.
sicut ipse ait. Sic eum volo mane
re donec veniā Ac si diceret Vult qui
dem ⁊ ipē sequi: ꝫ ego sic eū volo
manere./ An vero de innocētū coro
nis quis dubitat? Ille pro xpisto
truncatos infantes dubitet inter
martires coronari: qui regeneratos
in cristo nō credit inter adoptionis
filios numerari? Alioqn qñ occuos si
bi pueros/puer ille qui nobis natꝰ
est ꝓpter se pateretur occidi. qđ vti
qz solo nutu poterat phibere nisi me
lius eis aliquod ꝓuideret: vt quē
admodū cēteris infantibus tūc qui
dem ablatio. nūc vero baptismus
sine vllo proprie voluntatis vsu suffi
cit ad salutē: sic nichilominꝰ suscep
tū pro eo martiriū illis sufficiet ad
felicitatē? Di quis coz apud xpm me
ritū vt coronaretur: quere et apud
herodē crimina vt truncaretur. An
forte minor xpisti pietas ꝙ hero
dis impietas: vt ille quidē potuerit
innocuos nec dare. xpistus non po
tuerit ꝓpter se occisos coronare? Dic
ergo stephanꝰ martir apud hoīes
tantus voluntaria passio cuidēter ap
paruit in eo vel maxime / qz in ipso
mortis articulo pro persequētibus
ꝙ pro seipō sollicitudinē gereret am
plioreē: vincereteqz in eo sensū corpo
ree passionis. interne cōpassionis af
fectus: vt illoz magis sceleri ꝙ su
a vulnera plangeret./ Dic iohan
nes apud angelos martir: quibus
tanꝙ spiritalibus creaturis/ spiritu
lia deuotiōis eius signa certius in
notuerūt./ Ceterū innocentes hij
sunt plane martires tui deus: vt in
quibus nec homo nec angelus me
ritum inuenit. singularis tue prero
gatiua gracie euidētius cōmendetur
Ex ore infantū et lactentū perfeci
sti laudē. Gloria in excelsis deo an
geli dicūt: ⁊ in terra pax hoīb9 bo
ne voluntatis. Magna quidem sed
audeo dicere necdū pfecta laus: do
nec veniat qui dicat. Sinite paruu
los venire ad me. quia taliū est reg
num celorū: et pax hoībus eādē sine
voluntatis vsu in sacramento pietatē
/// Considerent hec qui de volun
tate et opere contentiosis solent dis
putationibus coartare: considerēt q
aduertant neutrū negligi oporte
re/vbi non videtur deesse facultas:
presertim cū vtrūqz sine altero vbi
tamen facultas deest. non modo sa
lutem conferre possit sed eādē sancti
tatem. Dēd et hoc quoqz firmiter
teneāt: possit prodesse quidē opus
sine voluntate. non autē contra vo
luntatem: vt unde saluantur infan
tes: inde magis dampnentur ficte
accedentes. Nichilominus sane in
quibusdam voluntas sine opere suf

fiácns ⁊ non autē contra opus Verbi causa. Capitur quis in bona voluntate/ sed necdū perfecta. necdum ydonea martirū sustinere ⁊ quis illi audeat pro hac imperfectione negare salutē ⁊ Forte enī propterea nō sinitur in illam grauē temptationē venire ⁊ ne defiiat et dāpnetur. Nimirū si in hac tam infirma volūtate induceretur in eā/ que super ipm est temptationē/ nec volūtas roboraretur ⁊ quis illū dubitet defecturū et negaturum ⁊ et si in eo mori contigerit eāā dampnādū ⁊ Qui enī cum buerit me mortā hoibus ⁊ erubescā et ego eum ait donunus mortā angelis dei. In ea igitur īperfecta voluntate in qua saluarī vbi deest facultas operis ⁊ nō iam posset saluari propter defectū operis/ vel opus defectionis. Hoc vero et in ignorantia posset accidere /// Emulemur proinde caritatē. et sectemur bona opera fratres mei ⁊ nec infirmitatis nec ignorantie peccata vllo modo paruipendentes. Magis autē solliciti ⁊ timorati agamus gratias benignissimo et largissimo saluatori ⁊ qui humane salutis occasiones tā copiosa caritate perāgit ⁊ vt in hijs volūtatē ⁊ op9. in hijs īn opc volūtatē. in hijs eāā sine volūtate op9 salutis īueniri letetur ⁊ qui vult ōnes hoīes saluos fieri et ad agnitionē sui venire Hec est eī vita eterna ⁊ vt ḡnoscam9 prēm verū deū. et quē misit ihesū xp̄m ⁊ q vn9 ex eo ver9 ē de9 supoia bndās in scla amē

/// In circūcisione dñi de causa circumcisionis ⁊ de variis noibus saluatoris Sermo primus

Octo cōsumati sunt dies octo vt circūcideretur puer ⁊ vocatū ē nomē eius ihs. Ab initio deus modū accepit ⁊ et nichil vni9 immoderatū illi placuit equitati. Hinc fuit q9 nō tā tūmodo in pondere ⁊ mensura ⁊ numero condidit vniuersa ⁊ sed et ipsi hoi protin9 modū p̄scripsit ⁊ et mādatū contulit dicens. Ex oīi ligno paradisi comedes ⁊ de ligno autē scientie boni et mali ne comedes. Iustissimū plane mādatū ⁊ et larga omnino mensura. Dz transgressus est homo prescriptū sibi modū ⁊ et constitutū sibi terminū pretergressus. Vnde et auertens ab eo faciē suam deus ⁊ vix tandē in diebus abrahe amicū sui placabilis factus inūpiēscitur sum modū instituit ⁊ promulgauit legem ⁊ sed non priori silēm vsq; quaq;. Ea siquidē ad cautelā fuerat ⁊ hec ad medelā. Ibi prohibitio facta ne superfluitas subintraret ⁊ hic iam indicta abscisio est ⁊ vt sacramēti temedio que subintrarat tolleretur. Postremo quidē illa in arbore data est ne fructu eius vesceretur ⁊ hec in prepucio corpore vt caro prepucij scinderetur. Nec dubiū sane q̄n cetera q̄z humani corporis membra additamentum illud leuithan occuparet. venenum scilicet concupiscentie ⁊ imo crāte atq; īcrediate illecebra voluptatis ⁊ vt generalis q̄dā abscisio oni b9 necessaria videret. Cetez q̄ singulorū abscisionē membrorū humane

carnis fragilitas / et infantilis etatis infirmitas nullatenꝰ sustineret. pio moderamine dispositio supna prouidit. vt in ea potissimū parte cōcupiscētia castigaretur. in qua vehementius eā seuire constabat et violentius malignari. In omni siquidē contradicentiū spiritui rebellionē mēbrorū / solū illud vsq; adeo ꝓtumax inuenitur. vt cōtra oēm volūtatis deliberationē. ad ihonestos et illicitos motus assurgat. Nam q hec circūcisio octaua die fiebat. spretē cōmendabat regni celestis. q videlicet ad pmū inflexus dierū circulus preferre quādam imagine speciē videretur. Hinc est q octaua potissimum dies post solēpnitates pascales celebrat. et in sermōe dñi pme beatitudini copulatur octaua. vt celestis regni demū iterata promissiōe euidēter nobis corona fabricet. / Mento sane dū circūcidit puer qui natꝰ est nobis saluator vocat. q videlicet ex hoc iā exordio operari salutē nostrā. imaculatū illū pro nobis sanguinē fundens. Necq; enī iā quereret ē crudelitatis. aut voluerit xpūs dñs circūcidi Propter hoc siquidē circūcisus est. ꝓpter quod natus. ꝓpter quod passus. Nichil horū ꝓpē se. ꝑ oia ꝓpē electos. Nec in pcō genitꝰ / nec a pcō circūcisꝰ. nec mortuꝰ ē p pcō suo. magis aūt ꝓpē delicta nra. /// Qđ vocatū ē ingt ab āgelo. pusq; in vtero cōceptē. Vocatū plane nō impositū. nēpe ei hoc nomē est ab eterno. Nā natura ꝓpa habet vt sit saluator. Innatū est ei hoc nomē. nō idcirco ab humana vel angelica creatura

/// Sed quid dicemꝰ q egregius ille ꝓpha hūcipsū puerū multis nominibꝰ appellandū fore predicens hoc tacuisse videtur. qđ solū vt pmonuit angelus / vt testatur euāgelista vocatū est nomē eius. Exultauit ysaias vt videret hūc diē. Et vidit et gauisus est. Denicq; q loquebatur gratulabūdus et laudēs dēū. Puer natꝰ est nobis. filiꝰ datus est nobis. et factꝰ est pncipatus sup humerū eius. et vocabitur nomē eius admirabilis. cōsiliarius. deus. fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. Magna quidē noīa. sed ubi ē nomē qđ est sup oē nomē. nomē ihu in quo oē genu flectat. Forte in hijs oibus vnū illud inuenies. ꝑ expressū quodāmodo q effusū. Nā et ipm est de quo spōsa in cantico amoris. oleū inquit effusū nomen tuū. Habes q vnū in hijs oibꝰ appellationibus ihm. nec oīno aut vocari posset. aut esse saluator. si forte horū quippiā defuisset. / Quid nō vere admirabilē eū singuli sumus experti. in mutatione vtiq; volūtatū nostrarū. Hoc nēpe est saluatoris nostre pncipiū. cū inspirꝰ nos spuere qđ diligebamus. dolere vnde letabamur. amplecti quod timebamus. sequi quod fugiebam. optare quod contēpnebamus. Admirabilis plane qui hec operatur mirabilia. Verūtamen nichilominꝰ consiliarius sese exhibeat necesse est in electione penitentie et vite ordinatione. ne forte sit nobis absq; scientia zelus. et volūtati bone prudentia desit. / Sane opus est vt dēū quoq; ꝓbemus in

e

remissioē videlicet priorū delictorū: quia nec sine hac salus nobis cōstare potest: & nemo potest dimittere peccata nisi solus deus. Verū ne id quidē suffiat ad salutem: nisi forte quoq; experiamur in expugnādo impugnantes nos. ne ab eisdem rursū concupiscentijs superemur: et fiāt nouissima nr̄a deteriora prioribus. // Videretur nr̄ā deesse aliud saluatori? Plane deesset qđ maximū ē. nisi & pater esset futurus seculi: vt p eū scilicet in immortalitatem resurgeremus: qui p presentis seculi patrē generamur ad mortē. // Neq; hoc satis. si non eāē prīceps paās patri nos reconciliaret. cui traditurus est regnū: ne forte sicut filij ꝓditionis vsq; non salutis. resurrectum videremur ad penam. Multiplicabitur sane eius imperiū: vt merito saluator dicatur. eāē pro multitudine saluādorū. Et paās non erit finis: vt veram nouerās esse salutē. que nō possit timere defectum.

Sermo eiusdem sēdus vñ supra et de triplici testimonio salutis.

Postq; consūmati sunt dies octo vt circūcideretur puer: vocatum est nomen eius ihesus. Audiimus paulus expressū magnū pietatis sacramētū. Audiumus cōgruā lectionē de verbo abbreuiato: qđ fecit dñs sup terrā. Abbreuiatū est in carne: amplius abbreuiatur suscepta etiam carnis circūcisione. Minoratus paulo minus ab angelis dei filius humanā naturā induit: & tñ ne ipm respuēs remediū humāne corruptionis plane multo minoratur ab eis. Habes hic magnū documentum fidei: habes & manifestū humilitatis exemplū. // Ad qđ enī tibi circūcisio necessaria? qui peccatū nec cōmunionis nec contractus? Ex ipē non fecerit/etas ipā manifestat: q non contraxerit multo ante quā pbat patris diuinitas. & integritas matris. Dūs sacerdos est: quē nec sup matre nec sup patre cōtaminandū. ꝓphetatum in lege est potius q̄ mandatū. Est enim pater ab eterno: sed deus est in quem peccatum non cadit. Est & mater ex tpe/ sed virgo: nec parere potuit incorruptio corruptelam. Sup hec oīa circūciditur puer. agnus sine macula: & si non eguit tamē voluit circūcidi. / Nec vestigiū quidem vllū vulneris habēs: alligaturā vulneris nō refugit. Non sic impij non sic: non sic agit penitentia elationis humane. Erubescimus vulnerum ligaturā: qui de vulneribus interdum etiam gloriamur. Quē nemo potest arguere de peccato. ipē peccati remedium/& verecundū pariter & austerū sine vlla necessitate suscepit. Nec repulit cultū lapidum. in quo solo vetus illa rubigo que crederetur non fuit. Nos contra inuerecundi ad obscenitatem culpe. erubescimus agere penitentiam qđ extreme demētie est: male proni in vulnera / pe ius i remedia verecūdi. Cui peccatum non fecit. nec dedignatus est se peccatorem reputari: nos et esse volumus & nolumus estimari. Ita ne sano opus est medicina: et non male habentib9? Ymmo vero

Ita ne eget medicamine nō eger/ sed medicus? Quis hominū tante sibi nō dicam glorie/ sed vel innocē tie conscius equanimiter manū ar cumadentis admitteret? Xp̄us vē patiēter que nō rapuit exsoluebat; q̄ venerat purgationem facere/ nō suscipere delictor̄? Dz dicas. Quid nu suscipieret puulus? Ymmo vero. quidni susciperet humilis & māsue tus? Quid ni obmutesceret vozan circūadente? qui vozā tondente ob mutuit. vozā crucifigente siluit? Ali oquin nō illi ēat difficile carnē suā integram cōseruare ne scinderetur; qui fecerat ne vginalis uteri porta in exitu suo aperiretur. Nō erat dif ficile parulo prohibere ne caro illa nō circūraderetur; quādo nec mortuo fuit difficile custodiē ne vorrūperetur/// Postq̄ ergo ꝙsummati sūt dies octo vt circūraderetur puer; vocatum est nomē eius ihesus. t̄ magnū et mirabile sacramentū. Circūciditur puer; & vocatū est nomen eius ihesus. Quid sibi vult ista connexio? Circūcisio nēpe magis saluandi. q̄ saluatorē esse videtur; et saluatorē magis circūradere decet q̄ circūcidi. Dz agnosce mediatorem dei & hominū; qui ab ipso natiuitatis sue exordio/ diuinis humana so ciat; yma sūmis Nascitur ex muliere; & qui fecūditatis fructū sit acce dat; vt nō deādat flos vginitatis. Pannis inuoluitur; & pānī ipsi āgelicis laudibus honorātur Abscondi tur i presepio; & proditur stella ra diante de celo. Dic circūcisio/ veritatem suscepte humanitatis probat; et nomen qđ est sup omne nomen gloriam indicat maiestatis Circumciditur tanq̄ verus abrahe filius; ihesus vocatur tanq̄ filius dei Ne q̄ enī adinstar priorū mos iste ihesus nomē vanū aut inane portat; non est in eo magni nois umbra. & veritas. Celitus quidē indictū nomen euāgelista testatur; qđ vocatū est ab angelo priusq̄ in utero concipieretur// Et attende verbi ꝓfun ditatem. Postq̄ natus est ihs; vocatur ab hominib9 quod vocatus est ab angelo. priusq̄ in utero cōciperetur. Idem ąppe & āgeli saluator et hominis; & hoīs ab incarnatiōe; angeli ab initio creature// Vocatum est aut nomē eius ihs; qđ vocatum erat ab āgelo. In ore ergo duorum vel trium testiū stet oē verbū; et ipsum qđ in prophetis abbreuiatum/ manifestius legitur in euāgelio caro factum. Nos frēs mei; nec respiat hec parabola. Xp̄us enī nec angelico equit testimonio nec humano; sed vt scriptū est omnia ꝓpter eleōs/// Triplex pinde queritur nobis est propzie salutis testimoniū; ne forte videamur assūpsisse nomē dei inuanū. Et nos enim fratres carissimi circūcidi necesse ē; & sic nomen salutis accipere. Circumcidi sane non littera; & spiritu & veritate Circūcidi nō vno membro; & toto corpore simul. Licet enī in ea parte magis in qua iudex mādata est circumcisio. tegnet additatiuum leuiathan/ quod a malo est et amputari debet; vniuersam tamen occupat carnem. A planta pedis usq̄ ad

Vtiã nõ ẽ in nob sanitas ⁊ nec ẽ ali
qua pars que non tabida sit hoc ve
neno. ¶ Propterea siat puul⁹ ad
huc in fide et dilãone pplũs. congru
um sibi mãdatũ exigue aiãi asioĩs
accepit ⁊ sic vbi creuit in virũ pfec
tũ. toto iubetur corpe baptizaĩ ⁊
que totiꝰ est hominis integra aiãi
asio. Hinc est q̃ saluator noster ꝯ
aiãdi octauo die. ⁊ post annũ tri
cesimum dignatus est crucifigi ⁊ vbi
in penam totũ corpꝰ distensum est.
Cuꝰ similitudini mortis cõplantamur ⁊ nos/vt scribit aplũs ⁊ nimi
rum quod nouissime traditũ est ob
seruantes. ¶ Que est ergo moral⁹
aiãi asio nostra. nisi quã cõmendat
apostol⁹ idem ⁊ viaũ inquiens ⁊ ves
titum habẽtes. his contenti sumꝰ ⁊
Optime proesus aiãiadit nos. et
superflua resecat vniuersa ⁊ volũta
na hec pauperties. penitẽtie labor.
regularis obseruatio disciplineꝯ
Ceterũ in hac aiãiasione. triplex
nob querẽdũ est saluti nẽ testionũ
ab angelo. et maria ⁊ ioseph. Oportet inquam vt ante omnia nobis
magni consilij angelus. salutis no
men imponat. ¶ Dehinc quoq;
et ipsius congregationis necessari
o est attestatio ⁊ que tanq̃ mater ẽ
singulorum. Mater inquam virgo
tanq̃ ea quam despondit aplũs vi
ni viro ⁊ virginem castam exhibere
ipõ. ¶ Dz nec ipsius ministri con
tempnẽdũ est testimoniũ ⁊ ei q̃ imi
tari quetit saluatoris exemplum.
Hic est ioseph locũ quidẽ obtinens
sponsi. te aũt vera seruꝰ et dispensa
tor ⁊ qui sane pater vocatur ⁊ magꝭ
aũt nutritiꝰ est. ¶ Dz dico eadem
manifestiꝰ Et ab hijs qui foris sũt
stẽs met ⁊ et ab eo qui intus habere
oportet testimoniũ bonũ Cuiꝰ cni
omnibꝰ grata. nemini onerosa ei⁹
conuersatio ⁊ huic sine dubio ꝓpria
de salute. vniuersa fratrũ congrega
tio attestatur. Frustra plane super
hijs dũtaxat que sũt in manifesto.
nequissimꝰ ille fratrũ accusator tra
hit in causam quẽ exausat vniuersi
tas fratrũ ¶ Habet ⁊ a platis tes
timoniũ. quisq̃s ꝯ peccata secularꝭ
vite. ⁊ huiꝰ quoq; temporis neglige
tias. qm̃ in multis offendimꝰ oẽs.
nisi forte sanctiores nos arbitramur
discipulo quẽ diligebat ihs. humili
cis ⁊ pura confessiõe iudicãda semp
exponit ⁊ ꝯ ipsoꝝ satisfacere studet
arbitrio. ¶ Jã ne in hijs quidem
pessimi illiꝰ timenda est accusatio ⁊
quando non iudicabit dñs bis inid
ipsum. Facte cruminari volet intenti
onem ⁊ ⁊ in eã pte calũpniã struete
machinabitur ⁊ in qua nec fratrũ.
nec ipiꝰ patris testimoniũ satis effi
cax videatur. Necesse est ergo vt i
hac pte opituletur nobis testis in
ternus ⁊ q̃ magis cor q̃ faciem intu
etur. A quo sane ⁊ inapiendum ẽ ⁊
vt nõ pus quicq̃ cogitet in aio
q̃ ab eo nomẽ saluti acepit. Vbi
ergo in opꝰ pessent manifestũ. ex
pedit iam exteriora quoq; sibi testi
monia cõaliare ⁊ siat ait apostol⁹
Prouidẽtes bona nõ tm̃ cor ã deo ⁊
sed etiam coram hominibꝰ

¶ Sermo tercius de aiãiasione et
de misterio octaue dici.

Tra cōiasiōe dñi frēs: habem9 qđ amem9 ⁊ mirem9: hēm9 cāā qđ imitem9. Patet in ea magnū dignationis bñficiū/vñ grās agam9: latet aliqđ clausum. quod in nobis implere debeamus. Venit namq; dominus. pter nos. non solum redimendos sanguinis effusiōe: ꝫ et docendos verbis. ⁊ exemplis nichilominus instruendos. Sicut cū penitus erat inutile viā scire si detineremur carere: ita redimi nō pdesse ꝫ si vic fuissem9 ignari. Nam qui prius inueniret. prius reduceret in carcerem retrudēdos. Itaq; in maiore q̄dem etate pacientie ⁊ humilitatis ⁊ super omnia caritatis. ceteraq; virtutum/manifesta dedit saluator exempla: in infantie figuris velata. Sed anteq̄ ad hec discutiēda veniamus: delēt aliquid prius de tāta ⁊ tam manifesta dignatiōe loq̄

Hūt angeli glām puram ⁊ pfectam: sed nec nos eum9 sine gloria. Videmus glām ei9: gloriā quasi vnigeniti a patre: gloriā miseri cordie ⁊ affāis vere patris: gloriā pdētis ex vtrōq; prīs. ⁊ pēna plane viscera exhibēt. Oēs enī peccauerūt ait aplūs: ⁊ egent glā dei. Et alio loco. Michi in q̄ absit gloriari: nisi in cruce dñi nri ihesu xpi. Quid ei gloriosius: ꝫ q̄ tanti estimauit nos deus? Que re illi maiore glā q̄ tanta dignatio et benignitas tāta: eo vtiq; dulcissima q̄ tā gratuita? Nā ⁊ p impijs mortuus est. Videtis quātū sedet. ⁊ p qualibus? Pro qualibus vt non superbiam9: quantum ne desperemus. Propterea vt inueniamini nō spm̄ hūe huius mūdi. ꝫ spm̄ qui ex deo ē. vt sciatis q̄ a deo donata sūt vob: Nolite obsecro fieri sicut equus ⁊ mulus: ꝫ sicut piū iumētū qđ ait Vt iumētū factus sū apud te: ⁊ ego sp tecū. Talia ei iumēta cognoscūt possessorē suū. ⁊ p̄sepe dñi sui: in quo positū est eis pīssimū fenū. ipse qui panis est angelorū. Ipse ē enim panis viuus de quo viuere debuit hō: sed quia homo iumētum factus ē. ⁊ panis factus est fenū: vt vel sic viuat de eo. Et huius quidē mutationis sacramentū die natiuitatis celebratū est. quādo verbum caro factum est: cum sit omnis caro fenū. Ipso ergo die minoratus est ab angelis: ⁊ habitu inuentus vt homo

Hodie vero mirabilius aliqđ audio. Iam minoratus est multo min9 ab angelis: qui non solum formam hominis. sed formam habet peccatoris: ⁊ infigit̄ velut quodam cauterio latronis. Quid est enī crāiasio: nisi superfluitatis et peccati iudicium? In te domine ihesu: quid est supfluū quod crucifigatur? Nonne tu verus es deus de deo patre: homo verus sine omni peccato de virgine matre? Quid facitis crucifigentes eum? Putatis quia supra eū cadere possit illa sentētia: masculus cuius pprucij caro crucifixa non fuerit. perībit anima illa de populo suo? Potest obliuisci pater filij veteris sui: aut non cognoscere eum. nisi signum crucifixionis haberet? Imo vero si quo modo posset non agnoscere filium in quo ei bene cōplacuit: ex hoc maxime signo pote

cat ignorare eum: inuenta in eo ac
cusatione/quā peccatoribꝫ ipe proui
derat. ob purgationē vtiq; delicto
rū. Sed quid mirū si caput pro mē
bris accepit curationē: quā tamen
in se ipso nō habuit necessariā? Nō
ne et in membris nostris sepe pro v
nius infirmitate. alteri adhibetur cu
ratio? Dolet caput. et in brachio fit
cautura: dolent tenes. et fit in tibia
Ita hodie pro totiꝰ corporis putre
dine: cauterium quoddā infixū est ca
piti // Denicꝫ quid mirū si p nos
bis dignatus est crucifigi? pro qui
bus dignatꝰ est et mori? Totus si
quidē michi datus: et totus in meos
usus expensus est Ego enī audiēs
quia transit ante carcerē filius magi
ni regis: cepi altius gemere/ et mi
serabilius exclamare dicēs Fili dei:
miserere mei. At ille sicut benignissi
mus. quisnā inquit est fletus iste et
vlulatus quē audio? Et dicunt ei.
Ipse est adam proditor ille/quē pa
ter vester introduci fecit in carcerē: de
nec cogitet quibus eum supplicijs fa
ciat interire. Quid ageret eius na
tura bonitas? cui proprium est mise
reri semper et parcere? Descendit in
carcerem: venit vt educeret vinctū
de domo carceris. Iudei vero nō im
memores odij quo oderant patrē:
exercent illud in filiū. Vnde et ipse
ait. Quia oderunt et me et patrem
meū. Quid ergo fecerunt ipij? qui
bus grauis erat ceca ad videndū?
Hic est inquūt heres: venite occida
mus eum. Dic ergo occiderunt ag
num dei? et in suā quidem perniciē:
sed in nostram salutem. Illi enī san
guinem agni fuderunt: nos accessi
mus et bibimus illum. Accepimus
calicem salutaris: et calix inebriās
q̄ preclarus est Ecce vnde gratias
agamus. Nam ante paucos dies ce
lebrauimus aduentū eius in carce
rem huius mundi: id est diem nata
lis. Hodie vero celebramus q̄ ca
thenas et vincula nostra suscepit:
hodie qui peccatum non fecit vt re
os absolueret innocuas manus cru
cifixus est: hodie sub lege fac
tus est qui legem dedit /// Sed di
cendum est iam: quid in hac circū
cisione nobis specialiter indicatur a
gendum. Nec est sine causa in le
ge preceptum. nec sine causa in do
mino completū est: vt in octauo di
e fieret circūcisio. Sed quis cognō
uit sensum domini? aut quis consili
arius eius fuit? Assit nunc nostris
desiderijs aduocatus spiritus/ qui
scrutatur alta dei: et edisserat nob
sacramentum istud octaue diei ///
Non ignoramus iam oportere ho
minē nasci denuo: nā propter hoc
secundo natus est filius dei. In pec
catis siquidem nascimur omnes:
et necesse habemus renasci in gra
a q̄ in baptismate quidem percepi
mus: sed totū periit in seculari vita
Nūc primū miserante deo virtus
gracie in nobis operatur: vt in noui
tate vite ambulemus. Ergo nasci
tur homo quādo sol iustitie ortus in
animo. peccatorum illuminat tene
bras: horrendumq; dei iudicium
internis obtutibꝰ offert: adhes ad
terrorem vinculū breue diez nume
rum. et finem incertum Hec plane

vespera est ad quā demorabitur fletus ⁊ et necesse est addi matutini letitiā ⁊ vt auditū faciat nobis miam suā ℣ic enī fit vespere ⁊ mane ⁊ dies vnus. ℣st autē dies ista iustitia. reddens unicuiq; quod suū est ⁊ nobis nuserā. miam dā. ℣n hac die puer nascitur ⁊ qñ ex hijs que diximus ad amorē penitētie/⁊ odiū peccati animus excitatur. ℣ed periculosū est si forte velit inter seculi turbas agere penitentiā ⁊ vbi nimiū alij venenatis persuasiōibus. alij undiq; exemplis pessimis ad peccatū alliciant ⁊ alij adulatiōib9 in vanā gloriam. alij detractionib9 in ipsaentiā animū eius deijciant /// ℙroperat iam necesse est predicatie radius ⁊ ostendat quātas ⁊ q̄ importunas presertim in hac generatione oportunitates ⁊ occasiones peccati offerat mūdus ⁊ ingerat ⁊ q̄ debilis sit ad illas humanus anim9/maxime qui peccati ꝙsuetudīe sit nutrit9 ℣n hac ergo die predicatie/eligat de presenti seculo neq̄ fugere ⁊ dicens ad ꝓphetā. Odiui ecclesiā malignātiū ⁊ cū ipijs non sedebo ℣ed nondū suffiat hoc ⁊ forte enim vult eligere solitudinem ⁊ non satis attendens propriā infirmitatē ⁊ periculosam dyaboli luctū. Quid enī periculosius q̄ solū luctari cōtra antiquū hostis versutias ⁊ a quo videatur ⁊ quē videre non possit ⁊ /// ℑtaq; in fortitudīs die habet necessariā ⁊ vt non ueniat custodie dū ad dominū fortitudinē. ⁊ in acie multorū pariter pugnātiū esse queredā ⁊ vbi tot sint auxiliarij quot socij ⁊ ⁊ tales qui dicere possunt cū apostolo ⁊ quia non ignoramus astutias inimici. Congregatio ei ꝓ fortitudine sua terribilis est ⁊ vt castrorū acies ordinata. Ve aute soli ⁊ quia si ceciderit non habet sublevantē. Et si aliq̄ ex antiquis fratrib9 grām hanc concessā audiuimus ⁊ nec expedit temere se huic cōmittere periculo. nec oportet temptare deū ⁊ sicut et magister noster de anachoritis loquēs ⁊ qui non conuersionis inq̄t fervore novicio. sed monasterij probatione diuturna dicere tunt contra dyabolū. multorū iam solatio docti pugnare. ℑtaq; in hac fortitudinis die. ad id quod iam ceperat/ id est odiui ecclesiā malignātium ⁊ cui addit quod sequitur. Lauabo inter innocentes manus meas Decū cū eligit esse in congregatione multorū ⁊ nūquid elegit esse magister qui nondū discipulus fuit ⁊ ⁊ docere quod didicit nūq̄ ⁊ Quo aūt ut se aut in alijs/motꝰ irrationabiles poterit temperare ⁊ Nemo carnē suā odio habuit. Quomō ergo putatq̄ si iam magister suus fuerit iste ⁊ q̄n facile sibi aliquādo eo amplius quo familiarius condescēdat ⁊ /// Illucescat q̄ dies temperantie ⁊ vt q̄at quo temperari ⁊ refrenari possint in cōtinentes motꝰ voluptatis ⁊ bestiales motus curiositatis ⁊ cerui cosi motus elatiōis sue. Eligat abiectus esse in domo dei sui ⁊ et subiectus esse magrō sub q̄ stāgat ei9 volūtas. ⁊ obīs fine no cōcupīa repmat ⁊ sit qđ ait ꝓpha ℑmposuisti homines sup capita nra ℑnc dedignādū huo qđ ꝑcessit i dño ⁊ sicdem non est seruus maior domino

suo Ille enī cum iam exeussset etatē et sapientia/ & grā apud deum et homines ⁊ cum iā duodecim annoꝝ essē. & remansisse in ihrusalem ⁊ inuenit a beata virgine/et a ioseph cui⁹ filius putabatur in medio doctoꝝ audiens illos & interrogans ⁊ tamē descendit cum illis/ et erat subditus illis Et tu ergo subditus esto ꝓpter illū Sed iā tibi in ipā obediētie via aliqua forte fassis dum ⁊ aspera occurrere pnt ⁊ vt accipias interdū precepta nōnulla que licet salubria sint ⁊ min⁹ tamen suauia videantur Hec si moleste experis sustinere ⁊ si dijudicare platum. si murmurare in corde ⁊ eaā si exten⁹ impleas quod iubetur; nā est hec virtus pacientie. sed velamen malicie /// Necesse ē ergo vt tibi illucescat dies pacienti e ⁊ q̄ quam oia dura & aspera tanta amplectaris ꝙscientia ⁊ te magis diiudicās et dur⁹ arguēs. cui minimū displicent que ad salutē sunt ⁊ et i cogitatione tua semper partē magistri quoad potes/aduersus temetipsum iuuans. te in omnib⁹ accusare ⁊ ipm vero magis excusare laborās ///

Poro in hoc loco cauendū tibi arbitror a superbia Magnū est enī omnino sic vincere semetipm. Melior ē enī ait salomon patiens viro forti ⁊ & qui dñatur animo suo expugnatore vrbiū. Cōsidera denique q̄ manifeste ꝓpheta docet necessariā esse humilitatē p⁹ patientiā dicens Be nūptamē deo subiecta esto aia mea ⁊ q̄m ab ipō est pacientia mea. Nōne videtur hic occasione patientie. tp tanonem sensisse superbie ⁊ Necesse est ergo vt illuminet cor tuū radiq̄ humilitatis ⁊ & declaret quid a te sit. quid a deo ⁊ vt non altum sapias ⁊ q̄m deus superbis restitit. humilibus aūt dat grām // Jam vero cum i hijs diutiꝰ fueris exercitatus/roga deū dari tibi lumen deuotionis. die serenissimū et sabbatum mentis ⁊ in quo tanq̄ emeritus miles a laboribus vniuersis vitaꝝ abst labore ⁊ dilatato nimiū corde curres viam mandatoꝝ dei. vt qd̄ pius cū amaritudine & exactione tui spūs faciebas ⁊ de cetero iam cum suma dulcedine pagas & delectatione. Hanc ni fallor petebat qui ait. Remitte michi vt refrigeret. Ac si dicat. Quousq̄ in labore & dolore isto cruciar ⁊ & morte affligar tota die ⁊ Remitte michi vt refrigeret Verū ad hanc quidē perfectionem paua ni fallor perueniunt in hac vita Nec enim si quis aliquā dꝫ videtur hanc habere/continuo cedat sibi necesse est ⁊ maxime si nouicius est. nec per prefatos ascendere gradus. Pius enim dominus pusillos corde blandicijs talibus solet allicere ⁊ sed nouerint qui ciusmodi sūt. gratiam hanc sibi prestitam nō tutam ⁊ vt in die bonoꝝ memores sint malorum ⁊ et i die malorum nō ime mores sint bonoꝝ Longe aliter qui exercitatos habet sensus. deuotionis huius felici copiā ditate fruūtur. Sed multi tota vita sua ad hoc tendūt ⁊ & nūq̄ pertingunt Quibus tamen si pie et perseueranter renati sunt ⁊ statim vt de corpore exeūt redditur qd̄ in hac vita dispensatorie est negatum ⁊ illuc perducente eos sola

gratia quo prius tendebant ipsi ad gratia ; vt consummati in breui expleant tempora multa // Illis vero qui ad hanc deuotionis gratiam peueniunt vnum videtur restare periculum ; vt omnino timendum eis a demonio meridiano. Ipse enī sathanas transfigurat se in angelum lucis. Hoc ergo timendum ei qui tanta dilectione omnia faciat . ne dum sequitur affectionem/corpus destruat per īmoderatam exercitationē ; ac deinde necesse habeat non sine magno spiritualis exercitij detrimēto. area debilitati corpis aurā ocupari // Ergo ne hec incurrat qui aperit. illuminari necesse est lumine discretionis ; que mater virtutū est et consūmatio perfectionis. Hec nimirū dicet ne quid nimis ? atq; hec est octaua dies in qua circumcidit puer ; quia discretio vere circūcidit . vt non plus nec minus fiat. Nam qui nimius est. fructum boni operis abscindit non circūcidit ; sicut qui tepidus est et minus facit. In hac ergo die nomen imponitur. et nomen salutis ; nec de eo qui sic quersatur dubitem dicere. q suāi pius salutem operatur. Usq; ad hunc enim diem dicere possunt angeli qui nouunt secreta celestia ; sed ego nunc primū ei fiducialiter salutis nomen impono. Atuero quia omnino rara ista auis est in terris ; huius discretionis locum suppleat in vobis fratres virtus obedientie: vt nichil plus nichil minus nichil aliter q imperatum sit faciatis:

In epyphania domini sermo primus beati bernardi abbatis de triplia apparitione

Apparuit benignitas et humanitas saluatoris nostri dei. Gratias deo per quem sic habundat consolatio nostra in hac pegrinatione ; in hoc exilio. in hac miseria. Super hijs nāq; sepius vos āmonere curam ? ut nunq; mente excidat peregrinos vos esse ; longe factos a patria. pulsos hereditate Quisquis enim desolationem non nouit ; nec consolationem agnoscere potest. Quisquis cōsolationem ignorat esse necessariā ; superest vt non habeat dei grām. Inde est q homines/seculi negocijs ? flagicijs īplicati. dū miseriā nō sentiūt ; miam nō attendunt. Vos quibus nō frustra dictū est. vacate ? videte qm suauis est dns. Et de quib9 idē pphā. virtute mātq opm suoz ānūabit populo suo ; vos inquā qs nō detinet occupatio secularis ; attēdite q̄nā sit cōsolatio spiritalis Vos q̄ nō ignoratis exiliū ; audite q̄ de celo venit auxiliū // Apparuit ei benignitas et hūanitas saluatoris nī dei. Prius q̄ appareret humanitas ; latebat benignitas Diquidē ? pius erat. nā mia dīi ab eterno Dz vñ tāta cognosci poterāt ? Promittebat ? nō sentiebat : vñ ? a multis nō credebat Multifarie quippe multisq; modis/loquebatur dominus in prophetis ; ego inquiens cogito cogitationes pacis . et non afflictionis .

Ded quid tñdebat hō afflictionem
sentiens ⁊ paē nesciens? Quous q
diatis pax pax. ⁊ nō est pax? Propter quod angeli pacis amare flebāt
dicētes. Domine quis credidit auditui nostro? Ded nunc credant homines vel visui suo; quia testimonia dei credibilia facta sunt nimis.
Vt enim nec turbatum quidem lateat oculū; in sole posuit tabernaculum suum. Ecce pax non ꝓmissa ꝫ missa ⁊ nō dilata sed data; nō ꝓphetata ꝫ pñtata. Ecce quasi sactum plenū miserīcordia sua deꝰ pz̄ nusit in terram ⁊ sactū inquā in passione conadendū; vt effūdatur qđ in ea latet przcāū nostrū. Dactū vtiq; et si paruū. ꝫ plenū. Paruul9 siquidē datus est nobis; sed in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis. Post q̄ enī venit plenitudo tpis; venit ⁊ plenitudo diuinitatis. Deīt ei in carne. vt vel sic carnalib9 exhibēt; ⁊ apparēte humanitate benignitas agnoscerē. Vbi ei dei notescat humanitas; nā benignitas latere nō potest. In q̄ ei magis gmēdare poterat benignitatem suā ⁊ q̄ suscipiendo carnem meā? Deum inquā nō carnē ade; id est qualem ille habuit ante culpā. Quid tantop declarat ei9 miam ⁊ q̄ ipsam suscepit miseriam? Quid ita pietate plenū ⁊ q̄ dei verbum ꝓpter nos factum est fenū? Domine quid est homo q̄ re putas eū ⁊ aut quid apponis erga eū cor tuū? Hic attēdat homo quāta cura eius sit deo; hinc sciat quid de eo cogitet. aut quid sentiat. Nō interroges o homo ea que paternis
sed que passus est ille ⁊ quantū te sciat ex hijs que ꝓ te passus est agnosce; vt appareat tibi benignitas ei9 ex humanitate. Quāto enim minorem se fecit in humanitate; tāto maiorem exhibuit in bonitate. Et quāto ꝓ me vilior; tanto michi cārior est. // Apparuit inquit apostolus benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Magna plane ⁊ manifesta benignitas. dei humanitas; ⁊ magnū benignitatis indicium declarauit. qui humanitati addere dei nomen curauit. Et quidē ad mariā missus gabriel angelus filium dei loquitur; sed nō nominat deum. Benedicās deus qui talem nobis de nobismetipsis angelū dedit; vt noster ipse suppleret. qđ ille nō dixit. Nam et ipe spūs dei habuit. ⁊ ei9 spūs locut9 est. qđ nob valde necarium fuit. Quid enī sic instruit fidē. spem roborat. caritatē accēdit. quo humanitas dei? Dz āgelo nō id reseruatū est; quod alij tacuerūt. Decq; enī oēs oīa dicere cōgruū erat ⁊ vt a diuersis diuersa colligere gratulemur; ⁊ debitas singulis gratias referam9. Attēn vnū est in quo conueniūt aplūs ⁊ angeli. qui de ꝓpinatiuitate loquūtur. id est in nomine saluatoris. Ad mariā quidē tanq̄ plenā & dotatā per spūm. gabriel loquens indicat nomē solum; ⁊ vocabis inquiens nomen ei9 iheſum. Ad ioseph veniens angel9 nō solū nomen protulit. ꝫ causam ei9 interpretatus & docuit dicens; et vocabis nomē ei9 iheſū; ipse enim saluū faciet ꝓplm suū a pcīis eorum. Dz ⁊

pastoribus quoq; annūciat gaudiū magnum; natum illis saluatorem xp̄m dominū. Simile quid paulo loquitur. Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nostri dei. // Ñ dulce nomen nullus ex ipsis tacuit; quia hō michi necessariū fuit. Alioquin quid agrē audiens dominum venientē? Nunquid non fugere cōpiat adam q̄ a facie eius fugit? sed non effugit? Nōne desperare? audiens quia venit ille cui⁹ legem sic p̄uaricatus sum. cui⁹ p̄cepta sic abusus sum. cuius beneficio tam ingratus inuentus sū? Sue vero maiore poterat esse consolatio? q̄ in dulci vocabulo. in nomine cōsolatoris? Proptrea et ipse dicit quia non venit vt iudicet mūdum; sed vt saluetur mūdus per ipsū. Jam confidēter accedo. iam supplico fiducialiter. // Quid enim timeā? quādo saluator venit in domū meam? Ei soli peccatū? donatum erit quicquid indulserit ille; vtiq; enim licet ei qđ vult facere. Deus qui iustificat? quis est qui condempnat? Aut q̄s accusabit aduersus electos dei? Proptrea gaudere nos oportet q̄ in terrā venit; nunc ad indulgentiā facilis erit. Denig; paulus est; leuiter placari potest. Quis enī nesciat? q̄a puer facile donat? Ecce si non fuerit nobis pro minimo? possumus reconciliari pro minimo. Pro minimo iquam nā sine penitentia; & quia minimū quidē sit ipsa nā p̄cia. Pauperes sumus. parū dare possumus? attamē reconciliari possum⁹ p quo illo si volumus. Totū qđ dare possū misericordia⁹ istud ē; illud si dedero satis ē. Di quomin⁹? addo vicissim⁹ ipi⁹ nā istud de meo est; & meū ē. Paruul⁹ enim nat⁹ est nob; & filius datus est nobis. De te dñe suppleo; qđ minus habeo in me. O dulcissima reconciliatio? o satisfactio suauissima. O vere reconciliatio facilis; & gratis; satisfactio grata. sed nō grauēdenda. Etenim & facilis modo; tā difficilis erit postea. Et sicut mō nemo ē q̄ reconciliari non possit; ita post paululū nemo qui possit. Cū sicut benignitas apparuit vltra oēm spem. vltra oēs estimationē; simulē expectare possum⁹ iudicij districtionem. Noli ergo contemnere dei miām; si non vis sentire iustitiā. & ira. & indignationē. & emulationē. & furorē. Dñe ne in furore tuo arguas me; neq; in ira tua corripias me. Vt ei sancto quāta districtio veniet; tāta illā māsuetudo p̄uenit. Ex magnitudine indulgētie magnitudiem vltionis attende. Immensus ē enī deus et infinitus in iustitia; sicut & in mia. Multo ad ignoscēdū; multo ad vlciscēdū. Dz mia q̄ dū p̄iora sibi vēdicat; vt si voluerim⁹ districtio inuenire nō possit in quē seuiat. Propt̄ hoc enī benignitatē p̄ cognouit; vt p eam reconciliati securitatē videam⁹ securi. Proptēa voluit nō solū ad terras descēdē. & caā innotescē; nō solū nasci & agere. Denig; propt̄ hāc cognitionē dies ista celebris hēt; & insignis dies appitio is // Hodie ei magi ab oriēte venerūt? ortū solem iustitie reḡētes; eū de quo legit. Ecce vir oriens nomen illi. Hodie adorauerūt nouū

virginis partum: sequētes noui si
deris ductum. Nonne ⁊ hic nobis
magna est cōsolatio: siant in illo de
quo locuti sum9 apostoli verbo? Il
le dixit deū: isti nō voce ꝫ opere di
cunt. Quid facitꝭ o magi? quid fa
citis? Iacentē puerū adoratis i tu
gurio vili? in vilib9 pannis? Ergo
ne de9 iste est? De9 certe in templo
sancto suo de9 in celo sedes eius? et
vos eū queritꝭ in vili stabulo. i ma
tris gremio? Quid facitꝭ q̄ q̄ aurū
offertis? ergo ne rex est ipse? Et u
bi aula regia? vbi thron9. vbi curie
regalis frequētia? Nunq̄d aula est
stabulū. thronus presepiū? curie re
galis frequentia/ ioseph ⁊ maria?
Quo insipiētes facti sunt viri sapiē
tes? vt adorent puerū despicabilē.
tam sua etate q̄ pauptate sucrum?
Insipiētes facti sunt vt fierēt sapien
tes? et prevocauit eos spūs. qđ poste
a p̄dicauit aplūs? qui vult esse sa
piens. stult9 fiat vt sit sapiēs Qui
a enim p sapientiā mūdus in sapi
entia sua deum cognoscere nō pote
rat? placuit deo p stultitiā predicati
onis saluos facere credentes //
Nōne timēdū erat fratres? ne scā
dalizarētur viri isti. q illusos se cre
derent? cū tanta indigna viderēt? A
regia ciuitate vbi regē querēdū con
iectabantur? ad bethleē villam per
uulam dirigūtur. Ingrediuntur sta
bulū? inueniūt inuolutū pannis in
fantulū Nō illis sordet stabulum?
non pānis offendūtur. nō scandali
santur latentꝭ infantia? p̄coādūt.
veneratur vt regem? adorāt vt deū
Sed p̄fecto qui illos adduxit. ipse
et instruxit? ⁊ qui per stellam sapi
ās āmonuit? ipse in occulto cordā edo
cuit. Hec ergo dñi declaratio clari
ficauit hūc diem? ⁊ magorū deuo
ta veneratio/ deuotā fecit ⁊ venera
bilem //¶ Hec sola hec apparitio.
ꝫ altera quedā siant a p̄ib9 nostris
accepim9 celebratur? q̄ et si longa
post tpa? tamen facta credit hec ip
so die. Cū enim iā triginta annos
expegisset in carne. qui sēm diuinita
tem ineīpse est et āni eius nō defici
ent? inter populares turbas ad bap
tismū iohānis aduenit Venit tāq̄
vn9 e populo? qui sol9 erat sine pec
cato. Quis tunc crederet filiū dei?
quis putaret dñm maiestatꝭ? Val
de quidē humiliatꝭ dñe? nimis ab
scondens? ꝫ iohānem latere nō po
teris Nōne ipse est qui p maternū
vterū te nondū natum. nōdum na
tus agnouit? Nōne ipse est qui p
vteriusꝫ materni uteri parietes te ag
nouit? et q̄ verbis clamare non po
tuit. saltē matrem suā motu exulta
tionis edocuit? Nūc autem quid?
Vidit eū iohānes ait euāgelista ve
nientē ad se? et ait Ecce agn9 dei?
qui tollit peccata mūdi En ipse qui
purgationē facit delictoꝝ Ecce sen
tinā nrām purgatur9 aduenit? q tu
mē post hȳ testimoniū baptisari vult
a iohe Tremuit ille Quid mirū?
Quid iquā mirū si tremuit hō. nec
audet attigere sanctū dei vertice? ca
put adorādū angelis. reuerendū po
testatib9. tremēdū p̄incipatib9?
Baptizari vis dñe iheſu? Vt quid
enim? aut quid tibi opus fuit bap
tismate? Nunquid sano opus est

mediana ꝛ allt mūdatione mundo ꝛ
Ego tibi pēm ꝛ vt baptisma sit ne
cessariū ꝛ Quid a pte ꝛ At ptē qđ
habes deū ꝛ q equal illi de9 de deo de
lumē de lumine . Nam in deū pec
catum cadere nō posse quis nesciat ꝛ
Aut vero de mē ꝛ Nā ꝟ mēm ha
bes sed vgo est . Ad ḡ pēm ex ea
trahere potuisti . que te sn̄ iniqui ta
te cōcepit ꝛ et salua integritate pepe
rit ꝛ Quam maculam hz̄e potest ag
nus sine macula ꝛ Ego inq̄t iohes
a te debeo baptizari ꝛ q tu venis ad
me ꝛ Magna vtrusq; humiliatio ꝛ ſ
nulla cōparatio Quo enī nō humi
letur hō ꝛ cōtrā humili deo ꝛ Dimo
do inquit dns ꝛ sic enī decet nos im
plere oēm iustiā . Acquieuit iohes
q obediuit ꝛ et baptisauit agnū dei
et aquas lauit . Nos abluti sumus
nō ille ꝛ quia nobis lauandis aque
cognoscuntur ablute // Dz fortas
sis mun9 credis iohis testimonio ꝛ
qz q ipse homo est . ꝟ potes habere
suspectū . cognatus ei9 est cui perhi
bet testimoniū Ecce testimoniū ma
ius iohānē ꝛ testimoniū aduenientis
columbe Nec incōgnite ad indicandū
agnū venit columba ꝛ qz nichil meli9
agno cōuenit q̄ columba . Quod ag
nus in aīalibus ꝛ hoc columba in aui
bus est Dūma vtriusq; innocētia ꝛ
sūma māsuetudo . sūma simplicitas .
Quid enim sic alienū ab oi malicia
a ꝛ sicut agnus q columba ꝛ Nocere
enī nescium ꝛ ledere nō nouerunt .
// Dz ne fortuitu casu id euenisse
causeris ꝛ ecce testimoniū dei patris
Ecce deus maiestatis intonuit ꝛ et
dominꝰ super aquas multas . ///

Et vox pris audita est Hic est filius
meꝰ dilēs ꝛ in quo michi bene
cōplacui . Vere enim hic est in qua
nō est qđ pri displiceat ꝛ qđ oculos
maiestatis eiꝰ offendat . Dn̄ ꝟ ipse
ait . Am̄ que placita sūt ei ꝛ facio sē
per // Ipsum inquit audite Ecce
dn̄e ihesu ꝛ vel iam nunc loquere .
Quousq; siles ꝛ quousq; dissimulas ꝛ
Diu tacuisti q valde diu ꝛ vel iā nūc
loquēdi licētiam habes a patre //
Dz diu dei virtus et dei sapiētia / q
si infirmꝰ aliqs / q insipiens quis .
latet i populo ꝛ Dz diu nobilis rex
q rex celi . fabri filiū te patriq; appel
lari pit et putari ꝛ Eteni lucas euā
gelista testatur ꝛ quoniā adhuc filꝰ
ioseph putabatur . O humilitas vir
tus xpi ꝛ quantū cōfundis superbiā
mee vanitatis Paz aliquid scio vel
magis scire michi videor . q iā silere
nō possū . impudenter me q ipruētē
ingerēs ꝟ oīs tanq; ꝓmptulus ad
loquēdū . velox ad docendū . tardus
ad audiendū . ꝟ xps cū tāto tpe si
lebat . cum seipsū absc̄ōdebat ꝛ nūqd
inanē glām metuebat ꝛ Quid time
ret ab inani gloria ꝛ qui est vera glo
ria patris ꝛ Vtiq; timebat sed non
sibi . Nobis timebat ab illa ꝛ quibꝰ
nouerat esse timendum . Nobis
tacebat ꝛ nos instruebat . Tacebat
ore ꝛ sed instruebat opere . Et quod
postea docuit verbo ꝛ iam clamabat
exemplo ꝛ discite a me quia mitis
sum ꝟ humilis corde . Nam de in
fantia domini parum aliquid audi
o . extunc iam vsq; ad hunc tri
cesimum annum nichil inuenio .
Nunc vero iam latere non potest ꝛ

qui tam manifeste demonstratur a patre. Nam in prima apparitione cū virgine matre voluit apparere: q̄ verecundia quedā in virginitate significaretur // Terāa quoq; apparitio eiꝰ in euāgelio inuenitur. & hec nichilominꝰ hodie celebratur Inuitatus enī ad nuptias dñs. vino deficiente compassus eoꝝ verecundie: aquā mutauit in vinū. Hoc etiam fieri ait euāgelista: signoꝝ eius fuit initiū. Itaq; in prima apparitione homo verus innotuit: vbi inter vbera matris infans apparuit. In secūda vero verū esse dei filiū patris indicat testimoniū. In terāa vero verus esse deus monstratur: ad cuiꝰ impium natura mutatur Tot testimonijs hodie q̄firmatur fides nr̄a: tot indicijs roboretur spes nr̄a: tot incentiuis inflāmatur caritas nr̄a

Sermo secūdus de epyphania domini.

Tres apparitiones domini legimus: vno quidē die. sed nō vno tempe factas. Et quidē mirabilis secunda: mirabilior terāa: sed p̄ma apparitio mirabilius āmiranda. Mirabilis aquaꝝ mutatio: mirabilis iohānis & columbe pariter ac paterne vocis attestatio: ꝑ illud mirabile magis. q̄ agnitus est a magis Nam q̄ deū agnoscāt indicat adoratio: etiam indicat thuris oblatio Nec solū deū. ꝑ ut regē agnoscūt: qđ designat in auro Et in hijs nō latet eos magnū pietatis sacramētū: vñ et in mirra indicat mœituū // Adorāt magi. & offerūt munera: adhuc sugenti matris vbera. Vbi est qui natus est rex iudeoꝝ: vbi est purpura regis huiꝰ: Nūquid viles pānis sti: quibꝰ est inuolutus: Vbi rex est. dyadema eius vbi est: Sed vos eū vere videtis in dyademate quo coronauit eū mater sua. in sacco mœtalitatis: de quo resurgens ait Quia conscidisti saccum meum: & circūdedisti me letīa // Egredimini filie syon: et videte regem salomonē i dyademate quo coronauit eū mater sua Egredimini virtutes angelice: incole ciuitatis supne. Ecce terrester. sed in corona nr̄a: in dyademate quo coronauit eū mater sua. Sed hijs delicijs vsq; modo carnalis: hanc hactenꝰ dulcedinem non gustastis. Habetis sublimitatē eiꝰ: sed humilitatē antea nō vidistis Egredimini igitur. & videte regem salomonē in dyademate quo coronauit eū mater sua. Veruptamen nō est opꝰ illis nr̄a exhortatione: qm̄ ipi sunt qui residerant in illū prosperē. Illis enī quāto sublimitas notior: tanto humilitas p̄fectior. & amabilior est Vnde licet nobis maior sit causa letiae: nobis enī natus est. & nobis datus est: tamen ipi nos p̄ueniūt. ipi nos exhortāt Probat hoc angelꝰ qui gaudiū magnū euāgelizat pastoribꝰ: & cū eo facta est multitudo celestis exercitꝰ // Vos ergo diam filie syō. aie secūlares. debiles. delicate. filie nō filij: i q̄bꝰ nichil est fortitudinis: nichil virilis animi. Egredimini filie syon. Egredimini de sensu carnis ad intellectum mentis: de seruitute carnalis cupiscentie. ad libertatem spūalis

intelligentie. Egredimini de terra
vestra. et de cognatõe vra. & de do
mo patris vestri: & videte regẽ salo
monem: alioquin nõ erit vobis tu
tum videre cũ ecclesiastẽ Jdẽ ei qui
salomõ idest pacific9 in exilio est. ec
clesiastes id est cõcionator erit in iu
dicio: erit ydida id est dilectus dñi
in regno: i exilio mãsuetus & amа
bilis: in iudicio iust9 & terribilis:
in regno gloriosus & admirabilis E
gredimini igitur & videte regẽ salo
monem in diademate quo coronа
uit eũ mater sua Nã ubiq; rex est.
Licet enim regnũ eius nõ sit de hoc
mũdo: tamen rex est etiã in hoc mũ
do Interrogat9 siquidẽ ergo rex es
tu: ego inquit in hoc nat9 sum. & in
hoc veni i hũc mũdũ. Hic ergo rex
est mox: in iudicio discretor meа
torũ: in regno distributor pmioꝝ
/// Egredimini pinde filie syon:
et videte eũ i diademate quo coro
nauit eũ mater sua: in corona pau
pertatis nostre: & corona misere nr̃ę
Diquidẽ coronat9 est & a nouerca
sua corona spinea. corona muscie:
coronãd9 a familia sua corona iu
stitiae: quãdo exibũt ãgeli & tollẽt de
regno ei9 oia scãdala: & qñ veniet ad
iudiciũ cũ senioribꝰ ꝓpli sui: cũ pug
nabit p eo orbis terre ꝓtra insensa
tos. Coronat eũ & pr̃ corona glẽ:
sicut ait pet9. Glã & honore coro
b naſti eũ /Videte eũ filie syõ i dy
ademate quo coronaut eũ mr̃ sua:
susapite coronã puuli ꝓpter vos re
gis vĩ: et vna cũ magis humilita
tem ipsi9 adorate: quocũ fidei deuo
tio vob hodie ꝓponitur i exẽplum.
Cui enim cõparabim9 & cui similes
estimabim9 viros istos? Di latro
nis fidem. si cẽturionis cõfessionem
cõsidero: in eo superexcellere videtur
viri isti. q iam tũc miracula multa
fecerat. iam tũc p̃dicatus multis. a
multis fuerat & adorat9. Attamen
cõsideremꝰ quid dixerũt illi Clama
bat latro de cruce: dñe memẽto mei
dũ veneris in regnũ tuũ. Ergo ne
per suppliaũ ille vadit ad regnum?
Quis idicaut tibi qm̃ oporteat pa
ti xp̃m: & sic ĩtrare in glãm suam?
Tu quoq; cẽturio unde eũ nosti?
Videꝰ q sic clamãs expiravit: vere
inquit hic homo filiꝰ dei erat Mira
cula. et oni admiratiõe digna. Prop
terea vos rogo ĩtuimini & videte q̃
occulta sit fides. q̃ lincos oculos
habeat diligẽtius cõsideratę. Cog
noscite dei filiũ latentẽ: cognoscite
ligno pendentẽ: cognoscite morientẽ
Diqdẽ latro in patibulo. magi i sta
bulo agnoscũt: ille clauis ifixũ: isti
pannis involutũ Cẽturio vo vitã ag
nouit i morte: isti dei potẽtiã i teneri
coꝝpis ifirmitate Ille sũmũ sp̃m in
expiratiõe: isti dei verbũ in infãtia
cognouẽ. Diqdẽ quitpd illi sermo
nibꝰ: isti muneribꝰ cõfitent. latro
regẽ. cẽturio dei filiũ simul & hoiem
pnũciat: & h̃ tua magorũ indicãt
munera: nisi q i thure nõ tam dei
filiũ mõstrauẽ q̃ deũ /// Obsecra
mus g̃ kr̃i. ꝓsit nob tãta cantas/
quã nob de9 maiestat exhibuit: tã
ta humilitas quã suscepit: tãta beni
gnitas/ q̃ nobis p xp̃i humilitatem
oppatuit. Agam9 graiaꝝ redemp
tori et mediatori nostro: per quem

nobis vel innotuit tam bona erga nos voluntas dei pris. Diquide talem iam nouim9 eius aim: vt non immerito dicam9 Die quarim9 non quasi in incertu Profecto enim tale est cor dei patris erga nos: quale nobis exp2essit. qui de corde eius p2oexsit.

/// Sermo terti9 de triplici apparitione dni in epyphania

Necessariu nobis videtur fres sedm ceteratu solempnitatum consuetudine: ciia solempnitatis hodierne vobis exponere ratione. Interdu enim cotra viaa loquimur: et genus istud sermonis putile: sed dieb9 ceteris videtur opportunius conuenire festiuis aut maxime in pcipuis solepnitatib9 magis arcea que solepnitatis sunt imorandu videlicet: vt pariter et erudiatur anim9. et exaltetur affectus Quo enim celebratis quod nesciatis: aut quomodo scitis/nisi annucietur vobis? Propterea non sit molestu hijs qui sunt in lege periti: si paru doctis morem gerimus. vt exigit ratio caritatis. Credo eni ne ipsos quide suis epulis esse fraudatos: si min9 eruditis tangi popularib9 turbis/grossiores prius apposuerint abos. Ita vero apponet. si fraterne caritati intuitu placuerint eis q necessaria sunt no satis itelligentib9: et si forta esse sibi minus videatur necessaria. Dic autem fragmeta postmodu recolliget sibipsis: si diligetius recogitantes subtiliora q3 tangi muda animalia ruminauerint: q paru intelligibiles animos pre subtilitate effugerint

/// Solempnitas ergo hodierni dici. ab apparitione nomen accepit. Epyphania qppe apparitio est Hodie ergo apparitio dni celebratur: no tantu una sed trina: sicut a patribus nris accepim9 /// Hodie enim paruul9 rex noster pauet a natiuitate diebus trasactis: stella declarante primitijs gentiu apparuit /// Hodie quoq; cu iam triginta ferme in dispensatione carnis egisset annos. q sedz diuinitati ideipse est. et ani eius no defecisset: inter populares turbas absconditu9/ad iordanem baptizandus aduenit: sed dei pris testimonio innotuit

/// Hodie nichilomin9 cu discipulis suis vocat9 ad nuptias: declarante vino/signo amicabili sue potentie/aquas in vinu mutauit. Quo delectat ea que in infantia saluator facta est apparitione diligetius intueri: quonia et dulcissima est: et spetialius nosse hodie celebrari /// Hodie ergo sicut audiu9 in euangelica lectione: magi iherosolima venerunt ab oriente. Merito sane ab oriente veniut. qui solis iustitie nouu nobis ortu annuciant: qui lete tumoribus totu mundu illuminant: qui seculum vniuersum illustrat: nisi ex infelix iudea quia lucem oderat. ad fulgorem noue claritatis obtenebratur: et caligates oculi eius/chorusate radio solis eterni multo magis excecatur. Veniete ergo ab oriente magi quid dixerit audiamus /// Vbi est q natus est rex iudeoru? Ex certa fide: et nichil penitus hesitans. No querunt vtru natus sit:

sed fiducialiter loquuntur. et interro-
gant sñ dubitatiõe. vbi sit qui na
tus est rex. Audito nomie re
gis. rex herodes successorem suspica
tus exanuit. Nec mirũ si turbatur
herodes. ñ q ihrusalẽ ciuitas dei
q visio paris cũ herode turbatur.
quis non miretur? Videte fratres
quãtũ noceat iniqua potestas: quõ
quoq; cũ eo fozmet impietati miscra plane ciui
tas. in qua regnat herodes? quoni
am herodiane sine dubio p̃tiepe
rit malitie: ad noue salutis ortum
herodiana turbatione mouebitur.
Cõfida ego in dño q inter nos mi
nime regnabit. eciam si adesse cõ
tingat: qđ et ipsum auertat deus
Nam et herodiana malitia et babi
lonica crudelitas est: nascentẽ vel
le extinguere religionem et allidere
paruulos israhel. Si quid enĩ ad sa
lutẽ pertinẽs. si quid religiõis ortũ
quicũq; resistit. quicũq; repugnat.
plane cũ egyptijs paruulos israheli
tici germinis necare conat: ymmo
cum herode nascẽtẽ persequitur sal
uatorẽ. Sed iam inchoatam pseq̃
mur hystoriã. Credo si quis sibi cõ
scius est huius rei: studiosius cau
bit de ortu et heodianũ execrabit
aĩm ne similẽ exitũ sortiat. Er
go querentib9 magis regem iudeo
rum. et scisitante a scribis herode.
dominice natiuitatis locum: illi iux
ta ꝓphã nomen ciuitatis edicãt
Cũq; recessissent magi et reliq̃ssent
iudeos: ecce stella quã videãt in o
riẽte. añcedebat eos Hic manifeste
datur intelligi. qm̃ humanũ flagitã
tes consiliũ. diuinũ amiserunt duca
tum: et quersos ad terrenũ documẽ
tum. signũ celeste deseruit. Ñ et re
licto herode: ẽtinuo gauisi sũt gau
dio magno valde. Stella enim añ
cedebat eos: vsq; dũ veniẽs staret
supra/vbi erat puer. Et intrã
tes domũ inuenerũt puerũ cũ mari
a matre ei9: et proadentes adora
uerunt eũ. Vnde vobis hoc o alie
nigene? Neq; enim inuenim9 tan
tam fidem in israhel. Dic vos non
offẽdit vilis habitatio stabuli? nõ
pauperes cune presepij? Non vos
pauperis matris presentia? nõ vos
lactentis infantia scandalizat?
Denique aptis thesauris suis ait e
uãgelista: obtulerũt ei munerã. auru
thus. et mirrã. Si solũ obtulissent
aurũ. videri fortasse poterãt paupta
ti matris voluisse cõsulere: vt habe
ret nimirum vnde paruulum posset
filiũ educare. Nunc aũt offerentes
pariẽ aurũ thus et mirram: sine du
bio spiritalis oblatiõis gen9 insinuãt
Aurũ enĩ inter diuitias seculi videẽ
excellere: qđ p ei9 grãm oẽs nos de
uote obtulim9 saluatori: cũ pro ei9
nomine ex integro renũciãm9 sba
hui9 mũdi. Jã vero nõe est. vt
qui perfecte terrena cõtempsim9: fla
granti desiderio celestia req̃ramus.
Dic enim offerim9 et thurũ odora
mentũ: quo nimirũ vt in apocalipsi
beati iohãnis legitur signãtur oõ
nes sanctorũ Ñ et ꝓpheta in psal
mo Dirigatur inquit oratio mea:
sicut incensũ in cõspectu tuo. Dic et
in loco legis alio: quia celos pene
trat oratio iusti. Oratio utiq; nõ

cuiuslibet. sed iusti. Nam qui auer
tit autem suam ne audeat legem:
oratio eius erit execrabilis. // Quo
ro si iustus esse volueris ⁊ nō auer
tere autem tuam a mandatis domi
ni. ne auertat et ipse suā a preab⁹
tuis: necesse est vt non solum pre
sens seculum contempnas: sed et
carnem ipsam castiges et subiicias
seruituti. Nam qui dixit. nisi quis
renūciauerit omnibus que possidet.
non potest meus esse discipulus Et
alibi. Si vis perfectus esse. vade ⁊
vende omnia que habes ⁊ da pau
peribus. ⁊ veni sequere me: idem
ipse in alio loco ait. Qui vult veni
re post me: abneget semetipsum. et
tollat crucem suam ⁊ sequatur me
Quod exponens apostolus. qui aūt
ꝙ inquit sunt xpisti. carnem suam
crucifixerunt aū vitijs ⁊ concupiscen
tijs. Duas igitur alas habeat ora
tio nostra. contemptū mundi. et af
flictionem carnis: nec dubiū quin
celos penetret. ⁊ dirigatur sicut in
censum in conspectu dei. Erit enim
gratum sacrificiū ⁊ acceptabilis ob
latio nostra: in qua aū auro ⁊ thure
fuerit ceā mirra. Que licet amara
sit. tamen pretiosa est: ⁊ conseruat
corpus quod mortuum est propter
peccatū. ne defluens in viciū putre
fiat. Hec breuiter p imitanda ma
gor̄ oblatione sint dicta // Cete
rum quoniā apparitionē hanc esse
diximus: quid in ea appareat. dig
num est vt queramus. Vtiq; sēm
verba apostoli. apparuit benignitas
⁊ humanitas saluatoris nostri dei.
// Cece enī in euāgelica lectiōe au
diuimus. quoniā intrantes domū
magi. inuenerūt puerū aū maria ma
tre eius in infantili corpore qđ vir
gineo mater fouebat in gremio: qđ
nisi veritas suscepte carnis appare
ret? Quid in eo ꝙ paruulus aū ma
tre inuenitur: nisi verus homo ⁊ ve
rus filiꝰ hois declaratur? Iam vero
⁊ in secūda apparitione: vide si non
manifeste vocis paterne testimonio
dei filiꝰ approbatur. Celi namq; a
perti sūt super eum. ⁊ descendit spi
ritus sanctus corporali specie sicut
columba in illū: ⁊ vox patris audita
est. hic est filius meus dilectꝰ in quo
michi bene complacui. Datis equi
dem manifestiū est ex hocipso. satis
cuidens ⁊ indubitabile. quoniā dei
filiū necesse est esse deū: nam et fili
os hoim hoies: ⁊ ipsorū quoq; fe
tus animaliū ex code aū eis genere
esse nemo est qui dubitet. // Verū
tamen vt nullus sacrilego errori lo
cus maneat locus: qui in prima appari
tione/verus homo ⁊ filius hois de
claratur: in secūda verus nichilomi
nus dei filius. in tercia iam verus de
us ⁊ auctor nature probatur: ad cu
ius nutū natura mutatur. Nos er
go dilectissimi xpistū ihesū diliga
mus vt verum hominē ⁊ fratē nos
trum: honorem⁹ vt dei filiū: ado
rem⁹ vt deū. Deinde credam⁹ in eū
secure credam⁹ ei nomen ipsos fratres
mei: cui nec potestas deest saluādi
nos/aū sit deꝰ verꝰ et dei filiꝰ: nec
bona volūtas deest/aū sit tāq; vnꝰ
ex nobis/verus homo et filiꝰ homi
nis. Quomō namq; nobis erit in
exorabilis: propter quos factus est

similis nobis passibilis? /// Jam si desiderat sup hijs apparitionib9 aliqd ad edificationē mox audire: istud attendite q primū omniū xps appareat puer cū virgine matre: vt simplicitatē q verecundiā ante oia q̄rē da nob9 discat esse. Nā & puer simplicitas naturalis: & cognata vgi nibus verecundia est. Oib9 ergo nobis in conversionis ritu. nulla magis virtus est necessaria: q̄ simplicitas humilis. & gravitas verecunda. /// In seda vero apparitōe venit salvator ad aqs baptismū: non quidē lavand9: sz magis a pre testimoniū accepturus. Hec sūt lacrime devotionis i quibus nō indulgentia pcatorum. sz beneplacitū queritur dei patris: cū descendit in nos spūs adoptionis filioꝝ/ testimoniū perhibēs spiritui nostro q sumus filij dei: vt melliflua de celo vocē videamur audire: quia vere d9 pater in nobis cōplacet sibi. Nec parum distat inter has lacrimas devotionis q etatē vtiq; iam virilis: atq; eas quas pme na etas infātie vagit9 emisit. lacrimas vtiq; penitētie et cōfusionis / /// Verū tamen lōge amplius vtrūsz præstitit alie que lacrime: quib9 et infūditur sapor vini. Illas ei lacrimas vere in vinū mutari dixerim. q̄ fraterne cōpassionis affectu ex fervore prodeūt caritatē: pro qua ad horam tuiipsi9 imemor esse sobria quadā ebrietate videris.

/// Sermo in octava epyphanie de araīasione q baptismo et tripli ci iustitia

Populo dum veteres cultellus erat necessari9: q lapidēs vrdib9 merito culteri lapidei debebātur: qualib9 a iheſu nave facta araīasio memorat. Noster aūt iheſus tanq̄ agnus māsuetus omnē abstulit austeritatē. Domine agnus es: cū lana et latte veniens. aufer a me obsecro cultellū istum. Quū enim videtur q crudele: parvulo recens nato. cultū lapideum adhibē. Die agit miseriorz duritiā duris cōgruam seruis. filijs cōmutau erat in māsuetudinem: vt rubiginē peccati originalis quā vix cultellus erudire poterat: ex hoc ia cū vnctione gratie facile lavet aqua /// Nichil ergo mirū si pro diversitate temporum mutata sunt sacramenta vt caretur vtrūsz quod eis cōgruū erat. Ipse vero xps vtriq; suscepit. vt tanq̄ lapis āgularis veteri q parieti cohereret: ac si duarū capita vorigiarū consuendo connecteret: sicut q pascha figuratū ipē complevit. et verū protinus inchoavit. Sed q propterea voluit araīari. vt ostenderet auctorem se esse veteris legis/ sicut et euāgelij: quoniā qui p semetipsū ait. nisi aqs renatus fuerit ex aqua q spū sancto/ & credierit: ipse idem p servū suum prius dixerat. ōnis anima cuiꝰ prepucij caro araīasa nō fuerit: perībit de populo suo. Ex si solū baptisma suscepisz: videri poterat refugisse araī asionē tanq̄ nichil ad se ptinentē. Si vero araīari deretur q non baptizare tur: quādo michi persuaderi posset baptizari/ araīasione relicta? Nunc

ita q; post aīām asionē baptīsma susci piens: illud michi tenendum tradi dit. quod vltimo loco susceptt. De nīq; cōitatis amatoz q cōmēdatoz. qui habitare facit vnius moris in domo: quomodo cōmunitatē deserere tet/ et alios scandalizaret: Nec enī scandalizarētur videntes eū non ar guādi: siquit hodie scandalizaretur ecclesia. si infantē videret non bap tizari. Non solū cōitatis et vnitatē bonū cōmendare. sed humilitatē vo luit exhibere: vt ligaturā vulneū susciperet. qui solus erat absq; vulne re. Hunc enī dicat aplūs. Misit de9 filiū suū in mūdū: factū ex mulie re: factū sub lege./ Verū ne ās foz te diceret. q; arām asus est patētes se cerunt. parvulus enī erat: iam trigī ta annoz̄ ad baptīsmū ipse perrex it Inclinatur sub baptiste manibus caput tremendū potestatibus: prīn cipatibus adorandū. Quid miū si baptista contremuit: Quis vel ipa cogitatione non contremuscit: O q; altū erit in iudicio caput. quod mo do sic inclinatur: q vertex qui modo tam humilis videtur q; sublimis q ex celsus tūc apparebit // Dine inq̄t modo: sic enī decet nos implere om nē iustiām Diquidē qui in plenitudi ne temporis venit. q in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corpo raliter: nichil nouit nisi plenū. Nā et legem non venit soluere: sed im plere./ Est autē iustiia quedā stric ta q angusta valde: ita vt q; ato pe dem vtens in peccati foueā cadat: nec preponere se equali/nec equare preposito. Huius diffinitio est: red dere cuiq; quod suū est./ Altera la tior ē. et amplior iustiia: nec equa re se pari. nec inferiori preponē. Di cit enī grandis et grauis superbia est pferre se equali. aut equare pre lato: ita magne humilitatis est. infe riorē se exhibere equali. aut equalē inferiori/ Maxima q plena iustiia est: inferiorē exhiben eaā ipsi infero ri. Dicit enim summa q intolerabi lis superbia est: superiori se prepone re: ita inferiori subdere sūma q ple na iustiia est. Dic iohānes ait. ego a te debeo baptizari/ de prima fuit: quia superiori se subdidit. Ds autē xp̄istus erat. de plena iustiia erat: siquidē ille seruuli sui se manibus in clinauit. Videat nunc quisq; quem imitetur: hunc an eū qui extollitur super oīe quod creditur deus aut colitur // Studeamus et nos ob secro fratres: adimplere omnē iusti tiam: ipsa enim est via per quam ad letiaā peruenitur. Nam letiaa premiū est: iustiia vero meritū et materia. Nam de ipsa iustiia erit letiia nostra: qn̄ xp̄s apparebit vi ta nr̄a. et nos cū ipso in gloria: qm̄ ipse est q factus est nobis a deo p̄e iustiia. Beati vō q eaā nūc de iusti aa letantur. q exhilarātur in cōsā cientijs suis: sugentes mel de petra/ oleumq; de saxo durissimo. Nunc enī videtur laboriosa iustiia: sz̄ veni et qn̄ in suauitate et iocūditate sine oī labore desideret. et habeat. et a meet. et p̄apiat: qn̄ fruemur ipā iusti tia De ār hijs q p̄tergrediūt viā: q relicta iustiia. vanā et tēsitoziā le tiāā querūt. Cū enī de transitorijs

quetūt letiāz: non poterit non trā
sire/ transeūtibus hijs de quibus e
rat. Siccat enī lignis defiacentibus
ignis defiat: sic mundus transit ⁊
conuapscentia eius; haud dubiū qn
letiaa quoqz.

Dominica sēda sermo pmus be
ati bernardi de cuāgelica lectione:
vbi continetur miraculum factū in
nuptijs.

In lectiōe sācti cuāgelij
hodie frēs audiuimus:
quia dñs noster iuit ad
nuptias. Faciam9 ergo
qđ alibi monet: ⁊ studeam9 silēs fie
ri hoib9 expectātib9 dñm suū qñ re
uertāt a nuptijs. Nā tenēti cartu
cā in agro. vendenti aliqđ vel emēti
in foro nō dicim9 qđ expectas. Neqz
enī silēs sūt expectātib9 Et vō quē
videm9 stare ante ianuā. pulsare cre
brius. sepi9 ad fenestras suspicere:
nichil mirū si dicāt. quid expectas?
Illi ergo sunt silēs expectātib9 qui
non surda aure audierunt: vacate et
videte qm ego sū deus. Veniet
dñs expectātib9 cū in ventate: qua
lis erat qui dixit Expectans expec
tauī dñm. Veniet tāqz reuertens a
nuptijs inebriat9 vino caritatis: ⁊
īmemor iniquitatū nostratū. Ve
niet non expectantib9 tāqz reuertēs
a nuptijs. tanqz potens crapulatus
a vino/ vere ebrius et īmemor mise
rationū suaz. Tunc enī quātū ad
illos: obliuiscetur miserari deus Ve
niet in ira et indignatiōe: tanqz fu
ribūdus. Domine ne in furore tuo
arguas me. Hec modo non tam de
presentibus nuptijs: qz pro rerum
ea ratiōe dicta sint. Jam vero sequa
mur vna cū discipulis ad nuptias
euntē dñm: vt videamus qđ faciat
est. pariter credam9 cū illis. De
fiacte vino dixit mater ihesu ad eū
Vinū non habēt Compassa est enī
eoz vere cū die sicut misericors: sicut
benignissima Quid de fonte pieta
tis procederet nisi pietas? Quid in
qua mirū? si pietatē exhibent viscē
ra pietatis? Nōne qui pomū in ma
nu sua tenuerit dimidia die? reliq
dicī pte pomi seruabit odorē? Qua
tū ergo viscera illa virtus pietatis
affecat? in quib9 nouē mensibus re
quieuit? Nā et ante mentē ipleuit
qz ventrē Et cū prosiisset ex vtero:
ab animo non recessit. Nunc
forte esse ⁊ austere videri posset re
sponsio dñi? sed nouerat ille cui lo
quebatur: ⁊ quis loqueretur illa nō
ignorauit. Veniq; vt scias quō re
sponsū ipsū accepit. aut quātū de
filij benignitate psūpserit: audi mi
ster. Qđcūqz precepit vobis
facite. Erant autē ibi lapides ydrie
sex posite. Has nūc ydrias purifi
dis ter in dris/ non literā sed spiritu/
nāe habem9 apponere: vel magis
oppositas demōstrare. Ex enī non
dū venit ecclesia ad perfectā puri
ficationē. qñ sibi eā xp̄us exhibebit
glōsā. non habētē maculā aut rugā
aut aliqđ huiusmodi: multis interū
purificatiōib9 opus habet: quatin9
sicut habūdant pcā. habūdet ⁊ in
dulgētia: sicut multiplicat miseria
sic ⁊ misericordia: nisi qz nō sicut de
lictū ita ⁊ donū. Gratia enim non

solū peccata lauat: ꝫ meritā dānat
// ¶ Hec igiē ꝑdrie posite sūt hijs
qui post baptismū in peccata labun
tur: de hijs enī loquimur. qua de
hijs sum9 Exuim9 tunicam veterē:
sed hēu peius reinduim9 eam Lauī
m9 pedes nostros: sed peius inqui
nauim9 eos. Dicut ergo qđ alig in
quinauerat. lauit alg: sic inquina
tos a nobis lauari opus est q a no
bis Aliena lauit aqua: quos culpa
inquinauerat aliena. Nec tamē sic
alienā dixerim vt negem nrām: ali
oquin nec inquinaret Dz aliena ē:
quia in adā omēs nescientes pecca
uim9 Nostra: qua ¶ si in alio. nos
tamē peccauim9: q nobis iusto dei
iudicio īputabatur. licet occulto De
ūptamen vt iā non sit qđ causetur
o homo: contra inobedientiā ade.
datur tibi obedientia xpi: vt si gratꝭ
venūdatus es. gratis eā redimatis
Di nescaens in adā persti: nescaens
viuificaris in xpō. Nescisti qm ad lig
nū vetitum vetus adam tetendit ma
nus noxias: nescisti nichilominus
quādo ī ligno salutifero īnoxias ma
n9 xps extendit A ꝓmo homine u
te manauit macula qua inquinat9
es: a xpi latere aqua qua mūdatus
es. Nūc iam inquinatus culpa pro
pria: propria nichilominus aqua
mundaberis: ab illo tamē et ꝑ illū.
qui solus est faciens purgationem
peccatoꝝ ¶ Prima igitur ꝑdrie p̄
ma purgatio in compūctione est: de
qua legimus Quoniam in quacūq;
hora lugemuerint peccatores: omniū
iniquitatum eius non recordabor.
¶ Dedē vera confessio est. Omia
siquidem in confessione lanātur //
Tercia largitio elemosinarū. Hinc
enī habes in euāgelio Date elemo
sinam: q oia munda sunt vobis ¶
Quarta remissio iniuriarū: sedm qđ
orantes dicimus Dimitte nobis de
bita nostra: sicut q nos dimittimus
debitoribus nostris ¶ Quinta est af
flictio corporis. Vnde ¶ oramus.
vt mundi ꝑ abstinentiam deo cana
mus glām ¶ Sexta est obedientia
preceptoꝝ: sicut audierunt discipu
li. quod vtinam audire mereamur q
nos. Vos mūdi estis: propter ser
monem quem locutus sū vobis Ni
mirum quia non erant sicut hij qui
bus dicitur: sermo meus non capit
in vobis: sed in auditu verbi obedie
rant ei ¶ Hec sunt ꝑdrie sex posite
in purgationem nostrā: que vacue
sunt q plene vento. si pro inani glo
ria obseruantur. Aqua replentur.
si timore dei custodiantur: quoniā
timor domini fons vite Aqua timor
domini est: et si minus sapida. sed
optime refrigerans animam noxijs
desiderijs estuantem. Aqua est:
que iaculā inimici ignea possit extin
guere. Nam nec istud dissonat q a
qua semper yma petit: ¶ timor ad
yma cogitationem deducit. ¶ in in
ferioribus immoratur: atq; horren
da loca pauida mente collustrat: iux
ta illud. Vadam ad portas inferi.
Sed diuina virtute aqua mutatur
in vinum: qm perfecta caritas foras
mittit timorem. ¶ Dicuntur au
tem lapidee ꝑdrie. non tam propt
er duritiam: q̄ propter stabilita
tem. Capientes singule metretas

binas vel ternas. Duc mettete/dū plex timeā. Nec forte tradi in gehen nam; ne forte ab eterna vita cōtin gat excludi. Sed qua de cōtingen ti futuro sūt ista. et blandit sibi ani ma potest dicens; postq̄ aliq̄diu in voluptatibus tuis vixeris. agre pe nitentiā. nec ista iam caritatis. nec penitus in illa. Bonū est adhiberi ā terāū. qui vtiq; spiritualibus no tus est; eo vtilior quo de p̄senti est. Timent enī qui nouerūt spūalem ūbum; neq̄ forte fiaūtur eo. Ci bo siquidē forti egent; qui manum miserūt ad fortia. Viuāt de paleis egipti; qui desetiūt in operibus la ti et latteris. Nobis fortior abus est necessarius; q̄m nobis grādis restat via. ut ambulemus in fortitudine ci bi illius. Ipe est panis angelorū. pa nis vitus. panis cotidianus. Hic est de quo p̄missū est; q̄ centuplū ac ūpiemus in hoc seculo. Diat enim mercēnarijs et abus cotidianus da tur in opere. et merces seruatur in fi ne. Sic dns vitam eternā in fine red det; et interī centuplū repromittit et exhibet. Quid ergo mirū si timet ne p̄dat hanc gratiā. qui iam conse cutus est eam. Hec est metuenda ter ra. quā sub distinctiōe signanter po suit. eo q̄ nō oīm sit; q̄a nec omni bus centuplū est promissū. sed solis qui oīa reliquerūt. Sermo sēs duo de mutatione aque in vinū.

Omnibus operibus dni statuens; et minus capaces animos externe cō siderationi posuit; et qui magis exerci tatos habent sensus. solidiorē intus ūbū inueniūt et suauiorem. tanq̄ a dipe medullāq; frumenti. Dūt enī ad exteriori specie delectabilia; et in teriori virtute multo delectabiliora. Quēadmodū ipe quidem exterius quoq; speciosus erat forma p̄e filiis hoim; interius aūt tanq̄ candor lucis eterne. etiam ipsis supeminēs vultibus angelorū. Apparebat enī foris hō sine culpa. caro sine peca to; agnus sine macula. Ex speciosi pedes annūciantis pacē. annūciantis bona. sed multo speciosius et p̄ciosius caput eius; q̄m caput xpi deus. Delectabilis aspectus hoīs in quem peccatū nō cadit. et beati oculi q̄ vi derūt; et multo magis beati mūdo corde. q̄m ipsi deū videbūt. Deniq; cū pueniset ad nucleū; testam iam licet dēzā valde non reputabat a postolo dicēs. Et si cognouimus ali quādo inquit xp̄istū secūm carnem; sed iam nunc non nouimus. Nimi rū quia dominus ipse p̄dixerat. Ca ro non p̄dest quicq̄; spiritus est qui viuificat. Sed hec est sapientia quā loquitur paulus inter perfectos; nō inter eos quos legimus ab eo dic tū. Nichil arbitratus sum me scire inter vos; nisi xp̄istū ihesum et hūc crucifixū. Totus suauis est. totus salubris est; totus delēabilis. totus denig; secūm spōse vocē desiderabilis. Diat aūt in eo ostensū est; sic et in opibus eius respice. Nā et supfi ces ipā tēp̄ a foris p̄sidentata dēzā ē valde; et si quis fregerit nucē. inue niet quod iocūdius sit. et multo amplius delectabile. Non sic apud patres veteris testamenti reperies. Nam in operibus eorum dēzā et

b

delectabilis ē significatio mistica ⁊ ipsa tamē si per se considerentur. inueniētur aliqñ minꝰ digna: vt sunt facta iacob. adulterū dauid. ⁊ multa similia. Preciosa quidē sunt vasa: sed vasa nō adeo speciosa. Et fortasse ꝓpterea dictū est. tenebrosa aqua in nubibus aeris ⁊ qñ tenebrose nubes ille fuerūt Et subiūctū est de dño. Pre fulgore in cōspectu eiꝰ nubes transierūt. Credo iam adueritis ad qđ hec dicere velim // Audistis enī hodie miraculū factū in nupciis iniāū vtiq; signoꝝ dñi ⁊ cuiꝰ ⁊ hystoria satis est ⁊ āmirabile et significatio āpliꝰ delectabilis Magnū enī diuine maiestatis indiciū fuit. ad nutum dñi aquam in vinū cōuerti: ꝛ est ⁊ alia multo melior mutatio dextere excelsi. quam in ista figurauit. Omēs enim nos ad spiritales nuptias vocati sumꝰ ⁊ in qbꝰ vtiq; sponsus est xpristꝰ dñs Vnde canimus in psalmo. Et ipse tanq̄ sponsus procedens de thalamo suo. Sponsa vero nosipi sumꝰ si nō videtur nob incredibile ⁊ ⁊ omēs simul vna spōsa: ⁊ aīe singuloꝝ qsi singule sponse Oz qñ hec sentire potent fragilitas nra de deo suo ⁊ q eo affectū nos diligat. quo diligiē sponsa a spōso: Multū enī est hec spōsa spōso suo inferior genere ⁊ inferior specie ⁊ inferior dignitate. Attn ꝓpter ethiopissam istā de longinquo finibus eterni regis aduenit: ⁊ vt sibi despōsaret illam. etiam mori pro illa nō timuit. Moyses qppe ethyopissam duxit vxorē ⁊ sed non potuit ethyopisse mutare colorem. Xpristus vero quam adamauit ignobilē adhuc et fedā ⁊ gloriosam sibi exhibuit ecclesiam. non habentem maculam neq; rugam. Murmuret aaron. murmuret et maria non noua ꝛ vetus ⁊ non mater domini. sed soror moysi. Non nostra inquam maria: illa enim sollicita ē si quid forte desit in nupciis. Vos autem vt dignū est. murmurantibus sacerdotibꝰ murmurante synagoga: toto affectu in gratiarum actione versamini. // Vnde tibi enim o humana anima ⁊ vnde tibi hoc? Vnde tibi tam inestimabilis gracia ⁊ vt eius sponsa mereare esse. in quem desiderāt angeli prospicere? Vnde tibi hoc. vt ipse sit sponsus tuus. cuius pulchritudinem sol ⁊ luna miranturꝰ ad cuius nutum vniuersa mutantur ⁊ Quid retribues domino pro eo quod retribuit tibi ⁊ vt sis socia mense. socia regni. socia denicq; thalami ⁊ vt introducat te rex in cubiculum suum? Vide iam quid de deo tuo sentias. vide quantum de ea presumas ⁊ vide quibus brachijs dilecte caritatis redamandus ⁊ amplectendus sit. qui tanti te estimauit ⁊ ymmo qui tanti te fecit. De latere enim suo te formauit. quando pro te obdormiuit in cruce ⁊ ⁊ ob hoc sompnū mortis excepit. Propter te a deo patre exiuit. ⁊ matrē synagogam reliquit ⁊ vt adherens ei vnus cum eo spiritus efficaris. Et tu ergo audi filia et vide et cōsidera quanta sit erga te dignatio dei tui ⁊ et obliuiscere populum tuū et domū patris tui Desine carnales.

affectus. ſeculares mores dediſce: abſtine a priorib⁹ vicijs: conſuetudines noxias obliuiſcere. Quid enim putas? Nonne ſtat angelus domini qui ſecet te mediam? ſi forte (quod auertat ipſe) alterum ad miſeros amatorem? Jam enim deſponſata es illi: iam nuptiarum prandium celebratur: iam cena quidem in celo & in aula eterna paratur. Verumptamē nunquid ibi vinum deficiet? Absit. Inebriabimur ab vbertate domus dei: & torrente voluptatis eius potabimur. Paratum eſt profecto illis nuptijs flumen vini: vini inquam quod letificat cor: ſiquidem fluminis impetꝰ letificat ciuitatem dei. Nūc autem grandis nobis reſtat via: prandiū ſiquidem accipimus hic: ſed non in tanta copia. quin plenitudo & ſaccitas cene reſeruetur eterne. Hic ergo nōnunq̄ vinū deficiat: gracia deuotionis & feruor caritatis // Quo niens michi neceſſe eſt fratres: poſt lacrimoſas querimonias veſtras. ex corde matrē miſericordie. vt ſuggerat ſuo benigniſſimo filio. quoniam vinum non habeatis? Et ipſa (dico vobis cariſſimi) ſi pie a nobis pulſata fuerit. non deerit neceſſitati veſtre: quoniam miſericors & mater miſericordie eſt. Nam ſi compaſſa eſt vetule die illorū. a quibus fuerat inuitata: multo magis cōpatietur nobis: ſi pie fuerit inuocata. Placent ei nuptie noſtre. et pertinēt ad eam multo āplius illis: nimirum e cuius vtero tanq̄ e thalamo ſuo celeſtis ſponſus proceſſit // Sed quem nō moueat. quod in nuptijs illis reſpondit dominus/ benigniſſime ac ſanctiſſime mā ſue: q̄d michi et tibi eſt mulier? Quid tibi & illi eſt domine? Nōne quod filio & matri? Quid ad illā pertinet querere? cū tu ſis benedictus fructus ventris eius imaculati? Nōne ipſa eſt que ſaluo pudore cepit: & ſine corruptione te peperit? Nōne ipſa eſt in cuius vtero nouē menſibus moratus es. cuius virgineis vberib⁹ lactatus es. cum qua iam duodecim annorum factus de ieruſalē deſcendiſti: et eras ſubditus illi? Nūc ergo domine. quid moleſtꝰ es illi dicens: q̄d michi et tibi? Multum p ōnem modum. Sed manifeſte iam video q̄ non velut indignās. aut confundere volēs virginis matris teneram verecūdiam dixerꝰ. quid michi & tibi: cum venientib⁹ ad te iuxta matris precepta miniſtras. nichil cū tactus facias quod illa ſuggeſſerat // Et quid ergo fratres: vt q̄d ſic reſpōderat prius? Vtiq̄ ꝓpter nos: vt conuerſes ad dominum iam non ſollicite carnalium cura parentum. et neceſſitudines ille non impediāt ex eratium ſpirituale. Ex diu enim de mundo ſumus: debitores nos conſtat eſſe parentib⁹ & poſtq̄ reliquimus noſmetipſos: multo magꝭ ab eorum ſollicitudine liberi ſumus / Vnde & legimus quēdam fratrem in heremo conuerſantem. cum ad eum carnalis frater auxilij gratia aduentaſſet. reſpōdiſſe vt alterum adiret fratrem: cum ille vtiq̄ iam obiiſſet. Hiante illo & dicente.

qz mortui ꝯ esset: so quoqz mortuū es se respōdit Optime ergo nos monuit dñs. ne solliciti simꝰ sup ꝓpinquis carnis nr̄e. plus q̄ religio postulat: quādo ipe matri q tali mō respōdit. q̄d michi q tibi est mulier Dic q in alio loco cū suggereret ei quidā: q̄m foris staret mater cū fratribꝰ dñi. q dens ei loq ui: respōdit Quę est mater mea: q frēs mei: Vbi mō sunt. qui tā carnaliter q inaniter sup carnalibꝰ ꝓpinquis suis solent esse solliciti: ac si adhuc viuer̄et ipi cū eis: Dz videamꝰ iā qd̄ sequit/// Erāt ait euāgelista ydrie sex posite: sēm purificationē iudeoz Vel ex hoc potes manifestiꝰ aduertere. nō plenitudinē. ꝫ p̄parationē nuptiarū esse: vbi nimiū est opꝰ purificatioe Dispensationis ergo nuptie iste fūt: nō expulationis Absit enī illis in nuptijs forte vasa purificationis: quāda gloriosā sibi xp̄s exhibebit ecclām. non habentē maculā neqz rugā/ aut aliquid huiusmodi Vbi enī nō erit macula: quādo purificatio erit necessaria: Nūc vtiqz lauādi tēpꝰ ē: nūc purificationē patet esse necessariā: q̄m nemo mūdꝰ a sorde: nec infans unꝰ ē vita unꝰ diei sup terrā Nūc abluitur sponsa. nūc purificatur. vt in ecclisiꝭ illis nuptijs spōso suo sine oi macula p̄sentetur /// Quera mꝰ ergo sex ydrias: quibꝰ ablutio hec iudeoz id ē ꝙfitentiū purificatio fiat Nā si dixerimꝰ qua peccatū nō habemꝰ: nosipos seduc̄imꝰ q veritas in nob nō est: q̄ sola liberat. sola salvat. sola lavat Qz si ꝙfiteamur pcā nra. nō deerint veris iudeis purificationis ydrie: q̄m fidelis est deꝰ. q dimittit nob pcā. Ꝫ emūdet nos ab oi iniq̄tate Ego q̄dē sex ydrias. sex observatias arbitror ee. q̄s ad purificāda ꝙfitentiū corda sci patres instituere: q oēs nisi fallor hic poterimꝰ invenire/// Prima siq̄dē ydria ꝙtinētia est castitatis: q diluit quitq̄ luxuria an̄ inq̄nauit /// Secūda vō ieiuniū est: vt qd̄ maculauerāt crapula. nūc abstinentia mūdet/// Per segniē vero q otiositatē q inimica ē aie. multas ꝙtraximꝰ sordes. q dei sciam. in sudore vultꝰ alieni. nō nō pane vescentes Propt̄e hꝰ q̄z tercia ydria nobis apponit: vt sordes ille i laborē manuū diluātur /// Dic q ꝑ somnolētiā cetera q noxiū Ꝫ tenebrarū opa multū deliq̄mꝰ: ideoq; quarta ydria vigiliaz obseruātia ponit: vt nocte surgentes ad confitendum domino. nō bonas noctes preteriti tēporis redimamus/// Jam vero de lingua quis nesciat q̄ multū inquinauit nos/ per vaniloquia q mendacia: ꝑ detractiones Ꝫ adulationes per vba maliae et verba iactantie: Pro hijs oibꝰ necessaria est ydria quinta: silentiū scilicet auctos religionis: q in quo est fortitudo nostra. /// Sexta quoqz ydria disciplina est. qua non nostro arbitrio sed alieno viuimꝰ: vt deleatur quicquid indisciplinate viuendo deliquimus Lapidea sunt hec. duca sunt hec. ꝫ nōe habemꝰ in hijs lavari: nisi forte volumꝰ ꝓpt̄e feditates nostras aperte a dño libellum repudij. Attn̄ in eo q dicuntur lapidee non solum duricia. sed multo melius soliditas

potest intelligi: quoniã non lauant hec nisi firma stabilitate permanserint // Ait ergo dominus ad ministros. Implete ydrias aqua. Quid sibi vult istud domine? Ministri sunt solliciti de vini penuria: et tu dicis implete ydrias aqua? Illi de pcaulis cogitant? q tu precipis vt vasa purificationis impleant? Dic o io. sic suspirati iacob ad rachelis amplexus: lya a pce supponit. Nobis fres q ministri sumus et serui vri. p xpm nobis papie iplete ydrias aq: quoaes deest vinũ. Ac si dicatur. Illi deuotione desiderat. vinũ requirut. feruore flagitat: ꝑ nondũ venit hora mea: iplete ydrias aq. Que e ei aqua sapiẽtie salutaris q si nõ adea suauis? nisi fons vite et iniaũ sapiẽtie timor dñi? Dicatur g ministris. In cutite metã. et spũ timoris nõ tã vasa q̃ corda replete? qz vt ad caritatẽ pueniãt initiãdi sũt a timore: vt dicant q ipi. A timore tuo gcepimus: q pturium⁹ spm salutẽ // Dz quo ĩ plebũtur ydrie? Predixerat ei cuã gelista capientes singule metretas binas vel ternas. Que sũt due metrete? q terãa? Vtiq; duplex timor. mis q not⁹ oib⁹: ac terã⁹ quidẽ minus mis. q minus notus // Primus timor est: ne crucemur ĩ gehẽna / Deus ne excluſi a visione dei. pumur tã inestimabili glã // Tertius replet aiam oi solliciatudine timidã: ne forte deseratur a grã Et quidem ois timor dñi sicut aq extinguit ignẽ: sic extinguit pcti cupiscẽtiã Dz is maxime cũ ad oẽm tẽptationem statim occurrat. ne forte ptingat a mittere grãm: vt sibi derelict⁹ hõ labatur cotidie de malo in peius: de periculo minori ad grauiorẽ culpã: quales vtiq; multos videm⁹. cũ in sordib⁹ sint sordescentes adhuc Nã aduersus timorẽ istũ non est vñ sibi blãdiatur aia: siue de minori forte quãtitate peccati. siue de emendatione futura Talib⁹ enĩ blandimẽtis impediũtur aliquatenꝰ duo ꝑma genera timoris. Precipit ergo nobis dñs: vt hac aqua ydrias impleam⁹ Dũt enĩ aliquãdo vacue q plene vẽto: si ãs tamẽ adeo insan⁹ est. vt in eo p vanitatẽ studiũ ille quas ꝑdixim⁹ obseruãtie mera de ꝑpetua vacuentur. vt sũt fatue ṽgines. in quarũ vasis oleũ nõ habetur Interdũ aũt qd̃ peius ẽ plene quidẽ sũt. ꝑ plene veneno: qd̃ est iudia. murmur. rancor animi. q detractio Propterea ne forte subintret ista. dũ vinũ deest iubemur iplete ydrias aqua: vt obseruentur mandata domini in timore: que tunc mutatur in vinum. cum timor expellitur a caritate: & implentur omnia feruore spiritus & iocunda deuotione

Sermo in cõuersione sancti pauli quomodo ad exemplum eius debeamus conuerti.

Hodie quidem dilectissimi conuersio doctoris gentium. ab vniuersitate gentiũ festiuis hodie gaudijs celebratur. Multos enim

ab hac radice ramos prodisse vide-
mus. Conuersus paulus. cōuersio-
nis minister factus est vniuerso mū
do. Et multos quidē olim in carne
adhuc. sed non iam sēm carnem ā
bulans. p̄dicationis officio querit
ad dñm. Nunc in ipō feliciꝰ viuēs
& apud ipm. ne adhuc quidem ꝑ-
fat ab hoim conuersione: dico aūt
exemplo. oratione. doctrina. Pro-
terea veniæ conuersionis eius me
moria frequēt tatur. q & ipsa memo
rantibus vtilis inueniatur. In hac
enī memoria ꝛ peccatoꝝ spem veni
æ capit vt pronocetur ad penitenti
am: et qui iam penitet. pfecte cōuer
sionis accipiat formā. Quis despe
ret vltra p magnitudine aīm̄ libet
criminis: quādoquidem saulum au
diat adhuc spirantē minarum et cē
dis in discipulos dñi. subito factum
vas electionis? Quis dicat iam ini
quitatē ponderē p̄ssus. assurgere ad
studia melioꝛa nō valeo: quando in
ipō itinere quo sanguinē sitiens xp̄i
anū. diuum toto pectoꝛe vinus effla
bat pſecutoꝛ crudelissimus. in fideliſ
simū repente mutatꝰ est p̄dicatoꝛē?
Magnifice siquidē in hac vna quer
sione. & misericordie magnitudo et
efficatia grē ꝑmēdatur // Dubi
to ait lucas arcā fulsit eū lux de cæ
lo. O vere inestimabilis diuine dig
natio pietatis Illustrat cælesti fulgo
re vel afforis. intus adhuc luminis
incapacem. Qui necdū infundi pote
rat: diuina saltem arcā funditur da
ritate // Et vox facta est. Lucis ꝛ
vocis testimonia credibilia facta sūt
nimis Nec dubitare ē de veritate:
que sese ingerit p vtraſ oculoꝝ foli
cet ꝛ aurīū fenestras. Dic nimirum
sic in iordane quoq; sup caput dñi ꝛ
columba apparuit. et vox sonuit: sic ꝛ
in monte quādo transfiguratus est.
vocam discipulis claritas visa est: ꝛ
vox nichilominꝰ patris audita //
Saule saule: quid me ꝑsequeris?
Vere deꝑhensus est saulus: ꝛ nō est
dissimulandi locus: nō est facultas
vlla negandi In manibꝰ sunt eplē
crudelissime legationis: auctoritatē
execrande. ptātis inique. Quid me
ꝑsequeris inquit. An non ꝑsequeba
tur xp̄m: qui xp̄i mēbra trucidabat
in terris? Aut vero ꝑsecuti sūt xp̄m
qui sacratissimū illud coꝛpus cruci
affixere patibulo: ꝛ nō ꝑsequebatur
eū qui aduersus coꝛpꝰ eiꝰ qd est ec
clesia. est ei coꝛpꝰ eiꝰ ecclia ipā. odio
furebat iniq; Veniæ si ꝓximū sangui
nē dedit i p̄dāū redēptionis aiaꝝ: nū
tibi videt gratiæ ab eo sustinē ꝑsecu
tionē. q suggestioē maligⁿ. exēplo ꝑ
nitiosꝰ. scādali occasione aūtit ab eo
aias q̄s redemit: q̄ a iudeo q sangui
nē illū fudit? /// Agnoscite dilāssi
mi: expauescite ꝑsonaa coꝛꝝ: q salu
tē impediūt aiaꝝ. Horrēdū penitꝰ sa
crilegiū: qd ꝛ ipōꝝ videt exædē fu
rꝰ. q dño maiestatē sacrilegas ma
nꝰ iecerūt Videbat iā cæssasse ꝑsecu
tionis tēpꝰ: ſ vt pl̄a factū ē. nūq; de
est ꝑsecutio xp̄iano. ſ neq; xp̄o. Et
nūc qd gruꝰ ē xp̄m ꝑsequēt: q ab
ipō vtiq; xp̄iani dicūt Amica tui deꝰ
ꝛ ꝓximi: adūsū te appropinquerūt
ꝛ steterūt Cōiurasse videt ḡ te vniūsi
tas pplī xp̄iani. a mimo vſq ad maxi
mū: a plāta pedis vſq ad vticē nō

est sanitas vlla. Egressa est iniquitas a senioribus iudicibus vicarijs tuis: qui videntur regere populum tuū. Non est iam dicere vt populus sic sacerdos: quia nec sit populus vt sacerdos. Heu heu dñe deus. quia ipsi sunt in persecutione tua primi: qui videntur in ecclesia tua pmatū diligere: gerere pnapatū. Arcē syon occupauerūt: apprehenderūt munitiones: & vniuersā deinceps libertē et potestatiue tradunt incendio aut ruinē. Misera eorū conuersatio. plebis huic miserabilis subuersio est. Atq; vtinā sola hac parte noceret. Esset forte qui dominica pmonitus & premunit9 exhortatiōe timet operā. ipsorūq; non imitari exempla: sed obseruare precepta. Nūc aūt tanti sūt sacri grad9 i occasionē tuēpis lucri: et questū estimāt pietatē. Copiosissime siquidē pietatis reperiūtur in suscipienda pmo accipienda magis anima: q̄ hec apud eos cura minoret de aiaq; salute nouissima cogitatio est. An vō saluatori aiaq; grauior vlla potest esse persecutio? /// Iniquē agunt et alteri contra xp̄istū: multiq; sunt nostris temporibus antixp̄isti. Merito tamen et timeo ne eam censeat persecutionē pro acceptis beneficijs: & grauiorē sentiat pro potestate q̄ propterijs sustinet a ministris: licet alij q̄q; multi contra proximorū salutē multifarie multisq; modis et varijs occasionibus agere videantur. Hec videt xp̄s & silet: hec saluator patitur & dissimulat. Propterea quoq; nos dissimulem9 nōne est/ & silemus interim; maximeq; de prelatis nostris magistrīs ecclesiaq; Die nimiū sic placet & ipsis. vt cuadant nunc humana iudicia: veniet q; semel graue iudiciū hijs qui presūt: & potenter patientur tormenta potentes /// Vereor dilectissimi: ne quis forte sit et in nobis dñi persecutor: quia manifesta noxia ratio. impedite salutē/esse persequi saluatorem. Quos ego de salute anime mee fratri illi gratias agere possum: qui michi propinat detractionis fraterne venenū: Merito / detractores deo odibiles describuntur: tanq; persecutores. Quid & his qui exemplo suo ad temissius agendū ceteros prouocat: aut singularitate turbat. aut inquietat curiositate. aut impatientia sua & murmuratione molestat: aut quocunq; modo contristat spiritum dei q̄ in eis est. scandalizans vnū de minimis istis credentibus in eum: nonne & hic manifeste persequitur xp̄istū? /// Vt ergo persecutorū & nomen & crimē longe sit semper a nobis: obsecro vos dilectissimi benignos semper & mites exhibeam9 nos inuicem. supportantes in omni patientia: & ad id quod melius et perfectius est alterutrum prouocantes. Quis enim seruus sufficere sibi putat non persequi dominū: & nec obsequi domino? Quā habituris est gratiā: si vt non resistit. sed nec assistit quidem? Denicq; si quis adeo pusillanimis est vt satis sibi reputet/nec persecutorem esse nec maledictorē dei: audiat quid ipse loquitur Qui non est mecum contra me est;

q qui non colligit meū dispergit.

/// Saule saule: quid me persequeris? Et ille. Quis es domine? Hinc pfecto datur intelligi: q3 vere nec infusa erat illi caritas. nō infusa Audiebat paul9 dñi vocem. ꝫ facē dñi non videbat: qm̄ erudiebatur ad fidē. vt ipse postea dicat: fides ex auditu /// Quis es inquit? Ignotū enim pſequebatur: q in eo conscientiam est miām: quia ignorans incredulitate hoc fecit. Discite ex hoc fratres/iustū iudicem deū. nō modo quid fiat sed quo animo fiat cōsiderate: et cauete delinquere communicatur. Nemo dicat in corde suo leuia sunt ista. non curo corrigere non est magnū: sed in his manēa venialib9 minimisq3 peccatis. Hec est enim dilectissimi impenitētia: hec blasphemia in spiritū sanctū: blasphemia irremissibil. Paul9 blasphem9 fuit: sed non in spiritū sanctū: q3 ignorans fecit in incredulitate. Nō in spiritū scm̄ dixit blasphemiā: et ideo consecut9 est misericordiam /// Quis es dñe? Et dñs ad eum. Ego sum ihs nazaren9 quē tu pseqris. Ego saluator quem tu pſequendo petis. Ego sum de quo in lege tua legis p̄dictum/qđ nescis impletū: q3 nazoreus vocabit /// Et ille. Dñe: qđ me vis facere? Hec plane frēs perfecte conuersionis est forma. Paratum inquit cor meum deus: paratum cor meū. Paratus sum q non sum turbatus: vt custodiam mandata tua. Domine quid me vis facere? O vbum breue. sed plenū. sed viuū. sed efficax. sed dignū omni acceptione Q3 pauā inueniūtur in hac perfecte obedientie forma: qui suam ita abiecerunt volūtatem vt ne ipsū q̄dem cor ꝓximum habeant: vt non quod ipsi. sed quod dominus velit oīa hora requirant: dicentes sine intermissione. Domine: quid me vis facere? Et illud samuelis loquere domine: quia audit seruus tuus. Heu plures habem9 euangelia illius cecinerunt noui apostoli imitatores. Quid vis ait dominus ad cecum illum. vt faciam tibi? Quanta est mia tua domine: quāta est dignatio tua? Dic ane dominus serui querit vt eius faciat voluntatem. Vere cecus ille qui non consideravit: non expavit. non exclamavit. Absit hoc domine: tu magis dic. quid me facere velis. Sic enim decet: sic omnino dignū est: non meam a te. sed tuam a me queri: et fieri voluntatem /// Videte fratres: quia vere necessaria erat hoc in loco conuersio. Sed profecto sibi multos q3 hodie pusillanimitas et peruersitas exigit. vt ab eis queri oporteat quid vis vt faciā tibi: non ipsi querant. dñe quid me vis facere. Cōsiderare necesse habet minister et vicarius ihesu christi quid sibi precepi velint: non ipsi considerent que voluntas sit preceptoris. ꝫ nō est eorum obediētia plena: non in omnibus parati sunt obsequi: non per omnia sequi proposuerunt eū qui non suam sed patris venit facere voluntatem. Discernunt et diiudicant eligentes in quibus obediāt

impāti ꝛ ymo in qlib⁹ p̄ceptor̄ suū
ipor̄ obedire nēce sit volūtati Huiꝰ
modi ⁊ si coleari se videāt/ ac ꝙtes
ēdi /ac mœē geri ifirmitati sue ꝛ p
fiāat obsecro pudeatq; sp paulos i
uenire ꝛ ne qñ forte audiāt qđ debui
vob facere ⁊ nō fec ꝛ ⁊ abutēt ib⁹ pa
cētia ⁊ benignitate plati. fiat tā
dem multitudo exhibite miseratiōis
cumul⁹ iuste dāpnatiōis ¶ Dñe ꝛ
quid me vis facere ꝛ Ac dñs ad illū
Surge ⁊ ingredē ciuitatē ꝛ ibi dic
tur tibi qđ te oportteat facē O sapi
entia suauit vere vniūsa disponēs
Eū cui tu loqris etendendū de vo
lūtate tua mittt ad hoiēz ut soiat
vite ꝙmēdet utilitas. ⁊ edoct⁹ p ho
minē discat ⁊ ipe sēz tata sibi grāz
hoib⁹ sbuenire Ingredē ciuitatē Vi
dete frēs nō sn diuino ꝙsilio fem ēe
vt hāc ciuitatē Vtutū dñi ingredēmī
diuinā discere volūtatē. Plane q te
salubriter terruit. ⁊ quertit cor tuū
ad desiderādā volūtatē suā ꝛ ipse tibi
dixit. surge ⁊ ingredere ciuitatē ¶
Dz audi q̄ manifeste i hijs q̄ sequū
tur voluntaria simplicitas. ⁊ pia
na ꝙmēdet māsuetudo. Aptis ocu
lis nichil videbat ꝛ ad man⁹ trahe
batur ab hijs q̄ comitabāt eū felix
cecitas ē ꝛ qua male quondā illuiati
in puaricatiōe/tāde in ꝙsiōe oculi
salubrit excecātur. ¶ Dane q tri
duo paul⁹ sn abo manet psistēs in
cēone ꝛ ad eos maxie ptinet. q nouit
ter sclo abrenūciātes. necdū i celes
ti ꝙsolatiōe respirāt Dustineāt q̄ et
ipi dñm in oi paciētia ꝛ cet sn iter
missiōe. q̄rētes. petētes. pulsātes ꝛ
q ꝛ exaudiet eos pt celestt in tpe
oportuno Nō obliuiscetur in finē ꝛ
veniet ⁊ nō tardabit. Si triduo sus
tinueris eū nō hns qđ mādūces ꝛ q
fide q mīcors ⁊ miserator dñs. iciu
nū te nō dimittet. ¶ Exin iubet
ananyas man⁹ imponere saulo ꝛ ꝙ
tanq̄ bn eruditus nō cōtinuo acq̄s
rit Vide si nō eaā paul⁹ ipe doctrinā
hāc deniq; tradidit discipulo ꝛ nemī
inquiens ato man⁹ imposuerit ¶
Vidit ait dñs viz intro eūtem ⁊ i
ponētem sibi man⁹ ꝛ vt visum recipi
at. Fratres ꝛ paul⁹ hoc cū vidisset.
nō cōtinuo illuiat⁹ ē. Nūquid non
expectauit ananie manū ꝛ q̄ vētuz
eū forte i somnio puidit ꝛ Hec di
co q̄ vereor ne q̄s forte sit int vos
q̄ solo sese somnio psumat illuiatū
esse ꝛ nec tā equanimiter patiat ad
manū trahi ꝛ ꝙ ductorē se ee pfitea
tur alienū Cui necdū āministratio
nis cura iniūcta est. cui necdū credi
ta dispēsatio. cui necdū p̄ceptum ē
vt videat et puideat hijs q̄ aptos
oculos hntes nichil videt ꝛ qđ hoc
psumere temptat ꝛ nisi q̄ meditatē
inania et q̄si somnia vana sectat ꝛ
Caueam⁹ ab hoc viō frēs sp qđ
in nob est abiecti eligam⁹ esse ⁊ ad
man⁹ trahi ꝛ mansuetudinē et humili
tatem discentes a xpō dño ꝛ cui est
honor ⁊ gloria in scla sclōz Amē.

Sermo secūd⁹ de cōuersiōe sancti pauli et de triplici māsuetudine

Conuersus ē hodie paul⁹ ꝛ ym
mo saul⁹ cōuersus est in pau
lum. Dictē fact⁹ est tanq̄ euange
licus ille puul⁹ ꝛ de quo dominus
ait. Nisi cōuersi fueritt et efficiamī

siat paruulus iste: non intrabitis in regnū celoꝝ. Forte enī seipsū dicebat Minimū ipse magnus dominus & laudabilis nimis: ipse paruul9 qui datus est nobis. Nec tamē magn9 interim. sed paruulus exhibetur. vt se ipsū faciat gratū et efficax necessarie parnitatis exemplū. Ad paruulū ergo sit conuersio tua. vt discas paruulus esse: tu quoq; cū conuerteris paruulus fias. Enīuero audi q̄ cui dēter ipsū tibi in quo constituat formam conuersiōis paruulū manifestat: signanter ea que sunt paruuli in seipso imitanda proponens. Discite inquit a me: quia mitis sū et humilis corde. Gemina parnitas humilitas q̄ mansuetudo. Et illa interior. ista exterior parnitas: vtraq; tamen non parua est virtus. Nempe q̄ paruulus ille tam magnū vnum magisteriū profitetur. Hodie ergo conuersus est paulus: hodie de sytie esse saulus. Hodie factus est mitis & humilis corde. Probat eius confessio/cordis humiliationē dum clamat: dñe quid me vis facere. Magis autē probat ipsa collata gracie magnitudo: que nimiū tam multa nisi multū humili data non fuit. //

Ceterū māsuetudo qm̄ exterior que dā vt diximꝰ parnitas: ob hoc manifestior est: tripliciter nobis in conuersiōe hac cōmendatur. Triplici quidē velut ariete māsuetudo nostra pulsatur: Vbozꝝ iniuriis. dampnis terū. corpis lesiōe. In hijs trib9 ois exhibitio pacis: ois exactatio māsuetudis. Probata ē illa deꝰ: quā nichil horꝝ videt cōmouere potuisse. Cōsiderate libet quēadmodum paulus super hijs oibus in ipsa stati cōuersione sua tēptatus. vere iā paul9 inuentus sit in hac parte: vere mitis & patiens. Saule saule: q̄d me persequeris: Durū est tibi cōtra stimulū calcitrare. Durū equidē verbū. verbū increpatoriū: plenū cōminatiōe. Nanc qđ ad corp9 pertinuit cōcussus est & p̄stratus in terra. An vero & dāpno quoq; p̄batus est: Et valide. Diquidē ipm ei lumē ademptū oculoꝝ: & apertis vt scriptū est oculis nichil videbat. Experta est in hijs trubus & exercitata patiētia iob: quē i hac virtute opinatissimū deus exemplar dedit. Sed veste hoc industrie relinquimus vestigandum. Sufficiat mouere nos formā vere conuersionis. magna ex parte in hac mansuetudine constitutā: vt pudeat eos que conuersi esse debuerant. vel in corpoꝝ lesiōe. vel in dāpno rerum. vel quod magis indignū est in verboꝝ iniurijs inueniri peruersos penitus et auersos.

Sermo primus in purificatiōe beate marie virginis de verbis prophete Suscepimꝰ deꝰ miam tuā &c

Hodie templū dominum in templum domini virgo mater induxit Joseph quoq; sistit domino non suū. sed eius filiū dilectū: in quo ei bene complacuit. Agnoscit iustus quem expectabat: anna quoq; vidua confitetur. Ab hijs quatuor primo hodierna processio celebrata est: que

postmodū exaltatione vniuerse ter
re in omni loco ⁊ ab omni gente ce
lebraretur. Hec sane minus si tunc
pua fuit; qñ quidē paruus erat qui
suscipiebatur. Nullū ibi locū pecca
tor habuit; oēs iusti. oēs sancti. oēs
fuere perfecti. Sed nūquid hos tm
saluabis dñe? Crescat ergo. cres
cat ⁊ miseratio; hoies ⁊ iumēta sal
uabis dñe. cū multiplicaueris mise
ricordiā tuā deus. In secunda iā p
cessione pcūt turbe; turbe sequūtur.
nec ergo portat ꝟ asellus. Neminē
itaq; dedignatur; ne ipos quidē qui
cū putruerunt tanq̄ iumenta in ster
core suo. Non dedignatur inquam
sed si aplica vestimenta non desint;
si doctrina eorū. si mor⁹ iustiaa. si obe
dientia. si caritas operiat multitu
dinem peccatorū; ex hoc iam pcessi
onis suc glā non censebit indignos.
Magis vero ⁊ ipām que tam pauc⁹
collata videtur; nobis quoq; ab ip
so inuenire est reseruatū. Quid ni re
seruaret posteris; quā ⁊ prerogauit
antiquis? // Dauid rex et ꝓpheta exultauit vt videret diem istū; vi
dit ⁊ gauisus est. Alioquin si nō vi
derat; vñ psallebat? Dusecepimus
inquit deus miam tuam in medio te
pli tui. Dusecepit hanc misericordiā
dñi dauid. suscepit symeon; suscepi
mus ⁊ nos. ⁊ quidē q̄ sūt pordinati ad vitam. Diquidem xp̄us heri
⁊ hodie ⁊ in eternū. In medio enī
templi mia est. ⁊ nō in angulo aut
diuersorio; quia nō est personarum
acceptio apud deū. In cōmuni posi
ta est. offertur omnib⁹; ⁊ nemo il
lis expers nisi qui tenuit. Diriuan
tur aq̄ tue fontes dñe deus? nichilo
min⁹ tamen fons tuus tibi ꝓprius
est; ⁊ nō bibit alien⁹ ex eo. Qui tu
us est nō videbit mortem donec vi
derit xp̄m dñi; ⁊ secur⁹ dimittatur
in pace Quid ni dimittatur in pace;
qui xp̄m dñi habet in pectore? Ipse
est enī pax nra; qui p fidem habitat
in cordib⁹ nris. Tu quomodo hinc
exibis aia misera; que duces itine
ris ihm ignoras? Ignorantiā enim
dei quidē habent. Unde hoc? Nem
pe quia lux venit in mundū; ⁊ dilex
erunt homines magis tenebras ꝙ lu
cem Et lux inquit i tenebris lucet;
⁊ tenebre eā non cōprehenderunt.
At si aperte dicat Et in plateis diri
uantur aque; ⁊ alien⁹ non bibit ex
eis Et mia in medio templi est; nec
tamen attendunt quos manet eter
na dampnatio. Sed⁹ vestrum sta;
o miseri quem vos nescitis; vt mori
entes anteqū videritis xp̄m dñi/ nō
in pace dimittamini; sed potius rapia
mini a fugientib⁹ preparatis ad es
cam // Dusecepim⁹ deus miam
tuam; in medio templi tui. Longe
est hec grātum actio. a voce illa ge
mētis. Dñe. in celo mia tua; et veri
tas tua vsq; ad nubes. Quid ei? Vi
detur ne tibi in celo fuisse mia; cū a
pud solos celigenas xp̄ist⁹ habere
tur? At vbi sane nunciatus est xp̄s
paulo min⁹ ab agelis. factus est dei
⁊ hominū mediator; ac velut lapis
angularis pacificauit per sanguinē
suum. que in celis sunt. et que super
terram; ex hoc iam plane suscepi
mus deus misericordiam tuam in
medio templi tui // Etam⁹ enim c

⁊ nos natura filij ire: sed conseruati
sumus misericordiā Cuius ire filij:
et quā misericordiā conseruati? Nē
pe filij ignorantie. ignauie. captiui
tatis: et conseruati sapientiā. virtu
tem. redemptionē. Ignorantia muli
eris seducte exterminauerat nos. molli
ces viri abstracti ⁊ illecti a propria
concupiscentia enervauerat nos: ma
licia dyaboli expositos iuste a deo
captiuauerat nos. Sic ergo nasci
mur vniuersi. primū quidem vie ci
uitatis habitaculi prorsus ignari:
deinde ibealles ⁊ ignaui. vt ⁊ si nota
esset nobis via vite. ppter tñ ppedi
remur et detineremur inertia. Post
remo captiui sub pessimo crudelissi
mo ⁊ tyranno: vt licet prudentes
essemus atq; robusti: ipsa tamē mi
sere seruitꝰ opprimeremur cōditione
Nūquid nō mia ⁊ miseratiōe mul
ta opus habet tanta miseria? Aut
certe si iam saluati simus ab hac tri
plici ira per xpistū. qui factus est no
bis sapientia a deo patre. ⁊ iustitia
⁊ sanctificatio. ⁊ redemptio: quanta
nobis vigilantia opus est dilectissi
mi. ne forte quod absit inuriātur
nouissima nostra prioza prioribus.
si denuo contingat ira deū inuadere: vt
pote qui nō natura iam. sed propri
a voluntate filij ire sumus? Am
plectamur itaq; misericordiā quā in
medio tēpli suscepimus: et ā beata
anna non dimoueamur a templo.
Templū enī dei sanctū est. quod es
tis vos: ait apostolus. Prope est
hec misericordia: ppe est vbū in ore
nostro ⁊ in corde nostro. Denicq;
in cordibus nostris per fidem habi
tat xpistus. Hoc templū eius. et
hec sedes eius: nisi forte exadit no
bis qm anima iusti sedes sapientie
est. Quod ergo frequenter ymo ⁊
semper āmonere capio fratres mei.
obsecro ⁊ nunc: vt non ambulemus
in carne ne displicamus deo. Non
simus amica huius seculi: ne dei con
stituamur inimica. Resistamus quoq;
dyabolo ⁊ fugiet a nobis: vt libe
te iā ambulemus in spiritu: ⁊ in eo
de sit conuersatio nostra. Siquidē
et corpus qđ corrūpitur aggrauat
animā et enervat et effeminat ani
mam: et terrena inhabitatio sensū
multa cogitantē deprimit. vt ad ce
lestia non assurgat. Vnde et sapiē
tia huius mūdi stultitia est apud de
um: et a maligno qui supatur. eius
⁊ semus adiatur. Porro in corde sus
apitur misericordia: in corde habi
tat xpistus: in corde loquitur pacē
in plebē suā. ⁊ super seōs suos ⁊ in
eos qui conuertūtur ad cor

Sermo secūdus de ordine ⁊ mo
do processionis

Quacastre cēptozi nō q̄ tā copi
ose pūcnit nos i bñdictiōibꝰ
dulcedis: sacramēt̄ ifātie sue. gau
dia nra multiplicās Celebrat̄ siq̄dē
paulo ā nativitate. circūcisiōe. appari
tiōe cꝰ: festꝰ hodie nob oblatiōis ip
siꝰ dies illuxit Hodie nāq; sistit̄ cre
atori frātis tre sublimis: hodie pla
cabilis ⁊ deo placēs hostia/ vginei
maibꝰ offert̄ in tēplo Portat̄ a pa
rentibꝰ a senibꝰ expectat̄. Offerūt io
seph ⁊ maria sacrificiū matutinū: sy
meō ⁊ anna suscipiūt Ab hijs qua
tuor celebrata pcessio est. que per

quatuor ebdomadarum solempnibus hodie gaudijs ad memoriam reuocatur // Quia igitur festiuam hodie & nos ipi pter ceteras consuetudinem solempnitatu acturi sumus processionem: non inutile arbitror modum ipius & ordinem diligentius intueri. Procesuri sumus bini & bini candelas habentes in manibus / ipas quoque succensas: nec quolibet igne. sed qui pus in ecclia sacerdotali benedictione fuerit consecratus. Adhuc futurum sunt in processione nostra nouissimi primi et pmi nouissimi: et cantabimus in vijs domini. quoniam magna est gloria domini. // Merito sane bini & bini procedimus: sic enim ob gmendationem fraterne caritatis et socialis vite. missos a saluatore discipulos euangelia sacra testatur. Turbat processionem si quis solitarius incedere curat: nec sibi soli nocet: sed etiam ceteris est molestus. Hij sunt qui segregant semetipsos animales spiritum non habentes: nec solliati seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. / Jam vero sicut non est bonum hominem esse solum: sic in conspectu domini vacuum apparere prohibitum. Cum eni arguantur ociositatis ipsi quos nemo conduxit? qui iam conducti sunt si ociosi inuenti fuerint quid merentur? Fides quippe sine operibus mortua est. Ipsa denique opera nostra in feruore agenda st et in desiderio mercedis: vt sint lucerne ardentes in manibus nostris. Alioquin timendum est. ne forte tepidos nos cuomere incipiat: qui in euangelio loquitur dicens. Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi vt ardeat? Hic plane sacer & benedictus est ignis quem pater sanctificauit & misit in mundum: et cui benedicat in ecclijs. sicut scriptum est. In ecclijs benedicite deo dño. /// Habet etiam aduersarius noster vt pote peruersus diuinorum operum emulator. habet inquam ignem suum & ipe: ignem concupiscentie carnalis. ignem inuidie & ambitionis: quem saluator in nobis non accendere sed extinguere venit. Denique si quis huic alienum ignem diuino offerre presumpserit sacrificio: etiam si patrem habeat aaron. maledictur in iniquitate sua // Porro sup hec que de spiritali vita & fraterna dilectione. de operibus bonis & feruore scō dicta sunt: humilitatis virtus maxima maxime necessaria est. vt honore preueniamus inuicem: nec modo pares sed et ipos iuniores sibi quisque preponat: que nimirum humilitatis perfectio est. & iustitie plenitudo. Et qm hilarem datorem diligit deus. & fructus caritatis gaudium est in spu scō: contemus vt dictum est in vijs dñi. qm magna est gla dñi. Cantemus dño canticum nouum: quia mirabilia fecit. In quibus oibus si quis forte proficere dissimulat & psiasci de virtute in virtute: nouerit quisquis huiusmodi e in statione nō in processione se ee. primo vero & in regressione: qm in via vite nō pgredi regredi e: cui nichil adhuc in eodem statu permaneat // Porro pfectus nē in eo qsistit. vt sepius dixisse me memini: vt nūq arbitremur nos oppprehendisse: sed semper extendamur in

anteriora. ⁊ conemur incessanter in melius: ⁊ imperfectū nostrum diuine misericordie obtutibꝰ iugiter exponamus.

/// Sermo tercius de purificatiõe beate marie

Purificationẽ beate virginis hodie celebramꝰ: que secundum legem moysi facta est. transactis a natiuitate dñi quadraginta diebus. In lege enī scriptum erat: vt mulier q̄ suscepto semine peperisset filiū. i mūda septẽ diebꝫ/ octauo die circumcideret puerū. Deinde ablutioni ⁊ purificationi intenta. abstineret ab ingressu tẽpli triginta tribus diebus: quibꝰ expletis offeret filium domino cū muneribꝫ. Sed quis non aduertat in ipso sentẽtie huius initio. liberam matrem dñi ab hoc precepto? Putas ei quia dicturus moyses mulierẽ que peperisset filium i mūdam esse. non timuit super matrem domini blasphemie crimen incurrere: ⁊ idcirco p̄misit suscepto semine? Alioquin nisi parturā p̄cidisset sine semine virginẽ: que necessitas erat de suscepto semine fieri mentionem? Patet itaq; q̄ lex ista matrem dñi non includit: quia nō suscepto semine filiū peperit. Hic p̄ dictū fuerat per ieremiā: quia nouum faceret dñs super terram. Que tis qd̄ nouū? Mulier inquit circumdabit virum. Nō ab altero viro virtum suscipiet. nō humana lege concipiet hominem: sed intra viscera intacta ⁊ integra virū claudet: ita sane vt intrãte et exeũte dño iuxta aliud ꝓphetã. porta orientalis claudatur iugiter persceueret /// Putas ergo nō poterat moueri animꝰ eius et dicere: quid michi opꝰ est purificatione? Cur abstineã ab ingressu templi: cuius uterus templum factus est spiritus sancti? Cur nō ingrediar templū: que peperi dominū templi? Nichil in hoc cōceptu nichil in partu impurū fuit vel illicitū vel purificandum: nimirū cum proles ista fons puritatis sit: ⁊ purgationem facere venerit delictorum. Quid inmelegalis purificet mandatoꝝ obseruatio: que purissima facta sum ipso partu imaculato? Vere o beata virgo. vere non habes causam: nec tibi opus est purificatione. Dz nunquid filio tuo opus erat circumcisione? Esto inter mulieres tanꝯ vna earum: nam ⁊ filius tuus sic est in numero puerorū. Circūcidi voluit: et nunc multomagis velut offerri. Offer filium virgo sacrata. ⁊ bene dictum fructū ventrꝭ tui dño repraesenta: offer ad nostram oīuꝫ reconciliationẽ hostiam sanctam deo placentẽ. Omnino acceptabit deus pr̄ oblationẽ nouã: et p̄ciosissimã hostiam. de qua ipse ait. Hic est filius meus dilectꝰ: in quo michi bene cõplacui /// Sed oblatio ista frēs satis delicata videt: vbi tantū sistitur dño. redimuẽ auibꝰ ⁊ illico reportat Veniet qui nō in tẽplo offeret. nec inter brachia symeõis: sed extra auitatẽ intra brachia crucis. Veniet qui nō redimet alienos. sed redimet alios sanguine ꝓprio: qz redẽptionẽ eius misit deus pr̄ pplō suo. Illud erat sacrificiū vespertinū: istud est matutinū. Istud

quidē est ioundius: sed illud ple
nius. Illud enī tēpe natiuitatis
illud iam in plenitudine etatis. De
utroq; tamē pt accipe qđ xpha p
dixit: oblatus est quia ipe volut.
Nā modo oblatus est. nō qz op9
habuit: nō qz sub legis edō fuit:
ſ qz voluit. Et in cruce nichilomi
nus oblat9 ē. nō qz iude9 pualuit:
nō quia ipse metuit: ſ quia voluit.
// Volūtarie sacrificabo tibi do
mine: qz volūtarie oblat9 es pro
mea salute: nō pro tua necessitate.
Dz quid nos fratres offerem9. aut
quid retribuem9 illi: p oīb9 que re
tribuit nob? Ille pro nobis obtulit
hostiā pciosiorem quam habuit: ni
mirū qua pciosior esse nō potuit. Et
nos ergo faciam9 quod possumus.
optimū qđ habe9 offerētes illi: qđ
sum9 utiq; nosmetipos. Ipe scipz obtu
lit: tu qs es qui te offerre cūctes?
Quis michi tribuat: vt oblationē
meā dignetur maiestas tanta susci
pere? Duo mínuta habeo donume(
uerp9 q aīam dico) vtinā hec tibi p
fecte possim in sacrificium laudis of
ferre. Bonum enim michi longeq;
gloriosi9 atq; vtili9 ē: vt tibi magē
offerar ꝯ deferar michipsi. Nam
ad meipsum anima mea cōturbat.
in te vero exultabit spūs me9. si ti
bi veraciť offerē. Frēs moituro do
mino iude9 mortuas hostias offere
bat: ſ iā nūc viuo ego / diat domi
n9: nolo mortē peccatoris. ſ magē
vt conuertatur et viuat. Non vult
dñs mortem meam: et nō libenter
offerā illi vitā meam? Hec est enī
placibil hostia: hostia deo placēs
hostia viua // Ez in oblatiōe illa
dñi tres fuisse legunē: in hac q̄q;
tria nichilomin9 a dño requrūtur.
Fuit in ea oblatiōe ioseph / spōsus
mūs dñi: cui9 filiꝰ putabaē. Fuit et
ipā virgo maē: et puer ihc qui of
ferebatur. Dit ergo in oblatiōe nrā
cōstātia virilis: sit q̄tinētia carnis:
sit q̄scia humilis. Dit inquā in ꝓpo
sito q̄seuerādi aim9 virilis: sit in q̄
tinētia castitas vginalis: sit in cō
scientia simplicitas q humilitas pu
erilis. Sermo guerrici abbatis
igniacensis de purificandis q ador
nandis erdūi affectib9

Adorna thalamū tuū syō.
q suscipe regem xpm: quē
virgo concepit virgo pepe
rit: virgo post partum quem ge
nuit adoraut. // Ad nos fra
tres. ad nos loquitur spiritꝰ scūs.
qui sum9 syō. q̄ sum9 speculātes: q̄
die ac nocte eleuam9 oculos nrōs
ad dñm deū nostrū. donec misereaē
nrī. Adornem9 igitur thalamū nos
trum: q suscipiam9 regem xpīstū.
Ecce frēs xpīst9 in ꝓpria veniens.
q a suis repulsus: non habet vbi ca
put reclinet. Pro foris9 noster int̄
materna brachia vagiens: per spi
ritū sanctū querit hospitiū dicēs. Ad
orna thalamū tuū syō // Emūde
m9 igitur thalamū nostrū prius ex
pellendo q̄ oculos xpīsti intrando
offendere possunt: et sic demū ador
nem9 ea inferendo in quibus delec
tatur et gaudet. Que sunt ait for
san aliqua vestrum: que oculos
xpīsti offendere possunt? Cui dici
mus. Nichil ita oculos ei9 offēdit

siaut supbia? que angelū de celo ⁊ hoiem expulit de paradiso: que est inimicū oīs peccati Quā hortat nos spūs scūs vitare dicēs Quid superbis terra ⁊ cinis? Et alibi Omnis caro fenū Exsiccatū est fenū: ⁊ flos eius cecidit Videam⁹ nūc quid superbia sciat Angelū de celo: ⁊ hoiem expulit de paradiso Cento hȳ oculos xpi offendit. q pulcherrimū opus eius in celo ⁊ in paradiso fecerat? que sciat de angelo dyabolū: et de homine nup creato ⁊ iusto pfidum Que sicut ⁊ pcedere pmū et maximū: sic est oīm regina ⁊ mater viciorum.

// Videndū est igitur ⁊ sollicite cōsidecandū. vt eam mens nra cū tota prole sua excludat: vt thalam⁹ noster emundatus et ornatus xp̄m regem q̄ fores pulsat suscipiat Cum tota inquam prole sua: septem scilicet p̄ncipalib⁹ viciis Que sūt hec: inanis gloria. iuidia. ira. tristicia. auaricia. ventris ingluuies. luxuria Hec sūt filie superbie que mātem suā sequūtur. que hospiciū quodcūq; in trauerint fetidū reddunt Sed que nobis cū istis cōmunio? Quis consensus templo dei cū ydolis? Nulla nobis (deo agim⁹ gras) cū eis societas: quas exuentes veterem hominē cū actib⁹ suis. gladio vere confessionis ⁊ pnie enecauim⁹ Nichil igitur in nobis vltra possit supbia: que de archangelo dyabolū. et de p̄mo hoie sciat impiū ⁊ creatori suo rebellem // b Nichil habeat in nobis vana gloria: q̄ a die cōuersionis nre in cruce dñi nri ihu xpi cepimus gloriari cū aplo dicentes Mihi autem absit gloriari nisi in cruce dñi nri ihesu xpi: p quem michi mundus crucifix⁹ est. ⁊ ego mundo. Gloria itaq; nra sit crux xpi quā portam⁹: ⁊ testimoniū cōscientie p crucē xpi purgate. De qua aplus ait Gla nra hec est testimoniū cōscientie nre In qua cōscientia gloriari: de donis dei est deo gras agere. Ad quod nos hortat aplus dicēs Qui gloriatur in dño glorietur: id est in dño de puritate cōscientie sue glorietur Nō enī q̄ ipsum cōmendat sed Ceterū qui in se gloriatur. ⁊ q̄ sibi placet: stulto homini placet. Qui in alio homine gloriatur. aut laudem in mente ab ore alteri⁹ expectat: mercedem operū recipit. ac oleo pcioris ungit caput suum: audit q; pphetam sibi dicētem Male dictus homo: qui ponit spem suā in homine Et in die iudicij cū dicerint domine domine aperi nobis. ait Amen dico vobis: nescio vos. Hec vana gloria filia est superbie: que in quocunq; fuerit inobedientē facit // Rursum post conuersionem nichil vltra in nobis habeat inuidia: per quam mors intrauit in orbem terrarum Dyabolus enī inuidet homini ascēsum vnde corruerat: ⁊ pter hoc tēptauit et in anima occidit Hec est illa que nā magnos sed paruos semp torquet: dicente sancto iob. parulum occidit inuidia In eo enim q̄ aliquos alicui inuidet: nimicem se ostendit ei cui inuidet. Sic dyabolus inuidit primo homini Sic esau iacob: ⁊ cayn abel. Hec inuidia paulum

occidit: qz nisi iferior esset/de bono alterius nō doleret. Hac peste nullus moritur. nisi qui terrena hec appetit: que tota nō veniūt plumbi. Vñ si qua desiderat. illi invitet qui penitus ea accepit: illius partem habēdo quantitatem ei restrangit. Hunc parvulū occidit invidia: qz dū non potest adipisci qđ alij invidet. in odium invidie filium cadit. ¶ Rursum fratres post cōversionē nrām ira nō habeat in nobis locū: quia dns in evangelio gradatim ducit ad gehēnē puteū dicens. Qui iratus fuerit fratri suo: reus erit iudicio. Qui dixerit racha. hoc est voce indignatiōis per iram emiserit: reus erit consilio: in quo tractatur qua pena sit mulctandus. Qui dixerit fatue. hoc est tale quid fecerit aut verbo aut verbere. vt inter fratres despiciatur: reus erit gehenne ignis. nisi resipuerit. Hec est ira q̄ stultorū oculos extinguit: sapientiū oculos nonnūq̄ turbat: dicente psalmista. Turbatus est p̄ ira oculus meus. Et de ira stulti iob ait. Virū stultum interfiat ira cū dia. Ecce duas iras videmus quarum altera nōnūq̄ turbat oculū: altera semp extinguit. Altera venit ex imprudentia: altera ex zelo rectitudinis. Altera venit ex vicio: altera ex virtute. De altera qui venit ex virtute psalmista ait. Irascimini et nolite peccare. Quasi dicat. Crudeles estote in vicijs. mites in fratrē: cōsiderantes vosmetipsos. ne et vos tēptemini. De altera que venit ex vicio ait apostolus. Sol non occidat super iracundiā vestram. id est xp̄s q̄ est sol iustitie mētem vestram ira sēctem non deserat: qui cum ira nūq̄ habitat. Ira que venit ex zelo rectitudinis debemus irasci prius nostris erratibus. et post erratibus proximorum: que melior est usu: quia p̄ tristitiam vultus corrigitur proximus. Que tamen debet esse rationi. ne sit immoderata: sed in ultione peccati tempus et modum consideret. Hec sapientes interdum turbat. Ira per viam stultos occidit: dum in rixas q̄ in contumeliam linguam relaxat. ¶ Rursum fratres post conuersionem nostram munitus est thalamus corporis nostri. ne tristitia recedens introcat illam dicens que mortem operatur: que de amissione rerum temporalium venit. Hec est illa que prauos cogitationes generat. murmurosum monachum reddit: que fastidium parit: q̄ tenentem aratrum dri. cum vxore loth retro respicere compellit. Vide dolore namq̄ non potest amittere: quod cum inordinato amore possedit. Hanc itaq̄ tristitiam que mortem operatur expellamus: et intromittamus eam que venit de memoria peccatorum/et de peregrinatione nostra: dicamusq̄ cū psalmista. Heu michi quia incolatus meus prolongatus est: habitaui cum habitantibus cedar. multum incola fuit anima mea. Hec est tristitia que vitam operatur: de qua ait apostolus. Quasi tristes: semp autē gaudentes. Hec est illa de qua dominus ad discipulos dicit. Tristicia vra vertetur in gaudiū. Altera pars

mœre: quia patit animi cancrem.
// Cursū fratres post cōuersionē muniam9 thalamū nostrū. ne auaricia que est radix oim malox̄ rediens introeat: nos ab vnius dei cultura abstrahat. ydolox̄ cultores faciat. Dicit ergo inter cetera sic ait aplūs ad discipulos suos. Mortificate mēbra vestra que sūt super terram: fornicationem. immundiciam. libidinem. concupiscentiam malā: et auariciam que est ydolox̄ seruitus. Ecce auaricia ydolatrie compat Et merito Quia sicut vni deo ydolatria nititur auferre glām. ne solus habeat nomē deitatis: ita auarus in dei rem se extendit. vt solus vsurpet que deq omnipotēs in vsum plurimox̄ fecit Vtraq; deo inimica: quia negat deo que sūt ei Est et auaricia non solū amor congregande pecunie aut conseruande. sed ambitio plationis. cū nititur homo homini p̄esse. Hec vt verum dicam eaā pauperes qui semel pro xp̄o reliquerūt sua in tantū vexat: vt cōtra ius et phas et p̄positum suum non tantū velint: sed eaā studeant fratrib9 et cōseruis p̄esse. Et si abbas aut p̄or eox̄ voto non cōsenserit: ira scātur obloquūtur. eos aut inuidos. aut sibi malinolos. q̄ se nō p̄ueh̄unt clamant Hec est auaricia que memoriā mādatox̄ dei turbat: dicente psalmista dño. Inclina cor meū in testimonia tua: et nō in auaricia. Huc proditionis est mat: que iudam dei discipulū. primū ad mandatox̄ dei oblitionē. de oblitione ad p̄ditionē. de p̄ditione traxit ad laqueū // Cursū fratres post cōuersionem nostram muniamus thalamū nr̄os ne gula rediens introeat: que et adam innocentie vestē: et esau primaut p̄mogeniti dignitate Hec est illa pestis que patres nostros in deserto ingratos beneficijs fecit: que p̄pulit eos murmurare contra deū et dicere. Vtinam more tui essem9 in egipto: quando sedebamus sup ollas carniū: et comedebamus allia. cepe. et pepones. Hec est illa funesta pestis. que eos ad blasphemiā duxit. quasi non esset alia vita post istam: cum dicebant. comedamus et bibamus. cras enī morie mur id est in futuro Quasi dicerent Hoc solum habem9 q̄ comedim9: nichil in futuro post hāc vitam nos habituros speram9. Hanc pestem cum homine perituram pronūciat aplūs dicens Esca ventri et venter esce: deq hunc et hanc destruet Hec pestis triplicita est: quia aut ante horam canonicam comedere. aut aliud q̄ licet: aut plusq̄ necesse est facit comedere: et carnis curam in concupiscencijs nititur facere. De qua nascitur inepta letiā: sicut de populo isti dicitur Sedit popul9 manducare et bibere: et surrexerunt ludere // Cursū fratres post cōuersionem nostrā muniam9 thalamū nr̄os nostri. ne luxuria rediens introitū inueniat: que pestilentia rediens/est peior quā ante fuerat Nunq̄ enī sola redit: sed sicut dominus ait in euangelio assumit septem spiritus nequiores se. et ingressi habitant ibi: et fiunt nouissima hominis illi9 peiora priorib9. Hec est pestis illa q̄

g

corpus xpisti dimembrat: que de membris xpisti fiat membra dyaboli. Nam qui adheret alicui persone causa libidinis explende: unum corpus fit cū illa persona. et fit membrum dyaboli cuius illa membrū est per coniunctionē malorū operum. Hec est illa pestis que ignem infernalē in corpus humanū accendit: ut vegetū sit & robustū ad libidinē explendam: et que igni illi inextinguibili materiam semper apponit. & vires ministrat: ut de suo semper habeat unde sine fine ardeat. De hijs duobus ignibus luxurie & gehenne: habemus auctoritatē scripture. De igne luxurie ait. Omnes adulterātes: quasi clibanus succensus a coquente. De igne gehenne ait. Pones eos ut clibanū ignis in tempore vultus tui. hoc est iudicij: ut intus ardeant sicut clibanus accensus in conscientia. Dominus in ira sua conturbabit eos dicens Discedite a me operarij iniquitatis Et deuorabit eos ignis extremus infernalis: quem accenderunt per luxurie fedas opera // Dicit ergo fratres summa cura et studium hijs qui in talibus sunt de talibus cuadere & fugere. Nobis vero qui per gratiā dei cuasimus & veterem exuimus hominē. qui sumus syon. sit summum studium thalamum nostrum munire et adornare. & xpistum regem suscipere: sicut hec scriptura precepit quā recitauimus. Adorna thalamum tuum syō Quid est adornare thalamum tuum? Virtutes congregare: quibus et pauimentum et parietes quasi marmoris et floribus tota domus adornetur // Primus ornatus thalami nostri qui sumus syon. sit timor qui est inicium sapientie: id est primus gradus per quē ascenditur ad sapientiā. De quo timore ait scriptura. Beatus hō qui semp est pauidus Et psalmista ait Deseruite domino in timore: & exultate ei cū tremore: ut timor auferat securitatē noxiā: & exultatio morti ferā tristiciā Hic timor generat humilitatē que est pretiosissimus ornatus thalamus syon: que magis placuit xpisto. cū in thalamū virginē ingredetur: dicente btā maria. Quia respexit humilitatē ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes Hec inquā humilitas est ornatus syon. id est paupertum xpisti: de quibus ipse dicat Beati pauperes spiritu: quoniā ipsorū est regnū celorū. Ecce quomō timor domini primus gradus ascensionis et primus ornatus thalami syon. alios ornatus generat: humilitatē scilicet & voluntariā paupertatē. Adorna ergo thalamū tuū syon: timore domini /// Secūdus ornatus thalami syon: et secūdus gradus ad sapientiam est pietas. De qua dicit scriptura. Miserere aie tue placens deo. Et alibi Super quem requiescet spiritus meus: nisi super humilem et quietum? Hec miseretur in se peccantibus. fraterna onera portat: magis eligit quelibet temporalia bona perdere: cū cum fratre lite contendere. Que profecto pietas nō aliud est nisi deum colere: & per

cultū dei deo placere Hec in nobis generat mansuetudinem optimum ornatum thalami syon: que filias dei nos facit dicente domino Beati mites: quoniam filij dei vocabuntur Ecce quomodo pietas secūdus ornatus thalami syon: & secūdus gradus ascēsionis alium ornatum de se generat mansuetudinem: que filios dei effici. Adorna igitur thalamum tuum syon: pietate //

Teraus ornatus thalamu syon gradus teraus. gradus ascensionis est scientia: que homini sui cognitionem prebet: vt scilicet homo neq; minus neq; plus q̄ debet de se presumat. Quorum alterum / scilicet de se nimium presumere in mala facit precipitem: alterum scilicet se non cognoscere facit ad que libet bona opera torpētem. Ad hāc scientiam spūs sanctus inuitat ecclesiam in cantico. Si ignoras te o pulchra inter mulieres: abi post vestigia falsorum pastorū / scilicet hereticorum: & pasce edos tuos. hoc est carnales cōuersationes Hec scientia prebet nobis fiduciā vincendi omnes tēptationes per veram fidem. dicēte dño in euāgelio Si potes credere omnia possibilia sunt credenti: per dei scilicet graciā et liberū arbitriū. Videm9 iam quomō scientia teraus ornatus thalami syon et teraus gradus ascensionis alium ornatum in nobis generat: religiosum videlicet luctum. qui cōsolationem a domino in futuro meretur. Hec scientia parit in nobis dolorem. et luctum peregrinationis: vt videndo mala exilij que patimur. cum luctu desideremus patriam. a qua peregrinamur: audiamusq; a domino nobis dicē. Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur //

Quart9 ornat9 thalami syō est fortitudo: que conuenit laborantibus pro veris bonis acquirendis. Hec est que munit thalamū syon. vt nō extollatur prosperis: non frangatur aduersis: que linguā increpantem & blādientem hijs verbis confundit dicens Dñe libera animam meam a labijs iniquis: & a lingua dolosa. Hec est illa que semper de die in diem robustior esurem & sitim iustiae in thalamo syon accendit: facitq; eam audire a domino. Beati qui esuriunt et sitiunt iustiam: quoniam ipsi saturabuntur. Adorna igitur thalamū tuum syon: fortitudine /// Quintus ornatus thalami syon/est consilium: quo homo infirmitates suas requirit. suum posse/et suum non posse inuestigat: et ex sua infirmitate alios cōsiderat: alijs parcit & miseretur. sicut & vult deum sibi misereri: alijs dimittit debita/ sicut sibi vult dimitti a deo: meretur q; audire a domino. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Adorna igitur thalamum tuum syon: consilio /// Sextus ornatus thalami syon est intellectus: qui mentem hominis super hec infima rapit: omnes corporeas substātias intellectuali ictu transiens nō corporeis substantijs figitur: volens̄ vltra pgredi & ppius accedere audit a dño

Ne appropies huc: nõ enĩ videbit me hõ & viuet. Hic intellect9 cõue nit hijs qui a deo purgatũ oculũ habẽt: de quib9 dicitur. Beati mũ do corde: qm ipsi deũ videbũt. Ad cena igiẽ thalamũ tuũ syon: intel lectu // Septim9 cenar9 thala mi syon est sapiẽtia: q̃ venit hijs q̃ intellectualib9 oculis eterna cõtẽ plãtur: quoz̃ conuersatio in celis ẽ: q̃ aiunt dissolui & esse cũ xp̃o: in quoz̃ psona dicebat aplus. Mihi viuere xp̃s est: et mori lucrũ. Quasi diceret. Vt xp̃m magnificem: xp̃o viuere volo tm: & xp̃us est p̃mũ mortis mee. Et post pauca. Coarcto aũt e duob9 ait: desiderium habens dissolui & esse cum xp̃o multo meli9: manere aũt in carne pptr vos. Ecce q̃d faciat vera sapiẽtia: q̃ oẽs rebelles motus corpis ita subiugat: vt nullã vltra pugnam & in carne sentiat. Pro infirmis fribus vt eis xp̃m nũciet, exiliũ libẽter pa titur. pbra nõ audit. dãpna nõ sen tit. auferẽti tunicã dimittit et palli um: paciẽti ad vnã maxillã prebet & alterã: auditq; a dño. Beati pacifici: qm filij dei vocabũtur. Hij cenatus thalamu syõ: istis nos ad cenem9 q̃ sum9 syon. & regem xp̃m suscipiam9: quẽ virgo cepit. & virgo peperit: virgo post ptũ quadrage sima hoc est hodierna die in tẽplo dei presentauit // In lege nãq; scriptũ erat. vt mulier q̃ suscepto se mine peperisset masculũ. quadrage simo die purgata/ tẽplũ cũ filio in traret: deferẽs hostias secũ p pcẽo agnũ annicultũ imaculatũ: & turtu rem siue duos pullos columbaz̃. Si aũt nõ haberet agnũ: duos pullos columbe offerret. Hec ofa beata ma ria nõ ex necessitate: sz̃ ex humilita te ipleuit. Abstinuit ab introitu tem pli quadraginta diebus nõ nãe ha bẽs purgari: q̃ sine omni delictioẽ saluo virginitatis sigillo. de spiritu scõ cepit. Obtulit hostiam nõ pro pcẽo sicut alie mulieres. sz̃ p humi litate: ostendẽs eã in hoc q̃ filius dei ihesus xp̃us non soluere venerat legem sz̃ implere // Et ecce symeon grandeuus q̃ accepat rñsum nõ visu rũ se morte. nisi videt xp̃m dñi. vt eum suscipet quem expectabat: & ac cepit eũ in vlnas suas. hoc est int̃ brachia sua ãplexat9 est illũ. q̃ ap pẽdit tribus digitis molẽ terre: qui ofa implet. ofa cõplectitur. int̃ bra chia portat dicẽs. Nũc dimittis do mine seruũ tuũ sedm verbũ tuũ in pace. Cupio dissolui & cũ aduentũ cũ patriarchis & pphetis in inferno expectare: q̃ inter te & humanũ genus factus est pacẽ. Quia viderũt oculi mei salutare tuũ: filiũ tuum quem desiderauisti. de quo rñsũ de spũ scõ accepi. lumẽ ad reuelationẽ gentiu m: & glãm plebis tue israel. De q̃ ait ysaias. Populus qui ambula bat in tenebris vidit lucem mag nam: quia cum plenitudo gentium intrauerit. tũc omnis israel salus fiet // Audite frẽs audite quid of fert maria: quid symeon suscipit. Vnigenitum dei. deo patri consub stantialem. & coeternum. verbum in pncipio: & vt utilitatem & conso lationem nostram audiam9: illum

offert virgo·quē deus abzahe pzo
misit dicens·In semine tuo hoc est
in xpō·bñdicentur oīes gentes Et
quē dauid pmisit dicens De fructu
ventris tui ponā sup sedem tuā Hic
est quē virgo offert·patriarchaū
gaudiū·desideriū pphetaz·gentiū
expectatio·iudeoz qui eū recepezūt
salvatio·tuine angeloz reparatio·
Talis est quē virgo offert deo·p
mo multo maioz ꝙ lingua aut ho
minū aut āgeloz possit dicere· Et
cū sit tantus ac talis ·qualem aut
quātū se ipē nouit· nō suffeat vgi
ni ipm solū offerre·ꝫ hostiā quam
lex pēperat pzo eo obtulit ·ob hu
militatis scīz exēplū · vt nos doce
ret quō et nos eū debeam9 offerre
/// Duos turtures aut duos pul
los colūbe pzo eo obtulit·Colūba
fratres simplex est animal ·felle ca
ret·rostro nō ledit · in cauernis pe
traz nidificat · alienos pullos nu
trit· iuxta fluenta manet · vt visa
vmbza accipitris fugiat · meliora
grana eligit·gemitū pzo cantu red
dit· gregati volat· alios se dēdit·
visum recuperat /// Et nos frēs cū
ante altare steterim9·vt dei filiū de
o offeram9 · cū eo ꝙ pzo eo par tur
turū/castitatem corpis ⁊ anime of
feram9 Et duos pullos colūbaz ꝓ
cantu gementes · cōpunctionem ge
minam pzo desiderio patrie celestis
ꝙ de cōsideratiōe nē miserie haben
tes·Columba felle caret · ꝙ nos ira
careamꝰ · que pcare nos faciat Rios
tro nō ledam9 · ꝫ peraussi in vnam
maxillam·aliam pbeam9 In cauer
nis petraz nidificem9 · in fide pla
gaz xpisti refugiū habeam9 Alie
nos pullos nutriam9 · de filijs dy
aboli faciētes verbo pdicationis fili
os dei· Juxta flumia maneam9 · id
est iuxta hūc mortalitatis fluxū se
dētes· vmbrā accipitris hoc ē pēa
que sunt vmbza dyaboli malorum
tuinas cōsiderātes ab eiꝰ vngulis fu
giam9 · Meliora grana eligam9 ·
id est meliores sīas in scripturis
scis Gregatim volem9 : vnū sensū
in bono·in ggregatione sub pastore
habētes· Alis novi et veteris testa
menti cōtra inimicos dei nos defen
dam9 · vel duobꝰ pceptis caritatis·
dei vīz amore et proximi · Visum
recuperem9 · de bono actiōis ad bo
nū semp intēdentes contēplationis
/// Fratres carissimi/tales nos o
portet esse cum corpus xpi cōsecra
mus · cum consecratum manducan
tes sacrificamus · cum vobis idem
corpꝰ in salutem corporis et anime
porrigim9 Tales etiam vos opor
tet esse·cū sacrum sacramentum de
manibꝰ nostris accipitis · sciētes ꝙ
qui corpꝰ xpisti indigne accipit· ⁊
sanguinem eiꝰ indigne bibit·iudici
um sibi manducat et bibit · Verū
quia raro inuenitur talis·qui in se
hec omnia habeat · diligat illum
qui bonum habet quod in se nō ha
bet· et in illo habet quod in se non
videt· Neq; enim credere debemus
ꝙ soli sacerdoti supradicte virtutes
sint necessarie · quasi solus conse
cret et sacrificet corpus xpisti· Nō
solus sacrificat · non solus conse
crat · sed totus conuentus fidelium q̄
astat/ cum illo consecrat · cum illo

cum illo sacrificat. Nec solus ligni faber fabricat domū: sed alius virgas. alius lignā. alius trabes. & cetera quæ parat. Debent itaq; astantes habere de suo: sicut & sacerdos fidem firmam. orationem puram. devotionem piam. Dicendūq; q; sine firma fide nemo astantiū ēe debet. Ceteras vero virtutes quas superadiximus. si omēs nō habent. diligat illū qui habet qđ in se non invenit. & in illo habet qđ in se nondū videt. Sicut petrus in iohāne virginitatis habet meritū. sic iohānes in petro mītis habet premiū. // Dicendum quoq; q; puerū xp̄m quem maria hodie presentavit in templo/quē symeon in ulnis suis suscepit. tria debemus. dignitatem/reverentiā & fructū. Dignitatem. ut cum dei filium. deum de deo. omnipotentē. creatorem oīm. iudicem vivorū & mortuorum credamus. Dignitatem. ut credamus nos statim postq; de corpore exierimus ab eo sicut a iudice præpositos sicut gessimus. sive bonū sive malum. Ille namq; quem maria in templo presentavit. quem symeon suscepit. quem in manibus consecrantes. ante deum levamus. benedicimus. manducamus. vobis porrigimus manducandum. ille familiaris noster iudex erit noster. Caveamus ergo ab eo separari per iudicium post mortē. cui ita sumus familiares in vita. Dicamus ei itaq; in corde cū eū tractamus: dicamus cū eū consecramus. Dñe ad te veniemus post mortē. ad tuū tribunal iudicādi astabimus. q; nobis ita familiaris ēe dignaris in vita. q; a nob tractaris consecratus/ manducaris. noli nobis alienus ēe in morte. sed parce nobis in die mala. Cōfundantur demones. qui nos tūc persequuntur. destrue fortitudinē illorū in virtute tua. quia nō est qui pugnet p nobis. nisi tu deus. q; familiaris noster. Hec est dignitas quā ei debemus. // Debemus ei reverentiam. investigare scilicet nosmetipsos. & si invenimus cor pollutū sedis cogitationibus. aut mala voluntate. ab eius contactu. ut ab igne et nos. & alios arceamus. Ignis enim consumens est: ad quē indignus nō debet accedere. ne interius consumat. & in reprobū sensum tradat. Exeat ergo extra castra sicut moyses precepit. q; nocturno pollutus est somno. hoc est qui per negligentiā istius obscure vite. q; tota ut somnus pertransit. pervenit usq; ad pollutas cogitationes. Exeat extra castra. hoc est dum in statu est. iudicet se indignum societate fidelium cōmunicantium hoc sacro corpore. & lavet quoq; vestimenta sua per sanctam confessionem. et post solis occasum. hoc est post temptationis calorem. et ardorem iam mortuum. letus redeat et cum aliis fidelibus cōmunicet. Hec est reverentia quam debemus corpori xp̄risti. quem virgo maria hodierna die in templo presentavit. quem symeon letus inter brachia recepit. // Debemus etiam fructum scientie. intelligere scilicet quem fructum accipimus si cum digne comedimus. Audite fratres. non me sed apostolum dicentem. Calix benedictionis cui

benedicam9 ⁊ nõne cõmunicatio sanguinis xp̃i ist⁹ est⁹ Calix id est communicatio calicis ⁊ facit nos habere quandã cõmunionẽ cũ xp̃isto Et panis quẽ frangim9 ⁊ nõne participatio cor̃pis est dominĩ⁹ Ac si dicat panis quẽ frangim9 facit nos vnũ cor̃p9 sub xp̃isto capite ⁊ qm̃ sicut vnus panis ex multis granis cõficit qui postea in cor̃p9 xp̃isti ⁊ per fidẽ ⁊ per sancta verba que xp̃ist⁹ suos docuit cõuertitur ⁊ sic diuersi participantes hoc cor̃pe in vnitate fidei spei et caritatis/vnũ cor̃p9 cũ xp̃isto fiunt ⁊ ad xp̃m statim post mortẽ venturi ⁊ cũ xp̃o sicut cũ capite suo sine fine regnaturi ⁊ quẽ virgo cõcepit ⁊ vgo peperit ⁊ vgo in templo hodierna die p̃sentauit Qui cum p̃re ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regit de⁹ ⁊ p omnia secula seculor̃ Amẽ

Sententia de eodem

Qui vult in pace dimitti oportet esse symeõ qui audiens tristitiam interp̃tatur ⁊ vt ip̃m horrendũ ip̃m triste sit inãdere in man⁹ domĩ in tenta mente persentetur ⁊ sit ciuis iherusalẽ/hinc conuersationẽ in cel Sit iust⁹ ne male viuendo pereat ⁊ sit timoratus ne de iustitia sua timore p̃sumat Expectet xp̃m qui est consolatio fidelium nõ queratur aũ vel pretium denarii ⁊ veniat in templũ imitetur exempla sanctor̃ pueror̃ Accipiat in manibus verbum dei/ id est compleat op̃ibus ⁊ gestet puerũ in vlnis ⁊ amplectatur eũ cũ brachijs fidei/spei et caritatis Gaudebit q̃ de xp̃isto adepto xp̃isti ꝑ sortio ⁊ cupiat indesinẽter mori selã ⁊ viuere deo Tũc tãdẽ dimittit ⁊ pace ⁊ vt nõ videat mortẽ ⁊ q̃ mortẽ ꝓdidit et vitam inuenit

Sermo p̃m⁹ in septuagesima

Magna michi cõsolatio ẽ fratres mei in verbo illo domĩ ⁊ qui ex deo ẽ verba dei audit Propterea enĩ vos libenter auditis ⁊ quia ex deo estis Nec ignoro q̃ in loco alio dicat scriptura Ex ipso ⁊ ꝑ ip̃m et in ipso sũt oĩa Dz multo aliter sunt ex eo q̃ scd̃m beati iohis euangeliũ nõ ex volũtate carnis nati sunt ⁊ ſ ex deo p̃ũ Et inuenies ab eodẽ iohe in epla sua scriptũ Omis qui nat⁹ est ex deo nõ peccat ⁊ ſ generatio celestis ꝓseruat illũ Nõ peccat inq̃t id est q̃ peccatum non manet in peccato ⁊ quia conseruat illum vtiq; vt pene non possit ea que falli non potest celestis generatio Diue nõ peccat id ẽ tantũdem est/ac si non peccet ⁊ propterea scilicet q̃ nõ imputatur ei peccatum ⁊ generatio enim celestis / eã in hac parte conseruat illum

Sed generationẽ istam quis enarrabit ⁊ Quis p̃t dicere ego de electis sum ego de predestinatis ad vitã ⁊ ego de numero filiorũ ⁊ Quis inquam potest ⁊ reclamãte nimirum scriptura neſcit homo si sit dignus amore an odio⁹ Certitudinem vtiq; nõ habem⁹ ⁊ sed spei fiducia consolatur nos ⁊ ne dubitationis hui⁹ anxietate penit⁹ cruciemur Propter hoc data sunt signa quedam et

índicia manifesta salutis: vt ídubitabile sit cũ esse de numero elẽ-
tis in quo ea signa pmãserũt Propter hoc inquã quos pscíuit deꝰ & pdestinauit cformes fieri filij sui: vt q̃ bus ærtitudinẽ negat causa sollicitudinis: vel fiduciam pstet grã cõsolatois Hoc enĩ est vñ semp sollicíti in timore et tremore. huiicemur necesse est sub potẽti manu dei: qm̃ q̃les sumꝰ nosse possumꝰ vel ex pte: q̃les ãt futuri sumꝰ id nosse penitꝰ nob impossibile Itaq; q̃ stat videat ne cadat: et in ea forma q̃ salutis índicatũ ẽ. & argumẽtũ pdestinatois pseueret atq; pficiat // Porro ínter ea que fiduciã pstãt. & materiã spei. vnũ id maximũ est. de q̃ nunc æpimꝰ loq̃: q̃ ex deo ẽ verba dei audit Nõnullos enĩ sic interdũ audientes iuenies. ac si nichil ad eos ptineãt q̃ dicuntur: nõ intrare cor suũ. nõ discutere mores suos. nõ cogitare ne forte qđ audíũt dictũ sit ꝓpter eos Magis ãt si forte sermo dei viuꝰ et efficax. q̃ suo et nõ eiꝰ q̃ loq̃tur arbitrio ferẽ quocũq; volueríit: si inquã manifeste aduersꝰ vitia illa præsit. quibꝰ sese illi sentiũt obligatos. dissimulãt. & auertũt oculos cordis: aut q̃libz adinuẽtione palliãt vitia: & seduãt miseri semetipsos In hijs ergo salutis signa nõ video: magis ãt vereor ne forte ꝓpterea nõ audiunt verbũ dei: q2 non sũt ipsi ex deo In vob frẽs grãs deo. vere ínuenio autes audiẽdi: nimirũ ad índemnitatẽ vã sine mora apparent frãis verbi Dz eã interloquẽdũ fateor: nõnũq; ego sentio feruorem studij vestri Etenim q̃to habundantꝰ fuerit. tãto ãpliꝰ replet vbera viriꝰ spũs sci: & tãto ꝯpiosius datur qđ ꝓpinet vob: q̃to citius qđ ꝓpinat hauritis Propterea sepius loquor vobis. ea ꝓter cõsuetudinẽ ordinis nri: scio enim q̃s dixit: si qđ superogaueris. ad reddito tibi // Iniã septuagesime frẽs hodie celebrat: cuiꝰ nomẽ in vniuersa ecclia celebre satis habet Jam vero dilo vob karissimi quã plurimũ in hoc noie cõpatiee mihijpsi: & cõmouet intra me spũs meꝰ. suspirans nimiũ ad patriã illam: vbi nec numerꝰ est nec mẽsura nec pondꝰ Odiu enĩ in pondere & mẽsura & numero. vniũsa corpoties & aie bona recipio: Quãti mercenarij in domo pris mei habũdãt panibꝰ: ego aũt hic fame pco Nã de corpali abo ad adã dictũ est: & pcenit vsq; ad me In sudore vultus tui vescerís pane tuo Sed & ad laborauero. panis dat michi i pdẽ: potus in mẽsura: pulmẽta i numero Et de corpali quidẽ sic Quid vero de spirituali: Vtq; pusq; comedam suspiro: atq; vtinã cũ suspirauero & flenero. vel fragmẽtũ exiguũ merear de celesti cõuiuio: etiam tanq; catellus edam de miis que cadũt de mensis dñorum Oihrlm ciuitas regis magni. qui ex adyspe flumenti sagat te. & quam fluminis impetus letificat. in te nec pondus vtiq; nec mensura: sed sanctas est et affluentia summa. Sed nec habes munerum: quippe cuius participatio eius in idipsum. Ego vero qui

tot9 sum in via ſſitudine q numero? quādo veniam ad vnā illam quā te quero? Quando ſaciabor oppotente glozia tua domine? quādo inebzia bor ab vbertate dom9 tue. et torrē te voluptat̄ tue quādo potabis me? Nunc enim tam exigua sunt stillicidia ſtillantia sup terrā: vt nec glutire quidē possim salutē meam. Dic oīno sic intrā est stratus? qz oīa mō dantur i pondere et numero et mensura: sed veniet dies qñ sūt omnia cessatura. Nam de numero quidem legim9: qm̄ sapiēcie illi9 non est numer9 Et in alio loco apud eūdē pphetā. Delectatiōes in dextera tua vs̄ in finē. Audi eā apud aplm. pōd9 sn̄ pōdere. Dup̄ modū inq̄t et in sublimitate eternū pōdus glozie. Audi pond9 eternū: sed attende qđ pmuserit supza modū. Dic et xp̄m audio. mensurā sine mensura pmittentē Mensurā inquit confertā. coagitatā q supefluentē Dz quādo veniet ista? Profecto in fine septuagesime: qđ est temp9 captiuitat̄ nostre Dic enī legim9 q captiuita babilonijs filij isr̄l. terminū acceperunt ānoz septuagīta: quib9 trāsactis redierūt in sua: cū ī stauratū est templum. et ciuitas reedificata Atuero captiuitas nrā frēs quādo finietur? que tot ānis ab initio vtiq; mūdi pteditur? Quando liberabimur a seruitute ista? An̄ testaurat ihesus alē ciuitas scā? Vtiq; cpleta hac septuagesima. q ex denario et septenario constat? propter decem mādata que accepimus: et septem impedimenta quib9 a mandatorum obedientia tē tardamur. Primum enim impedimentū nostrū et occupatio grauis est ipā necessitas huius miserie corpo t̄: qđ dū modo sompnū. mō abū. modo vestim. etera q; silia querit: haud dubiū qn frequēter impediat nos ab exercitio spirtali. Secūdo loco ipediūt viāa corpis: vt ē leuitas/suspitio. ipatientie atq; inuidie motus. laudis appetit9 q simulia: q̄ cotidie experimur in nobis. Tercium et quartum impedimentū accipe pspectatem huius seculi et adū sitatem. Diuit enim corpus quod corrumpitur aggrauat animam: sic deprimit et terrena inhabitatio sensū multa cogitantē Vtiq; ergo caue tanq̄ a laqueo tēptatiōis: et querе arma iustiae a dextris et a sinistris. Quītū ipedimentū grauissimū q periculosissimū: ignorantia ista est In multis enim oīno inscitum habem9 quid agere debeam9: ita vt quid oremus sicut oportet nesciamus. Dextum impedimentum est aduersarius noster: qui tq̄ leo rugiens circuit querens quē deuoret / Atq; vtinam in septenis tribulationib9 istis liberaremur? vt vel i septima non tangeret nos malū: nec apphenderet nos periculum in falsis fratrib9. Vtinā soli ipugnarēt nos maligni spūs cū suggestiōib9 suis: et nichil nocerēt homines pniciosis exēplis/psuasiōib9 importunis. sermonib9 adulatiōis q detractionis. atq; alijs mille modis. Vide t̄ere te q̄ncanū sit: vt adūs9 hec septē pricula q̄bus ipedimur. septiformis sci spūs auxilio subleuemur. Po

hȳs enim septē. quib9 ab obseruantia decalogi retardamur: in luctu penitētie septuagesima pñs agiē Dñ & retinēt uterum alleluia solēpne: et huānc trāsgressionis historia miserabilis ab exordio texenitur

Nemo secūd9 in lxx. de duplicī sopore

Demisit dñs sopozem in adam. Immisit & in seipm: factus est nimiū sēdus adam: sed est distantia forte non parua. Ille enim sopoatus videtur pre excessu contemplationis: xps miserationis affectu: vt in illū sopozem inmiserit veritas. in hūc caritas: cū vtraq; sit dñs. Aic enim iohānes euangelista Deo caritas est Et ipē dñs. Ego sum via veritas & vita. Nanc sopozem xpi soli9 caritatis fuisse nemo dubitat. vel no minetenus xpianus. Siquidem attribuit de leo non virtus plane ſ vicioz: ptāte propria ponens aiam: sompnū mortis exapiens ppria voluntate // Ceterum qualis q ille sopoz fuisse dicend9 est vel credēd9: quē misit dñs in adam. in quo sine sensu oīno doloris in mulierem edificandā costa sublata est de latere dormientis? Michi quidē non nisi incōmutabilis veritatis intuitū q abissū diuine sapientie cozporeis exceſſ sensib9 obdormisse videt: qđ ex eiȝ verbis vel maxime cōiici potest Hedirus nimiū indicat quo abisset. dū tanē eb2i9 de cella vinaria veniēs. & cunctuās illud magnū sacramentū. qđ tāto post in xpō q ecca aplūs cōmendauit: Hoc nūc inquit os ex ossib9 meis: & ppter hoc relinquet hō pārem q matrē. q adherebit vxori sue: & erūt duo in carne vna. Antibi penitus obdormisse videtur. q in hanc vocem exultatus erupit: & non magis dicere potuisse. ego dormio & cor meum vigilat? Verū id quidē sine preiudicio dixerim: si aliter visum fuerit: maxime si quid aliud in scōzū patrum paginis inuenitur Neq; enī oīem arbitroz fuisse sopozem. aut nostris similem somnis. quos nec contemplationis excessus. nec miserationis affectus. sed infirmitatis defectus immittit: quos nec veritas. nec caritas. sed necessitas parit. Grauc siquidem iugum sup filios adam: non ante in principio sup adam. sed nūc ita sup filios eiȝ. Quid nō grauc miserie: quib9 q viuere laboz est. quib9 q qđ paua videntur aduertere. sentire penitus nemo. ipse quoq; sensu alitatis v sus inuenitur oneri adeo vt nequeant sustineri. nisi alterna requc foueantur? Quid nisi laboz q doloz et afflictio spiritus ex omnibus que sub celo sunt. quando et illud ei grauissimum est. quo potissimum delectatur: vegetatio scilicet et sensificatio carnis? Minimum ēt sit ei dulce consortium. triste diuertium manifestat: dum vix tandem auelli potest: cum corruptio ipā corpozis penitus intolerabilis est vegetanti // Nane non similiter corpus. sed corpus quod corrumpitur aggrauat animam: vt immunem

ob hoc grauamine primi parentis
animā nouerās extitisse: donec cor
pus adhuc gereret incorruptū. Ni
mirum in libertate posuit eū deꝰ:
vt inter summa et ūsima versans
et in illa excæderet sine difficultate
et ad hec sine illecebra aut necessita
te descenderet. Illa penetrās natu
rali viuacitate et puritate mentis:
hec auctoritate dijudicans presiden
tis Deniq; adducta sunt animalia
ad adam. vt videret quid vocaret
ea: non ipse aliqua curiositate duc
tus est. vt illa videret. Non sic
in nobis libera ratio: sed vndiq;
reluctandum est. Die enim et ab in
fimis viseo quodā captiua tenetur
et a summis indigna repellitur: vt
neq; ab hijs sine dolore possit aucl
li: nec ad illa sine magno gemitu
vel raro queat admitti. Hinc nem
pe vim faciūt qui querunt animam
meam: vt clamare necesse sit. Infe
lix ego homo: quis me liberabit de
corpore mortis huius? Vnde pri
usq; comedam suspiro: quia regnū
celoꝝ vim patitur: et violenti rapi
unt illud. Nichilominꝰ tamen et
illic vnitas. Et hic tenenda diuisio
est: sicut et adam sopor ratus est in
templatione. et animalia nominū
impositione discreuit. Die nimirum
sic et abraham in sacrificio quidem
non volatilia. sed animalia legitur
diuisisse: et martha erga multa
turbatur. cum vnū sit necessarium.
Necessarium plane vnum et maxi
me necessarium: quoniā pars hec
optima que non auferetur. Cessa
bit diuisio cum venerit plenitudo:
et erit totus ciuitatis sancte ihrlm
participatio in idipsum. Intrā spūs
sapientie nō modo vnitas. sed eiā
multiplex est: interiora quidē in vni
tate solidans ꝑ sub iudicio exteriora
distinguens. Vtrūq; tibi in ꝓmiti
ua ecclesia commendatur: quoniā
multitudinis credentiū erat cor u
nū et anima una. nec volatilia scīde
rentur: diuidebatur aūt singulis p
ut cuiq; opꝰ erat. vt animalia sec
tentur. Dic igitur etiam in nobis
carissimi vnitas animorum: vnita
sint corda diligendo vnū. adherēdo
vni: et idipsum inuicē sentiēdo. Die
minuū exteriora ipsa diuisio. et cui
dit periculum/ et scandalum non in
currat: dum videlicet. et si propria
cuiq; tolerantia. propria quoq; in
terrenis agendis sententia. sed et
diuersa interdum dona sint gracia
rum. nec mēbra omnia actum eun
dē videtur habere: vnitas tamen in
terior. et vnanimitas ipsam quoq;
multiplicitatem colligat et constan
gat caritatis glutino et vinculo pacis.

Sermo primus in capite ieiunij
quomodo debeamus vngere caput et
faciem lauare

Hodie dilectissimi sacrū
quadragesime tempus
ingredimur: tempus mi
litie xpristiane. Non no
bis est singularis hec obseruatio: u
na omniū est quātūq; in eandem fi
dei conueniunt vnitatem. Quid ni
cōmune sit xpristi ieiuniū oīmbus
xpristianis? Quid ni caput suū mē
bra sequātur? Di bona suscepimus

ab hoc capite ? mala autem quare non sustineamꝰ ? An respuere tristia volumꝰ ? ꝛ communicare iocūdis ? Di ita est ; indignos nos capitis huiꝰ participatione pbamꝰ. Omne enim qđ patitur ille ; pro nobis ē. Qꝛ si in opꝰ salutis mē ei collaborare piget ? in quo deinceps membra nos exhibemus illi ? Non ē magnū si ieiunet cū xpō ; qui sessurꝰ est ad mensam patris cum xpō. Non est magnū si cōpatitur mē brō capiti ; cū quo ꝛ glorificādus est

/// Felix mēbrū qđ huic adhesit p oīa capiti ; ꝛ seqtur illud quo cūq; iret. Alioqn si forte abscindi separarīq; cōtingat ; pcurat statim necesse est eā spū vite. Qui cūq; enī capiti pximo nō cohereat ? vñ ei iam sensus aut vita ? Nec sane dicendū ē exposita occupet ; vt ne tunc qđem sit absq; capite. Germinabit rursū radix amaritudinis ; venenatū caput iterū pullulabit. Illud inquā caput ; qđ in eo contruerat aīa multier forte mater ecclia. Dico āt quādo p eam regenerat9 est in spem vite ; quē natura filiū ire mater carnalis ediderat. Videbit ergo iam si fuerit q̄ reuelatos habeat oculos cordis. ꝛ spūaliter intuicatur. Horrēdū oīno monstrū. corp9 hoīs. caput āt demonis habēs. Non solū aūt ? sed eā etūt sine dubio. nouissima homines illi9 peiora priorib9 ; cū vipereū id caput qđ pius fuerat amputatū. non absq; septē nequioribꝰ reuertatur. Quis non solo tremiscat auditu ? Tollens mēbrū xpi. faciam mēbrū demonioꝝ ? Abscisus a corpore saluatoris. sathane miser incorporabor ? Dit paul a nobis sē per exercenda ipsa cōmutatio frēs. Michi omnino adherere tibi bonū est o caput glorioſum et benedictū in seculaꝰ in quo et angeli prospicere concupiscunt. Dequar te quocūq; ieris. Di transieris per ignem non euellar a te ; nec timebo mala quoniam tu mecum es. Tu dolores meos portas et pro me dolens ; tu prius trāsis per angustum passionis foramen. vt latum prebeas sequentibus membris ingressum. Quis nos separabit a caritate xpi ? Ipsa enim est ; per quam omne corp9 per nexus et iuncturas excrescit. Hoc glutinum bonum quis meminit ysayas ; hec per quam bonū est et q̄ ioandum habitare fratres in vnū. Hoc vnguētum quod descendit a capite in barbam ? descendit eciam in oram vestimenti ; vt ne minima quidem fimbria careat vnctione. In capite siquidem plenitudo gratiarum ; de qua accepimꝰ omnes. In capite vniuersitas miserationis ; in capite inhaustis fons pietatis diuine ? in capite affluenti a tota spiritalis vnguenti ; sicut scriptum est. Vnxit te deus deꝰ tuus oleo letitie pre participibus tuis. Ipsum tamen quod tam copiose pater vnxerat caput ; maria vngere non veretur. Calumpniantur quidem discipuli ; sed respondet pro ea veritas. quia bonum opus operata. /// Deniq; et nobis hodie quid precipit in euāgelio ? Tu inquit cū ieiunaueris ; vnge caput

tuum ⁊ hꝛa dignatio ꝺ̄ni ꝓ
per eū/eo q̄ vnxerat eū: ⁊ nichilo
min⁹ tamē euāgelizās pauꝑibus
ait Vnge caput tuum Cōplacet ſi
bi pater in filio: ⁊ dū vox ſonat in
ethere ꝺeſcēdit ſp̄ūs in columba ꝑ
tatis ſtatres. q̄ xp̄i baptiſmo cr̄ſ
ma defuerit? Manet dñi ſp̄ūs ſup
ipſū: ⁊ vnctū ab eo quis dubitet?
Hic eſt filius me⁹ dilectus: in quo
michi bene cōplacui Hec plane ſpi
ritalis vnguenti fragrātia eſt Vnx
it pater filiū pꝛe p̄tꝛipib⁹ ſuis: in
quo p̄ cēteros ſingulariter cōplacet
ſibi Pater vtiq; diligit filium: af
fectu vtiq; diuino. ⁊ inexpto omni
creature Vnxit inquā pꝛe p̄tꝛipib⁹
ſuis: accumulans ſup eū vniuerſa
charismata benignitatis māſuetudi
nis. ſuauitatis: habūdanti⁹ repleꝫ
eum viſceribus miſericoꝛdie ⁊ miſe
rationis Vnctum denicꝫ miſit ad
nos: quem nobis exhibuit plenū
gratie ⁊ pietatis Dic a patre vnc
tum caput noſtrum: nichilominus
poſtulat a nobis vngl// Cū ieiu
nauerit inquit: vnge caput tuum
Ita ne aquam petit a nullo/fōſin
teſiens? Petit ſine dubio: aut cer
te repetit magis Ad fontem enī vn
exeūt flumina reuertūtur: vt iterū
fluant Nō vero vt min⁹ habēs q̄ꝺ
ꝺederat repetit xp̄ūs: ſed ne tibi pe
reat quecquid ad eum referre volu
eris Siquidem etiam fluminis aq̄
ſi ſtare cœperit: et ipſa computreſcet
⁊ inundatione facta/ſuperueniens re
pelletur Dic plane ſic gratiarū eſ
ſat decurſus. vbi recurſus non fue
rit: nec mora nichil augetur ingra
to: ſed q̄ꝺ acceperat ei vertitur in
perniciem Fidelis autē in modico:
cenſetur dignus muncre amplioꝛi.
Vnge ergo caput tuū: refundens
in eū q̄ ſupra te eſt. quicquid in te ē
deuotionis. quicquid delectationis.
quicq̄ affectionis Vnge caput tu
um: vt ſi qua in te eſt grā referatur
ad ipſū: nec tuam quereas gloriā.
ſed ipſi⁹ Vngit enī xp̄m: qui bon⁹
eius oꝺoꝛ eſt in oni loco // Me
mento ſane aduerſ⁹ ypocritas hūc
pꝛocꝛeſſiſſe ſermonem Nolite fieri ſi
cut ypocrite triſtes Nō omnimodā
nobis triſticiam interdixit: ꝟ que i
facie eſt moꝛam hoibus Alioqn̄ moꝛ
ſapientis vbi triſticia: ⁊ paulū quo
q̄ diſcipulos contriſtaſſe nō piget.
ꝓ eo q̄ triſtati ſūt ad ſalutem Nō
eſt talis triſticia ypocritaꝝ: non in
moꝛde ſed in facie eſt. Exterminant
enim facies ſuas. Nota pꝛoinde
q̄ non dixerit nolite eſſe ſicut ypo
crite triſtes: ſed nolite fieri. hoc eſt
fingi. Dic quippe vulgo dicitur.
Triſtem ſe facit. aut magnificat
ſe. et qui te beatificat in errorem te
induat: ⁊ ſimilia. que ſimulationis
ſunt non veritatis. Tu autem cū
ieiunaueris vnge caput tuum: et
faciem tuam laua. Exterminant
illi faciem: tu autem lauare iuberis
Eſt autem facies: que in facie eſt
conuerſatio. Hanc fideles xp̄iſti
ſeru⁹ lauat. ne quod offendiculum
pꝛebeat intuenti: ypocrita magis
exterminat. dum ſingularia magꝫ
et inuſitata ſectatur. Sed nec ca
put vngit: cui⁹ affectio elongat a
xp̄o: ⁊ vanis fauoꝛibus delectatur

Vngit potius semetipsū: vt propri
am fragrātā opinionē respergat.
// Aut certe q2 manifestū est non
esse caput ypocrite xpristū. nec suū
tamen qualecūq; caput vngere po
test; alius mens non xprie testimo
nio conscientie. sed adulatiōibus de
mulcetur. Date nob ayūt fatue v
gines de oleo vr̄o Cur hoc? Quia
in vasis suis oleū nō habēt. Dz non
est prudentiū huiusmodi oleū dare.
Quod enī sibi fieri nolunt: quādo
ipsi faciant alijs? Audi vero xphe
tam. qui inserta q occulta sapientie
suc reuelauerat deus. Oleū inquit
peccatoris non ipinguet caput me
um Emūt oleū istud ypocrite: sicut
dñs ait. Amen dico vobis: recepe
runt mercedē suā. Extermunāt enī
faces suas: vt appareāt hoib9 ieiu
nātes. Videsq; brevi sermone ypo
crisis & singularitatē notat: & ar
guit vanitatis? Vide eā q; pauci
& vrā deo suadet bona. & coram
hoibus prouidere. Vnge caput tu
um: q facē tuā laua. Hoc est. Die
te irreprehensibilē foris exhibe. vt
diuinā tibi conciliare studeas grām:
et ante oculos humanos non pro
priā quetas gloriā. ſ auctoris
// Potest tamen et alio modo lota fa
ies conscientia pura: & vnctum ca
put intelligi mens deuota. Quod
si id probas: aduersus duplex vici
um quod maxime solet appetere ie
iunantes. hec duo verba ablutiōis
q vnctionis dicta videntur. Alius e
nim ieiunat studio vanitatis: q hu
ic dicitur facē tuā laua. Alius ieiu
nat cū impatientia et rancore. q huic
opus est. vt caput vngat. Est aūt f
caput istud mens intenor: que tunc
vngitur i ieiunio cū spiritualiter de
lectatur in eo. An vero tibi nouū vi
detur? vt dicamus caput vngi ieiu
nio? Ego plus dico: eā impingua
tur. Nūquid non legisti q; scriptū
est. vt alat eos i fame? Est ergo ie
iunīū corporis. capitis vnctio: car
nis inedia. refectio vrbis Quid ni
dixerī vnctionē q; et medetur vulne
ribus: q expiat peccatis cōscientias le
nit? Emat igitur ypocrita ieiunio
suo oleum peccatoris? ego meū in
terī nō vendo ieiuniū: et ipsū nuchi
oleū est. quo vngar. Vnge caput
tuū: ne q̄d forte murmures aut im
patientie subeat. ſ Non solum autem
sed et gloriari in tribulatione: sicut
ait apostolus. Gloriare inquā. ſ ab
omni studio vanitatis: vt sit eā am
faces mūda. ab oleo peccatoris
// Sermo civsdē secūdus quomo
do conuerti debeamus ad deū.
Conuertimini ad me in toto cor
de vestro. in ieiunio q fletu et
planctu: et scindite corda vestra. et
non vestimenta vestra: ait dominus
omnipotens. Quid sibi vult dilec
tissimus: q; precipit dominus vt cō
uertamur ad eum? Vbiq; enī est et
omnia replet: q nichilominus com
plectitur vniuersa Quo me vertā:
vt cōuertar ad te dñe deus meus?
Si ascendero in celum tu illic es: si
descēdero ad infernū ades. Quid
tu iubes quo conuertar ad te supra
an infra? ad dexterā an ad sinistrā?
Cōsiliū istud est fratres mei: secretū
est. qd solū cordē amicis. ſ sicrū

regni dei est. apostolis reuelatur in aure: nam turbis nichil dicitur absq; parabola. Nisi quersi fueritis inquit et efficiamini sicut parvulus iste non intrabitis in regnū celorum. Agnosco plane quo velit vt conuertamur. Ad parvulū conuerti necesse est: vt discamus ab ipso. quia mitis est et humilis corde. Ad hoc siquidē paruulus datus est nobis. Deus idem et magnus est. sed in similitudine dñi: cui et dicitur. Exulta et lauda habitatio syon: quia magnus in medio tui sanctus israel. Quid tu inflatis o homo: quid extolleris sine causa? Quid altum sapis. et oculi tui omne sublime vident: quod tibi nō cedet in bonū? Sublimis quidem dominus: sed nō ita proponitur tibi. Laudabilis magnitudo illius: nō etiam imitabilis. Elevata ē magnificentia illius: et non poteris ad eam. Nec si te supra seipsum erexeris apprehendes. Ascendet inquit homo ad cor altū: et exaltabitur deus. Excelsus siquidem dominus: et humilia respicit: et alta alonge cognoscit. Humiliare: et apprehendisti. Hec plane lex pietatis: et propter hāc legem sustinui te dīc. Di forte sublimitatis esset via proposita. et illic iter quo ostenderetur salutare dei: nō ita facerent homines vt exaltarentur. nō crudeliter inuicem sternerent. inuicem conculcarent: nō impudenter reperent. manibus et pedibus conatē tur in altum. vt imponerent sese humeris super capita aliena? Et certe qui etendit supgredi proximos. multas inuenit difficultates: multos habebit emulos: multos patietur contradictores. ascendentes equidem ex aduerso. Nichil vō facilius est volenti: nō humiliare semetipsum. Hoc verbū est dilectissimi. qđ omnino nos reddit inexcusabiles: vt ne tenue quidem nobis velamē pretendere liceat. Sed iam ad hunc paruulum. ad māsuetudinis et humilitatis magistrum: quonam modo conuerti necesse sit videamus. Cōuertimini inquit ad me in toto corde vestro. Fratres si dixisset conuertimini. nichil addens: et esset nobis forsitan libere respondere factum est iam: aliud proponc mādatum. Hūc autem spiritualis vt audio conuersionis nos āmonet. que non vna die perficitur: vtinam vel in omni vita qua degimus in hoc corpore valeat consummari. Corporis namq; quersio si sola fuerit: erit nulla. Forma siquidem conuersionis est non veritas: vacuam virtute gerens speciem pietatis. Ni si ser homo qui totus pergens in ea que foris sunt. et ignarus interiorum suorum: putās se aliquid esse cum nichil sit: ipse se seducat. Dicat a qua effusus sum ait psalmista in persona huiusmodi: et dispersa sunt omnia ossa mea. Et alius quidam propheta. Comederunt inquit alieni robur eius. et ignorauit. Exteriorem quippe superficiem intuens. salua sibi omnia suspicatur. non sentiens vermem occultum. qui interna corrodit. Manet tonsura. vestis necdum mutata est: ieiuniorum regula custoditur: statutis psallitur

hozie: sed cor longe est a me dicit dominus. /// Attende sollerter quid diligas. quid metuas. vnde gaudeas aut contristeris: et sub habitu religionis animū secularē: sub pannis conuersionis inuenies cor peruersum. Totū enim cor in hijs quatuor affectionibus est: et de eis sacri prendū puto quod dicatur. vt in toto corde tuo conuertaris ad deum. Conuertatur proinde amor tuus: vt nichil omnino diligas nisi ipsū: aut certe propter ipsū. Conuertatur eā timor tuus ad ipsum: quia peruersus est timor omnis. quo metuis aliquid preter eum: aut non propter eum. Die q gaudiū tuum q tristicia. eque conuertantur ad ipsū. Hoc aūt ita fiet: si non nisi sōz eū doleas aut letris. Quid enim peruersū magis: q̄ letari cū male facere. et in rebus pessimis exultare? Sed et ea que sēm carnem est tristicia. mortem operatur. Si proximo siue proximi peccato doles/ bñ facis: q hec tristicia est ad salutem. Si gaudias ad munera grē: hoc gaudiū sanctū est q secuū: gaudiū in spiritu sancto. Debes q in dilectione xpisti fraternis congaudere prosperitatib9. aduersitatibus condolere: sicut scriptū est Gaudere cū gaudentibus: flere cū flentib9 Ne cū ne ipsa quidē est parupendenda corpalis cōuersio: quia spūalis huius āminicalū nosatur esse non parum Inde est q̄ in loco hoc dñs cū dixisset in toto corde: addidit prius in ieiunio. qđ vtiq; corpis est Volo tū āmonitos esse frēs meos. obser uandum illud non ab esis tantū: sed ab omibus illecebris carnis. et vniuersa corpis voluptate: ymo vero ieiunandū est longe amplius a vicijs. q̄ a cibis /// Dz est panis a quo vos ieiunare nolo. ne forte defiatis in via: et si nescitis. panem dico lacrimaū. Sequitur enim In ieiunio & fletu q planctu Exigit enim planctū a nobis: conuersationis preterite penitentia. Exigit fletum: desideriū future beatitudinis. Facte sū michi lacrime mee panes ait prophete: dum dicitur michi cotidie vbi est deus tuus Patū enim placet huius vite nouitas. qui nec dum vetera plangit: nec dum plangit admissa peccata: nec dū plāgit tempus amissū. Si non plangis: plane non sentis anime vulnera. cō scientie lesionē. Sed nec futura satis gaudia cōspiscis: si non cotidie postulas ea cum lacrimis Sinus tibi nota sunt: si non tenuit consolari anima tua donec veniant Addit deinde prophete Et scindite corda vestra: q non vestimenta vestra. Quibus verbis manifeste prior ille populus iudeorū. et dure cordis. et vane superstitionis arguitur. Crebra siquidem apud eos scissio vestium: sed non cordium esse solebat. Quando enim scinderentur corda lapidea: que non poterant nec arari dicit? Scindite inquit corda vestra: q nō vestimēta vestra. Quis in vobis e. cui9 volū tacere aurea vnū aliqđ solet obstinatior iuuenis? Scidit cor gladio spiritus quod est verbum dei: scindat istud. et in multas festinet

minutias dispartiri Alioqn non est conuerti ad dñm in toto corde. nisi fasso corde. Donec enim vnã illã accipias in ihrlm. cui9 est participatio eius inidipm. multa tibi interim preapiũtur. q si in vno offendens factus es omniũ reus. Ps domini multiplex ait sapiens. nec potes sequi multiplicem sine multiplici scissione. Audi denicq hominẽ quem sedm cor suũ inuenerat deus. Paratum iquit cor meum deus. paratum cor meũ. paratum ad aduersa. paratum ad prospera. paratũ ad humilia. paratũ ad sublimia. paratũ ad vniuersa quecũq; pœperis Vis pastorem ouiũ facere. vis regem gstituere populorum. paratũ cor meũ deus. paratũ cor meũ Quis vt quod scelis. ingrediens q regrediens. pergens ad imperiũ regis. Et dicebat de peccatoribus. Coagulatũ est sicut lac cor eorum. ego vero legem tuam meditatus sum. In cui corde duricia. unde animi obstinatio. quia meditatur quis non legem domini sed ppriam volũtatẽ. Dãdam9 itaq; corda nra dilectissimi. quatin9 integra proinde vestimẽta seruem9 Vestes enim nre vtutes sunt. Bona vestis caritas. bona vestis obedientia est. Beatus qui custodit vestimenta hec. vt non ambulet nud9. Denicq beati quorũ tecta sunt peccata. et caritas operit multitudinẽ peccatorum. Dandam9 corda sicut predictum est. vt hec vestimenta integra conseruemus. quemadmodũ cõseruata est tunica saluatoris. Nec modo seruat integram vestem sissi o cordis. et talare eam facit. q pollimitam. qualem a sancto patriarcha iacob accepit filius qui pre ceteris amabatur. Hinc nempe virtutum perseuerantia. hinc conuersationis pulchre discolor unitas. hinc illa est gloria filie regis in fimbriis aureis circumamicta varietatibus.

Potest tamen et aliter hec scissio cordis intelligi. vt si quid prauũ fuerit. scindatur ad confessionẽ. si durum ad compassionem. Quod ni scindatur vlcus. vt sanies effluat. Quod ni scindatur cor. vt viscera ab9 affluat pietatis. Vtilis pressus vtraq; sissio. vt nec clausum lateat peccati virus in corde. nec indigenti proximo claudam9 viscera misericordie. vt et ipsi misericordiã consequamur a domino nostro ihu xpisto. qui est sup omia benedctus in secula Amen.

Sermo in quadragesima de ieiunio. primus.

Rogo vos dilectissimi tota deuotione susci pite quadragesimale ieiuniũ. qd non sola abstinẽtia cõmẽdat. sed multomagis sacramẽtum. Nam si deuote vsq modo ieiunauim9. vtiq; seõ hoc tempe ieiunandũ nobis est multo deuotius. Di quid enim additur ad solitum abstinentie modum. nũquid non valde indignum est. vt onerosum sit qd ecclesia potat vniuersa nobiscum. Hactenus vsq ad nonam ieiunauimus soli. nunc vsq ad vesperam ieiunabunt

nobiscum pariter vniuersi. Reges
q̄ p̄nāpes. deus cum populo. nobi
les q ignobiles: simul in vnū diues
q paup. Hec idarco dixerim frēs:
ne quis forte turbet a pusillanimi
tate spiritus. et ieiunū p̄sens mi
nori deuotione suscipiat: dum se for
tasse meminerit p̄oris quoq; ieiunij
pond9 satis difficile tolerasse. Hoc
enī quando potest laborat aduersari
us noster. vt holocaustū nr̄m deuo
tionis pinguedine vacuetur: vt et
nun9 acceptum sit deo. q conscientia
nostra in spirtali gaudio min9 exhi
laretur: sicq; de pusillanimitate ta
lētie. eāam cōscientie pusillanimi
tas generetur. Cui9 astucias nō ig
norātes: tota obsecro aduersus eū
solliatudine vigilem9 Et quia hila
rem datorem dilugit deus. q ipā quo
q; cōscientia nostra amplioi exinde
fiduāa sublcuatur: vt deuotiora sint
nr̄a ieunia. solliate nobis totius ec
clesie p̄ponamus exempla /// Dz
quid de hijs loquor quos habemus
in hac ieuniorū obseruatione cōsor
tes: quasi non modo excellentiores
habeamus in ea duces ymo et secta
tores? Quāta deuotione susciendum nobis est. qđ a sāto moyse tā
q̄ hereditario iure traditur: cui spe
ciali pre ceteris p̄phetis p̄rerogati
ua facie ad faciem dns loquebatur?
Quāto feruore est amplectendum:
qđ helyas ille cōmendat igneo cur
ru raptus in celū? Ecce ei q̄ multa
milia a dieb9 illis generalis p̄ditio
nis inuasit: helyas tamen vsq;
odhuc p̄seuāte dño man9 eius cua
sit. Jam vero si cōmendāt ieiunū p̄
fens moyses q helyas. Quis mag
ni tamen conserui nostri: quantū cō
mendat illud ihus xp̄s dns noster.
quia q ipe totidem ieiunauit? Qua
lis ille est non dicam monach9 sed
xp̄ianus: qui min9 deuote ieiunū
suscipit. qđ ei tradidit ipe xp̄is9?
Denicq; tāto deuoti9 imitādū e nob
dilectissimi xp̄i ieiunantis exēplū:
quanto certi9 e propter nos eum ie
iunasse/non propter scipm /// Je
iunemus ergo cautissime et deuote ie
iunemus sancto hoc quadragesime
tempore: ita sane vt nouerim9 qua
dragesimā nostram non solos qua
draginta dies habere. Continuan
da enī nobis est quadragesima cū
tis diebus misere vite huius: dum
p auxiliū gr̄ae que in quatuor euā
gelijs p̄mendatur necesse est decalo
gum legis iplere. Erāt plane. qui
pauissimos dies istos ad penitenti
am sufficere credūt: cum totum vite
hui9 tempus constet ad nichil aliud
constitutum. Quente dñm ait pro
pheta. non solum quadraginta die
bus. sed dum inueniri potest: inuo
cate eum dum prope est? Neq; enim
tūc erit inuocandi tempus. quando
nemini proximus erit deus: sed a
lijs quidem presens: alijs vero ni
mis valde remotus Interim sane ex
eo q proximus dicitur manifestum
est q nōdum habetur: et tamen ha
beri q inueniri facile potest. Quis ti
bi videtur ei proxim9 fuisse. qui inci
dit in latrones? Utiq; q frat cū ea
miam Ergo quia toto hoc tpe mīe
proxim9 q̄rite dñm cautissime dum
inueniri potest: inuocate eum dum

prope est. // Verumptamen pñtis quadragesima maiori nobis est fer uore querendus: que non solū pars sed et sacramentū est totius temporis huius. Propterea si forte diebus cæteris studia nra aliquatinus intepuerant: dignum est vt nūc in feruore spiritus recalescant Qz si gula sola peccauit: sola quoq; ieiunet et sufficiat. Si vero peccauerūt et cætera mēbra: nec ieiunent et ipā: Ieiunet ergo oculus qui deprædatus est aiam: ieiunet auris. ieiunet lingua. ieiunet manus: ieiunet et anima ipā Ieiunet oculus a curiosis aspectibus et omni petulantia: vt bene humiliatus mereatur in penitentia: q male liber vagabatur in culpa. Ieiunet auris nequiter pruriens: a fabulis et rumoribus. et quecūq; otiosa sūt. et ad salutē minime pertinentia Ieiunet lingua a detractione et murmuratione. ab inutilibus. vanis. atq; scurrilibus vbis: interdū quoq; ob grauitatem silencij. et ab ipsis que videri poterant necessaria. Ieiunet manus ab otiosis signis: et ab opibus omnibus que nō sunt imputata. Sed et multomagis ipa ieiunet a vicijs: et ppria voluntate sua. Eteni sine ieiunio hoc/cætera a dño reprobāt: sicut scriptū est Cum in diebus ieiunior vestroz; voluntates vestre inueniūtur.:.

Sermo eiusdem secundus de ieiunio. et oratione

Q Via ieiunij qdragesimalis tempus aduenit. qđ tota deuotione suscipere monet caritas vestra: dignum duxi aliquatinus exponere quo fructu. et quemadmodum oportet ieiunare. /// Primū quidem fratres pro eo q ab ipsis quoq; licitis abstinemus: ea nobis que prius peccauimus illicita condonantur Quod vero est condonari cōmissa: nisi ieiunio breui / iciunia redimi sempiterna: Gehēnam quoq; metuimus. vbi nullus vnq; abus est. consolatio nulla. terminus nullus: vbi guttam aque diues postulat: et accipere non meretur. Bonū est ergo et salutare ieiuniū. quo redimūtur eterna supplicia: dū remittuntur hoc mō peccata Non solū autem abolitio est peccatoz. sed extirpatio viciorz; non solū obtinet venia. sed meretur gratiā: non solum delet peccata preterita que peccauimus: sed et repellit futura que cōmittere poteramus // Dicā vnum adhuc qđ facile capiatis: sepius ni fallor experti. Ieiunium orationi et deuotionem et fiduciam donat. Et vide quemadmodum sibi inuicem et ieiunium et oratio soccurrunt: sicut scriptum est. Frater adiuuans fratrem: ambo consolabuntur Oratio virtutem impetrat ieiunandi: et ieiunium gratiam promeretur orandi. Ieiunium orationem roborat: oratio sanctificat ieiunium. et domino reprecentat Quod enim nobis ieiunium prodest: si relinquatur in terra. qđ absit? Dubie rectie ergo ieiunium pēna quadam orationis. Verum huic ne forte minus sufficiat: alteram quoq; necesse est soccurri. Oratio iusti ait scriptura: penetrat celos. // Sunt ergo

ieiunio nō vt facile celos penetret
ale duc: oationis scilicet atq; iusti
cie. Justicia vero que est nisi que vni
cuiq; reddit quod suū est? Noli er
go quasi solum attendere deum: de
bitor es etiam prelatis & fratribus
tuis. Nec vult deus vt perupen
das: quos ipse quoq; minime peru
pendit. Neq; enim sine causa ait a
postolus: prouidentes bona non so
lum coram deo. sed etiam coram ho
minibus. Dicebas fortasse: suffiat
michi si tantum deus approbat qd
ago. Que michi de humano cau
iudicio? Sed certus sis q ei mini
me placet. quicquid cum scandalo fi
liorum eius & contra voluntatem
ipsius feceris: cui obedire te tanq̄
eius oportebat vicario // Sanc
tificate inquit ieiunium: vocate ce
tum. Quid est cetum vocare? Vni
tatem seruare: pacem diligere: fra
ternitatem amare. Superbus ille
phariseus ieiunium habuit. ieiuni
um sanctificauit: qui nimirum et ie
iunauit bis in sabbato: et gratias
egit deo. Sed non vocauit cetum
dicens. Non sum sicut ceteri homi
num: ideoq; ala vna nitens ieiuni
um eius non pueuit in celum Vos
ergo carissimi lauate manꝰ vestras
in sanguine peccatoris: et omnino
solliciti estote. vt alas duas habeat
ieiunium vestrum. sanctimoniam si
mul et pacem: sine qua nemo vide
bit deum. Sanctificate ieiunium:
vt pura intentio & deuota oratio il
lud diuine offerat maiestati. Voca
te cetum: vt congruat vnitati. Lau
date dominū in tympano et choro:
vt contoros sit mortificatio carnis.

// Vero quia q de ieiunio q de d
iustitia aliqua diximꝰ: dignū est vt
de oratione pauca loquamur. Hec
enim quanto efficatior est si fiat vt
debet: tanto callidiꝰ impedire ab ad
versario solet. Interdū enim grauiter
impeditur oratio a pusillanimitate
spiritus: & timore inmoderato. Hoc
autem tūc solet fieri cum sic cogitat
homo pprium indignitatem: vt nō
conuertat oculos ad diuinam benig
nitatem. Abissus enim abissum inuo
cat: abissus luminosa abissum tene
brosam: abissus mie abissum miserie. Profundū nāq; est cor hominis
& inscrutabile. Sed si magna est
iniquitas mea: multo maior ē dīne
pietas tua. Ideoq; cum ad meipm
turbata fuerit anima mea: memor
ero multitudinis mie tue. & respiro in
ea: & cū introiero in potestias tuas,
nolo memorari iustitie tue soliꝰ //
Deceptū sicut piaculū ē si fuerit ora
nimis timida: sic in qrenda pte nō mi
nꝰ/oio & maiꝰ piaculū est si forte fu
erit temeraria De hijs q sic orant
audi quid loquatur ad prophetam
dominus Clama ne cesses: q̄si tuba
exalta vocem tuam &c. Quasi tuba
inquit: quia in spiritu vehementi in
crepandi sūt temerarij. Hi etenim
querunt: qui seipsos nondum inue
nerunt. Nec hoc dico vt peccatori
bus auferam orandi fiduciam: ꝑ vo
lo eos orare tāq̄ gentem que pecca
tum fecerit. nō iustitiam Orent pro
indulgentia peccatorum suorum in
animo contrito et spiritu humilita
tis: quēadmodum publicanus ille

Deus inqt ꝓpitꝰ esto michi peccatori Temeritatē enī dico. quando is i cui⁹ ꝙscientia peccatū adhuc ā diē aliquod tegit. ambulat i magnis ⁊ in mirabilib⁹ super se: minꝰ solliciatus pro periculo aie sue. ⁊ Teraū periculū est: si sit ozo tepida. ⁊ nō ex viua affectione pdēs Timida quidē oratio ælū non penetrat: quia restringit animū timore i moderatus: vt omnino nō dicā nō ascendere ꝫ nec pcedere querat Tepida vero in ascensu languescit ⁊ defit: eo q nō habeat vigorem Nā temeraria ascendit sed resilit. resistitur enim ei ⁊ nec tantum non obtinet grām: ꝫ meretur offensā Que vero fidel⁹ ⁊ huiꝰ ⁊ feruēs ozō fuerit ælū sine dubio penetrabit: vñ certum est/ q vacua redire nō possit.

Sermo de periculis temptatiōnū et triplici modo orationis teraꝰ

Caritas qua pro vobis solliciatꝰ sum ffēs mei. cogit vt loquar vobis: ⁊ vrgente ea multa sepiꝰ loquerer: nisi tam multę occupationib⁹ impedirer. Nec mirū si solliciatus sum p vobis: cū inueniā in memet ipso materiā multā. ⁊ occasionē solliciatudinis Quoties enī ꝓpriā miseriam ⁊ multimoda attendo pericula haud dubiū quin ad meipsū conturbet anima mea. Nec minor michi solliciatudo est pro singulis quibusq vestrū: si tamē diligo vos tanq̄ me ipsum. Nouit ipe qui scrutatur ozda. quoties in ozde meo ꝓpriæ solliciatudini ꝑponderat solliciatudo vestra. Nec mirum si multa est michi solliciatudo. et timor magnus conturbat me. sup oīb⁹ vobis: quos video i tāta miseria. ⁊ i tātis cōstitutos esse periculis. Ipi ei vt manifestū est. gestam⁹ laqueū nostrū: nobiscū vbiq; ꝓpriū arāferim⁹ inimicum. Carnē hanc loquor de peccato ngtam. in pcō nutritam ⁊ ozruptā nimis ipsa origine: sed multo āplius prava cōsuetudine viciatam. Hinc est q tam aciter aduersꝰ spm̄ cōcupiscit caro. q assidue murmurat. et impatiens est discipline ⁊ q illiicita suggerit. q nec rationi obtempat: nec inhibetur vllo timore. Huc accedit. hanc adiuuat. hac vtitur ad impugnandos nos callidissimꝰ serpens ⁊ cui nullum aliud desiderium est. nullum studium. nullum negocium: nisi effundere sanguinē aiaꝝ. Hic est qui iugiter machinatur malū. qui desideria carnis instigat: q̄ cōcupiscētie ignē naturalem quodāmodo venenatis suggestionibus suffiat: illiicitos motus inflāmat. peccati occasiones parat: et mille nocēdi artib⁹ ozda hominū temptare non cessat. Hic est qui manꝰ nrās ꝓprio angulo alligat: ⁊ vt dicatur baculo nostro nos cedit: vt caro q data est nobis in adiutoziū: in ruinam nobis ⁊ in laqueum fiat. ⁊ Sed quid prodest indicasse pericula si nulla cōsolatio. nulla adhibeātur remedia? Grande quidem periculū est et grauis lucta. aduersus domestīcum hostem: maxime cum nos aduenę simus. et ille ciuis ⁊ ille suam inhabitet regionē: nos exules

simus ⁊ peregrini ⁊ magnum quoq; discrimen aduersus dyabolice fraudis astucias. tam crebros ꝑmo continuos habere conflictus ⁊ quem nec videre quidem possumus ⁊ et quem nimis astutum fecerit tam natura subtilis. q; longa exercitatio malicie huius. Verumptamen in nobis est si vincere volumus ⁊ q nemo nostrū in hoc certamine dicatur inuitus. Dub te est o homo appetitus tuus ⁊ et tu dominaris illius. Potest inimicus suscitare temptationis motum ⁊ sed in te est si voluerit dare vel negare consensum. In tua facultate est si voluerit inimicum tuum facere seruum tuum ⁊ vt omnia tibi cooperentur in bonum. Ecce enim inflammat inimicus desiderium tibi vanitatis. aut impatientie / cogitationes ingerit. aut exacuat libidinis motum ⁊ tu solūmodo ne consentias ⁊ et quocūq; restiteris sic. totiens coronaberis. Verumptamen negare non possum fratres. molesta sunt hec et periculosa ⁊ sed est et in ipso certamine si viriliter resistimus pia quedā tranquillitas de conscientia bona. Credo etiam si cogitationes istas q; cito in nobis aduertimus non patimur remorari ⁊ sed in spiritu vehementi animus aduersus illas exacuatur ⁊ quoniam inimicus confusus abscedet. nec tam libenter illico reuertetur.

d / Sed qui sumus nos aut que est nostra fortitudo ⁊ vt tam multis temptationibus resistere valeamus ⁊ Hoc erat certe quod querebat deus. hoc erat ad quod nos perducere satagebat ⁊ vt videntes defectum nostrum. et q; non est nobis auxilium aliud ⁊ ad eius misericordiam tota humilitate curramus. Propterea rogo vos fratres. vt semper ad manum habeatis tutissimū orationis refugium ⁊ de qua etiam pauloante memini me in fine sermonis esse locutum. Verumptamen quociens de oratione loquor. Vba quedam humane cogitationis audire michi videor in ordine vestro ⁊ que ⁊ ab aliis frequenter audiui ⁊ ⁊ nonnūq; exptus sum vel in memetipso / Quid enim est q; licet nūq; ab oratione cessemus ⁊ vix vmq; experti videtur aliqs nostrum. quis sit orationis huc fructus ⁊ Dicit ad orationem accedimus. sic et redire videmur ⁊ nemo nobis respondet verbum. nemo quicq; donat ⁊ sed laborasse videmur inassum Sed quid dicit in euangelio dominus ⁊ Nolite iudicare secm faciem ⁊ sed iustum iudicium iudicate. Quid est autem iustum iudicium. nisi iudicium fidei ⁊ quoniam iustus ex fide vivit ⁊ Ergo iudicium fidei sequere. et non experimentum tuum ⁊ quoniam fides quidem verax est ⁊ sed et experimentum fallax. Que est ergo veritas fidei ⁊ nisi quam promittit ipse filius dei ⁊ Quecunq; orantes petitis ⁊ credite quia accipietis. et fiet vobis. Nemo nostrū fratres ponderet orationem suam ⁊ dico enim vobis ⁊ q ipse ad quē oramus nō ꝓpendit cū Priusq; egressa sit ab ore nro. ipse scribi cā iubet in libro suo ⁊ et vnū e duobus indubitāter sperare possumus ⁊ qm aut dabit qd petimus. aut quod nouit esse vtilius. Nos enim

quid ozem9 sicut opoztet nescim9: ꝫ miserek̄ ille super ignorantia nostra: ⁊ oationem benigne suscipiēs. qđ nobis aut omīno non est utile aut non tam alto donari necesse est. mīme tribuit: Oratio tamē ifructuosa non erit: ita sane si frequentemus qđ monemur in psalmo. id ē si delectemur i domino. Ait enī sanctus dauid Delectare i domino: ⁊ ipē dabit tibi petitiōes oꝛdis tui. /// Sed qđ o ꝓpha tā absolute monet delectari in domino: ac si ad man9 nobis sit huiꝰ modi delectatio? Delectationē tibi/sompni/q̄ętę/ ⁊ ceteroꝝ que interea sūt nouim9: de9 autē quā delectationē habet vt i eo delectemur? Fres mei seculares hꝰ dicere possūt: vos nō potestis. Quis enim vestꝝ est qui nō sepe exptus sit cōscientie bone delectationē: et qui nō gustauerit saporē castitatę/humilitatis/ caritatę? Non ē hec delectatio ibi/ neq; potꝰ aut similis cuilibet rei: delectatio tamē est. et maior oīnibꝰ illis. Diuina enī et nō carnalis delectatio: ⁊ cū in hijs delectamur. plane delectemur i domino. /// Dꝛ forte causātur multi q affectū hūc delectabilem et dulcorē sup mel et fauū cautius expiant. nimiū q3 tēptationibꝰ inteū exercēt: multoq; viriliꝰ agunt. si virtutes ipas nō pro delectatione quā expiant: sed p virtutibꝰ ipis. et p solo bīplacito dei tota intētione et si nō tota affectione sectantur. /// Nec dubiū qn optime cōpleat (qui hmōi est ꝓphete) admonitionē. qua dicit/ delectare in domino: qm̄ nō de affectu loquitur sed de exercitio. Affectꝰ enim ille est beatitudinis: exercitiū vero vitatis. Delectare inqt in dño. Ad hꝰ tendere. ad hoc conate. vt in dño delecteris: ⁊ dabit tibi petitiones oꝛdis tui. Dꝛ cōsidera q petitiōes oꝛdis dixerit: quas approbat in diuinationis. Nec habes vñ causeris: ꝫ vñ magis toto vel affectu in grātiū actione verseris? quādo quidē tota sup te aura ē deo tuo. vt quotiēs ignorās queris qđ tibi inutile est. nō te audiat sup hoc: sed mutet illud vtilioꝛi dono. Dic ⁊ pater carnalis. puulo queenti panē libenter porrigit: queenti cultellum quem nō necessarium putat nō consentit: ꝫ magis ipse panem ei quem dederat frangit: vel ab aliquo ministroꝝ frangi precipit: vt ille nichil habeat pcali. nil laboris. /// Pcora petitiones oꝛdis i tribꝰ credo ꝓsta te: nec video qđ pter illa deꝰ qđ sibi debeat postulare. Duo quidē huiꝰ tempis sūt: id est bona oꝛporis ⁊ bona aie. Terau vero ē bītudo vite eterne. Nec mireris q bona oꝛpis a deo dixerīt ee queenda: qm̄ ei9 sūt oꝛpalia oīa sicut ⁊ spiritalia bona. Ab eo ergo est petendū ⁊ sperandū nobis: vnde possim9 in ei9 seruicio sustētari. Detūpen pro necessitatibꝰ aie orandū nobis est ⁊ frequentiꝰ et feruētiꝰ: id est pobtinēda gratia dei. aīmeq; virtutibꝰ. Dic ⁊ pro vita eterna tota pietate ⁊ toto nobis oādū ē desiderio: vbi nimiū oꝛpis ⁊ anime plena ⁊ pfecta est beatitudo. /// In hijs tribꝰ vt oꝛdis petitiōes sint: tue

nobis sunt obseruãda Nam ⁊ in p̃ma q̃dẽ superfluitas ⁊ in secũda impuritas ⁊ elatio interdũ subrepe solet in tertia Hõnũq̃ enĩ temporalia q̃ri solent ad voluptatẽ: virtutes ad ostentationẽ Sed eã vitam eternã fortassis aliquis nõ in humilitate que tũt: sed tanq̃ in fiduciã suoꝝ meritoꝝ Hoc hoc dico q̃n accepta grã fiduciã donet orandi: ſ nõ oportet vt in ea constituat quisq̃ fiduciam impetrãdi Hoc solũ conseruũt hec p̃ma dona: vt ab ea mia q̃ tribuit hec: speretur eã aplicza // Dicit ergo oõ quep temporalib9 est: arcea solas necessitates restricta ⁊ sit oõ que p virtutib9 aie est ab omni impuritate aliena: ⁊ arcea solũ bñplacitũ dei intẽta: sit ea q̃ fit pro vita eterna i omni humilitate: p̃sumẽs de sola vt dignum est miseratione diuina // Sermo eiusdem quart9 de oratione dñica.

Fiat voluntas tua: sicut in celo ⁊ in terra Volũtas dñi fecit: que p̃ius ãgelos creauit faciens: eosdẽ postmodũ i eis facta beauit Dicit enĩ verbum qđ erat in p̃ncipio: carnẽ suscipiẽs: dicẽ ⁊ verbum factũ caro: sic volũtas illa eterna in ãgelo facta est: cum ãgelicam oĩno in se absorbuit volũtatem. Quid ni dicaẽ facta in ãgelo ⁊ãi ãgelica facta est: Hec enĩ sũma illi9 felicitatis est: hic voluptatis celestis torrẽs q̃ diuina voluntas ipsa facta est eã angeloꝝ: vt quẽadmodum placet deo vniuersitas ãministrationis huiꝰ: sic ⁊ ipsi in omnib9 delectentur Hoc igitur oram9 vt sicut i celestib9 facta ẽ ita et terrenis: fiat eã i terrenis: vt sicut ãgel9 sic ⁊ hõ adherẽs vn9 cum eo spũs sit // Oz heu me q̃t obstacula sepant ⁊ q̃t phibẽt impedimẽta: Obiciat sese malicia media ⁊ obiciat infirmitas: obiciat ꝓpisceꝫtia ⁊ ignorãtia nr̃a // Inest enĩ nob a natura magꝭ ãt ab exterminatiõe nature affectio quedã pessima ⁊ libido nocẽdi: vt inextinguibilẽ iueniaẽ in miseris animab9 nr̃is malicie delectatio. Quid dõ lõgi9 a volũtate diuina? Plane chaos magnũ inter nos et illã firmatũ est in hac pte ⁊ãi semp cũ delectet pstare bñficia et ingratꝭ: nobis ꝓtrahat suggerat affectio etiã delissima vel innoxijs velle nocere. Hinc omnis cadit amaritudinis germinat ⁊ hinc iudic. hinc detractiões. hinc dissẽtiões pullulãt: hic siluescũt iimicicie At hec quidẽ germina vitulẽta p̃scidi semp necesse est falce iustitie ⁊ qua videliczꝫ extorquem9 a nob. ne aut faciam9 qđ nolum9 nobis fieri: ſ q̃ volum9 vt faciãt nobis hoies ⁊ nos eis eadem faciam9 Eradicari tñ aut extirpari a cordib9 nostris omino nõ potest malicia: donec in mundo fuerimus qui positus est in maligno Conteritur quidem serpentis caput: sed experiri est frequenter. calcanco insidiantem. // Secundo loco ipsa quoq; corruptibilis hui9 infirmitate corporis prepedimur: ne volũtas nr̃a diuine valeat cohere Nob q̃dẽ qđ molestũ sentim9 nõ p̃t non displicere ⁊ frequẽt i hijs volũtas nr̃a a diuina dissidet volũtate ⁊ aui

ne penit⁹ adiiciet̃ur/fortitudo est nobis necessaria: q̃ secũda spes est virtutis. Nec sola impedit affluẽtia corpis: ipedit ℔ cõtinuitas: qua multiplicib⁹ ℔ inexplebilib⁹ distrahimur desideriis. Quando ãt potent anfractuosa ⁊ angulis plena voluntas ei vnire ⁊ que rectissima est: ℔ oĩmodis indisciplinata? Heu michi dñe de⁹: quia vndiq; michi bella: vndiq; pricula: vndiq; impedimẽta. Quacunq; me vertam nulla securitas: ⁊ que mulcẽt ℔ que molestãt timeo: ℔ esurio et refectio: ⁊ somnus et vigilie: et labor ℔ requies militant cõtra me. Diuicias ⁊ paupertates ne dederis michi. erat sapiẽs: nimiũ q; vtrobiq; laqueꝰ: vtrobiq; periculum. Qz si reprimat tẽperantia cõtinuitatem: hoc quippe in hmõi remedium est: erit quidẽ ⁊ vnio iam nõnulla: sed plena non erit. Hinc ⁊ aplus de se fatetur. Ego ipse ait mente cõsentio legi dei: caro ne aũt legi peccati. Ex parte ergo gaudet: et ex pte dissidet: donec veniat quod perfectum est: ⁊ qđ ex pte est euacuetur. // Quarta est ignorantia: quam ⁊ ipsam nobis plurimũ obesse nõ ignoratis. Quo enim pacto voluntatem pfectam sequar: vbi ignoro eam? Cognosco autem tantum ex parte: ⁊ necdũ sicut cognitus sum. Propterea inquirẽda sũt nobis cũ omni desiderio incrementa prudentie: vt magis ac magis notam faciat nobis deꝰ voluntatem suam: vt sciamus quid acceptũ sit ei omni tempore. Die virtutum cõsummatio vnionem illã tam felicem tam desiderabilem cõsummabit. vt sit nobis cũ deo vna volũtas: ⁊ q̃ cũq; ei placet. placeant simul ℔ nobis: atq; hoc nobis erit vt de ãgelis supradictũ est oĩno perfecta iocunditas. // Oramꝰ aũt vt adveniat regnũ dñi: quo videlicet nobis plena sit de regni ptãte securitas. // Ex ãt petimꝰ vt sanctificetur nomen eiꝰ: oĩno sup nos in eiꝰ notitiam pgere cõtingamꝰ. Vbi nimirũ nobis in nobis ℔ felix securitas ℔ secura felicitas: in eũ qui sup nos est tota iam spũs vehemẽtia rapiemur. Sanctificetur nomẽ tuũ. Nomen eiꝰ glã eius. Et illa qñ nõ sãcta? Fiet tamẽ dicatur scã gloria eiꝰ cũ in scitate glorificatur a nobis: sicut ⁊ volũtate eiꝰ que eterna est in nobis fiet postulamꝰ. Hoc ergo pmũ fieri petimꝰ qđ maximũ est: vt nobis glorie illiꝰ innotescat scitas illibata. // Exinde qđ ad nos spectat optamꝰ et regni ptãtem propter securitatem: ℔ voluntatis eiꝰ in nobis pfectionẽ propter iocunditatem. // Sed quia necdũ illa perfectione gaudentes. nõ sine magno labore diuine possumꝰ obtemperare volũtati: opus est pane cotidiano. // Dimitte quoq; oberrantes ab ea. ⁊ delinquẽtes hoc est derelinquẽtes eã: necessario pro indulgentia supplicamus dicentes. Dimitte nobis debita nra q̃. // Ne forte in cadẽtes tidamꝰ post acceptã venã pcoꝝ. orandꝰ a nob̃ idẽ ipse est: ne inducat nos in tẽptationem. ſ magis eduear nos ℔ liberet a malo.

Sermo de peregrino ⁊ mortuo quintus.

OBsecram⁹ vos tanq̃ aduenas ⁊ peregrinos: abstinere vos a carnalibus desideriis. Felices qui se presenti seculo nequa̅ aduenas ⁊ peregrinos exhibent: imaculatos se custodientes ab eo. Neq; enim habemus hic manentem locum: sed futurum inquirimus Abstineam⁹ nos ergo a carnalib⁹ desideriis. que militant aduersus aiam: tanq̃ aduene ⁊ peregrini. Peregrinus siquidem via regia incedit: non declinat ad dexteram neq; ad sinistram. Et si forte iurgantes viderit nō attendit: si nubentes aut choros ducentes aut aliud qlibet facientes. nichilominus transit: quia peregrin⁹ est. et non pertinet ad eum de talibus. Ad patriam suspirat. ad patriam tendit: victum ⁊ vestitum habens. nō vult aliis onerari. Stus plane qui suum sic agnovit. sic deplorat incolatum: dicēs dño Quoniam aduena ego sum apud te ⁊ peregrin⁹: sicut omes patres mei. Magnum hoc quidem: sed fortasse gradus aliquis altior est. Nam peregrin⁹ etsi non admittetur ciuib⁹: aliqn̄ forte delectatur videre que fiunt. aut audire ab aliis. aut ipe narrare que viderit. His et hmōi et si nō penitus remanet vel detinetur. tamen et retardatur: dū minus memor patrie. minori accelerat desiderio. Nam ⁊ tantope potest in his delectari. vt iam non solum remoretur. ⁊ minus ato veniat: sed ⁊ remanēs ex toto. nec tarde q̃dem perueniat. Quis igitur est magis alien⁹ ab actib⁹ seculi q̃ peregrinus? Pro fecto quibus dicit apostolus: mortui enim estis. et vita vestra abscondita est cū xpo̅ in deo. Peregrin⁹ nimirū potest facile occasione viatici plus q̃ oporteat et detineri querendo: ⁊ p̄ grauari portando. Mortuus si desit ipsa sepultura: non sentit. Dic vituperantes sicut laudantes: sic adulantes audit vt detrahētes: ymo vero nec audit. quia mortu⁹ est Omnino felix mors q̃ sic imaculatū seruat: ymo penitus alienū facit ab hoc seculo. Ded necesse est: vt qui nō vivit in se. viuat xp̄us in illo Hoc est qd dicat apostol⁹. Viuo autem iam nō ego: vivit vero in me xp̄us. Ac si diceret Ad alia quidē omnia mortuus sum: nō sentio. nō attendo: nō curo. si qua vero sunt xp̄i: hec me vivū inueniūt et paratum Nam si nō aliud possū saltem sentio: placet qd ad eius honorē fieri video: displicet que aliter fiūt. Magn⁹ omnino gradus est iste: ac fortasse potest aliquid adhuc superius inueniri. In quo igitur querem⁹? In q̃ ergo putas: nisi in eo de quo nūc loquebamur q̃ raptus est vsq; ad tertiū celum? Quis enim prohibet tertium celū dicere: si quem gradum supra istos poteris inuenire? Audi igitur ipsum de tanta altitudine non in se gloriantē: sz dicentem. Michi autē absit gloriari nisi in cruce dñi nostri ihu xp̄i: p quē michi mūd⁹ crucifixus ē. ⁊ ego mūdo. Nō solū inq̃t mortuus sum mūdo. sz et crucifixus: qd est ignominiosum genus mortis: ego illi pariter. ⁊ ip̄e michi. Omnia

que mundꝰ amat crux michi sunt: delectatio carnis: honores: diuitie: vane hoim laudes. Que vero mundꝰ reputat crucē: illis affixꝰ sū: illis adhereo: illa toto āplectore affectu. An nō maior iste est secūdus? Primo gradu? Peregrinꝰ si prudēs est: nō obliuiscatur suę pegrinationis: licet tā labore ptranseat: nō magnope se aulicꝰ implicatur: mortuus eque blāda huiꝰ seculi spernit. Qui vero raptꝰ est vsq; ad tertium celū: crux illi est omne qđ mundꝰ inhereat: et hijs adhereat: q̄ mūdo crux esse videtur. Quis in hijs verbis apostoli illud quoq; non incongrue potest intelligi: crucifixum ei mūdū reputatione: ipsum vero mūdo crucifixum compassione. Crucifixū enī videbat mūdū obligationibus viciorum: et ipē crucifigebatur ei p̄ compassionis affectū. Pensemꝰ singuli in quo gradu q̄sq; sit positus: et studeamꝰ proficere de die in diem: qm̄ de virtute in virtutem videbit deus deoꝝ in syon. Maxime vero in hoc sācto tempe in omni obsecro puritate cōuersari studeamꝰ: vbi certus et breuis dierum numerus positus est: ne desperet humana fragilitas. Nam si dicatur nobis omni tempe solliciti estote oīno ad custodiendam puritatem cōuersationis vē: quis nō desperet? Nūc autem monemur breui dierū numero omnes aliorum tempm negligentias emēdare: vt vel sic gustemꝰ dulcedinem perfecte puritatis: et omī deinceps tpe in conuersatione nra sancte huius quadragesime vestigia clara resplendeāt.

Conemur igit̄ frēs sem̄ hoc tempꝰ tota deuotiōe suscipere: et nūc magis arma spūalia capere. Nūc enī generali quodā totius orbis exercitu grea inimicā salua tocius gregis ditur: beati qui sub tali duce strenue militarint. Toto siquidem āno domestica regis familia militat: et assidua est in bellorū prouentu: semel āt et certo tempe vniuersū imperiū generali cōgregatur exercitu. Felices vos qui domestici meruistis esse: quibus dicat apl̄us. Iam nō estis hospites et aduene: sed estis ciues sanctorum et domestici dei. Quid ergo facturi sūt qui toto āno pugnare deberunt: qui et ipi rudes et vacātes p̄ius spūalia arma arripiūt? Vtiq; solito amplius sollicite opus est insistere pugne: vt magna quedā victoria regi nostro ad glām: nobis proueniat ad salutem.

Sermo in natali sci bñdicti abbatis de eo qđ scriptū est. Et erat tanq̄ lignū qđ p. est. s. d. aquaꝝ.

Conuenientibꝰ vobis in vnū ad audiendum verbum salutis: magnus michi timor fres mei. ne q̄s forte minꝰ digne illud capiat. et non sicut capiendū est verbū dei. Sāo enī terram q̄ sepiꝰ supuenientem in se capit ymbrem. si fructum non fecerit reprobam force. et proximam maledicto. At ego vtiq; si possem bñdictiones vobis dare mallem: et nō maledictiones. Ymmo vero ipam benedictionē celestis

vtiq; patris nostri non meam: quã
cũ ipso quidẽ dignante accipitis pre
os meũ. opto vobis benedictionem
manere semp: nec in maledictionẽ
posse mutari. ℣ Celebramus ho
die magistri nostri gloriosi benedic
ti natale: pro eo vobis/ et de eo so
lempnis ex more sermo debet. Cu
ius dulcissimũ nomẽ cũ oĩ nobis io
cũ dilectõe ãplectendũ est: et honoran
dũ: quoniã ipse dux noster: ipse ma
gister: et legifer noster est. Delector
quidẽ et ego in ipius memoria: licet
non sine mea fatear confusione. Nã
inquã sine meo rubore. vbi hȳ pris
nomen audiã meẽorari. Est enĩ mi
chi de ipius imitatione vobiscũ seculi
abrenunciatio. et monasticæ pfessio
disciplinæ: ℟ singulariter sine vobis
cũ eo partiapo nomẽ abbis. Abbas
sum: et ego. O abbas et abbas. O
nomẽ vnũ: ℟ in altero sola magni
nois vmbra. ℣ Ministeriũ vnũ: sed
heu me qȳ dissimiles ministri: quã
to ministratio ipã dissimilis. Ne mi
chi si tã longe fuero a te beate bene
dicte in futuro: qȳ a tuæ vestigiis sancti
tatis longe remotior esse in pñti. ℟ Nõ
non michi hoc apud vos perorare
necesse est. ℟ Dico qȳ scientibus me lo
quar: tantũ peto vt pudorẽ hũc. et
hũc timorẽ meũ fraterna cõpassio
ne leuetis. ℣ Quoniã tamẽ oĩno
dispensatio michi credita est. et si
non habeo apud me qđ vobis appo
nã: quærã a bto bñdicto trepanes
qbus vos pascã. ℟ Reficiat vos scitas
cius: iustitia eius: pietas eius. Re volute
dilectissimi: qȳ nõ oẽs qui in processio
ne dñi fuerũt sua illi vestimẽta pro
quam ãnuente domino in proximo
straverunt. ℟ In illa inquã pressione
sumus celebraturi. quando venienti
ad passionẽ et sedenti super asellum
populi occurrerunt: non omnes ves
timenta sua prosternebant in via:
sed cedebant aliqui ramos de arbo
ribus. ℟ Non erat hoc magnum: qȳ
gratis acceperant gratis dabant. Ne
cũptamen ne ipsi quidem penitus
otiosi fuerunt: sed nec a processiõe
leguntur expulsi. ℟ Fratres mei pium
xpisti iumentum. qui cũ prophetã
dicere potestis. Vt iumentũ factus
sum apud te et ego semper tecum:
vos quibus insidet xpistus. quoni
am anima iusti sedes est sapientiæ.
et apostolus xpistum predicat dei
virtutem et dei sapientiam: si ves
tes non habeo quas prædibus vestris
prosternam. tẽptabo vel ramos ce
dere de arboribus: vt tante prosse
sioni vel parum aliquid non desit
ministeriũ mei. ℣ Arbor est be
atus benedictus: arbor grandis at
qȳ fructifera: tanqȳ lignũ quod plan
tatum est secus decursus aquarum.
Vbi sunt decursus aquarũ? ℟ Profec
to in vallibus: qua inter medium mõ
tium pertransibunt aque. Quis e
nim non videat eã hos torrentes
montiũ ardua declinare: et mediũ
ad humilitatẽ semp diverbere val
lis? ℟ Dic profecto sic deus superbis
resistit: humilibus autẽ dat gratiã.
℣ Decurus hic fige prẽ quecũ qȳ
resiumẽtũ xpi: super hũc ramũ tan
tũ innitere: semitã vallis imitãre. ℟ Ni
mirum in montem sedem sibi consti
tuit serpens antiquus: mordens

ungulas equi. vt cadat ascensor e
ius retro. Propterea vallem magis
eligе ad ambulandū: vallem eligе
ad plantandū. Neq; enim vel in se
rendis arboribus mōtana solemus
eligere: q; frequenter arida sint. Il
petrosa. In vallibus pinguedo est.
vbi prosiliūt plante: vbi plena spi
ca. vbi crebrius ocurrit fructus: iux
ta hoc. et valles habundabunt fru
mento. Audis qua vallis laudet:
vbiq; humilitas p̄dicatur. Ibi plā
tare. vbi decursus aquarum. qua
ibi copia gratie spiritalis: Il aque
que sup celos sūt laudant nomē do
mini: id est celestes benedictiones
faciunt vt laudetur. Dtem9 in hac
carissimi. et plantati stemus vt nō
arescamus: non moueamur quoci
q; flatu: sicut scriptum est. Si spi
ritus habentis potestatem super te
irruerit: locum tuū ne dimiseris. Nul
la enim tēptatio vobis p̄cualebit.
si non in magnis et mirabilibus su
per vos ambuletis: sed permanen
tis firmis radicib9 in humilitate ra
dicati atq; fundati // Dic planta
tus secus decursus aquarū sanctus
iste confessor domini: fructum suum
dedit in tempore suo. Sunt enī qui
fructum nō faciunt: sunt qui fructū
faciunt. sed non suum: sunt qui fa
ciunt suum. sed non in tempore suo.
Sunt inquam arbores infructuose
vt querens et vlm9. q silvestres ar
bores alie: q huiusmodi nemo plā
tat in orto suo. quia nō faciunt fruc
tum: et si quem faciunt non huma
no vsui aptus est. sed pecano. Ta
les sunt filij huius seculi: agentes
in gmessationibus q ebrietatibus.
in cubilib9 q impudicitijs. Hec nā
q; porcorum abus sunt. eorū quos
iudeus ver9 prohibetur comedere:
quibus xpistianus nō debet adhe
rere. Sicut enim caro porcina cū co
mditur nostre adheret carni. vt iā
sit vna caro: sic trāgressor dīnī pre
cepti. spurcos sibi spiritus coaat: et
adherēdo eis vn9 cū eis efficitur de
mon. Nā q idarco in sacrificijs pro
hibet animal illud offerri. q; spur
cos spiritus imūdos designet: qui
relicta oni mūdicia solis sibi in spur
citijs gplacentes viciorū q criminū
semp ceno delectātur inuolu. Unde
et in euāgelio. legio illa maledicta
dum eiceretur ab hoīe. tanq; simile
sibi aīal porcos postulat: nec negā
tur. Hijs fructū ferunt arbores in
fructuose: ad quarū radices securis
posita iā videtur // Arbores autē
que fructū faciūt ꝑ non suū ypocrite
sunt cū symone cyreneo crucē portā
tes non suā: qui religiosa intētione
carētes angariātur: et q nō amā
amore glorie quā desiderant facere
compelluntur // Jam in eo q dici
tur tempore suo: arguūtur quidam
ante tempus fructificare volentes.
Nōne enī et arboribus nostris dari
q; oporteat pullulātib9. timerem9
ōnino floribus intēpestiuis? Dic sūt
aliqui quorū fructus q; nimis ꝓpere:
minus ꝓspere ocūūtur. Hij sunt q in
initio querelōis sue alijs gtinuo vel
fructificarē p̄sumūt: q; tota lege de
cretum arare i p̄mogenito bouis. et o
uis tondere primogenita festinan
tes // Vultis nosse q; solliciti id

vitauerit sāq̄ iste magister vester?
Et hunc tamū vobis appono; quo
niā tribus annis soli deo notus. ho
minibus mansit incognitus; fructū
quidē multū tulit vt ipsi cernitis; ſꝫ
in tempore suo. Neq; enim crede
bat tēpus esse fructificandi; quando
tanta temptatione carnis grauat9
est. vt pene cederet. pene discederet.
Ego enim nec istum quidem tamū
preteribo; quoniā q si hirsut9 quo
dāmodo spinarū aculeis quibus seip
sum domini benedictus inicat; ta
men vtilis est omnino. vblis iumē
to domini propter foueas temptati
onum; ne in eis inciat cōsentiendo.
ſꝫ magis resistat q virilit agat; sus
tincatq; dñm nec desperet. Hic q̄
fige pedē iumentū xp̄i. q discę qñtū
tūq; acerba tēptatio seuiat. nō crede
re ꝓpterea derelictū te esse a dño; ſꝫ
memineris scriptū; inuoca me in die
tribulationis; eruā te ⁊ honorifica
bis me. Ergo vt dicere cœpā. non
credebat beatus benedictus tunc esse
fructificandi tempus; quādo adhuc
tantis tēptationib9 vrgebat. Ded
venit tēpus; ⁊ in tēpore suo fructū
feat/// De fructu eius sunt tria il
la que super9 tetigi; scitas ei9. iusti
tia eius ⁊ pietas eius. Sanctitatē
miracula probāt; doctrina pietatē;
vita iustitiam. Vides o iumentum
xp̄isti ramos foliis virescentes; ver
nantes floribus. onustos fructu;
Super istos inniteris; vt gressus tu
os facias pedib9 tuis./// Ded quo
tibi eius miracula; nūquid vt face
re miracula velis? Nequaq̄. sed vt
miraculis ei9 initiatus; videlz vt cō
fidas et gaudeas q̄ sub tali pastore
positus es; q̄ patronū tantū habe
re meruisti. Omnino enim valde po
tens est in celis. qui tam potens ex
titit in terris; secdm magnitudinem
gratie magnitudine glorie exalta
tus. Nam q iuxta radicum quanti
tatē. rami prodire noscūtur. ⁊ quot
radicibus arbor initiatur. tot ramis
sicut aiūt dendrizatur. Dic ergo licet
non habem9 nostra; consolatio mag
na nobis esse debent patroni nostri
miracula./ Doctrina vero instruit
nos; q dirigit gressus nostros in vi
am pacis./ Porro vite iustitia om
nino roborat q animat nos; vt tā
to magis accendamur ad agenda q̄
docuit. quāto certi sumus cum non
alia docuisse q̄ fecerit. Sermo qui
dem viuus et efficax exemplum o
peris est; plurimum faciens suadibi
le quod dicitur dum monstrat facti
bile quod suadetur/// In hunc er
go modū sanctitas ꝓfectat; pietas
informat; iustitia confirmat. Quan
te enim pietatis fuit q̄ non solum
presentibus profuit; sed etiam pro
futuris solliatus fuit? Non solum
hijs qui tunc erant fructū tulit hec
arbor; sed vsq; hodie eius fructus
crescit et manet. Dilectus plane a
deo ⁊ hominibus. cuius non sola
presentia in benedictione fuit. sicut
sunt multi soli deo dilecti. quia soli
deo iam cogniti; sed et memoria e
ius eāq̄ nūc in benedictiōe est. Nā
q vſꝫ hodie in triplicē amoris dñici
confessionē; triplici hoc fructu pasci t
domini gregem. Pascit vita; pascit
doctrina; pascit ⁊ intermissione.

Per quam incessanter adiuti. fructi
ficate et vos carissimi: quoniam in
hoc positi estis vt eatis et fructum
afferatis. Vnde eatis? Vnde a vo
bismetipsis: sicut scriptum est. A volup
tatibus tuis auertere. Nam et de
dño legimus: quia exijt seminare
semen suū. Ecce et hic habemus se
men suū: sicut et prius fructum suū
Imitemur et hūc fratres: quoniam
ad hoc venit vt formā nobis trade
ret: et viam monstraret. /// Fortas
sis et ipē dñs arbor est: et debem9
ab eo quoq; ramos accipere. quos
vestris pedibus apponam9. Ymmo
non fortasse sed magis vere ipse est
arbor q planta celestis: sed in terr̄
plantata: sicut scriptū est. Veritas
de terra orta est. Ab eo igitur hunc
ramū vobis appono: vt sicut seipm
exinaniuit. hoapsum sentiatis in vo
bis: nisi q nō tam ego appono q̄ a
postolus apud quem legistis. Hoc
sentite in vobis qđ & in xpō iheſu:
qui cum in forma dei esset non rapi
nam arbitratus est esse se equalem
deo: sed semetipsum exinaniuit for
mā serui accipiens: in similitudine
hominū factus. et habitu inuentus
vt homo. Et vos carissimi exinani
te vos. humiliate vos. seminate vos.
perdite vos Seminate corpus ani
male: et resurget corpus spirituale
Perdite aias vestras: q in vitam e
ternam seruabitis eas. Vultis nos
se quomodo id fecerit apostolus ipse
qui dixit: sive inquit mente exedi
mus deo. sive sobrij sumus vobis?
Quid ergo tibi? Ego inquit factus
sum tanq̄ vas perditum. Bene seip
sum perdit. qui nichil vnq̄ pro se fa
cit: sed omis eius intentio. et omne
desiderium tendit ad dei placitum: &
vtilitatem frm suorum /// Infelix
enim qui seminat in carne: quia de
carne metet corruptionē. Alibi enī
scriptum est. Beati omnes qui semi
nant sup omnes aquas. Mirabile
quddā istud est. Quomodo sup oēs
aquas? Forte sup eas de quibus le
gitur: et aque que sup celos sūt lau
dent nomen dñi: que sunt virtutes
angelice et celestes populi. Ita pla
ne: quoniā spectaculum facti sumus
& āgelis q hominib9 /// Semine
mus igitur hominib9 exemplū bo
nū per apta opera: seminemus an
gelis gaudium magnū per occulta
suspiria: et q cetera huiusmōi que so
lis eis sunt nota. Gaudium enim
est angelis dei: super vno peccatore
penitentiam agente. Hinc dicebat
apostolus. Prouidentes bona non
tantum coram deo: sed etiam cora
hominibus. Nam deo omnino no
ti sumus. Coram deo dixit: coram
eis qui vultui eius assistunt. Ipsis
enim maxime placet: cum nos vi
dent occulte orantes. aut ruminan
tes psalmum aliquem. aut tale ali
quid facientes. Sic seminate et
vos: sic fructificate carissimi. Se
minate et vos. quia tam multi an
te vos seminauerunt: fructificate
quia vobis seminauerunt. /// O
genus adam q̄ multi seminauerunt
in te: et q̄ preciosum semen: q̄ ma
le perdis & q̄ merito. si pereunt in
te tantum semen: simul & seminan
tium labor. Cui perditioni trade

ris ab agricola ⁊ si in te perierint
hec vniuersa? ℣Deminauit in terra
nostra tota trinitas ⁊ semi nauerũt
angeli pariẽ ⁊ apostoli; seminaue
runt martires confessores et virgi
nes // ℣Deminauit deꝰ pater; de
uerbe suo eructuans verbũ bonum
Donum enim dedit benignitatẽ;
et terra nostra dedit fructum suum
// ℣Deminauit et filius; ipse enim
est qui exijt seminare semen suum.
Pater enim nõ exijt; sed filius a
patre processit et venit in mundũ ⁊
vt qui prius erat cogitatio pacis
in verbe patris; sicret ipsa pax nos
tra in vtero matris // ℣Deminauit
et spiritus sanctus; qua et ipse ve
nit. et apparuerunt apostolis dis
partite lingue tanq̃ ignis. ℣Ita tota
trinitas seminauit scilicet pater pa
nẽ de celo ⁊ filiꝰ veritatem; spũs sãc
tus caritatẽ // Angeli quoq; semi
nauerũt; qñ cadentibꝰ alijs ipsi ste
terũt Dixit enĩ luafer ille; iam nõ
luxifer sed tenebrifer ⁊ vesperꝰ ⁊ se
debo in mõte testamẽti; et simi
lis ero altissimo O impudẽs. o im
prudẽs Milia miliũ ministrãt ei. ⁊
decies centena milia assistũt ⁊ et tu se
debis? Cherubin ait ꝓpha stabãt;
et nõ sedebãt Quid laborasti vt iã
sedeas? Omnes amministratorij
sunt spiritus propter eos qui here
ditatem capiunt salutis ⁊ et tu sede
bis? Quid senuãsti ⁊ vt iã metas?
Non est tuum. non est tuum hoc;
sed quibus paratũ est a patre Quid
eis inuides? Profecto enim ipsi se
debunt; ipsi inquam verniculi ter
re iudicantes sedebunt ⁊ tu non
modo stabis. sed ⁊ iudicandus asta
bis. Nescitis ait apostolꝰ / q̃ ⁊ an
gelos iudicabimꝰ? Ipsi vtiq; q̃ ex
cuntes ibant ⁊ flebãt mittẽtes semi
na sua; veniẽtes venĩet cũ exultati
one portãtes manipulos suos /
Duo manipuli sunt quos queris;
scilicet honoris ⁊ quietis. Desitio
nem affectas ⁊ altitudinẽ; sed non
sic ipse nõ sic; nõ colliges qz nõ se
minasti. Qui seminauerũt laborem
⁊ vilitatẽ; metẽt honorem pariter
et quietem Pro confusione ei sua du
plici ⁊ rubore; in terra sua duplicia
possidebunt Vnde dicebat quidam
Vide humilitatẽ meã ⁊ laborẽ meũ.
Hodie audistis i euãgelio ꝓmittẽ
tem dñm ⁊ dicentẽ discipulis; sede
bitis sup sedes iudicãtes duodecim
tribus israel Ecce quies sessionis;
⁊ honor iudicij Nã ⁊ ipse dñs ad
hec noluit puenire; nisi p humilitatẽ
⁊ laborem Vnde ⁊ morte turpissi
ma condempnatꝰ est; interrogatꝰ
verbẽtis ⁊ opprobijs saturatꝰ ⁊ v
tiq; vt induat inimicos cõfusione;
ipse pariter ⁊ oẽs qui imitãtur eũ
⁊ pergreditur viam Ipse est o in
ique. ipse est qui sessurus est in sede
maiestatis. similis altissimo; ⁊ eo
altissimꝰ ei // Hoc vtiq; cogitaue
rũt ãgeli sãcti. qui cũ tẽte maligno
apostasie illiꝰ nõ cõsenserũt ⁊ nobis
relinquentes exemplum. vt quem
admodum ipsi elegerunt ministra
re; sic ⁊ nos faciamus. Nam et
q̃ laborẽ fugiũt / ⁊ honorẽ captãt;
illũ se nouerũt imitari. q̃ sessionẽ al
titudinemq; quesiuit ⁊ si nõ satis
terreat eos illius culpa; terreat vel

vindicta. Omia enim in contrariū
deuenerūt: vt formatꝰ sit ad illudē
dū ei: vt ignis eternꝰ ꝑpatꝰ est illi.
Ad hec vitandū prudētiā nobis se
minauerunt angeli sci: qui prius
eam alijs errantibꝰ tenuerūt //
Hz ꝫ apostoli hanc pām seminaue
rūt nobis: qñ recedētibꝰ hijs qui sa
pientiā huiꝰ mūdi sequebāturꝫ stul
ticia est apud deū. et prudentiā car
nis que mortem operatur ꝫ inimica
est deo: ipsi domio adhesserunt Dēū
dalizati sunt enim illi audientes de
sacramento carnis et sanguinis: et
vltra non erant cum eo. Discipuli
vero interrogati an et ipsi vellent
abire: responderunt. Ad quem ibi
mus? Verba vite eterne habes. Ne
esse habemus fratres hanc prudē
tiam mutari: quia multi adhuc cū
ihesu ambulāt. donec veniatur ad
edendam eiꝰ carnem ꝫ bibendū san
guinem illius: ad communicandū
scilicet passionibus eius. Hoc enim
et verbum illud et ipsum sacramen
tum significat. Extunc autem scan
dalizantur et abeūt retro dicentes:
quia durus est hic sermo. Nos cū
apostolis prudentes simus: ꝫ dica
mus. Dñe ad quē ibimꝰ? Verba
vite eterne habes. Hō discedimus
a te: ꝫ viuificabis nos. Hō in solo
pane viuit homo: sed in omi verbo
qđ procedit de ore dei. Non solum
mundꝰ habet delectationē: sed mul
to maior est in verbis tuis. Vñ et
ꝓpheta Hz dulcia fauabꝰ meis elo
quia tua: super mel ori meo. Ad
quē igitur eamꝰ? Verba vite eter
ne habes o domine: et ea sunt sup
omnia que mundus potest habere.
Non solum ipsa vita: ꝫ et promis
sio vite eterne. et expectatio iustoꝝ
letitia est: et tanta letitia. vt omne
quod capiscitur ei non valeat com
parari. Hanc ergo prudentiam no
bis apostoli sancti seminauerūt /
Martires vero manifestum est fortī
tudinem seminasse // Porro vero
confessores seminauerūt iustitiam:
quam in omni vita sua seruti sunt.
Hoc enim interest inter martires et
cōfessores: ꝙ et inter petrum simul
omnia relinquētem: et abrahā sub
stantiam mūdi in bonos vsus expē
dentem. Die enim illi consūmati in
breui expleuerunt tempora mul
ta: isti vero et longa et multimoda
traxere martiria // Virgines sanc
te planū est. quia temperantiā semi
nauerunt: que sic libidinem calca
uerunt.

// Sermo de susāna ꝫ muliere ad
ultera. Et nō legetur in mensa nisi
festiū annūciatois fuerit in dñica le
tare. vel sabbato pcēte.

Quam diues es in mi
seri⁹dia. ꝙ magnī
ficus in iustitia: i gra
cia ꝙ munificꝰ domi
ne deus noster. Hō
est qui similis sit tibi munerator o
piosissime: munerator equissime:
pijssime liberator. Gratis respias
humiles: iuste iudicas innocen
tes: misericorditer saluas etiam
peccatores. Hec sunt dilectissimi
que nobis in mensa diuitis huius

patrisfamilias scōrum testimonijs scripturarū hodie quidem si diligenter aduertimus / solito copiosius apponūtur. Nimirū hanc copiam nobis prestāt que pariter cōuenerūt sacrum videlicet quadragesime tempus: et sacratissima dies dominice annūciationis. Hodie enim in anabo nostris deprehensam in adulterio mulierem indulgentia redempti absoluit: hodie innoxium susanne sanguinem liberauit: hodie quoq; beatam virginem singulari munere gratuite benedictionis implenit. Magnum conuiuiū: ubi pariter nob misericordia iustitia gratia apponuntur. Nunquid non misericordia esca hominū? Salutaris omnino et efficax ad medelam. Nūquid non etiam iustitia/ panis cordis? Et quidem optime confirmans illud: ut potentibus solidus ad nutriendum. Deniq; beati qui esuriunt illum: quoniam ipsi saturabuntur. Nunquid non abus anime gratia dei sui? Dulcissimus sane: et omnem habens in se suauitatem et delectamentum saporis. Ymmo vero hec sibi pariter omnia vendicās nō modo delectat: sed et reficit et medetur. Accedam9 ad mensam hanc fratres mei: et ex singulis capib9 vel modicum aliquid degustemus. /// In lege moyses mādauit huiusmodi lapidare aiunt de peccatrice peccatores: de adultera pharizei. Sed ad duriciam lapidei cordis vestri lentus est. Ihesus autem inclinans se ꝛc. Domine inclina celos tuos et descende. Inclinans se et ad misericordiam flexus. neq; enim iudicij cordis erat. Digito scribebat. nō iam in lapide sed in terra. Neq; hoc tātum semel: sed hic quoq; duplex scriptura sicut apud moysen tabule due. /// Et forte veritatem et gratiam scribens et iterum scribens terre impressisse videtur. sēm quod apostolus ait. Lex per moysen data est: gracia et veritas per ihesū xp̄m facta est. Considera deniq; an videri possit de tabula veritatis legisse unde refelleret pharizeos: qui sine peccato est vestrum primus lapidē in eam mittat. Verbum quidem abbreuiatum: sed viuū et efficax: et ancipiti gladio penetrabilius. Hoc grauiter enim ad verbum hoc saxea cordia transfossa: ꝙ vehementer hoc uno contrite sunt lapidee frontes: tuboe ipse confusionis et clamestinus probauit abscessus. Meruit quidem adultera lapidari: sed si is punire gestiat qui dignus nō est eam ipse puniri: is presumit a peccatrice exigere ultionem. qui eandem exāpere non meretur. Alio quin ipse sibi vianior a se inapiat: in se prius sententiam ferat: exerte neq; vindictam. /// Ceterum ad huc minus est. et si accusatores tefellit hec veritas: sed eam nondū absolut. Scribat iterum. scribat gratiam: legat et audiamus. Nemo te condempnauit mulier? Nemo domine. Nec ego te condempnabo: vade et amplius noli peccare. O vox misericordie: o vox auditus letitie salutaris. Auditam fac michi mane misericordiam tuam:

quia in te speraui domine Nola ni
mium spes apud te miserationis
obtinet locum: nec oleum miseri
die nisi in vase fiduciae ponis //
Sed est infidelis fiducia solius uti
que maledictionis capax: cum vide
licet in spe peccamus: quippe nec fi
ducia illa dicenda sit: sed insensibili
tas quedam et dissimulatio pernitiosa. Que enim fiducia ei: qui pe
riculum non attendit? Aut quod u
bi timoris remedium: vbi nec ti
mor sentitur. nec materia ipsa timo
ris? Fiducia solacium est. Nec e
get ille solatio. qui letatur cum ma
lefecerit: et in pessimis rebus magis
exultat // Rogemus itaque fra
tres respondeat nobis quantas ha
bemus iniquitates & peccata: scele
ra nostra & delicta nobis desidere
mus ostendi Scrutemur vias nos
tras et studia nostra: periculaque u
niuersa peruigili intentione pense
mus. Dicat quis in pauore suo va
dam ad portas inferi: vt iam non
nisi in sola dei misericordia respire
mus. Hec vera hominis fiducia a
se desicientis: & innitentis domino
deo suo Hec inquā vera fiducia cui
misericordia non negatur prophe
ta attestante: quoniam beneplaci
tum est domino super timentes eū:
et in eos qui speraāt super miseri
dia eius. Nec penna vtique suppetit
nobis in nobis quidem timoris: in
ipso autem fiduciae causa. Quauis
et mitis est et copiose misericordie:
prestabilis super malicia: multus
ad ignoscendum. Credamus sane
vel inimicis: qui in eo nil aliud ni
si vnde occasionem struendę calump
nie caperent inuenerunt Compati
etur aiunt peccatrici: nec sibi obla
tam patietur vllatenus occidi Te
nebitur itaque manifestus aduersa
rius legis: cum absoluerit lege damp
natam In vestrum o pharisei caput
tota vestre maligni tatis adinuētio
retorquetur. Diffiditis cause: qui
iudicium subterfugitis. Nam illa
quidem sine iniuria legis absolui
tur: que sic sine accusatore relinqui
tur // Sed consideremus fra
tres: quonam hinc abeant pharisei
Videtis ne duos senes / nam a se
nioribus exire cęperunt: quomodo
in pomerio ioachim absconduntur?
Susannam querūt vxorem eius:
sequamur eos: nam iniqua cogita
tione pleni sunt contra eam. Con
sentire nobis aiunt senes. aiūt pha
risei. aiunt lupi: qui ab alterius
paulocante licet errantis ouicule fu
erant deuocatione frustrati: consen
tire nobis & commiscere nobiscum
Inueterati dierum malorum moda
accusabatq; adulterium: modo adul
terium suadetis? Sed hec est tota
iustitia vestra: et que palam argui
tis. eadem agitis in occulto. Hinc
fuit q; existis vnus post vnum: cum
ille omnium conscius occultorum
vestras tam valide peraussisset consci
entias dicens Qui sine peccato est
vestrum: primus in eam lapidem
mittat. Merito proinde ad discipu
los veritas ait Nisi habundauerit
iustitia vestra plusq; scribarū & pha
risęorum: non intrabitis in regnū ce
lorū // Alioquin dicendum aiūt quę

te testimonium. Demen chanaan q̄ non iuda ; ne hoc quidem moyses in lege mandauit. An qui decreuit adulteram lapidare ; mandauit ac usare pudicam ? An qui iussit adulteram lapidibus obrui ; iussit eā am contra insontem testimonium fi ri ? Ymmo vero siat adulterium ; sic eāam falsum testimonium non impunitum esse precepit. Sed qui gloriamini in lege ; per legis pre uaricationem deum inhonoratis.

/// Ingemuit susanna et ait. Angustie michi sunt undiq̄. Undiq̄ enim mors ; hinc quidem corporea inde spiritualis. Si hoc inquit egero mors michi est ; si autem non egero. non effugiam manꝰ vestras Vestras o pharizei manus. nec adultera effugit nec pudica ; vestras accusationes nec sanctus nec peccator euadit. Dissimulatis peccata vestra ; vbi inueneritis aliena. Alioquin si quis forte suum non habet ; vestium ei impingitis crimen Quod tamen susanna facit. inter mortem anime videlicet q̄ corporis undiq̄ angustata ? Melius est michi inquit absq̄ opere incidere in manus hominum ; q̄ derelinquere legem dei mei. Nimirum sciebat ista ; q̄ horrendum sit incidere in manus dei viuentis. Nam homines quidem occidunt corpus ; anime non habent quid vltra faciant. Ille timendus est ; qui potestatem habet et corpus & animam perdere in gehēnam. Quid familia ioachim tardat ? Ruat post postiam ; nam in pomerio clamor auditur. Clamor vtiq̄ luporum grauium ; et balantis ouicule inter eos. Sed non patitur ab eis innoxiam deuorari ; qui ab ipsis eorum faucibus tam dignanter eripit eiam erpi non merentem. Merito proinde cum duceretur ad mortem cor eius erat fiduciam habens in domino ; quem vsq̄ adeo timuit. vt timorem omnem postposuisset humanum ; & ipsius legem simul vite preculisset q̄ fame. Non enim dictus fuerat aliquando huiusmodi sermo de susanna. Sed et parentes eius iusti fuerant ; et vir eius honoratior omnium iudeorum. Merito ergo a iusto iudice iustam de iniustis obtinuit vltionem ; que tam vehementer iusticiam secutus ; vt propter eam contempneret mortem corporis. opprobrium generis. et luctum in consolabilem amicorum. /// Et nos fratres si a xpisto audiuimus nec ego te cōdempnabo. si peccare iam nolumꝰ contra ipsum. si in ipso volumus pie viuere ; necesse est vt sustineamus persecutionem ; ne malum pro malo aut maledictum pro maledicto reddamus. Alioquin qui pacientiam non seruauerit perdet iusticiam ; hoc est vitam perdet ; hꝫ est perdet animam suam. Mihi vindictam q̄ ego retribuam ; dicit dominus. Ita est procul ipse retribuet. sed si et vindictam seruas ; si non tollas ab eo iudicium ; si non reddas retribuentibus tibi mala. Faciet iudicium. sed iniuriam pacienti ; in equitate iudicabit ; sed pro mansuetis terre. /// Jam vobis

ni fallax molestum ē: q̄ delitie tardant. Nec miremini: delitie sunt. Non onerabūt quālibet sarcinatos: nec a tuentibus quidem poterūt fastidiri. // Missus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee: cui nomen nazareth. Miranda q̄ nazaret parua ciuitas. et tanti regis nūcio illustretur et tanto? Sed magnus latet in hac parua ciuitate thezaurus: latet inquam. sed homines latet q̄ non deum. An non thezaurus dei maria? Vbicūq; illa est et oculi eius: oculi eius super eam: vbiq; respiciat humilitatem ancille sue. Nouit cælum vnigenitus dei patris. Si cælum nouit: et nazareth. Quid ni sciat patriam suā? Quid ni noverit hereditatem suam? Celum ex patre: nazareth ex matre vēdicat sibi. Siquidem ipse se et filium dauid et dominum esse testatur Celum celi domino: terram autem dedit filijs hominū. Cedat ergo et vtrūq; necesse est in possessionē fratres: qui non modo dominus. sed etiam filius hominis est. Audi etiam quomodo terram sibi tanq̄ filius hominis vendicat: sed et cōmunicat tanq̄ sponsus. Flores inquit apparuerunt in terra nostra. Neq; hinc discrepat: q̄ nazareth interpretatur flos. Amat florigeram patriam flos de radice prosse: q̄ libenter inter lilia pascatur flos campi q̄ lilium conuallium Commendat enim flores pulchritudo suaue olentia / species fructus: gratia triplex. Te q̄q; florem reputat deus. et bene ei q̄ placet in te: si tibi nec honeste quer

sationis deor. nec bone opinionis fragrantia. nec intentio desit future retributionis. Fructus enim spiritus est vita eterna // Ne time as maria: inuenisti enim graciam apud deum. Quantam graciam? Gratia plena: graciam singulare. Singulare an generalem? Vtrūq; sine dubio quia plenam: et eo singulare quo generalem. Ipsam enī generalem singulariter accepisti. Eo iquā singulare. quo generale: nam sola omnib9 gratiam inuenisti. Singularem eo q̄ sola hanc inueneris plenitudinem: generalem q̄ de ipsa plenitudine accipiant vniuersi. // Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ventris tui. Singulariter quidem fructus est ventris tui: sed ad omnium quidem mentes te mediante peruenit Sic nimirum olim vos totus in vellere totus in area: sed in nulla parte aree sicut in vellere totus fuit In te sola / rex ille deus et pre deus exinanitur. excelsus humiliatur: et immensus abbreuiatur. et ab angelis minoratur: vnus deniq; deus q̄ dei filius incarnatur Quo fructu? Nempe vt omnes eius paupertate locupletemur: eius humilitate sublcuemur: eius minoratione magnificemur: eius incarnatione adherentes deo/inapiamus vnus esse spiritus cum eo // Sed quid dicim9 fratres: cui nam potissimū vasi gracia infūdetur? Si vt supra meminim9 capax ē quidē mīe fiducia. patientia vero iustiae: quale iam poterim9 ydoneū gratie

ceptaculum exhibere? Balsamum est purissimum: et solidissimum vas requirit. Et quid tam purum. quid ve tam solidum? q̄ humilitas cor dis? Merito proinde humilibus datur gracia: merito respexit deus humilitatē ancille sue. Quonā merito queris? Eo vtiq; q̄ animū humilē meritū nō occupabit humanū: quo munus libere influeret diuine gracie plenitudo. /// Sed ad hanc nobis humilitatem quibus tam erit gradibus ascendendū. Primo enim cor hominis quem adhuc peccate delectat. nec miseram consuetudinē proposito vilioꝛe mutauit: ne sit gracie capax / propijs vicijs prepeditur. Secundo quoq; vbi nam vanigere mores et priores nequeas deretero non iterate proponit: ipsa tamen peccata preterita licet iam amputata quodāmō videantur. dū in eo manent. gracia non admittunt. Manent autē donec confessione lauentur: donec succedentib9 dignis fructibus penitentie de medio fiant. /// Vꝛ vobis. si forte vicijs et peccatis priꝰ cessioꝛe succrescent ingratitudo. Quid enī tā cuiēter gracie adversatur? Depescimus procul dubio a feruoꝛe conuersationis nostre: paulatim refrigescit caritas. habūdat iniquitas: vt consūmemur in carne qui spiritu cepimus. Inde est q̄ minus iam sciamus que a deo donata sunt nobis: indevoti pariter et ingrati. Timoꝛē dñi derelinquimus: religiosā omittim9 sollicitudinē: verbosi. curiosi. facti. etiam detractoꝛes et murmuratoꝛes: inter tes nugis. fugitantes laboꝛis et discipline quotiens sine nota id licet: quasi vero confesti sit eā sine noxa. Quid ergo tantis repulsā obstaculis gracam nobis deesse miramur? /// Jam vero si quis iuxta apostolum verbo xpisti verbo graie inhabitat: si q̄s gratus est. si quis devotus. si quis solliatus. si quis spū ferueus: caueat sibi ne suis fidat meritis. ne suis operibus initatur: alioq̄n ne huiusmodi quidem animū intrat gracia. Minutū plen9 est: nec in eo inuenit iam gracia locū sibi. Considerastus phariseū illum orantem: non erat raptoꝛ. non iniustus. nan adulter. An sine fructibus penitentie erat? Jeiunabat bis in sabbato: decimas dabat omniū que possidebat. Vꝛ ingratū forsitā suspiramini. Audite q̄d dicat. Deus gras ago tibi. Vꝛ non erat vacuꝰ. non exinanitꝰ. nō erat humilis ꝙ elatꝰ. Nō q̄d sibi deesset scire studuit: ꝙ aggregauit meritū suū: nec erat illa solida plenitudo sed tumoꝛ. Vacuꝰ proinde redijt: qui plenitudinē simulauit. Nā publicanꝰ ille q̄ exinanite seipsū. qui vacuū vas exhibere curauit: gracia retulit ampliorē. /// Nosce go fratres si gracia capimus inuenire. sic de cetero abstineamus a vicijs: vt de preteritis quoq; peccatis digne penitentiam. Nihilominus quoq; solliati simꝰ: et deuotos nos deo. et vere humiles exhibere. Huiꝰ rei modi nēpe aias gratāter respiat pius illo respectu: de q̄ sapiens ait. Cum gra et mia dei est in scos eius: et respꝰ in electos illiꝰ. Et forte pptrea

quater reuocat aiam quā respiat deus · reuertere reuertere sunamitis · reuertere reuertere vt intueamur te: quo videlicet nec in peccandi cōsuetudine · nec in cōscientia pcōtū · nec in tempore nec tempore ingratitudinis aut elationis cōtrarie persistat · A quo nos quadriptito periculo reuocare et eripe dignetur fāis nob a deo pr̄e sapientia et iustitia et scisitio et redēptio: ihs xp̄s dn̄s noster Amē · ¶ Sermo in annūciatione dn̄ica de illo vsu psalmi · Vt inhabitet glā in terra nostra: misericordia et veritas obuiauerūt sibi · q̄

Vt inhitet glā in terra nostra: mia et veritas obuiauerūt sibi: iustitia et pax oscularē sunt · Glā nostra hec ē vt ait aplūs: testimoniū conscientie nostre · Non quidē tale testimoniū quale superbus ille pharisē habebat: seducta et seductrice cogitatione testimoniū phibēs de seipso: et testimoniū ei⁹ vetū non erat: sed cū spiritus ipse testimoniū phibet spiritui nostro · ¶ Porro hoc testimoniū in trib⁹ cōsistere credo · Necesse est enim p̄mo oīm credere q̄ remissionem pcōrū habere non possis · nisi p indulgentiā dei · Deinde q̄ nichil prēsus habere queas boni operis: nisi et hoc dederit ipse · Postremo q̄ vitam eternā nullis poteris operib⁹ p̄mereri: nisi gratis tibi dē et illa ¶ Quis enim potest facere mūdum de imundo conceptum semine: nisi qui solus est mundus: Vtiq; quod factum est non potest non fieri: ipso tamen non imputante crimē quasi non fuerit · Quod prophetā quoq; considerans ait · Beatus vir cui non imputauit dominus peccatū · ¶ De operib⁹ quoq; bonis certū omnino est: q̄ nemo ea habeat a seipso · Nam si stare nō potuit humana natura adhuc integra: quanto minus poterit q̄ seipsam resurgere iā corrupta: Certū est ad suā originē vniuersa quātū in eis est tendere: et in eam prodiuiorē semper esse p̄tem · Dz et nos q̄ de nichilo creati sumus: constat quia si nobisipsis relinq̄mur · in peccatū semper quod nichil est declinamus · ¶ Jam vero de vita eterna scimus · quia non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriā: nec si vnus omnes sustineat · Neq; enim talia sunt hoīm merita · vt p̄ ea vita eterna debeat exiure: aut deus iuriam aliquā faceret nisi eam donaret Nā vt taceā q̄ merita oīa dei sunt dona: et ita hō magis p̄pter ipā debitor est · q̄ deus hōi: quid sunt merita oīa ad tātā glām: Denique quis melior est p̄pheta · cui dominus ipse tam insigne testimonium perhibet dicens: virum inueni secm cor meum: Verumptamē et ipse habuit necesse dicere deo: non intres i iudicium cum seruo tuo domine · Nemo itaq; se seducat: quia si bene cogitare voluerit: inueniet procul dubio · q̄ nec cum decem milibus possit occurrere ei · qui cum vigintimilibus venit ad se · ¶ Verum hec q̄ nunc diximus oīno nō sufficiunt: sed magis iniquum quodā et velut

fundamentum fidei sunt habēda ¶ Itaq; si credis pēa tua nō posse dele ri nisi ab eo cui soli peccasti. q ī quē pēm nō cadit. būfacio; ſ addē ad hue vt hoc credas qz p ipsū tibi pec cata donātur Hoc est testiōniū qđ perhibet in cordē nrō spūs scūs di ēs; dimissa sunt tibi pēa tua Die ei arbitreat aplūs; iustificari homi nē gratis p fidē // Ita de meritis quoq; si credis nō posse haberi nisi p ipsū; nō sufficit donec tibi phibe at testimoniū spūs veritatis. q ea habes p illū Dic et de vita eterna habeas necesse est testiōniū spūs; q ad eam sis diuino munere pcu turus Ipse enī pēa dōnat; ipe do nat merita; et pmia nichilomin9 ipse redonat Vero ista testimonia credibilia facta sūt nimis Nam de remissione quidē pēoz validissimū teneo argumētū dñicam passionē Vox siquidem sāguinis ei9 ihalute multo plus q vox sanguis abel; clamās in cordib9 eloquoz remissio nem oim pēoz Traditus enim ē pter pēa nrā; nce dubiū q̄n potē tior et efficacior sit moz illi9 in bo nū; q pēa nostra in malū De bo nis aūt operib9 argumētū nichilo min9 michi efficax est resurrectio e ius; quia resurrexit pter iustificati onem nrām Vero de spe pmiorū testimoniū est ei9 ascensio; qz ascē dit propter glorificationem nostrā Hec tria in psalmis habes/dicente propheta Beat9 vir cui non iputa uit dñs peccatum Et alibi Beat9 vir cuius est auxilium abe te. Item alibi Beatus quem elegisti q assūp fisti; habitabit ī atriis tuis // Hec est glā vera glā inhabitans; qz ab eo ē qui p fidem habitat ī cordib9 nūs Filij vō adam glām q ab inui ē est querētes. glām que a solo deo est nō volebāt; q sic glām exterius fluentē sectātes. habebāt glām non in seipsis sed magis in aliis Dic nosse vñ homini sit inhabitūs glo ria? Dico breuit; qm̄ ad mistica fes tinat intentio Nā q ea sola pposu eram in verbis illis pphetas dili gentib9 vestigare; sed reflexit ad mo ralia. occurrēs pma fronte apostoli cus sermo de interna gloria q testi monio conscientie. Dic ergo inha bitat hic gloria. eam hic in terra nostra? si misericordia ⁊ veritas ob uiauerunt sibi; q sese iustitia ⁊ pax osculentur Preuenienti sibi siquidē misericordie. vt veritas confessioīs nostre occurrat necesse est; ac de ce tero sanctimoniam sectemur q pa cem. sine qua nemo deum videbit Vbi enim ppungitur quis iam tūc cum misericordia preuenit? sed ne qua q̄ ingredietur; donec ei veritas confessionis occurrat Peccaui domi no ait ipse dauid ad nathan pphe tam. cum de adulterio q homicidio argueretur; q dominus transtulit peccatum tuum a te ait propheta. Nimirum misericordia ⁊ veritas obuiauerunt sibi. Et hoc quidem vt declines a malo. // Iam vero vt facias bonum in tympano tibi q choro psallendū est; vt ipsa mor tificatio carnis tue q penitētie fruc tus. ac iustitie opera in vnitate et concordia fiant; quoniam vnitas

spiritus vinculum est perfectionis.
Neq; ad dextrā neq; ad sinistram
declinauerit. Dunt enim quorum
dextera est dextera iniq̃tatis. Phari
seus ille cuius supra meminimus
non erat sicut cæteri hominū. et ipse
sibi vt diximus testimoniū phibu
it; sed non verum. Sane quisq; il
le est in quo misericordia et veri
tas obuiauerūt sibi. iustitia & pax
osculate sunt. sicut gloriet; sed
glorietur in eo qui sibi testimoniū
perhibet in spiritu vtiq; veritatis.
Vt inhabitet gloria ī terra nostra.
misericordia q veritas obuiauerūt
sibi; iustitia et pax osculate sunt.
Di gloria patris filius sapiens.
cum sit sapientia ipsa sapientior ne
mo: liquet profecto gloriam patris
ꝑpristum dei virtutem q dei sapien
tiam esse. Quia ergo multiphare
multisq; modis de eo predictum
fuerat in prophetis. q; in terris
videndus foret. et inter homines
conuersaturus. quonammodo id
factum sit. q impletis que de eo ꝑ
os omnium prophetarum dicta fu
erant habitauerit gloria in terra
nostra: psalmista indicat ī hijs ver
bis. Ac si manifestius dicat. Vt
verbum caro fieret et habitaret in
nobis; misericordia et veritas ob
uiauerunt sibi iustitia et pax oscula
te sunt. Magnum sacramentum
fratres et diligentius pscrutandū:
nisi et ītellect9 misterio. et ipsi quo
q; intellectui verba deessent. //
Dico tamē vtiq; modicum id qđ
sentio: si forte vel occasionem dedis
se videre sapienti. Videre michi vi
deor dilectissimi. quatuor hijs vir
tutibus amictum hominē ꝑmū ab
ipso suę creationis exordio; et vt ꝑ
pheta meminit vestimento salutis
indutum. Est enim in hijs quatuor
salutis integritas. nec sine hijs oī
bus potest cōstare salus; presertim
cum nec possint esse virtutes. si ab
inuicem separentur. Acceperat igit̃
homo misericordiam custodem sali
et atq; prediisequam. vt ipsa ꝑue
niret. ipsa et sequeretur eum; ipsa
quoq; protegeret et conseruaret v
biq; Videres qualem nutrimentum con
tulit paulo suo deus. qualē dedit
prediisequam homini ceteris cito.
Qđ erat illi necessarius etiam eru
ditor tanq̃ ingenue et rationali cre
ature. vt nō sicut iumentum aliqđ
custodiretur; sed tanq̃ paruul9 edu
caret. Cui sane magisterio nemo
poterat aptior inueniri. q; ipsa veri
tas; que eum in agnitionem sūme
perduceret aliquando veritat̃. Inte
rim vero ne sapiens inueniretur vt
faceret malū; esset q; peccatum ei
tanq̃ scienti bonum et facienti mi
nime; iustitiam quoq; qua vtgeret̃
accepit. Adhuc autem et pacē qua
foueretur et delectaretur; addidit
manus benignissima creatoris Pa
cem vtiq; duplicem; vt nec intus
pugne. nec foris timores. id ē nec
caro concupisceret aduersus spiri
tū; nec esset ei creatura vlla formidi
nis. Nā et bestijs omnibus libere im
posuit nomina; et serpens ipse qđ
violentia non presumpsit. fraude
magis cum aggressus est. Quid
huic deerat quem mia custodiebat

dœbat veritas: regebat iustitia: pas
fouebat: // Sed heu homo iste
ad multam pniam ⁊ insipientiam
sibi descendit de ihrusalem in iheri
co. Siquidem inadit in latrones:
a quibus et ante omnia legitur des
poliatus An non despoliatus: qui
domino veniente nudum se esse con
queritur? Nec vero poterat reuestiri
vel ablata sibi reapere vestimenta:
nisi sua xps amitteret. Sicut enī ri
usticari in aia nisi iteruenīte orpa
li morte xpi nō potuit: ita nec reues
tiri sine eiꝰ despoliatione. Et vide si
nō ꝓpter has ptes q̄tuor vestimēti
qđ amiserat pmꝰ et vetus hō: in to
tē quoq; diuisa sūt sēdi ⁊ noui ho
minis vestimēta An forte queris ⁊
tunicā inconsutilem q̄ nō diuiditur: ⁊
forte ꝓuenit? Ego diuinā arbitror
ymaginem: que nimirum non assu
ta sed insita: atq; ipsi impressa natu
re diuidi scindiq; nō potest. Ad yma
ginem nēpe ⁊ similitudinem dei fac
tus est homo: in ymagine arbitrij
libertatem. Virtutem habens in simi
litudine. Et similitudo quidem pe
riit: veruptamen in ymagine pertā
sit homo. Ymago siquidem in gehē
na ipsa vri potuit non exuri: ardere
sed non deleri. Hec ergo non scindi
tur. sed forte ꝓuenit: ⁊ quoūq;
ꝓuenit anima ibi erit simul et ip
sa. Nam similitudo non sic: sed aut
manet in bono: aut si peccauerit a
nima: mutatur miserabiliter iumē
tis insipientibus simulata // Sed
quia spoliatum virtutibus quatuor
hominē diximꝰ: quonāmō singulis
sit spoliatus congruū est vt dicamꝰ

Perdidit homo iustitiam: cum eua
serpentis/adam mulieris voī obedi
ut potius ꝯ diuine. Erat tamen re
siduū aliquod qđ apprehendere pos
sent. idq; dīs suo illo scrutinio inue
bat: sed abiecerunt etiam illud. con
uersi in verba malitie ad excusādas
excusationes in peccatis. Prior enī
iustitie porio non peccare: secunda
per penitētiam peccatum dampnare
// Perdidit ⁊ miam: cum sic ex
arsit eua in cupiscentia sua. vt nec
sibi. nec viro. nec filijs parceret nos
tris: simul omnes terribili male
dicto et necessitati mortis addicens
Ad quoq; indignationi diuine mu
lierem pro qua peccauerat obiecit:
quasi post tergum eius volens dedi
nare sagittam // Vidit enim mu
lier lignum ꝙ esset pulchrum visu.
et ad vescendum suaue: et a serpen
te audierat. tanꝯ deos sese futuros
Funiculus triplex difficile rumpit:
curiositatis. voluptatis. et vanitatis
Hec sola mundus habet: concupis
centiam carnis. concupiscentiam o
culorum et superbiam vite. Hijs al
lecta et illecta miseriordiam oēm
crudelis mater abiecit. Dic et adam
qui mulieri male misertus est vt eā
ea peccaret: bene noluit misereri aut
penam sustinere pro ea. Priuata
est etiam mulier veritate: primo
quidem male deprecans quod au
dierat morte moriemini. et dicens
ne forte moriamur: demum serpen
ti credens penitus abnegantī et di
centi. nequaq̄ moriemini. Priua
tus est ⁊ adam veritate: vbi eam
erubuit confiteri: volatilia excusa

tionū operimenta pretendens. Di
quidem ipsa dicit Qui erubuerit me
et meam hominibus : erubescam et e
go cum eam patre meo. // Pace
quoq; protinus amiserunt: quia nō
est pax impijs dicit dominus. Nōne
enim contrariam legem inuenerant
in membris suis : quos denuo pudor
operat nuditatis ? Timui inquit
eo q nudus essem. Non sic miser
non sic paulo ante timebas : nō que
rebas folia: licet corpore nud9 sicut
et modo. /// Ex hoc sane vt pro
phete ipsius parabolam prosequa
mur. qui sibi obuiasse eas et reconci
liatas i osculo memorauit: grauis
quedam inter virtutes videtur ee ta
contentio. Diquidem veritas et iusti
tia miserum effugebant: pax q mi
seriordia zeli huius expres indica
bant magis esse parcendum. Duē
enim collectanee hee due sibi: quē
admodum et priores. Vnde et fac
tum est vt pseuerantibus illis in vl
tione. q preuaricatorem hunc inde ce
dentibus. q presentes molestias fu
turi cumulantibus cōminatione sup
plicij: ille secederent in cor patris. re
deūtes ad dīm qui dedit illas. Do
lus siquidem ipē cogitabat cogitati
ones pacis: cum afflictionis omnia
plena viderentur. Diquidem nō ces
sabat pax. non eam misericordia
dabat silentiū: sed pio quodam susur
rio paterna pulsantes viscera loque
bantur. Nūquid in eternū proiciet
deus : aut non apponet vt cōplacet
ei sit adhuc? Nūquid obliuiscetur
misereri deus : aut continebit in ira
sua misericordias suas ? Et q̄uis
diu multūq; visus sit dissimulare pa
ter miserationū. vt interim satisfa
ret zelo iustiae et veritatis : non ta
men infructuosa fuit supplicantium
importunitas : sed exaudita in tem
pore opportuno /// Forte enim inter
pellantibus tale dicatur dedisse re
ponsum. Vsq quo precor vestre? De
bitor sum et sororib9 vestris: quas
accinctas videtis ad faciendam vin
dictam in nationib9 iustiae et veri
ti. Vocentur veniāt : et sup hoc ver
bo pariter conferam9. Festinant er
go legati celestes: et vt videre mise
ram hoim et crudelem plagam p
phetā loquatur. angeli pacis amarē
flebant Qui enī fidelius que ad pa
cem sunt querant : q̄ angeli pacis ?
// Tane ex deliberatione cōmuni
ascendit veritas ad gstitutū diem :
vsq ascendit vsq ad nubes: nec dū pla
ne lucida. sed subobscura q obnubila
ta adhuc zelo indignationis Factū q
est vt legim9 i pphetā: dne in cele
mia tua: q veritas tua vsq ad nubes
Sed9 autē pater luminū residebat:
et vtraq; p parte sua qd habebat u
tili9 loquebatur. Quisputas illi col
loquo meruit iterē : et indicabit no
bis ? Quis audiuit et enarrabit ?
Forte ienarrabilia st: q nō licet hoi
loq̄. // Duma tn gtrouersie totis
hec fuisse videē Eget miseratioē cre
atura rationalis ait mia: qm miserā
facta est q miserabilis valde. Venit
temp9 miserendi eius: quia iā tem
p9 pterijt Econtra veritas oportet
inquit impleri sermonē quem locu
tus es dne : tot9 adū moriaē necesse
est cū omnibus qui in eo erant qua

die vetitum pomū in p̄uaricatiōē gustauit. Vt quid ergo ait miseri cordia? vt quid me grauasti pater ad tius peritura? Dat enim veritas ipsa: quoniam misericordia tua pe riit. & nulla est si non aliquando mi seretur. Similiter autem et illa cō trario loquebatur. Quis enim nes ciat q̄ si p̄dictā sibi p̄uaricatoꝛ sententiam mortis euaserit? periit nec p̄manebit iam in eternum ver itas tua domine? // Ecce vero vn9 de cherubin ad regem salomonem suggerere esse mittendus: quoniam filio inquit datum est omne iudiciū. Et in eius ergo conspectu miseri cordia et veritas obuiauerunt sibi: ea dem que supra meminimus verba querimonie repetentes. Fatoꝛ ait veritas zelū bonū habet miseri cordia: sed vtinam sēm scientiā. Hūc autem quid? Preuaricatoꝛi potius q̄ fatoꝛi iudicat esse parcendum At tu inq̄t misericordia neutri paras? & tāta indignatione seuis in p̄uaricatoꝛem? vt immolnas pariter et fatoꝛem Quid male meum? Dic q̄d habes aduersum me dicto michi. Dinautem? quid me persequeris? // Grandis cōtrouersia statres? et intricata nimium disceptatio. Quis non illic diceret? bonum no bis erat. si natus nō fuisset homo iste? Dic erat dilectissimi omnino sic erat? non videbatur quomodo simul consentiri possent misericordi a et veritas. Cumq̄ addiceret veri tas in ipm quoq; iudicem p̄tis suc merita retoꝛquere dicēs. cauendum oīno ne fieret irritū verbū patris. ne sermo viuꝰ & efficax qualibet oc casione euacuaretur: queso ait pax. pate verbis huiusmodi? nō vos ta lis altercatio deceat: vtutū est inho nesta contētio. // Porro iudex in clinās se digito scribebat in terra Et tant aūt verba scripture que pax ipā legit in auribus omniū: ea siquidē ap̄ius assidebat Hec dicat perij. si a dam non moriatur? & hec dicat perij. nisi miam consequatur. Fiat mors bona? et habet vtraq; qd̄ petit. Ob stupuere omēs in verbis sapientie. et forma cōpositionis pariter et iudi cij. Diquidē manifestum fuit nullā vis querimonie occasionē relinqui? siquidem fieri posset qd̄ vtraq; pete bat? vt et homo moreretur. et conse queretur miam // Sed id quomo do fiet inquiunt. Mors crudelissima et amarissima. mors terribilis et ip so horenda auditu? bona fieri qua nam poterit ratione? At ille. Mors inquit peccatoꝛum pessima? sed pre ciosa potest fieri mors sanctoꝛum. An non erit preciosa? si fuerit ianu a vite porta glorie? Preciosa inqui unt. Sed quomodo fiet istud? Fieri ait potest? si ex caritate moriatur quis? vtiq; qui nichil debeat morti Neq; enim detinere poterit mors i noxium? sed forabitur vt scriptum est maxilla leuiathan. et destruetur paries medius? soluetur q; chaos magnum quod int̄ mortem vitam q; firmatum est. Minimum caritas fortis vt mors. ymmo fortior mor te: si fortis illius intrauerit atrium alligabit eum. et diripiet vtiq; va sa eiꝰ? sed et ipso transitu suo ponet

vbiq; vasa eius: sed et ipso transitu suo ponet profundū maris viā: vt trāseant liberati // Bonꝰ visus est sermo: vtpote fidelis ⁊ dignꝰ ōni acceptiōe. Dꝝ vbi ille potens innocens inuenit: qui mori velit non ex debito. nō ex malo mento. ſꝫ ex beneplacito suo? Cessauit veritas orbē terre: ⁊ nemo mūdus a sordē. nec infās cuius est vnius diei vita sup terrā Dꝝ et mia ōne ælū pclustrat: et in āgelis quoq; ne dixerū prauitatem. minorē inuenit caritate. Ni minū alij hec victoria debebat. quo maiorē neō habēt caritatē: vt aiaꝫ suā poneret p fruis iustibꝰ ⁊ indignis. Nā ⁊ si ipse iā nō dixit nos seruos: hoc ipsū imense dilectionis est. et eximie dignatiōis. Nos aūt et si oīa que p̄cepta sunt nobis facere mus: q̄d aliud dicere deberem⁹. nisi quia serui inutiles sum⁹? Sed quis eū sup hoc presumeret? // Redeūt ad cōstitutā diem. veritas et misericordia. ampie plurimū non inuēto qd̄ desiderabant. Tūc vero secessū pax cōsolans eas Vos inquit nescitis quicq; nec cogitatę: nō est qui faciat bonū hoc: non est vſq; ad vnū. Qui cōsiliū dedit: ferat auxilium. Intellexit rex quid loq̄retur et ait Penitet me feasse hominē. Pena inq̄t me tenet: michi inūbit pena sustinere: penitētiā agere pro hoīe quem creaui Tūc ergo dixit Ecce venio. Nō enim potest hic aliqs trāsire: nisi bibam illum // Et accersito ptinꝰ gabriele: vade inq̄t die filie syon. ecce rex tuus. Festinauit ille ⁊ ait Aperna thalamum tuum syon: ⁊ suscipe regē xp̄m. Pro ro ventuū regē misericordia ⁊ veritas p̄cuenerūt: sicut scriptum est. Misericordia ⁊ veritas p̄cedent faciem tuam. Justicia throno p̄parabit: sedm illud Justicia ⁊ iudicium p̄paratio sedis tue. Pax cū rege venit: vt ꝓpheta fidelis inueniretur qui diceat Pax erit in terra nostra cū venerit. Inde est q̄ nato dño angelorū chorus canebat: pax i terra hominibꝰ bone volūtatis. Sed et tūc iustitia ⁊ pax osculate sunt: que non modice videbātur hattenꝰ dissidere. Prior eni si qua erat ex lege iustitia. nō osculum ſꝫ aculeū magis habebat: vrgens magis timore q̄ prouocans dilectione Sed nec habuit illa reconciliationē: sicut habet nūc que ex fide nosc̄itur esse iustitia Alioquin quid erat. q̄ nec abrahā nec moyses. nec ceteri iusti tēporis illius i obitu suo pacem illā beatitudinis eterne apphendere. aut regnū paas poterāt introire? nisi q̄ minime adhuc iustitia ⁊ pax sese non fuerāt osculate? Ex hoc sane dilectissimi. feruētiore nobis zelo sectanda iustitia est Quippē iustitia ⁊ pax osculate sunt. et indissolubile amicicie fedus: vt quia q̄ testimonium iustitie secū tulerit: hilari vultu iam et amplexibus letis excipiatur a pace. in ipsū dormiens ⁊ requiescens.

// Sermo sc̄s de septiformi spiritu in xp̄o ihesu in annūciatione dominica

Gonsideranda est fratres in solēp nitate hodierna tocius ānūciationis velut amenissimā quan dam planiē; simpliē nostre repara tionis hystoriā. Inūgitur noua le gatio angelo gabrieli; et nouā vir go professa virtutē noue salutatio nis honorat obsequio. Antiqua ex cluditur maledictio mulierū; nouā noua mater accipit benedictionem Impletur per graciā que concipiscē tiā nescit; vt spiritu superueniēte al tissimo pariat filiū; q virū dedignat admittere. Intrat ad nos eadē por ta salutis an dicitū; qua venenū ser pentis ingrediens vniuersitatē gene ris occuparat humani Inumeros huiusce mōi flores ex hijs facile est legere prauis; sed intuere mediā p fundidatis abissū. Abissus plane in perscrutabilis incarnatois domini ce sacramentū; abissus impenetrabi lis. verbū caro factū est. et habita uit in nobis. Quis enim inuestiget quis attingat; quis apprehendat? Puteus altus est; Et in quo hauriā non est michi. / Verūtamen solet interdū superposita putrie humecta re linthecamia vapor exalans Propter ea sane licz irrūpere vetear pprie conscius infirmitatis; frequēter ta men velut super os huius putei ex pando ad te dñe manus meas; pro ro q anima mea sit sicut terra sine aqua tibi. Et nūc si quid est q ascē dente de occasū nebula tenuis obsti ne cogitatio/ vobis fratres modicā illud sine inuidia cōmunicare propo sim; velut exp̄esso linthecamine vel exigua refundens celestis stillidia

b

roris. VII. Querō igitur qua ratio ne filius magis incarnatus sit q̄ pa ter aut spiritus sanctus; cū totus trinitatis non modo equalis sit glo ria; sed et vna eademq; substantia Deo quis cognouit sensū domini; aut quis consiliarius eius fuit? Al tissimū est misterū; nec nos opor tet temere super huiusce mōi precipi tare sententiā. Videtur tamen nec patris nec spiritus incarnationē in pluralitate filioz effugisse cōfusio nem; dum alius dei alius hominis filius diceretur. Videtur et id maxi me congruū; vt is specialiter filius fieret. qui filius erat; ne quid esset ambiguitas in homine. Denicq ip sa est virginis nostre gloria singula ris et excellēs prerogatiua marie; q filium vnum eundemq; cū deo pa tre meruit habere cōmunē. Quā sa ne perisse constat; si nō filiꝰ incarna retur. / Deo nec nobis silēsalia ra ri posset occasio sperande hereditā tis. Factus siquidem primogenitus in multis fratribus qui vnigenitus erat; adiscisset eos sine dubio in here ditatē; quos vocauit in adoptionē. Dei eni fratres; et coheredes. Hic ergo xp̄s ihesus mediator fide lis. sicut in persona vna dei hominis q substantiā copulauit ineffabili sa cramento; sic et in ipsa reconciliati one. consilio vsus altissimo mediā non defuit equitatem; vtriq; tribuens quod oportebat. honorem deo. homini miserationem. Hec e nim optima inter offensū dominū et reum seruum forma compositio nis; vt nec honorandi omni zelo

sensus oppugnat. austeriore sententia: nec iursus dum huic imoderate condescenditur: ille debito fraudatur honore. Audi igitur et diligenter obserua angelicam in huius mediatoris ortu distributionem. Gloria inquiūt in altissimis deo: et in terra pax hominibus bone voluntatis. /// Huius denique gratia obseruationis fideli reconciliatori ihesu christo. nec timoris spiritus defuit: quo patri semper reuerentiam exhiberet. semper ei deferret. semper eius gloriam quereret: nec spiritus pietatis: quo miseriordie compateretur hominibus. Vnde et necessarium habuit spiritum quoq; scientie: per quem timoris pariter et pietatis distributio fieret inconfusa. /// Et nota q; in primo illo puntum nostrorum peccato/tres quidem auctores extitere: sed manifeste defuerunt tria trib9. dico enim euam. dyabolum et adā. Non habuit eua scientiam: que vt ait apostol9 seducta est in preuaricatione. Verum hec quidem serpenti non defuit. qui callidior describitur ceteris animantibus: sed pietatem malignus non habuit: qui homicida factus est ab initio Adam vero pius forte videtur mulierem non constando: sed timorem domini deseruit: voci illius obediens potius q; diuine. Vtinā magis timor dñi p̄ualuisset in eo: sicut de xp̄o signanter legitur: quia repleuit eū nō pietatis spiritus sed timoris. In omnibus enī et per oīa pietati primoꝛ timoꝛ dñi p̄ferend9 est: et sol9 ipse est q; totū sibi debeat hominē vendicare /// In hijs ergo trib9. timore/ pietate/ et scientia: mediatoꝛ noster reconciliauit hoies deo. Nā in cōsilio et fortitudine de manu aduersarij liberauit Consilio siquidē p̄stino iure p̄uauit hostē: tanta potestate vt ma n9 inicēret inocenti. fortitudine p̄ualuit ne violēter posset retinere redēptos: dū victoꝛ ab inferis rediit: et vita hoīm cum eo surrexit. /// Exinde abat nos pane vite et intellect9: potat aqua sapientie salutaris Est enī intellectus rerū spūaliū et inuisibiliū veris aie panis. confirmans coꝛ nostrū: et ad oē opus bonū roborans in oī exercitatione spirituali Carnalis autē homo qui nō p̄apit ea que sūt spiritus dei. ꝑ stultitia illi videtur. gemat et lugeat dicens. Amaruit coꝛ meū: quia oblitus sū comedere panē meū. Ecce enī mera et p̄fecta sentētia est. nō p̄desse hoī si mū dū vniuersū lucretur: aie sue detrimentū faciat Et quādo id cape possit auar9? Vine causa laboꝛat: quis q̄s ei p̄suadere conat. Vñ hoc? Nē pe qua illi stultitia videt. Quid dulcius? q̄ iugū xp̄i et suaue? Appone homuncionem secularem et vide si non lapidē q̄ panē reputabit Et certe huiusmodi intelligentia veritatis interne viuit aīa: et hic cibus est spiritualis. Non enī in solo pane viuit homo: sed in oī verbo q̄d p̄cedit de ore dei Verumptamen donec sapiat veritas: non sine difficultate ad interiora traiicitur. Vbi vero in ea cepit oblectari. iam non cibus sed potus est: et sine difficultate intrat ad animam: quo videlicet spiritualis ab9

Ion sine causa spiritū spōsi pariter ⁊ dei sui habēs ecclesia: præsi onem hodie noua q̄ dam et mira cōiunctio ne addidit passioni. Nam præsio plausum habet ⁊ passio planctum. Cū ergo sapiētib⁹ et insipiētibus debitores sum⁹: videam⁹ q̄d utrisq; ferat hec ḡiunctio. Et prius quidē quid secularib⁹ iudicet: quoniā non pus q̄ spirituale. sed qđ aiale. Videat secularis aia. videat ⁊ intelligat: qm̄ extrema gaudij luct⁹ occupat. Propter hoc enim qui cetera quoq; cepit facere et docere. non solū verbis p̄dicans. ꝫ ℔ exemplis ⁊ qđ ante predicerat p̄ prophetam. qm̄ omis caro fenū. ⁊ omis gloria ei⁹ qua si flos feni: etiam apparēs in carne manifeste studuit p̄bare in seipō. Unde ℔ passionis gloria voluit sublimari: q̄ paulo post sibi nouerat imminere diem ignominiosissime passionis. Quis ergo sperare iam debeat in incerto glorie temporalis ⁊ nō videat in ipso quoq; qui peccatum non feat creatore temporum ℔ condītore vniuersitat⁹ post exaltationē tantā. tantū nichilomin⁹ humiliationem sequi? In eadem enī ciuitate a plebe cadē. ⁊ eōdē tempe. nūc quidē passionis gloria et diuinis ē laudib⁹ honorat⁹: postmodū vero īterrogat⁹ cōtumelijs ⁊ tormēto. ut scelerat⁹ reputat⁹. Hic est trāsitorie letitie finis: hic fruct⁹ glorie temporalis. Propterea prudēter orat p̄pha. vt cantet dño glām ei⁹ et non cōpungatur: id est passionem habeat. quā

Sermo p̄mus in ramis palmarum de tribus ordinibus obsequentium xpisto.

Ntelligētie potu sapiētie digerat: ne ipi⁹ iteroris hois ortu⁹ id ē affectu⁹ sicitate laborātib⁹ oneri magis sit q̄ vtilitati. Ex omnibus ergo que saluādis fuerant populis necessaria: nichil penitus defuit saluatori. Ipse est enim de quo predixit ysaias. Egredietur virga de radice yesse: ⁊ flos de radice eius ascendet: et req̄sc̄et super eum spiritus domini. spiritus sapientie et intellectus. spiritus consilij ⁊ fortitudinis. spiritus scientie et pietatis: et replebit eum spiritus timoris dñi. Illud sane diligenter attende: q̄ florem hūc de radice non de virga dixerit ascensurū. Etenim si noua xpisti caro in virgine creata esset ex nichil quod estimauerunt nonnulli: non de radice flos: sed forte de virga diceret potuerat ascendisse. Nunc autem q̄ p̄dixit de radice sine dubio communem ab origine probat habuisse materiam. Nam q̄ super eum spūs requieuit: nichil in eo contradictionis fuisse declarat. In nobis enim quia nō omo superior est spūs nō requiescit: carne nimirū aduersus spiritū. et spiritu aduersus carnē concupiscente: a quo nos cōflictu liberet. in quo nichil simile fuit. nouus homo et verus homo. q̄ veram carnis nostre susceperit originem: sed vetustis fermētū concupiscentie non susceperit

b passio non sequatur. /// Vob aũt hmi tanq̃ spiritalib9 spiritalia cõparãtes. in pœssionẽ quẽ cælestis patrie repsentabim9 glã; in passione mõstram9 viã. Nã si in pœssione venit quidem tibi in mentẽ futura illa letitia et exultatio multa nimis. quãdo rapiemur in nubib9 obuiã xpisto in aera; si tota gaupisceẽtia videre desideras diẽ illũ. quãdo suscipietur in cælestẽ iherusalẽ xpũs dñs. caput cũ membris oĩbus portans tr̃uphũ victorie; applaudentibus iã nõ paupib9 turbis. ꝛ vtutibus angelicis. damãtib9 undiq; populis vtriuꝰ testamẽti. bñdict9 qui venit in noĩe domini; si inquam cõsideraſti in pœssione quo properãdum sit; disce in passione qua sit cũdum. Hec est enim via vite / tribulatio presens; via glorie. via aũtatis habitaculi. via regni; sẽm q̃ latro clamat de cruce; memẽto mei domine dũ veneris in regnũ tuum Eũtem enim in regnũ vidit; quo cum peruenisset. sui memorem fore rogauit Peruenit ergo et ipse Et si vis nosse q̃ compendiosa via; eadem die merunt cum domino esse in paradiso. Tolerabilem pro(n)de reddit passionis laborem gloria pessionis; qñ amanti nichil difficile est. /// Nec miteris q̃ in pñti pessione cælestem dixerim repñtari; quando vnus videm in vtraq; suscipitur; q si longe aliter q ab alijs In hac enim pœssione irrationabilẽ iumẽto xpus insidet; in illa vero iumentũ quidem futurũ ẽ sed rationale; qñ hoies iumenta saluos facies domie Cui simile est; illud vt iumentũ factꝰ sum apud te; et ego semp teccum. Et vide si non de pœssione loquit cũ sequitur. Tenuisti manũ dexteram meã; et in voluntate tua deduxisti me; q cũ gloria suscepisti me. Fbi certe ne ipse quidẽ pullꝰ deerit; quando q si murmuret hereticus parulos venire nõ sinẽs paruulorum baptismo detrahens; qui paruulus natus est. et primo elegit eciam paruulorum (inmo cæteras loquor) hodie quoq; paruulos a gracia non excludit; quo nec pietati incongruum. nec maiestati eius difficile est; vt suppleat munꝰ gracie quod minus in eis habet natura possibile. Fbi enim non ramos arborum; non vilia vestimenta populares turba prosternet; sed dimittent pennas suas animalia sãcta; deponent coronas suas ante thronũ agni viginti quatuor seniores; et virtutes omnes angelice quicquid habent glorie vel decoris. totum et assribent; totũ attribuent illi /// Jam vero qñ de iumento ac vestibus ac ramis arborum mẽtio facta est; cõsiderate diligentius libet tri plex obsequiũ qđ in pœssiõe hac exhibet video saluatori. Primũ q̃dem a iumento cui insidet; sẽm abhijs qui vestimenta pternũt; tercium vero ab hijs qui de arboribꝰ ramos cædere perhibentur. Nõne enim omẽs reliqui ex eo q̃ habũdat sibi mittunt; et quasi sine labore obsequũtur domino; solum vero iumentum semetipsum exponit eius obsequio; Dilẽdũ nuchi ẽ. vt claudos d

caueatis? an magis loquor vt ha
beatis consolationē? Jumentū cui
insidet xpristus nonne vos estis. iux
ta pceptū apostoli glorificantes q
portantes deum in cordibꝫ vestris?
Expendunt enī seculares homines
in obsequiū domini nō quidē corpo
ra? sed que adiacēt ꝟ necessaria sūt
corporibus? cū de terrena substanti
a elemosinas largiantur. Prelati
quoq; ramos ædunt de arboribꝫ?
verbi causa. cū de fide et obedientia
abraha. de castitate ioseph. de man
suetudine moysi. ceteroꝝq; sanctoꝝ
virtutibus euāgelizant. Demūpta
mē q hij de pmptuarijs plenis lar
giūtur? q hij qui acceperūt gratis.
gratis nichilominus dare iubentur.
Omnes tamē si fideliter suo quisq;
intentus fuerit ministerio. in pces
sione sūt saluatoris? et cū eo ingredi
untur in sanctā ciuitatē? qm̄ tres pre
uidit prophete saluādos? noe scz
tem ramos i archa fabricam? dani
elem in vili cdubio q labore abstinē
tie/ factū tanq; iumētum saluatorē
q portantē? terauū quoq; iob bene
dispensantē substātiā huius mūdi.
et de vellenbus ouiū suaꝝ paupeꝝ
latera calefacientem. Cu tamen in
pcessione illa ihesus propinquior?
cui de tribus ordinibus salus viani
or? facile credo potestis aduertere.

Sermo eiusdem secundus vn
de supra de quatuor ordinibus pro
cessionis.

Quasse est vt loquamur hodie
breuius? propter angustiā te
poris. Multa quidē nobis ministrat
processio quā celebraturi sumus? Sz
eadem impedit ne diuersa plura pos
simus. Celebraturi sumus hodie
processionē? q paulo post audituri
passionē. Quid sibi vult mirabilis
ista coniūctio? aut quid cogitauerūt
patres nostri. passionē addentes pro
cessioni? Nam processio quidē meri
to representatur hodie? quia facta
est hodie Passio vero aut addita ē.
quā sexta feria cōstat esse secutam?
Optime vtiq; processioni passio cō
iuncta est. vt discamus in nulla leti
tia huius seculi habere fiduciā? sci
entes quoniam extrema gaudij luc
tus occupat Propterea non simus
stulti ne oriatur nos pspera nos
tra? sed in die bonoꝝ non immemo
res simus maloꝝ? ꝟ econuerso. Mi
stis enim mixtū est presens seculū?
non secularibus tantū. sed eciam spi
ritualibus vnus Nam q secularib9
viris aliquādo que placent. quādo
q; que displicent videmus accidere?
et ipsis nichilominus spiritalibus
non semper tristia. non semper leta
succedunt? sed est vespere et mane
dies vnus. Et illud. Visitos eum
diluculo? q subito probasillum De
um hec intrā dum presens seculū
manet? vel magis manat et fluat.
Ceterū p9 hoc seculū duo futura sē
cula valde diuisa q diuersa? ita vt
in altero nō sit nisi fletꝰ q stridor dē
tium? in altero solum gratiarum ac
tio q vox laudis. Absterget enim
deus omnem lacrimam ab oculis
sanctoꝝ? q iā non erit amplius neq;
luctus neq; clamor? sed nec vllus

dolor Interim sicut amatores mũ di multa patiũtur aduersa: ita nec ipsis seruis dei oĩa in hoc mũdo op tata succedũt In die ergo malox memores sint bonox: ne pusillanimes fiant ⁊ impatientes: sicut hic de quo legim⁹ in psalmo Cõfitebitur tibi aũ bñfecerис ei In die quo ⁊ bonox nõ ĩmemores sint malo tũ: ne extollanẽ et dicãt in habũdãtia sua nõ mouebimur in eternum Sicut enĩ seculariũ rerum prosperitas occidit stultum secularem: sic potest ⁊ habũdantia spiritualis pſperitatis occidere indoctum spiritalem: atq; ita nõ spiritalem: spũalis quippe omnia dijudicat // Vnde autẽ eueniat ⁊ stultum occidit prosperitas et non sapientem: alibi habemus Cor sapientis ubi tristicia: et cor stultorũ ubi letitia Merito proinde ait Bonum est magis ire ad domũ luctus: q̃ ad domum cõuiuij Licet enim multos frangat aduersitas: tamen multo plures extollit prosperitas: sicut scriptum ẽ Cadent a latere tuo mille sinistro scilicet per quod significatur aduersitas: ⁊ decẽmilia: plures a dextris tuis: in q̃b⁹ psperitas designatur. Denicq; qua utrobicq; periculum est: orat sapiens ⁊ dicit Diuitias ⁊ paupertates ne dederis mihi: ne forte aut diuicie extollerẽt in superbiam: aut paupertas deiceret in impatientiam Vnde et dominus sicut in passione patientiã: ita ⁊ in processione humilitatem exhibere uoluit In illa enim tanq̃ ouis ad occisionem ductus est: ⁊ quasi agnus coram tondente obmutuit: et non aperuit os suum. Cum autem pateretur non comminabatur: sed magis orabat dicens Pater ignosce eis: quia nesciunt quid faciunt. In processione autem quid? Parabant sese populi ut exirent obuiam ei: nec eum latebat qui nouerat q̃d esset in homine Propter quod ⁊ ipse parauit. non in curribus aut in equis: non in frenis argenteis aut sellis auro tectis: ⁊ sed humilis asselli tergo sedens. suppositis apostolorum uestibus: quas ego de preaostrorum regionis fuisse non credo.

// Sed quid fuit. q̃ processionẽ habere uoluit: qui mox futuram nauit passionẽ? Forte ut amantes essẽ passio: quam processio precessisset. Ab eodem enim populo in eodem loco et ipso tempore paucissimis diebus interpositis: primo cum tanto triumpho susceptus: postea crucifixus est O q̃ dissimule est. tolle tolle crucifige eum: ⁊ benedict⁹ q̃ uenit in nomine dñi: osanna in excelsis O q̃ dissimule rex israel: ⁊ nõ habem⁹ regem nisi cesarem O q̃ dissimiles rami uirentes et crux: flores. ⁊ spine Cui prius prosternebãtur uestimẽta aliena Ecce suis exuitur: ⁊ sorte mittitur super ea Ve tibi amaritudo peccatorum nostrorum: propẽ que soluenda tanta amaritudo est necessaria. // Jam uero ad processionem accedens: tanq̃ quatuor ordines in ea michi uidere intuenti Fortassis in hac nostra processione omnes hodie potuerunt inuenire. Preibant enĩ aliqui. et uiã parabãt:

ipsi sunt qui viam parant domino
ad corda vestra: qui vos regunt. et
dirigunt gressus vestros in viam pa
cis Alij sequebantur: et hij sunt qui
propric insciencie conscij deuote se
quuntur: et adherent semper vestigi
is precedentium Erant quoq; disci
puli tanq̃ domestici latere eius ad
herentes: ipsi sunt qui partem opti
mam elegerunt: qui in claustris so
li deo viuunt / semper deo adheren
tes. et cũ placitũ considerantes. Ip
sum quoq; iumentum cui insidebat
non defuit: quod designat duros
corde et animos quodãmodo bestia
les. Verum non fuit animaliũ hu
iusmodi copiosior multitudo: nec o
portuit. Tales enim magis oneri
sunt q̃ honori: nec propter eos pro
cessio valde gloriosior est. Huiusmo
di autem cantare non nouerunt:
sed male sonoros dant rugitus. Ip
si sunt qui virga semper et calcari
bus egent. Attamen nec ipsos relin
quet dominus: dum disciplinã fer
re voluerint. Hijs enim dicitur. ser
uite domino in timore: et apprehen
dite disciplinã: nequando irascatur
dominus: et pereatis de via iusta. Post
q̃ enim hoc iumentum disciplinam
ferre noluerit: quid restat nisi vt ab
iciat eum dominus cum indignatio
ne quadam. et protinus exeat a via
currens per spinas et tribulos a qui
bus suffocatur verbũ dei: que sunt
diuicie huius mundi. et voluptates
carnis. Sed qui tales sunt hic qui
bus grauis sit ordo et omnia onero
sa. quos pungi frequenter oporteat
et vrgeri: obsecremus eos vt stude
ant de iumentis si forte queant in
homines commutari. et computari
inter aliquos ceteroꝝ: vt sint aut
de precuntibus. aut de adherenti
bus et collateralis aut de sequenti
bus sint. Quod si non faciunt: obse
cro vt vel in eo quod sunt permane
ant interim. et patienter ferant que
salubria sunt. et si minus suauia:
donec complacat domino respicere
humilitatem eorum. et in melius a
liq̃d eos promouere. /// Vultis autẽ
vt aliquatinus consolemur iumen
tum vestrum? Damus equidẽ quia
cantare non nouit: neq; de eis est
qui dicere possint. Cantabiles mi
chi erant iustificationes tue: in loco
peregrinationis mee Attamen vnũ
est: quia nemini ceteroꝝ tam pro
pe est dominus. Nam nec ipsi qui
hinc et inde adherent tam cum ha
bent: vt iumentum cui insidet. Et
audi hoc ipsum a prophetis. Pro
pe est dominus his qui tribulato
sunt corde. Nam et mater quem c
grotantem nouit filium: magis fo
uet q̃ amplexatur sepius. Nemo i
gitur indignetur: nemo contemp
nat: dum voluerit xpristi esse iumẽ
tum. Etenim qui scandalizauerit u
num de pusillis istis: illum grauis
ter offendit. qui eos tanq̃ mater
misericordie suo gremio fouet donec
roborentur. Vnde et morum infir
mitates patientissime ferendas bea
tus benedictus ammonuit. //
Quatuor q̃ sũt genera in possessione
dñi. Boni prudẽtes et boni simplices

hij sunt qui p̃eunt ⁊ qũ sequũtur. Bonos aut̃ addidi: qz prudentes non boni iniqui sũt iuxta illud. sapientes sunt vt faciãt mala: ⁊ simplices nõ boni stulti sũt. In pcessione aut̃ dñi. nec iniquus locum habet nec stultus Vero qui adhereant ei. contemplatiui sũt. Qui portant et onerãt eo: ipi sũt duri corde ⁊ patũ deuoti. // Sed ecce omnes sunt in processione dñi: ⁊ nemo ex ipis faciem eius videt. Nam qui precedunt occupati sũt in panda via: solliciti circa peccata ⁊ tẽptationes alior. Qui sequũtur ipi omnino faciẽ eius videre nõ possunt: sed sicut mopsi dictum est posteriora ei⁹ vident Jumẽtũ ãt cui insidet nunc̃. ad videndum leuat oculos: sed pronum est semper in terram. Qui vero adhereant ipsi aliquãdo videre possũt: sed raptim et non continue nec plene: dũ adhuc sunt in via. Attamẽ quantum ad alios ipsi magis faciem ad faciem eum vident iuxta qđ ite de moyse scriptũ est: qz ceteris quidem pphetis per visiones et somnia: moysi vero facie ad faciem loquebatur. Quantũ ad plenã sane visionem. nec ipe moyses dum viuit in hoc mũdo ipetrare potest faciei ipi⁹ visionẽ: qz sicut ipse ait. Non videbit me homo ⁊ viuet. Nõ videbor inquit in hac vita: nõ videbit quis faciem meam in hac via et in pcessione ista. Ipse itaq; magna pietate sua donet nobis sic in ei⁹ pcessione perseuerare dum viuim⁹: vt i magna illa pcessione qua cũ sanctis omnibus a patre suscipiẽdus est. ⁊ tra

ditur⁹ regnũ deo et patri. sanctam ciuitatẽ cũ ipso ingredi meream⁹

Feria quarta sermo de passione dñi nri ihesu xpisti.

Vigilate aio fratres: ne infructuose pertranseat vos hui⁹ temporis sacramenta. Copiosa ẽ benedictio: date receptacula mũda: deuotas aias. vigiles sensus. affect⁹ sobrios. puras conscientias exhibete tãtis carismatib⁹ grãr. Admonet vos solliatudinis hui⁹ nõ modo specialis ipa quersatio quam pfessi estis: sed ⁊ generalis ecie observatio cui⁹ filij estis. Vniuersi siq̃dem xpiani sacra hac septimana a pre solito. aut pr̃eter solitũ pietatẽ colunt: modestiam exhibent. humilitatem sectantur. induũt grauitatẽ vt xpisto patienti quodãmodo compati videãtur. Quis enim tam irreligiosus. qui non compungatur: quis tam insolens vt non humilietur: quis tam inciuil⁹ vt non indulgeat: quis tam deliciosus vt non abstineat: quis tam flagitiosus vt non contineat. quis tam maliciosꝰ vt non peniteat hijs diebus? Merito quidẽ. Nempe adest passio dñi vsq; hodie terram mouens: petras findens: operiens monumenta. Prope est enim resurrectio ei⁹. in q̃ solempnitatem celebrabitis altissimo domino: vtinam vsq; in altissima que fecit magnalia. alacritate et auiditate spiritus subeuntes. Nichil in hoc mundo melius fieri q̃ a domino factũ est hijs dieb⁹:

nichil mūdo vtilius poterat cōmendari: q̄ vt tātū perpetuo singulis celebret ānis memoriale eius in desiderio anime. ⁊ memoriā habundantie suauitatis eius erudiet Vtrūq; autē ꝓpter nos: q̄ in vtroq; nobis salutis fructus. in vtroq; vita spiritus nostra // Mirabilis passio tua domine ihesu: que passiones omnium nostrū ꝓpulsauit: ꝓpiciata est omnib9 iniquitatibus nostris: q nulli vnq̄ pesti nostre inuenitur inefficax Quid enim tam ad mortem: qđ non tua morte soluatur: // In hac igitur passione tria fratres specialiter cōuenit intueri: opus. modū. q causā Nam in opere quidē patientia: in modo humilitas: in causa caritas ꝓmendatur // Patientia aūt singularis: q̄ videlicet cū supra dorsum ei9 fabricarent peccatores. cum sic extenderetur in ligno. vt dinumerarentur omia ossa eius: cum fortissimū illud propugnaculum qđ iusta dicit israel undiq; foraretur. cum foderentur manꝰ eius q pedes: sicut agnus ad occisionem ductꝰ sit. q tanq̄ ouis coram tondēte non aperuit os suū: non aduersus patrem murmurans. a quo missus fuerat: non aduersus humanū genꝰ pro quo que non rapuit exsoluebat: non deniq; vel contra populum ipm peculiarem sibi. a quo pro tantis beneficiis tanta mala reapiebat Plectūtur aliqui pro peccatis suis. et humiliter sustinent: hoc ipm tamen eis ad patientiam reputatur. Flagellantur alij. non tam purgandi q̄ probandi cōdigne. ⁊ maior in hijs patientia cōmendatur Quo non maxima censeatur in xpō: q in funiculo hereditatis sue ab hijs quibꝰ specialit̄ saluator aduenerat. crudelissima noctem mulctat. sicut nullū omnino peccatū nec actu ꝓprio. nec contractu. sic nec in quo excrescere posset habēs: Nimirū in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis. nō umbratice ꝫ corporaliter: in quo deus mundū sibi reconcilians. nō figuratiue ꝫ substātialiter: qui deniq; plenꝰ gratie q veritatis non corporatiue sed ꝑsonalit̄ Vt faciat opus suū. alienū est opꝰ eius ab eo: ysaias loquitur. Quia et opꝰ suū fuit qđ dedit ei pater vt faceret: q alienū fuit ab eo vt talia talia sustineret. Ita ergo habes in opere patientiā // Nam modū ipm. si diligent̄ attendas. non modo multum agnosces. ꝫ q humilem corde: nempe in humilitate iudicium eius sublatum est: cum nec ad tantas blasphemias nec ad falsissima que sibi obiciebatur crimina responderet Vidimus inquit eum ⁊ non erat aspectus: non speciosum pre filijs hominum. sed opprobrium hominum: tanq̄ leprosum ⁊ nouissimū virorum: plane virum dolorum a deo ꝓtectū et humiliatū: ita vt nō esset ei spes neq; decor O nouissimū q altissimū: o humilē et sublimē: o opprobriū hoim q glāz āgelorū: Nemo illo sublimior: nemo humilior Denique sputꝰ illiꝰ ē: opprobrijs saturatꝰ ē: morte turpissima ꝺēpnatꝰ ē: cū sceleratꝰ reputatꝰ ē Nichilne merebit̄ vel ista humilitas. q hūc habz modū ymmo que tam est vltra modum.

// Viaut est patētia singulatis sic et humilitas āmicabil ; vtraq; sñ exēplo. Vtrāq; tñ magnifice cōmendat. Nimiꝫ caritas ē. Propter nimiā enī caritatē suā qua dilexit nos deꝰ ; vt seruū redimeret. nec pat filio. nec sibi filiꝰ ipē pepāt. Vere nimiā ; qz q hec mēsurā excedit. modū supat. plane supemines vniuersis. Maiorē inq̄t caritatē nemo habet ; q̄ vt aiam suā ponat q̄s p amicis suis. Tu maiorē habuisti dñe ; ponēs eam p inimicis. Cum enim adhuc inimici essemꝰ ; p mortem tuā ℟ tibi reconciliati sumꝰ ℟ patri. Quenā ergo videbitur alia vel fuisse vel esse vel futura huic simil caritati ? Vix pro iusto quis moriē tu pro iniustis passus es. moriēs pter delicta nra ; q̄ venisti iustificare gratis peccatores ; seruos faciens fratres. captiuos coheredes. exules reges. Nec sane aliud aliq̄d patētiam hāc ℟ humilitatē eq̄ illustrat ; q̄ q tradidit in mortē aiam suā. q pro catis multoꝫ tulit ; eaā p trāsgressoꝛibꝰ rogās vt nō perirēt // Fidel sermo et oī acceptiōe dignꝰ Quia enim voluit oblatus est. Non modo volut et oblatꝰ est ; sed quia voluit. Dolus nimiꝫ ptātem habuit ponendi aiam suam ; nemo eam tulit ab eo. Cum accepisset aceti dixit ; cōsummatū est. Nichil restat implendū ; iam nō est quod expectem Et inclinato capite fatꝰ obediens vsq; ad mortē ; tradidit spiritum. Quis tam facile q̄n vult dimit ? Magna quidē infirmitas mori ; sed plane sic mori virtus īmēsa. Nēpe quod infirmū est dei ; fortius est hominibꝰ. Potest humana vesania si bi ipsi in mortem sceleratissimas inicere manus ; sed non est hoc ponere animam suam. Rapere eam magꝰ et violenter abrumpere ; q̄ ad nutum ponere est. Tibi impie iudamisera plane facultas fuit. non ponendi animam sed pendēdi ; nec tradente te. sed trahente laqueo neq̄ssimus ille spūs tuꝰ exiuit ; nō emissus sed amissus. Dolus in mortem tradidit aiam suam. qui solus virtute propria est regressus ad vitā ; solus habuit potestatem ponendi q̄ solus facultatem eque liberā habuit resumendi ; imperium habens vite et mortis. Digna ergo caritas tam inestimabilis ; humilitas tam ammirabilis ; patientia tam insuperabilis. Digna plane tam sancta tam immaculata ; hostia tam acceptabilis. // Dignus est agnus qui occisus est accipere fortitudinem ; facere ad quod venit ; tollere peccata mundi. Ego autem dico pōz triplex qđ iualut sup terrā Putatis qz veli dicere cōcupiscentiā carnis concupiscētiā oculoꝝ ; et superbiam vite ? Funiculꝰ triplex est q̄ difficile rūpit ; pterea multi trahūtur. q̄mo trahuntur hoc funiculo vanitatis ; sed prior ille ternarius non immerito prevalet in electis Quomodo enim non illiꝰ patientie recordatio omnē arceat voluptatem ; quomodo non illiꝰ humilitatis consideratio superbiam vite prorsus extūdat ? Nam caritas illa digna plane. cuius meditatio mētē occupet.

sic totā sibi vendicet aiam: vt oīno viaium curiositatis exsufflet. Fortis igitur ꝙtra hec passio saluatoris.

// Dꝛ aliud ego triplex eque peccatum quēadmodū virtus cuiꝰ expugnat/dixerē cogitaui: et id forte vtiliꝰ audiatur. Primū quidē originale: secundum personale dixerim: terciū singulare. Et originale q̄dem maximū illud delictū vocat: quod a p̄imo adā cōtraximꝰ: in quo peccauimꝰ oēs: pro quo mœrimur vniuersi. Maximū plane: quod sic nō modo totū humanū genꝰ: sed et quēlibet ipius generis occupat: vt non sit qui euadat. non sit vsꝫ ad vnū. A p̄imo hominē in nouissimū vsq; p̄otēditur: et in singulꝫ q̄q; a planta pedis vsꝫ ad verticem capitiꝰ diffūditur hoc venenū: sed et leta liter nichilominus in vniuersam dilatatur etatem: ab ea scilicet die qua sua quēq; rapuit. vsq; ad eā qua communis cum cēpit mater. Alioquin vnde graue iugum super omnes et totos filios adam: id q̄ a die exitus de ventre matris ea tum: vsq; in diem sepulture in ma trem omnium? In sordibus genera mur: in tenebris confouemur: in doloribus parturimur. Ante exi tum miseras oneramus matres: in exitu more vipereo lacerāmus: nitum q̄ nō pariter ipsi lacerāmur. Primam vocem ploratioīs edimꝰ merito quidem/ vtpote vallem plo rationis ingressi: vt nobis illud sci iob ab omī parte possit aptari. Hō natꝰ de muliere breui viuens tem pore: repletur multis miseriis. Ex verum hoc sit: non verba nos doce re sed verbera. Homo inquit na tus de muliere: nichil abiectius. Et ne forte ex ipsa sibi voluptate corporeorum sensuum. quam de sen sibilibus hauriat blandiatur: in ip so statim introitu. de exitu quoq; terribiliter āmonetur: cum dicitur breui viuens tempore. At ne spa cium illud qđ inter gressum et egressum relinquitur sibi liberū putet: reple tur ait multꝫ miseriis. Multꝫ et mul tipliabꝰ inquā miseriis corporis mise riis corporis: miseriis dū cōcipit. miseriis dum vigilat: miseriis qua qua versum se vertat. Nimirū ipse quoq; natꝰ ex virgine. ymmo factꝰ ex muliere. sed benedicta in mulieri bus: qui loquitur ad matrem. muli er ecce filiꝰ tuus: eciā breui viuēs tempe. super terrā nichilominꝰ mul tis repletur miseriis. In illa breui tate appetitus est insidijs. interro gatus contumelijs: pulsatus iniu rijs. vexatꝰ supplicijs: conuicijs la cessitus. Tu ne hanc suffiere dubi tes obedientiam: que reatum oēm p̄ime p̄euaricationis absoluat? Ymmo vero non sicut delictū: ita et donū. Nam peccatum est ex vno in condempnationem: gracia autē ex multis delictis in iustificationē.

// Et quidē graue omnino delic tum illud originale: quod non solū personam infecit. sꝫ et naturā. Per sonale tamen cuiq; grauiꝰ est: cū ia laxatis habenis/ exhibemus vndi q; membra nra arma iniquitatis pec cato: nō modo ia alieno: sꝫ et ꝓpo crimine cōpediti. // Singulare vero

grauissimū est quod commissum est in dominū maiestatis: cum viri impij virum iustum iniuste occiderūt: & sacrilegas manus in ipsum dei filium iniecerunt crudelissimi homicidę: ymo & si phas est dicere eciam deicidę. Quid duo precedentia ad terrā? Ad hoc expalluit & exparuit tota machina mūdialis: & pene in antiquū chaos sunt omnia revoluta. Ponamus aliquē de regni principibus terrā regiam depopulasse in vastitate hostili: ponamus aliū qui cum esset de consilio et consilio regis vnicum eius filium proditozi is manibus suffocauit. Nunquid non primus. secundi respectu innocens videbitur & immunis? Sic est omne peccatum quantum ad hoc peccatum: et tamen hoc peccatum in se pertulit. qui seipsum feat peccatum: vt de peccato dampnaret peccatum. Per hoc enim omne peccatum tam originale q̄ personale deletum est. et ipsum quoq; singulare eliminatū est per semetipsum. Argumentū michi est a maximo q̄ duo minora sunt exposa: & ecce argumentum Peccatū multorum tulit: & pro transgressoribus rogauit vt non peritent. Pater ait ignosce illis: quia nesciunt quid faciunt. Volat irrevocabile verbum tuum domine: nec reuertetur ad te vacuum: sed faciet ad quod missisti //
Vide nunc opera domini que posuit prodigia sup terrā. Flagellis cęs9. spinis coronat9. clauis p foss9. affixus patibulo. opprobrijs saturatus: oīm tū dolor̄ īmemor ait. pater ignosce illis. Hinc multe miserie cozporis. hinc multe misericordie cordis: hic dolores. hinc miserationes: hinc oleū exultationis: hinc gutte sanguinis decurrentis in terrā. Hi sericordie domini multe: sed & miserie domini multe. Vincent ne miserie misericordias: an misericordie miserias superabūt? Vincant miserie antique domine: vincat sapientia malitiam. Magna enim illorū iniquitas: sed nunquid non maior pietas tua domine? Multum per omnem modū. Nunquid redditur pro bono malū ait: quia foderunt foueam anime mee? Plane foderunt impacientie foueā: occasiones indignationis plurimas & permaximas ministrantes. Sed quid eor̄ foueā ad abissū mansuetudinis tue? Retribuentes mala pro bonis foderunt foueā: sed caritas non irritatur. non precipitatur/nūq̄ exāditur in foueā ruit: & pro retributis malis accumulat bona. Absit vt misce moriture exterminēt suauitatem vngenti. quod de tuo corpore fluit: quia apud sinum tuum misericordia: & copiosa apud eū redemptio. Misce moriture miserie sunt. misce moriture blasphemie sunt: misce moriture exultationes & insultationes quas tibi reddidit generatio prauа & exasperās. Tu aūt quid? In ipsa elevatione manuum tuarum cum iam sacrificium matutinum vel holocaustum vespertinum trāsisset: in ipsa inquā virtute inuenisti qd̄ clos ascēdebat. terrā operiebat. feros respergebat: exaudiend9 p

uerentia tua clamas Pater ignos
ce illis: quia nesciũt q̃d faciũt O q̃
multus es ad ignoscẽdũ. o q̃ mag
na multitudo dulcẽdinis tue: o q̃
lõge sũt cogitatioẽs tue a cogitati
onib9 nostris: o q̃ firmata est caã
sup nos impios mia tua Mira res
Ille clamat ignosce: iudei cruafige
Molliti sunt sermones ei9 sup ole
um: et isti sũt iacula O caritas pati
ens: sed et cõpatiens Caritas pati
ens est: suffiat. Caritas benigna
est: cumul9 est. Noli vinci a malo:
caritas habũdans Sed vince i bo
no malũ: suphabũdans est. Non e
nim sola patiẽtia dei. sed et benigni
tas dei ad pniam iudeos adduxit:
q̃ benigna caritas caã quos tole
rat amat. Et amat tam ardenter.
Patiens caritas dissimulat expec
tat: sustinet delinquẽtẽ: ꝑ benigna
trahit. adduat conuerti facit ab er
rore vie sue delinquẽtẽ: denig̃ coo
perit multitudinẽ pcoꝝ. O iudei
lapides estis sed lapidem pritatis
molliorem: de quo resonat tinitus
pietatis: q̃ ebullit oleum caritatis
Quomodo potabis domine desi de
rantes te torrente voluptatis tue:
qui sic perfundis cruafigentes te o
leo misericordie tue? Patet igitur
quia passio hec potentissima est.
ad exhauriendã omniũ genera pec
atoꝝ // Sed quis scit si data est
michi: Michi data ẽ: q̃ alteri dare
nõ potuit Nũq̃d angelo? Sed ille
nõ egut Nũq̃d dyabolo? Dz ille
nõ resurgit Denig̃ non in simulitu
dinẽ angeloꝝ: absit aũt vt in simi
litudinẽ demoniũ: ꝑ in similitudinẽ
hoim fact9 est: q̃ habitu inuent9 vt
homo. Exinaniuit enim semetipsũ
formã serui accipiens. Filius erat:
Et factus est tanq̃ seruus Non solũ
formam serui accepit vt subesset:
sed caã mali serui vt vapularet: q̃
serui pecati vt penam solueret cum
culpam non haberet. In similitudi
nem inquit hominũ nõ hominis:
quia primus homo nec in carne
pecati nec i similitudinem carnis
pecati creatus est. Xpistus autẽ
in vniũsali hominũ miseria pressi9
et profundius se immersit: ne sub
tilis ille dyaboli oculus magnum
hoc pietatis deprehenderet sacra
mentum Ideo habitu et omni ha
bitu inuentus est vt homo: nec in
eo quãtum ad nature debitum sig
num aliquod singularitatis appa
ruit Quia enim ita inuentus est:
ideo cruafixus. Paulus autem re
uelauit seipsum vt essent qui crede
rent: reliquis autem absconditus
est: quia si cognouissent nunq̃ do
minũ glorie cruafixissent. Ad hoc
cãam illi singulari pecato ignorã
tiam copulauit: vt sub aliqua ius
tiae vmbra ignorantibus possit ig
nosci. // Duo autem nobis in
hereditatem reliquerat ille vetust9
adam qui fugit a facie domini: la
borem videlicet Et dolorem. Labo
rem in actione: dolorem in passione
Non hoc ipse audierat in parady
so quem acceperat vt operaretur Et
custoditet illum. O peraretur dilec
tabiliter: custoditet fideliter q̃ sibi
et posteris suis Xpistus dominus
q̃ laborem q̃ dolorem considerauit

vt tradetet eos in manꝰ suas ⁊ymo se magis in manus eoꝝ infixus in limo profundi ⁊ intrauerũt aque iste vſq; ad aiam eius Vide (inquit ad patrem) humilitatẽ meam ⁊ laborem meũ ⁊ quia pauper sum ego et in laboribꝰ a iuuentute mea La borauit sustinens ⁊ manꝰ eius in laboribꝰ seruierũt // De dolore vide quid dixerit O vos ões qui transitis per viam ⁊ attendite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus Vere languores nostros ipse tulit ⁊ dolores nostros ipse portauit ⁊ vir dolorum pauper ⁊ dolens ⁊ eptatus per ões ab ꝑcato Et ī vita passiuam actionem habuit ⁊ et ī morte passionẽ actiuam sustinuit ⁊ dñi salutẽ operatur ī medio terre Proinde memor ero ꝙdiu fuero / laborũ illorũ quos pertulit in predicãdo fatigationum in discurrendo ⁊ temptationũ in ieiunando vigiliarũ in orãdo ⁊ lacrimarum in compatiendo Recordabor etiam dolorum eius ⁊ conuiciorũ sputorum collaphoꝝ subsannationũ exprobrationũ clauoꝝ horumq; simulum ⁊ que per eum ⁊ super eum habundantius trãsierũt Facit ergo michi fortitudo facit similitudo ⁊ sed si accessent etiã imitatio vt sequar vestigia eius Alioquin etiã exquiretur a me sãguis iustus qui effusus est sup terrã ⁊ nec ĩmunis ero ab illo tam singulari celere iudicũ ꝙ videlicet tãte caritati ingrat⁹ fuerĩ ꝙ spiritui gratie ꝓtumelĩa fecerim ⁊ ꝙ sanguinẽ testamẽti pollutũ direrim ꝙ cõculcauerĩ filiũ dei // Dñi pleriq; qui laborem ⁊ dolorem patiuntur ⁊ ꝑ necessitate in causa est non voluntate ⁊ hij non sunt conformes ymagini filij dei Dñi qui ex volũtate sustinent ⁊ ꝑ non eis sors neq; pars in sermone isto Vigilat tota nocte luxuriosus nõ solũ patienter sed ⁊ libẽter ⁊ vt suã explcat voluptatem Vigilat raptor ferro vestꝰ vt diripiat predam ⁊ vigilat fur vt domũ perfodiat alienam Sed hij omnes et horũ similes lõge sunt a labore ⁊ dolore quem considerat dominus // Horũ autẽ bone voluntatis qui ꝓpristiana volũtate diuicias paupertate cõmutauerũt vel etiam non habitas cõtempserunt ⁊ relinquentes ões ꝓpter ipsum sicut et ipse reliquit ões propter ipsos ⁊ sequuntur eum quocunq; ierit Huiusmodi aũt imitatio validissimum michi argumẽtum est ⁊ ꝙ et passio saluatoris ⁊ similitudo humanitatis in meam transeunt vtilitatem Hic enim sapor hic fructꝰ est et laboris et doloris // Vide ergo ꝙ magnificauerit facere tecũ illa maiestas De ões que in cælo sunt et sub cælo dixit ⁊ facta sũt Et quid fortius dictu ⁊ Dz nũquid solo verbo factũ est vt te quem fecerat reficeret ⁊ Triginta ⁊ trib⁹ ãnis sup terram visus et cũ hoib⁹ cõuersatus etiam habuit ĩ factis calũpniatores ⁊ ĩ dictis insidiatores ⁊ non habens vbi caput suum reclinaret Quare hoc ⁊ Quia verbum a sua subtilitate descenderat et grossius acceperat indumentum ⁊ nam caro factum est ⁊ ideo grossiori ⁊ more fori opere vtebatur Sicut autem

cogitatio vestit sibi vocem corpore
am absq; sui diminutione. vel ante
vocem vel post vocē. sic filius dei as
sumpsit carnē. nō cōruptionē passus
nec diminutionē. nec ante carnem
nec post carnem. Apud patrē inuisibi
lis. sed hic man9 nē tractauerūt de
verbo vite. Et qđ erat ab initio vidi
mus oculis nostris. Hoc aūt verbū
p carnem purissimā et aiam sanctis
simā quam vnicrat sibi moderaba
tur actiōes corpis sui. tum q2 sapi
entia et iustitia erat. tum q2 nullā
pcessus habebat legem in mēbris
suis ēpugnantē legi mētis sue. Hoc
verbū nec sapiētia nec iustitia est.
sed tamē vtrusq; capax. et possūt
ei hec abesse et adesse. abesse autē
sepius. Familiare enim iā nobis ē
carnis nē seruire vicijs. ip actiōes
et passiones cig ordinare. p eo q
omnis etas ab adolescentia prona
est in malum. inter flagella quoq;
et gladios eaā sub discrimine mor
tis ad suas ambiens voluptates.
// Felix cui9 cogitatio hoc est ver
bum nostrū omēs actiones suas ad
iustitiam dirigit. vt q intentio sana
sit et operatio recta. Felix q passiōes
corpis sui ppē iustitiam ordinat.
vt quicquid patitur. propter dei fi
lium patiatur. quatin9 a corde to
latur murmuratio. et in ore versē
gratiarum actio et vox laudis. Qui
sic extulit se iste tulit grabatum su
um. et vadit in domū suam. Grava
tum corpus est nostrum. in quo pri
me languidi iacebamus. seruientes
desideriis et cōcupiscentijs nostris.
Nūc portamus illud cū spiritui no
stro obedire. q mortuū nostrum
portam9. quia corpus qđ corrūpi
tur mortuū est ppter peccatum. Am
bulamus tamen nō currim9. quia
idem corpus quod corrūpitur ag
gravat aiam. et deprimit terrena
habitatio sensum multa cogitantē.
Ambulamus enim in domū nostrā
In quam domū. In matrem omni
um. quia sepulchra cor9 dom9 illo
rum in eternum. Qui sub hoc onere
ambulam9. posito eo quid putatis
quomodo curremus. quomodo vola
bimus. Plane super pennas venti
rum. // Amplexatus est nos dñs
ihesus per laborem et dolorem nos
trum. adhereamus nos quoq; ei
vestigijs quibusdam amplexibus p
iustitiam et iustitiam suam. actiōes
ad iustitiam dirigendo. passiones
propter iustitiam sustinēdo. dicam9
quoq; cum sponsa. Tenui eū nec
dimittam. Dicam9 etiam cum patri
archa. Non dimittam te. nisi bene
dixeris michi. Quid enim iam sup
est nisi bñdictio. Quid post āplexū
nisi osculum restat. Di sic adhere
rem deo. quomodo iam non recla
mare liberet. osculetur me osculo o
ris sui. Ciba nos interim pane la
crimarum. et potum da nobis in la
crimis in mēsura. donec perducas
nos ad mēsuram bonā. et conferti
et cogitatam. quam habes in sinu
nostros. qui es in sinu patris super
omnia benedict9 in secula Amē.

In cena domini Sermo de tribus
sacramentis.

Hi sunt dies quos observare debetis. dies pleni pietate & gratia: quibus ecclesiarum hominū mentes ad penitentiam provocantur. Tanta siquidem est vis sacramentorum eorum que diebus istis celebrantur: ut possit quoque ipsa lapidea scindere corda: et petrus omne licet ferreum emollire sufficiat. Veniq; videmus usq; hodie ad passionē xpisti non modo celestia compati. sed terram moueri et petras scindi: et in confessione peccatorū aperiri monumenta. Aliquando autem sic est in spiritualibus: sicut est in corporalibus. ut in quibusdam statim presto sit sapor. in aliquibus oporteat laborare: que manifesta sunt nostro nō indigēt ministerio: que vero clausa sunt diligentem volunt habere considerationē. Neq; enim tradit mater filio paruulo nucem integrā: & frāgit eam. Dicit ergo vobis. Ymō et si possē sacramenta q̄ clausa sūt aperire debueram: & q̄ nunc possū. vtinā vobis mater et michi pater sapiētia frangat nuces istas: nuces inquā quas ptulit sacerdotalis virga. virga vtutis quā emisit dñs ex syon // Multa quidē sūt sacramēta q̄ secutādis oībus hora nō suffiat. Forte tamen sic eā aliq̄ vestrū imbecilles sūt ad tāta simul capienda. De tribus itaq; sacramētis que satis congrua sūt huic tempori dicendū erit: q̄d dñs ipse donare nr. Sacramētū dicit sacrū signum: siue sacrū secretū. Multa siquidem fiunt propter se tantū: alia vero propter alia designāda: & ipsa dicuntur signa & sunt. Vt enim de vsualibus sumamus exēplum: datur anulus absolute propter anulum/et nulla est significatio: datur ad inuestiendum aliquem de hereditate aliqua et signum est: ita vt iam dicere possit qui accipit. Anulus non valet quicq̄: sed hereditas est quam querebam. In hunc itaq; modum appropinquans passioni dominus. de gratia sua inuestire curauit suos: vt inuisibilis gratia signo aliquo visibili prestaret. Ad hoc īstituta sunt omnia sacramenta: ad hoc eucharistie partici patio. ad hoc pedum ablutio. ad hoc denique ipse baptismus. iniciū sacramentorum omnium: in quo cōplantamur similitudini mortis eius. Vnde et trina mersio. tradui quod nunc celebrandum est. formam gerit. Dicat enim in exterioribus diuersa sunt signa. & vt exemplo nunc sunt inuestiture. sēm ea de quibus inuestimur: verbi gratia. inuestitur canonicus per librum. abbas p baculum. episcopus per baculum & p anulum simul: sicut inquam in huiusmodi rebus est: sic & diuisiōes gratiarum diuersis traditē sunt sacramentis. Que est ergo gratia: vnde per baptismū inuestimur: Vtiq; purgatio delictorum. Quis enim potest facere mundum de immundo conceptum semine: nisi qui solus est mūdus. et in quē pccm nō cadit deus: Huius q̄dē grē sacramētū prius erat arcāsio: vt originalis

rubiginem cuius que manauerat a parentibus primis cultellus erade ret: sed veniente dño qui agnus est totus suauis et mitis: cuius iugum suaue et onus leue: optime satis mutatum est vt inuentā rubiginem ūctione sancti spūs aqua dilueret: et acerbitas illa cessaret// Sed forte querat aliquis et dicat: Di delectum est in baptismo qđ traximus a parentibus: aut adhuc manet cupiditas: fomes et velut incentiuum quoddam peccati: nec ita purgamur baptismate: quin a primis parentibus in nos traducta sit lex ista peccati? Omnes siquidem in prauitate voluntate generamur: propterea licet inuiti illiciamur quosdam concupiscentiarum motus: et tanq̄ bestiales sentimus: Dixi vobis superius sepius: nec mēte excidere debet: quoniam in casu primi cadimus omnes: Cadimus autem super acutum lapidum: et in luto: vnde non solum inquinati: sed etiam vulnerati et grauiter quassati sumus: Sanari quidē ab eo possumus: ad sanandum vero op9 ē curatiōe multa Sanamur igitur in baptismo: qz delet̄ cyrographū dampnationis nostre: quia hec grauia nobis cōferē: vt iam nō nobis cōcupiscentia noceat: si tamē a cōsensu abstinea9: atq; ita tēp̄ sanies inueterati vulneris remouetur: dū tollitur dāpnatio: et cespōsum mortis qđ prius inde manabat// Sz quis poterit tam efferos motus frāgere: quis prurituū vlceris huius ferre queat? Cōfidite quia et in hoc gratia subuenit: et vt sentiatis sitis: sacramentum corporis et sanguinis preciosi i iuestituram habetis// Duo enim illud sacramentū operatur in nobis: vt videlicet et sensum minuat: et in grauoribus peccatis tollat omnino consensum Di quis vestrum non tam sepe modo nec tam acerbos sentit motus iracundie: iudic: luxurie: aut cetterorū huiusmodi: gratias agat corpori et sanguini domini: quoniam virtus sacramenti operatur in eo: et gaudeat q̄ pessimum vlcus accedat ad sanitatē// Sz tamen quid agimus: q̄ i hoc corpore peccati et in tempore malo nō possumus esse sine pēcō? Nunquid desperabim9? Absit Di diximus aut beatus iohannes quia peccatum non habemus: nosipsos seducim9: et veritas in nobis non est: Di autem confessi fuerimus peccata nostra: fidelis est deus qui dimittit nobis peccata nostra: et emūdet nos ab oī iniq̄tate// Nam vt de remissione cotidianorum minime dubitemus: habemus eius sacramentum pdum ablutionem: Quet̄ forte vnde sciam q̄ sacramentum huius sit remissionis: maxime cū ipse dominus promisit petro dicens: Quod ego facio tu nescis modo: scies autem postea: nichil tñ de sacramēto loquit̄ est: sed tātum exemplum inquit dedi vobis: vt et vos ita faciatis Dictum multa habebat illic dicere: sed tunc portare non potuerant: Deoq; nec ex toto voluit eos anxios et suspectos relinquere: nec dicere qđ tūc non caperent// Vis āt nosse quia

pro sacramento illud est. non pro solo exemplo factum? Illud attende qđ petro dictum est Si non lauero te: non habebis partem mecum. Aliquit latet qđ necessarium est ad salutem: quādo sine eo nec ipse petrꝰ partem haberet in regno xpisti et dei. Vide enim si non expauit petrus ad tantum cōmunationis terrificum verbum: si non agnouit salutare esse misterium: cum respondit Domine non tantum pedes meos: sed et manus et caput. //

Et vnde scimus qꝫ ad diluenda peccata que non sūt ad mortem. et quibus plene carere non possumus ante mortem ablutio ista pertineat. Ex eo plane qꝫ offerenti manus et caput pariter ad lauandum respondsum est: qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet. Lotus est qui grauia peccata non habet: caput id est intentio. et manus id est operatio & conuersatio munda est: sed pedes qui sunt affectiones animę dum in hoc puluere gradimur ex toto mundi esse non possunt: quin aliquando vanitati aut curiositati plusꝫ oportet cedat animus vel ad horam In multis enim offendimꝰ omnes. Verumptamen nemo contempnat aut peruipendat: impossibile est enim eum saluari: impossibile est ea dilui nisi per xpistum et a xpisto. Nemo inquam pernitiosa securitate torpescat. declinans in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis: quoniam vt audiuit petrus ab ipso: nisi lauerit ea xpistus nec habebimus partem cum eo Nec ideo tamen pro eis necesse est nimis esse sollicitos: ignoscet facile ymmo et libenter: si modo nos agnoscamus. In huiusmodi namqꝫ quasi incuitabilibus et negligentia culpabilis est: et timor imo detestus Hinc est qꝫ in oratione quā ipse instituit. cotidie pro peccatis illis voluit nos orare Quia enī de concupiscentia diximus. qꝫ licet dampnationem abstulerit. quia iuxta aplm. nulla dāpnatio ē hijs qui sūt in xpo ihesu: tamen ad humiliandos nos ipsam adhuc patitur vinere in nobis. et grauē affligere nos vt sentiamꝰ quid nobis gratia prestet. et semper ad illius auxilium recurramus: sic & de minoribus istis peccatis pia nobiscum dispensatione agitur vt non penitus auferātur. sed in illis nos deus exerceat. et cum minima cauere nō possumꝰ. certi simus qꝫ non nostris viribꝰ maiora superemus: semperqꝫ timorati. et omnino solliciti simus. quomodo eius gratiam non amittamus: quā nobis multipliciter necessariam esse sentimus

Sermo de quinqꝫ precipuis diebus.

Quum vniuersa fecerit deus in pondere et numero et mensura: specialius tamen ea tempora qꝫ bus in terris visus est et cum hominibus conuersatus est. quecunqꝫ in eis operatus. locutus aut passus est ita disposuit. vt ne minimū quidem

momentum nec vllum iota a sacramento vacauit aut preteruerit sine misterio. Eudentius tamen quatuor proximos dies. et ipsum quem hodie colimus illustrauit: diem proœssionis. diem refectionis. sue passionis. requietionis sue. resurrectionis sue. Notabiles admodum dies: q inter ceteros insignes magis. // Prima siquidem die gloriam suscipere dignatus est humanam: et cum ingenti quodam tripudio et exultatione vniuerse terre iheroſolimam nō propijs vt hactenus consueuerat pedibus sed iumento vectus intrare. Et hec quidem ad passionem preparatio fuit: exaltata hinc maxime inuidia sacerdotum. Dane venturas aliquando turbas vt raperent eum q regem facerent: fugiens legitur declinasse. Nūc vero et non quesitus affuit. vt tanq̄ rex israhel susciperetur et predicaretur ab eis: quineciam in hec ipā preconia eorum quod dubium non est animos exaltauit. // Dic nimirum et de passione aduertere est. Exijt quandoq; et abscōdit se a iudeis: nec volebat iam ambulare in iudeam palam: quia querebant eum iudei interficere. Daeng autem q venerat hora eius: tanq̄ potestatem habens spontaneus ipse se obtulit passioni. Decebat nēpe pontificem nostrum temptari per omnia pro similitudine absq; peccato: vt tanq̄ verus homo/et prospera hominum et aduersa oportune vitaret. oportune susciperet: et vtrarumq; rerum in seipso nobis salutare preberet exemplum. Vt enim temperantie est. preconia populi et seculi huius prospera declinare: sic interdum iustitie est. certo quidem dispensatione admittere ea. Persecutio quoq; et temporalis omnis aduersitas pro loco et tempore prudenter aliquando fugienda erit: aim autem necesse fuerit viriliter toleranda. Et in hijs quidem duobus (prospentatem et aduersitatem loquor) humana omnis vita versatur. Nichilominus tamen in quatuor illis notissimis vtq; virtutum speciebus virtus vniuersa consistit. Ita ergo omnem virtutem implere dignatus est eum / in quo plenius inhabitabat omnis plenitudo virtutū: vt notum fieret omnibus. q̄ maxime is sciret habundare scilicet et penuriam pati. Non enim sapientia dei de hijs erat quos occidere posset prosperitas sua: nō dei virtus de hijs quos perdere posset aduersio. Vtrumq; enim scriptum est: q prosperitas non tamen omnium sed stultorum occidat eos: Et aduersio non vtiq; quorumlibet: sed paruulorum perdat eos. // Et modeste tamen hanc ipsam videtur gloriam suscepisse. ad triumphalem occursum in azino veniens: non in curribus aut in equis Et dicebat Si quis vobis aliquid dixerit: dicite quia domnus hijs opus habet Magnum opus: opus salutis. Nempe homines et iumenta saluos facere venerat: multiplicans miserorum diam suam deus. Iniqa nostre

uersionis fouet ista dignatio: vt primū ex aalla filiū generem? Dalutus est ad mādatū dñi qui antea vinct9 tenebat. aut nō valēs aut nolēs facere bñ: aut vtroq; fortiō vinculo alligat9 nec volens scz nec valēs. Nō nouit interū pauus in dño gratulari: psuasū tenet placere illi qđ agit: et cōsolatur in eo q; sibi eū quodāmodo sese facere reputet debitorem. Nam processu temporis in eo magis affiacet. vt suo solliatetur debito: et timeat ne ei forte tantis beneficijs iueniatur ingratus dicens. quia seruus inutilis sum: et bonorū meorū nō egens. At hec quidē verax affectio et fidelis: hic filius libere: at quo anulle filius heres esse nō possit Ita ergo in processione // Cete tum ate passionē affectuosissim9 paterfamilias refectionē suis curauit domesticis exhibere Et in hoc quoq; apparuit benignitas et humanitas saluatoris. Cū dilexisset suos. in finē dilexit eos et dicebat. Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscum: antequā patiar Oportebat enim. Expeticerat enim sathanas vt cribraret sicut triticū: optabat puenire refectionē Deniq; et si refecti paulominus defecerūt: quid ieiuni fecissēt? Hinc fuit q; nō modo corpa: sed etiā corda eaq; omaxime refecit. Neq; enim corporalis passio sed tēptatio spiritalis instabat: q; singulariter ille futurus esset donec trāsiret. Ea nimirū hostia siqui sola presse potuit. sic sola suffecit: nec deauit xpistū simul et petrū. aut iacobū vel iohannem pro salute hoim pati Crucifixi tamen cum eo fuere alij duo sed duo nequā: de q̄b9 nulla prsus suspitio posset haberi: tōp ex eis min9 efficax sacrificiū suppleretur // Quib9 ergo panib9 in cena refecit apostolos? Vt ego arbitror quinq;. Deus inquit abus est: vt facā voluntatem patris Cibus vtiq; sed abus verbis Quid enim eque cōfirmat et corroborat cor humanū. aut ita in omni necessitate confortat et sustentat: vt diuine executio volūtatis velut in quendā anime ventrem conscientie scilicet ingesta? Dic et sermonē diuine exhortationis. et promissionum eius cōsolationem. et crantiū lacrimas panes verbis esse solus ille ignorat: cui iam auuit cor pro eo q; suipsi9 panem comedere sit oblitus. Super ōnia autem caro domini verus est abus: et abus vite. panis de celo viuus. Nullum ex hijs in hac tam solēpni cena domini defuisse reperies: si diligenter aduertas Recūbentibus adhuc discipulis surgit a cena: precingitur lintheo: aquam ponit in peluim: discipulorū pedes ablut et extergit. Nō est voluntas carnis et sanguinis hec: voluntas patris est et sanctificatio nostra. Deniq; si non lauero te ait dominus ad petrum obnixius renuentem: non habebis partem mecum. Dām9 autem quis dixit cum qui venit ad me nō eiciam foras? quia descendi de celo non vt facā voluntatem meā: sed volūtatē eius qui misit me Oportune aūt et vtiq; more suo post exemplū oprationis. exhortationis sermonem adiūxit. Inter

loquendū quoq; nā copiosissimꝰ exti tit sermo: multis eos pmissionib9 ꝑter instantem maxime passionem refouere ⁊ refoillare curauit: de resurrectiōe sua. de aduētu paracliti. de corr ꝓfessiōe. et de assūptione aliqū ad scipm. ¶ Hec mutū post vētū est ad orōnem: ⁊ vsq; tercio factꝰ in agonia erabat. Vbi quidē non solis oculis. ſ quasi mēbris oīb9 fleuisse videtur. vt totum corpꝰ cis quod est ecclesia totiꝰ corporis lacrimis purgaretur. Nā de sacramēto quidē corpis ⁊ sanguis sui. nemo qui nesciat hāc quoq; tā tam et tā singularem alimoniam ea pmū die exhibitam: ea die ꝓmēdatam ⁊ mādatā deinceps frequentari. ¶ Ex hoc iā dies sequitur passionis: in qua nimiū sicut totū humanum saluū fecit. sic de toto se fecit hostiā salutarem: corpꝰ exponens tantis supplicijs et iniurijs: animū vero gemine cuiusdā humanissime cōpassionis affectui. Hinc quidem super merore inconsolabili sanctarū feiaz: inde super desperatione ⁊ dispersione discipulorr. In hijs quatuor etr dñica fuit: ⁊ hec oīa ꝓpter nos passus est: qui tanta caritate cōpassus est nobis. Vt tumptamen que de eoipso erant finem haberet: sicut ipse lamētantib9 mulieribus ait finem vtiq; celerimū et celeberrimū: primo quidē requiem: deinde resurrectionē. Nos quoq; si festinam9 in illam ingredi requiem: p multas tribulationes nobis meminerim9 transeūdū. Et prius quidē donec sumus in tribulatione magnū nobis videtur aspicere ad requiem: tanꝯ nichil sim9 āplius desideratum. Vtū nō erit nobis requies ne in rēq; quidem ipsa a desiderio gloriē: a desiderio resurrectionis. Amodo inquit dicit spūs: vt requiescant a laboribus suis. A labore ergo requiescūt qui in domino moriuntur: sed non requiescunt interim a clamore. Denicq; sub throno dei clamant anime occisorum: quod et si nichil habeant quod molestet. nondū tamē totum habent quod delectet: donec requiem resurrectio donet. donec sabbatum pascha sequatur

¶ Explicāunt sermones beati bernardi abbatis clarevallensis de parte hyemali tam de tempe ꝯ de sanctis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Jnápiūt sermones beati bernardi de tempe estiuali

In die scō paschę de opprobrijs iudeorum.

Jait leo de tribu iuda. Diat plane malicā sapientia. attingens a fine vsq; ad finē fortiter. ⁊ disponens omnia suauiter. ꝫ pro me fortiter: suauiter michi Diat iudeam blasphemias in patibulo. fortē armatū in atrio alligauit: et de ipso mortis impio triūphauit Vbi ei sunt opprobria tua iudee. vbi sūt zabule vasa captiuitatę. vbi est mors victoria tua. Confusus est calūpniator. raptor spoliatus est: nouū genus potētie. hactenus victoriosa mors obstupescit. Quid tu iudee. qđ pridie aīa crucē agitabas caput sacrilegū. quid sactū caput hoīs xp̄m exagitabas opprobrijs. xp̄s inquies rex israhel descendat de cruce. O venenata ligua. verbū malicie sermone quā. Nō est hoc cappha qđ paulo ante dicebas: expedit vt vnus moriatur hō. ⁊ non tota gens pereat At illud qz mēdatū nō erat. nō loquebaris de proprio. nō a temetipō dicebas. Si rex israhel est descendat de cruce. hoc plane tuū est: magis aūt eius qui mēdax est ab ūio Quid enī cōsequentie videtur habere. vt descendat si rex est. ⁊ nō magis ascendat. Die non memīsti serpens antique. ꝫ ꝫfusus abscisis olim aī dicere p̄sumpsisses/mitte te descendū. ⁊ hec oīa tibi dabo. si prostrātus adorauerit me. Die tibi iudee exadit quod audisti. qz dīs regnauit a ligno. vt regem abnegres qz manet in ligno. Sed forsitan nec audisti. qz non iudeis sed nationibus hec annūciatio debebatur. Diate inqt in nationibus quia dominus regnauit a ligno. Merito proinde titulum regni preses gentilis inscripsit ligno. nec potuit iudeus vt voluit rotumpere tituli inscriptionem: nedum impedire dominicam passionē et nostram redemptionem. //

Descendat inquiunt si rex israhel est. Ymmo vero quia rex israhel est titulum regni non deserat: virgam imperij non deponat. cuius nimium imperiū super humerū eius sicut preānit ysayas Noli inquiūt iudei ad pylatum. noli scribere rex iudeorum: ꝫ quia dixit. rex sum iudeorū Et pylatus. Quod scripsi. scripsi. Di pylatus scripsit quod scripsit. xp̄s non perficiet quod inchoauit. Jp̄e enim cepit et saluabit nos Sed dicunt Alios saluos fecit. seipsum nō potest saluum facere. Ymmo vero si descenderit: neminem saluū faciet. Cum enī saluus esse nō possit. nisi qui perseuerauerit vsq; in finē. quāto minus poterit ee saluator. Alios ergo saluos faciat: nā saluatione aī sit salus ipse non indiget Spatur salute nrām: nec caudā deesse patitur sacrificio vespertino hostie salutari. Nouit inique quid cogites: non tibi dabit occasionē subripiēdę nobis

ꝑseuerātie que sola coronatur. Nō
faciet obmutescere p̄dicatoꝝ linguas cōsolantiū pusillanimes. et dicentiū singulis: tu locū tuū ne deseras
Ad̄ sine dubio sequeretur: si respondere possent. quia xp̄us suum deseruit. Proni enim sunt sensus hominis et cogitationes in malum
Dine causa maligne parasti sagittas tuas in pharetra: et discipulorꝝ suspiria cumulas opprobrijs iudeorum Illi quippe desperāt: isti imprecant: sed xp̄istū neutra tela nocebunt. Aliud tempus elegit confortandis discipulis: et aduersarijs cōfutandis. Interim patientiam magis exhibet. humilitatem cōmēdat: obedientiam implet: p̄fiat caritatē Hijs nē p̄ vtutum gēmus. quatuor cornua crucis ornantur: et est supeminentior caritas. a dextris obedientia. patientia a sinistris: radix virtutū humilitas in p̄fundo. Hijs datur trophеū crucis consūmatio dominice passionis: cū ad iudeorꝝ blasphemias humilis. ad vulnera patiens: cū intus linguis. clauis exterius pūgeretur Nam et caritas in eo perfecta est: q̄ pro amicis animam posuit. Et obedientia consūmata: cum inclinato capite tradidit spiritū. factus obediens vsq; ad mortem. Hijs spoliare debuit. hac p̄uari gloria. xp̄i satagebāt ecclesiam qui dicebant. si rex israel est descendat de cruce: nimirum vt non sit iam obedientie forma. non incentiuū a malis. nō patientie vel humilitatis exemplū: sed deleri habeāt ex euangelio ꝑba illa suauissima. et dulcora
super mel et fauum. Haicē hac dilectionē nemo habet: vt aiam suā ponat quis pro amicis suis Et ad patrē. Opus consūmaui: qđ dedisti michi vt faciā. Iterq; ad discipulos. Discite a me: quia mitis sum et humilis corde. Et ego si exaltatus fuero a terra: omnia traham ad meip sum Hoc enī est quod dolet venenati serpentis astutia: exaltatū in deserto serpentē encū. cuius intuitu sanētur vulnera que influxit. Alioquin quoniā alio instigante misisse credimus ꝓcerē pilati ad ipsū dicentem. nichil tibi et iusto illi: multa enim passa sum hodie per visum propter ipsū. Timebat ergo iam tunc. sed nūc maxime virtute crucis enervari se sentiens inimicus sera duatur penitentia: et quos instigauit ad crucifigendū. iam instigat ad suadēdū vt de cruce descendat. Deniq; si rex israel est inquiunt descendat de cruce: et credimus ei Hec plane serpentis astucia: hec adiuentio nequitie spiritalis. Audierat impius salutatoris vocem dicentis. non sū missus nisi ad oues que perierunt domus israel: et nouerat quantū pro salute illius populi zelum gerere videretur: propterea maliciose nimis linguas erudiens blasphemoꝝ suggerebat vt dicerent descendat et credimus: quasi iam nichil posset obstare quin descenderet. qui eorū credulitatē tantopere desideraret Sed quid machinatur: aut cui parat insidias versipellis: Nempe ei in quo nichil proficiet inimicus: et filius iniquitatis non apponet nocere ei.

Non mouetur vana pollicitatione qui nouit omniū corda: sicut nec ex probratione et blasphemia mitissimus omniū mouebatur. Eo quippe tendebat maliciosa persuasio: nō vt ipsi crederent: sed nostra quoq; si qua erat fides in eum omnis deperiret. Legentes enim/ dei perfecta sunt opera. quando fateremur deum: qui opus salutis reliquisset imperfectū? Sed audiamus quid ad hoc xpistus respondeat per prophetā. Quaeris signa iudee? Expecta me in die resurrectionis mee in futurum. Vis credere. maiora iam tibi opera demonstraui. Multiplicaui signa: sanitates perfecī heri et pridie: hodie magis habeo consūmari. An nō maius erat q̄ vidisti e corporibus obsessis spiritus exire malignos: q̄ grabatis suis exilire paraliticos: quā e manibus meis vel pedibus clauos resilire quos infixisti? Sed faciendi tempus est non faciendi: et passionis horā sicut frustra preuenire conatus es: sic nec poteris impedire. Sed adhuc generatio prauа et adultera signum querit: nō ei dabitur nisi signum ione prophete. Non signum descensionis: sed signum resurrectionis. Ad si iudeus non querat: amplectatur et gaudeat xpianus. Viat enim leo de tribu iuda. Dux tutatus est paterna voce leonis catulus: clauso prodijt tumulo. qui de patibulo non descendit. An vero id maius sit. animia nostri sint iudices: qui tam curiose munierant monumentum. signantes lapidem cum custodibus. Hunc enim lapidem magnum valde. de quo mulieres ille deuote inuicem querebantur. facta iam resurrectione dominica reuoluit angelus: et resedit sicut scriptum est super eum. Constat proinde clauso exisse tumulo redituum corpus: quod clauso virginis vtero natum processit in vitam: et ad discipulos clausis intrauit ostijs in conclaui. Sed est locus vnde clausis noluit procedere ianuis: carcer vtiq; gehennalis. Confregit siquidem ferreos vectes. repagula vniuersa contriuit: vt libere suos educeret quos redemerat de manu inimica: et planis egrederentur portis agmina dealbatorum: qui lauerunt stolas suas. et candidas eas fecerunt in sanguine agni. Candidas prorsus in sanguine agni: quia exiuit eciam cum eo et in eo a qua dealbans: et testimonium perhibet ipse qui vidit. Aut certe candidas in sanguine agni nouelli: sanguine lacteo candido et rubicundo: sicut habes in canticis canticum Dilectus meus ait sponsa candidus q̄ rubicundus: electus ex milibus. Inde est q̄ in stola candida et fulgureo vultu testis quoq; resurrectionis apparet. Jam si iudeorum confutandis calumpnijs sufficere videretur. hoc ipsum q̄ clauso egressus est monumento. cui insultantes dicebant. si rex israel est descendat de cruce: curiosius nāq; monumenta clausere et signare studuerant. quā infregere clauos. Dirigitur viat leo de tribu iuda. in hoc ipso processu maius demōstrauit opus q̄ peterent:

ipsum iam resurrectionis miraculum
cui poterit comparari? Legimus nō
nullos quidē prcessisse resurrectiones. aut
magis certe suscitationes: sed illis
præambulas: quibus et duplici pri
vilegio noscitur ꝑminere. Nā ceteri
quidē resurrexerant iterū morituri:
xpristus resurgens ex mortuis iam
non moritur: mors illi vltra non do
minabitur. Illi mortui. denuo o
pus habent iterū suscitari: xpristus
q̄ mortuus est peccato/mortuus est
semel: q̄ aūt vivit. vivit deo. vivit
in eternitate. Merito proinde resur
gentiū primitiæ xpristus: qua ita
resurrexit vt cadere nō adiciat: qui
solus attigit imortalitatē. / Est et
aliud in quo resurrectionis huius in
notescat gloria singularis. Suus e
nim in oībus ceteris aliquādo suscī
tauit semetipsum? Ineffabile illud
est vt a morte se exciēt ipse qui dor
mit: singulare est: non est qui faci
at. non est vsq̄ ad vnū. Helizeus
prophēta mortuū suscitauit: sed al
terū non seipsum. Ecce enim quot
annis iacet in monumento. q̄ a se
non potest sperās ab alio suscitari:
ab eo vtiq̄ qui triumphauit mortis
imperiū in seipso. Inde est q̄ ceteros
quidē dicimus suscitatos. xpristū re
surrexisse: qui solus virtute propria
victor prodijt de sepulchro. Diqui
dē et in hoc vicit leo de tribu iuda.
Quantū poterit ꝑmo quid non pos
se videbitur viuens et dicens patri
resurrexi et adhuc tecū sum. qui tam
potens extitit. deputatus cū mortu
is: ⁊ inter mortuos liber? / Nec
vero resurrectionē distulit vltra ter
tium diem: vt phrophēta fidelis in
ueniatur q̄ dixit. Viuificabit nos
post duos dies: in die tertia suscita
bit nos. Decet nimirū vt quemad
modū caput precessit: sequantur et
membra. In patibulo sexta feria tra
didit homine. ipsa die qua fecerat ho
minē in initio: sequenti die sabbati
iacuit in monumento. consummato
opere quod inceperat: tertia vero que
prima dierū est primitiæ dormienti
um. nouus homo apparuit mortis
victor. Ita et nos quicūq̄ sequimur
caput nostrū tota hac die qua plas
mati et redempti sumus. non cesse
mus agere penitentiā. non cessem⁹
tollere crucē nostrā: perseuerantes
in ipsa sicut et ipse perseuerauit: do
nec dicat spiritus vt requiescamus
iam a laboribus nostris. Neminē
audiamus fratres: non carnē et sā
guinem. non spiritū quēlibet deseen
sum a cruce suadentē. Persistamus
in cruce: moriamur in cruce: depona
mur aliorum manibus. non nostra
ignauitate. Caput nostrū deposuere
viri iusti: nos vero dignatione sua
angeli sancti deponant: vt consūma
ta virilitē die crucis. secūda que post
mortē ē q̄escam⁹ suauiter. dormiam⁹
feliciter in sepulcris: expectātes beatā
spem et aduentū glē magni dei: q̄
resuscitabit corpora nostra tertia de
mum die. configurata corpori dari
tatis sue. Fetet quatriduani: sicut
de lazaro scribitur. Jā fetet dñe: q̄
triduanus est enī. Adinuentio filio
rū adā quartā formauit diē. quā a
dño nō accepit: cæterum corrupti et
abhominabiles fā sūt q̄i iumēta in

sterore suo putruerunt. Diuine si
quidem ordinationis est triduum
g quod predixim⁹; in labore. in re
quie. in resurrectione. Non placent
hec filijs hominū. sed suum volunt
preferre diem; differentes peniten
tiam. vt indulgeant voluptati. Hō
est hec dies quam fecit dominus;
quatriduani facti sunt. Et iam fetet.
Non nouit hanc. qđ de maria na
tum est sanctū; tercia resurrexit die.
ne videret corruptionem. Viuit ita
q; leo de tribu iuda. Occisus est ag
nus; sed viuit leo. Leo rugiet; quis
non timebit? Leo inquam fortissi
mus bestiarum; qui ad nullius pa
uebit occursum; sed leo de tribu iu
da. Pauent qui abnegauerunt;
qui dixerunt non habemus regem
nisi cesarem. Pauent qui dixerūt;
nolumus hunc regnare super nos.
Redit siquidem accepto regno; et
malos male perdet. Vultis nosse q;
redit accepto regno? Data ē michi
inquit omnis potestas: in celo. et in
terra. Ded et pater in psalmo. Pos
tula a me ait et dabo tibi gētes he
reditatem tuam; et possessionē tuā
terminos terre. Reges eos in vir
ga ferrea: et tanq̄ vas figuli cōfrin
ges eos. Fortis siquidem leo est;
nec crudelis; grauis tamen indig
natio ei⁹; et intolerabilis ira colum
be. Sed pro suis leo rugiet; non in
suos. Pauent alieni; tribus iuda
magis exultet. Pauent qui indu
ti sunt confessione; quorum omnia
ossa dicunt. Domine quis similis
tibi? Leo de tribu iuda radix dauid.
Dicitur enim dauid desiderabilis.
vel manu fortis. Et idem ait. An
te te est omne desiderium meum; et
fortitudinem meam ad te custodia
Radix inquit dauid. Non dauid ra
dix eius. sed ipse radix dauid; qua
portat et non portatur. Merito
dauid sancte filium tuum vocas do
minum tuum; quia non tu radicem
portas. sed radix te. Radix fortitu
dinis tue et desiderij; radix desi
derabilis; radix fortis. // Viuit
leo de tribu iuda. radix dauid; ape
rire librum et soluere septem signa
cula eius. Apocalypsis verba sunt
hec. Discant qui non legerunt; re
colant qui nouerunt. Vidi in
quit iohannes in dextera sedentis
super thronum librum signatum
sigillis septem; et non erat qui le
gere. vel aperire; et ego inquit fle
bam multum. q; nemo aperire libri
dignus inueniretur. Et vnus de
senioribus dixit michi. Ne fleue
ris; ecce viuit leo de tribu iuda. et ce
tera. Et vidi. Et ecce in medio thro
ni agnum stantem tanq̄ occisum;
et veniens accepit librum de dex
tra sedentis in throno. et aperuit li
brum; factaq; est letitia magna et
actio graciarum. Leonem iohan
nes audierat; et agnum vidit. Ag
nus occisus est. agnus accepit li
brum; agnus aperuit; et aperuit
leo. Deni q; dignus est aiunt seni
ores agnus qui occisus est non mā
suetudinem amittere. sed accipere
fortitudinem; vt et agnus mane
at et sit leo. Plus dico; idem eti
am liber est. qui non poterat aperi
ri. Quis enim dignus inueniretur

aperire hunc librum? Indignum se profitet & ipse baptista iohannes: quo in natis mulierū maior nemo surrexit. Non sum inquit dignus. soluere corrigiam calciamenti eius. Venerat enim ad nos calciata maiestas. diuinitas incarnata. venerat dei sapientia. sed in libro clauso uti q; et signato. Hō ligabat corrigia calciamenti: hoc claudebant signacula libri. Sed quid diamus super hijs septē? An forte triplex anime virtus. ratio. memoria. & uolūtas. et quadrifaria corporis compositio ex elementis uidelicet quatuor in hijs septē intelligenda est. ut nichil de ueritate humanitatis defuisse nouerimus saluatori? An magis humanitas eius ipsa est liber? et septem signacula septem? // Septem enim quedam arbitror inueniri in quibus maxime celebratur in carne psentia maiestatis: ut nō possit aperiri liber. et sapientia que latebat agnosci // Sūt enim que occurrunt uterum. matris desponsatio? qua partus virginis & conceptionis puritas celebratur: ita ut hominis fabri filius fabricator homines putaretur // Et infirmitas corporis? qua nimirū plorans et uagiens. lactens et dormiens. et ceteris subiacens necessitatibus carnis: latebat iter hec virtus diuina // Sic et circumcisionis signum suscipiens. peccati remedium/ egritudinis medicinam: qui morbū ōnem tollere uenit & peccatum // Et item in egiptum fugiēs a facie herodis regis: nec dei filius agnosci poterat. nec ex celi // Quid trina illa temptatio inimici? in deserto. in pinnaculo. super mōtem? Si inquit filius dei es: dic ut lapides isti panes fiant. Et item Mitte te deorsum Ne tuum xpristus fecit? ut signaretur liber: ut falleretur astutus Denique eousq; seduci est. ut haberet iam pro constāti hominem esse putū? et in tam tam uesaniam superbie certa proeūpet. ut nō diceret ultra. si filius dei es: & hec oia tibi dabo. si prostrātus adoraueris me // Dextrū est sigillū cuiusq; ubi prēdit inter latrōes: & cū iniqs deputatus est dñs maiestatis // Clausit & sepultura librū hūc. Nec ullū ōnino sigillū sic astrinxit: sic occultauit magnū pietatis sacramentū. Depulto nimirū dño. solo despatio ista uidebat: adeo ut discipuli diceret. qz nos sperabamus? Hē. Quis nō illo fleret tpe clausum artius librū? & non esse qui aperiret? Sed ne fleuerit ultra iohānes sancte: etiam tu noli flere maria? pauli sit luctus: tristicie nebule dissipētur Exultate iusti in domino: et gloriamini omnes recti corde. Dignus est agnus q occisus est. leo q surrexit: postremo liber iste dignus aperire seipsum Resurgēs nimirū a mortuis. resurgens aūt uirtute ppa & post tres dies sicut prōdixerat. testimoniū phibētibus imutet? et resurgēs i tāta maiestate & glā. idicat maiestē quā qz prōdixim⁹ sigilla uel optimēta. uolūtaria nō necessaria: nec additicia fuisse & dignitatis // Si tu nup iudee signabas lapidē monumēti? Quia seductor iste dixerat adhuc uiuens:

post tres dies resurgam. Vere seduc
tor: ꝙ pius nō malignus Veniꝙ
seduxisti me et seductus sū dñe: ait
ꝓpha vester in ꝑsona vestra. fortior
fuisti et ualuisti. Seduxit vos o iu
dei in passione: nā in resurrectione in
ualuit et ꝑualuit vincens leo de tri
bu iuda. Etenī si cognouissēt: nūꝙ
dñm glorie crucifixissēt Quid ergo
faciem⁹ ee? Et ꝑdixit et iā recessit.
Diligēter explora signaculū sepul
ture: apertū est cī. Datur tibi signū
ione ꝓphe: qz et hoc ipse predixit.
Egreditur ionas de vētre cēti: xp̄s
de corde terre tercia die prodit: nisi
ꝙ manifeste plusꝙ ionas ꝓpha hic.
ꝙ semetipsū viriliter et ab ipso mor
tis ventre eduxit. Propterea viri ni
niuite contra vos stabunt in iudicio
o: propterea ipi iudices vestri erūt.
qui prophete obtemperauerunt:
vobis nec domino prophetarum Ubi
est ergo quod dicebatis: descendat
de cruce. et credim⁹ ei? Crucis signa
culum disrumpere voluistis: promit
tentes vos ad fidem introituros Ec
ce apertum nō disruptum est: intro
ite. Alioqn si non creditis resurgēti:
nec descendenti utiqꝙ credidissetis.
Di vos scandalizat crux xp̄isti. ver
bum enim crucis iudeis quidē scan
dalum ait apostolus: exciret vos sal
tem nouitas resurrectionis. Inueni
mus nos in crucē gloriam: nobis
qui saluamur dei virtus est. et om
nium vt ostendimus plenitudo vir
tutum. Dit nobis pars in resurrec
tione. Sed forte illa. ymmo multo
magis illa vos scandalizat: et odor
dite nobis in vitam. vobis est odor
mortis in mortem. Quid ergo insis
timus? Non sustinet audire simpho
niā et chorū senior frater: occisū no
bis saginatū vitulū indignatur. fo
ris stat: omnino non acquiescat in
trare. Ingrediamur nos fratres et
epulemur in azimis sinceritatis et ve
ritatis: etenim pascha nostrū īmola
tus est xp̄istus Amplectamur com
mendatas nobis in cruce virtutes:
humilitatē ꝫ pacientiā. obediētiā
et caritatē. ℣ In hac quoqꝫ tā pre
cipua solempnitate quid cōmende
tur nobis sedula cogitatione pense
mus. Nempe resurrectio. transitus
vel transmigratio Cristus enī fuit
non reuixit hodie. sed resurrexit: nō
rediit sed transiit: trāsmigrauit nō
remeauit. Deniqꝫ et ipsū quod cele
bramus pascha transitū non reditū
interpretatur: et galilea vbi nobis
videndus promittitur qui surrexit.
non remeationē sonat. sed transmi
grationē. Credo iam aliquoꝫ ingē
nia prevolant: et quesū hec velint
tendere suspicātur Diam⁹ tñ breui
ter: presertī ne devotionē nostrā in
tāta solēpnitate. sermōis videatur
plenitas onerare. ℣ Di post cōsūma
tionē crucē i nram hāc mortalitatē
et vite pēnis crūpnas xp̄s dñs reuix
isset: ego cū sēs nō trāsisse dicerē.
ꝙ rediisse: nō trānsmigrasse in sublimi
us oliqd: ꝙ ad statū remeasse pōtē
Hūc aūt q trāsiit in nouitatē vite.
nos quoqꝫ iuuat ad trānsitū: vocat
in galileā. Propterea sicūt ꝙ mor
tuus est peccato. mortuꝫ est semel:
quia iam qꝫ viuit. vivit non carni
sed deo. ℣ Quid nos diam⁹ q sacra

domini resurrectionem. paschę primum nomine ⁊ vt sit nobis magis in traditum q̄ in trāsitum. Luximus hijs diebus cōpunctioni et orationi grauitati ⁊ abstinentie deditī ⁊ cetera negligentias temporū/sacro hoc quadragenario redimere q dilucre cupientes. cōmunicauim9 passionibus xp̄isti ⁊ cōplantati ei sumus denuo per baptismum quēdam lacrimarū penitentie ⁊ confessionis Di ergo mœrui sumus peccata ⁊ quō viuem9 in illo? Di negligentias planxim9 ⁊ quid causę est vt rideam9 nūc in easdem? Inueniemur nūc curiosi vt ante. verbosi vt ante. pigri q negligentes vt ante ⁊ vani/suspiciosi/detractores/iracundi/ceteris impliciti vicijs; que tam anxie deploraui9 hijs diebus? Lauabo pedes meos ⁊ quō inquinabo eos? Exui me tunicam meam ⁊ quō induam eam? Non est hec trāsmigratio fratres ⁊ non sic vi debitur xp̄us ⁊ non est hoc iter quo ostendit nobis deus salutare suum. Deniq; qui retro respiat ⁊ indign9 est regno dei. Dic amatores seculi inimici crucis xp̄i. quibus inuanū accepto nomine dicūtur xp̄iani ⁊ tota hoc tempore quadragesimali ad instātes diesunhyant resurrectionis ⁊ heu vt liberius indulgeant voluptati. Obnubilat fratres solempnitatis letiam ⁊ materia tristicie. Sed ipsius plangimus solempnitatis inuriam ⁊ quam dissimulare non possumus. nec in ipsa. ymmo minus in ipsa. Prochdolor peccandi temp9. terminus recidendi facta est cessuretio saluatoris. Ex hoc nempe comessatiōes et ebrietates redeūt. cubilia et impudicicie repetuntur. ⁊ laxantur conatus concupiscentijs frena ⁊ q̄si ad hoc resurrexit xp̄istus ⁊ et nō magis ꝓpter iustificationem nostram Dic honorat̄ miseri xp̄istum quē suscepistis? Venturo parastis hospitium. confitentes peccata cum gemitu. castigantes corpora vestra. elemosinas impendentes ⁊ et ecce susceptum prodit̄ inimicis. ymmo exire compellitis. precores nequicias admittendo Neq; enim cohabitatio esse potest luci ad tenebras. xp̄isto cum superbia. cū auaricia. cū ambitione ⁊ cū fraterno odio. cū luxuria. cū fornicatiōe. Quid enī minus pūti debetur q̄ venturo? Quid min9 reuerētie tēp9 resurrectiōis exigit q̄ passiōis? Dz vos vt manifestū ē nec tram honoratis ⁊ nā q si ꝓpteremī q cōregnaretis ⁊ si cōmorēmi q cōsuergetis. Nūc autem ex sola cōsuetudine temporis et simulatiōe quadā humiliatio illa precessit ⁊ quam nō sequitur exaltatio spūalis. Propt̄ hoc vt ait apostolus multi infirmi et imbelles ⁊ et dormiunt multi. Propter hoc crebra in diuersis regionibus hominū mortalitas. specialit̄ hijs diebus Quid enim? Deprehensi estis inter angustias preuaricatores ⁊ nō qui pūaricati est̄ sed qui persistitis in peccato. addentes pūaricationem. aut penit9 impenitentes. aut tepide penitentes ⁊ nec periculosa fugiētes. vel post misericordā experiētiā mortiuo peccati. Terruit vos inimic9 ⁊ perplexis vt ait scriptura nerus testiculorū. Di hac

cōscientia xpi sacramēta refugite: nichil vobis gmune cū xpō: nō habebitis vitā in vobis Ipsū audite dicentē Nisi māducaueritis carnē filij hoīs: & biberitis eiꝰ sanguinē: non habebitis vitam in vobis Qui indigni suscipitis: iudicium vobis māducatis. sanctū dñi non dijudicantes Redite ergo p̄uaricatores ad cor: & in toto corde querite dñm & odite malum: penitentes nō tantū verbo et lingua: ꝫ spū et veritate Quia vero non satis ꝯadisse piget hoīem vt videā. q̄ adhuc manere disponit in lubrico. aut erras se qui ducē non requirit: sit vere cōpunctionis indiciū. opportunitatē fuga. subtractio occasionis Alioqn timendum valde: ne dicas ista si q̄dē in ipsa posita est in tuinā in resurrectionē multoꝝ reprobet vos. vel tanꝯ manifeste alienos a xpō non noscentes: vel tanꝯ socios iude: in quē intrauit sathanas post buccellam Sed quid ad nos rēs de hijs que foris sūt iudicare: nisi q̄ in eodem nos laqueo fuisse plāgimus ab eodē cuncta gratulamur sola mia operāte. in quo miserabiliter eos detinet fraterna caritate dolem9 Vtinā aut vel nos tam sanctificati. & penit9 alieni ab hac misera & sacrilega consuetudine inueniamur: nec quicq̄ in nobis peccat aut minuatur de exercitio spūali sacre resurrectionis aduentu: sed trāsite magis et exercescere studeam9 Qui cūq; enim post lamēta penitentie. ad carnales consolationes nō redit sed in fiduciam diuine miserationis

exaudit. et ingreditur nouā quandā deuotionē et gaudium in spū sc̄o. nec tam cōpungitur p̄tentorum te moratione pccoꝝ/ q̄ delectatur memoria. et inflāmatur eternoꝝ desiderio premioꝝ: is plane ē qui cū xpō resurgit. qui pascha celebrat. qui festinat in galileam Vos ergo carissimi qui cōsurrexistis cum xpisto. que sursum sūt querite vbi xpistus est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite. non que supra terram: vt quemadmodum xpistus resurrexit a mortuis per gloriam patris. ita et vos in nouitate vite ambuletis: vt a seculari letitia. & consolatione mundi. per eam punctionem & tristiciam que sēdm deum est. ad deuotionem sanctam & spiritalem vos transire gaudeatis exultationem. ipso prestante. qui transijt ex hoc mundo ad patrem: et nos quoq; trahere post se & vocare in galileam dignatur. vt semetipsum nobis ostendat: qui est super omnia deus in secula benedictus.

Sermo secundus eiusdem de lectione euangelica Maria magdalena et maria iacobi &c.

Cepimus ab apostolo: habitare xpistum p fidem in cordibus nostris Vnde videtur nō incōgrue intelligi posse tam diu xpm̄ in nobis viuere. q̄diu viuit fides At postq̄ fides nra mortua est: quodāmodo xpus mortuꝰ ē in nob Porro fides vita opa testatur: sicut scriptū est Opera q̄ credit

michi pater: ipsa testimonium perhibent de me. Nec discrepare videtur ab hac sententia: qui fidem sine operibus mortuam asserit in semetipsa. Sicut enim corporis huius vitam ex motu suo dinoscimus: ita et fidei vitā ex opib9 bonis. Ita q; vita corpis aīa. p quā movet et sentit: vita vēa fidei caritas. qz p illā operatur: sicut in aplō legit. Fides q̄ p dilectionem operatur. Unde et fugiente caritate. fides morit: sicut corpus anima recedente. Tu ergo si videris hominem in bonis operibus strēnuū. et feruore cōuersationis hylarem: viuere in eo fidē ne dubites: indubitata tenes vite illi9 argumēta. Sed nōnulli cum spiritu expēūt: heu carne postea consūmantur. Dicimus aūt quia iamtunc non permanet in eis spiritus vite: quia scriptum est. Non p̄manet spiritus meus in homine in eternū: quia caro est. Et si non permanet spiritus: haud dubiū quin exīdat caritas. q̄ nimirum diffusa est in cordib9 nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Porro fidei vitam vt iam diximus in caritate constituit: qui fidē p dilectionem ꝓbuit operari. Hinc ergo colligitur. recedente spiritu fidē mori. qm̄ spūs est qui viuificat. Deniq; si sapere secundū carnem mors est: nulli dubiū quin illi quos viue te letabamur ꝙdiu facta carnis spū mortificabāt. secm carnem viuētes plangendi sunt tanq̄ mortui. Un et in eodem apostolo legis. Si inquit secm carnem vixeritis/morieminī: si aūt spiritu facta carnis mortificaueritis/viuetis. // Ve tibi quia q; es canis reuersus ad vomitum. sus lota in voluta bro luti: non eos tantū loquitur qui corpe. sz eōs qui corde retinūt in egiptū. seculi huius oblectamēta sectantes. ac p̄in de fidei vitā que est caritas non habentes. Si quis enī diligit mūdū: non est caritas patris in eo. Quis magis mortuus eo. qui fouet ignem in sinu. peccatū in cōscientia: nec sentit nec expauescit neq; exurit? // Ecce igitur xp̄s est in sepulchro: si hec mortua ē in aīo. Quid faciemus ei? Quid fecerūt sce mulieres: q̄ sale ex omnib9 suis āpliori tenebātur affectu? Emerūt aromata: vt venientes ungerēt ih̄m. Nūquid vt suscitarent? Et nos scīs sumus. quia suscitare nēm non est: sz ungere nos inuabit. Cur hoc? Nempe ne fetear q̄ huiusmōi ē. ne sit eterne odor mortis: ne pefluat et penitus dissoluat. // Emāt pinde aromata sua hec mulieres: mēs. lingua. et manus. De hijs petrus vt arbitror mādatū accepit. tercio pascere gregē dñi. Pasce inq̄t mēte. ore. et ope. Pasce animi ozone: verbi exhortatioē: explicite exhibitioē. // Querat g̃ mēs aromata sua: an oia ꝓpassionis affectū. de hac rectitudinis zelū: et inter hec spm̄ discretionis nō omittat. // Quoties ei peccante videt frem: continuo debet p̄ recedē ꝓpassionis affectū. de hac vocē inq̄t aplus q̄ spūales estis instruite hmōi in spū lenitatis: conspiciens teipm̄ ne et tu tempter. Et cū dñs exiret baiulans sibi crucem. et plangentē

super eum nondum omnes tribus terre. sed mulieres paucæ. conuer sus ad eas. filie inquit iherusalem nolite flere super me. sed super vos ipsas flete. et super filios vestros. Ordinem diligenter attende. Su per vos ꝑmo: deinde super filios ves tros. Temetipsum attende. vt alijs noueris compati. vt arguas in spiritu lenitatis. teipsum conside ra. ne et tu tempteris. Sed quia exemplum efficatius persuadet et alius imprimit animo: mitto vos ad sanctum illum senem. qui cum preces audisset vnum ex fratrib9. amarissime fleuit dicens: ille hodie q ego cras. Cur sic flebat super se putas quia non compassus sit fra tri? Hic itaq; compassionis affect9 multis quidem prodest. quia ani mus liberalis contristare quem pro se viderit anxiū erubescit. Sed quid agim9? q nōnulli dura ærui ce. et attrita sunt fronte: vt quo ma gis eis cōpatimur. tantomagis nā cōpassione q patientia abutantur? Nōne sicut cōpacib9 fratri. ita ipi iustiae cōpacendū est. quā vide mus tam impudēter abia? tam ipu denter puocari? Sed quia si qua i nobis est caritas: contēptum hunc dei equanimiter ferre nō possumus Hic est zel9 iustiae quo aduersus de linquētes accendimur: tanꝝ pietā te ducti erga eā quā cōtempni vide mus iustiā dei. Verūptamen opor tet vt prioꝛa sibi vendicet ꝑassiois affect9: alioquin in spū vehementi ꝑterimus naues tharsis. cōterimus quassatū calamū: extinguim9 linū fumigans. Sed cū vterq; adsit videlicet cōpassionis affect9. q zel9 iustiae: necesse est vt assit spūs dis cretionis: ne forte cū oporteat illū exhiberi. ille pædat: q indiscretio ip sa cōfundat vniuersa. Habeat itaq; mens nostra tercio spiritū discretio nis: vt miscens apte tempibus tem pora. oportune emulari. q nichilomi nus ignoscere sciat: samaritan9 sit. custodiens q obseruās quando oleū misericordie. quādo vinū feruoris in fundat. Et ne forte meū putetis in uentū: ꝓphetam audite hoc eadem ad eosdē ordine postulantē. Bonitatē inquit et disciplinā q scientiam doce me. Vnde hec nobis? Neq; enī talia ꝓfert virtutū germina terra cordis nostri. ꝙ magis spinas et tri bulos germinat nobis. Emere er go oportet. A quo aūt emenda sūt? Ab eo vtiq; qui ait. Venite emite absq; argento. et absq; vlla cōmuta tione vinum et lac. Non ignoratis quid lactis dulcedo: quid vini desig nat austeritas. Quid est au tem emere sine argento et sine com mutatione? Non talis est emptio apud amatores huius seculi: sed apud auctorem seculi alia esse non potest. Prophēta enim dixit. Do mine deus meus es tu: quoniam bonorum meorum non eges. Quā ergo ei commutationem dabis ho mo ꝓ gratia sua. qui nullius e get? cuius sunt vniuersa? Grati a gratis datur? eciam cum emitur gratis emitur. quia quod datur pro ea nobis melius retinetur.

Tria ergo aromata mentis

nūmo ꝓpꝛie voluntatis emen
da sunt; quam quidem dimittẽtes
nichil amittimus. cãã ꝙ lucramur
plurimū; cõmutantes illam in me
lius; vt cõmunis fiat. q̃ ꝓꝑia fu
it. Pœro ꝯmunis volũtas caritas
est. Enim9 ergo absq; cõmutatio
ne teꝛapientes qđ nõ habuim9; et
quod habuim9 melius retinentes.
Quando vero cõpatietur fratri; q̃
i ꝓꝛopꝛia volũtate nescit cõpati ni
si sibi? Aut quando amãs seipsũ di
liget iustiam; aut odio habebit in
iquitatem? Simulare quidem põt
ante oculos hoim. eãam semetipsũ
seduœre; vt ãi ꝓꝛiuato amoꝛe vel
odio duatur; aut ꝯpassionis affec
tum. aut zelum putet esse iustiae.
Verũ facile est nosse q̃ sint aliena
a ꝓꝛopꝛia voluntate quæ ꝓꝑia sũt
caritatis. cui illa tecta fronte cõtrari
am se ꝯstituit; nã caritas benigna
est; caritas sup̃ iniq̃tate nõ gaudet
Jam de spũ discretionis sem9. qui
a nichil sic eum extinguit quomõ
volũtas ꝓꝑia; subuertẽs oꝛda ho
minis. et ratiois oculos daudens
Emenda sunt ꝓinde tria mentis a
romata. affectus cõpassionis. teti
tudinis zelus. q̃ spũs discretiois;
nũmo vt dictũ est ꝓꝛopꝛie volũta
tis. Lingue quoq; aromata tri
a nichilomin9 sũt. modestia in tẽ
pando; copia in exhoꝛtãdo; efficaci
a in ꝑsuadendo. Vis habere hœc a
romata? Eme illa a dño deo tuo.
Eme inquã sicut et ꝓꝛioꝛa. sine vl
la cõmutatione; vt aliq̃d teapias
ꝓꝛias nichil / Eme a dño mode
ratã coꝛreptionẽ; qz omnino mag
num quoddam bonũ et datum opti
mũ est; et qđ habẽt pauꝛa lingua
enim vt ait iacob9 nemo domare
potest Videas multos sinœra licet
intentiõe et benigno accẽdantur aĩ
mo leuiter dicere; qđ grauiter au
diatur. Volat irreuocabile verbũ;
q̃ quod sanare debuerat. qz mœꝛo
ꝛis forte videtur. exasꝑat q̃ exul
cerat magis; qñ negligentie addi
tur impudẽtia q̃ ipatientia cumula
tur; vt qui in sordib9 erat sordescat
adhuc. declinans in verba maliae.
ad excusãdas excusatiões in pãis;
ac mœꝛe frenetia nõ solũ teꝛpellens
ꝺ q̃ mordere tẽptans media manũ
Multis quoq; nõ suppetit verboꝝ
copia; ꝺ pꝛe sermonis inopia lin
guam palato sentiunt adhœrescere
qđ q̃ ipsũ audientib9 interdũ solet
obesse nõ paꝛum / Alijs vero ad
manũ est abũdantia multa sermo
nis; ꝺ que diãt min9 sapiunt. mi
nus acceptãtur; et qz grãm nõ ha
bent. min9 efficacia sunt q̃ loquũt.
Vide q̃ necesse sit emẽ ab eo a quo
omne bonũ est. a quo omnis scie
a. modestiam in increpãdo. copiam
in exhoꝛtando. efficaciam in ꝑsua
dẽdo / Proinde eme ista numma
cõfessionis; vt ꝓius cõfitearis pec
cata tua. q̃ ad purganda accedas a
liena. Magnũ ꝓꝛesus est q̃ mira
bile sacramentum. aime susciꝛtatio
Vide ne ad illud immundus acce
das; q̃ si non potes innocens. ꝙmo
quia non potes; laua inter innocẽ
tes manus tuas. anteq̃ arcandas
monumenta domini. Omnia siqui
dem in confessione lauantur. Et

hec ablutio in quandam innocentiā tibi deputabitur: vt inter innocentes assistas Ad altaris officium nemo accedit in veste cōmuni: ꝫ quisq; accessurus est albis induitur Et tu ergo cū ad dñi monumētum p peccas·lauate/dealbare/induere vestimentis glorie: vt dicatur tibi·cōfessionem et decorem induisti: quia vbi confessio·ibi in conspectu domini pulchritudo est Hec pro eo dicta sunt: vt aromata lingue·moderata increpatio·copiosa exhortatio·efficax persuasio·nummo confessionis emantur· // Verumptamen legimus q cotidianis experimentis didicimus: cuius vita despicitur·testat vt eius predicatio contempnatur Paret ergo q manus aromata sua: ne subsānet nos sapiens tanq̄ pigrum illum ad labe sit manum ad os porrigere: ne possit dicere quē arguis·tu qui alīū docēs teipsum nō docēs: alligas eī onera grauia et importabilia·et imponis ea in humeris hominū: digito tuo nolens ea mouere· Dico vob sermo quidem viuꝰ et efficax/ exēplum est operis: q facile persuadēs quod intendimꝰ: dū factibile pbat esse quod suademus Pro huiusmodi habeat necesse est eāam manus aromata sua: continentiam in carne·misericordiam in fratre·patientiam in pietate· Vnde apostolus ait: sobrie et pie·et iuste viuamꝰ· Hec enim tria sunt nostre conuersationi maxime necessaria: quoniam p̄mū debemus nobis·secundū proximis·tertiam deo // Nam q fornicatur·i corpus suum peccat: magno illud priuans honore·q parendo adiacens hoc dedecori: pudē dꝰq modo tollens mēbrū xpi q faciens mēbrum meretricis Ego autem nō ab ea tantum que tam ab hominabilis est: sed ab omni voluptate carnis ꝓtinendum dico Ante omnia igitur perfectam hāc continentiam quere· quam tibi debes ipsi · nemo enim tibi propinquior est // Dehinc adde misericordiam·quam debes proximo: quia cū eo saluandus es / Deinde q patientiam·quā debes deo: quia ab eo saluandus es Omnes enī qui pie volūt viuere in xpisto · persecutionem patiētur: Et per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei· Vide ergo ne per impatientiam pereas: sed vniuersa p eo sustine· qui prior maiora pro te sustinuit: et apud quem patientia infructuosa non erit·siat ait prophe ta·Patientia pauperum non perbit in finem // Porro hec manus aromata: nummo subiectionis emuntur· Hec est enim que dirigit gressus nostros: et sancte conuersationis gratiam prometetur· Nam si contraria lex inuenta est in membris nostris per inobedientiam: quis nesciat per obedientiam continentiam dari? Ipsaq; est que misericordiam ordinare nouit: ipsaq; patientiam docet et donat· Cum hijs ergo aromatibus accede ad eum: in quo fides mortua est // Verum si considerem9 q̄ magnum sit ad nos suscitare eū q̄ huiusmodi

est. q̄ difficile sit vel accedere ad cor
q̄ quod lapidea quedā obstinatio
q̄ impudentia clausit: puto q̄ habea
mus dicere et nos. Quis revoluet
nobis lapidem ab ostio monumen
ti? Attamen dū sic trepidi veremur
accedere. contēplemur tam grande mi
raculū: fit nōnunq̄ vt solita pieta
te preparationem cordis nostri au
diat auris divina: q̄ ad vocem vir
tutis eius resurgat qui erat mortu
us. Et ecce āgelus dñi. hylaritas
quedam in vultu illi⁹ tanq̄ in ostio
monumenti nobis apparet: ⁊ ful
gor quidam index resurrectionis: vt
aperte videatur facies illi⁹ imuta
ta: accessum nobis p̄bens ad cor
suum. p̄mo q̄ adhortans: ipsūq̄ ob
stinationis sue revoluens lapidem
q̄ sedes sup eum: ita vt suscitata fi
de. ipsa eaam linthеamia quibus
obvoluta fuerat ipse demōstraret.
Dumq̄ omnia q̄ in corde suo p̄us
agitabantur aspit et cōfitetur. quo
scipsū sepelieāt intus. ipsam trepidi
tatem ⁊ negligentiā suā p̄dens:
venite inquit q̄ videte vbi positus
erat dominꝰ

Sermo eiusdē tertiꝰ in diebꝰ re
surrectionis de lepra naamā

Sicut in corpore mediana pri
us purgatoēs adhibētur. de
inde refectiones: vt scilicet corpꝰ ex
inaniatur prius ab humoribꝰ nox
ijs. deinde cibis sanioribꝰ foueat: ⁊
sic medicꝰ aiaꝝ dñs xp̄us. cuiꝰ to
ta dispēsatio quam exhibuit i car
ne sua. mediana salutis est. añ pas
sionem suam septem dedit purgati
ones: post resurrectionē totidē cibos
salubres pariter et suaues. Helize
us noster leprosū naamā septies i
ordane mergi vel lauari p̄cepit: q̄
interp̄tatur discēsus // In discē
su dñi nostri ihesu xp̄i. id est i humi
litate cōuersationis eiꝰ. quā exhi
buit ante passionē mūdamur ⁊ pur
gamur: in resurrectioē vero et vita
quā ostendit quadraginta diebꝰ re
fiamur. et delectabilibꝰ pascimur a
limentis Deplicīter enī occupa
uit nos lepra superbie In proprieta
te possessionū. in gloria vestium. in
voluptate corporꝝ: i hec quoq; du
pliciter: similiter ⁊ i corde // Pri
ma est lepra domus qua divites es
se volumꝰ in hoc seculo: sed ab ista
mundamur si mergimur in iordane
id est in xp̄isti discēsu Inuenimus
enim: qm̄ cū ille esset dives propt̄
nos pauper factus est. Descendit
ab inenarrabilibus celi divicijs. ⁊
veniens in mūdū. nec istas quales
cūq; divitias habere voluit: sed in
tanta paupertate venit. vt natꝰ cōti
nuo poneretur in p̄sepio: quia nō
erat ei locus in diversorio Deniq;
quis nesciat: quoniam filius homi
nis non habebat vbi caput reclina
ret? Qui bene mergitur hic. quāda
quenus divitias huiꝰ mūdi? Et vere
magna abusio magna nimis: vt
dives velit esse vnicuiꝰ vilis: p̄p
ter quē deꝰ maiestatis q̄ dñs saba
oth voluit pauper fieri // Pecora
lepra vestium: omnem seculi pom
pam intellige vanitatē Nā ab
illa nichilominꝰ in iordanis mersi
one mundaberis: vbi inueniēs xp̄m
dñi vilibꝰ pannis inuolutum: factum

opprobrium hominum et abiectio nem plebis. // A lepra quoq; mundamur in xpisti descen su: si bene cogitantes dominicam passionem. erubescimus sequi eoz pozis voluptatem. // Aut in oze vt diximus duplex est lepza. / Cum enim aduersum quitq; contigerit murmuramus: et impacienti e verbum tanq; lepze sanies effluit. Sed ab hac mundamur si illum attendimus: qui tanq; ouis ad occisionem ductus est. & non aperuit os suum: qui cum maledicetur non maledicebat: cum pateretur non comminabatur. In prospe ris quoq; q ztra eū qui dicebat. non qui seipsū cōmendat. ille pbatus est. cōmendam9 nosmetipos nō in multa pacienia: in arrogancia: q iquinat nos altera lepza verbum iactācie. Et ergo mūdemur ab illa mergamur in iordane: et inutemur eū qui nō querebat gloziam suam Vnde q demonia que clamabant quia ipse esset dei filu9. precipiebat obmutescere: et illuminatos ceos dicere prohibebat // In ozde duplex est lepza: propria volūtas et propzium consilium. lepza vtraq; nimis pessima: eoq; perniciosioz quo magis interioz / Voluntatem dei propziam que non est cōmunis cum de[illegible] et hominibus. sed nostra tantum: quando qđ volumus non [illegible]d honorem dei. non ad vtilitatem fratrum. sed propter nosipsos facimus: non intendentes placere deo: et prodesse fratribus: sed satisfacere propziis motibus animo tum. Huic contraria est recta fronte caritas que deus est. Hec enim aduersus eum inimicias exercens ē: et guerrā crudelissimā. Quid enim odit aut punit deus: preter voluntatem propziam: Cesset volūtas propria: et infernus non erit In quem enī ignis ille deseuet: nisi in propriam voluntatem: Etiam nunc cum frigus aut famem aut tale aliquid patimur: quid leditur nisi propzia voluntas: Ex si voluntate sustinemus: iam ipsa voluntas communis est. sed infirmitas quedam. et velut pzuritus voluntatis adhuc de propzio est: q in illo omnes penas sustinemus. donec penitus consumatur Nam voluntas illa propzia dicitur cui assentimus: et cui liberum se inclinat arbitrium. / Hec autem desideria et concupiscentie que inuitos tenent: non voluntas sed corruptio voluntatis est. Ut Pozro voluntas propzia quo furore dominum maiestatis impugnet: audiant et timeant serui propzie voluntatis. Primo nempe subtrahit semetipsam q subducat eius dominatui. cui tanq; auctori seruire debuerat: dum effiatur sua. Sed nunquid contenta erit hac iniuria: Addit adhuc: et quod in se est. omnia quoq; que dei sunt tollit et diripit. Quem enim modum sibi ponit humana cupiditas: Nonne qui per vsuram acquirit pecuniam modicam. similiter mundum conaretur lucrari vniuersum. si nō deesset possibilitas: si suppeteret voluntati facultas: Dum fiducialiē. nemī q sit

in propria voluntate. posset vniuersus mundus sufficere. Sed vtinam vel vbi istius esset contenta: ne in ipsū (horribile dictu) desæuiret auctorē. Nunc autē et ipsum quod in ipā est deū perimit voluntas propria. Omnino cui vellet deū peccata sua aut vindicare non posse aut nolle: aut ea nescire. Vult ergo eum non esse deum: que quantū in ipsa est. vult eum aut impotentem. aut iniustum esse aut insipientē. Crudelis plane. ⁊ omnino execranda malicia: que dei potentiā. iusticiā sapientiā perire desiderat. Hec est crudelis bestia fera pessima. rapacissima lupa: ⁊ lena sæuissima. Hec est immundissima lepra animi: propter quam in iordane mergi oporteat. atq; imitari eum qui non venit facere voluntatem suam. Vnde ⁊ in passione: nō mea inquit voluntas sed tua fiat.

Lepra vero proprij consilij ea pernitiosior est quo magis occulta: ⁊ quanto quis plus habundat. tanto sibi sanior esse videtur. Hec illorum est qui zelum dei habent. sed non secundū scientiam. sequentes cecorē suum et obstinati in eo: vt nullis velint consilijs acquiescere. Hij sunt vnitatis diuisores/inimici pacis. caritatis expertes. vnitate tumētes. placentes sibi et magni in oculis suis: ignorantes dei iusticiā. et suā volētes constituere. Et que maior superbia. q̄ vt vnus homo toti congregationi iudicium suum preferat. tanq̄ ipse solus habeat spiritum dei. Ydolatrie scelus est nolle acquiescere: ⁊ quasi peccatum ariolandi. Sant nūc qui se faciūt religiosiores alijs. qui non sunt sicut ceteri hominū: ecce arioli et ydolatre facti sunt: si tamen vel ei qui hoc dixit plus q̄ sibi iudicant esse credendum. Neq; enim huic dissonat veritatis sermo quem dixit. Si ecclesiam non audierit: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanus. Sed vbi poterit hec lepra mundari: nisi in iordane? Ibi mergere quamq; huiusmodi es: et attende quid fecerit magni consilij angelus: quomodo consilium suum postposuerit consilio vel magis voluntati mulieris vnius (beatam virginem loquor) et fabri pauperis ipse est ioseph. Inuentus enim in medio doctorum audiens eos et interrogans: quodammodo a matre increpatus est. Fili quid fecisti nobis sic? At ille. Quid erat inquit q̄ me querebatis? Nesciebatis q̄a in his que patris mei sunt oportet me esse? At illi non intellexerunt verbū. Et quid erat verbum? Non capiebatur in se: descendit ita vt esset etiam sub illis. Quis iam non erubescat obstinatus esse consilio suo: quādo suum sapientia ita desæuit? Dic mutauit consilium suū: vt q̄ tūc operat. extunc vsq; ad triesimum annū etatis suę proiectus dimisit. Nichil enim ab hoc duodecimo anno de eius doctrina vel operibus inuenis: vsq; ad annos triginta. Sed forte querendum a ipso est: quomodo voluntatem suam consiliumve reliquerit. O dñe voluntas de qua dixisti vt nō fieret: si bona nō erat quō tua erat? Si bona

erat? quare relicta est? Dic et consilium si non bonum quomodo tuū? si bonum. quomodo relinquendum? Et bona erant et eius erant? neq minus tamen relinquenda? ob hoc videlicet vt fierent meliora. Neq enim oportebat propria preiudicare cōmunibus. Erat ergo voluntas xpi et bona erat qua dicebat. pater si fieri potest trāseat a me calix iste? sed ea qua dicebat. fiat voluntas tua melior erat. quia gmunis? non solū patris. sed q ipius xpi? oblatus est enī quia voluit. Et nostra? nisi enī granū frumēti cadens in terra mortuū esset. ipsū solum maneret? mortuum vero multum fructum attulit. Atq; hec voluntas patris erat. vt videlicet haberet quos adoptaret in filios? xpi erat. vt sit ipse primogenitus in multis fratribus? nostra erat quoniam pro nobis suadebat vt redimeremur// De consilio quoq; idē dicamus. Christi enim erat. et bonū erat consilium illud qđ ait. quia in his que patris sunt oportet eum esse? sed quia illi nō intellexerunt. mutauit cōsilium illud? vt nos mundaret ab ea lepra que proprij consilij est. Exemplum enim dedit nobis? vt q nos ita faciamus Nam ab initio nouerat quid esset faciendum? sed voluit nobis formā humilitatis istius exhibere? et ad lauandam pessimā hanc lepram. diuinū in seipsum parare iordanem. Audiant vtiq; patriter qui proprie voluntatis. Et qui proprij cōsilij lepra sordet? audiāt quid spiritus dicat ecclie? breui v no persiculo lepram vtramq; cōtēp

nans. Sapientia ait que desursum est pmū quidem pudica est. contra propriā voluntatis impuritatem? deinde pacifica. ptra proprij consilij obstinatam rebellionē. Cū ab his septem purgatus fuerit eger? tanq; post septē sellas/querat septem fercula que sūt dona spiritus sancti //// Quero sicut in vita dñi ante passionem septē purgationes inuenim9? sic Et in apparitionibus septem que post resurrectionem facte leguntur. septem illa dona spiritus sancti possumus inuenire In prima. spiritum timoris accipe? quando venientibus mulieribus sanctis. descendit angel9 de celo. q terremotus factus est? ita vt ipas timere perterritas. oportuerit ab angelo consolari In spiritu pietatis apparuit symoni? quia magna omnino de domino ihesu dignatio pietatis? q̄s quasi singulariter Et ante ceteros dignatus est apparere. quē pre ceteris de negatione ei9 rea conscientia confundebat? vt vbi habūdauit delictum. superabūdaret q gratia In spiritu scientie duobus discipulis in emaus scripturas exposuit? incipiens a moyse Et prophetis. In spiritu fortitudinis ianuis clausis intrauit. ostendens manus et latus? sicut solent in signum virtutis alijs eorum fortia demonstrari. In spiritu cōsilij fustia in pscatione laborantes. mittere in dexteram rete consuluit. In spiritu intellectus aperuit eis sensum? vt intelligerent scripturas In spū sapientie die quadragesimo eis apparuit? quando videntib9 illis eleuat9 est? et videntib9

filiū hominis ascendentem vbi erat prius Usq; ad illū enim diē. quasi per stultitiā predicationis saluos faciebat credentes: postq; vero oram eis ascendit ad patrē iam cepit sapientia declarari.

Sermo quartus de resurrectiōe quomodo quibusdam nondū natus sit xpristus et cetera

Omnia que de saluatore legimus: medicamina sunt aiaꝝ nrāꝝ. Videam9 ergo nequādo forte dicatur de nobis: auauim9 babilonē & non est sanata. Cogitet vnusq;q; quantū operentur in eo tā salutaria medicamenta. Sunt enī q̄bus nondū natus est xpristus: sunt q̄bus nondū est passus: sunt q̄bus nondū resurrexit adhuc. Alijs quoq; nondū ascendit. alijs nondū misit spiritū sanctū. Quomodo ei operatur ei9 humilitas: qui cū in forma dei esset. non rapinā arbitrat9 est esse se equalē deo. semetipsū exinanuit formā serui accipiens: Quo liquā dei humilitas in superbo homine operatur: Que humilitatis illius vestigia in hijs qui adhuc toto desiderio terrenis diuicijs et honoribus inhiant: An non modo exhilaratur conscientia vestra fratres mei: q; dicere potestis parvulus natus est nobis: Sunt quibus xp̄us nondum passus est qui labores fugiūt: mortē metuūt adhuc: quasi vero illē & labores sustinendo. et mortem moriendo non vicerit. Sunt quibus nondū surrexit: qui in laborū anxietate et afflictione penitentie. morte affligūtur tota die: nondum spirituali consolatione recepta. Et nisi breuiati fuissent dies illi: quis posset sustinere: Alijs resurrexit xpristus. sed nondū ascendit: ymo cū eis adhuc pia dulcedine cōmorat̄ in terris: hijs scilicet qui in deuotione sunt tota die: flent in orationibus. suspirant in meditationibus suis. et omnia festiua et iocunda sunt eis: et p̄ omēs dies illos continuū alleluya cantatur. Sed oportet hec eis subtrahi. vt discant vesci solido cibo: et expedit eis vt xpristus vadat. et hec temporalis deuotio detrahatur. Sed quando hec capere poterunt: Desertos sese a domino priuatos gratia conquerantur Sed expectent paululum. sedeant in ciuitate donec induantur solidiori quadam virtute ex alto: et maiora percapiant carismata spiritus sancti. siue apostoli in gradum promoti sunt altioremꝫ et supereminentiorem viam caritatis ingressi: non iam solliciti quomō flerent paululum: sed quomodo magna quadā victoria de cōmuni aduersario trā phatent. et conculcarent sathanam sub pedibus suis.

Sermo in octaua pasche de epistola beati iohānis euāgeliste.

Omne quod natum est ex deo: vincit mundum. Postq; vnigenitus dei non rapinā arbitratus est esse se equalem deo. hois quoq; dignat9 est fieri fili9. et habitu inuent9 vt hō: nō imento de celesti generatiōe exiguitas humāe

presumit? neq; enim indignum est deo/coq; fieri patre: quoq; se xpisto fecerit fratrē. Hinc est q beatus iohannes qui sepius nobis ac studiosius hanc cōmendat adoptionē filiorum dei: in ipso quoq; euāgelij principio quotquot inquit receperūt eis dedit eis potestatem filios dei fieri. Huic igitur verbo simile est: quod audiuimus hodie de eius epistola recitari. /// Omne inq̄t qđ natū est ex deo: vincit mundū. Quotquot enī sunt xpristi. cū xpristo eos mūdus odit: sed cū xpristo superatur paritē et ab ipsis. Nolite inquit mirari si odit vos mundus: scitote quia me priorē vobis odio habuit. Et item Confidite inquit: quia ego vici mundum. Hic nimirū manifesta fit sermonis illius veritas: quē apostolus ait Quos prescivit inquit haud dubiū quin deus pater: et predestinat conformes fieri ymagini filij sui. Vide conformationē. Post ipsū adoptantur. vt sit ipse primogenitus in multis fratribus: post ipsū odit eos mūdus: post ipsum et ab ipsis vincatur mundus. Bene ergo quod natū est ex deo vincat mūdū: vt sit testiōniū celestis generatiōis. victoria tēptatiōis: et sicut is qui filius est per naturā. mūdū cū suo principe truphauit: sic et nos victores inveniamur. quotquot sumus filij adoptiōis. Victores sane: sed in ipso qui cōfortat nos: in quo et possumus omnia. c /// Et hec est victoria que vincit mundū: fides nostra. Fide siquidē in dei filios adoptamur: fidē in nobis mūdus in maligno positus odit atq; persequitur: fide quoq; et vincitur sicut scriptū est. Sancti per fidem vicerūt regna. Cui nī attribuatur fidei victoria: cuius est ea vita? Justus inquit ex fide vivit. Quotiens ergo temptationi resistis. totiens vincis malignū: noli proprijs attribuere viribus: noli in te sed magis in dño gloriari. Cū enī fortis ille armatus tuc crederet in firmitati? Audi deniq; quid dñica cōstitutus pastor oculis āmoneat. Aduersarius inquit vester dyabolus. tanq̄ leo rugiens circuit quetens quē devoret: cui resistite fortes in fide. Vide quemadmodū sibi veritatis testimonia cōvenant? Paulus dicit fide regna vicisse scōs: petrus principi mūdi resistendū in fide: iohes q̄z hec ē inq̄t victoria que vincit mūdū. fides nostra. Sequitur /// Quis est qui vincit mundum: nisi qui credit quia ihesus est filius dei? Certū id quidē fratres: oēm qui non credit in filiū dei. ex hoc ipo iam non modo victū esse. sed eā iudicatū. Hinc fide enī impossibile est placere deo. Decuptamē potest forte movere q tam multos videmus credētes ihesū filiū dei esse: tā mūdi michilominus cupiditatibus irretitos. Quid ergo ait. quis est qui vincit mūdū. nisi qui credit quī ihesus est filius dei? cū et ipse iam mūdus id credat? An non ipsi quoq; demones credūt et cōtremiscūt? Sed dico. Putas ne filiū dei reputat ihesum quislibet ille est homo. qui ipsius nec terretur cōminationibus. nec attrahitur promissionibus? nec preceptis obtemperat. nec consilijs acquiescit?

Nõne is eciam si fatcatur se nosse deum/factis tamen negat? Poena fides sine operibus mortua est in semetipsa Nec sane mirum videri potest si nequaq̃ vivat: qui nec vivit quidem. Queris quenam sit viuida ℟ victoriosa fides? Illa sine dubio: per quam xpistus habitat in cordibus nostris. Christus enim et vita nostra est. ℣ virtus. Cum xpistus apparuerit vita nostra ait apostolus: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria. Unde gloria? nisi de victoria? Aut quare cum ipso apparebimus? nisi quia in ipso ℣ vinam9? Denig; si hijs tantum data est potestas filios dei fieri q̃ susci piunt xp̃m: de hijs quoq; solis intelligendũ est quod dicatur Omnis qui natus est ex deo: vincit mundũ Inde est q hoc aĩ dixisset quis est qui vincit mundum nisi qui credit quia ihesus est filius dei? vt planius faceret eam cõmendari fidem. q quam vt dictum est xp̃us in cordibus nostris habitat: addit cõtinuo de aduentu ipsi9 dicens /// Hic est qui venit per aquã ℟ sanguinẽ ihesus xp̃us Adhuc aũt supeminẽtiorem viam ostendens: spiritus sãctus inquit qui testificatur quoniã iheſus est filius dei /// Nane q interponit signanter repetens non in aqua solum. sed in aqua ℟ sãguine: ad differẽtiam moysi arbitror accipiendum Moyses siquidem in aqua venit: a qua ℣ nomẽ accepit vt moyses vocaretur Recolãt qui bus nota est hystoria veteris testamẽti? quẽadmodum in egipto cum puuli israhelitici germinis necarentẽ exposituin in aquis moysen tulerit filia pharaonis. et vide si non manifeste xp̃isti et in hoc ipso videtur præfisse figura Simuli nempe cum pharaone eciam herodes suspitionẽ laborans. ad eadem conuersus est crudelitatis argumenta: sed eodem modo est ℟ ipse delusus Vtrobiq; pro vnius suspecta persona trucidatur numerositas puerorum: vtrobiq; qui querebatur cruadit Et quo modo moysen filia pharaonis: ita quoq; xp̃istum egiptus. quę non immerito filia pharaonis intelligitur. suscepit conseruandum Manifeste tamen plus q̃ moyses hic: vt pote q̃ venerit nõ i aq̃ tm̃ ꝫ i aq̃ ℣ sanguine Aque enim multe. populi multi sunt Venit ergo in aqua tãtum? qui congregauit quidẽ populum sed populum non redemit. Nam ℟ ipsa quoq; de seruitute egiptia liberatio. non moysi sed agni sanguine facta est: liberandos nos prefigurans a vana nostra cõuersatione huius seculi. sanguine agni immaculati iheſu xp̃isti. Hic est vere luafer noster. apud quem copiosa redemptio est. Mortuus est enim non tantum pro gente: sed vt filios dei qui dispersi erant congregaret in vnum. Memenio sane hunc esse iohannem qui vidit ℟ testimonium perhibuit. ℣ scimus quia verum est testimonium eius. exisse de latere domini dormientis in cruce sanguinem simul ℣ aquã. quo videlicet dormiẽte nouo adę noua de latere suo profer

ctur simul ⁊ redimeretur ecclesia
¶ Die ergo hodie ad nos quoq; p aquam ⁊ sanguinem venit: vt sit aqua q sagus testimonii aduc tus eis fideiq; victrias Non solum autem: sed testimonii eis est maior hijs qd phibet spūs veritatē Horū trium testimoniū certū verūq; est: et felix aīa que meretur illud accipere
¶ Tres enī sunt qui testimonium dāt in terra: spūs aqua q sagus. In aqua quidē baptismū intelligē: in sanguine martiriū: in spū caritatem Spūs est q viuificat: ⁊ fides vita dilectio Denicq; si queris quid spiritui ⁊ caritati: rndeat apostolus quia caritas diffusa est in cordibus nostris p spiritū sanctū q datus est nobis Necessario quoq; spūs additur aque et sanguini: ut cōtra apostolo teste: sine caritate quicqd habeas nichil pfit ¶ Jam vero q baptismū aqua. martiriū sanguine dixim designari: memēto q vnicam esse baptismū ⁊ cotidianū: similiter ⁊ martiriū Est enī martirij genus q effusio quedā sanguinis in cotidiana corpis afflictione: est et baptismus aliquis in cōpunctione cordis ⁊ lacrimarū assiduitate Die quippe pusillis ⁊ infirmis corde necesse est. vt quem semel pro xpō ponere nō sufficiunt: saltem numeri quodā sed diuturno martirio sanguinem fundant Die et baptismi sacramentum. qm iterari nō licet: hijs qui sepius offendunt in multis. frequenti oportet ablutione suppleri Vnde q pheta Lauabo p singulas noctes lectum meū: lacrimis meis stratū meū rigabo
¶ Dic ergo nos se quis est q vincat mūdū? Que in eo vincēda sūt diligentius intuere Dicit quidē q hoc ipsum beatus iohānes ut dicat dicēs Nolite diligere mūdū: neq; ea que in mūdo sūt Omne enim qd in mūdo est. cōcupiscentia carnis est. q cōcupiscētia oculorū: q ambitio seculi Hec sūt tres turme quas fecerunt caldei Dedmemini sanctum quoq; iacob fecisse tres turmas: cū timeret a facie esau. redi ens de mesopotamia ¶ Et nobis ergo aduersus triplex genus tēptationis. triplex opus est munimento: vt carnis quidē cōcupiscētia ipsius macerificatione vincat. quā si memi nistis in sanguinis testimonio diximus intelligendā: oculorū vero concupiscentia superet studiū cōpunctionis q assiduitas lacrimarū Porro ambitionis vanitatem/ virtus caritatis excludat: que sola castificat animum: sola purgat intentionem.
Certum quidem triumphati mundi testimonium est: si corpus castiges. ⁊ subicias seruituti. ne pernitiosa libertate seruiat voluptati: si fletui prebeas oculos magis q̄ petulātie et curiositati: si denicq; spirituali dilectione flagrans. nulli animum dederis vanitati. Ventosa ne vnus est. qui in terra pariter ⁊ in celo perhibet testimonium spiritus: quia siue corporis afflictio cessabit. siue lacrimarum fons exsiccabitur: sed caritas nūq̄ excidit Prelibatio quedam est in presenti: consummatio et plenitudo manet in futuro. ¶ Verumptamen

licet maneat post aquam ⁊ sanguinem spūs. aqua quippe ⁊ sanguis regnum dei nō possidebunt: interim autem vix aut nullomodo inuenire est spiritū sine illis: quoniā hij tres sunt uāt vnū: vt quolibet ex hijs tribus deficiente. adesse cetera non presumas. Simul ei iuncta testimonia ista credibilia facta sūt nimis: nec poterit cui i terris suppetūt hec/ carere testimonio vel in celis. Qui cōfitetur filiū dei coram hominibus. nō verbo neq; lingua/ sed opere et veritate: ⁊ filiꝰ quoq; confitebitur eum coram angelis dei. An vero ei deesse potent in testimonio pater: cui filiū videat attestantem? Dine dubio confitebitur et ipse: quod viderit in abscondito. Sed neq; spiritus quidē a patre ⁊ filio dissentiet: quippe qui patris filijq; sit spiritus. Deniq; quonāmodo careat testimonio eius in celo: qui illud ⁊ habere meruit in terra? /// Tres sūt igitur q̄ testimoniū dant in celo: pater et filius ⁊ spiritꝰ sanctꝰ. Et ne quā forte dissonātiā suspicaris: hij tres vnum sūt. Magnū profecto testimonium habituri sunt. quos in celo pater suscepit tanq̄ filios ⁊ heredes: filius acciuerit tanq̄ frēs et coheredes: spūs scūs adhereētes deo vnū spiritū faciat esse cū eo. Est ei spūs ipse indissolubile vinculū trinitatis: per quem sciliꝫt pater ⁊ filius vnū sunt: sic et nos vnū simꝰ in ipsis: eo miserāte qui p discipulis hoc ipsum orare dignatꝰ est: ihesu xp̄isto domino nostro

/// Sermo secūdus in octauo pasche de verbis bti iohannis scilicet. Tres sunt qui testimonium ꝓbē

Epistola beati iohannis hodie nobis est lectio recitata: in qua discimꝰ triplex testimoniū dari in celo. ⁊ triplex in terra. Et quidē pro meo sapere illud stabilitatis: hoc reparatiois est signū. Angelos illud/ homines istud: illud beatos a miseris: istud iustos discernit ab ipijs.

/// Angelis siquidē qui in prima illa preuaricatione superbiente lucifero in veritate steterūt. merito testimonium phibet visio trinitatis: hominibus quos diuina miseratio saluat. spiritus aqua ⁊ sāguis. Quid ni testimoniū phibeat pater: a quibus honoratus est vt pater? Tibi vero maligne sic loquitur. Di ergo ego pater vbi est honor meꝰ? Cate as ōnino necesse ē testimoio p̄ris: alius gloriā usurpare conatis: non honorare eū cupiens. ⁊ equari. Debo inquit in mōte testamēti: ⁊ similis ero altissimo. Itane modo tre atus patri spiritum consideris? Et certe recte dixit: sede a dextris meis. Di nescis o iudēs. vnigenitus ille est: cui eterna generatiōe patris eqlitas collata est. ⁊ quesso? Tu rapinā cogitas esse cqlis deo. filio gloriā inuides: gloriā q̄si vnigeniti a p̄re: vt ne ab ipso quidē testimoniū mereatꝫ hre. An vero potuit detestatio a p̄re ⁊ filio: vtiq; spūs attestari? Abhoiat pfecto superbū et inquietū: qui sup quietum ⁊ humilem requiescit. Amatoꝝ pacis et

vnitatis cõsentaneo: aduersum te p
pacē et vnitatē zelatur. // Quid
mihi fratres si timemus: ne forte
pusillam hanc vineā domi depasci
singularis ferus inuadat? Quātos
etiam celestis vince palmites ꝑma
illa singularitas cōculcauit? Ded
forte superbiam quidem in eo facile
aduertistis: nō autem singularita
tem. Dico ergo vbi stabat vniuer
sitas angelorū? nunquid singulari
tatis cauit vitio. qui sedere velle ꝑ
sumpsit? An forte queritis? vñ mi
chi nota sit hec statio angelorum?
Duos tene ydoneos testes: quoꝝ
vterq; quod vidit hoc testatur. Vi
di dominū sedentem ait ysayas. se
raphin vero stabant. Et daniel. Mi
lia inquit milium ministrabant ei:
et decies milia centena milia assiste
bant ei. An et terrarum desideratę:
vt in ore trium testiū stet omne ver
bum? Apostolum profero qui vsq;
ad tertium raptus est celū: et redies
loquebatur. Nōne omnes āministra
torij spiritus sunt? Dicēne vbi
sunt omnes vniuersi ministrant?
tu pedes inimice sedebis? Plane cō
tristas spiritum: qui habitare facit
vnius moris in domo. Offendis cari
tatem. quia scindis vnitatem: rum
pis vinculū pacis. Merito proinde ā
gelorū qui suū nec ordinem nec do
micilium reliquere caritati vnitati et
pacī spiritus attestatur: a quo sanc
tia et inuidia et singularitas et in
quietudo reprobatur. Et hoc quidē
de eo testimonio quod datur in celis
// Et est aliud qđ in terra datur:
ad discernendos vtiq; qui in ea ex
ules sunt ab indigenis: hoc est ce
lites a ciuibus babilonis. Nā cui sit
testimonio cleros suos deserat deus?
Aut certe quena esse potest solati
o inter spem et metū: sollicitudine
anxia fluctuātibus: si nullum oīno e
lectionis sue habere testimoniū me
retur? Nouit dñs qui sunt eius. Et
sol⁹ ipse scit quos elegerit a principio
Quis vero scit hoīm: si est dignus a
more an odio? Ex si vt certū est. cer
titudo oīno nobis negat: nūqđ nō tā
to delicatior erit: si qua forte e
lectionis huius signa possumus inuenire?
Quā enim requē pt hinc spūs nost:
dū p̄destinationis sue nullū adhuc
testimoniū tenet? Fidelis pius sermo
et oī acceptione dignus: quo salutis
testimonia cōmendātur. Hoc sane verbo
q clās cōsolatio ministratur: q subtra
hitur reprobis excusatio. Cognitę
siquidē signis vite. quisquis hec ne
gligit: manifeste condemnatur iuanū
accipe aiam suam: et pro nichilo
habere terrā desiderabilē cōprobat.
// Tres inquit sunt q testimoniū
dant in terra: spūs aqua et sāguis
Datis tres quīn primo homine peccā
tum⁹ oēs: in ipō etiā cadim⁹ vnius
si. Cecidim⁹ sane in carcerem: luta
pariter et lapidibus plenum. Exin
iacebam⁹ captiui. inquinati/ cōquas
sati: donec venit desideratus gentī
um qui nos redimeret. ablueret ad
iuuaret. Hic est enim qui sanguine
proprio dedit in redemptionem:
aquam simul pduxit de latere suo
in ablutionem: emisit deinde de excel
so spiritum suū qui adiuuaret ifirmi
tatē nrām. /// Vis ergo nosse an

hec aliquid operentur in te. ne forte
teus sis sanguinis dñi. quē euacuas
quātū in te est. sed q aqua ipsa que
mūdare debuerat. in sordibus pma
nenti iudiaū dampnatiōis accumu
let. Spiritꝰ quoq; au resistis non libe
ret maledictū a labijs suis. Cauen
dum enī ne sint hec tibi īfructuosa.
qz necessario esset pariter q dāpnosa
Quis est autem qui testimoniū
habet effusi non sine causa sangui
nis xpi. nisi qui continet a pēcis.
Deuiꝰ enī peccati est qui peccatū fa
cit. vt si deinceps continere poterit
et iugū abicere misere seruitutis. cer
tissimū sit testimoniū redemptiōis.
quā operatur sine dubio sanguis eius
tu. Vetū non suffragat pēcei cōtinen
tia. si non assit eaā penitētia. Ha
bet ergo et ab aqua testimoniū. q
laboraat in genitu suo. lauans per
singulas noctes lectū suū. Viuit enī
sanguis ille redemit vt non regnet
peccatū in nostro mortali corpore.
sic aqua illa ablut ab hijs peccatis
que cōmisimus ante Sed quo
erit q lōgo catenaū vsu q carceris
habitatiōe crudeli. cōfracti atq; col
lisi. defiamꝰ in via vitē. Inuocemꝰ
spiritū viuificatorē et adiutorē. cō
fidentes qā dabit pater qui in celis
est spiritū bonū petentibus se. Da
ne nouū superuenisse spiritū. certis
sime querelatio noua testatur. Iā
vt breuiter repetā. a sanguine et a
qua et spiritu habere est testimoniū.
si cōtines a peccatis. si dignos agis
penitētie fructꝰ. si facis opa vite

Sermo in dieb9 rogationū de
trib9 panib9 bti bernardi abbatis

QVis vestrū habebit ami
cū q ibit ad illū media
nocte et dicet illi. amice
commoda michi tres pa
nes. quī amicꝰ meꝰ venit de via ad
me. et non habeo quod ponā ante
illū. et reliqua. Quid est q amicū
vnū perhibet aduenisse. nec tamen
contentus est habere panē vnū. Pu
tasne tū vocacē estimabit amicū. vt
non possit sufficere panis vnꝰ. Nā
vni quidē tres apponere pancs. in
consequens omnino videtur. Puta
ergo cū vxore et manapio hominē
aduenisse. vt suū quiq; panem appo
nere velit amicus. Ego quidē ami
cum venientē ad me non aliū intel
ligo q̄ meipsū Nemo quippe carnē
michi. nemo germanitē est Ad me
ergo de via venit amicus. cū tran
sitoria deserens ad eē redeo. sicut
scriptū est. Redite preuaricatores
ad eē. Veniq; tūc vere sibi quisq;
amicus est cū de via redit. qm qui
diligit iniquitatē odit animā suā A
die itaq; conuersionis mee. de via
ad me venit amicus Venit de regi
one longinqua. vbi pascere porcos
et ipsorū siliquas īsatiabiliter es
tare solebat. venit fame laborans.
confectus inedia. attenuatus ieiuni
o. Venit necesse habens inuenire
amicū. sed heu me paupertē elegit
hospitē. et vacuū ingreditur habita
culū Quid faciā amico huic misera
et miserabili. Dino enī non habeo
quod ponā ante illū. Fateor amicꝰ
est. sed ego mēdicꝰ Quid veniſti ad
me amice in necessitate tāta. Non
sū mediator. et nō est in domo mea

panis Festina inquit discurre: suscita amicum illū magnū: quo maiorem dilectionē nemo habet: ꝙ neqꝫ substātiam āplioꝝ Quere pete pulsa: quia ōnis qui qrit inuenit: qui petit accipit: et pulsanti aperietur. Clama q dic Amice cōmoda michi tres panes /// Qui sūt isti panes fratres? Vtinā mereamur accipere eos: forte ei et ipsos nemo scit. nisi qui accipit Credo tamen petēdos esse nobis tres panes: veritatis caritatis et fortitudinis. Hijs tribus egere me fateor. veniēte ad me amico de via: veniēte āt ad me vt dixerim vrore ꝛ māapio Desiat quippe ratio mea ipsa est enī vie. pre ignorantia veritatē: languetur q voluntas p̄ media dilectiois: infirmatur caro pre copia fortitudinis. Nā et ratio mins intelligit que agenda sunt: et voluntas nins diligit intellecta: et adhuc eāā corpus qđ corrumpitur aggrauat aiam: vt non quecūqꝫ volumꝰ illa faciam⁹ Amice mei meū etiam et corp⁹ meū: quia oblitus sū comedere panē meū. Neqꝫ enim paterer hūc defectū. si intgliter exercitata essꝫ ratio in inquisitione veritatis: voluntas i desiderio caritatis: caro in opatione virtutis. Cōmoda ergo michi amice tres panes: vt intelligā. vt diligam. vt faciam voluntatē tuā Dic ei viuitur: et in talib⁹ vita spūs mei: dicente scriptura Cui vita in voluntate ei⁹.

/// In assūptione dñi Sermo primus de lectione euangelica.

Recūbentib⁹ vndecim discipul': apparuit illis ihs Apparuit vero benignitas q humanitas saluatoris. Vultum ei fiduciam p̄stat q libēt⁹ assit orationi incūbētib⁹: qñ recūbētibus qtē nō dedigē adesse Apparuit unqua benignitas ei⁹ q cognouit sigmētū nrm: nec dedigē necessitates nras ꝫ miserat: si tn cura carnis inderijs nō faciam⁹. ꝫ i necessitata Ad cōsideras rete aplūs. siue iquemāducam⁹ siue bibim⁹. siue aliqđ aliud faciam⁹: oia i glām dei faciam⁹ Potest tn q recūbētib⁹ appuit ad id qz ꝛferet: q alibi calūpniātib⁹ indris aduſ⁹ discipulos nō ieiunātes respōdit Nō possūt iāt filij spōsi lugere qdiu cū illis est spōs⁹ /// Et exprobrauit incredulitatē eorꝫ ꝛ duritiā cordis: qz hijs q viderāt eū resurexisse nō crediderē Audis xp̄m discipulos increpātē. ymo q durus sonat exprobrātē: nec qñcūqꝫ ꝫ ea hora q eis corpalē p̄nti ā sbtractur⁹. videri potrāt magis ab increpatiōe tacere debuisse Noli g indignā de cetero: si te qz aliqñ xp̄i vicarius increpauerit Id ei exhibet: qđ xp̄s asceſur⁹ ab eis i celū. suis legit exhibuisse discipul' /// Dz qđ ē frēs q dicit: hijs q viderūt eū resurrexisse nō crediderūt Aut q fuit qz bti oculi. glosū dñice resurrāois meruerē videre micantē. Neqꝫ ei resurgētē illū. qsi legitur aut credit vidisse mortuū. Restat g de agenī accipiēdū: qb⁹ vtiqꝫ resurrāois testiōniū phibētib⁹ aplis paſil laitas hesitauit Ja vō vt faciat qđ

scriptum est · bonitatem et disciplinam & scientiam doce me · visitationis gratiam exprobrationis sensuram p̄dicationis doctrina sequatur et dicat // Qui crediderit & baptizatus fuerit · saluus erit · Quid adhuc dicemus fratres · Magna nimis videtur sęcularib9 hominibus in hoc verbo data fiducia · vereor ne dari ꝯpiat in occasionē carnis · blandiētes sibi plus ꝯ oporteat sine operibus de baptismo & credulitate // Verūptamen cōsideremus qđ sequit · signa aūt eos qui crediderūt hec sequentur Nec minus fortasse videbitur ipsis religiosis / ex hoc verbo prouenire desperatio · ꝯ ex verbo priore vane spei data sęcularib9 occasio videtur Quis enim ea que in presenti loco scripta sūt · signa videtur habere credulitatis · sine qua nemo poterit saluari · Quoniā qui non crediderit condēpnabitur · et sine fide impossibile est placere deo · Quis iquā demonia eiat · linguis loquitur nouis / serpētes tollit · Ex ergo · Si nemo hec habet aut perpauci nostris vidētur habere tpib9 · aut nemo saluabit · aut hij soli qui hijs muneribus gloriātur · q nō tam merita sūt ꝯ iudicia meritoꝝ · adeo vt multi dicentes nōne in nomine tuo demonia eiecim9 · & in tuo nomine virtutes multas fecim9 · audire habeant in iudicio nescio vos · discedite a me operarij iniquitatis · Vbi est quod ait aplūs · cū de iusto iudice loqueretur · qui redderet vnicuiq; iuxta opa sua · si qđ absit queredā sunt in iudicio signa magis ꝯ merita · //

Sunt tamen & ipsa merita signa quedam certiora vtiq; & salubriora Nec difficile arbitror nosse quēad modum itelligi signa presentia possint · vt sint indubitata signa credulitatis · ac p hoc & salutis // Primum enim op9 fidei p dilectionem operantis · cordis cōpunctio est · in qua sine dubio eiciuntur demonia · cum eradicātur e corde peccata // Exinde qui credūt in xpm · linguis loquūtur nouis · & iam vetera dūt vetera de ore eoꝝ · nec de cetera vetusta pthoparentū lingua loquūtur declinantiū in verba maliāe ad excusandas excusationes in peccatis // Vbi vero compūctione cordis · et oris cōfessione · priora sunt deleta peccata · ne tradiuū proiant et sint posteriora priora prioribus · serpētes tollant necesse est · id est venenatas suggestiones extinguāt // Quid tamen agēdum · si qua forte radix pullulat · que tam veloat nequeat extirpari · ꝯ stimulat animū concupiscentia carnis · Profecto si quid mortiferum biberint · non eis nocebit · quoniam iuxta saluatoris exemplum · cum gustauerint nollent bibere · cum senserint nollent consentire · Nec enim non eis nocebit · quia nulla dampnatio est hijs qui sūt in xpisto iheſu · concupiscentie sensus absq; cōsensu // Quid tamē · Molesta certe & periculosa est sic corrupte & infirme affectionis lucta · ꝯ q crediderūt sup egros manꝰ ponent et bñ habebūt · id est egras affectiones operib9 bonis opiēt · & hoc remedio curabūtur Sermo · 199 · vñ ē

a

Solempnitas ista carissimi glo
riosa est. & vt ita dicā gaudio
sa: in qua et xpisto singularis glo
ria. et nobis specialis letitia exhibe
tur Consūmatio & adipletio est re
liquarum solēpnitatū: & felix clau
sula totius itinerarij filij dei Qui enī
descendit ipse est et qui ascendit ho
dierno die super omnes celos: vt
adimpleret omnia. Jam enim cum
se dominum vniuersorum que sunt
in terra & in mari. et in inferno pro
basset: non restabat nisi vt aeris et
celorum se esse dominum argumen
tis similibus vel certe potioribus ap
probāret Terra ei cognouit dñm:
quia ad vocem virtutis eius cum
clamasset magna voce. lazare ve
ni foras. mortuum reddidit. Cog
nouit mare: qua soliduṁ se prebu
it pedibus eius: ita vt apostoli pu
tarent eum fantasma esse. Cog
nouit infernus. ei ipse portas ereas
& vectes ferreos confregit: vbi & liga
uit illum insanabilem hominadam q̄
vocatur dyabolus & sathānas Pro
fecto qui mortuos suscitauit/ lepro
sos mūdauit/ ceros illumiauit/ clau
dos firmauit. & omēs exsufflauit
infirmitates. dñs omniū fuit: & ea
dem manu qua fecerat. que defece
rant reficiebat. Die et qui in ore pi
scis cum ipso piscē staterem inuenire
predixit: patet profecto dubio quia
maris et omnium que in mari mo
uentur dominus fuit Qui vero tra
duxit aereas potestates. et affixit
crucē sue: claret qua super infernā
les offianas potestatem accepit.
Hic est enī qui ptransijt benefaciē
do & sanādo omnes oppressos a dya
bolo: qui stetit in loco campestri vt
doceret turbas. ante presidem vt a
laphas sustineret: toto tēpore quo
in terra visus est et cum hominib9
conuersatus in laboribus multis stās
et operans salutem in medio terre.

Ad claudendam igitur tunicā
tuam inconsutilem domine ihesu.
ad perficiendam fidei nostre integri
tatem: restat vt videntibus discipu
lis per medium aeris sicut aeris do
minus ascendas sup omnes celos.
Extunc probabitur quia dominus
vniuersorū tu es. qa oia in omnib9
adipleſti: & qa tibi profecto debebit
vt in noie tuo oīe genu flectat ce
lestiū terrestriū et infernorū. et omis
lingua cōfiteat. quia tu es in gloria
et i dextera dei patris. In hac dex
tera sūt delectationes vsq; in finem.
ideo monet apostolus vt quā9 que
sursum sūt. vbi xpūs est in dextera
dei sedēs: qa profecto thesaurus nos
ter est ihs xpūs. in quo sunt oēs
thesauri sapie et scie absconditi: in
quo habitat oīs plenitudo diuini
tatis corporaliter // Quid tamen
putatis frēs. quantus et qlis dolor &
timor irrepserit apostolica pectora:
cū eum videret a se tolli in aera. nō
scalis. sed nec; funibus subleuatū.
& si angelica comitatū obsequio. nō cū
sultū auxilio: sed gradiētē in mul
titudine fortitudinis sue: Impletū ē
qđ eis dixerat: quo ego vado. vos
nō potestis venire Quocūq; enī ter
rarum isset. cum īdiuisibiliter seque
rentur: mare sicut petrus aliquan
do fecit. cum ea eciam submergendi

intrarent. Sed hac sequi non pote
rant: quia corp9 qđ corrūpitur ag
grauat aiam: et deprimit terrena in
habitatio sensum multa cogitantē.
Dolor ergo nimi9 erat: quia vide
bant illum propter quem omnia re
liquerant a suis sensib9 et aspectib9
attolli: vt non possent ablato a se
sponso. sponsi filij non lugere. Ti
mor: quia orphani relinquebantur
in medio inimicor. nondum cōfirma
ti virtute ex alto. Benedicens ergo
eis ferebatur in cælum: forte con
spis illis singulares misericordie vis
ceribus. cū miseros suos & paupertē
suam scolā relinqueret: nisi qđ ibat
parare eis locū: et quia expediebat
vt psentiam eis subtraheret corpa
lem. O felix ꝙ digna est ista præs
sio: ad quā nec ipsi apostoli digni
fuerunt admitti: cū q ani natum sca
rum q cælestium virtutum triūphali
pompa deduct9 ad patrē sedet a dex
teris dei. Nūc vero adimpleuit om
nia: quia natus est inter homines.
cum hominibus cōuersatus est. ab
hominibus q pro hominib9 passus
& mortu9 est: resurrexit ascendit se
det ad dexteram dei. Agnosco tuni
cam desup q textam per totum: quā
supna illa mansio clausit: vbi adim
pletus est. et adimpleuit omnia do
minus ihesus xp̄us. /A Deripta
men quid michi & solempnitatib9
istis? Quis me consolabitur domi
ne ihesu. quia non vidi te in cruce
suspensum/plagis liuidum/pallidū
morte: quia non crucifixo compas
sus. obscuratus mortuo. vt saltem la
crimis meis loca illa vulnerum de
linirem? Quo me dereliquisti insa
lutatum: cum formosus in stola tua
rex glorie in alta celorū te recepisti?
Procesus rēnuisset consolari anima
mea: nisi me angeli in voce exulta
tionis prevenissent. qui et dixerūt
Viri galilei: quid statis aspiciētes
in cælū? Hic ihesus qui assumptus
est a vobis in cælū: sic veniet quēad
modū vidistis eum euntem in cælum
Hic inquūt veniet. Ergo ne veni
et queratur nos in illa tam singulari
ꝙ vniuersali processione: cum pre
cedentibus omnib9 angelis. sequen
tibus hominibus vniuersis descen
det iudicare vivos q mortuos? Pro
culdubio veniet: sed quo ascendit:
non quo ante descendit. Humilis
enim prius venit. animas saluare:
sublimis ante veniet eadauer istud
resuscitare q glorificare corpori dari
tatis suc: vt infirmiori huic vasculo
habūdantiorem videatur impendere
honorem. Tūc enim videbitur cū
ptāte magna q maiestate: qui pus
in infirmitate carnis latuerat Intu
ebor & ego cū sed nō modo: videbo
cum sed non prope: ita vt hec secā
glorificatio pori glorificationi xp̄ē
excellentē glām manifeste pluceat.
Interim ipē assūptus est ad dexterā
patris: et assistit nūc vultui dei pro
nob Dedit aūt ad dexterā habēs i
dextera miam. i sinistra iudicium: et
miam multā nimis. et iudiciū mul
tū nimis: i dextera aquā. in sinistra
ignē imobiliter tenēs Et qđē corro
borat miam suā sup timētes se. secūm
altitudinē celi a terra: vt maiores ca
malos misericordiā d ñi sentiant. ꝙ

sit spacij inter celū et terrā. Propo
situm namq; dei super illos manet
imobile: et miseriordia domini ab
eterno vsq; in eternum super timen
tes eum: ab eterno per predestina
tionem: in eternum per glorificatio
nē. Similiter et in reprobis terribi
lis est super filios hominū. q vtiq;
stat fixa sententia eternitatis: q in
hijs qui salui fiunt. et in hijs qui
pereunt /// Quis scit hominum
si omnium quos hic video nomina
scripta sunt in celis: et in libro pre
destinationis annotata? Vocati
onis enim et iustificationis vestre
aliqua signa michi videre interim:
in conuersatione huius humilitatis
Quanto putatis gaudio repleren
tur omnia ossa mea: si id scire con
tingeret? Vr nescit homo vtrum a
more sit dignus an odio. Propte
rea dilectissimi perseuerate in disci
plina quam suscepistis: vt per hu
militatem ad sublimitatem ascen
datis: quia hec via et non alia pre
ter ipsam. Qui aliter vadit. cadit
potius q ascendit: quia sola est hu
militas que exaltat: sola que ducit
ad vitam. Christus enim cum per
naturā diuinitatis non haberet quo
cresceret vel ascenderet. quia vltra
deum nichil est. per descensū quomo
do cresceret inuenit: veniens incar
nari pati mori: ne moreremur in e
ternū. Propter quod et deus exal
tauit illū: quia surrexit ascendit se
det a dextris dei. Vade et tu fac
similiter. Nec enim ascendere pote
tis nisi descenderis: quia vt eterno
lege fixum est. omnis qui se exaltat
humiliabitur: et qui se humiliat ex
altabitur /// O peruersitas. o ab
usio filiorum adam: quia cum ascen
dere difficillimū sit. descendere autē
facillimū: ipsi et leuiter ascendunt
et descendunt difficilius: parati ad
honores. ad celsitudines graduum
ecclesiasticorū. ipsis etiam angeli
cis humeris formidandos. Ad sequē
dum autem te domine ihesu vix in
ueniuntur qui vel trahi patiantur:
qui velint duci per viam mandato
rum tuorum. Alij enim trahuntur:
qui possint dicere trahe me post te.
Alij ducuntur. qui dicunt Introduc
it me rex in cellaria sua. Alij rapiun
tur: sicut apostolus raptus est ad
tertium celum. Et primi quidem fe
lices: qui in patientia sua possiderent
animas suas. Secundi feliciores:
qui ex voluntate sua confitentur ei.
Tercij feliciissimi: qui in profundissi
ma dei miseriordia. quasi quodam
modo sepulta iam arbitrij potesta
te in diuinas glorie in spiritu ar
dore rapiuntur: nescientes siue in
corpore siue extra corpus: hoc solū
scientes q rapti sunt. Beatus qui
vbiq; te ducem habet domine ihesu
non illum refugum spiritum: qui
statim ascendere voluit: q tota diui
nitatis dextera peraussus est. Hoc
autem populus tuus et oues pasci
tue. sequamur te/p te/ad te: quia
tu es via veritas et vita. Via in ex
emplo: veritas in promisso: vita in
premio. Verba enī vite eterne ha
bes: q agnoscamus nos credimus q

tu es xp̄ist⁹ filiꝰ dei viui: qui es su
per omnia benedictus in scula

Sermo terāꝰ de intellāu affec
tu purgandis.

Hodie cloꝝ dominꝰ cloꝝ al
ta celesti potētia penetrauit. t
infirma carnis tanꝯ nubila quedā
expauiens induit stolam glorie. ele
natus est vt sol in cetu suo. inualuit
et incaluit. dilatauit et multiplica
uit radios sup terrā: nec est q̄ se ab
scōdat a caloꝛe eiꝰ. Redijt ad regio
nē sapientie sapientia dei. vbi oēs
bonū intelligūt t requirūt: intellāu
perspicaāssimu. affectu patissimi.
ad audiendū vocem sermonum dei.
Nos aūt in regione ista sumꝰ: vbi
plurimū maliāe. sapiētie paxꝝ: qui
a coꝛpꝰ qđ coꝛrumpitur aggrauat
aiam: t deprimit terrena inhabita
tio sensum multa cogitantem.
Per sensum ego arbitroꝛ intellectū
designat: qui tunc vere deprimitur
cum multa cogitat cū nō colligit se
circa illam vnam t vnicam medita
tionem que concipitur de ciuitate il
la aliꝰ ptiāpatio est impdſū: hmōi
intellectū oportet dēpmi et distrahi
p multa. multis et multipliabꝰ mo
dis.
Iam vero hic estimo dia
affectiōes q̄ coꝛrupto coꝛpe diuer
sis passionibꝰ afficiūtur: q̄ mitigari
nūq̄ possunt. ne dicam sanari. donec
volūtas vnū querat: t tēdat ad v
nū.
Duo sunt ergo que nobis
purganda sunt: intellāus et affectꝰ.
intellāus vt nouerit. affāus vt velit
Felicēs t vere felicēs illi duo viri. he
lyas t enoch. quibꝰ omēs materie
t occasiones ablate sunt que coꝛū
intellectum impediant vel affectū:
quia soli deo viuētes. nec nouerūt
nisi deum: nec cupiunt nisi deum.
Denicꝝ et de enoch legitur. qꝛ
raptus est ne malicia mutaret intel
lectum eiꝰ. aut ne fictio deciperet a
nimam illiꝰ. Intellectus noster tur
batus erat. ne dicā cecatus. affec
tus inquinatus erat. et multum in
quinatus: sed xp̄ist⁹ intellectū illu
minat. spūs sanctus affectum pur
gat Venit enim filius dei. t tot et
tāta mirabilia in mundo operatus
est: vt non immerito intellectū nos
trum ab omnibꝰ mūdanis rebꝰ euo
cauerit: vt semp cogitemꝰ et nunq̄
cogitare suffiaamꝰ. quia mirabilia
fecit Vere latissimos nobis ad spa
tiandū itelligētie cāpos dereliquit.
t coꝛrens cogitationū istaꝝ pfun
dissimꝰ est: qui iuxta pphetam nō
potest transuadari. Quis enim cogi
tare suffiāat qualiter rerum dñs p
uenerit nos. venerit ad nos. subue
nerit nobis. t singulaꝛ illa maiest
tas voluerit moꝛi vt viueremꝰ. sec
uire vt regnaremꝰ: exulare vt repa
triaremus. et vsq̄ ad seruilissima
opa idinari: vt cōstitueret nos sup
omnia opera sua? Talem se obtu
lit aplis aplōꝝ dñs: vt iā nō inui
sibilia dei p ea que facta sunt intel
lecta cōspiceret. sed ipē facie ad faciē
videretur qui oīa fecit. Et qꝛ disci
puli carnales erāt. t deꝰ spūs ē: nec
bñ cōuenit spūi t carni. umbra coꝛ
poris sui tēpauit se eis. vt obiectu
uisibilis carnis videret verbū in car
ne. solem in nube: lumē in testa. re
rum in laterna. Dūs enī oꝛis nr̄i

xpristus dominus · qui dixim9 in vm
bra tua viuemus inter gentes ; nō
inter angelos · vbi purissimū lumē
purissimis oculis intuebimur · Vn
de et virtus altissimi virgini obum
brauit · ne nimio splendore prestric
ta diuinitatis fulgorē eiam illa sin
gularis aquila tolerare non posset
Ad hoc ante carnem eis proposuit
vt oēm cogitatū eorū ab humanis
rebus ad carnē suā que et mirabili
a diēbat · et mirabilia faciebat adu
naret · et sic de carne transferret ad
spiritū ; quia spirit9 est deus · et eos
qui adorant eū · in spiritu et veritā
te oportet adorare · Nō tibi videtur
intellectū eis illuminasse · cū aperu
it illis sensū vt intelligerent scriptu
ras · ostendēs q2 oportebat pati xp̄z
et resurgere a mortuis · et ita intrare
in gloriā suā ? Sed illi sanctissime
carni assuefacti verbū de discessu eo
audire non poterant · vt eos relinq̄
ret pro quo omnia reliquissēt Qua
re hoc ? Quia intellectus illumina
tus erat ; sed nondū purgat9 affec
tus · Vnde et benign9 magister blā
de eos ac dulciter cōpellebat dicēs ·
Expedit vobis vt ego vadam · si enī
non abiero · paracletus non veniet ·
sed q2 hec locutus sū vobis · tristicia
implenit cor vr̄m · / Quid est q̄ xp̄s
cōmorāte in terris ; spūs sanctus ad
eos venire nō potest ? An carnis illi
us exortū abhorrebat ; q̄ de ipō et p
ipm in vgine et de vgine mē con
cepta erat et nata ? Absit · Dz vt os
tenderet nobis p quā ābularem9 viā ·
formā apponeret aut ipremeremur ·
Et ille q̄dē illis plorātib9 eleuat9 in
celū · spiritū sanctū misit · qui affec
cor id est volūtatē mūdauit ; ymo
pot9 alterauit · vt iā magis velint
dñm ascendisse · q̄ p̄sentē tenuisse vo
luerāt / Impletū est qd̄ p̄dixerat eis
Vos oūt cōtristabimini ; ſ tristicia
vestra vertetur in gaudiū · / Dic er
go cor intelligētia p xp̄m illuiata
est · et voluntas emūdata p spm̄ : vt
siant bonū nouerūt sic et velīt · qd̄ so
lū p̄fecta religio vel religiosa p̄fāo
est · / Precor9 nūc helizei sci · aui
eū helyas dixiſſ vt in desertu vel as
censu suo postularet qd̄ vellet · respō
dit · Oro vt fiat spūs tuus duplex
in me · At ille · Rē difficilē postula ſ
ti Attamē si videris q̄n tollar a te ;
erit qd̄ petisti · Nōne tibi videt̄ hely
as · ascēdētis dñi significare p̄sonā · he
lizeus vō chorū aplōrū in ascēsiōe xp̄i
anxius suspirantē ? Dicat enī helize
us ab helya nullo pacto angeli pote
rat : sic nec aplī a xp̄isti p̄sentia po
terant separari · Dix enī tandē eis p
suasit ; quia sine fide impossibile esset
placere deo / / / Quis ē ergo spūs
iste duplex q̄ queritur · nisi illuiatio
intellect9 et affectus purgatio ? Hec
difficilis q2 rarus est in terris q̄ illā
habere meretur · Attamē inq̄t si vi
deris q̄n tolar a te erit qd̄ petisti ·
Nichil est qd̄ p̄pter hoc habeāt p
dere · vel deberi alūpni tui domine
ihu · q2 videntibus illis es eleuatus
in celū ; et desiderātib9 oculis te sequ
ti sunt gradientē in multitudine for
titudinis tue · / / / Vel certe spiri
tum duplicem dicere possumus illud
qd̄ saluator ad discipulos ait Qui
credit in me · opera que ego facio et

ipse faciet? q maiora horū faciet. Nā ne maiora xpō per xpm tamē fecit petrus de quo legitur. quia in plateis ponebantur infirmi in lectulis. vt veniente petro saltem vmbra illius obūbraret quēq; illoz et liberaretur ab infirmitatibq suis? Nusq enim vmbra sua dominq inuenitur infirmitates sanasse. /// Non dubito ego intellectū omniū vestrū q hic estis illuminatū esse. ꝫ nō affectum eque purgatū esse manifestis approbo coniecturis. Omnes qđ bonū est nostis. et viam per quam incedere et quomodo in ea incedere debeatis? sed voluntas non una est. Quidā enim ad oia vie et vite huius exercitia non solū ambulant sed q currūt. ymmo potius volāt vt eis et vigilie horrent et abi dulces et panni suaues. q laborem non solum tolerabiles sed et appetibiles videātur. Alij aūt nō sic. sed corde ardo q affectione tepidate vix trahuntur ad hec. vix gehennali timore q pellūtur miseri q miserabiles. vt pote socij tribulationis. sed consolationis nō ita. Nūquid abbreuiata est manq domini. vt oibus dare nō possit? qui aperit manū suam q implet omne animal benedictiōe? Quid ergo in causa est? Illud omnino qz non videt xpm. cū tollitur ab eis? id est non cogitant quō eos orphanos reliquerit. q pegrini q aduene sunt super terram. q tam diu fetulēti corporis horrido carcere tenēbatur q nō sint cū xpō. /// Hmoi aūt si diu ita permanserint sub onere aut opprimuntur et succumbunt. aut quodāmodo in inferno sunt. vt nunq ad plenū respirent in lucem miserationum domini. nec in libertatem spiritus que solū facit iugum domi suaue et onus eius leue. Inde enī tam perniciosa tepiditas emanat. quia affectus id est voluntas eoz nondum purgata est. nec bonū sicut nouerunt. a propria q cupiscentia abstracti grauiē et illecti. Amāt enī in carne sua terrenas consolationū alas? siue in verbo siue in signo? siue in facto. siue in aliquo alio? et si hec intermīpūt aliqñ. non tñ penitus rumpūt. /// Jn̄ est q̄ raro affectiones suas dirigunt in deū. q roz cōpūctio nō continua ꝫ horari a est. Impleri aūt visitatiōibq domi aia que hijs distractionibq subiacet nō potest. et quāto magis illuc cuncta abitur. tanto magis istis implebitur? si multum. multum. si pauz patum. /// Vel forte si magis pbas. nūq̄ iste illis misereri poterūt in eternū. quia vbi vasa vacua non inuenīt oleum stare necesse est. nec mittunt vinū nouū nisi in veteres nouos. vt ambo cōseruētur. Neq enim spūs et caro ignis et tepiditas in vno domicilio cōmorantur? presertim cum tepiditas ipsi domino soleat vomitum prouocare. /// Vidi enim apostoli domīce carni adhuc inhereētes que sola sancta q sci sēq erat? spū repleri nequerūt donec tolleret ab eis. tu carni tue q sordidissima ē. q diuersaz spurciaz fātasijs repleta? astrictq q cōglutinatq illū meraissimū spiritum te posse putas suscipere? nisi carnalis istis cōsolationibq

fundítus renuntiate temptationis ? Reuera cum inceperis tristitia implebit cor tuum. sed si perseueraueris tristitia tua vertetur in gaudiū. Tūc enim purgabitur affectus et voluntas renouabitur: vel potius noua creabitur vt ea q̄ prius difficilia. ymmo impossibilia videbātur. cū multa pauerantur dulcedine et auditate. Emitte inquit spm̄ tuū et creabūtur. et renouabis faciē terre. Dicit p faciem exteriorē homo cognoscitur. sic p voluntatem demōstratur interior. Emisso ergo spiritu creat et renouatur facies terre: id est terrena voluntas fit celestis. parata ad nutum nutu dei obedire. Beati q̄ tales sunt. q̄ non solum malū non sentiūt. sed in nitra quadam cordis dilatatiōe cōmorantur. /// De illis enim quos supra cōmemorauimus terribiliter ait deus. Non permanebit spiritus meus in hominibus istis. quia caro sunt. id est carnales et quicquid in eo spiritus fuerat in carnem euanuit. /// Quia ergo carissimi hodierna dies est. in qua sponsus auferetur a nobis. et nō sit tumultu aliquo animorum nostrorum. ad hoc tamē vt nobis mittat spiritum veritatis. ploremus et oremus vt indignos inueniat vel potius efficiat. et repleat domū istam vbi sumus sedentes. quatinus nō vexatio sed vnctio eius doceat nos de omnibus: sicq; dereuelato intellectu et affectu purgato veniat ad nos. et apud nos faciat mansionem. Et sicut serpens moysi deuorauit omnes serpentes magorum: sic iste cū venerit absorbebit oēs carnales delectatiōes nras et cōsolatiōes. ita vt de labore requiē. de tribulatiōe letitiā. de cōtumelia glām habeamus: sicut illi quos repleuerat ibāt gaudētes a conspectu cōsilij. q̄m digni habiti sūt pro nōie ihu cōtumeliā pati. Dns ei ihus spūs bonus. spūs sanctus: spūs dulcis spūs principalis. quicqd in hoc seculo nequā videtur difficile et āgustū leue facit et latum. opprobriū gaudiū iudicat. despectionē exaltationem esse persuadet. Deuotemur ergo iuxta pphetam vias nras et studia nra: leuem⁹ cordi nra cū maiori vt in solēpnitate sci spūs gaudeam⁹ et habūdanti⁹ gaudeam⁹ qui nos inducat in oēm sicut promisit filius veritatem.

/// Dño quarto de diuersis ascensionib⁹ vnde supra.

Sancta natiuitatis et resurrectionis dominice digna deuotione celebrauim⁹ solempnia: hodiernum quoq; ascensionis diem nō min⁹ debite nouit cōuenit celebrari. In nullo siq̄dem a festiuitatib⁹ illis ista degenerat: sed finis earū et adimpletio est. Merito solēpnitatis et letitie dies agitur: quando sol ille superne lestis sol iustitie nr̄is se pōtauit obtutib⁹ nube carnis et mortalitatis sacra fulgorem suū et lucē temperans tue cessibilem. Magna quoq; letitia et exultatio multa nimis: q̄n cōscisso sacro letitia arcāi datus est. Factaq; de medio sacri ipi⁹ nō quidē sba. ꝛ vetustate. ꝛ corruptiōe. ꝛ miseria. ꝛ vilitate. nec dicam⁹ primordia resurrectiōis /// Veruptn̄ quid michi

& solempnitatibus istis: si conuersatio mea adhuc detineretur in terris? Quis vero vel desideraret presumat ascensum celi: nisi is qui descenderat prior ascenderet? Dico ego vobis non multo michi tolerabilior videretur exilij huius habitatio q̄ gehenna: nisi dominus sabaoth reliquisset nobis semen fiducie et expectationis. quando eleuatus est in nubibus. et spem fecit credentibus. // Veniq; nisi ego abiero inquit. paraclitus non veniet ad vos. Quis paraclitus? Vtiq; per quem diffunditur caritas: & iam spes non confunditur. Ille paraclitus per quem in celis sit conuersatio nostra. virtus ex alto per quam sursum sint corda nostra. Vado inq̄t vobis parare locum. et si abiero iterum veniā et assumam vos ad me ipsum. Vbi enim fuerit corpus: ibi congregabuntur et aquile. // Video ne quemadmodum ceterarum solempnitatum ea quam hodie celebramus & consummationem habeat. fructū declaret: & augeat graciam? Dicit enim ceterea omnia ei9 qui natus est nobis et nobis datus est. ita ipse quoq; ipsi9 ascensio ꝓpter nos facta est et facit pro nobis In nostra siquidem vita multa quātum in nobis est videmur agere ea su. multa necessitate. Sed xpistus dei virtus et sapientia neutri potuit subiacere. Que enim dei virtute necessitas cogeret? aut ageret dei sapientia casu? Omnia proinde que cū q; locutus est: quecū q; operatus est. quecū q; passus: ne dubites fuisse voluntaria. plena sacramentoꝝ. plena salutis. Hec sentire si quid aliquādo eorum que de ipso sunt in scientiam nostram venire contingat non sic audiendum est tanq̄ si iniusticiam quippiam proferam9: sed tā q̄ id quod ea iam prius q̄ causa fuerit. constaret nequaq̄ sine causa fuisse. Dicit enim qui scribit certa ratione collocat vniuersa. Ita que a deo sunt/ordinata sunt: maxime eq̄ ea que presens operata est in carne maiestas. // Sed ve angustie cogitationis. ve pauperrimi sentie nostre: qui tantum ex parte cognoscimus. & parte modica. Vix scintillule quedā nobis eluceāt de tanta luminis copia: de lucerna posita super candelabrum. Nam quanto minus singuli capimus: tanto fidelius ceteris communicanda sunt que singulis reuelantur. Et ego fratres que michi ad vestram edificationem de ascensione. ymmo de ascēsionib9 suis donare ipse dignatur. nec volo nec debeo subtrahere vobis: presertim cum hec sit spiritualium prerogatiua bonorum: vt communicata non minuantur. Aliquibus fortassis hec nota sunt. quibus similiter reuelata sunt: sed propter eos qui forte non aduertunt. sublimioribus intenti & alijs occupati: seu eciam propter eos q̄ minus capaces intelligentie sunt: michi incumbit loqui que sentio.

// Christus qui descendit: ipse est qui et ascendit. Apostoli verba sunt hec. Ego autem credo cum in hoc ꝑpō q̄ descēderit ascēdisse: sic enī b

oportebat xpm descendere vt nos as
cendere doceremur Cupidi siquidē su
mi ascēsionis: exaltationē quipisci
mur oēs Nobiles enī creature sumus
et magni animi: ideoq; alti
tudinē naturali appetimus desiderio.
Vz ve nobis si voluerimus cū sequi
qui ait. Dedebo in mōte testamen
ti: in laterib9 aquilonis. Heu miser
in laterib9 aquilonis frigidi9 ē mōs
ille. non te sequimur: potestatis ha
bes cōupiscentiam: altitudinem p̄
sumis potentie Quāti tn̄ vſ hodie
feda sequūt infelicaq; vestigia: ymo
vero q̄ prauā cuadūt. quib9 nō domi
nandi libido dominetur. Hinc est q̄
benefici vocantur. q̄ ptātem habēt:
hinc q̄ laudē peccatoz in desideriis
eis sue. Potenti9 siquidē oēs adu
lantur: inuidēt oēs Quē sequuminī
miseri hoīes quē seq̄minī? An nō vi
detis sathanā tanq̄ fulgur de celo
cadentē? Nōne iste est mons in quē
ascendit angel9 et dyabolus fact9
est? Vel illud aduertite q̄ post
casū suū inuidia cruciāte male sollici
tus de supplantādo hoīe. illi9 tamen
montis ascensū nullaten9 ausus est
suadere ei: in quo nimiū p̄ mani as
censu tam imane p̄sumptiōnē cognosce
retur exptus Vz non defuit vſuto
hosti quod ageret? similem ei alterū
montem demonstrauit: eritis inquiē
siout dij. scientes bonum et ma
lum. Perniciosa etiam hec ascensi
o: ymo magis descensio est de ihe
rusalem in iericho Pessim9 mons
inflans scientia? in quem tamen vſ
q; hodie tanta videas cupiscentia
plurimos tepere filioz adam: ac si
non nouerint/quantum pater illoz
in illi9 montis ascensu descenderit:
ymo q̄ grauiter ceciderit: quantūq;
tota delecta sit et cōquassata posteri
tas. Nondum sanata sūt vulnera
que tibi in ascensu montis illius in
flicta sūt. licet adhuc i patre lateres:
et nunc iterum propria ex psona co
natus ascendere: vt sit error nouis
sim9 prior priore Quenā miseros tā
dira libido? Filij hominū vſquo gra
ui corde? vt quid diligitis vanitatē
et queritis mendaciū? An ignoratis
quia infirma mūdi elegit de9 vt cō
fundat fortia? et stulta mūdi vt con
fundat sapientes? Non vos terror
reuocat diuine cōmunationis perdi
turi sapientiam sapientium. et pru
dentiam prudentium reprobatum?
non patris exemplum: non denig;
sensus ipse noster. et dire experien
tie necessitatis cui sumus addicti.
per insipientem scientie appetitum.
Ecce vobis fratres montem alte
tum demonstrauimus: non tamen
quem ascendatis: sed quem fugia
tis. Ipse est in quem ascendebat
qui voluit esse sicut deus sciens bo
num et malum? ipse quem vsq; ho
die filij eius accumulant q̄ elevāt:
nichil inuenientes tam vile. vnde
non velint montem eleuare scienti
e. Videas alium litteratum alium
mundialis cure. istum placitationū
displicentium deo. illum seruilis ar
tis tam vehementer af
fectare sciētiam: vt laborem non
reputet. tantummodo posse aliqui
bus doctior inueniri. Vic edificant
ba bel. sic putant ad deū se quēturos

similitudinem: sic concupiscunt qđ
nō expedit: qđ expedit omittētes
// Quid vobis et montib9 istis:
in quoꝝ ascensu tanta difficultas
est. et tam grande periculum? Aut
cur cum descentis montē: cui9 ꝯ fa
cilis ascensus est q putilis? Potes
tatis ambitio angelum feliciate p
uauit angelica: sapientie appetitus
hoiem imortalitatis gloria spolia
uit Conetur quis ascendere mōtē
potestatis. ꝯtos putes contradicto
res habebit. ꝯtos inueniet repulso
res: obstacula ꝯta. ꝯ difficilem vi
am? Quid si tandem adipisci eum
contigerit qđ optabat? Potentes
ait scriptura potenter tormēta pati
entur: vt presentes solicitudines
ꝯ anxietates quas potestas ipsa
parit omittam Cupidus est alter
inflantis scientie: ꝯtum laborabit
ꝯtum anxiabitur spūs ei9? Et ta
men audiet: nec si te rupueris appre
hendes. In amaritudine morabit
oculus eius: quotiens videre conti
gerit aui se posteriorem iudicet. aut
putet ab alijs reputari Quid cum
untumuerit multum? Perdam inqt
dñs sapientiam sapientium: q pru
dentiam prudentium reprobabo.
Jam ne multis imorer. vidistis ꝯ
fugiendus sit nobis mōs vterq:
si pāpiāum angeli et casū hoīs ex
pauescim9 Mōtes gelboe nec ros
nec pluuia veniat sup vos. Quid
tamē agim9? Ascēdere sic nō expe
dit: ꝯ ascendendi tenemur cōcupis
centia // Quis dabit nos ascē
sum salubrē? Quis nisi de quo le
gimus: qm qui descēdit. ipse est q
ascendit? Ab ipso nobis demōstra
da ascensiōis erat via: ne ductores
pmo seductores iniq. aut vestigium
aut cōsilium sequeremur Quia er
go nō erat quo ascēderet descendit
altissim9: q suo nobis descensu sua
uem ac salubrem dedicauit ascensū
Descendit de mōte potētie. carnis
infirmitate circūdatus: descendit
de monte scientie: quando cōplacu
it deo per stultitiam predicationis
saluos facere credentes. Quid enī
tenello corpore. et infantilibus mē
bris videtur infirmius? Quid in
doctius apparet puero: qui sola ma
tris vbera nouit? Quis impotenti
or eo cuius omnia mēbra clauis cō
fixa: cui9 dinumerātur omia ossa?
Quis insipientior eo qui tradebat
in mortem animā suam: ꝯ que nō
rapuit exsoluebat? Vides ꝯ multū
descenderit: ꝯtum a potentia sua.
ꝯtum a sapientia exinaniuerit se
metipsum? Sed nō potuit altius
in montē bonitatis ascendere: nec
suā exp̄ssius gmēdare caritatē Nec
mirū si descēdēdo xp̄s ascēderit: qñ
poꝝ vterq: crescit ascēdēdo Et mi
chi quidem videtur mōtis hui9 as
censorē quetere: qui dicebat. Quis
ascendet in montem dñi: aut quis
stabit in loco sancto eius? Forte eā
am ysaias ascēsiōis desiderio cātē
tes ītuēs hoīes: ad hūc reuocabat
mōtē exclamās Venite ascēdamus
ad mōtē dñi An nō manifeste eos de
poꝝ mōtium ascensiōē redarguēs.
montis huius predicat vbertatem
qui ait: vt qđ suspicamini montes
magulatos? Mons magulatus

mons pinguis. Hic est ergo mons dom⁹ dñi ꝑparat⁹ in vertice montiū: sup quos salientē sponsū inspexerat que dicebat Ecce venit iste saliēs in montib⁹ Docebat enī ignaūs vic: trahebat puulū: infantulū dedocebat Idarco velut quibusdā passib⁹ ibat de virtute in virtutē: vt videretur deus deox in syon. Justicia enī ei⁹ sicut mōtes dei /// Dz iā si placet ipsos salt⁹ intueamur. q̄b⁹ exultauit vt gygas ad currendā viā: q aui⁹ egressio a sūmocelo vsq; ad sūmū ei⁹ occurrit /// Primū ergo ꝓstitue mēntem illū in quem ascēdit anima petra q iacobo ꝫ iohāne. vbi transfiguratus est ante eos: refulsit facies ei⁹ sicut sol: q vestimenta eius facta sūt alba sicut nix. Resurrectionis gloria ista est: quam in monte spei contēplamur. Vt quid enim ascendit vt trāsfiguraretur: nisi vt doceret nos cogitatione ascendere ad futuram illam gloriam que reuelabitur in nobis? Felix cuius meditatio in ꝓspectu dñi est semp: qui in corde suo delectationes dextere dñi vsq; in finem sedula cogitatione reuoluit. Quid enim graue illi poterit videri? q̄ semper mente tractat q nō sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis? Quid concupiscere poterit in seculo nequam? cuius oculus semp videt bona dñi in terra viuentium. semper videt eterna premia? Tibi dixit cor meum ꝓpheta loquitur dño: tibi dixit cor meum. exquisiuit te facies mea: faciem tuam dñe requiram. Quis michi hoc tribuat vt oēs surgentes stetis in excelso: vt videatis exultationem que ventura est vobis a dño? Nō sit vobis molestū obsecro q in monte hoc aliquanto diucius moremur: poterum⁹ enim ceteros festinanti⁹ ꝓtransire. Verum in isto quē non detinet sententia illa beati petri quā in eo ꝓtulit et de eo? dñe inquiens bonū est nos hic esse? Quid enim tam bonū est. ymo quid aliud videtur bonū q̄ in bonis animā demoratur? quādoquidem adhuc corp⁹ non potest? Puto q ei⁹ qui ingrediebatur in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei: in voce exultationis et salutis et confessionis son⁹ epulātis fuerit. bonū est nos hic esse. Quis enī ex vobis secū cogitans futuram illam vitam. sed letiā. sed exultationem. sed iocūditatem. sed beatitudinem. sed gloriam filiox dei? quis enim talia tranquilla secum conscientia voluens. non continuo de plenitudine intime suauitat⁹ erudiat. dñe bonū est nos hic esse? Nō sane in hac crūpnosa peregrinatione vbi cor ꝓpe detinetur: sed in suaui ac salubri illa cogitatione in qua cor de vsatur Quis dabit michi pēnas sicut colū be? et volabo q requiescam? Vos autem filij hominū filij hominis qui descendit de ihrusalem in iherico. filij hominū vsq; quo graui corde? Ascendite ad cor altum et exaltabitur deus? hic est enim mons in quo transfiguratus xp̄istus: ascendite et scietis quoniam dominus sanctum suum mirificauit. // Obsecro vos fratres mei ne grauentur

cordia vestra in curis secularibus: nã de scapula ꝙ ebrietate gratias deo non magnopere necesse habeo vos ãmonere. Exonerate obsecro cordia vestra graui mole terrenarum cogitationum: vt sciatis mirificatum a dño sanctum suum Leuate cordia vestra cum manibꝰ quibusdam cogitationum: vt transfiguratum dñm videatis. Formate in cordibus vestris non modo patriarcharum ⁊ ꝓphetarum tabernacula: sed damus illiꝰ celestis mansiones multiplices: secundum qui arcubat imolans in tabernaculo dñi hostiam vaserationis: cantãs psalmũ illi/dicens dño Dilecta tabernacula tua dñe virtutum: concupiscit et desiat anima mea in atria dñi. Circuite ꝙ vos carissimi cũ pietate ⁊ deuotionis hostia. visitantes animo sedes supnas. et multas q̃ in domo patris sũt mansiones: humiliter psternentes cordia vestra ante throno dei et agni. cũ reuerentia supplicantes singulis ordinibus angelorꝝ. patriarcharum numerũ/cuneos ꝓphetarum/et senatũ apostolicũ salutantes ⁊ suspirantes coronas martiũ purpureis utilantes floribꝰ/redolẽtes liliis/choros virginum ãmirantes: atq; ad melliflui nouu cantia sonũ. quantũ ꝓualet infirmitas cordis erigẽtes audi tum Hec cordata sũ (ꝓpheta loquitur) ⁊ effudi in me aiam meã Quare? Cũ trãsibo in locũ tabernaculi ãmirabilis vsq; ad domũ dei. Et ibi memor fui dei iñt: ⁊ delectatus sũ Quẽ viderunt apostoli. vidit ⁊ iste: nec dissimili vt arbitror visione: nisi q; spirituale totũ habuerit huiꝰ visio. corporeũ nichil. Omnino nõ vidit cũ sicut is qui dicebat. Vidimꝰ eũ: ⁊ non erat ei species neq; decor Transfiguratũ ꝓcul dubio vidit ⁊ speciosũ forma pre filijs hoim: qui delectatũ se phibet sicut ⁊ apostoli: bonũ est inquiunt nos hic esse. Et vt nichil desit ꝓpositę similitudinis. illi quidẽ pni leguntur cecidisse: hic vero suũ fatetur spiritũ defecisse Et mag̃ multitudo dulcedinis tue dñe: quã abscondisti timentibꝰ te. Ascendentes igitur in hũc montem. et te velata facie glãm dñi speculantes ⁊ haud dubiũ quin clamare habeatis et vos. trahe me post te /// Quod enĩ ꝓdest scire quo sit eũdũ: si quidẽ qua debeas ire non noueris? Alterũ pinde monte ascendas necesse est. in quo p̃dicante audies ⁊ scalã erigentem octo distinctã scalarumꝰ: cuiꝰ sũmitas celos tangit. Beati q̃ pscauti onẽ pcurantur ꝓpter iustitiã: qm̃ ipsorꝝ est regnũ celorꝝ. et cetera Iã si pmũ ascenderas montẽ iugi meditatione supne gloriæ: istum nichilominus montem ascendere nõ grauaberis. vt in lege eius mediteris die ac nocte: sicut idem ꝓpheta non solum meditabatur in p̃mijs. sed ⁊ mãdatis dñi que dilexit. Dic enim audies et tu Et quo eam scitis propter ascensionem p̃mã: ⁊ viã scitẽ ꝓpter sedam. Propterea pone i corde tuo viam veritatẽ inquirere: ne forte decorꝝ sis numero. q̃ viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt. Magis autem solliciatus esto ascendere non modo cogitatione celestis gloriæ: ꝙ

⁊ cōuersatione que celestem gloriā
meretatur // Terāū nichilomi
nus lego monte: in quem ascendit
solus orare Vide ergo ꝯ bene spon
sa in cantiis. ecce inquit venit iste
saliens in montibus. In primo trā
figurat⁹ est. vt scires quo tenderes:
in secundo verba vite locutus. vt sci
res qua pcuenires: orauit in terāo.
vt cūdi et perueniendi bonam obti
nere studeas voluntatē. Dicenti enī
bonū ⁊ non facienti: peccatū est illi
Propterea scies quia in oratione
datur bona voluntas: cum videris
que agēda sunt. vt cōualescas ad a
genda que videris. ascende et tu ad
orationē: ora instanter. ora perseue
ranter sicut ille pnoctabat in oratio
ne: ⁊ dabit pater bon⁹ spiritum bo
num petenti se. Et vide ꝯ vtiliter o
rationis tempe / etiam corpalis lo
ci secretū querimus: quando hoc ille
non solū docuit verbo. intra inquēs
i cubiculū tuū. ⁊ clauso ostio ora pa
trem tuum: sed ⁊ cōmendauit exem
plo. ne domesticorum quemq̄ ad
mittens: sed solus ascendens ad
orationem // Putas potemus
aliquid amplius de ascensionibus
eius inuenire: Poterimus vtiq;.
Volo enim vt nec iumēti ipsi⁹ sic
immemor: supra quod legitur as
cendisse. Volo vt ne ipsam cruce
ascensionem omittas: nam et in il
la exaltari oportebat filium homi
nis. Et ego inquit si exaltatus fu
ero a terra: omnia trahā ad meip
sum. Itaq; cū iam ⁊ cognitio suppe
tit ⁊ velle adiacet: quid agis quod
perfecte bonū non inuenis: ꝑ asini
ni quidā et bestiales motus. legem
contrariam habent et captiuare te
volunt: Quid inquam facies super
concupiscentijs irrationabilibus.
que sunt in membris tuis: Forget
te etiam cum ieiunare consentis. gu
le illecebra: cum vigilare propo
nis / somnolentia premit. Quid
faciemus huic asino: Asininum e
nim istud est ⁊ gmune cum asinis:
qua homo cōparatus est iumentis
insipientibus: ⁊ similis factus est il
lis. Ascende domine super asinum
istum: ⁊ conculca bestiales hos mo
tus: quia domari debent ne prcua
leant dominari. Nisi enim calcati
fuerint conculcabunt nos: nisi pre
mantur / oppriment nos. Propte
rea sequere anima et in hac ascensio
ne xp̄m dominum: vt sub te sit ap
petitus tuus: ⁊ tu dicas illi. Nā
vt in celum ascēdas prius necesse est
leuare te sup te: calcando carnalia
desideria. que in te militant aduer
sum te. // Sequere etiam ascen
dentem in crucem. et exaltatum a
terra: vt non solum super te. sed et
super omnem quoq; mundum. men
tis fastigio colloceris: vniuersa que
in terra sunt de excelsum aspiciens et
despiciens: sicut scriptum est. Ce
nent terram delonge. Nulla te ob
lectamenta mundi inclinent: nulle
aduersitates deiiciant Absit tibi glo
riari nisi in cruce domini nostri ihe
su xp̄isti: per quem tibi mundus
crucifixus est. vt quc mundus ap
petit crucem reputes: et tu crucifix
us mundo. illis que mundus cru
cem reputat toto inhrens amore.

Iam vero quid ex hoc restat ? nisi ad illum ascendas . qui est super omnia deus benedictus in secula ? Dissolui iam & esse cum xpisto : multo magis optimū . Beatus vir cui ē auxilium abs te . ait propheta domino ascensiones in corde suo disposuit : ibit de virtute in virtute vsq; ad videndū deum deorū in syō . Hec est vltima ascensio in qua implentur omnia : sicut ait apostolus Xpistus qui descendit : ipse est qui et ascendit : vt adimpleret omnia . Dz de illa ascensiōe quid dicam ? Quo ascendimus ? vt vbi xpistus est & nos simus ? Quid ibi erit ? Saulus deum nō vidit absq; te : que p̄paasti diligētibus te . Desideremus hāc fratres mei ? suspiremus ad eam iugiter : & eo magis affectus vigeat quo de fiat intellectus

Sermo quintus de ascensiōe

Hodie sedēti in throno ātiquo dictū cōsessurus pater . oblatus est filius hominis ? & erit deiceps nō modo germē dñi in magnificētia & gloria : sed et fructus terre sublimis . Felix vnio : & amplectendum ineffabilis gaudij sacramētum . Jdē enī & germē dñi : & fructus terre . Jdē ipē & dei filius : & fructus vēter marie est . Jdē filius dauid & dñs de quo hodie gaudiū impletū ē . vñ oli pānes aiebat Dixit dñs dño meo : sede a dextris meis . Cūo ei dñs nō germē dñi ? Idem tamē et filius ei . vtpote frūctus terre sublimis : fructus virge que de radice yesse prodiisset . Hodie igitur suum hunc et bonum filium . apud semetipm p̄clari fecit : claritate quam habuit p̄us q̄ mūdus fieret apud ipm . Hodie veritatē q̄ de terra orta est : celū sibi reddita gloriatur . Hodie sponsus auferetur a filijs : & lugēdū eis ē sicut predixit ? nō enī poterāt filij sponsi lugere / donec spōsus cū eis erat : q̄ venit dies vt auferatur ab eis vt deorsum lugeāt & ieiunēt . Vbi illud iā petre qđ dixerat . bonū est nos hic esse ? faciamus hic tria tabernacula ? Ecce enim ingressus est āplius & perfectius tabernaculū nō manufactū id est nō huius creationis ? quo ergo iā bonū est nos hic esse ? Ymmo vero molestū est . graue est . periculosum est : nimirum vbi malicie plurimū . sapientie modicum . si tamen vel modicum inuenitur vbi viscosa omnia . oia lubrica / operta tenebris . obsessa laqueis p̄cordū : vbi pudicitia tur anime . vbi spūs affligunt sub sole : vbi tm̄ vanitas & afflictio spiritus ē // Leuemus ergo frēs mei / leuemus in celū corda nra cum manibus : & ascendentem dominū sequi velut quibus cū possibus deuotiōis ocios fidei contēdamus . Erit enim cū sine mora sine difficultate / obuiam ei in nubibus rapiemur : & id poterunt corpora spūalia . quod merito interim nequeūt spiritus animales . Hunc enim quantis conatibus corda leuare necesse est . que quidem vt misere habilitet satis in libro proprie experientie legimus . et corporis corruptio aggrauat ? & terrena inhabitatio deprimit ? Et forte tradendum est quid sit leuare cor . aut

qñ admodū oporteat illud eleuari
sed tradendum sane magis ab apos
tolo ꝙ a nobis. Si cōsurrexistis in
quit cū xpisto. que sursum sūt que
rite vbi xps est i dextra dei sedēs:
que sursū sunt sapite: nō que super
terram Ac si manifestius dicat. Si
cōsurrexistis et ascendite; si cōuiui
tis et cōregnate /// Sequamur fra
tres sequamur agnū quocūq; ierit:
sequamur patientē. sequamur et re
surgentē: sequamur multo libentiꝰ
ascendentem Crucifigatur vetus nos
ter homo simul cū illo. vt destruat
corpꝰ peccati. vt vltra nō seruiamꝰ
peccato: mortificatis ñiminū mēbris
nostris que sunt sup terrā: ꝛ quo
modo ipse resurrexit a mortuis per
gloriā patris: ita et nos i nouitate
vite ābulemꝰ. In hoc ei mortuꝰ est
et resurrexit: vt peccatis mortui/iusti
tie viuamꝰ /// Ceterū quoniā vi
te nouitas locū exigit tuaciē. Et re
surrectionis dignitas altiorē expedit
gradū: sequamur etiā ascendentē.
q̄rere scilicet et sape q̄ sursū sunt vbi
ille est: nō q̄ sup terrā Quisnā quis
ille sit locus? Audi aplm. Que sur
sum i quit ihrlm libera est: q̄ est ma
ter nra Vis scire q̄na ibi sit? Vis
pacis ē Lauda ihrlm dñm: Lauda deū
tuū syon: q̄ posuit fines tuos pacē.
O pax q̄ exuperas oēm sensū: o pax
etiā sup pacē; o mēsura sup mēsurā.
cōferta et cogitata et superfluēs.
Cōpatere igit xpo o aia xpristia
na: cōsurge ascēde. qd est declina
a malo et fac bonū: inquire pacē et
psequere eā Dic ñiminū paulꝰ in ac
tibus aplōrum: de cōtinētia et iustitia
et spe vite eterne. memoratur dixi
isse discipulos Dic veritas ipsa mo
net in euangelio lūbos pangere. lu
cernas accendere: et deinceps homi
nibus expectantibus dñm suū simi
les inueniri /// Ceterū gemina q̄
dam si bene aduertistis ascensio no
bis ab apostolo cōmendatur: in eo
ꝙ querere et sapere monuit non ima
ta sed supna Quā fortasse distinctio
nem. ne ipse quoq; pphete preter
se ōnino videbit dicēs. inquire pa
trem et psequere eā: vt hoc sit pacē
sequendā querere. psequi inquisitā:
quod est sapiendā q̄rere. quesita sa
pere que sursū sunt. non que sup ter
ram. Ñiminū donec diuersa sūt cor
da nra. et multos interū sinus inueni
untur habere. nec sibi ōnino cohere
re videtur. velut partialiter ea et mē
bratim quodāmō leuare necesse est:
vt in supna illa ihrlm colligantur.
cuius pnapatio eius in idipsū: vbi
non tantū singuli sed et ōnes pariter
inapiāt habitare fres in vnū: non
modo scilicet nō diuisi in semetipsis
sed nec inter semetipsos /// Ecce e
nim vt tanꝰ pnapalia membra ip
sius membra distinguam. est intel
lectus in nobis. est et affectus: et
hūj quoq; sepius sibiūuicem aduer
santes: vt alter summa petere. al
ter appetere infima videatur. Quā
tus vero is dolor. ꝙ grauis anime
cruciatus. dū sic distrahitur. sic dila
ceratur. sic abrumpitur a seipsa: vel
ex ea saltem quam omnibus expe
rti promptum est corporis sessiōe
vacuare: si quis in suo spiritu ani
maduertere periculosa et periculosa

insensibilitate neglexit. Distrahuntur hoim cura et lõgioris obiæ ligni remouẽtur abiuuẽ pedes ꝛ ꝯ dũ tutis adhuc integra manet q̃s tñ ille ẽ cruciatus? Dic et afflicti plãgimus miseros qui corporaliter inter nos conuersantes illuiati forte similiter. sed dissimiliter inueniũt affecti ꝛ intelligunt pariter bona que faciant ꝛ sed non pariter diligunt intellecta. Nã de ignorantia fratres quenam excusatio nobis ꝛ quibus nũq̃ doctrina cælestis. nũq̃ diuina lectio/ nunq̃ spũalis eruditio deest? Que cũq; sunt vera/ quecũq; pudica/ que cũq; iusta/ quecũ q; amabilia/ quecũ q; bone fame. si qua virtus. si qua laus disciplinæ ꝛ hæc discitis et accipitis. hæc auditis pariter et videtis in exemplis videlicet et verbis eorũ qui inter vos sunt perfecti ꝛ quorũ exhortatio et conuersatio plenius erudit vniuersos. Vnã autẽ hæc vt intellectũ ãmonẽt moueant et affectũ ꝛ ne sit itq; amarissima ꝓtradictio. q diuisio molestissima ꝛ dũ hinc q̃s sursũ trahimur. ꝫ trahimur inde deorsũ /// Nimirũ aduertere potes in oĩbus fere religiosis congregationibus. viros repletos consolatione/ superhabũdantes gaudio/ iocundos semper q hylares/ feruentes spiritu/ die ac nocte meditãtes in lege dei. crebro suspicientes in cælũ/ et puras manus in oratione leuantes ꝛ sollicitos obseruatores conscientie. deuotos/ sectatores bonorum operum ꝛ quibus amabilis disciplina / dulce ieiunium/ vigilie breues ꝛ labor manuum delectabilis ꝛ et vniuersa conuersationis huius austeritas refrigerium videatur. Contra sane est inuenire hoies pusillanimes et remissos / deficientes sub onere/ virga et calcanib9 semper indigentes ꝛ quorũ remissa letitia/ pusillanimis tristitia est ꝛ quorũ breuis et rara cõpunctio/ animalis cogitatio/ tepida cõuersatio/ obĩa sine deuotione/ sermo sine circumspectione. oratio sine cordis intentione/ lectio sine edificatione ꝛ quos vt videmus vix gehenne met9 inhibet. vix pudor cohibet. vix frenat ratio ꝛ vix disciplina coercet. Non tibi horũ vita inferno remotus appropinquare videtur ꝛ dum intellectu affectui. q affectu intellectui repugnãte. necesse habẽt manũ mittere ad opera fortiũ. qui abo fortium minime sustentãtur ꝛ socij plane tribulationis sed non consolationis ꝛ /// Expurgamus igitur quãq; sumus huiusmõi ꝛ resartiam9 animas/ spiritũ recolligamus ꝛ abiectos pernitiosã tepiditatem. q si non quia periculosa est. et deo solet vt interdũ miserabiliter plangimus eã vomitum prouocare ꝛ certe quia molestissima est. plena miserie ꝫ doloris ꝛ et inferno plane proxima vmbra mortis iure censetur. Di querimus que sursum sunt ꝛ eã sapere q prelibare interim studeamus. Forte poterit intellectui et affectui non inconuenienter aptari. q q querẽ que sursũ sũt q sapere ãmonemur ꝛ vt in ꝓnapalib9 quẽadmodũ supra dictũ ẽ mẽbris suis. corda nra manib9 q busdam pijs conatus et exercicij spiritualis leuate studeamus ad dñm.

Omnes ni fallor q̄ sursum sunt q̄rimꝰ intellectū fideꝝ ⁊ iudicio cōuictus ⁊ ſſ nō eque forsitan sapimꝰ omēs que sursum sunt ; tanq̄ inexcusati hijs q̄ sunt sup terram · violēto quodam p̄ iudicio affectionis · Unde enī est ea quam pauloan̄ ostēdimꝰ aiorū tāta diuersitas ⁊ disparitas studiorum · conuersationū dissimilitudo ? Unde spiritualis gracie inopia tanta quibusdam ⁊ cum alijs copia tanta exuberet ? Profecto nec auaritie nec inopis est gracie distributor ; sed vbi vasa vacua & sūt · olerum stare necesse est · Undiq̄ sese ingerit amor mūdi cum consolationibus suis · ymmo desolationibꝰ suis ; obstruat aditꝰ per fenestras irruit / mentem occupat ⁊ sed non eius qui dixit · renuit consolari anima mea ; memor fui dei ⁊ delectatus sum · Preoccupatū nempe sęcularibꝰ & sīcerijs animū delectatio sancta declinat ⁊ nec misceri poterunt vera vanis / eterna caducis / morpozalia spiritualibus / summa ymis ; vt pariter sapias que sursum sunt · et que super terram //

Felices nimirum viri illi per quos dominica legitur ascensio prefigurata : enoch raptus / et trāslatꝰ helyas felices plane qui soli iam deo viuūt · soli deo vacant ; intelligendo / diligendo / fruendo · Nec q̄ enim mora que morātupantur illas aggrauant animas ⁊ nec terrena inhabitatio sensus eorum tanq̄ multa cogitantes deprimit ; qui cum deo ambulasse noscuntur · Factum est impedimentum omne de medio · occasio vniuersa sublata ⁊ materies nulla relicta ē : q̄ corꝝ affectū aggrauet vel deprimat intellectū ? Nā q̄ poterē ob hoc raptū scriptura memorat ⁊ ne forte vincat malicia sapiām ⁊ ⁊ intellectus eiꝰ vel aīma drapi vltra valeat vel mutari · Nob āt vñ in hijs tenebris veritas ⁊ vnde cantas in hoc seculo nequā in hꝫ mūdo qui positꝰ ē i maligno ? // Putas erit q̄ intellectū illuminet ⁊ q̄ inflāmet affectū ? Erit vtiq̄ si conuertamur ad xpm̄ ⁊ vt velamen de cordibus nostris auferatur · Hic enim est de quo scriptū est · Habitantibꝰ in regione vmbre mortis ; lux orta est eis · Diq̄dem poteris ignorātie tpa despicies deꝰ · ānūciauit hoibꝰ vt oēs vbiq̄ agere tent pnīam · sēdm qđ paulꝰ athenis ensibꝰ tradidit · Hemētote eterni dei verbū ⁊ sapientiā incarnatā · Cuꝰ vtiq̄ opꝰ erat toto illo tempe quo videri in terris et inter homīes cōuersari dignata est ineffabilis illa virtus · illa gloria / illa maiestas · illumiare oculos cordis ; q̄ suadere fidem hoibꝰ p̄dicatiōe pie ⁊ ostēsione signorū · Deniq̄ ips dñi ait sup me ; ad euāgelizandū pauperibꝰ misit me · Et apostolꝰ loq̄bat · Adhuc modicū lumē in vobis est ; ambulate dū lucem habetis vt non tenebre vos comprehendant · Nec modo ā te passionem · sed q̄ post resurrectionē in multis argumentis p dies quadraginta apparens eis · q̄ loquens de regno dei · quando et sensum eis vt scripturas intelligerent legitur aperuisse ; intellectum potius informabat q̄ purgabat affectum · Quando enim ad spiritualia affi

possent aiales? Imo vero ne ipam quidē meā lucē potrāt aliqtinꝰ sustinē? ꝟ exhiberi illis oportuit vbū in carne/ solē in nube/ lumē in testa/ mel in cera? cereū in laterna. Ipse ante faciem illoꝝ xpristꝰ dominꝰ? sed nō vtiq; sine vmbra in qua viuerent inter gentes. Vnde et virgini legitur obumbrasse spūs? ne vehemētiori reuerberata splēdore. ad cā dissimam illam lucem. purissimū q; fulgorem diuinitatis. eciam illiꝰ aquile posset oues hebetari. Minime tamē vel nubes ipā leuis potuit esse odiosa? ꝟ ea quoq; vsus est i salutē? q discipuloꝝ animos qui ad fidei intellectū/ sine aliqua mutatione intellectus poterāt promoueri. nec assurgere adhuc ad spūalia puale bāt. in sue carnis prouocauit affectum? vt amore quodam humano operanti mira. nuda loquēti homini adhererent. amore vtiq; carnali adhuc sed tam valido vt ceteros omnibus prevaleret. // Numquid hic erat ille moysi serpens? qui serpentes magorum egypti omēs pariter deuorauit. Denicq; ecce nos i quiuimus reliquimus omnia? et secuti sumus te. Beati siquidem oculi qui videbant dominum maiestatis in carne presentem? auctorem vniuersitatis inter homines cōuersantē. virtutibus chorruscantem. infirmos curantem. maria calcantem/ mortuos suscitantem/ demonijs imperantem/ ⁊ potestatē simulē hominibus ꝓferētē? mitē q humilē corde/ benignū affabilem/ misericordie visceribus affluētē. agnū dei pcā nō habentē q oīm pcā portantē. Ore autem q̄ verba vite ab ipo verbi incarnati papere merebātur? quibꝰ enarrabit vni genitꝰ qui est in sinu pris. ⁊ nota faciebat q̄cūq; audisset a patre? vt fluēta doctrine celestē ab ipo veritatis purissimo fonte haurīret. vnūsquisq; postmodū gētibꝰ ꝓpinaret? primo etiā tuā potaret. /// Quid nunc frēs si ipiebat tristicia cor eoꝝ aī ab eis sese pnūciaret iturꝰ? et adderet quo ego vado vos nō potestē venire mō? Quid ni cōturbaretur viscera/ turba rē affāis. hesitaret aim? /hereret vultꝰ /paueret auditꝰ? nec oīno e quanimitē discessiōis ei? sermo posset admitti. vt relinq̄ret eos pro quo oia reliquisset? Ceterū vt nō maneret in carne. sed vt transferretur ad spm? totus ab eo in illam carnē discipuloꝝ fuerat collāis affāis. vt diceret esset aliq̄s. Et si cognouimꝰ xpm secm carnē? sed nūc iā nō nouimꝰ Vnde ⁊ benignissimꝰ ille magr blandis eos refouens cōsolatioib? ait Rogabo patrem meū et aliū paditū dabit vob. spm veritatis? qui vobiscū maneat i eternū Et ite Ego veritatē dico vobis? expedit vobis vt ego vadam? nisi enim abiero paditꝰ nō veniet. Grāde mysterū frēs mei Quid eni sibi vult. nisi ego abiero paditꝰ non veniet? Ita ne inutilis paraditꝰ pūcia xpi? Aut contuberniū dūice carnis spūs scūs abhorrebat? quē sicut āgelo pūciā te cognum? ne cōparī q̄dē nisi eo superuenīte potuerit? Quid est ergo nisi ego abiero paditꝰ nō veniet? Nisi si carnis pūcia vestris subtrahatur

aspectibus: spūalis gratie plenitu
dinē occupata mens nō admittit:
non capit aīmus: non capit affec
tus /// Quid vobis videtur frēs:
Di hec ita sūt ymo quia ita sunt:
audeat quis de cetero fantastice qui
busdā illecebris deditus: sectās lena
nia carnis suc: carnis vtiq; pecta
trias genite in pārs: assuete pārs:
in qua denicq; non est bonū vllū: il
lum pariter expectare paraditū: Au
deat inquā qui hmōi est: q̄ limo sem
per inhereat: qui carnē fouet/ qui in
carne seminat/ qui carnē sapit: illā
nichilomin9 collationē supne visi
tationis: torrentē voluptatis illū:
illā sperare gratiā spūs vehemētis:
quā vt veritas ipsa testatur: ne cū
ipā quidē verbi carne pāpere vllate
nus apostoli potuerūt: Erraī oīno
si quis celestē illā dulcedinē huic a
ceti: diuinū illud balsamū huic ve
no: carnis mata illa spiritus misceri
posse hmōi illecebris arbitrat /// Fal
leris thoma sancte falleris: si vi
dere dīm speras ab aplōz collegio
sepatus Nō amat veritas āgulos
nō ei diūsoria placet: in medio stat:
disciplina voī/ voī vita/ voib9 studijs
letalē Oh quo miser diuerticula cap
tas: et q̄solatiōes q̄pe volūtatis tā
to labore q̄ritas: tāto tuboze mēdi
cas: Et q̄d facio inq̄s: Eice āillā
et filiū ei9: nō enī heres erit filiꝰ an
cille cū filio libere: Nulla vt dictū ē
cōuētio vanitati et veritati: Iuia et te
nebris: spūi et carni: igni et tepidita
ti: Et dum illa moratur inq̄s: sīn
aliqua q̄solatiōe esse nō possū: ymo
vō si morā fecerit expecta eū: q̄ ve
niet et nō tardabit: Apostoli dīe di
es in hac expectatiōe sederūt: pseue
rantes vnanimiter in oīone cū mu
lieribꝰ et maria matre ihu Et tu er
go orare disce: disce q̄rere petere pul
sare: donec inuenias: donec accipias
donec aperiatur tibi: Nouit domi
nus figmentū tuū: fidelis est: non
te patiet temptari supza id quod
possis: Cōfide in ipso: q̄ si fideliter
expectaueris: nec diē dīamū expec
tabit Preueniet certe in benedictio
nibus dulcedinis desolatā aīam et
orantē: vt fideliter: et nō ad īsipien
tiā tibi q̄solari tenuēs/ in ipīꝰ memo
ria delecteris iebriatꝰ ab vbertate
domꝰ ei9: et torrētē voluptatis eius
potatꝰ Dic nimiū et helizeꝰ quon
dā orasse legit: cū dulcissimū illud
solatiū helye pīdā sibi plāgeret ab
trahentē /// Sed q̄sidera diligēti
us quid orauerit: quid ve responsū
sit postulanti: Ozo inquit domine:
vt fiat spiritus tuus duplex in me:
Nimiū duplicari ei spiritū oportē
bat: vt magū abeūtis absētiā grā
duplicata suppleret: Vñ et helyas
ad eū: Si videris inquit quādo tol
lar a te: fiet qd petisti: Duplicauit
enī spm visio abeūtis: cū cuidē eo
raptus in celū: vniuersa pariter ei9
desideria secū tulit: vt inaperet ipse
quoq; iā sapere que sursū sūt: non q̄
super terrā: Duplicauit spiritū visi
o abeūtis: vt intellectui spirituali
spiritalis iūgeretur affectus: cū ip
sa vtiq; qui potissimū īherebat carne
raptꝰ in celū: Sed euidēter in aposto
lis inuenitur impletum: Vbi enim
videntibus illis: suus ille ihs tam

manifeste eleuat9 ē et ferebat ī cēlū· vt nemo eoꝝ op9 haberet īt̄rogarē q̄ vadis? ipā iā vt ita dixerī occulta fierē· edoti sūt supplices ī cēlū oculos leuarē· putas tēdē man9 / p̄missa sibi dona caſmatū postulātes? donec fieret repētē de cēlo son9 aduenietis v tiq; ignis quē dñs ihs nuttebat in terrā· volēs vehemēter accēdi· Cū stat siq̄dē eos q̄ p̄us spm̄ acepisse? cū vi; insufflauit eis q̄ dixit· accipite spm̄ scm̄; ſ̄ spm̄ plane fidei ⁊ intelligentie nō feruoris? q̄ magis illumiarē ratio· q̄ inflāmaretur affectio? qđ duplicati vtiq; sp̄s op9 fuit Quos enī vbū p̄is disciplinā et sapiām āte docuerat· ⁊ ītellāi ad impleuerat corda eoꝝ; aduenies vtiq; postmodū ignis diuin9 et inueniens iā receptacula mūda· infudit vbem9 dona caſmatū· et in spiritalem oīno mutauit amorē? vt īmensa in eis caritas fortis vt mors· iā nō mō foret? ſ̄ ne ipā quidē ora p̄p tec metū iudeoꝝ claudere dignarentur· Cui nos gr̄ē p nr̄ē exiguitatis modulo p̄parātes· existimauim̄ p oīa nosmetipos ⁊ a delectatioib9 miseris ⁊ caducis p̄solatioib9 cuacuare studeam9 dilāssimi coꝛda nr̄a· maxīeq; instante nūc die festo? ⁊ feruenti9 ⁊ fiducali9 vnanimiter p̄seueretem9 in oratione· vt sua nos visitatiōe· sua p̄solatiōe ⁊ confirmatione dignetur sp̄s ille benign9 sp̄s dulcis / sp̄s fortis infirma roborans· aspa planans / corda purificās? qui cū p̄re ⁊ filio idipm̄ / sed non ipse est? vt tres vnū· et vnū esse tres verissime p̄f9 ⁊ fidelissime catholica ecia fa

teat? la pater adoptati / a filio de spā sata; a spū scō confirmati Simul9 vt vna sba; sic ⁊ eadem nichilomin9 glā· in scula sculoꝝ Amen·

Sermo sext9 vñ supra

Cūpliē nob in ecia p̄mitiua virtutē lucas scās breui sermone cōmendat? vbi post dnīcā ascēsionē vnanimit̄ eos in oratione p̄seuerasse describit? expectātes celestē cōsolationē· cui9 acceperant repromissionē· laudabili siq̄dē magnimutate pusill9 grex pastoris solacio destitutus· mime tñ dubitans quin illi ea esset de eis· ſ̄ paternā p eis gereret solliatudinē· deuot9 pulsabat supplicatiōib9 cēlū· arct9 q; penetraret illud oratores iustoꝝ? nec pauper petū p̄ces spernerentur a dño? aut sñ copiosa bñdictiōe rediret Diꝛ nec sñ lōganimitate p̄sistebat ide facies? iuxta p̄phetiā illud· Si morā fecerit expecta eū? q̄ veniet ⁊ nō tardabit Pcro vnanimitas q̄dē legit̄ cui cēter exp̄ssa? q; hec sola dīni sp̄us caſma meretur Neq; enī est deus dissentionis sed pacis? neq; hīitare facit nisi vnum̄ moris in domo? ///

Hinc igitur p̄parationē coꝛdis eoꝝ audiunt aut̄ diuina? nec ab expectatione sua cēfudit eos; qui ⁊ magnanimes ⁊ lōganimes ⁊ vnanimes essent· Certissima nāq; sūt hec testimonia? fidei spei caritatis· Et q̄ dē eudēter spes lōganimitatē? vnitatē caritas optatur Nūquid fides quoq; nō magnanimū faat? Et sola· Quicq̄d enī sine fide p̄sumit· non est illa animi solida magnitudo· sed ventosa quedam inflatio et

tumor inanis Vis audire magnanimū virum? Omnia inquit possum in eo qui me confortat // Imitemur tripliciter hanc preparationem frēs: si desideramus superfluentē mensurā spūs obtinere. Omnibus enim pter xpm datur ad mensurā spūs: ꝛ mensure cumulus superefluentis. videtur quodammodo exæssisse mensuram. Euidens sunt in conuersione nostra magnanimitas? sit eadē in consūmatione longanimitas: sit magnanimitas in conuersatione. Hui usmodi siquidem animabus/ ecclēsie illa ihrusalem desideret instaurari: quibus nec fidei magnitudo desit in suscipiendo onera xpristi? nec longitudo spei in psistendo: nec caritatis iunctura quod est vinculum perfectionis.

// In festo penthecost sermo primus

Celebramus hodie dilectissimi spiritus sancti solempnitatem. totā cum iocunditate celebrandā: dignā omni deuotione. Dilectissimū enim quoddam in deo spiritus sanctus est: benignitas dei. et idem ipe deus. Proinde si celebramus sanctorum solempnia? quanto magis eius a quo habuerunt vt sancti essent. et quot fuere sancti? Si veneramur sanctos? quanto magis ipsum sanctificatorem conuenit honorari? // Hodie itaq; est festiuitas spiritus sancti. qua visibiliter apparuit inuisibilis: sicut ꝙ filius cū sit nichilominus inuisibilis in seipo. dignatus est se exhibere in carne visibilem. Hodie spiritus sanctus reuelat nobis aliquid de seipso: sicut ante de patre ⁊ filio noueramus. Nam perfecta trinitatis cognitio. vita eterna est. Nunc autem ex parte cognoscimus: reliqua credimus q̄ minime sufficiamus comprehendere // Et de patre quidem noui creationem? damantibus creaturis ipse erat nos ꝙ non ipsi nos. Inuisibilia enim dei a creatura mūdi p ea que facta sūt intellecta ꝓspiciuntur Atuero eternitatē et imutabilē ꝓprehendere multum est ad meritum habitat inaccessibilem // De filio autē magnū aliquid noui eius gratia? saluari incarnationem. Nam generationem eius q̄s enarrabit? Quis ꝓprehendat equalē genitum genitori? // Jā et de spū scō si nō noui p̄cessionē qua ex pre filioq; procedit? illa ei mirabilis facta ē scia ex me. cōfortata est et nō potero ad eā: nouū tū aliq̄d videlicet inspirationem. Duo ei sūt: vñ precatur/ ꝙ quo Processio a pre ⁊ filio posuit tenebras latibulū suū? ꝛ processio ad hoies hodie cepit innotescē. ⁊ est iā fidelibus manifesta Et p̄us eq̄tē q̄m sic oportebat/ signis visibilibus inuisibilis spūs suū declarabat aduentū? nūc ei sig̃ quo spūalior sit eo magis ꝓgruat: ea videtur spū scō magis dig̃ // Venit tūc sup discipulos in linguis igneis? vt vba ignea loquerent? et legē ignēā ligue ignee p̄dicaret. Nemo q̄rat ꝙ nob mīme illa manifestatio spūs fiat: vnicuiq; ei dat manifestatio spiritus ad vtilitatē. Denique

si dicere opus est: nobis illa manifestatio potius q̃ aplis facta est Ad q̃d enī illis necessarie lingue gentium: nisi ad cōuersionē gentiū? // Fuit in eis alia quedā manifestatio magis ad eos ptinēs: et hec usq; hodie fit in nobis Manifestum enī fuit indutos esse virtute ex alto: q̃ de tāta pusillanimitate spūs ad tā tam deuenere ꝙstantiā Nō est iam fugere. nō est abscondi ꝓpter metū iudeoꝝ: constantius iam p̄dicant/ q̃ delitescerēt ante timidi? Deniq; mutationē illam dextre excelsi manifeste declarat p̄napis aplōꝝ prius q̃dē inter anālle verba fozmido: postmodū iter p̄napū verbera fortitudo Ibant aīt scriptura gaudentes a conspectū consiliy: q̃m digni habiti sūt p nomine ihesu contumeliam pati: quem sane prius cū ducerēt ad ꝙsiliū. solū reliquerant fugientes Quis dubitat aduenisse spīritū vehemētem: qui mētes eoꝝ inuisibili illustraret potētia? In hunc modum eāam modo que spūs operatur testimoniū phibēt de eo // Qui a ergo mādatū accepim? vt declinātes a malo/ faciam? q̃d bonum est: vide quē admodū in utroq; spūs adiuuat infirmitatē nostrā: nā diuisiones grātarum sūt: idem aūt spūs Propterea ad declinādum a malo tria operatur in nobis: ꝓpunctionē/ supplicationē/ remissionem // Initium enī cōuertendi ad deū est penitētia: quam sine dubio spūs operat. nō noster ꝫ dei Idq; et certa ratio docet: et ꝓfirmat auctoritas Quis enim cum ad ignem venerit algēs et fuerit calefactus. dubitat ab igne ei venisse calorem: quem habere nō poterat sine illo? Dic ergo q̃ prius in iniquitate frigidus erat. si postmodum feruore quodam penitētie accendatur. alium sibi spiritum qui suum arguit et dijudicat. non dubitet aduenisse Habes Et hec in euangelio: vbi cum loqueretur de spiritu quem accepturi erant credentes in eum: ille inquit arguet mūdum de peccato // Sed quid prodest penitere de culpa: et non supplicare pro venia? Necesse est vt eaā hoc spiritus operetur. dulcedine quadam spei replens animū: per quā fiducialiter postules nichil hesitans Dic ne ostendam tibi eaam hoc opus esse spiritus sancti? Utiq; dū abest ille: tale aliquid in tuo spiritu non inuenies Deniq; ipse est in quo clamamus abba pater: ipse qui postulat pro sanctis gemitibus inenarrabilibus: Et hec quidem in ore nostro. Quid autem in patre? Sicut in nobis interpellat pro nobis: ita in patre delicta donat cum ipso patre Aduocatus noster ad patrem in oribus nostris: dominus noster in ore patris Itaq; q̃d postulam? ideipse donat q̃ donat vt postulemus: et sicut nos cogit pia quadam fiducia: ita deum inclinat ad nos magis pia miseriordia sua // Itaq; vt omnino scias quia remissionem peccatorum spiritus operatur: audi q̃d aliquī apli audierunt Accipite spīritū sanctū: quoꝝ remiseritis pcā remittūt eis Et de malo quidem declinando sic

// Vera ad faciendum bonū. quid in nobis spiritus bonꝰ operatur? Profecto monet mouet/ & docet. Monet memoriā rationem docet: mouet voluntatē. In hijs enim tribus cōsistit tota aīma nostra / Memorie suggerit bona in cogitationibꝰ sanctis: atq; ita ignauiam nostrā torporemq; repellit. Propterea quotiens hmōi suggestionē boni senseris in corde tuo. da honorē deo: & age reuerentiā spiritui scō: cuiꝰ vox sonat in auribus tuis. Ipse nāq; est q̄ loquit iustiaā. Et in euāgelio habes: q̄ ille suggeret vobis oīa. que cūq; dixero vobis. Et adverte quid p̄miserit: ille vos docebit oīa. // Dixerā enī q̄ docet rationē. Multi siquidē monentur vt bene faciāt: ꝑ mīme sciūt quid agēdum sit. nisi assit denuo grā spūs: q̄ quā inspirat cogitationē docet in opus ꝓferre: ne vana in nobis sit grā dei. // Sed quid? Faēti bonum q̄ nō faciēti: peccatum est illi. Propterea nō solū moneri & doceri: verū et moueri & affici ad bonū necesse est. ab eo vtiq; spū qui adiuuat infirmitatē nostrā: & p quem in cordibꝰ nostris diffūdit caritas/ q̄ est bona voluntas. Itaq; cū sic aduenierit spūs totam possederit aiam. suggerendo/ instruēdo/ afficiendo. loquens semp in cogitationibꝰ nris vt audiamꝰ q̄ nos quid loquatur in nobis dīns deꝰ. ratione illuminās/ voluntatē inflāmās: & nō tibi videtur q̄ tota domū ipleuerint dispertite lingue tanq̄ ignis? Nā in hijs tribꝰ supernꝰ dictū est aīam cōsistere totam // Sunt autem dispertite lingue propter multiplices cogitationes. sed earum multiplicitas & vno lumine veritatis/ et vno caritatis feruore fit tanq̄ ignis. Aut certe domus impletio fini potius reseruetur: quādo mensuram bonam et confertam et cogitatam et supereffluentem dabunt in sinus vestros. Sed quando hec erunt? Profecto cum completi fuerint dies pentheostes. Felices vos qui iā intrastis quinquagesimam requiei. et iubileum annū (fratres nostros loquor quibus iam dixit spiritus vt requiescant a laboribus suis) Eteni hoc quoq; inter eius opera reperimus.

/// Duo namq; tempora celebramus fratres: quadragesime vnū: alterum quinquagesime. Illud ante passionem: istud post resurrectionem. Illud in cōpunctione cordis et lamētis penitētie: istud in deuotione spiritus et alleluya solempni. Vtriusq; quidem temporis/ ipa est vita presens: posterius vero quietem sanctorum significat. que est post mortem. Cū autem venerit illiꝰ quinquagesime finis. in iudicio scilicet & resurrectiōe completis diebꝰ pentheostes: adherit plenitudo spiritus/ et totā implebit domū. Plena siquidem erit omnis terra maiestate eius: quando non solum anima. sed et ipsum corpus resurget: si tamen iuxta apostoli monitum dum adhuc est anima le fuerit seminatum.

/ Sermo secundus vnde supra.

Hodie dilãssimi celi distillaue
runt a facie dei synay. a facie
dei isrl: ⁊ pluuia voluntaria segre
gata est hereditati xpi Spirit⁹ cẽ
sanct⁹ prędens a prẽ largiori mu
nere sue maiestatis in apostolos su
os uenit: et tribuit eis carismatũ
dona Post magnificentiã eni resur
gentis. post gloriã ascendẽtis. post
residentis sublimitatẽ. non restabat
nisi ut expectatio iustoꝝ letitia adue
niret: ⁊ celi mune⁹ (celestes ho
mines) implerẽtur Vide aũt si non
⁊ sententiatũ pondere et verboꝝ or
dine. hec omnia ysaias lõge ante
pdixit Erit in die illa germen dñi
in magnificentia ⁊ glã: ⁊ fructus ter
re sublimis: et exultatio hijs q̃ sal
uati fuerint ex isrl // Germẽ do
mini xp̃us ihesus. sol⁹ de mũdissiã
conceptus semine: qz et si in simili
tudine carnis pcãi/nõ tamẽ in car
ne pcãi: si fili⁹ carnis ade. nõ tamẽ
filius puaricationis ade: qz nõ fu
it natura fili⁹ ite sicut reliqui omẽs
qui in iniq̃tatib⁹ sunt cõcepti Istud
ergo germẽ qđ de uirga iesse ven
tre uirgineo pullulauit. in magnifi
centia fuit cũ resurrexisset a mortu
is: qz tunc dñs de⁹ meus magnifi
catus est uehemẽter: confessionẽ ⁊
decorẽ induẽs amict⁹ lumine sicut
vestimẽto // Quãta aũt ascẽdentis
gloria cũ medi⁹ angeloꝝ et aiaꝝ
scãrum ad patrẽ deducẽris: ⁊ trium
phatria palma celis inuct⁹. susce p
tum hoiem in ipsa diuinitatis clau
dis ydemptitate: Quis cogitet ne
dũ loquatur. q̃ sit fructus terre sub
limis in conspectu ad dexterã pris:
quod utiq; celestium oculos teneb
rescat creaturarum. quod angelicus
intuitus contremut. non attingit:
Deiat ergo exultatio comune hijs
qui saluati sunt de isrl. apostolis
tuis quos elegisti ante mundi con
stitutionẽ: ueniat spirit⁹ tu⁹ bon⁹
qui sordes abluat: ⁊ infundat vir
tutes in spiritu iudicij ⁊ spiritu ar
doris // Eya igitur fratres cogite
mus super nos et in nos opera tri
nitatis ab initio mũdi usq; in finẽ
⁊ videamus q̃ sollicita fuerit illa
maiestas. cui ãministratio pariter
⁊ gubernatio seculorum incumbit:
ne nos perderet in eternum Et po
tenter quidem omnia fecerat: ⁊ sa
pienter omnia gubernat: ⁊ utra
umq; rerum tam potentie q̃ sapiẽ
tie signa manifestissime tenebantur
in creatione ⁊ conseruatione machi
ne mundialis Et bonitas quidem
erat in deo. et bonitas multa ni
mis: sed latebat in corde patris:
rumulanda quoq; super genus filio
rum adam in tempore opportuno.
Dicebat tantum dominus/ego co
gito cogitationes pacis: ut mitte
ret nobis illum qui est pax nostra
qui faceat utraq; unum: ut iam da
ret pacem super pacem hijs qui lõ
ge: ⁊ pacem hijs qui prope. //
Verbum igitur dei in sublimi con
stitutum. ut ad nos descenderet p
pria benignitas inuitauit. miseri co
dia traxit. veritas qua se uenturum
promiserat compulit: puritas ute
ri virginalis suscepit. salua virgi
nitatis integritate potentia eduxit.
obedientia in omnibus deduxit.

patrona demauit: caritas verbis ⁊ miraculis manifestauit. Proce
sus ꝑplissima michi nūc materna et
malorū meorū suppetit/et bonorum
dñi mei: vt cū cogitauerū vias me
as: cōuertā pedes meos i testimonia
tua. Illa ei bona ineffabilia sūt: et
vt breui verbo cūcta concludā: nichil
melius inuenire potuit vnde nos redi
meret sapiētia dei: i oi sapiētia sua
Sed et mala arcū deterāt nos q̄ꝫ
nō erat numerus: q2 peccauī (iuste
loq̄tur) sup numerū arene maris. Et
ꝓpter nomē tuū dñe propitiaberis
pcō meo: multū est ei. Misisti est
voluber tortuosus a dyabolo: vt ve
nenū p aures mulieris in ipsius mēte
trāsfūderet: ⁊ sic refūderet i totius
posteritatis origine. Missus est itē an
gelus gabriel a deo. vt verbū prius p
aurē virginis/i vterū ipsius et mentē
ericaret: vt eaē via iteraret ātido
tum. q̄ venenū itrauerat. Vere vidi
mus gl̄am eius gl̄am q̄si vnigeniti a
pre: quia totū plenū est qđ de ore de
prius exps attulit nob: vt nichil i fi
lio dei nisi dulce/nisi plenum/ humā
ni generis recreatio suspiret. A pl̄a
ta pedis vsq; ad vertice nō erat i nob
sanitas: creatus ab vtero. in vte
ro tūpnati āteqū nati: q2 de pcō et
in pcō cōcepti. Exps q̄ ibi primū me
dianā apposuit. vbi plus patebat vul
neri locus: et substātialiē vtero virgi
nis illapsus. de spū sco cōceptus est:
vt cōceptionē nrām mūdaret. quam
sps malus ⁊ si nō fecerat ifecerat tñ:
vt nō esset etiā i vtero vita ipsius ocio
sa: dū nouē mēsibus vulnus purgat ā
tiquū/fetūs vt dicatur vsq; ad primū
putredinem vitulētum. vt sanitas
sempiterna succederet. Et tūc iam
operabatur salutē nostram i medio
terre. Si vtero videlicet virginis ma
ne: que mirabili proprietate/terre
medium appellatur. Ad illam sicut
ad medium/sicut ad archanū dei/
sicut ad reū causam. sicut ad nego
cium seculorū respitiūt/⁊ qui in celo
habitāt. et qui habitāt in inferno: et
et qui nos precesserunt/et nos qui
sumus/et qui sequentur: ⁊ nati na
turum/et qui nascētur ab illis. Illi
qui sunt in celo/vt resartiātur. ⁊ qui
in inferno/ vt eripiātur: qui prece
runt/vt prophete fideles inueniā
tur: q̄ sequentur vt glorificētur. Ea
beatā te dicunt ones generatiōes/
dei genitrice/dña mūdi/regina celi.
Oēs inquā generationes. Dūt enī
generatiōes celi ⁊ terre. Pre spiritū
ait apl's: ex quo ois pēnitatis i ce
lo ⁊ i terra noīatur. Ex q̄ btām te
dicent oēs generatiōes: que in ōni
bus generationib9 vitā et gloriam
genuisti. In te ei angeli letiaā. iusti
gratiā: peccatores veniā inueniūt
in eternū. Veniat i te respitiūt oc
li totius creature: q2 in te/et p te/et
de te. benigna maiestatis quic
q̄d creauerat recreauit. Placeat
ne tibi dñe ihu. vt dones michi vitā
tuā. sicut de tristi cōceptionē: q2 nō
solū gaptio mea imūda/sed ⁊ vita p
uersa/mores periculosa. ⁊ p9 morē re
tat mores gentiū/mores seculi: Non
solū ait cōceptionē meā sed ⁊ vitam
meam: ⁊ hoc per singulos etatum
gradus. infantie/pueritie/adolescētie
iuuentutis tibi donabo: aditum

mortem et resurrectionem · ascensionem / et missionem sancti spiritus · Hoc autem ideo vt conceptio mea mundet tuam · vita mea instruat tuam · mors mea destruat tuam · resurrectio mea præparet tuam · ascensio mea præparet tuam · porro spiritus adiuuet infirmitatem tuam · Dicenim plane videbis q viam per quã ambules · et cautelam qua ambules · et ad quam ambules mansionem · // In vita enim mea cognosces vitam tuam · vt sicut ego paupertatis et obedientie / humilitatis et patientie / castitatis et misericordie · declinabiles semitas tenui · sic q tu eisdem vestigijs inedas · non declinans ad dexteram neq ad sinistrã · // In morte autem mea dabo tibi iusticiam meam · discumpam iugũ captiuitatis tue · expugnans hostes qui sũt in via vel iuxta viam · vt nõ apponant amplius nocere tibi · // Hijs autem completis · reuertar in domum vnde exiui · et ouibus illis que in montibus remanserant quas et propter te reliqueram · vt te non ducerem sed reportarem · reddam faciem meam // Et ne de absentia mea vel murmures vel contristeris mittam tibi spiritum paracletum · q tibi donet pignus salutis · robur vite · scientie lumen · // Pignus salutis · vt ipse spiritus reddat testimonium spiritui tuo q filius dei sis · qui certissima signa predestinationis tue · verbi tui impmat q ostendat · qui donet letiçiam in corde tuo · et de rore celesti · et si non continue · tamen sepissime mentem tuam impinguet // Robur vite · vt quod per naturam tibi est impossibile · per graciam eius non solum possibile · sed et facile fiat · vita vt in laboribus et vigilijs · in fame et siti · et omnibus obseruantijs istis / que nisi farinula ista dulcorentur procul moerum olla appareat · delectabiliter inedax fiat in omnibus diuicijs // Dabit tibi lumen · vt cum omnia benefeceris / te seruũ inutilem putes · et que quid boni inueneris · illi tribuas a quo omne bonum est · sine quo non parum aliquid · sed non omnino potes inspicere ne perficere dicam · Dicit ergo spiritus iste in tribus istis te docebit omnia · sed omnia que ad tuã pertinent salutem · quia in ipsis est plena et absoluta perfectio · Hoc est qđ per prophetam idem spiritus dicit Deminate vobis ad iusticiam · vbi pignus salutis ostenditur · et mete spem vite · vbi vitale robur accipitur · illuminate vobis lumen scientie · qđ verbis ppijs subinfertur Vnde spũs iste sup apostolos in igne apparuit · ppter lucem pariter et ardorẽ · Quos enim repleuerit q spũ feruete q in veritate cognoscere facit · quia sola mia est que eos et pũenit · et pduat · Multum sibi de hac mia vndiq contraxerat puer dñi · cũ dicerem misericordia ei pũeniet me · et misericordia tua ante oculos meos est · q mia tua subsequetur me omnibus diebus vite mee · q qui coronat te in mia q miserationibus · et deus meus misericordia mea · // Gaudulater dñe ihesu cum hoibus cõuersatus es q habundanter multa et

magna bona hoib9 largit9es ⁊ q̃ fortiter tam indigna q̃ aspa pro hoib9 passus es ita vt læat sugere mel de petra/oleũq; de saxo durissimo ⁊ duro ad verba. duriori ad ꝓbe. durissimo ad horenda cruc̃is supplicia ⁊ quia in omnibus hijs sicut agnus coram tondente obmutuit. et non aperuit os suum. Vides igit̃ q̃ verum dixerit ille qui dixit ⁊ dñs solliatus est mei? Pater vt seruum redimeret filio non parat ⁊ filius libentissime seipsum tradit ⁊ spiritum sc̃m vtrobiq; mittit⁊ ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilib9 ⁊ dum q̃ idurati ⁊ obdurati filij ad̃ q̃ nõ emollit tãta benignitas tãta flãma tã igẽs ardor amoris. tam vehemens amator⁊ qui pro vilibus sarcinulis / tam preciosas merces expendit. Nõ enim corruptibilibus auro vel argento redemit nos. sed pretioso suo sanguine quẽ effudit abunde⁊ quia largiter vnde sanguinis de corpore ihesu per quinq; partes emanauerunt Quid vltra debuit facere⁊ et non fecit? Illuminauit cecos. reduxit erroneos⁊ reconciliauit reos/iustificauit ipios⁊ triginta trib9 anis super terrã visq/ tã hoib9 conuersatus. p hoib9 mortuus⁊ qui de cherubin q seraphin/q omnib9 angelicis virtutib9 dixit q facta sunt⁊ an subest cum voluerit omnia posse. Quid ergo a te querit. q̃ tanta solliatudine te quesiuit⁊ nisi te solliatum ambulare cum deo tuo? Hanc solliatudinem nõ facit nisi spiritus sanctus qui scrutatur profunda pectorum nostrorum. discretor cogitationũ⁊ intentionum cordis⁊ qui nec minimam paleam intra cor dis quod possidet habitaculum patitur residere⁊ sed statim igne subtilissime arcãs spectionis exurit spũs dulc̃ et suauis⁊ qui nostram voluntatem flectat. ymmo dirigat⁊ et erigat magis ad suam⁊ vt eam q̃ re mãter intelligere q̃ feruenter diligere. q̃ efficaciter implere possimus

Sermo terciꝰ vnde supra

Quam libenter vobis communicem si q̃d mihi supna dignatione senserо inspiratum⁊ nouit spiritus ipse cuius hodie solempnitatem et solempnitatem precipuã celebramus⁊ vtinam deuotione ꝓpua. Ipse enim est dilectissimi qui vos sedere facit nõ in cauterio. sed i domo vna⁊ vt sedeat super sedẽtes⁊ vt requiescat sup humiles et tremen tes sermones suos. Ipse ẽ q̃ virgini obumbrauit/apl̃os roborauit⁊ vt q̃ virgineo corpi temperaret deitatis accessum⁊ & apl̃os induret virtute ex alto. feruẽtissima scilicet caritate Hãc nimirꝝ apostolicꝰ ille chorus loricã sese induit vt gygas ad faciendam vindictam in nationibus increpationes in populis⁊ ad alligandos reges eorꝝ in cõpedib9⁊ q̃ nobiles eorꝝ in manicis ferreis. Quia enim in domũ fortis ligare eũ & vasa eiꝰ diripere mittebatur⁊ opꝰ erat fortitudine ãplioꝛi Alioquin q̃ multum erat ad ipos vt de morte trupharet. vt ne ipe quẽ mortis ifernꝰ ualeret aduersus eos⁊ si non vigeret in eis que in eis vinceret dilectio

fortis vt mors : dilta vt infernus emulatio. Hunc sibi zelum vmbibe rant: cum vino ebrij putarentur Et vere ebrij vino: sed non eo quo ab incredulis ebrij credebantur. Plane iquā ebrij ꝛ vino nouo: quod vete res quidē vtres nec merebantur accipere: nec continere valerent. Hoc e nim vinū mera illa vitis fudebat de excelso: vinum letificans cor/ non statum hominis euertens: vinum germinans virgines: non apostatare faciens eaam sapiētes. Nouū vinum: sed habitantibus super ter ram. Nam in cælis quidem olim iā copiosissime redundabat: nō in vtri bus nec in testeis vasis. sed in cælla vinaria: in spiritualibus apotecis. Fluebat per vicos ⁊ plateas ōnes ciuitatis illius vinum. in quo letaia cordis non carnis luxuria est: nā terrigene ⁊ filij hominum vinum huius modi non habebant. Hic igi tur cælum vino propcio fruebatur. quod terra iterum nesciebat: sed ne ipsa quidem terra penitus inops car ne xpi gloiabatur: cui⁹ p̄senaā cælū nichilominus sitiebat Quid ni sitie lissimum sieret gratissimūq; cōmer cium inter cælum et terram. inter an geloꝝ et apostolos. vt exhiberetur illis caro xpisti/ istis vinum cæli: esset q; in terra spiritus/ caro in cæ lo. verbum caro factum habitauit in nobis. Verbum ꝓ quo oia facta sunt. verbum ꝓ quo oia creata sunt. verbum ꝓ quo oia gubernantur. verbum ꝓ quo oia iudicabuntur. verbum ꝓ quo oia saluantur. verbum ꝓ quo oia damnabuntur. verbum ꝓ quo oia glorificabuntur. verbum ꝓ quo oia sanctificabuntur. verbum ꝓ quo oia mundabuntur. verbum ꝓ quo oia illuminabuntur. verbum ꝓ quo oia vocabuntur. verbum ꝓ quo oia coronabuntur. verbum ꝓ quo oia regnabuntur. verbum ꝓ quo oia dominabuntur. verbum ꝓ quo oia seruabuntur. verbum ꝓ quo oia liberabuntur. verbum ꝓ quo oia redimentur. verbum ꝓ quo oia reconciliabuntur. verbum ꝓ quo oia pacificabuntur. verbum ꝓ quo oia vnificabuntur. verbum ꝓ quo oia glorificabuntur. verbum ꝓ quo oia sanctificabuntur. verbum ꝓ quo oia mundabuntur. verbum ꝓ quo oia illuminabuntur. verbum ꝓ quo oia vocabuntur. verbum ꝓ quo oia coronabuntur. verbum ꝓ quo oia regnabuntur. verbum ꝓ quo oia dominabuntur. verbum ꝓ quo oia seruabuntur. verbum ꝓ quo oia liberabuntur. verbum ꝓ quo oia redimentur. verbum ꝓ quo oia reconciliabuntur. verbum ꝓ quo oia pacificabuntur. verbum ꝓ quo oia vnificabuntur.

translatiuus. // Filiꝰ enim spi ritus/ pater spiritus: spūs sanctus spiritus est. Denigꝫ spiritus ante faciem nostram xpistus dominus. Dꝫ et pater quia spiritus est/ tales querit adoratores: qui adorant eū in spū et veritate. Spiritus tamen sanctus/ quasi specialiter spiritus di citur: quia ab vtroq; ꝓcedit firmis simum et indissolubile vinculum tri nitatis. tanq; xpic sanctus. q; sic donum patris ⁊ filij omnem sancti ficans creaturam: q; pater quo q; ⁊ spiritus ⁊ sanctus itemq; filius et spiritus et sanctus sit: ex quo omnia. per quem omia/ i q̄ omnia ait apostolus. // Tria i mag no huiꝰ mundi opere cogitare de bemꝰ: videlicet quid sit. quomō sit: et ad quid sit constitutus. // Et in esse quidem rerum inestimabilis potentia commendatur: q; tam mul ta q; tā magna/ tam multipliter/ tam magnifice sunt creata. // Nunc i modo/ ipsa sapientia singu lariter eluceat: q; hec siquidem sursū/ hec vero deorsum/ hec in medio ordi natissime sunt locata. // Di ve ro ad quid facta sunt meditemur: hoc curret tam vtilis benignitas. tam benigna vtilitas: qui eaam ingratis simos quosq;/ multitudine ⁊ magnitudine beneficiorum possit obrue re. Potentissime siquidem ex nichi lo omnia: sapientissime pulchra: benignissime vtilia sunt creata // Verūptamen et fuisse nouimꝰ ab initio. et adhuc multos esse vide mus in filijs hominū q̄ in bois in fenoribus sensibilis mundi huius

tota sensualitate depssi. totos se de
derunt hijs que facta sunt: quonā
modo vel ad qđ facta negligentes.
Quid istos nisi carnales dicam? ⁊
Pauássimos iam esse arbitror. le
gimus tamen nonnullos quādoq;
fuisse. quibus summū studium fuit
atq; vnica sollicitudo modum ⁊ or
dinem vestigare factorum a deo: vt
plerīq; non modo vtilitatem rerum
perquirere dissimulauerint. sed q ip
sas magnanimiter spreuerūt: ab
parussimo vilissimoq; contenti. Ip
si quidē sese philosophos vocant:
sed a nobis curiosi et vani rectiꝰ ap
pellantur. Vtrusq; igitur successerūt
viri prudētiores vtrusq;: qui nimi
rum ⁊ que facta sunt. ⁊ quo facta
sint trāsilientes. intēderūt aīe men
tis: vt ad quid facta sint viderent.
Nec latuit eos quoniā omia ppē
semetipsum fecit deꝰ: ⁊ omia ppter
suos: aliter tamen ppter se: aliter
ppter suos. In eo quippe q dicitur
omnia propter se. precuenīs cōmē
datur origo: in eo autem q dicitur
omnia propter suos: magꝝ exprimi
tur fructꝰ sequens. Omnia fecit pp
ter semetipsū/gratuita scilicet boni
tate ⁊ omnia propter electos suos:
pro rerum salute vtilitate. vt illa
quidem efficiens causa sit. hec fina
lis. Hij sunt spirituales viri sic vī
tes hoc mundo tanq̄ non vtentes:
sed in simplicitate cordis sui querē
tes deum: ne illud quidem magno
pere vestigantes. quoniā modo mū
dialis hec machina voluatur. Pri
mi voluptate: ⁊ secundi vanitate:
tercij veritate impleti // Gaude
o vos esse de hac scola: de scola vi
delicet spiritus. vbi bonitatem et
disciplinam et scientiam discatis: q
dicatis cum sancto. Super doctores
me intellexi. Quare inquam? Nū
quid quia bisso ⁊ purpura me ido
quia lautioribus epulis habūerim?
Nunquid quia platonis arguaas
aristotilis versuaas itellexi? aut vt
intelligerem laborauī? Absit inquā
sed quia testimonia tua quesiui. Fe
lix qui in hoc sancti spūs thalamo
cōmoratur: vt possit intelligere tri
plicem illum spiritum de quo idem
puer domini super seniores intelli
gens decantabat. Ne proiicias me
a facie tua: et spiritum sanctum tuū
ne auferas a me. Cor mundum cre
a in me deus: q spiritum rectum ino
va in visceribus meis. Redde mi
hi letitiam salutaris tui: q spiritu
principali confirma me. // Spiri
tum sanctum ipsum intellige ppio
nomine designatum. Rogat ergo
ne pigeat a facie eius tanq̄ aliqđ
immundum: quia spiritus iste odit
sordes: nec habitare potest in corde
subdito peccatis. Cui enim propri
um ē peccata repellere. ipsi est q pro
priū pcā odire: nec in vno domici
lio pariter morabūtur. tanta mūdi
cia q imūdicia tāta. Recepto igitur
spiritu sancto per sanctimoniam sī
qua nemo videbit deum: audet q̄q
appetere ante faciem eiꝰ tanq̄ lotus
et mūdus ⁊ vtpote qui contineat se
se ab omni malo: q qui actiōes q si
non cogitationes frenauerit. Sed
quia peruersa ⁊ immunde cogitati
ones sepgeant a deo: ⁊ quidem vt

or mundū creetur in nobis: qđ vtī
q fiet/si spiritus rectus in nostris fu
erit viscerib9 innouatus// Spiri
tum rectū q ait filio potest non incō
uenienter aptari: qui nos veterē ho
minē exuens nouū induit: qui nos
renouauit in spū mentis nostre tan
q in viscerib9 nostris: vt cogitem9
que recta sūt: vt ambulemus in no
uitate spūs & non in littere vetusta
te. Formā enim rectitudinis attulit
de celis/reliquit in tercis: insuscens
sanc et imittens dulcedinem rectitu
dinis in omnib9 operib9 suis: sicut
de eo idemipē p̄dixerat. Dulcis et
rectus dñs: propt̄ hoc legem dabit
delinquentib9 in via. Castigato er
go corpore p sanctitudinem operū
mundato corde vel potius innouato
per rectitudinem cogitationū. reddi
tur letitia salutaris: vt iam in lumi
ne vultus dei ambules: et in nomi
ne eius exultes tota die.// Quid
ergo restat: nisi vt spiritu p̄ncipali
confirmeris? Patrem intellige spiri
tum p̄ncipalē: non q maiore/sed q
sol9 sit a nullo: iam ab eo sit filio:
ab vtroq; spū sanctus. In quo aīe
cōfirmatio hec/nisi in caritate? Aut
qđ donū aliud tam dignū patre: qđ
mun9 aliud tam paternum? Quis
nos ait apostolus separabit a carita
te xp̄i: tribulatio an angustia. an fa
mes an nuditas. an periculū an gla
dius? Certi sitis. quia neq; mors /
neq; vita / neq; cetera alia. que a
postolus tam multipliciter q̄ autho
ritē enumerat: potrit nos separare
a caritate dei que est in xp̄isto ihesu
Nūquid non hoc confirmationem
ab oī huiꝰ sententie p̄te demōstrat?
Dās mas tuū possidere in sanctifica
tione et honore. et nō in passione de
siderij: spiritum sanctū accepisti tibi
Dis vt quecūq; tibi fieri vis ab ho
minibus. tu quoq; faces illis: q qđ
tibi fieri non vis. alij ne feceris: spiri
tum rectū ad opus p̄mi suscepisti
Hec est ei rectitudo. quā lex vtraq;
cōmendat: et que nature indita q q
tradita est p scripturam. Jam si in
vtroq; bono. et in hijs que ad vtrū
q; p̄tinent firmiter p̄seueras: spiri
tum p̄ncipalē quē solū deus appro
bat accepisti Alioquin que modo sē.
modo nō sūt. is qui vere ē nō accep
tat. nec in caduas istis potest sibi e
ternitas p̄placere. Itaq; si desideras
vt in te de9 eligat partem sibi: esto
solliatus sicut tibi spiritū sanctum. si
cut p̄primo spm rectū: sic et quoq; tū
q vero p̄ncipi q patri spiritum/spm
p̄ncipalē exhibere// Vere multi
plex spūs qui tā multipliciter filijs
hominū inspiratur: vt nō sit qui se
abscondat a calore ei9 Diquidē con
ceditur eis ad vsum/ad miraculum/
ad salutem/ad auxiliū: ad solacū/
ad feruorē// Ad vsum siquidem vi
te bonis et malis / dignis & indig
nis cōmunia bona habūdantissime
tribuens: ita vt videatur hic discre
tionis limitē non tenere. Ingrat9 ē:
qui in hijs quoq; beneficiis spūs nō
agnoscit// Ad miraculū: in signis
q p̄digijs. in varijs vtilib9. quos p
quoꝝlibet man9 operatur Jpē ē ātiq
miracula suscitās: vt ex p̄sentib9/fi
dem astruat preteritorum// Sed
quia nonnullis hanc quoq; gratiā

sine xpia vtilitate largitur. Terrão
infundit ad salutem: nam in toto
corde nostro roboramur ad dñm de
um nostrū. Porro ad auxiliū dat:
cū in omni colluctatione adiuuet in
firmitatem nostrā. Nam cū testi
moniū perhibet spūi nostro q filij
dei sum9: ea inspiratio est ad consa
lationē. Datur etiam ad feruo
rem. cū in cordib9 perfectoꝝ spūs
vehementius / validum ignem cari
tatis accendit: vt nō solum in spe
filiorum dei. sed etiam in tribulati
onib9 gloriemur: cōtumeliam glo
riam reputantes/opprobriū gaudi
um / desperationem exaltationem.
Omnibus nobis ni fallor datus ē
spiritus ad salutem: ad feruorē nō
ita. Pauci enim sunt qui hoc spiritu
repleantur: pauca qui studeant emu
lari. Contenti sum9 angustijs nos
tris: nec respicare in libertatem il
lam/ non saltem ad eam spirare co
namur. Orem9 fratres etiam vt cō
pleantur in nobis dies penthecos
tes/dies remissionis/dies exultati
onis/dies verissimi iubilei: vt inue
niat nos semp spirit9 sanct9 omnes
pariter in p̄sentia corpalem pariter:
propter cordium vnitatem pariter
in eodem loco/ p promissam stabili ta
tem: ad laudē et gloriā sponsi ecclē
ihu xp̄i dñi nr̄i: qui est sup oīa deꝰ
bñdict9 in secula Amen

In natiuitate sancti iohis bapti
te. sermo de lucerna ardēte et lucēte

Ite prodeuntes ab hijs quen
tib9 fratres increpatio il
la apparet indaynea reprobantis cōuenticula. Et di
centis. Iniqui sunt certi vestri. Hij ni
mirum cetus non iniqui: sed plane
sancti. sed religiosi/sed pleni gratia;
digni benedictione. Conuenitis
siquidem ad audiendum deum: cō
uenitis ad laudandum / orandum
ad adorandum. Decet est conuen
tus uterq; placens deo: angelis fa
miliaris. State ergo in reuerentia
fratres: state in solliciti die. Et deuo
tione mentis: maximeq; in loco o
rationis. Hī hec scala xp̄isti/ et ad
ditorio spirituali. Nolite considerare
dilectissimi que videntur et tempo
ralia sunt: sed magis que nō vidē
tur eterna. Dedm fidem/non sedm
faciem iudicate. Terribilis siquidē
metuendus est locus uterq;: et mi
nor adesse credendus est numerus
hominū q̄ angelorum. Patet verū
big; sine dubio porta celi: scala illa
erecta est: ascendunt et descendunt
angeli super filium hominis. Ego
quippe est iste fili9 hominis:
etiam ri sedes est. terra scabellum
pedum eius: celsa est magnificē
tia ei9 super celos: manet tamē no
biscum vsq; ad seculi consummatio
nem. Ascendunt itaq; et descendūt
ad eum angeli sancti: quia caput et
corpus vnus est xp̄istus. Nec ta
men vbi caput. sed vbicunq; fuerit
corpus. ibi congregabuntur et aquile: licet non posset caput a corpore
separari. Denique ipse ait. Vbi duo
vel tres congregati sunt in nomine
meo: ibi sum in medio eorū. Dic forte
quis dicat. Vbi est modo xp̄us?
Ostēde nobis xp̄m et sufficit nob.
Quid ergo oculos carnis duntaxat oculos?

Non ad videndum: sed ad audiendum cōuenitis Dominus deus aperuit michi aurem: ait prophetа Aurem meam aperuit vt audiam quid loquatur: non oculū vt videam vultum eius illuminauit Aut certe suā michi aurem aperuit: non faciem te uelauit. Post paretē stat/ audit et auditur. sed necdū apparet: audit canentes: erudit audientes An experimentū queritis eius qui in me loquitur xp̄us? Ego inq̄t qui loquor iustiaā Quid ni loquatur cū quod ipse plasmauit? Quid ni suo vtē vt libet artifex instrumēto? Non tātum aures cor̄ sed q̄ labia mea aperi dñe: ego enī labia mea non phibebo. tu scisti. Bene enī oia facis: q̄ surdos facis audire & mutos loqui.

/// Audite ergo frēs quid de iohāne loquatur: cui9 solempnis hodie natiuitas celebratur. Ille inq̄t erat luc̄erna ardēs q̄ luc̄ens. Magnū testimoniū frattres mei Est enī qui phibetur magn9: sed maior est ipse qui phibet. Ille inquit erat luc̄erna ardens et luc̄ens. Est enī luc̄re tantū vanū: tantum ardere puū: ardere q̄ luc̄re perfectū Audi quid dicat scriptura Sapiens p̄manet vt sol: stultus aūt vt luna mutatur. Quia cū splendet luna sine feruore: modo plena modo exigua. modo nulla videtur: mutuatū siquidem lumen/ nūq̄ in eodem statu permanet: sed crescit defiat extenuatur. ānichilatur: q̄ penitus non cōparet. Dic sic qui cōscientias suas in alienis labijs posuerunt. modo magni modo parui sunt/ modo nulli; sēm q̄ adulantium linguis vel vituperaē placuerit. vel laudare At vero solis splēdor ign9 est: et cū feruet actus/ etiam oculis lucidior exhibetur Dic sapientis ardor intern9 fortis lucet: q̄ si non ei datur vtūq̄. erat semp ardere magis: vt pater suus qui videt in abscondito reddat ei //℣ Ve nobis frattres: si luxerim9 tantū. Nam lucemus qui dē et magnificamur ab hominib9: sed michi pro minimo est vt ab humano iudicer die. Qui enī iudicat me dñs est: qui feruorem ab hominib9 exigit. splendorem vero nō ita Ignē inquit veni mittere in terrā: et quid volo nisi vt accēdatur? Hoc nēpe est cōmune mandatū: hoc est qđ exigitur ab vniversis: nec vlla si desse cōtingat admittitur excusatio. Ceterū singulant aplis q̄ aplis viris dicatur. luceat lux vestra coram hominibus: nimirum tang̃ accensis et vehementer accensis: quibus non timeatur a flatu quolibet. aut impulsione ventorum. Dictum est iohāni. sed illi in aure audiunt. iohānes in spū tang̃ angelus creditur: nimirum tanto propinquior deo. quāto vox verbo viciniat: au nulla alia voce media qđ forte sonet o portеat intimari. Neq; enim iohannem predicatio / sed inspiratio docuit: quem replevit spiritus sanctus in vtero matris suc. //℣ Vere ardens et vehementer accensus: quē sic preoccupauit flamma celestis / vt iam xp̄isti sentiret aduentum: qui necdum sentire poterat vel seipsum. Nimirum nouus ille ignis qui recens illapsus c celo. per os

gabrielis Si autem intrauerat vgl
nis: Rursum p os virginis q mūs
aurem introiuit ad puerū: vt ab e
o hoca vas electionis sue spūs scūs
impleret. vt lucerna xpō dño para
ret fuit ergo iā tunc ardens lucer
na. sz interim adhuc sub modio: da
nec sup candelabrū poneretur. ¶ Ut
lucaret oib9 q erant in domo dñi Il
lo enim i tempe solū adhuc illumi
nare potuit modiū suū: soli interim
lucere matri: magnū ei pietatis sa
cramētū revelās/ipō motu noue ex
ultationis Vnde hoc michi inqt:
vt veiat mater domini mei ad me
Quis enim tibi indicauit matrem
dñi mulier sācta? Vnde me nosti?
Vt facta est inquit vox salutatois
tue in auribus meis: exultauit in
gaudio infans in vtero meo Illu
minauit ergo iamtūc modiū sub quo
latebat Dz quem nō latebat ardēs
lucerna sub modio. totū paulopost
mundū nouis illustratura fulgori
bus: ille inquit erat lucerna ardēs
et lucens Nō ait lucēs et ardens:
qua iohānis ex feruore splendor.
nō feruor prodijt ex splēdore Dūt
enim qui nō eo lucēt quia feruent.
sed magis feruent vt luceant: at is
ti plane nō feruent. caritatis spū. sz
studio vanitatis ¶ Vultz nosse
quēadmodum iohes arsit q luxit?
Ego in eo vtrūq; triplicē arbitror
posse inuenire et ardorē scīz et splen
dorē Ardēs ei in seipso vehemēti au
steritate quersatois? erga xpm in
timo quodā q pleno feruore deuoti
onis: erga pcātes primos gstāti
o libere increpationis luxit nichilo
min9 vt paulo diserti. exēplo/digi
to/vbo: q seipsū oēs ad imitati
onē. q luminare maiz qđ latebat ad
pcor remissionē: q ipsas q tene
bras nras illuinās. sicut scriptū est
Qui illuias lucerna mea dñe: illu
na tenebras meas vtiq; ad correc
tionē ¶ Cōsidera igit hoiez āgeli
co pmissum oraculo. gceptū miracu
lo/sanctificatum i vtero: q nouū in
nouo hoie penitentie mirate feruo
rem Vestimentum et vestitū habētes ait
apostolus: hijs gtenti sim9 Aposto
lica pfectio ista est: sz iohānes eā
hec contēpsit Veniq; audi dñm in
euangelio. Venit inqt iohes bap
tista nō māducans neq; bibēs: pla
ne nec vestiens Sicut enim nō est
locusta cibus/nisi aliquor forte ir
rationabilium animalium: sic nec
pilus cameli humanum est idumē
tū Quid tu pilos tuos camele de
posuisti? Vtinam gibbum magz de
posuisses Quid vos irrationabiles
fere et reptilia diserti abos exqrit
delicatos? Johannes sanctus ho
mo missus a deo. ymmo angelus
dei fuit: sicut ait pater. Ecce ego
mitto angelum meum ante te Hic
ē iohes q null9 maior i natz muli
erū inocētissimū corp9 illō sic casti
gat. sic extenuat / sic affligit: vos
indui festinatis bisso ¶ purpura. ¶
splēdide epulari? Heu hic ē pūtis
tot9 honor dici: Ih baptiste reuereti
a tota: Ih natitotz ei9 ꝓphata quā
dam letiaa est Cuius enim memo
riam agitis o nimis delicati cultz
res? cuius celebratis natalem?
Nū illi9 q in heremo fuit hirsutus

veste? cōfect9 inedia? Quid existis
i deserto videre filij babilonis? arū
dinē vento agitatā? Quid ergo?
Hominē mollib9 vestitum? nutritū
mollib9? In hijs nempe versaē tu
ta hec vestra celebritas? in popula
ris fauoris aura sectāda? in glā ves
tium/in voluptate aboz. Sed qd
hec ad iohānem? Nec9 enī iohan
nes feat hec? aut talib9 vnq̄ potu
it delectari Multi inquit āgelus in
natitate ei9 gaudebūt Verū id qdē
z multi i natitate gaudēt? et paga
nis ipsis vt audiu9 leta ē et solēp
nis Illi celebrāt qd ignorāt? ꝫ non
ita debuerāt xpiani Necnō z ipsi i
hac beati iohānis natiuitate gau
dent? ꝫ vtinā de natiuitate? z nō
de vanitate Quid est enī nisi vani
tas vanitatum q̄cquid sub sole est?
Aut qd amplius habet homo de vni
uerso laboze suo? quo sub sole labo
rat? Fratres sub sole est quicqd cer
nitur oculis? quicqd huic vozpozee
lua subiacere videtur Quid vero il
lud? nisi vapoz ad modicū parens?
Quid illud? nisi fenū et flos feni?
Omis caro fenū ait dñs? z omis glā
ei9 q̄si flos feni Fenū aruit et flos
cecidit? Vbū aūt dñi manet i eternū
In hō Vbo laboremus frēs? in q̄ viuē
et gaudere possimus in eternū Opez
mur nō abum q̄ perit? ꝫ q̄ pmanet
in vitam eternā Quis ille? Nō in
solo pane viuit homo? sed in omni
verbo quod procedit de ore dei De
minem9 i hoc verbo carissimi/senti
nem9 in spū? qm̄ qui in carne senti
nat. solam habet metere coruptio
nem Gaudeam9 igit9 et non sub
sole? sed iuxta apostolum tanq̄ tri
stes p humilitatem z grauitatem?
semper autem gaudentes per inter
nam cōsolationem // Gaudeam9
dilectissimi in natiuitate beati iohā
nis? z gaudeamus de ipsa natiui
tate Copiosa siquidem nobis i ei9
recordatiōe letiāe causa? multiplex
est materia gaudioꝝ. Ille erat
lucerna ardens et lucens? et iudei
voluerunt exultare in luce ei9? ipse
vero populus gaudebat in feruoze de
notionis? gaudebat ad vocem spon
si tanq̄ amicus sponsi Nobis in u
troq; gaudēdum est? in altero q̄dē
ei. nobis in altero cōgaudendū Ar
debat enī sibi? nobis lucebat Gau
deam9 in feruoze eius ad imitatio
nem? gaudeam9 et in lumine non
tamen ibi manētes. ꝫ vt i lumine
ei9 videam9 lumē? lumē vtiq; verū
qd nō est ipē? ꝫ qui testiōniū phibet
ipse // Venit iohes ait dñs? non
mānducās nec bibēs Inētiuū feruo
ris id michi est? z materia humilita
tis Quis ei in nob ē frēs? q̄ iohis
pniam intuēs suā nō dico magnifi
care/ꝫ alicui9 saltē momēti reputaē
p̄sumat? Quis audeat murmura
re i laboribus suis? z dicere satis est
qd patioꝝ me dū nimus? Quę enī
homicidia/q̄ sacrilegia? a q̄ flagicia
a sic punibat iohes i scipso? Accē
damur ad pniam frēs? interrogem9
cōsciētias nās. z aimemur ad vl
tionē exigēdā de nob? vt hęredū
possim9 euadere iudiciū dei viuētis
Quicqd vēo min9 ē feruoris? humili
tas suppleat pure cfessionis Fidelis
ei dei9 si cfiteamur iniq̄tates nās?

si miserias nostras exponamus. si non exaudem9 infirmitates nostras: dimittet nobis peccata nostra. // Ex hoc sane ꝙ erga proximorum delicta feruorem intuere iohannis. Hic nempe dignus est et cationi cõsentaneus erit: vt inquiendum tibi meminerit a teipso. Ab occultis me quis munda me domine: et ab alienis parce seruo tuo. Genimina viperarum ait iohãnes: quis demõstrauit vobis fugere a ventura ira? De quanto feruore mentis procedere putas scintillas istas? ꝓmo carbo neo desolatorios? Dic neq; phariseis parcens. nolite inquit dicere qz patrem habemus abraham: potẽs est enim deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. Sed min9 hoc videatur si vel ipsum verebatur potentis vultũ? et non tota libertate spiritus peccantem arguit regem crudelem atq; superbum. sacra quadam vehementia ad hoc ipsum prodiens de deserto: si vel blanditijs eius vel ipso mortis terrore moueretur. Metuebat inquit herodes iohãnem? et audito eo multa faciebat: et libenter eum audiebat. At ille nichil ob hoc parcens: non licet tibi inquit habere eam. Ligatur quoq; ꝙ in carcere trusus: nichilominus fortiter stetit in veritate: ꝙ occubuit pro veritate feliciter. // Feruebat etiam in nobis zel9 iste carissimi: feruebat amore iustitie: odium iniquitatis. Nemo fratres vitia palpet. peccata dissimulet nemo: nemo dicat nunquid custos fratris mei sum ego? nemo ꝑ in se est equanimiter ferat. cum videtis ordinem deperire: minui disciplinam. Est enim consentire/silere cum arguere possis: et scimus quia similis pena facientes manet et consentientes. // Jam vero super humuli et omnino feruentissima deuotione iohãnis erga dominum quid loquemur? Inde enim exultauit in vtero. inde expauit in iordane baptisatur9 eum? inde non modo xpistum qui putabatur. sed vel ipsam corrigiam calciamenti eius soluere dignum se esse negabat? inde gaudebat amicus sponsi ad vocem sponsi? inde gratiam se accepisse pro gratia fatebatur? illum vero non ad mensuram habere spiritum sed plenitudinẽ de qua omnes acciperẽt clamabat. Nõne deo subiecta erit anima mea? Alioquin non erit lucerna ardens: nisi toto corde tota mente. et ex omnibus viribus meis diligam dominum deum meum. Sola est enim caritas que accendit ad salutem: sola quam infundit et inflammat spiritus quem extinguere prohibemur. Habes quemadmodum iohannes arserit? et in hoc ipso quemadmodũ luxerit indicatum est si bene aduertisti: neq; enim ardorem eius nosse potuisses nisi luxisset. // Luxit ergo vt supra meminimus/exemplo/digito/verbo: opere seipsum/xpistum indicio. nosmetipsos nobis sermone declarans. Tu puer propheta altissimi vocaberis ait pater? preibis enim ante faciem domini parare vias eius? ad dandam scientiam salutis plebi eius. Ad dandam inquit nõ salutem. neq; enim ille lux: sed scientiam salutis / vt testimonium

perhiberet de lumine. Hæc enim ſcientia ſalutis in remiſſionem peccatorum. Nũ ſalutis ſcientiam ſapiens ꝓpendere poteſt? Ponamꝰ tamẽ necdum veniſſe iohannem. necdũ nobis ſignificaſſe de xpisto. vbi ſalutem querimus? Peccaui peccatũ grande/qđ ſanguine vitulorum vel hircorum deleri non poteſt: qz non holocauſtis delectatur altiſſimus. Memoria mea infecta eſt fœtore huiꝰ amuræ: non eſt nouacula que mẽbranam hanc radere poſſit: quia tota totam inbibit fœtem. Di peccati mei oblitus fuero: ſtultus ſum & ingratus. Di in memoria mea ꝓmanet: arguet me in eternum. Quid ergo faciam? Ibo ad iohannem: et audiam vocem letitie. vocem miſericordie ſermonem gracie. verbum remiſſionis & paas. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi. Et alibi. Qui habet ſponſam ſponſus eſt. Oſtendit igitur qa venit deus: quia ſponſus: quia agnus. Quia deus. certum eſt qꝫ peccata remittere poſſit: ſed vtrũ velit adhuc in queſtione eſt. Vult ꝓfecto quia ſponſus eſt: qua amabilis ẽ Et iohannes amicꝰ ſponſi eſt: qa ſponſus niſi amicos habere nõ potuit. Et licet velit glorioſã ſponſã non habentem maculam negꝫ rugã aut aliquid huiuſmodi: tamen nõ querit talem. Vbi enim illa inueniretur? Sed talem potius ipſe faciat: talem ſibi exhibet ipſe. Audi veniꝫ quid dicat per ꝓphetam. Vulgo dicitur. Nunquid mulier ſi oblita fuerit infantem uterum alte vt viuo. reuertetur ad virꝫ ſuum priorem? Tu autem fornicata es cum amatoribus multis: reuertere tamen ad me: et ego ſuſcipiam te. Ecce quid poſſit: quid velit. // Dz tu fortaſſis timeas ea quã facere venit peccatorꝫ purgationẽ: ne uſtione et ſciſſione oſſa et medullas oſſium collidat: ne dolorem inferat morte grauiorem. Audi qa agnus eſt. In manſuetudine venit cũ lana et lacte: ſolo verbo iuſtificans impium. Quid enim iuxta vomicã ſaaluus dictus? Tantum inquit dic verbo: et ſanabitur puer meꝰ. Vt quid ergo deinceps heſitemus fratres: et non omni fiducia ad thronum glorie accedamus? // Agamus iohanni gracias. et eo mediante tranſeamus ad xpistum: quia vt ipſe ait. illũ oportet creſcere. me autem minui. Quomodo minui? Splendore vtiqꝫ non feruore. Ne tranſit radios: recollegit ſe: ne fieret ſicut is qui totum proferet ſpiritum ſuum. Illum inquit oportet creſcere qui exhauriri nõ poteſt. de cuiꝰ plenitudine omnes accipiant: me autem minui/cui datus eſt ſpiritus ad menſuram: & tanto magis operat vt ardere ſemper valeam qꝫ lucere. Præceſſi ſolem tanqꝫ ſidus matutinum: abſcondi neceſſe eſt orto ſole. Non eſt michi niſi modicum olei quo vngar: volo illud in vaſe tutiꝰ qꝫ in lampade poſſidere.

// Sermo de priuilegijs beati iohannis

Hodie dilectiſſimi dies nobis illuxit ſignis: et tanto diebꝰ

ēteris sanctior· qñto sāctior ē homi
nem ceteris ifudit· In hac siquidem
die natus est sanctor splēdor· iusto
rū gloria· letaia angelorū· excellen
tissimus homo· consanguineꝰ xpi·
anusꝰ sponsi· sponse ꝓparator· vnꝰ
est ⁊ similem nō habet· qui choris
inserꝰ āgelicis· sublimioris ordinē
titulus vniuersitatis humane trās
cendit ascensū· Denigꝫ inter natos
mulierū nō surrexit maior iohanne
baptista· Felix homo qui feliciter ce
lorū pambulans officinas cursu ve
loassimo sequitur redemptorē· nec
alicuius precludit fastigio dignita
tis quem summe felicitatis īmensi
tas largius irrorauit· Letantur ā
geli ⁊ ceruiq; nature numerositas
admiratē hominē sic ingressū abyssū
luminis· ⁊ iter interna diuinitatis
absorptū· vt ipsam reuerberet aciē
angelice puritatis· Leuentur ōnes
viri meritorū ⁊ prerogatiuis ante
consistoriū maiestatis exultent· nō
erit tamē q̄ ad beati iohannis bap
tiste ꝑpulegiū audeat aspirare· Age
iam aggrediamur īgredi virtutum
insignia· que deus maiestatis in a
mico suo gloriosa claratione signa
uit· sic enim ab ortu vite sue vsq;
ad occasum cōuersatus est cum hoī
nibus· vt forma vite· morum īfor
matio habeatur· Et licet hic sermo
nis aurea nō titilet pulcritudo· tēp
tabimꝰ tamen rei veritatem q̄liter
q; stilo perstringere· illud sapientis
attendentes· Prudentibꝰ vius nō
placere falerata sed fortificata·//
Primus enim honor est· gloria in
annunciatione· non est dissimulan
di silencio transeundum· q̄ solempni
glorificatione pueri huius in hunc
mundum nunciatur ingressus· Adest
angelus gabriel· q̄ a superior celo
rum cardine domini fortitudo descē
dens stat a dextris altaris incensi·
Nec quilibet angelus· sed ille subli
mior q̄ beate virgini nunciū attulit
singulare ⁊ electus est vt annunci
aret mulierem qui regem nunciare de
bebat·// Astat sacerdos sacerdotā
libus indutus· ⁊ multiplici vestimē
torū varietate celestium sacramen
torum prefigurans ymaginē· pur
gationem peccatorum mustica sangui
nis aspsione designat· Consistit co
ram archa federis· ante testamēti ta
bulas· et vrnam auream habentē
manna· virgam aaron· cherubin/
et propiciatorium solempniter insu
latus· vultu dei· glorie maiestatis·
rerum omnium domino· vota celeb
rat· Dies instat solempnis· et ce
teris diebus multitudini iudeorum
celebrior· dni precipiētis attestatiōe
sublimis· sane spectabilis· festiua·
in qua sola soli pontifici licebat intro
ire in sancta sanctorū· et aspergini
ne multiformi sūme diuinitatis ira
refrigerare· Conuenitur vndiq; in
sanctā ciuitatē· ⁊ populorum turba
frequēti ordinat materia gaudiorū· Inter que sacra cōsistēs archāgelꝰ· ne timeas inquit zacharia·
quia nascetur tibi filius· parentum
gaudium· nobilitas generis· orbis
exemplum· finis legis· euangelij
principium· mortis expulsio· ianua
vite· decus hominum· conuersatio
nis splēdor· ōnis iustitie principiū·

Et ne diffusiori tractatu terū excellentiam confundamus nascentis ꝫ conuersantis integritas in libris euāgeliis plenius assignatur // Consideremus nunc antis sublimitatē loci dignitatem dici reuerentiam ꝫ tūc intelligere poteris ꝙ superexcellēti gloria iohānis baptiste genitura predicetur Valua igitur redemptoris reuerentia qua non derogamus regi si regis militē honoramus ꝫ cū ille dñs/hic seruus ille creator/hic creatura ꝫ digniori premonstratione iohānes nunciatur ꝙ xpristꝰ Xpristus fortassis in thalamo iohānes in templo ꝫ et non solū in templo sed etiam ante sancta sanctorū ꝫ ꝫ in signi die solempnitatis eorū Johannes ab eodem archangelo in loco digniori tempore sanctiori ꝫ apertiori miraculo p̄dicatur Heroles ysaac ab angelis nūciatū sampson per angelum predicatū ꝫ et vniuersā nazareorū secta conspice ꝫ ꝫ solū baptistā tam in hoc ꝙ in alijs iuenies dignioreꝫ // Decēdus honor est sanctificatio in vtero matris Quicūq; de massa preuaricante mūdū ingredimur ꝫ longā testē originalis pēi nobiscū trahimꝰ ꝫ solus ille q̄ peccatum non fecit exāpitur quē virginalis vteri thalamus ignorante viro tertio effudit Longe quippe aliter ꝙ nos et dissimuli modo conceptus est spiritu sancto tota maiestate virginē inūdante ꝫ superans vsū carnis nature ordinē viri cōmixtionē Dic quippe decebat vt peccatū nesciret q̄ peccatū tollebat ꝫ vt similitudinem carnis peccati susciperet ꝫ nō autem carnem peccati Cum igitur omnes in iniquitatibus concepti sunt ꝫ neminem vnꝰ mortalium in foca materna viscera sanctificatū legimus p̄ter iheremiam et iohānē baptistam ꝙ ꝙ ꝫ de singulari virgine nulla sit ābiguitas/ q̄n ipsa maternis arcāi septa viscerib9 sublimioris sanctificationis genere mūdata sit ꝫ vt pote sanctuariū illud in quo deꝰ et dei filius carnem fuerat susceptus Sed longe minor iheremie sanctificatio ꝙ iohānis Ille quidem in vtero matris scificatus hic spū sancto repletꝰ fuisse cognoscit Multo quippe excellentiꝰ est spū sancto repleri ꝙ scificari Ibi enī sanctificatio emūdationē hic repletio inundationem signat Denicq; et apli q̄ manibus suis tractauerūt de verbo vite cum spiritum sem̄ accepissent de saluatoris afflatu ꝫ vix q̄nquagesimo a resurrectionis die ad illū gradum potuerūt peruenire vt dicerētur de eis repleti sūt omnes spū sancto Et licet spūs sanctꝰ largiori tūc munere credentiū corda repleuerit hꝫ tñ iohes legit in vtero assecutꝰ quod apostolica celsitudo tantē longiori promissione meruit obtinere /// Attende obsecro diligenter ꝙ ordinata dispositione spūs ille multiplex iheremiam sanctificat ꝫ iohānem replet ꝫ supuenit in mariā Et iheremie quidē admiranda sanctificatio ꝫ quia ꝫ si in peccato cōceptꝰ ē ꝫ nascitur tamen sine pēo Ante enī ꝙ exiret de ventre sanctificatus est Nec poterat nasci nō sanctus ꝫ qui in vtero matris erat sanctificatus

Mira res A transactis seculis nō audita: hoiem cōceptum in pcis - nasci sine pcō Johānem vero lōge glorioſior virtꝰ ipleuit: q et scisti tus est a pcō: et ita dñante spū su pfusus/ vt ꝛ purgatꝰ exeat. ꝛ replē tus Vere magnꝰ erā dño: quē an gelus nūciat. scificat deus. spūs re plet. vita cōmēdat Ineffabilior ei mō supuenit in virginē: quā tota diuinitatis plenitudo sine mensure discretione perfudit. vt totū caperet qui erat totum: vt nō solū a pecca tis abluta: et repleta spiritu sācto. ſ A de spū scō cōcipisse credat. quia qđ i ea natū est de spū scō est Inde est q singulari p̄rogatiua fides ca tholica filiū dei natū de virgine. cō ceptū de spū scō confitetur. vt diui nitatis ꝛ humanitatis i diuisibilis adunata cōnexio. vocabulorꝫ indif ferentia designetur Videres ergo q̄ remotiori p̄uilegio speciosꝰ forma p̄ filijs hoim a filijs hoim i gaudiō discretꝰ sit? Illi etenī de pcis ꝛ i pcis conc̄pti sunt: hic in spū et de spū scō conc̄pit Hec sane dicta sūt de cōceptione iohānis Sed si in ali quo scōꝝ auctoritatibꝰ videtur ob uiare volumꝰ vt sine omni excusati onū vel defensionū patrocinio sub uiant // Terarꝰ honor est: ex cellentia in exultatioē A seculo nō est auditū. qz quis exultauerit in v tero mris: cū hic in gaudio exultaſ se legat Prorsus obstupēda digna tio: puerū vix cōceptū in motū exul tationis erumpere: eiq; gratanter occurrere seruato dulcori: q̄ virgi nali substantie p̄sensit infusum De acta anima que in via pcatorꝫ nō stetit: ſ secretiori sensu de celesti bus officiis egrediens - inaudite gratulationis est fortita dulcedinē Felix elizabeth. ad quā ꝓperat ma ter saluatoris. quā salutanꝫ obse quijs celoꝝ imperatrix impartitur Oꝫ puer multo feliciꝰ. qui salutā tis maiestatem agnoscēs infa vis cerū tenebrosa voluia gaudio gau det: qz vim tam beate salutatiois attendit Et factū est inquit vt au diuit salutationē marie elizabeth. exultauit in gaudio infans in vte ro eius Ascendit cum festinatione virgo in domū zacharie ad salutan dam elizabeth. portans in vtero fi lium dei: regem glorie. dñm maiesſ tatis Noctuit elizabeth. ꝛ ātique sterilitatē cārēs opprobrijs: amicā sponsi. p̄conem verbi. foluassimo vē tre deportat Funguntur amplexꝰ. veniunt ad oscula: copulantur feli ces vteri: regem A militē non nisi duo tenerrimi parietes abiūgunt. Quid mirū si micatur puer ꝛ exul tat a tactu tam prime diuinitatis et afflatu? Poterāt ne vocare a quo cūq; miraculo? aui pīs erat regie p̄sentia: regnātis mater. mundi re demptor? Quid qđ nō semel tam sanctorꝫ amplexuum fuit celebra ta gratulatio? Hausit aūt mater cum illa quasi tubus mēsibꝰ ait euāge liſta. Tanto tempe manet cum eli zabeth. ꝰginalis ītegritas: ꝛ nūc dulcori cloqo. nūc feliciori āplexu iohānem puerum ꝓcreat et ſignifi uit. Et fortassis vſq; ad diē nātiui tatis eius gloriosa virgo cum ꝰg

nata mozata est: donec puerum na
tum sinu beatissimo cōfouēt: q uno
parete remoto propinquozē reddē
ret presentie creatorē. Facile autem
hoc ex euāgelij coniectura liquet:
quia iam sex mensez a conceptione
iohannis defluxerāt. cum ad virgi
nem archāgelus missus est: qui re
nouationem mūdi pudori virginea
noua salutatiōe portaut. Exhinc
virgo festinauit ad elizabeth. Et tri
bus mensib9 cognate dignatur visi
tare hospitiū: donec noui mensis fi
ne cōcluso: natiuitas īmineret patri
arche. Alij qui libzū iustorū diligen
tioribus oculis inspexerūt: se vidis
se testantur. q ipsa dei genitrix feli
cem puerū primo de uerba leuauit.
et cognate partū omnū psecuta est
seruitute. Quocunq; autē modo rei
huius ueritas declinat: illud pro
certo certū est: quia nō parum cōtu
lit puero nascituro tam felix. Et mo
mosum itemerate virginis cōsoziū.
/// Quartus honor iohānis est:
gaudiū in natiuitate. Erubesce luci
fer qui tam mane oriebaris: q ona
tuum tuorū frustrat9 ipulsib9: tan
dem itellige q in nouissimis dierū
tanq; perdix stultissim9 remanebis.
Machinatioib9 tuis factū ē: vt hu
mani generis vnitas in pcis zape
rez: i tristi⁹ nascerēt: ꝑ ecce iste scifica
tus i vtero oritur i gaudio. letiaq;
mundo sua nātate refudit. Ecce ge
nus armature qd tibi pstituēas ad
victoriā: hoc iohi nascit ad coronā
Appollinē de arma q scutū: q toto ma
lignitatis tue spū debachare: nec po
tens iohannis irrumpere priuilegi
um: quod benigna scribētis man9
ꝑprio caractere cōsignauit. Multū
deceptus: multū delusus es. An ig
noras q tibi vir bellator ab adoles
centia: q etiā a matris vētre consue
git: Nescis quia a dieb9 istius reg
num celoꝝ vim patitur: et violēti
rapiūt illd: An oblit9 es q iste mit
tetur parare plebē pfectā dño: In
ducere ordinē retū. et ab ipsis cōcepti
onis sue initijs iuuenes hūc validi
ori conamine tuā fortitudinem irru
pisse. Tu fecisti q frāda capyn qui
primus nat9 est. pollut9 et obnolu
tus exiret: et originalis pēi reatꝰ
temur infamia. Hāc excepit orbis ex
ternus: et humāni generis subsecuta
natiuitas. ad ifime tristicie tumulū
transmigrauit: nātas āt iohānis
hui9 i gaudiū est q solēpnitatē pre
claram. Letatur orbis q p quatuor
mūdi climata circūsonat glōse festi
uitatis instātia: ipsis etiā celis cele
bris et famosa. Quisputas puer is
te erit: Amicus spōsi: inimic9 tibi:
tua potestate potētior. /// Cōsidera
dum etiam q̄ta dignitate ꝑpolleat
natiuitatis huius celebrāda deuotio:
q̄tāq; grām in oculis cētis potuerit
inuenire. Nulli9 hoīs nātatem pter
soli9 dei i auctoritatis arcē cepit cētis:
huius isti9 exceptiōe ꝓbata: nouit ei
q melior est dies mortis die nātatis
q. q ort9 hoīm tristicia comitē. Inde
ē q i die mortis mīrinū nō natiuita
tis solēpnizat cētia: mortē eoꝝ na
talicioꝝ noīe noians: q̄b9 fatis ē de
morte natali. Tūc ic cepit de mor
te nasci ad vitā: cū vitā deposuerūt
ꝑ vitā. Huius vero nātatem spōsa

xpristi. tanto securius benivolentissima dignatione suscepit: quato singularis cam veritatis euangelice irrefragabilis cōmendat auctoritas.

// Quinto honore ē singularitas in conversiōe et cōuersatiōe. Infra teneritudinē annoz beatus iste puer ad heremū spiritu ducente deductus est: nec obstitit etatis infirmitas quā maiestas dñi fecūdabat. Spiritus cni sanctus non attendit sexuū differentiā: fragilitatē corpoz̄. tempoz̄ annositatē: sed quemāq; et quandocunq; et quomodo vult dignantissima replet benignitate. Reliquit iohannes mūdū: homines fugit. patriā nescit: parentes aspernatur. et in soliuo divinitatis apicē defigit obtutus. Mira rez̄ conversio: hoiem vix mūdū ingressū: mūdi fugere glām. 7 seculi cupiditatem non solū obliuisci. sed nescire. perpetuūq; cū divinitate habere consoztium. Recessus montiū. siluarum anfractus. et vallis subteriacens vastitas: puero p̄iarche. que nox noctes erat domialia prebuerunt. // Nā michi apponatur iheremias: non p̄dicātis puericie virtus audeat obuiare: qz si ille cōsecratus fuerat in ꝑpham: hic in plus q̄ ꝑpham. Et licet ille populo futuro predicaret: non tamen cōuersationis humane declinat aspectus: iohannes autem etatis supergressus infantiā. 7 nobilicis generis generositatē oblitus soli vacat divinitati: facto forma vite. monachoz̄ ꝓpositū: anachoziticarū p̄ncipiū. totiq; religiōis assertio. Ecce hec q̄dē p cōuersiōe. // Porro quāta sublimitas in conversatione fuerit: nō est curiosis lingue volubilitate disserendū: sed euāgelice dignitatis cōprobādū eloquio. Johēs inq̄t habebat vestimentū de pilis camelozū: et zonā pelliceā circa lūbos eiq; esca aūt eiq; erat locusta. et mel silueste. Ecce q̄ mollib9 vestiūtur. in domib9 regū sūt. Rigida vestis et durissimus hyspiditatib9 contexta rigore squalifero corpus affligat patriarche: carnēq; tenerrimā imatura districtio discipline feritate macerat: teneros artus. et sacratiori spiritui superfusos continue quassat longitudo martirij. Cibo aūt eiq; qualis erat: Nō quetūtur phasides aures: nō per totā curritur regionē. vt patriarchalis stomachq; ipleatur: sed erat esca eiq; locusta et mel silueste. Celi rore pascitur: et asalis vilissimu saciatur edulio: nichilq; motū accepit iciunātis austeritas. Castigato ventre et diuturna macerātiōe distento. ignota fuit varietas ferauloz̄: nec introiuit in os eiq; quod gulam alluceret/sufficeret ventri/stomacho blādiretur. Helyas comedit carnes: et si quid aliud apponebatur. cū gratiarū actione percepit: nec aliquē legimq; ex illa veteri officina ad legis huq; aspirasse fastigiū. Vestis aspera. cibus tenuis. mens deuota: profecto perfectum consecrant patriarcham. // Dextus honor est nouitas in predicatione. Hic volo vt intendat intentio vestra: quia paulo subtilius ad audiendum. materie precipit magnitudo. Post peractū ade ad illius diluuij

vastationem solempnem: electa est iustorum infinita pluralitas. cū quibus deus facie ad faciem loquutus fuisse dinoscitur. Trāsfertur enoch: eligit noe. vocatur abrahā: ysaac diligitur: iacob deū facie ad faciem contēplatur. ioseph saluator mūdi vocatur: nec tamē in sermone dei ad illos. vel illorū ad homines fit aliqua mentio de regni celestis perpetua mansiōe. Moyses assumitur in ducem populo iudaicū: pharaoni in deum cōstituitur. facit deus per ipsum in egypto magnalia: mirabilia in terra cham. terribilia in mari rubro. Ascendit moyses in caliginem in qua erat deus: datur ei in mōte multiplex preceptorū auctoritas: loquitur cū deo quasi homo ad virum suum. nō est occultatū a moyse quod facit deus in occulto: & gloriosum nomē adonay. qđ omnibus fuerat obuelatū ei reuelatur: ꝑ in hijs ōnibus regni celestis memoria nec nominatur nec auditur. Astat aaron summus sacerdos potestis virge gestatius vnctus & deliburus celestiū sacrificiorū vnctione: succedit iosue. & ois illa iudaica multitudo: nec est vel vlla tenuis mētio regni celestis. Inuenit dñs dauid virū sanctū secūm cor suum: salomonē filiū eius sapiētia cumulat singulari: et oēm illū prophetalē chorū spūs sanctus ordinat. & infudit. & nichil de celesti regni gloria ꝓphetatur. Claudit helyas celum āne tribus et mēsibus sex. Heliseus etiā mortuus mortuū vite restituit: et ab hijs nec vel vlla scintilla beate māsionis elucet. Quid plura? A principio mundi vsq; ad iohannē vniuersitatis humane electionē reuolige: nec in sermōe vel opere illius sanctuarij potestis reperire dulcedinē. Veni ergo ad iohānem et audi vocem exultationis: vocē nouitatis. vocē letiae. verbū misericordie: seremonem gloriae: largitatē gratiae: qđ celauerat deus. taciterat āgelus: latuerat patriarchis. ꝓphete nescierūt. Penitentiā inquit agite: appropinquabit enī regnū celorū. Verbū penitentie dulce & glosū: verbū regni celorū/letū et adorandū. illi soli primo cōueniēs qui ꝑmus noui testamēti fundamēta posuit. Hec est vox de qua maxim9 ille cōtemplator celestium visionū in hec vba ꝑsequitur. Et vox ꝑma quā audiui sicut cythareodorū cytharizātiū in cytharis suis. A diebus ade vsq; ad iohānē organū nostrū versum est in vocē flentiū: qz peccatorū frequētia nec penitētie locus duplex erat deplorādi materia. Occidis: occidi iubetis: sabbato lignа colligis. lapidari iubetis: et ille cui ꝓprium est misereri semper & parcere/ nisi feire si nouit. Dederat ꝗppe eis ꝑcepta nō bō traditor ꝑceptorū: & iustificationes in qbus viuē nō possēt. Hoc ē qđ iustus mirat dicēs. Vbi sē mie tue ātiq; dñe? Iohes natus ostēdit medicamētū vulneri: ꝑco pniaz: imitati veniā. Hec ē ꝑma vox quā vox clamātis i deserto ꝓsonuit: & vox turturis audita ē i terra nrā. Extūc misit in os nostrum canticum nouum. carmen deo nostro: & resonat in ore nostro gratiarum actio et vox laudis: superexaltat misericordia

iudicium: peccatoribꝰ paratur. regnat pietas: iustitia dissimulatur. et miserendi nō ferendi queat occasionem misericors ⁊ miserator dñs. Cythanizant ergo i cytharis suis: qui voluptatis effluxionē. penitētie restrictione reuerberāt. et de pfunda peccatorꝝ voragine respirātes: pharaone submerso cantāt in vijs dñi. quꝫ magna est gloria dñi /// Septimus honor est. dignitas in baptismate. Singularis prorsus humilitas Verbū caro factū est. et in pfectum viri egredies. relicta hoīm vniuersitate. iohānem querit: iohānē desiderat: ad iohānem venit. Terribilis in consilijs dei sup filios hominū: portanꝫ oia verbo virtutis sue. purgationē peccatorꝝ faciens: venit a galylea in iordanē ad iohannem vt baptisaretur ab eo. Stupet iohānes ⁊ timore quatitur. ac patri archā infinitus horror insilut Ego inquit a te debeo baptizari: et tu venis ad me? Dicit ei saluator Sine modo: sic enī decet nos implere omnē iustitiam Acquescūt vtiqꝫ salutaribus monitis: ⁊ accingit se iohānes ad baptizandū. ad suscipiendū dñm regem angelorꝝ. Exuitur vestimētꝫ suis rex glorie: splendor luminis et figura substātie dei: iohānis manibus attractatur caro illa sumpta de virgine: candidioriqꝫ diruata materia nudatur in flumine felicis baptiste manibus infundenda. Descendūt āgeli. ⁊ celorꝝ agmia tō reuerētia curruūt ad creatorē: baptizātē et baptizatū numina dnantia arcūcan gunt. Infūdit aquā capiti creatoris creatura nobilior: et dei verticē mortalis dextera cōtrectat ⁊ contingit. Pauet cælū. stupet terra. iordanis aret videt: mutātur angeli dñm sabaoth inter manus baptizantis concludi. Quid est iohānes? Quē cherubin ⁊ seraphin vix audent aspicere: tu nudū tenere psumis? Hic est in quē angeli desiderant prospicere: cui sāctus. sctus sanctus sublimi melodia tum organo beate quitatis cōuentꝰ ingeminat qui solus inhabitat lucē inaccessibilem: dns virtutū. deꝰ scientiarū. miserordiarū pater: ⁊ tu nō metuis? Tibi datum est qđ omnibus negatū est baptizare eum qui baptizat oēs in spū sancto ⁊ igne: virginem virginiꝫ filiū. virginei manibꝰ irrigare. Totus obstupeo baptizantē. hoiemqꝫ deum reuereor: magistrū dignantem admiror: verecundiam: ⁊ hominem video violentia ipis celis inferre. Porro illud quale est. qꝫ in isto baptismate terminatur lex. finem accipit pphetia. ⁊ omnis illa sacrificiorꝝ multitudo propulsatur ⁊ pellitur? Hic incipit ⁊ stabilitur nove regenerationis purgatio pdurāda: et in vnam baptismatis formā legalium transeūte dispendia figuratum. Ad ablutionē enim aque et innouationē spiritꝰ. sepelitur hyrcorꝝ et vitulorꝝ sanguinolenta congeries: et peccatibus in deis relinquimus: illud tantum attendentes. Holocaustum et pro peccato non postulasti. /// Octauus honor est. prima reuelatio de trinitate. ⁊ creatione celi et terre vsqꝫ ad hunc locum nunqꝫ trinitas

manifeste hominibus appauit: sed
rerum ac uocū in uolucres inuoluta
fuit tāte claritatis eternitas Veni
q; creationem homis creatoz rerū
summa dignitate cōmendans: facia
mus inquit hominē ad ymaginem
et similitudinem nostram. Reuveren
dum reuera priuilegiū: nec vlli tra
ditum creature. Creatura illa subli
mioz numerositas angelozū. Et ele
mentozum omnium ordinatur vari
ata connexio: sed omnipotentis
presentia. tantum opus tanturnita
te alta prospectat. Vt vō venitur
ad hominē. et nobilis creatura crea
ri disponitur. accingit se trinitas ad
creandum: et consilium accipit sapi
entia. vt creature dignitas creatoꝛ
priuilegio clara esse monstret Nec
ibi tamen satis aperte diuine maies
tatis illuxere vocabula: cum ad an
gelos obsequentes quidem referāt
dominici sermois oraculum. Vel si
minus hoc cautum est: signa pluta
litatis absq; nominū differentia pre
dicatur. Abrahā tres vidit et vnū
adorauit: sed ibi scripture sacre reue
rentia. nūc nuptim/nunc separatim
claudit eloquiū: vt modo dominū/
modo viros placeat appellare. Iudei
tamen hic magnā texūt reprehensi
onis parabolā tres āgelos a domi
no missos asserētes: vnū ad natiui
tatem ysaac predicēdam: duos ad
subuertendū sodomā delegatos. Il
lum vero cū quo iustus loquitur di
cens: domine si inueni gratiā in ocu
lis tuis yphetali spiritu cognouisse
sompniant natiuitatis ysaac venis
se preconem Illum adorat abrahā
siant bersabee dauid regem: sociisq;
eius propter ipsius reuerentiam in
defessus assistit. Vnde q non nisi
duo in subuersione ciuitatum insi
delium numerantur: illo superiorei
am reuerso. qui natiuitatem ysa
ac fideli deuotione compleuerat.
Tres enim viri sacram vocari pre
sapiunt: sed vnus est qui promissi
onis inspecte manifestat archa
num. Hoc iudei q qui magis ele
gerunt iudaizare q̄ credere Sed vt
breuiter concludam9. omnis illa pa
triarcharum siue prophetarum soci
etas: nullam vel in sermonibus vel
in rebus de patre et filio et spiritu
sancto aperte legitur fecisse mentio
nem Veni ergo q intuere filium za
charie deum et hominem propriis
manibus cōtinentem: et vide quia
cēli aperiuntur ibi: q descendit spiri
tus sanct9 corporali specie. sicut co
lumba in xpistum: et vox patris au
dita est: hic est filius meus dilect9
Vides quia ad sacratissimorum no
minum nouitatem celorum palatia
reserantur: Pater auditur in voce:
filius baptizatur in flumine: spūs
sanctus demōstratur in columbe spe
cie Adest iohannes totius medius
trinitatis: glorioſumq; baptistam
signant induisse substantie aperta
vocabula: nomenq; trinitatis pri
oribus seculis obuelatum: absq; toti
us velaminis obūbratione reluxet.
Dīne quis est iste: q; innotuisti ei:
/// Non9 honor ē testimoniū veri
tatis. Audi quid de isto veritas tes
tetur. Cum audisset iohannes in
vinculis opera xpisti. misit ad eum

discipulos suos: et respōsū est eis: ea videt: et cetera: q euangelice veritatē copiosa psequitur narratio. Hec autē tibi autem nūcijs (ne forte in eorū presentia adulationē tribuere videretur) cepit ihūs dicere de iohanne. Quid existis in desertū videre? Arundinē vento agitatā? O misera testificatio recēptor. Quis ingressus est mundū? et mundū vel in aliquo nō cognouit? Quis est quē vana felicitas vel aduersitas turbida vel cuiuslibet pcī aura tenuior non inflexit? Ad extremū subinfertur q terrā exprobrat: trāseat celum: ipsum vertice angelice dignitatē attingat. Inter natos mulierū dicit dñs: nō surrexit maior iohe baptista. Quid vis āplius? De nullo dicī potuit dicit augustinus: qđ dictū est de iohe. Non opponas michi euāgelistā ceteros discipulis magis dilectū: non apostolorū principē omnibus apostolis antelatū. nō tres electionis ad celi tercij secreta trāslatū: nec apostolicus splēdor audeat occurrere precursori. q iam ōnes isti ad adolescētie metas expressērat. cū a veritate prelatū est. inter natos mulierū. Cōsidera mansiones regni et vniuersū ordinē humane generationis ārāuola. Solus quoq; iohānē tam veteris q nouī testamenti pribus videbis esse ppositū vel equatū: tamē super ōnia benedictus deus. // Decanus honor est assertio mātis ecclie. Texitur declamidis: vngentūq; pfusū in capite: extremā vestimenti fimbriā inūdanter perfudit. Illuc enim mater et magistra ōniū ecclesiarū ecclesia romana: cui dictum est. ego pro te rogaui. vt nō deficiat fides tua: in honore iohānis baptiste. post salutaris nomen cōsecrata ē. et signata. Dignū namq; erat. vt sententiam sponsi spōse sequeretur auctoritas: et singulare amicū eius illuc pueher et. vbi principatū ipsa cōscendit. Electio paulo dubio hec singularis est: in illa ipsa urbe iohem vēdicare primatū ecclesie. quā duo celi luminaria morte clarissima cōsecrarūt. Cui affigitur petrus: gladiatur paulus. et dignitas remanet pariformi. Purpuratur roma multitudine mēm: tota q; sublimitas bto refūditur patriarche. Iohānes vbiq; maior. in ōnibus singularis: mirabilis super oēs. Quis sic gloriose annūciatus est? Quis ita specialiter i vtero matris spiritu sācto legitur fuisse repletus? Quē legistis intra mūs vterū exultasse? Cuius natiuitatē vidistis celebrari in ecclesia dei? Quis sic herem cōcupiuit? Quis ita sublimiter legitur cōuersatus? Quis penitentiam et regnū celorū primus ostendit? Quis baptizauit regē glorie? Cui se primum trinitas reuelauit? Cui testiōniū tale phibuit veritas? Quē sic honorauit ecclia? Vide si non oia hec ita singulariē sint huic singularia: vt nullus mortaliū pdictis audeat ihiare. Fœsitā michi disponis opponē? q sic iste hēt ppria vt et ceteroz scōz cōmunia nō attingat. Audi q̄ Iohes priarcha: ymo priarchaū finis et caput Iohes pphetā. ymo plus q̄ prophetā: quem venientem nunciauit. Digito

demonstrauit Johes ãgelꝰ: ꝫ inꝰ ãgelos electꝰ est: saluatore attestãte q̃ dicit Ecce mitto ãgelũ meũ: q̃ pparabit viã ante faciẽ tuã Johãnes aplũs: ꝫ et apostolorꝫ pmꝰ et pnæps: q̃ pmꝰ fuit hõ missꝰ a deo Johẽs euãgelista: ꝫ et euãgelij pmus inasore predicãs euãgeliũ regni Johẽs virgo: pmo virginitatis ĩsigne specialiũ: pudicicie titulꝰ: castitatis exẽplũ Johẽs martir: sed mẽm lumẽ iter natiuitatẽ morteq̃ xpi gstãtissim forma martirij Pretereo qua vox clamãtis in deserto: quia preco verbi: quia iudicis precursor Illud quoq̃ relinquo quia vꝫ ad iohãnem lex et pphe: q̃ iohãnes ipse ẽ helyas: q̃ lucerna sit ardẽs et lucẽs: q̃ amicꝰ sit sponsi: spõse pparator Dilenão transeo q̃ sic nouẽ ordinibꝰ ãgelorꝫ insertꝰ ẽ: vt etiam ad seraphin apicẽ transferatur Verũ hoc laboriosi opis est: vt sensus nr̃i paupertas non suffragat Suffragant hec ad pñs: q̃ de iohãnis laude dicta sunt ad glã rẽp toris: q̃ est bñdictꝰ i secula Amẽ

In vigilia petri et pauli aplorꝫ

a

In sanctorꝫ vigilijs necesse est vigilare hoiem spiritalẽ: q̃ eorꝫ solẽpnitates celebrare desiderat in spiritu ⁊ veritate Alie enim carnalium: alie spiritualiũ vigilie Illi nitidiores cultꝰ/ ⁊ epulas precarant lautiores: et fortassis in ipsis vigilijs operantur opera tenebraꝝ: letãtur cum male fecerũt: ⁊ exultãt in rebꝰ pessimis Vos ãt nõ ita didicistis/ q̃ xp̃m secuti estis: q̃ oĩa reliq̃stis: q̃ vigilãti oculo vigiliarꝫ nomẽ attendere debetis ¶ Ad hoc enĩ vigilie pponũtur: vt eugilemus si in aliquo peco vel negligẽtia dormitamꝰ: ⁊ p occupemꝰ faciẽ seoꝝ in cõfessiõe Nõ sic filij huꝰ seculi nõ sic: q̃ potẽtes sũt ad bibẽdũ vinũ: ⁊ viri fortes ad miscẽdã ebrietatẽ: q̃ obdormierũt in flagicijs ⁊ facinorib9 suis Illud vos nõ lateat qr qui ebrij sũt/ uocte ebrij sũt: ⁊ q̃ dormiũt nocte dormiunt: ⁊ frustra sonat eis nomẽ vigiliarũ scarꝫ: cũ ipsi magis dormire studeãt q̃ vigilare Vos aũt non estis filij noctis neq; tenebraꝝ/ sed lucis ⁊ dici: vt nõ vos p occupent nataliĩ scoꝝ dies/ et iueniãt impatos ¶ Tria sũt igit̃ q̃ in scoꝝ festiuitatib9 vigilãter ꝙsiderare debem9: auxiliũ sci/ exẽplũ ei9/ confusionẽ nr̃am Auxilium ei9: qr potẽs in terra potẽtior ẽ in celis añ faciẽ dñi dei sui Si ei dũ adhuc viueret: miserꝰ est pcoꝝ et orauit pro eis: nũc tãto ãpli9 q̃to verius cognoscit miserias nr̃as: orat p nob̃ prẽm: qr beata illa pria cantatem ei9 nõ immutauit/ ꝫ augmentauit Neq; enĩ qr impassibilis factus est omnino incõpassibilis: sed nunc pcius induit sibi viscera mie: cũ ante mie fontẽ cõsistit Est ⁊ alia causa que magis vrget sanctos vt solliciti sint de nobis: quia iuxta apli vocem/ deus puidet pro nobis: ne sine nobis cõsumẽtur: sicut ait scus Hec expectant iusti: donec retribuas mi ¶ Debem9 eiã attẽdere exẽplum ei9: qr q̃diu in terra

visus est. et cum hominibus cōuer
satus est. non declinauit neq; ad dex
teram neq; ad sinistram ꝛ sed viam
regiā tenuit donec veniret ad eū qui
dixit ꝛ ego sum via veritas et vita
Intuemini humilitatem operū ei9
auctoritatem verboꝝ eius ꝛ et tunc
videbitis quō tam verbo q̄ exem
plo luxerit inter homines ꝛ qualia
nobis vestigia dereliquerit/ vt ambu
lemus per ea/ et in eis. Vere iuxta
ꝓphetam semita iusti recta est ꝛ rec
tus callis iusti ad ambulandū. Vz
et diligentiori intuitu cōfusionē nos
tram aspiciamus ꝛ quia homo ille si
milis nobis fuit passibilis ꝛ ex eode
luto format9 ex quo ⁊ nos. Quid
ergo est q̄ nō solum difficile sed im
possibile credim9 vt faciamus opera
que fecit ꝛ vt sequamur vestigia ei9 ꝛ
Confundamur fratres ⁊ cōtremisca
m9 ad vocem istā ꝛ si forte hec confu
sio adducat nobis gloriam ꝛ si forte
gratiā nobis generet timor iste. Ho
mines isti fuerūt qui p̄fuerūt nos ꝛ
qui tam mirabiliter p̄fuerunt per
vias vite ꝛ vt vix eos homines esse
credam9 Vix ergo in sanctoꝝ festiui
tatibus et gaudere ⁊ confundi debe
mus ꝛ gaudere/ quia patronos p̄mi
simus ꝛ confundi quia eos imitari nō
possum9. An semp gaudium nostrū
in hac valle lacrimarū/ lacrimarum
pane vendim debet ꝛ vt semp non so
lum extrema/ sed ⁊ p̄ma gaudia or
rupet luct9 ꝛ quia ⁊ si magna ē gau
dioꝝ materia ꝛ sed maxima est dolo
rum. Memor fui dei et delectatus
sum ꝛ et delectatus sum ꝛ sed statim subiūx
it. Defecit spiritus meus ꝛ turbatus
sum et non sum locutus. VIII Oz
si hec in vigilijs alicuiꝰ sancti cogita
re debemus ꝛ quid faciemus in solēp
nitate sanctoꝝ et sūmoꝝ apostolo
rum / petrum et paulum loquor ꝛ
Sufficeret vnius festiuitas ad infi
dendam exultationem vniuerse ter
re ꝛ ꝫ amboꝝ iuncta est ad cumulū
gaudioꝝ ꝛ vt quomodo in vita su
a dilexerunt se. ita et in morte non
sunt separati. Quid illis potentius
dum fuerunt in terris ꝛ quoꝝ alte
ri traduntur claues regni celoꝝ ꝛ
alteri magisterium gentium ꝛ alter
ananyam ⁊ saphiram occidit in ver
ba oris sui. alter donat quicquid do
nat in ps̄na xp̄isti. et cum infirma
tur tūc fortior est et potens ꝛ Oz po
tentiores sunt in celis ꝛ qui tam po
tentes fuerunt in terris. Et qui no
bis maiora relinquūt exemplaꝛ q̄
illi q̄ in fame ⁊ siti. in frigore ⁊ nu
ditate. et in omnibus illis que pau
lus enumerat iugiter afflicti sunt. ⁊
demum felici martirio regna celestia
cōscenderunt ꝛ Vere nobis tubor cō
fusionis sunt ꝛ quos vix audemus
aspicere/ ne dicam imitari Rogem9
ergo eos vt ipsi propitiū nobis red
dant autorem suum/ iudicem nostrū ꝛ
qui est deus bñdict9 in secula Amē.

Sermo in passione petri ⁊ pau
li apostoloꝝ.

Gloriosa nobis solempni
tas illuxit ꝛ quam preclā
ri martires / martirum
duces/ apostoloꝝ p̄in
cipes. morte clarissima celebrauit Isti

sunt petrus et paulus duo magna luminaria: quos deus in corpore ecclesie sue constituit. quasi geminum lumen oculorum. Hij michi traditi sunt in magistros et mediatores. quibus sequente me committere possim: quia quotas michi fecerunt vias vite. et mediantibus illis ad illum mediatorem ascendere potero. qui venit patificare in sanguine suo et que in celis sunt. et que in terris. Ille enim in utraque natura purissimus est: qui peccatum non fecit. nec inventus est dolus in ore eius. Quomodo autem ad illum audebo accedere. qui sum supra modum peccans peccatorum. qui peccavi super numerum arene maris: cum ille purior. ego impurior esse non possim? Verendum ne inidam in manus dei viventis. si illi approximquare vel inhetere presumpsero: que a me tanta differentia divisit. quantum distat inter bonum et malum. Propterea dedit michi deus hoies istos. qui homines essent. et peccores. et maximi peccatores: qui in seipsis discerent et de seipsis. qualiter alios misereri deberent. Magnos enim criminum rei magnis criminibus facile donabit veniam: et in qua mensura mensi estis. remetientur nobis. // Peccavit peccatum grande petrus. et fortassis quo grandius nullum est: et tam veloassime quam facillime veniam consecutus est. et sic ut nichil de singularitate sui primatus amitteret. Sed et paulus qui in ipsa viscera nascentis ecclesie. tam singulariter quam incomparabiliter grassatus est. ut ipsius filij dei vocem ad fidem adduatur: et tantis malis/tantis bonis repletus est: ut vas electionis fieret. ad portandum nomen eius coram gentibus et regibus/et filijs israel. Vas dignum et celestibus feralis repletum: de quo et sanus escam/et infirmus accipit medianam // Tales decebat humano generi pastores et doctores constitui: qui et dulces essent et potentes. et nichilominus sapientes. Dulces/ut me blande et miserum diter susciperent: potentes/ut fortiter protegerent: sapientes/ut ad viam et per viam ducerent que ducit ad ciuitatem // Quid petro dulcius/quam tam dulciter ad se omnes aduocat peccatores: sicut actus apostolici et epistolarum eius series attestatur? Quid illo potentius qui et terra obediuit cui mortuos reddidit. et mare sub pedibus eius se calcabile prebuit: qui symonem magum spiritu oris sui in aere attigit. qui claues regni celorum tam singulariter accepit. ut precedat sententia petri sententiam celi? Veniat quodcunque ligaueris super terram inquit. erit ligatum et in celis: et quodcunque solueris super terram erit solutum et in celis. Quid autem illo sapientius? qui non caro et sanguis. sed pater celestis veram sapientiam revelabat? Libentissime paulum sequar quem pre nimia dulcedine luget eos qui peccauerunt et non egerunt penitentiam? qui fortior est omni primatu et potestate: qui sapientia et mendullam sacrorum sensuum. non a primo vel secundo sed a tercio celo largiter asportauit // Hij sunt magistri nostri quos a magistro omnium vias vite

plenius didicerūt: et docent nos vsq; in hodiernū diem Quid ergo docuerunt vel docent apostoli sancti? Non piscatoriā artem vel cenofactoriā/vel quicquid huius mōi: non platonē legere. non aristotilis versuas inuersare: nō semper discere et nūq; ad veritatis scientiā peruenire Quid ergo? Docuerūt me viuere. Putas parua res sit / scire viuere? Magnū aliquid: ymo maximū est Non viuit qui superbia inflatur. q; luxuria sordidat: qui ceteris vitiis pestibus: qm̄ non est hoc viuere/sed vitā confundere: ⁊ appropinquare vsq; ad portas mortis. Bonā autē vitā ego puto. ⁊ mala pati et bona facere: ⁊ sic perseuerare vsq; ad mortem. Dicatur vulgo. quia qui bene pascit bene viuit: sed mentita est iniquitas sibi: quia non bene viuit nisi qui bonum facit. // Arbitror autem q; tu qui in congregatione es bene viuis: si viuis ordinabiliter. sociabiliter. et humiliter. Ordinabiliter tibi: sociabiliter proximo: humiliter deo Ordinabiliter: vt in omni conuersatione tua solliatus sis obseruare vias tuas. ⁊ in cōspectu dei. ⁊ in aspectu proximi: caues et tibi a peccato/illi a scandalo. Sociabiliter: vt studeas amari et amare. blandū te et affabilē exhibere: supportare non solū patiēter / sed ⁊ libēter infirmitates fratrū tuoz. tā moraū q; corporū. Humiliter: vt cū hec oia feceris. spiritū vanitatis fugeas exsufflare/ qui ex huiusmodi nasci solz: et quātumcūq; illū sensetis/negare omnino consensum. /

Dic et in patiendo malum quoniam tripler est: tripliciter prouidentiam te adhibere oportet. Est enim quod a te pateris: quod a proximo: quod a deo Primum est austeritate penitentie: ⁊ seamdum vexatio alienę malicie: tertium flagellum correptionis diuine. In eo quod pateris a te / debes teipsum voluntarie sacrificare: quod a proximo/patienter ferre: quod a deo/sine murmure et cū grātū actione sustinere. ¶ Nā sic multi filioz adam: qui errauerūt in solitudine in iaquoso. Errauerūt plane ⁊ errant a via veritatis: qui in solitudine superbie tendentes / scire alē vitā habere nō volūt. quoz singularitas associari non potest. Sed et in iaquoso: quia nullo lacrimarū ymbre compuncti. in terra sterili ⁊ arenti perpetua sicitate morantur. Propterea viā quietis habitaculi non inuenerunt: quia inueterati sūt in terra aliena: ⁊ inquinati sunt cū mortuis: deputati sunt cū hys qui in inferno sūt. Non ita erat solitarius ille: de quo sanctus iheremias ait. Bonū est viro cū portauerit iugum ab adolescentia sua: sedebit solitarius ⁊ tacebit: leuauit se super se. Illi errauerunt: sed iste sedebit. Semper enim illi errant corde. Iste enim non sedet sed sedebit solitarius: cū habuerit honorem singularitatis illius videlicet iudicarie potestatis insigne: quod sancti duplicia in terra sua possidebūt. cū letitia sempiterna erit eis Quare? Quia leuauit se sup se: id est cū adolescēs esset ⁊ etatis lubrice sentiret ardorē. scīē

induit ⁊ relinquens quod erat ⁊ assumens quod non erat. Leuauit inq̃t se super se ⁊ quia non respiat se. ℔ illum qui est super se. Decebit enim ⁊ tacebit etiam modo a strepitu diabolicarum suggestionum ⁊ a strepitu carnalium desideriorum ⁊ a strepitu mundi. Felix anima que liguas istas non audit. audeat licet ⁊ illa multum felicior si tamen aliqua ē ⁊ qui penitus non loquũtur. Hec est sapientia quam apostol9 loquitur inter perfectos. abscondita in misterio. quam nemo principum hui9 seculi cognouit. Ecce sic me apostoli viuere et condescendere docuerunt. Gracias tibi domine ihesu. quia abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ et reuelasti ea paruulis istis qui te secuti sunt ⁊ ⁊ reliquerũt omnia ꝓpter nomẽ tuũ.

Sermo de lãcione libri sapientie Hij sunt viri misericordie ⁊c

Merito frẽs apostol' scis attribuit mater ecclia ⁊ qđ in sapientie libris legitis. // Hij sunt viri mie ⁊c. Sunt enim hij plane viri misericordie ⁊ siue quia misericordiam consecuti/ siue quia misericordia pleni ⁊ seu quia misericorditer nobis a deo donati sunt. Et vide quam misericordiam consecuti sunt Paulum interroga de seipso ⁊ vel magis sponte confitentem auscultа. Qui fui blasphemus et persecutor ⁊ iniuriosꝰ ⁊ sed miã ꝓsecutus sũ Quis enim nõ audiuit quãta mala sanctis fecerit in ihrusalẽ? Nec in sola ihrusalem et iudea insaniа ferebatur ⁊ vt xpisti membra laniaret in terris. Veniꝫ hac furia vectus ibat ⁊ sed preuentus a gracia ē. Flat spirãs minarum et cedis i discipulos domini ⁊ ⁊ discipulus domini factus est ⁊ qui oñderetur quãta eum oporteret pro nomine ipsi9 pati. Flat diuum toto corpore vitus exalans ⁊ ⁊ subito in vas electionis mutatus est. vt iam ore illius eructuaret verbum bonum / verbum pium ⁊ diceret Domine quid me vis facere? Hec vtiq; est mutatio dexterе excelsi. Merito proinde loquebatur. Fidelis sermo ⁊ omni acceptione dignus ⁊ quia ihesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere ⁊ quorum primus ego sum. Hoc ergo apud beatum paulum fiduciae et consolationis accipite fratres ⁊ vt ad dominũ iam conuersos nõ nimis cruciet preteritorum conscientia delictorum ⁊ sed tantum humiliet vos sicut et ipsum Ego sum inquit minim9 apostolorũ ⁊ qui non sum dign9 vocari apostol9 ⁊ qz ꝓsecutus sum ecclam dei. Ita ⁊ nos humiliemur sub potẽti manu dei. vt fiduciam habeam9 quia et miam consecuti sum9. abluti sum9. sanctificati sumus ⁊ hoc quidẽ oib9 nobis ⁊ qm omẽs peccauim9 ⁊ egem9 glã dei. // Verũ apud beatũ petrũ aliud habeo quod apponam ⁊ eo carius quo rarꝰ ⁊ ⁊ quo singularꝰ eo sublimius. Nam paul9 peccauit. ℔ ignorãs fecit in incredulitate sua ⁊ petrus ãi cecidit aptos habebat oculos. Porro vbi habundauit delictũ ⁊

superhabundauit et gracia. Eorum siquidem qui peccant antequ deum nouerint: q̄ miserationes eius experti sint. q̄ portauerint iugum suaue et onus leue. priusq̄ deuotionis graciam et consolationem acceperint spiritus sancti? Eorum inquā copiosa redemptio est: et tales omnes nos fuimus. At eorū qui post conuersionem suam peccatis et viis implicantur. ingrati accepte gracie. et post missam manum ad aratrum retro respiciunt tepidi et carnales facti. at post agnitam viā retrocedunt: apostate manifesti? Eorum vtique perpaucos inuenies qui post hec redierant in gradum pristinum: sed magis in sordibus positi/sordescant adhuc. Super quos prophetа deplorat. Quomodo obscuratum est aurum? mutatus est color optimus? Et qui nutriebātur in croceis: amplexati sunt stercora. Nec tamen si quis huiusmodi est desperemus de eo: tantum vt resurgere velit cito. Quanto enī diutius permanebit: tantum euadet difficilius. Beatus vero qui tenebit et allidet parvulos babylonis ad petram: etenim si ceperint vix poterunt superari. Filioli hec dico vt non peccetis. Sed et si quis peccauerit? aduocatum habemus ad patrē. qui potest quod nos minime possumus: tantum qui credit non adiciat in malū vt profundius cadat. sed magis vt resurgat? confidens q̄ nec ei negabitur venia: sed tantum ex corde confiteatur peccata sua. Dic enim is de quo loquimur petrus post tam grauem lapsum: ad tantam rediit eminentiam sanctitatis. Egressus foras flevit amare In egressu confessionē oris: in amaro fletu compunctionem cordis intellige. Et attende q̄ tunc primum recordatus est verbi quod dixerat ihesus. Tunc primū cordi fuit verbum. quo predicta fuerat eius infirmitas: quādo euanuit presumpta temeritas. Ve tibi qui post lapsum fortiorē te nobis exhibes. Vt quid tam rigidus es in tuam ipsius perniciem? Inclinare potius vt melius erigaris: et ne prohibeas frangi qđ distortū est. vt possit melius solidari. Quid indignaris flere pauli gallo? Tibi potiq̄ indignare Pluuia volūtaria ait pē segregabit hereditati tue: et infirmata est. Bona infirmitas q̄ segregat hēditati: q̄ medicū nō repellit. Inducatur enī tāq̄ vas figuli in virga ferrea cōteret. Et hereditas infirmata est ait: tu vero perfecisti eā. /// Audistis certe quā misericordiā consecuti sunt apostoli nostri: vt iam nemo ex vobis super peccatis preteritis vltra q̄ necesse sit confundatur in cubili cōscientie sue compūctus. Quid enī? Forte peccasti in seculo. Numq̄d aplius paulo? Et si et ipse in religione? Numquid plus petro? Attamen illi toto in corde penitētiā agentes. nō mō salutē/ſ et sanctitatē sūt assecuti: eāq̄ et salutis misteriū et magisteriū adepti sunt sanctitatis. Et tu ergo fac similiter? quoniā ꝑter te scriptura loquitur viros illos esse misericordie: vtiq̄ ꝑter multū miam quā consequi meruerunt. / Potest

tamen et in hoc verbo cãam illud nõ inconuenienter accipi. viros miseri cordie fuisse aplõs. id ẽ plenos misericordia; seu viros misericordie. misericordit datos ecclie vniuerse. Nam9 ei q̃ viri isti nec sibi vixerunt nec sibi sũt mortui; sed ei q̃ p ipsis mortuus est; magis ãt nobis oĩb9 ꝑter illum Quantũ enĩ ꝓdest nobis eoꝝ iustitia; q̃n ipã quoq; sicut oĩa sũm ẽ/tm̃ ꝑfuere pcã; Pro nob fuit eorũ vita; eorũ doctrina; cãa q̃ more ipsa Eteni in quersatione ꝓtinetiã; in ꝑdicatiõe sapientiã; in passione sua patiẽtiã. nobis tradita postoli cõtulerũt Ex tum vs̃ hodie conferre nõ cessant mia pleni/qd ẽ scãꝝ fruct9 orationũ; q̃uis et in ipsa eoꝝ vita adhuc inueniat qd̃ãnitens; fiduciã scilicet quã nobis miraculoꝝ exhibitione prebuerunt Et quis enumeret q̃ multa nobis per eos beneficia quenerũt; Bene ergo de eis scriptura loquitur; q̃m hij sunt viri miseri cordie Et addit Quorum iustitie obliuionem non acceperunt. Vis vt nec tua accipiat obliuionem; A triplici cauc periculo; Et florebit in eternum ante dominũ Legis enim; quia tepid9 es incipiam te euomere de ore meo Legis; si auerterit se iustus a iustitia sua/q fecerit iniquitatem; omnium iustitiarum eius non recordabor Legis quibusdam dicendum in iudicio non noui vos; illis sine dubio qui receperunt mercedem suam. Ergo omnis iustitia tepida. omnis transitoria. omnis vendita; erit in obliuione coram deo. Sed non ita apostoloꝝ iustitie; q̃ ex eo satis apparet. quod sequitur // Cum semine eoꝝ permanet bona Manet enim in nobis vsq; hodie apostolorum vestigia. et eoꝝ religio; quia q̃ ex deo est nõ potest dissolui. Vestes israhelitici populi quadraginta annis in deserto perseuerauerũt integre; multo magis apostoloꝝ vestes super iumentum saluatoris apposite Cum semine inquit eoꝝ. Quod est semen; nisi qua scriptus adiungit hereditas sancta nepotes eorum; Idem profecto sunt et semen et nepotes Meministis credo(scientib9 enim legem loquor)meministis in quam legalis mandati; vt suscites superstes semen fratri defuncto sine semine Quis sine semine; Dingit laiter ait sum ego donec trãseam. Deoq; resurgens/vade inquit dic fratribus meis Ac si dicat. Fratres sunt; faciant quod fratres Ergo p euangelium ipsi nos genuerunt; nõ tamen sibi ex xpisto; qua per euangelium xpisti Hinc est q̃ moleste tulit paul9 quosdam eoꝝ dici a quib9 geniti fuerant per euangelium; indignans aduersus eosque dicebant. ego sum pauli. ego vero cephe. ego appollo; xpisti magis omnes fieri volens et dicit. Itaq; semen apostoloꝝ sumus per predicationem; sed per adoptiõem et hereditatem semen xpisti. et apostoloꝝ nepotes

Dñica quarta sermo de dauid q golia et de q̃nq; lapidibus

Audiuimus ex libro
regum goliam virū
procere stature. presu
mentem super multa
fortitudine et magnitudine cor
poris sui: & minantem aduer
sus phalangas israel: et prouo
cantem eos ad singulare certa
men. Audiuimus etiam suscita
tum a deo spiritum pueri iuuc
nis. vt indigne ferret virum spi
ritum et incircumcisum castris isra
el et dei summi agminibus ex
probrantem. Expectauimus pro
cedentem adolescentulum in fun
da & lapide aduersus monstruo
se magnitudinis hominem. lori
catum/discoq; protectū aut gale
a: ceteroq; terribilem multi tanto
rnatus. Vt qua in nobis crant
uiscera pietatis. non potuimus
non timere sic incunti conflictū.
non congaudere vincenti. Laudā
uimus magnanimitatē paruuli
q; comederet animā eius zelus
domus dei: & opprobria expro
brantiū ei / a se non ducerct alie
na: sed tanq; ad propriam mo
ueretur iniuriā: & doleret super
contritione ioseph. Dilatati sum9
tantam in adolescente fiduciam:
quāta non inueniretur in vniuer
so israhele. Collatam denicq; ce
litus victoriam. q diuina manifes
te pretractam virtute/tam leti sus
cipimus: q̄ solluti certamē spec
tauimus/armati fide paruuli. &
gloriantis propria in virtute q̄
gantis. Iam si spiritalem sēm
apostoli testimonium legem esse
non ignoramus. et scriptam es
se propter nos. non solum exte
rioris superficiei oblectandos af
fectus. sed interiorum quoq; sen
suum gustu/tanq̄ medulla tutia
sanandos: considerandū nobis
est quisnā videatur ille golyas
qui populo dei iā tepromissois
terrā ingressio iāq; multis ex hos
tibus triūphanti. solo exprobra
re presumit: elatus et inflatus
spiritu carnis sue. Credo enī nō
incongrue in superbo homine su
perbie viciū designari. Ipsum
namq; est peccatum maximum.
quod populo magis insultat: &
insurgit specialiter aduersus eos
qui cetera iam videantur vicisse
peccata. Hinc est q̄ prouocat
ad singulare certamen: tanq̄
ceteris iam subactis. Nam & phi
listei illo in tepore timebant om
nino aduersus israhel inire con
flictū: nisi q̄ de golya enormis
magnitudinis viro. eorum fidu
cia tota pendebat. Vnde cui hu
iusmodi animā superbia tepte
quā sibi subiugauit inuidia. seu te
piditas ea que solet deo vomitū
prouocare: aut pigricia q̄ facit ve
horum stertoribus lapidetur. Vn
de inquā ei superbia. vnde exta
lentia oculorū: aut adeo cetera vi
cia dominantur. vt dijudicari se
ab vniuersis tanq̄ mala sibi cō
scia arbitretur. Quis denicq; nisi
manu fortis/qui cetera sibi iā po
tūi virtute vicio subiugauit: ad
usū neq̄ssimū supbie viciū dimi
natur9 accedat: Procedat quod

manu fortis: quoniam non est vin
cere tantum hostem nisi in manu
forti. Armetur ipse contra golyam
Et qua virtute vicerit et leonem.
videat sane vtrum saulis ei possint
arma prodesse: vtrum seculari sapi
entia et philosophias traditionib9
seu etiam diuinarum scripturarum/quam nimirum occidentē
lām vocat apostol9: videat inquā
vtrum hijs armis possit debellare
superbiam: vtrum hac vita appre
hendere possit vt onerare sese q̄ ro
borari sentiens huiusmodi arma ac
impedimenta proiciat. iactans om
nino cogitatum suum in domino:
et de propria desperans industria
sola fide armatus non reputet ga
lye proceritatem: ne forte magni
tudinis eius mole prematur: sed
potius psallat spiritu/psallat et mē
te. dominus inquiens defensor vite
mee. et cetera. Nam et petrus de
nec ventorum violentiam/ maris
profundum/ imperijs pondus con
siderauit: in verbo domini iactans
semetipsum nec perire potuit nec ti
mere. At vbi vidit ventum validū
venientem timuit: ipsoq; timore
protinus mergi cepit. /// Simile
eciam aliquid nunc adlethe nostra
rex saul suadere temptat. Non po
tes inquiens resistere philisteo ish:
nec pugnare aduersus eum quoni
am puer es: hic autem vir bellator
ab adolescentia. Verumptamen
non acquiescit ille tale aliqd medi
tari: ꝛ̄ p̄sumēs de virtute ei9. cui9
auxilio priora ia certamina via ꝛ̄:
accedit intrepid9 Colligit q̄ abiecte
armis saulis quiq; lapides de tor
rente: quos nimirū ai leuia queq;
tollerent leuigare torrētes potuit: sed
nō etiā tollere secū Torrētes quippe
quem vtinā pterāseat nrā aīa. secuiū
p̄sens est teste scriptura: qm̄ generā
tio aducnit. et generatio p̄terit. tm̄
tumēs vnda vndā impellens Quia
igitur omnis caro fenū/et oīs gloria
eius tanq̄ flos feni: huiusmodi le
uia facile secū trahit torrētes inimicos:
verbū aūt dñi nullis fluctib9 cedēs.
manet in eternū /// Arbitror pin
de nō incōgrue quiq; lapidib9 istis.
quinq; partitū intelligi verbū: q̄mi
nationis/ p̄mussionis/ dilectionis/ imi
tationis et orationis. Horū quippe
verborū late patēs copia/ i diuinis
reperitur sepe scripturarum: et forte
ipsa sūt verba q̄ meminit paul9 ma
lens quinq; verba loqui in sensu. q̄m
de cēmilia in lingua Preterit enī si
gura hui9 mūdi Et iuxta aliud te
stimoniū: et mūd9 trāsit et concupis
centia eius. Hec aūt verba trāseun
te mūdo nōmodo manēt: verūctiā
leuigantur magis: dū pertrāseunti
bus plurimis multiplex est scientia.
Nam vero collectos lapides/ contra
superbie spiritū dimicatur9 dauid. in
vase memorie sue reponat: q̄si dicās
q̄ta cōminetur nobis de9. q̄ta pro
mittat. q̄tam nobis exhibeat cari
tatem: et q̄ multa nobis sanctita
tis exēpla ꝓponat: quemadmodū
deniq; orationū nobis vndiq; com
mendat instantiam. Hos inquam
lapides secū tollat. q̄si q; superbie vici
um debellare festinat: vt quocēo ve
nenatū audet erigere caput. q̄libet

ex hijs lapidibꝫ manu cogitationis eius primus occurrat: percussus in fronte golyas deiiciatur opertus cōfusione. In quo sane conflictu/ fuga quoq; necessaria est. Longanimitatis formam habens: quam huic maxime certamini nulla ratione deesse necesse est /// Quociens ergo vanitatē cogitatio mentem pulsat: si ex intimo cordis affectu diuinas expauescere coperis cōminationes. seu promissiones eius desiderare: non sustinet golyas vtrusq; lapidis ictum: ꝫ deprimitur illico tumor omnis. Et si venerat in mentem delectio illa tam ineffabilis quam tibi deus maiestatis exhibuit: an nō illico inardescens ad caritatem proximi abhominari incipis et abicere vanitatē? Die exempla sanctorum si diligenti tibi cōsideratione propones: erit sine dubio ad deprimendā elationem cogitatio ista pernutilis. Jam vero si forte insurgente subita elatione. nichil ex hijs que p̄dixim⁹ apprehēdere quiuerit manus tua: toto feruore ad cā conuertere que sola destruat orationem: Et continuo quē eleuatum videras et exaltatū sicut cedros libani. subuersum/ impius iā nō erit /// Dz q̄as forte sequēadmodū suo ipsi⁹ gladio. golie possis abscidē caput: id enī tāto incūdius quāto molestius hosti. Dico breuiter qm̄ exptis loquor. et q̄ facile capiat q; sine mora aduertāt: qđ in semetipsis crebro sentiūt accidere. Quocies puocāte te vanitate ad recordationem diuine cōmunitatis seu promissionis. aut ceteroꝝ que supra diximꝰ cōfūdi expers et erubescere: deiectus est q̄dem golyas: sed forsitan adhuc viuit. Nec de ictu quoq; propius ne forte resurgat: et stans super eum mucrone propriō caput eius abscide: de ipsa que te appetit vanitate perimens vanitatē. Elata siquidem cogitatione pulsatus si ex ipsa materiam et occasionē sumas humilitatis. q̄ nimirum humilius deinceps et abiectius/ tāq̄ de superbo homine sentias de teipso: golyā gladio prememisti.

Dominica septima. Sermo primus de euāgelica lectione vbi turba triduo sustinens dominum septē panibus refitur.

Ossem⁹ forte turbā: q̄a iam triduo sustinēt me: nec habent qđ māducēt. Euāgelistā frēs ob hoc scriptū ē vt legatur: nec ob aliud legit̄ q̄ vt cōmodabilem cōsolationē vl̄ desolationē exinde capiam⁹. Est enī secularib⁹ cōsolatio vana/ de terrenaꝝ affluētia rerū: vana nichiloin⁹ de earū penuria desolatio. At euāgelicū speculū veritatis. nemi blādit̄ nullū seducit: tale se i eo q̄ reperiet q̄lis fuerit: vt nec ibi timor trepidet vbi nō est timor: nec letet cū malefecerit. Dz q̄d dicat scriptura? Di q̄s auditor ē vbi q; nō factor: hic q̄pabit̄ viro cōsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo: cōsideranti enī se q; abijt: q; statim oblitꝰ ē q̄l fuerit. Nos aūt frēs nō sic obsecro nos sic: sed consideremus nosmetipōs in ea quam audiuim⁹ sacri euangelij lectione: ut profiaam⁹ ex ea: et corrigamus sedm eam si qua in nobis

deprehendimus corrigenda. Propter
hoc enī optat pphīa dirigi vias su
as ad custodiēdas iustificationes do
mini: tūc inquiēs non confūdar. cū
perspexero in oībus mandatis tuis
b Et ego quidē non cōfundor: ꝓ glo
rioe pro vobis fratres mei: quoniā
saluatorē in deserto secuti. existis ad
eū extra castra. Sed vereor ne quis
forte in triduana expectatiōe pusilla
nimis inueniatur: et in egiptū secu
li huius nequā vel etiā cū corpore re
uertatur. Merito punde damat di
uina scriptura et dicit. Expecta dīz
viriliter age: et cōfortetur cor tuū:
et sustine dominū. Sed q̄ diu necesse
est sustinere? Proēsus donec mise
reatur tui. Queris quando miserea
tur? /// Misereor inquit super tur
bam: quia iam triduo sustinent me
Viam enim trium dierū necesse est
eas in solitudine. si gratū deo volu
eris offerre sacrificiū: et triduo susti
neas saluatorē. si miraculi panibus
desideras sanari. /// Prima est dies
timoris: dies inquā declarans et il
luians tenebras tuas/interiores sci
licet: et horrendū gehēne supplicū
demonstrans. in quo sunt tenebre
exteriores. Huiusmodi siquidē cogi
tatio sicut ipsi nostis: nostre solet ex
ercere primordia conuersiōis/ Se
cūda ē pietatis: qua respiram9 in lu
cem misericordiē dei. /// Tercia est
rationis in qua veritas inotescit: ut
tanq̄ ex debito quodā nature. sine a
lia consideratione. creatori subiecta
sit creatura: seruus seruiat redempto
ri /// Exhinc iam iubemur discum
bere. vt caritas ordinetur in nobis:
exhinc aperit dominus manū suā:
et implet omne animal benedictiōe
Verū quoniā apostolus dicit. sante
homines discumbere. quoz nos li
cet ad confusionē nostrā habetis vi
carios qualescūq̄: discumbere vos
āmonemus fratres carissimi: vt re
fecti pane benedictiōis/subsistere pos
sitis in via. ne forte misera necessita
te cōpulsi/desecētis et vos in egyp
tum: et incipiant vos illudere q̄ nec
vobiscū in deserto secuti sunt salua
torem. Misereri sane et ipsi qui non
exiere cū exeuntibus: sed plane mi
serabiliores oībus hoibus: qui pro
fecti quidē cū alijs. sed non cū alijs
sunt refecti. / Porro si qui fuere qui
discūbentibus alijs post dumeta vel
diuersoria quis abscōditi latuere:
hoies hmōi ieiunos vacuos q̄ remā
sisse quis nesciat? Dic eos nichilo
min9 qui leuitate et curiositate due
ti aīcūq̄ vagantes minime refe
cerunt: aut qui sederūt quidem sed
non in ordine nec in numero cetera
tum. /// Hortamur quidē caritatē
vestrā. et pastorali sollicitudine am
monemus: ne quis ex vobis inueniā
tur āgulos amare. sectari latebras.
q̄rere diuerticula: qm̄ q̄ male agit
odit lucē: et non venit ad lucē vt ar
guātur opera eius. Sed nec inueni
antur in vobis qui aīcūq̄ frēatur om
ni vento doctrine: instabiles et inq̄e
ti: nichil in se solidatis/nichil graui
tatis habentes: tanq̄ pulvis quē
proiicit ventus a facie terre. Nam
de hijs q̄d dicā: quoz man9 q̄ oēs
et man9 oīz q̄ ipōs? Hij sūt q̄ sepant
semetipōs. aīales spm̄ n̄ habentes

quoniã nemo in spũ loquens dicit anathema ihesu Pequissima plane et perniciosissima pestis: qñ vniuersos vnius obstinatio turbat: et sicut oibus discordie fomes/materia scãdalorũ Deniq; pphetã audi: qui de vinea dñi loquẽs. singularis ingẽtis fetus depastus est eam Pro hmõi rogo et obsecro vos fratres mei/fugite simulationẽ oẽm et ãgulos p prie voluntatis: fugite inquietudinem ẽt spiritũ leuitatis: fugite obstinationẽ et nequissimũ viaũ singularitatis: nisi forte qđ absit fraudari vultis aĩmas vestras panis edulio bñdicti // Jam vero ne lõgius protraham vos: septem panes quibus refici amini isti sunt // Primus panis verbum dei: in quo vita hominis est. sicut ipe testatur // Secũdus panis obediẽtia est: quoniã meus cibus est inquit vt faciã voluntatem eius q̃ misit me // Tertius panis est meditatio sancta: de qua scriptum est. Cogitatio scã cõseruabit te Et eque alio in loco nominari videtur panis vite et intellectus // Quartus panis cõtritũ lacrime // Quintus vero labor penitentie/ Nec mireberis q̃ laborem aut lacrimas panem dixerim: nisi forte excidit tibi quod in pphetia legisti. Cibabis nos pane lacrimarũ. Et item in alio psalmo. Labores mãuũ tuarum quia mãducabis: beatus es et bene tibi erit // Sextus panis ẽ noũa vnanimitas sociales: panis ex diuersis granis et fetus: fermentatus vtiq; sapiẽtia dei. // Porro septimus panis est eukaristia: qm̃ inquit panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita.

Sermo secundus de septem miserijs

Miseriarum dñi in eternũ cãtabo Ut quid enim michi insipiẽs nescio que cogitatio de penitentie huius onere murmurat: vt aggrauet illud sup eternitatem meã? Aliud onus sentio: suauis quidem: ẽt vtiq; multo maius Dic enim onerat me miserationibus suis dei: sic concludit/sic obruit bñficijs suis: vt onus aliud sentire nõ possim Quid enim retribuam dño: pro oibus q̃ retribuit michi? Tanta tribuit et tanta retribuit: et tu michi de alio onere loqueris? Defiat spũs meus prorsus defiat in tanta beneficiorũ consideratione Et licet dignas nõ sufficiam gratias agere: sed ingratitudinem prorsus odit anima mea Peremptoria siqdem res est ingratitudo: hostis gratie: inimica salutis Dico ego vobis: quoniã pro meo sapere nichil ita displicet deo pcertim in filijs gratie. in hominibus conuersionis: quemadmodũ ingratitudo Vias enim obstruit gratie: et vbi fuerit illa. iam grã accessum nõ inuenit: locum non habet Hinc michi fratres tristicia magna. et dolor continuus est mihi meo: q̃ non nullos tam pronos ad leuitatem ad risum et ad scurrilia verba tam faciles video: vt pertimescam valde ne forte plus q̃ expediat diuine mie sint immemores: et ingrati

tã multę bñficijs suis. aliqñ deseratur a gracia quam nõ ut grãm veneremur. Nam de eo quid dicam. qui murmure et impacientia/ obstinato perdurat animo? aut quem penitet adhesisse deo. Et contra morẽ et contra rõnem bonũ factũ pnia comitatur? qui sine dubio miserationib9 dei nõ modo graciam ꝫ cõtumeliam reddit? Omnino enĩ quantum in se est. parũ honorat eũ a quo vocatus est. quisquis ei seruit in tristicia ꝙ trã voze? si tamẽ seruire ei quis potest in ea tristicia que sẽm carnem est. ꝙ morẽ operatur. Putas ergo qz maioꝛ illi debetur gracia? ꝙ nõ magę eam qđ videtur habere/ auferatur ab eo? Nõne enĩ iure perditum te putatur? qđ ingrato donatũ ẽ? Aue dedisse non penitet? qđ perisse videtur? Oportet ĩnde gracioſum esse hominẽ et deuotum? qui perceptę gracie munera/ non modo manere sibi desiderat? ꝫ Et multiplicari Nemo sane est qui non facile si qñt nõ inueniat/ vnde plurimũ sit obnoxius deo? quoniã nõ est qui se abscõdat a calore eius. Sed nos maxie quos segregauit sibi et assũpsit ad seruiendum sibi soli? si iuxta aplm̃ non accepimus spiritum huius mũdi sed spiritum qui ex deo est. vt sciamus que a deo donata sunt nob? omnino plurima inueniemus. vnde continuas ei gracias agere debeamus. Quis enim in nobis est qui non confiteri possit? quoniam misericordia tua magna est super me? Itaq; de tanta multitudine miserationum domini/ vobis aliquas proponere velim? vt qui sapiens est. occasione accepta sapientioꝛ fiat.

// Septem ergo in me video misericordias domini? quas et vos ipsi facile inuenietis in vobis. //

Prima est? qz a multis peccatis adhuc in seculo positum custodiuit. Prima inquã non inter oẽs quas michi ĩpendit? sed prima inter has septem. Quis enim nõ videat qz sicut in multis cẽdi. sic ꝙ in alia potuerim cẽdisse pcã? nisi oĩpotẽtis pietas cõsensisset? Fateoꝛ ꝙ fateboꝛ? nisi qz dominꝰ adiuuit me. paulominus cẽdisset in omnem pcem anima mea. Et hec quanta dignatio pietatę. qz ingtũ ꝙ peruipẽdentẽ sic gracia ꝓsequebat? qz in multis ꝓtrarium et contempnentem/ nichilominꝰ ab alijs benignissime ptegebat

// Ac secunda miseratio tua super me dñe. quonam poterit explicari sermone? qz benigna qz liberalis. qz gratuita fuerit? Ego peccabam? et tu dissimulabas. Non cõtinebam a sceleꝛb9? et tu a verberib9 abstinebas. Prolongabam ego multo tẽpoze iniquitatẽ meam? Et tu domie pietatem tuam. Sed quid pdeſſz expectatio? nisi sequereꝛ penitudo? Cumulus esset cõfusionis? dicente dño. Hec fecisti et tacui // Tertia proiñ miseratio fuit qz viuificauit coꝛ meũ Et imutauit? vt amara fierent que male dulcia prius erant? qui letabar cũ malefacere et exultabam in rebus pessimis. ĩmo peream de mũ recogitate ei annos meos in amaritudine anime mee. Et nũc domine cõmouisti terram coꝛdis mei

et conturbasti eam: sana contritiones eius quia cōmota est./ Multi enī penitentia ducti sūt sed īfructuosa: quoniā penitentia eoz reprobata est: sicut et prior culpa. Itaq; et hec miseratio quarta fuit. q penitētem misericorditer suscepisti: vt in eoz numero inueniret: de quibus psalmista. beati inquit quoz remisse sunt iniquitates./ Sequitur misericordia q̄nta. per quā michi cōtinendi prestitisti virtutē: ne tradūm paterer et esset nouissimus error peior priore. Omnino enī manifestum tue est domine deus: non humane vtutis. susceptū semel peccati iugū a ceruicibus excutere: quoniā ōnis qui facit peccatū seruus est peccati: nec est liberari nisi in manu fortis/ Jam vero postq̄m hijs quinq; misserationibus a malo liberatus: vt si at quod scriptū est. declina a malo et fac bonū: in duabus alijs bona largitus. Hec due sunt gratia promerendi. qua videlicet munus bone cōuersationis indulgens: et spes obtinendi. qua donas homini indigno q̄ peccatori de tua totiens experta bonitate. vsq; ad celestia speranda presumere

Sermo tertius de fragmentis septem misericordiaz;

Scitis quid fecerim: septem vobis hodie misericordias proponendo: Septē vtiq; panes distribui. Nā si facte sunt michi lacrime mee panes die ac nocte: quātomagis diuine miserationes: Multo enī dulciq̄ iste sapiūt: reficiūt multo melius: ampliusq; confirmant cor hominis. Verum multa nobis ni fallor ex hijs panibus hodie cecidere fragmenta. Nam et egomet sentiebam inter frangendū multas cadere micas: atq; inter digitos properantis elabi. Verum ipsi si collegeritis aliqua: vos videritis. Ego si nondū fastiditis. nostra que michi collegeram sine inuidia cōmunicabo: ne forte incurram maledictionē abscondentis frumenta in populis

Primus itaq; panis si bene memini / conseruatio gratie fuit: qua me licet indignum / a multis peccatis adhuc in seculo positum custodiut. Huius ergo tria teneo fragmēta: habentia presens magnū delectamentum saporis. et almoniā vite. Tribus siquidē modis a peccatis me memini conseruatū: occasionis subtractione: resistendi data virtute: affectionis sanitate. Multa enī in peccata facile cecidissem. si data esset occasio: sed dei miseratione nōme talis opportunitas apprehendit. In multa quoq; paulominus cecidissem: grauiter impulsus violentia temptationis: sed virtutem dedit dominus ex virtutum. vt sub me esset appetitus meus: et ei quam sentiebam concupiscentie minime consentirem. Sed a quibusdam tamlonge me fecit miseratio tua domine. vt penitus abhominarer eas: et ne vlla quidem earum me temptatio molestaret

Secundus quoq; panis fuit expectatio/ qua tardabat vltionem: qua indulgentiam cogitabat. Et huius ergo panis

tria fragmenta accipite: cogitãtes longanimitatem quam exhibuit: electionem p̃destinationis sue: quã impleri voluit: & caritatẽ nimiam qua nos dilexit. Propt̃ hoc enim expectans expectauit me dñs et nã intendit michi: & oculos suos auertit a peccatis meis: quasi nolẽs aduertere ꝙtum delinquerẽ. Propter hoc ĩquam dissimulabat vt cõmẽdaret pacientiam suam: vt impleret electionem suam: vt cõfirmaret caritatẽ suam. /// De tertio quoq; pane eius scilicet museiordie qua conuertit nos ad penitentiã: tria nontam fragmẽta ꝙ frusta vobis appono. Tunc cni vt bene memini confussit cor meũ: expãtans illud vt adverteret suorum vulnera peccatorũ et vulnerum sentiret dolorem. Etiã et terruit deducẽs ad portas infer: et preparata iniquis supplicia monstrãs. Et vt nichil iam noxie remaneret delectationis: melioremẽ michi consolationem inspirans: spem indulgentie dedit. In hijs rebus ego conuersus sum: credo ꝙ et vos ipsi. /// Jam vero quartus panis est indulgentia. Obsecro vos diligenter colligite fragmenta ne pereant. Dulcia enim salubria valde, et dulciora super mel et fauum. Dicenim ex toto indulsit. & tam liberaliter omnem donauit iniuriam: vt iam non dampnet vlascendo: nec confundat improperando: nec manus diligat imputando. Dũ enim aliqui sic donantes iniuriam vt nã vlascantur: sepe tamen improperant. Dunt & alij qui silent licet. manet tamen alta mente repositũ. et rancorem tenent in animo: quantum vtraq; neutra plena indulgentia est. Longe ab hijs hominib9 benignissima diuinitatis natura liberaliter agit: ignosat plenarie: ita vt propter fiduciã peccatorũ sed penitentium/vbi habũdauit delictum. saleat et gracia superhabũdare. Testis est paul9 gentiũ doctor. Testis est matheus de theloneo electus in apostolum: cui etiam noui testamẽti primũ scriptorem esse donatũ est. Testis et petrus: cui post trinã negationem. totius ecclesie pastoralis cura cõmissa est. Testis denicq; etiam famosissima illa peccatrix: cui ĩ ipso cõuersionis initio tanta multitudo dilectionis concessa est: tanta postmodum indulta gracia familiaritatis. Quis accusauit mariam: et pro se eam oportuit respondere: Di pharizeo murmurat. si martha conqueritur. si scãdalizantur apostoli: maria tacet/xpristus excusat/etiam & laudat tacentem. Denicq illud quante prerogatiue quante excellentie fuit: ꝙ resurgentem a mortuis prima videre. tangere prima meruit: Dz iam transeam9 ad alia. Bonum est quidem nos hic esse vbi datur fiducia peccatoribus sed oportet etiam cetera non tacere. /// Itaq; ĩ cõtinẽtia ipsa que est panis quintus tria nichilomin9 inuenio: vnde merito clamare possim: quia fecit michi magna q̃ potẽs est. Foete paruum aliquid reputatis. cõtinentiã vã: & ego nõ ita. Dao ecce quos habeat oppugnatores: ꝛ

quante illam necesse est esse virtutē vt possit. ¶ Primus siquidem continentie noste hostis: caro est aduersus spiritum conspiscens. Ex domesticus hostis: q̄ periculosa luta: q̄ intestinum bellum. Hostem hunc crudelissimum nec fugere possumus o anima nec fugare: oramus ferre illum necesse est. quoniam alligatus est nobis: nam quod periculosius est ⁊ miserabilius. hostem nostrum ipsi cogimur sustentare: premere eum non licet. Videre ergo q̄ solliate te custodire necesse sit ab ea. que dormit in sinu tuo? // Verumptamen non est hic solus aduersarius michi: alium adhuc habeo qui circumuenit et obsedit me vndiq; et si ignoratis. hostis iste est p̄sens seculum nequā Conclusit inimicus vias meas: et per quinq; portas quinq; videlicet corporis sensus. iaculis suis vulnerat me: et mors intrat per fenestras meas // Suffiere nimis potrāt isti duo: sed heu me ecce video ventum validum venientem ab aquilone: a quo pandetur omne malum. Et nūc quid superest aliud? Domine salua nos: perimus. Ecce enim malleus vniuerse terre. Ecce serpes callidice cunctis animantib9. Ecce inimicus ille quem nec videre possum: q̄to minus cauere? Nec enī est colluctatio seruare volentib9 continentiam. continētiam autem dico non a sola luxuria. sed a cet̄is quo q; fiant necesse est vicijs ⁊ peccatis non aduers9 carnem ⁊ sanguinem tantum: sed aduersus principes et potestates. aduersus mūdi rectores tenebrarum harum: contra spiritualia nequitie in celestibus Et quis est qui iacula eorum ignea possit extinguere? Parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittent in obscuro rectos corde Sed et nauerunt vt absconderent laqueos: et dixerunt Quis videbit eos? Nunc quidem aperte ⁊ violenter: nunc occulte ⁊ fraudulenter: semper autem malicose et crudeliter impugnāt et persequuntur nos. Et ad hec toleranda ne dicam superanda/quis p doceus? Credo iam vobis aliquatinus innotescit continentie difficultas: vt iuxta apostolum sciatq; que a deo donata sunt vobis. Omnino enim in domino speramus hanc virtutem: et ipse ad nichilum deducet tribulantes nos. Ipse est qui nō modo carnem nostram cū concupiscentijs suis. sed et presens seculū nequam cum curiositatibus suis et vanitatibus suis: etiam q ipsum cum temptationibus suis contemnat sathanam sub pedibus nostris. Numquid non merito dixeram inueniendum in continentia? vnde clamare q3 sciat michi magna qui potens est // Iam vero sexti panis fragmēta accipite Est āt panis iste grā premedi bona sempiterne vite Quā gram in trib9 maxime cōstare arbitror: in odio p̄tor̄ malor̄. et cōceptu p̄ntiū bonor̄. et desiderio futuror̄ /// Deptim9 q3 panis ē spes obtinēdi: cui9 nichilo min9 tenco fragmēta tua: et cor sapor dulce admodū guttui meo Tria inquam sunt que sic vocant et

confirmāt cor meum: vt nulla me penuria meritorum. nulla consideratio propric humilitatis. nulla estimatio celestis beatitudinis. ab altitudine spei ducere possit in ea firmiter radicatum. Desideratis ea ante semanda sunt propter eum qui dixit: mel inueniſti comede q̄ suffiat tibi q̄: Die completur hodie quod de seipsa sapientia prophetauit. Et nunc idipsum video: quoniam qui edunt me ait adhuc esurient. Proinde non vos protraham vltra: sed nec fraudabo esuriem: quoniamquidem sic paratos video. ac si necdum sumpserutis quicq̄. Tria considero in quibus tota spes mea consistit: caritatem adoptionis. veritatem promissionis. potestatem redditionis. Exarmuret iam quantum voluerit insipiens cogitatio mea dicens. Quis enim es tu. aut quanta est illa gloria: quibus te meritis hanc obtinere speras? Et ego fiducialiter respondebo. Deo cui credidi et certus sum. quia in caritate nimia adoptauit me: quia verax in promissione: quia potens in exhibitione: licet enim ei facere quod voluerit. Hic est funiculus triplex qui difficile rumpitur: quem nobis a patria nostra in hunc carcerem vsq; dimissum firmiter obsecro teneam9: vt ipse nos subleuet. ipse nos trahat. et protrahat vsq; ad conspectum gloriæ magni dei: qui est benedictus in secula.

Decimo primus In natali sancti victoris.

Victoris vita et glā specialis: non tam ad gloriam q̄ ad virtutem prouocat omēs qui recto fūt corde. Non recti plane sed peruersi est animi: ante querere gloriam q̄ exercere virtutem: et velle coronari qui legitime non certauerit. Vanū est vobis inquit ante lucem surgere Ita est. Frustra ad celsitudinem nititur gloriæ: qui prius nō claruit virtute. Frustra fatue virgines sponsa obuiam surgunt. quarum lāpades extinguūtur: et ideo fatue quia vanis glorientur lampadibus: virtutis oleum nō habentes. Absit michi gloriari: nisi in gloria illorum/ quibus propheta cōgratulās ait. Domine i lumine vultꝰ tui ābulabūt: q̄ in noīe tuo exultabūt tota die: et in iustitia tua exaltabūtur. Et iſert Am glā vtutꝫ cor tu es Pulchre nō cor: sed virtutis cor glā gmentatur Que ei sine vtute est gloria. pfecto idebita venit: ꝓpter quam affectatur: periculose captatur. Virtus gradꝰ ad glām: virtus mat̄ est glorie Fallax gratia q̄ vana est pulcritudo: quā illa non parturiuit Dola est cui glā iure debetur: et seuere ipendit̄ // Sanctis victori nec vtus nec gloria deest. Dz quēadmodum ambe res et quo ordine in homīe p cesserūt: id opē paum intueri. Pugnauit fortiter: viriliter superauit: et sic demū gloria q̄ honore coronatur Quomodo nempe inglorius remanſ

fisset bellatoz fozcis ⁊ humilis victoz ⁊ ℞ñ ne in die virtutis sue sine gloria fuit ⁊ signis et prodigijs ammirandus ⁊ Habemus dilectissimi in vita victoris ⁊ quod digne mitemur ⁊ et quod salubriter imitemur ⁊ Miroz vina tedisse in heremo ⁊ non vitem sed fontem ⁊ Miroz et stupeo infantem adhuc in vtero puerpi fuisse pauendis demonijs ⁊ quippe ab ipsis precognitum / et iamtunc ex nomine designatum ⁊ Nec vacuum nomen ⁊ vbi hostium fuga et extorta confessio / victoziam concessit infantulo Quis item non miretur furem a demone deprehensum ⁊ et rursum a demone mox hominem liberatum ⁊ Quis non eciam omni ammiratione stupendum ducat ⁊ carne circũdatum hominem / oculis patentibus carnis oculos superno infigere lumini ⁊ videre visiones dei ⁊ angelico insuper mulceri cantico ⁊ doceri oraculo ⁊ Hec atq; similia in sancto homine veneramur ⁊ non emulamur ⁊ Merito quidem ⁊ quando et sine salutis periculo possunt non fieri ⁊ et sine salutis periculo nequeunt vsurpari Cuius sane emulantur solliciza ℞ñ sublimiora ⁊ et que magis virtutem redoleant ⁊ gloriam nimis // Vtinam ⁊ Deamus proinde moribus conformari ⁊ cui in miraculis similari ⁊ si volumus non valemus ⁊ Emulemur in viro sobrium victum ⁊ deuotum affectum ⁊ emulemur mansuetudinem spiritus / castimoniam corporis / oris custodiam / animi puritatem ⁊ ponere frenum ire ⁊ et modum lingue ⁊ dormire paratus / orare festinanter commonere nosmetipsos psalmis ymnis et canticis spiritualibus ⁊ diebus iungere noctes ⁊ et diuinis laudibus occupare ⁊ Emulemur carismata meliora ⁊ Discamus ab ipso ⁊ q̃ mitis et humilis corde fuit ⁊ Emulemur unquam q̃ extitit liberalis in pauperes ⁊ iocundus ad hospites ⁊ patiens ad peccantes ⁊ benignus ad omnes Hoc enim melius ⁊ In hijs forma est qui imprimamur ⁊ miraculis gloria a qua reprimamur ⁊ Illa letificent ⁊ ista edificent ⁊ Moueant illa ⁊ ista promoueant // Emulemur dilectissimi ad mensam diuitis vocati ⁊ mensam habũdantem panibus delicijs cumulatam ⁊ An non diues qui exemplis nos reficiat ⁊ protegit meritis ⁊ letificat signis ⁊ Diues plane ⁊ in cuius hodie conuiuio solempni ⁊ angeli et homines pariter congregantur ⁊ Hij vt reficiantur ⁊ illi vt deliciantur ⁊ Isti vt proficiant ⁊ illi vt gaudeant ⁊ Cuius vita repleta bonis ⁊ quid nisi mensa referta abis ⁊ Nec tamẽ omnibus omnia apponuntur ⁊ sed vt tollat quisq; quod sibi expedire et conuenire videbit ⁊ Et ego quidem consilio salubriori diligenter considero que michi apponuntur ⁊ Tantum est michi eligere mea ⁊ et aliena non tangere ⁊ Non extendam manum ad gloriam miraculorum ⁊ ne si attemptauero quod desuper non accepi ⁊ perdam merita et quod videor accepisse ⁊ Non leuatum illo oculos ad miranda secreta celestia ⁊ ne oppressus a glã cõfusus resilia ⁊ sero refugiens ad consilium

sapientis qui ait. Alacra te ne que sieris: et fortiora te ne scrutatus fueris. Infertur mensis vinum nouum aquarum tubentium: non tango quia non michi appositum scio: qui similiter de mēta mutare naturas inouare nō valeo // Cerno item in mensa victoris: angelos illum audisse canentes. Nunquid videbo et ego michi supernos exhibentes cantores: aut certe cytharedos illos de apocalipsi vocam me cytharizante in cytharis suis? Imperat ille de mortuis adhuc in corpore viuens: vinctū in corpore soluit corpore iam solutus. Cibi sunt: sed non mei. Et quidem iocundi ac sapidi: sed non tanget illos anima mea: quoniam non est inopi michi vnde suffiaam talia redibere. Ac si diligenter consideres esse in mēsa sancti/pre oculis censura iudicij: disciplīe vigor/ sanctitatis speculum: vite forma/ virtutis insigne. Hec a me vt absq; presumptione sumūtur: et salubriter insumūtur: et si dissimulo districte imposcūtur // Audi adhuc quenam michi iure apposita putem. Dipanem doloris et vinum compunctionis de diuitis mensa obtuleris: tollo securus qui sum pauper et inops. Erunt michi lacrime mee panes die ac nocte: et poculū meum cum fletu miscebo. Pars mea hec: qui dolenda commisi. Nec me tamen pigebit vt estimo abi huius: quando qui apponit scientiam addit et dolorem. Sed et si temperantie/ si iustitie/ si prudentie/vel fortitudinis exemplā apponant: ea in cunctanter sumo: sciens quia talia oportet me preparare. Hec michi apponi: hec a me repetitum in non dubito. Nunquid signa et prodigia exigenda a nobis sunt: vt ea diuiti viasim preparemus? Fratres vasa sunt in honorem illi qui nos inuitauit: non ubi pauperum. Tu ergo qui inuitatus es. diligenter considera quid tibi ille. quid sibimet apposuit: non enim quicquid in mensa apponitur tibi apponitur. Quod si in poculo aureo fuerit propinatū? Non poculū tibi: sed potus apponitur. Sume potum: et pone aurum. Ergo exempla bonorum operum et rectitudinem morum paterfamilias cōmunicat ita domesticis vt preter gratiam sibi retineat in miraculis. In hijs tamen absq; illis ille glorificandus est: cuius munus sancte viuere: cuius virtus signa facere est: qui in trinitate perfecta viuit et regnat in seacula seculorum. Amen

// Sermo secundus de eodem

Gaudete in domino dilectissimi: qui inter continua sue pietatis beneficia indulsit hominem mūdo: cuius multi saluantur exemplo. Iterum dico gaudete: q factus de medio appropiauit deo: vt multo plures eius intercessione saluentur. Habet ex hominibus cui hominū peccata donet misericors et misericors dominus. Habet tempus et locum intercedendi

pius ⁊ miserior⁹ aduocatus: etiam quidem locum quietum et tempus seriatum. In terris visꝰ est vt esset exemplo: in celum leuatus est vt sit patrocinio. Hic informat ad vitam: illic inuitat ad gloriā. Factus est mediator ad regnum: qui fuit inuitator ad opus. Bonus mediator: qui sibi iā postulās nichil totum in nos transferre desiderat/ et supplicantis affectum ⁊ supplicationis fructum. Quid enim queret sibi? qui nullius eget? Dominus conseruat eum ⁊ viuificat eum? et beatum facit eum in gloria: nichil illi deerit in loco pascue collocato.

// Hec dies gloriose migrationis eius? dies letitie ordis eius: exultemus et letemur in ea. Introiuit in potentias domini: gaudeamus quia nunc potentior est ad saluandum. Hodie victor posito corpore quo solo prepediri ab introitu glorie videbatur: tāto alacrior/ q̄to expeditior penetrauit in sancta. similis factus in gloria sanctorū. Hodie de nouissimo ⁊ humili loco quem sibi ex cōsilio saluatoris elegerat. ipso summo patrefamilias euocante/ verus amicus ascendit superius? ⁊ est illi gloria coram simul discumbentibus. Hodie despecto mundo. ⁊ mundi principe triumphato. supra mundum vere victor ascendit: accipiens de manu domini coronam victorie. Ascendit autem cum immensa suppellectili mentorum? clarus triumphis: miraculis gloriosus. Pausat miles emeritus? et post labores sudoresq; sacre gaste milicie/ locatur feliciter: coronatur sublimiter. Anima eius in bonis demorabitur. Quetꝰ vbi? Cum abraham ysaac ⁊ iacob: in regno celorum. Ita cum talibus et tali in loco sibi sedet. Sedet exercita ⁊ fulgida: sedet letabunda et laudans. Sedet delicata ⁊ ornata moribus suis? stipata malis: fulcita et floribus. Sedet inquam sibi vacua curis? delicijs affluens: habundāter ocij ⁊ quietis ad vacandum sapientie. Que sedit et fleuit super flumina babilonis. sedet modo ad fōtem vite? et conuersatio illi secura torrentem voluptatis: cuius impetus letificat ciuitatem dei. Inuenit sibi fontem ceterorum/ puteum aquarum viuentium: et cum samaritana potatur aqua sapientie salutaris. vt nō sitiat in eternum. Datur illi de fructu manuum suarum? et laudant eam in portis opera eius: et gloriatur testimonio conscientie. Conscientie dico suc: non alterius // Sedet media angelorum. Digna plane consortio / quorum desiderio flagrat? puritate nitet: castimonia decoratur. Sedet inter apostolos vicapostolice gracie? nec est quod se abscondat a cetu prophetarum: qui quem illi predixerūt glorificauit et portauit in corpore suo. Nec se putat victoriosis martirum choris victor noster arcendum. qui duro ⁊ diuturno martirio viuentem sui corporis hostiam immolauit. Sedet veteranus miles: debita iam suauitate et securitate q̄tus. Secuꝰ quidem sibiꝫ nostri solliciꝰ? Nō enim

cum putredine carnis simul se exuit visceribus pietatis: nec sibi sic indu it stolā glorie. vt nostre pariter mise rie/succ ipsius miserior die obliui onem induceret. Nō est terra obliui onis quam anima victoris inhabi tat: non terra laboris. vt occupe tur in ea: non denig terra sed cēlū est. Nūquid celestis habitatio ani mas quas admittit indurat. aut memoria priuat: aut spoliat pieta te? Fratres latitudo celi dilatat cor da non artat: exhylarat mētes nō alienat: affectiones nō cōtrahit ꝫ extendit. In luce dei serenatur me moria: non obscuratur. In lumine discitur quod nescitur: nō quod sci tur dediscatur. Superni spiritus il li qui ab inicio celos inhabitāt. nū quid quia incolunt celos /despiciūt terras: et non magis eas visitant ⁊ frequentant? Nunquid q̄ semp vident faciem patris. ministerium exuerat pietatis? Omnes nichilo minus āministratorij spiritus sūt: missi in ministerium propter eos q̄ hereditatem capiunt salutis. Quid ergo? Discurrunt angeli ⁊ succur runt hominibus: ⁊ qui ex nob sūt nesciūt nos. nec nouēt iam compa ti in quibus compassi sunt ⁊ ipsi? Qui dolores nesciūt. sentiūt tamē nostros: ⁊ qui venerunt de magna tribulatione: non recognoscūt iam in quo fuerunt? Sic qui dixit. Me expectant iusti: donec retribuas mi chi. Iust9 est victor: etiam expectās nostram proculdubio retributionē Non est ille pincerna pharaonis: qui inuētam gratiam retinuit sibi: prophete sui pariter et conceptui minime recordatus. Mister xpisti est: ⁊ xpistum sequitur. Nō est ille oblit9 sue promissionis: nec soio pas sionis regni consortium denegauit Non est discipul9 contra magistrū: non potest victor quicq̄ facere nisi quod vident magistrum facientem. Opera que ille facit: ⁊ iste facit simi liter. Iam celos ingressus quos et ante apertos beatis oculis suspicie bat. vere nunc reuelata facie speccula tur gloriam dei: absorptus quidē: sed non oblitus clamorem pauper. Beata visio: qua in eādem ymagi nem transformatur. de claritate in claritatem. tanq̄ a domini spiritu. Patri9 ad pugnam/ magn9 ad vic toriam. matris viscera necdum exu ens et iā eiciens demonia: cū incre mento virtutum ac meritorum vic tor viues iter pcorres trās lat9 est. /// O virū papue scitatis: q̄ ante sanctus q̄ natus: ante opere q̄ no mine victor. Adhuc vtero clausus iam de hoste triumphauit. O vene randam etiam ipsis angelis sancti tatem: quam pari studio. ⁊ si dis pari voluntate ⁊ mali fugitant: ⁊ fre quentant boni. Nec facile dixerim q̄d virū astruat sanctiorē hoc fauor aut pauor illor. Corpe denig ter ras. mēte celos ihītās: aliqn̄ fami liari9 ānūciates. aliqn̄ ineffabili can tus suauitate plausibiles supnor voces spūū audiebat. Vere aia tua victor vna ex gēmis: q̄ tibi in cruce apparuerunt. Vere infixo cruci: cū diuine inserta glorie. eande sibi da ritatis ymaginē idut quā inuenit

Vincentij expandit gremiū suū: qui
e pugnāti dederat spiritum suum. O
victrix anima que sicut passer trāsuolans mūdi laqueos euasisti: respice ad incautas animas ītricatas illis. perditantes in illis. vt tuo patrocinio eruamur. O miles emerite q̄ xp̄iane miliciae duris laboribꝫ angelicae felicitatis requiem ꝓmutasti: respice ad imbelles: et imbelles commilitones tuos: qui inter hostiles gladios et spiritales neq̄quam tuis laudibꝫ occupamur. O victor inclite. qui et de terra: et de celo gloriosissime triumphasti. illiꝫ gloriā nobiliter superbus despiciens. et huiꝫ regna pie violentus diripiens: respice de celo ad victos terre: vt hoc sit tuorum consummatio triūphorū si et nobis demū viasse te sentiamꝫ Nam si ex te nomē tibi perfecta veritas nomis ex nostra liberatiōe cōsebitur: et certe deest interp̄tationi q̄diu nos qui tui sumꝫ minime liberamur. O pium/q̄ dulce/q̄ suaue o victor in loco afflictionis: et in hoc corpore mortis te canere te colere te precari: nomē tuū: et memoriale tuum fauus distillans in labijs captiuorū: mel et lac sub lingua eorum qui tui memoria delectantur. Esto ergo fortis athleta/ dulcis patrone aduocate fidelis / exurge in adiutorium nobis: vt et nos de nostra exceptione gaudeamꝫ: et tu de plena victoria glorieris. /// O oipotens p̄ peccauimꝫ tibi facti filij alieni: et approp̄iamꝫ i victore: q̄ dū viat cupiditatē suā. vincat et iram tuā: nos q̄q; in grām potenter restituat

O victor ihu te in nō victore laudamus: quia te in illo viasse cognouimus Da ei pijssime ihesu sic de sua in te victoria gloriari: vt nō subeat obliuio nostri. Fili dei īmitte ei nostri semper in conspectu tuo memorē esse: nostrā in tuo tremendo iudicio susceptc et agere causā: qui cū patre et spū sancto viuis et regnas deus: per omnia secula seculoꝝ Amen.

Sermo beati bernardi in festa beate marie magdalene.

a HOdie misericordia et veritas obuiauerunt sibi: et multitudo miserationū domini in peccatrice femina ri
c fusa est. Filius enim virginis peccatrix et menstruate manibꝫ attractatur: deūq; atq; dei filiū mulier infirmata contingit. Tangit pedes mūdi atq; mūdantis īmūda: et vestigijs creatoris. mulier criminosa procūbit. Transit in affectum cordis p̄uaricatrix. et tedit ad cor: et magnitudinē sceleꝝ. lacrimarū multitudo contēpnat. Dissimulat pietas tangentis officiū: et obsequioꝝ instātiā. remuneratorijꝫ ille maiestatis oculꝫ felicī dedignatiōe nō īspicit. Osculatur maria pedes xp̄i frequētibꝫ osculis: et oculi īundantibꝫ vestigia redēptoris īfūdit: tergit crinibus: odoriferis illinit et irrorat vnguēto.
b Videt et īuidet singularitatis amator: et vtrūq; redarguit phariseī iactātia: illū ignorantie. p̄sūptiōis istā Dz deliberās puidētia suspēdit iudicū dū affectat obsequiū: et iuectura tetinet preparatam: donec marie

sacrificium in holocaustū ptranseat
Gaudent angeli sup peccatrice pe
nitentiā agente: q odozis fragran
tia celestis ille conuētus aspergiē.
saluantemq; et saluandam tota mi
sericordie dulcedo ptingit. Vbi ha
bundauit delictum supabundauit
et gracia: ⁊ numerositatem cremi
nū prepōderans pietas interclusit
Ex magna multitudo dulcedinis
tue dñe in peccatrias confessioē: q̄
iusta reprehēsio in phariseī superbia
et abusione Enumeratur obsequē
tis obsequiū: q p obliquū tangiē
indignantis iniq̄tas: tota trāslu
cet hereticia symonis iudia impugnā
te. Et q2 vbi spiritus dñi ibi liber
tas: ⁊ dimittūtur illi peccata q̄ mul
tū diligit: ⁊ mittuntur illi qui mul
tū negligit Non erat satiatus ab
uberibus sponse. nec induerat com
passionis affectum: legem relegēs
que miam nesat. nouit iustiā lex
dura duris et lapideis puulgata:
parata pcutere: nesciens misereri.
Lex excludens penitētie locū: veni
am negans: emēdationis ignara.
Lex vinū durū et acidum de botris
amarissimis eliquatum: consecratū
feritati. diuinatū israeli. saluatozi p
pinatum Vinū de quo dētes biben
tium obstupescunt: nō de geminē
uitis illius quod saluator bibit no
uū in regno patris sui. /// Vbere
meliora sunt vbera sponse vino isto
Cuenā ais sunt ista? Proferat in
medium paul9 apostolus: q vbera
felicia lacte manātia nobis assignet
Gaudere inquit cum gaudentib9:
flere cum flentibus O q̄ breui ser
monāulo totius religionis depin
it insigne: q̄ eleganti clausula pro
posuit pietatem. equitatem statuit.
submouit inuidiam. Hijs vberibus
mater ecclesia lactat proficientes:
nutrit perfectos. Gaudere inquit
cum gaudentib9 Fatiscat hinc seu
lare plausus insania: q letiā mū
dialis abegerat: q2 non est gaudere
impijs dicit dñs. Numquid illorum
os gaudio repleri estimas. qui letā
tur cū malefecerint: ⁊ exultant in
rebus pessimis? Dz nec illi qui lau
dib9 adulatozijs rapiūtur: diuine
iubilationis agnouere letiā am. Nū
quid qui vestiūtur purpura q bisso.
et epulātur cotidie splēdide. gaudi
um ⁊ letiā obtinebūt? Absit vt in
terea suauiter viuentiū gaudioeū in
ueniatur materia: cū tanq̄ alterna
tionib9 tota mūdi facies īmutetur:
vt clouās allidatur et respiret alli
sus. Dz est gaudiū continuās ioci
ditate fremissimū: quod pfect9 ani
mus de secura sibi cōscientia pollice
tur. Mens cui ab huius mūdi asp
gine pure pressēq; detersa. et i diui
ne contēplationis acumine. totum
desiderij sui figens affectū. gaudēs
gaudet in domino: et exultat ani
ma sua in deo saluatori suo. Talis
anima minas aspnat. nescit timo
rem. spem falsā eludit: q ōniū scan
dalorum īmunis. i pace in idipsū dor
miens reqescit Pax multa diligen
tibus legem tuā ait iustus: et non
est illis scandalum. Nouerat enim
quia littores nō persequuntur mar
tires: sed coronant. Cum huiusmo
di gaudentibus gaudet apostolus:

et vt habundantiꝰ gaudeāt tota ſe-
curitate ꝓmittit Hoc gaudium cer-
tum et plenū eſt: tantoq; certiꝰ idē
q̄to viciniꝰ ac ea ꝓemptitatē impri-
mitur Hec eſt mamilla cōgratula-
tois de qua lac exhortatois effū-
ditur. quo nutriūtur ꝓfecti: vt cū a
vulſi fuerint a lacte iſto. epulentur
ab introitu glē dei // Deūda ē
flere cū flentibus. Nūquid aptius
ꝓpit flere rerū amiſſionē. interrup-
ſionem voluptatū. filioq; mœres.
mœbor. iſtantiā. grauitatē inopie:
potentiā fortioꝝ? Abſit Plorādi ei
ſūt qui taliter plorāt Religioſa eni
triſticia. aut alienū luget pēm. aut
ꝓpriū Beati quoq; luctue in hac i
tentiōe verſatur: q; cōſolatoria poſ
ſunt in hac expectare dulcēdinem.
Et leui et dulciſſimo ſpū ībutus ē
ſpūs illiꝰ. qui nouit i ſpū lenitatis
peccantē inſtruere. ſuſpēdere vindic
tam: et affectuoſis diſcentiꝰ inuiſce
rare ſibi peccatorē donec vite reddā
tur. De hac cōpaſſionis manulla
lac cōſolationis effunditur: et hoc
lacte paſcat apoſtolus illos qui ſoli
do abore eſci nō poſſunt Amatoꝝ in
nocentie. pacis amicꝰ. patientie ci
bus. patientibus ꝙpatiens. q; ꝙgau
dens gaudentibꝰ: perfectionis me
tam curſu cōſummato ꝙtingit //
Hec ſunt vbera lacteis irrorata li
quoribus: melicra vino. lege dulci
ora. miam ſonantia: redolentia pie
tatem. fragrantia inēt vngētis op
timis Digna ꝓfecto vbera de qui
bus eliquat vnguētoꝝ infinitas:
odorata diffluctiōe ciuitatem dei vi
uētis arcūquaq; reſpergens. Hec
ſunt vnguēta que regina ſaba actu
lit in ihrlm: de quibꝰ dicit ſcriptura
Non ſunt allata vltra aromata tā
multa. q̄ ea que dedit regina ſaba
ſalomoni Et excellenter apposuit
optima ſpūs ille ſubtilis: q; totā ſi
bi libri huiꝰ rapit poſitionē Eſt ei
vnguētum bonū qđ maria pedibꝰ
ſaluatoris infudit: eſt et meliꝰ qđ
cadē ſi tamē cadē ſup caput reāibē
tis effudit: eſt & optimū qđ et ipā
ꝓpauit toti corꝑi xpi. // Pri-
mū vnguentū contritois eſt de re
cordatione peccatoꝝ: de ſpū contrito
et cōtribulato deſcendēs Hoc infun
duntur pedes illius qui ābulat ſup
pennas ventoꝝ: hic adorat maria
in loco vbi ſteterunt pedes eiꝰ Ste
terunt inquam? quia validiſſima a
moris manu pedem vtrumq; retinu
it. vtrūq; donec pungeret: et audi
ret criminū remiſſionē. q dimiſſio
nem in pace Remittuntur inq̄t tibi
peccā: et vade in pace Magnā proe
ſus miſeriam magna mia diluit &
abſtergit: & hoc quidē feſtināter:
q; ſine vllo intervallo cōiungit &
lacrime peccatrices. q mia ſaluato
ris Remittuntur pecca. q in pace di
mittit: vt & de ꝓterito ſit ſollicita:
ſecura de futuro Pedes iſti ſē mia q
iudicū: q̄ alterū ſine altero oſcula
ri vel temerarie ſecuitas ē: vel deſpa
tio fugiēda Quis dei miam īdeſinē
ter attētes nō ſtatī tepidioris vite
q̄dē exoptet? Cū eni recogitat vni
uerſitatē dñm formā ſeruꝰ ꝓ ſuis
ſuſcipe. fugita q tribꝰ ānis opus ſa
lutis nrām i medio terre huiꝰ: capi.
ligari. lacerari. crucifigi. et hoc totū

pati pro filijs hoim: statim decepta
na spe sibi blanditur et alludit. gau
det obseruari in mia et miserationi
bus: iudiciu nescit. ignorat iustiaꝫ
et puniendā estimat nō puniri. fal
litur qui sic osculatur misericordie
pedē. vt pedē iudicij non attendat:
qui totū de mie pede presumit: ꝯ
solum ad salutem sufficere credens
quod credit. /// Rursus cū abduxit
os. et iudicij pedem crebrioribus os
culis intertangit. subintrat carnis
animeq; substātia: et vtriusq; hoīs
statum vehemētior aura percellit.
Horrendum enim est incidere in ma
nū dei viuentis: offendere creatu
rem. nescire dominū. recalcitrare do
minātis officiū imperio: qui habet
potestatem corpꝰ et animam ponere
in gehēnam. Terribilis certe sicut
ait apostolꝰ quedam expectatio iudi
cij: quando ignis in cōspectu eius ex
ardescet. et virtutes celorum moue
būtur. et uaillantibꝰ conscientijs la
titudinem mūdi validissimus ignis
aduret. Nichil prosus terribilius q̄
videre latronis officinam plenam
sanguine. cumulatā opprobrijs. to
mentq; vndātem. Quis hec diutius
cogitans nō statim extremiscat: et
in desperatiōis voretur abyssum? Nō
est igitur huic pedi morosiꝰ mālben
dū: ne pietatē intuitū ferocia iudi
cantis includat. Vtrūq; igitur inun
gat pedem aie penitentis affectꝰ:
et nūc miam amplectēs. nūc iudici
um deosculās cōtribulati spes offe
rat holocaustū /// Vide mariā iu
dicij pedē fortiter attendentē: dū no
bilis et lasciua mulier cōunctiū fa
ciem non attendit. ꝫ extēso cōtrpe p
noluitur pedibꝰ maiestatis: dolore
plena. timore ipatiēs. cōpūctionis
iaculo vulnerata. Hoz et mie pedem
labijs ipressioibꝰ osculatur: cuius
spe fiemus inheret vestigijs recēpta
ris: donec audiat. remittuntur tibi
peccata tua. /// Hanc pāosum vn
guentū: quo nō solū tertena domꝰ.
sed celum celestis aspergitur. Pilissi
me aūt sunt species eiꝰ de qbꝰ cōficī
tur: et magna earū copia itra nrōs
cetulos poterit inueniri. Pecta igitur
nā plātata i cōscientijs nostris quo
rum numerositas p multitudie nu
merari nō potest. spēs eiꝰ sunt: ipa
igitur in mortariolo pnie mactā
tionis pistillo cōtusa. et respersa dis
cretionis oleo. doloris igne suppositō.
et in eno disapline cocta. vnguē
tū exhibēt pāosū. et acceptū pedibꝰ
saluatoris. Cōpendiose aūt istud q̄
feamꝰ. sapiēti rerū occasionē peritꝰ
relinquētes: et licet materia videa
atur indignior. integrū bonū tū ē vn
gentum istud qđ domū replet. pene
trat celos. āgelos letificat: et bte ci
uitati leticiam refundit et gaudiū.
Hoc est sacrificiū iustiae: qua sacri
ficium deo spīritus contribulatus.
/// Verū dū vngentū ē deuotiōis
de meritatiōe bñficiorꝝ dei. Precꝰ
dignissima huiꝰ vnguēti cōpositio:
et in istiꝰ cōpatiōe. poris ē cōspersio
vilipēdēda. Eiꝰ eni spēs de celesti pa
radiso ablate sunt: et in terra filiorꝝ
hoīm nequeūt inueniri. Virtutes ei
diuinitꝰ collate. et i mortariolo pe
ctoris. pistillo diligētissime medita
tionis contrite. et exultatiōis oleo

superfuse. suffuso igne iustitie. et humilitatis eno deuote. faciunt vnguentum et odore et virtute mirabile: quod solum super caput dei redemptis possit effundi. et exhiberi reuerentie maiestatis. Sed et hoc recolligimus breuiter: illis qui multa de paucis exquirere cognouerunt verbotum multitudinem reseruantes. Nota tamen vtrusq; differentia. et secundi sublimitas attendenda: quoniam illud est sacrificium deo spiritus contribulatus: et istud est sacrificium laudis quod honorificat deum. Pedes igitur vngimus saluatoris. cum de peccatis expungimur: vngimus caput. cum de collatis virtutibus virtutum largitori gratias cumulamus. Interstitij tamen modestas inter pedes esse debet et caput: quia profecto difficillimus et presumptuosus saltus est. a vestigiis ad verticem domini transuolare. Neq; enī eadem que vnxit pedes. vnxit et caput. cū illa meretrix nichil horum fecisse legatur: secm illud Verte impios et non erunt. Vnxit ergo maria sanctum verticem domini. profecto iam electa. iam familiaris effecta: longeq; peccatrigo illi obuoluta vestigijs. quam infelix ille septenarius confundebat. Porro si duo prenuissa vnguenta tante dignitatis sunt vt alterum pedibus. alterum complaceat capiti dñantis: illud terdium quod optimū est et supereminens vbi nam inuenire poterimus? Sed absit vt sponsa veritatis a veritate dissentiat: et tale aliquid habere se iactitet quod habere non possit. ¶ Est ergo terdium vnguentum pietatis: quod est super omnia aromata morbis omnibus et penalis salutare: qdq; nulli vnq; pesti inueniatur inefficax. De ipso namq; sic legitur. Maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata: vt venientes ungerent ihesum. Videres ne in prima fronte capituli propositum. q; non vna vel due sed tres vix sufficiunt ad emendum tante compositionis unguentum? Intelligis quia nō pedes aut caput. sed totum crucifixi corpus sibi vendicat ista confectio. Confectio sine dubio preciosa: que toti sufficiat corpi creatoris. Et attende quia unguentum pedibus infusum adeo dignantissima lenitate suscepit: vt phariseum murmurantem parabolica prolixitate conuinceret. et retorta suggillaret exemplo. Sed et de refuso super caput eius unguento: discipulos indignantes increpat: bonū inquiens opus esse protestans: et tanta eorum animositatem verbis compescuit moderatis. Hoc vero tā salubre tamq; mirificū in mortuo suo corpore noluit expendi: qd viuo vtiq; reseruabat. Duo enī corpa habet xps: vnū qd suscepit ex virgine: alterū ecclesie. qd cuius habet benignitas redimēt. Denique illud pro isto morti expo suit et redemit: addit cruci. iniq; sceleratis. morte turpissima q̄dēpnatis Poterunt ne tam salubrem confiteri confectionem? Uniuerse miseri miserie tam anime q̄ corporis oculo pietatis inspecte species eius sunt. Isti igitur in mortariolo largitatis.

dulcedinis pistillo confracte. et deli
nite caritatis oleo succenso cōpassio
nis igne. et in eno persecutantie des
pumate: unguentum faciūt ipsis e
nam angelis amicandum. Dūt vi
ri diuinitatum in domo dñi virtutū:
ihesu gem9 an apud eos huius mo
di habeantur unguenta // Dum9
occurrit michi paul9 siat ubiq; so
let: totus presenti delibut9 unguē
to. Quis infirmatur inquit & ego
nō infirmor? Felix anima facta sibi
tanq; vas perditum. ut omniū mi
serias in sua cōtinentia colligaret:
totū se toti corpori xpi donauerat:
omnib9 omnia factus. ut omēs lu
crifaceret // Sed et ille simplex q
recti9 et timens deum: vide quo nō
hominem ymo vero hominē et qđ
veri9 est sup hominem ambulabat.
Saulus inquit fui ego. & pes clau
do: pater eram pauperum et cetera.
Qui sic cum hoc unguento peruixe
rat: ut de misericordie thalamo lar
gius irrorat9 exiret // Samuelē
recolo q nō semel ꝫ oīb9 dieb9 vite
sue lugebat sup saul: aī sciēt illū lā
gui9 ab oculi diuinitatis elōgatū. Nō
cessabat tñ cōpassio. q̄ dolentē aīm
irrepserat: fundēs lacrimas q si nō
psuturas: purat tñ Dauid patricī
dam filium continua deploratione
ploralat: ploras in eo non carnis
necessitudinem. sed fidei destructio
nem // Cerne quomodo ioseph to
tus hoc melle illitus erat. Veniūt
fratres non iam ante fratrem. sed
ante dominū assistentes: cōscij pro
ditionis homicidij rei. fratricidij sue
assores. Videt eos ioseph q omni
um iniuriatum imemor. dulcissimis
fletibus inūdatur: et pietatis adepe
qui intus latitat. foras per oculos
emanat. Fugit odium. ne scit iram.
tempus iracundie non reseruat: red
dens bonum pro malo. pro crude
litate dulcedinem // Pene quin
oblitus sum moysen adeo sacri li
quoris huius roce perfusum: ut to
tus ex eo supfundatur et profluat.
Peccat israhel. et moyses peccantē
reconciliare nititur creatori: ꝫ dissi
mulat dominus exaudire rogantem
Promittit plurima moysi creator
omniū: et feriendi licentiam querit
a moyse qui moysen erat. Dimitte
me inquit ut irascatur furor meus cō
tra eos: et faciā te in gentem mag
nam. Respondit moyses Si dimit
tis dimitte. Alioqn dele me de libro
quē scripsisti Obstupescenda profecto
dulcedo. Et primogenitum respuit gē
tis alienē: et de libro viuentium de
leri desiderat. nisi peccantibus di
mittatur offensa // Hec sunt un
guenta propitiationis et misericor
die. que a sponse uberibus eliquan
tur: infirmitates omnes fugantia
prosligentia passiones. Felix mari
a unxit pedes ihesu. felicior eadem.
unxit caput auctoris: felicissima
que rorem unguentarium toti cor
pori xpisti preparauit. Consi
dera qm vehementissimo dilectio
nis affectu. beata hec mulier di
ligebat xpistum regem. Domi
ne inquit si sustulisti eum. dicito
michi: & ego eum tollam. Quē
cum maria: cum de nullo fece
tis mentionem. ad quem relationē

facias? Putasne q̄ in oīb⁹ uerbis uersetur ita memoria dilecti tui? sicut et in ōi historio uerbis tuis? Et ego inq̄t cum tollam? Hic uox Hoiem pfecte etatis. uirū aut⁹ corpi uix centū libre suffiaūt unguēto⁹ tenerrima mulier portabis et tolles? Ardens ⁊ affecta locutio? que de puritatis amore refusa. pmittit quod implere nō potest? Nichil ei a māti difficile esse videt. Quis desperare debeat? tāta peccatrice non solū uenia. ſ⁊ ℔ glām cōsequente? Ipsa hodie interædat p peccatis nostris? ⁊ placatū nobis reddat iudicem nostrū amicū suū? qui est sup oia benedict⁹ deus in secula Amē

Dñica nona epla beati bernardi abbatis ad matheū albanēsem epm super omelia sua de villico iniquitatis

Reuerentissimo dño suo matheo uenerabili dei gratia albanensi epiſcopo? frater bernard⁹ uti q̄ suus quicquid seruus dño et filius patri Ex a roma p dōnū seruulum carissimū nostrum beluacēsem abbatem. supeminentia magnitudinis uestre/puritati mee mandauerat. uidelicet q̄ ea q̄ sup euangeliū de villico iniq̄tat⁹/de⁹ michi dixisse donauerat uobis trāscribetem? et si sera nūc tantē nā mimū pauid⁹. ne q̄d ibi insulsū uos offendat transmitto Super hoc igitur queso uos in me pietatis et caritatis habundare uiscerib⁹ ⁊ quatinus ⁊ ignoscatis michi q̄ distuli; et emēdatus uobis incorrectum q̄ obtuli. Auctoritati nāq; prudētie uestre reseruaui id corrigendum? et suppliater offero. Et cultellum qui uulgo quinninet nū cupatur. habens manubrium de ebore cum cartula mitto? quatenus i ꝓsturā quam annulsione dignam adiudicauerat⁹ meo gladio succidatis De cetero precor uestre pietat⁹ habundantiam? ne in orationib⁹ ueſtris obliuiscamini mei? qui sine obliuione uestri cotidie memoror. ubi propēſius posco misericordiam dei. Valete.

Dōm lucam.

In illo tempe? dixit ihs discipulis suis pabolam hāc. Hō quidam erat diues qui habebat villicum? ⁊ hic diffamatus est apud eum. quasi dissipasset bona illius. Et reliqua.

Omelia lāonis eiusdē beati bernardi abbatis

Hui⁹ sci euāgelij lāo quāte sit utilitat⁹ ⁊ i hystoria simplicit ad lrām dicta. ⁊ moraliter expedita prudēs auditor aduertet? si autem cordis apposuerit et ex deo est. Dic cui ueritas ait. Qui ex deo est. uerba dei audit Qui subiūgit reprobis dicēs Propterea uos nō auditis q̄ ex deo nō estis. Dicam⁹ ergo. Hō quidā erat diues. Quātū ad lrā? nos id enarrare nō conuenit? lrā enī p se patet. Cui⁹ tñ utilis est narratio? minus doctis. minus q̄ capacibus? ceteris sit exponenda. Hō quidam

erat diues. et cetera. Homo ille iste est: de quo apostolus ait In similitudine hominum factus: et habitu inuentus vt homo. Qui quidā merito dicitur: quasi singularē. Vnde propheta. Homo est: et q̄s cognouit eum? Ac si dicat. Super excellentiā eius quis enarrabit? Sequitur. Erat diues. Vere diues. si aut scriptum est. Cum esset diues in omnibus: factus est pauper pro nobis: vt nos sua paupertate ditaret Et item de eodem domino dicitur. In dextera eius ignea lex: in sinistra vero illius diuine et glorie. Cui bene conuenit erat: quia de eo dicit. In principio erat verbum: et verbū erat apud deum: et deus erat verbū Qui habebat villiam. Preterea habuit villiam et villam: quia domini est terra et plenitudo eius Et ipse ait. Data est michi omnis potestas in celo et in terra: et tamen in terra nichil voluit possidere: sicut idem de semetipso ait. Non habet filius hominis vbi caput reclinet: paupertatis nobis relinquens exemplum. Et tamen villiam cum habuisse videamus et villam hoc modo. Villa est proprie terrena possessio. pluribus vestita colonis: per quod significatur terrena hec corpotum nostrorum compaginatio: primo multis ornata virtutibus. quasi multis inhabitata vitiis. In hac sua villa dominus ad custodienda bona sua que plura habuit in ea villiam posuit interiorem hominē: quem tante valitudinis fecit. tanti decoris. vt ad ymaginem et similitudinem suam formaret: tantaq̄ potentie per sibi datum liberum arbitrium. vt in quamlibet partē boni mali re flecteretur // ¶ Villam ea am tantis muniuit presidijs: vt nullius ope preter solius eius sancti domini egeret. contra quoslibet cuiuscūq̄ impugnationis incursus Posuit namq̄ in ea murorum custodem prudentiam: defensorem fortitudinem: tapiserum temperātiā: iustitiarium ad tuenda iura iustitiā. Isti quante fuerit solicitudinis quā teq̄ strenuitatis in suis peragendis officijs: ex eorūdem proprijs diffinitionibus videtur que sunt huiusmodi. Prudētia est cognitio rerum appetendarum et fugiendarum Fortitudo est firmitas animi aduersus ea que temporaliter sunt molesta. Temperantia est refrenatio cupiditatis: aduersus ea que carnaliter delectant. Justitia est reddere vnicuiq̄ quod suum est. // ¶ Quomodo vero hec virtutes quasi sollertes viri. in villa sibi commissa officia sua compleant audiamus. Prudētia custos familie suum sic facit officium dicens. Vigilate quia nescitis qua hora dominus vester ventturus sit: sero an media nocte. an galli cantu an mane et cetera. Scitis quia non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vana vestra conuersatione paterne traditionis: sed sanguine quasi agni immaculati et incōtaminati ihu xpisti domini nri. Nō simus cōcupiscētes malorum: neq̄ ydolatre efficiamur Auaricia q̄ppe ipsa est ydolorum seruitus

Neq; fornicemur sicut illi qui ceci
derunt uno die uiginti tria milia ⁊
neq; temptemus dñm sicut qui a
serpentib9 perierunt ⁊ neq; murmu
raueritis sicut q̄ perierunt ab exter
minatore ⁊ que omnia scripta sunt
ad correptionem nostram in quos fi
nes seculorū deuenerūt /// Fortitu
do quoq; sic suos hortat in acie di
cens. Estote fortes in bello ⁊ pug
nate cum antiquo serpente ⁊ acci
pietis regnū eternum. Et item Ne
terreamini ab his qui occidunt cor
pus ⁊ postea vero non habent quid
faciant. Dominus fortis ⁊ potens.
dominus potens in prelio ⁊ attollite
portas principes vestras. et eleua
mini porte eternales ⁊ ⁊ introibit
rex glorie Leo quippe rugiens circu
it querens quem deuoret ⁊ cui resisti
te fortes in fide. Cū fortis armatus custodit atrium suum ⁊ in pace
sunt omnia que possidet. Itaq; viri
liter agite ⁊ confortamini ⁊ ⁊ omnia
vestra in caritate fiant Empti enim
estis precio magno. Glorificate et
portate deum in corpore vestro ⁊ sicut
portauit apostolus dicens. Quis
nos separabit a caritate xpisti ⁊ tri
bulatio an angustia. an persecutio
an periculū. an gladius ⁊ Certus sū
q̄ neq; mors neq; vita neq; pēna/
neq; futura ⁊ poterint nos separare a
caritate dei que est in xpisto ihesu
/// Temperantia vero sic sollicita
tur dicens. Videte ne grauent cor
da vra in crapula ⁊ ebrietate ⁊ ⁊ cu
ris huius mūdi. Scriptū est enim Ve
qui potentes estis ad bibendū vinū ⁊
viri fortes ad miscendā ebrietatē Di
cit eger ad medicū ⁊ sic ad sumē
das cibos. quisq; debet accedere In
ter alia enim sua mala sodoma pa
nis habūdantia periit ⁊ ad ihe rusa
lē domino per ꝓphetā dicente Hec
est iniquitas sororis tue sodome ⁊
saturitas panis. ⁊ habūdantia Hic
apostolus ait. Multi ambulāt quos
sepe dicebam
vobis. nunc autem ⁊ flens dico in
imicos crucis xpisti ⁊ quorū finis in
teritus ⁊ quorū deus venter est ⁊ ⁊ glo
ria in cōfusione eorum qui terrena sapi
unt. Esca ventri ⁊ venter escis ⁊ de
us autem et hunc ⁊ has destruet Ne
quaq; igitur in illis voluptate appe
tus ⁊ ꝫ necessitati succurre /// Justi
tia aūt sic ville iura tuetur dicens.
Quod tibi non vis fieri ⁊ alij ne fe
ceris. Quia hinc salomō ait. Pon
dus et pōdus / mensura et mensura ⁊
vtriusq; abhominabile est apud deum.
Et quecūq; vultis vt faciant vobis
homines ⁊ et vos facite illis simili
ter. Et sic implebitis qd̄ moyses a
it. Justus modus sit vobis ⁊ equus ꝫ fe
cundus. Itaq; cū debeat tibi q̄ppiam
frater tuus ⁊ et abstuleris pignus ab e
o ⁊ ante solis occasum pignus restitue
Nisi habūdauerit iustitia vestra plus
q̄ scribaz ⁊ pharizeorum ⁊ nō intrabi
tis in regnū celorum Quorū legal erat
iustitia ⁊ oculū p oculo / dentē p dēte
vltionē p vltiōr Nob aūt dicit dili
gite inimicos vros bñfacite his qui
vos oderūt ⁊ neq; malū p malo red
dētes / nec maledictū pro maledicto
sed econtrario benedicentes Hic pau
lus ait Remi quicq̄ debeatis. nisi vt
inuicē diligatis Di cupierit inimicos

tunc ciba illum: si sitit potū da illi: & hoc faciens carbones ignis cōgeres sup caput eius. Dic vtiq; aio ego iustitia: & volo fieri. // In hac eciam villa dnus dns q̄si turricolas habuit: q̄ redderent ei fructus vsurarios tēpib9 suis: q̄ sunt hmōi. Bonitas. benignitas. modestia. māsuetudo cōcordia: pax patiētia mia caritas. Dup hos eciā posuit ad custodiendū si deliq̄ssent: q̄ accusarent/ q̄ testificarēt/ q̄ iudicarent/ qui puniret. Cōscia q̄ppe ipsa est accusatrix: meōria testis/ ratio iudex: timor carnifex. Sō ei sc̄ia accusat/ meōria testificatur: & qō ratio iudicat: timor excruciat dicēs. Dns regnauit irascātur ppli: q̄ sedes sup cherubin moueat terra. Ignis in arcuitu ei9 exardescet: & i arcuitu ei9 tēpestas valida. Et ipius dicet. Ite maledicti in ignē eternū. q̄ parat9 ē dyabolo et angelis ei9. Ubi ignis ē q̄ nō tepescit. vermes qui nō morīuntur. torm̄es qui nō lasciscūt: vbi nullus ordo sed sempitern9 horror inhabitat. //

Villam suam hijs alijsq; tutoribus9 sortem tradidit domin9 villico. pluribus plenā bonis quibusdam rebus. multis propriis ipsius hoīs interioris. Septē q̄ppe sūt hec bona rebus: pulchritudo. fortitudo. velocitas. libertas. sanitas. voluptas. diuturnitas vite. Septē q̄z sunt bona aīe: sapiētia. amicicia. concordia. honor. pietas. ptās. iocūditas. Preter hec q̄ppa. communia sūt multa data turicolis: alia hijs/ et alia hijs. Bona enī sūt diuitū diuine sue. ne eos pauptatis molestia frangat: bona sunt pauperū penurie sue. quibus castigandū ne p incōtinentiam defluant: fortiū fortitudo/ vt ad bona opera cōualescant: debiliū imbecillitas/ q̄ refrenātur ne q̄d velint malū p̄sciant: sapiētiū sua scientia. q̄ illuiantur vt p̄sciant: insipiētiū sua simplicitas. qua humiliantur ne superbiant. Omino q̄cquid in hac vita nā fragilitas possidet. pius conditor q̄tum in sua bonitate ē ad bonū nostrū nobis cotidie profert: scilz vel ad correptionē prauitatis. vel ad p̄fectū virtutis. Hz vt verbis beati gregorij vtar: que ad vsū accepim9 vite. ad vsum cōuertim9 culpe. Valitudinē corpoz in vsum consummim9 viciorum: bona mentis in vsum expendim9 vanitatis. Et hoc ē q̄d dicitur: qui diffamatus est apd eum/ quasi dissipasset bona ipsius. // Opere p̄cium est scire quis diffamauerit villicū: vel vnde prodierit diffamatio. Petulantia ipsa ē q̄ disseminauit infamiā: q̄ tunc dicitur infamare. cum nō erubescat negligentiā suam declamare. sicut ibi. Nullum p̄catum sit. quod nō p̄trā sceat luxuria nostra: corrozem9 nostrorosis anteq̄ marcescant: vbiq; te relinquamus signa letiae nostre. Quippe hec talis locutio plane infamatio est. Fit autē triplici voce: scilicet cogitationis. locutionis & operis. Habet ei cogitatio vocē suā. Vñ dns cogitāti moysi ait. Quid clamas ad me? Et cauid ad dñm. Cogitatio hoīs confitebitur tibi. Habet et opus vocem suam. Vnde dominus ad cayn. Sanguis

fratris tui clamat ad me de terra. Prodit aũt infamia nostra ex hijs que fiunt aut contra naturam. aut contra legem. aut contra consuetudinem: hijs tribus modis quicquid agimus vertitur in peccatũ. Et qã villicus bona dñi sui in hec dissipauerit: dictũ est ei. Quid hoc audio de te? Redde rationẽ villicationis tue: iã enim amplius non poteris villicare. Illud non semel aut iterũ: sed terdo iam cõminatur dñs villico suo: videlicet ante legẽ. sub lege. sub gratia: & per tres nũcios per quos omnia sua nobis consilia dirat adest per hoiem. per spiritũ. per familiare mandatũ. Hijs domin9 secreta sua solet notificare: atq; per hos alijs quibusq; iubet: cum quibus ire solet timore. & modo iungitur illis ferens ista tria que semper habere solet. data cõminationis. radiũ cognitionis. vgã voloꝝ: ad intuendũ trahẽ. ad videndũ errorẽ. ad habendũ merorem. inspientiũ. profitientiũ. perfitientiũ. // Nota q; in hoc facto cognoscitur mirabilis pietas huius domini: qui non aduenit seruum suum: sed ad reddendã rationẽ prius submonet eum ꝙ iudicet. Dic quo q; visus est abraham dixisse: cum loqueretur ad eũ de sodomis. Descendam & videbo per memetipsum: si sic vt rumor est opere cõpleuerint Et hic instruimur non statim debere dare fidem quibuslibet verbis: sed si sic est vt dicit prius adhibere cautelam. // Sequitur Quid faciam? Hec querimonia de premissa comminatione procedit. Hic vtiq; quidam cum mortem sibi venire de prope vident: se male vixisse scientes timore perterriti quid faciãt vel qualiter id emendare debeant. sciãt satis amarissime exquirũt dicentes Quid faciam? Fodere non valeo. mendicare erubesco Hec duo verba in persona illorũ loquitur. qui hec duo timent: in penitentia scilicet afflictionem corporis & paupertatẽ: quorum alterum intelligitur per fodere. alterum per mendicare. Vt enim sic moraliter dicam: fodere est saxa compunctionis et amaro cõfessionis in fructus bone operationis cordis nostri ingrata dissulcare: quod facere prophetа nos ammonet dicens. Dandite corda vestra: et non vestimenta vestra. Et hinc est illud quod ait custos vinee de sterili ficulnea ad dominum suum. Dimitte eam & hoc anno: vt ego veniens fodiam circa illã. & apponã stercora. Sed hoc iste de quo hic agitur: primo facere pertimescẽs ait Fodere nã valeo. Contra quem recte per salomonem dicitur. Piger propter frigus arare noluit: mendicabit ergo estate: et non dabitur ei Qui enim nunc propter pauorem mentis aut corporis maerore se per penitentiam & affligere negligit. cũ sol iustitie in iudicio velut in estate clamare queret requiẽ sed non accipiet: quia propter illã operari bona contẽpsit. // Sequitur Mendicare erubesco Hoc legitur ad litteram tãtũ. Sunt enim qdã q; erogãda bona sua pauperibus / culpas suas redimere volentes et hoc cogitando pertractant: sed

postmodū timētes ne egeant·erga egentes tenaces fiunt: ⁊ ab eo qđ mēte gæperāt se suspēdūt: ꝑpue qz videt aliquos qui sua se sic dedisse fatētur q penitet: de quibus bene ꝑ salomonē dicitur·Qui observat ventū nō seminat: ⁊ qui considerat nubes nūq̄ metit· Venti noīe maligni spūs qui mentē temptationibus impellit: ⁊ nubis appellatiōe pēcor exp̄mitur Qui ergo attēdit ventum nō seminat: q ꝙ considerat nubes nūq̄ metit: qz qui tp̄tationes maligni spūs metuit·et ꝙuoquā lapsus ꝙspicit in bono opere neq̄ exercetur·nec in iudicio quo consoletur inueniet: ꝛ q nūc quoq̄ vilescit Propterea q̄ꝰ villicus paulo ante dixerat·fodere nō valeo·mendicare erubesco: penitēs tamē subiungit quod sequitur/ Dao quid faciam· Videte quid facit timor: quippe pertutilis domino suo· Ipse est qui quod dominus iubet: homines facere cogit Certe iste villicus hodie nō dixisset sao quid faciam: si non timuisset· Sed timuit: quoniam illi subito timor aduenīcorda ua cōminationis tales ei ictus imp̄ssit·dicens Audis miserabilis·audis ꝛeuigila tantē: qz hora est iam te de pigritia surgere Si non amore: saltē timore euigila Cur enim tibi duplex dura patur ꝛaltera iam iam corpis: altera postmodū corporis et aīme gehēnalis Cogita ergo cuiaq̄ tuos quos pūtialiter medullit9 senties tā in morte Hoc inquam ipsa est cur horribilis: ad quā cotidie festinas et nō attendis Vide quō mors te crucifigit Cruciā neructen9 distendūtur· man9 q bꝛachia dradūt: ꝓctus anhelat· cor uix languescit·labia spumāt·oculi stupescūt·vultus horrescunt: facies exsudat·⁊ morte tacta palleſcit Et hec vtiq̄ que videm9 de foris q que sentim9 leuia sūt: ad ea que intus aīma miserabilis iam pregustat· Nam sensus a corpe sto recedit: aīam sua mors comitatur euntem Qui aūt cruciat9 te manēat: audi quid ꝓpheta de perditis dicat Vi aut oues inquit i inferno positi sūt: mors depascet eos Et iob Trāsierunt inquit a frigore niuiū: ad calorem nimiū De quo ⁊ alibi dicitur Quis poterit ex vobis habitare cū igne deuorante? Aut quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis? Hec audiens villicus: plane si timuerit ne mureris/// Et notandum q timor iste quadrifo rmis est: scilicet mundan9·seruilis· iniciālis·⁊ filialis· Mundan9: qui facit recedere a malo·pro cuitatiōe pene· Seruilis: qui facit a malo abstinere pro cuitatione pene: mali retinens voluntatem Iniciālis timore gehenne: de quo dicitur per ꝓphetam·initium sapientie timor domini· Filialis/de quo per eundem dicitur: timor domini castus permanet in seculum seculi· Iu duab9 formis vtilis est hominibus semper: in alijs minime· In iniciali forma taliter frendens vt modo dictum est/ad villicum venit: propter qđ ait· Dao quid faciā: vt cum amo t9 fuero cē· Hec amotio nichil est

aliud: q̄ hominis interioris id est anime ⁊ corporis separatio. Et notandum q̄ scire nos exponere non oportet: qz ipsemet suū scire scilicet quid facere velit innotuit. p hoc qđ sequitur dicens Ut cū amotus fuero a villicatione: recipiant me in domos suas. In hoc q̄ suū scire exposuit: meminit poete dicētis. Nature tuum nichil est: nisi scire tuum sciat alter. Visus siquidem est. nm̄ hoc dixisse. scilicet q̄ sint qui recipere eū debeant: qđ tamē cū dixerat in domos suas. succincte deprehenditur annotasse. Dūt nāq; qui homines recipiūt: quoz̄ sunt dom̄ eli et eterna tabernacula: et hij q̄ sint. dīn̄ ad discipulos suos loquēs patēter ostendit: in illis verbis suis cū dicit Nolite pusillus timere ad me: talium est enī regnū celorū. Et alibi. Beati pauperes spū: quoniā ipsorū ē regnū celorum. Ab hijs ergo necesse ē emere regnum celoz̄ quoz̄ est. Vere necesse est: quia non habem̄ hic vt ait apostolus manentē ciuitatē. sed futurā inquirimus. Et ite de se ipso cōfidens ait. Scimus q̄ si terrestris dom̄ nrā huius habitationis dissoluatur: q̄ habemus ex deo domū non manufactam eternā in cel. Hanc vtiq; nos emere docet dīn̄ in subsequētibus dicens. Facite vob amicos de māmona iniquitatis: vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. Et hoc in loco suo exponetur sed nō modo: sed videam̄ quid sequit. Conuocatis singulis debitoribus ꝛc̄ /// Nemini me super dixisse. misericordiā et veritatē

ciuitatē cū alijs multis quasi curiosas ē: et debere eas huic diuiti domino reddere suos effectus. q̄si fructus opm suoz̄ p manū villici. Nichil ergo est aliud q̄ dicim̄ villicum debitores domini sui cōuocasse: nisi vnūquēq; in ordine suo quid fecerit vel q̄d facere debuerit. iuxta posse virtutū suarū pertractasse. Sed quoniam agim̄ fere p ōnia reos nos ē cognoscimus: papue tamen in eo q̄ p ciuitatē largiē erogasse debuim̄: et in eo q̄ p miam illis qui nos iniuriauerūt cōdonasse pfectius debeam̄. Et hoc datur intelligi: cū huic q̄stioni scilicet quātū debes dño meo. respondetur centū cados olei. Per centū enī significatur pfectio: per oleū misericordia. Est ergo sensus. Debeo centū cados olei: id est q̄ michi iniuriātib; pfecte dimittere debui cū nō dimisi. Cui sequētur adiungit. Dede cito: scribe quinquaginta. Nonum̄ q̄ sedere humiliationē. cito festinationē. scribere firmitatē: quinq̄gīta penitentiam designat. Et super hijs cōuenientia habem̄ exempla: et qz satis est notū nō conuenit: sed quid sibi verba velint dicamus. Cū ergo dicim̄ sede cito et scribe quinq̄gīta: idē est ac si q̄s dicat sibimet ipsi aut primo suo. Cum fatere te peccasse in misericordia/ humiliare cito: firmus p manē in penitentia. Deinde alio dixit Tu vero quātū debes? Centū choros tritici. Fere cadē ē hec q̄stio et responsio cū p̄a: excepto q̄ illa ē de indulgentia hec est de caritate. Hic enī frumentū caritatē designat: quēadmodū superius p oleum miam

dixerimus designari. Hoc itaq; huius questionis responsio nobis innuit: q; qui seculi huius substantiam possidemus. perfecte egentibus erogasse debuimus: q; si non fecerimus cum possemus. apud sanctum patrem familias debiti vinculo obligamur. sicut scriptum est. Qui habet substantiam huius mundi. et viderit fratrem suum necessitatem habere: si clauserit viscera sua ab eo: vere caritas patris non est in eo. Huius tamen obligationis nodus celeriter rumpitur. si bene perficiatur quod sequitur. scilicet sede cito. et scribe octoginta: id est humiliate (sicut exposuimus) in observatione mandatorum dei. et certa spe hereditatis eterne. De cado et choro dicant filij pro habundantia sensus sui quid senserint: ego super hijs nichil aliud dico: nisi q; unumquodq; vas est ad mensurand in suo genere: et hic significare possunt mensurate. id est discrete debere agere penitentes: quasi sic occidant hostem ne perimant quem: quoniam scriptum est. Si recte offeras. et non recte diuidas. peccasti. Recte offerimus. cū bono studio bonū opus agimus: sed non recte diuidimus. si discretionē habere in bono ope postponamus: quā qui dissimulat/ etiam recte offerens sicut beatus ait gregorius peccat // Sequit Et laudauit dñs villicū iniquitatis: eo q; prudenter egisset. Dūt qui mirantur unde hec laus processerit: cū nō dicat ad letam persoluisse debitū sed curtasse: q; si quid egerit attendatur: potius imitari debet villicus q; admirari. Secularis enim prudenter egit. q; que reddere nō potuit. ne sup hijs argueret furto caute clauit: et secm apli verba dicetis. si nō caste saltē caute. Est nāq; minoris culpe quelibet cāq; se solū dare moreti q; si ceteros secū tollat cōtagione peccati: et quoq; sibi utile sumaq; prudētia fuit: qua apud quos reprehendatur effugiat. si amoueret a villicatione // Sed et alius loquar. plene secm moralē intelligentiā multa laude est dignus: qui relicto errore pristine conuersationis/ diuitli deo satisfaciēs: redit ad gram. Et propter hoc eū dñs laudauit: qz siue hoc modo vel hoc modo dicatur fecisse: prudenter egit. Nec moueat quēq; qd dicatur iniquitatis. Nō enim ponitur hic eo q; optetur ad laudē: sed ad eoz q; audierūt tollendā detestationē: sicut dñs testat p ysaiam dicēs. Multiplicate sc̄ificationes eorū: postea accelerauerūt. Nō gregabo quēticula eoz de sāguinibus: nec memor ero nois eoz p labia mea Ad hūc enim matheus suū cognomē retinuit publicanus /// Hoc qd sequitur qz filij huius seculi prudētiores sūt in generatione sua filijs lucis: dictū ē nobis: vt secularium inutilē imitemur prudētiam: sicut moyses ibi nos mistice docet dicēs. Cū egressus fueris ad pugnā. si videris mulierē pulchrā et adamaueris eā: trades ei domū tuā: et erit tibi uxor. Et dictum est simul ad magnā nram erubescentiā: ac si diceret nobis illud ysaie. Erubesce sydō ait mare. Grandis enim nobis debet esse verecundia: q; filij perditionis promptiores sūt in appetēdis

malis ꝙ nos sum⁹ in celestib⁹ gaudijs: de quib⁹ beatus gregoriꝰ ait. Cui celestis vite dulcedinē in quātū possibilitas admittit pfecte cognouerit: ea que in terris amauerat. libēter cūcta derelinquit. Et ad hoc inuitamur cū dicitur. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defecerit recipiāt vos in eterna tabernacula. Quis⁹ sermo vt omni acceptione dignus. docens nos illis amicitias iungere: qui nos possunt in eterna seculā tabernacula collocare. Qui videlicet sunt illi: nisi quos superius breuiter ānotaui pauperes xpi? Quos quia dñs amat. ipō testē q̄ ait. vos amici mei estis: ab hijs nos faciam⁹ amari de eo ꝙ idē dñs nos docuit dicens de māmona iniq̄tatis. Vile est pecūa: ſ emptio multa de māmona nāq; diuitie nūcupātur: que dicūtur inique non ꝓpter se sed ꝓpter iniquitatis effectū qui cuenit ex se: sicut arbor illa q̄ appellata est scientie boni et mali: nō ꝙ vllam haberet scientiā: sed ꝙ tangētes eam contra pceptū. boni et mali cōtingeret esse scientes pariter. Hic satis ostenditur. ꝙ ex facili possunt amici supernī aues haberi: ex quorū amicicijs quis fructū nobis proueniat. veritas subsequēter ostendit cum dixit. Vt recipiāt vos in eterna tabernacula. /// Videtur hic oriri questio. in eo ꝙ pauperibus attribuē/susceptio et retributio benefacientiū sibi: cū donū soli⁹ dei sit veniens ex ei⁹ multa miseratione et grā. Que multū facile soluitur. si attendatur ꝙ dei filius nostram carnem suscipiens/factus ē paup pro nobis: id q̄d pauperib⁹ erogatē sibi fieri fuisse dicat. et se retribuē bñfaciētib⁹: q̄d ibi testatē vbi de paruulis loquens ait. Quecūq; fecistis vni ex minimis meis: mihi fecistis. Esuriui et dedistis michi manducare: sitiui et dedistis michi bibere. Venite ergo benedicti patris mei regnū q̄d vobis paratū est ab origine mundi. Dolliciamur ergo fratres mei: solliciemur pauperibus erogare consilio dīno. Qz q̄ interest pauperis et pauperis. q̄d dñs ibi visus est āno tasse/cū diceret. beati pauperes spū de paupertate talis facienda est distinctio. que designet quib⁹ pauper debeam⁹ largiri. Pauperes igitur alia naturalis alia locuples: alia spiritalis. Et huius diuisionis vnūq̄dq; membrū bifarie suppartitur: q̄d hijs pertractandum relinquam⁹ qui magna de minimis scīūt extrahere: preter ꝙ hoc solū diam⁹. quia naturalib⁹ egenis et spiritualib⁹ precipue manū misericordie porrigē monemur verbis apostoli pauli dicentis. Qui suis nō prouidet et maxime domestic⁹/fidē abnegat: et est infideli deterior. Sed quia nescim⁹ hodie quicquam dei oculos dign⁹ sit odio vel amore: dem⁹ hijs et dem⁹ illis iuxta eiusdē apli vocem dicēte. Bonū operemur ad oēs: maxime aūt ad domesticos fidei. Et quia sē qui petit. fit et q̄ vereā dātur: cū superest vñ possit habere dem⁹ vtiq; De petēb⁹ ei dñs ait. Omi petēti te tribue. De vereā dis btūs augustin⁹ sup hūc vsū. q̄ pduāt fenū iumēte. et herbā seruituti hoim: hoc modo. Beat⁹ inquit

qui preoccupat vocem petituri De oibus indifferenter dñs ait Date ⁊ dabit vobis Eáā illud Date elemosinas: ⁊ ecce oia mūda sunt vobis Et iterū illud Ignem ardentē extinguit aqua: ⁊ elemosina resistit peccis Et hinc est illud Cōdude elemosinā in sinu pauperis: et hec orabit p te Et bonus pater filio ait Si multū tibi fuerit habūdāter tribue: si exiguū ⁊ illud libēter ipartire Sō tam sollerter omēs agere studeam⁹: quatin⁹ in eterna tabernacula recipi mereamur Per dñm ihesū xp̄m saluatorem nostrū: qui cum patre et spū sancto vivit ⁊ regnat deus: per omnia secula seculorum Amen

Sermo beati bernardi p̄m⁹ de labore messis. quō duplex malum vopetur in bonū hūjs q̄ sēm ꝓpositū vocati sunt sancti.

Quapetes quidem videmur ⁊ sum⁹: ꝑ si spiritū q̄ ex deo est accepim⁹. vt sciam⁹ que a deo donata sūt nobis: magna ab eo gloria/magna nobis est collata ptās Quotquot eni receperunt eum: dedit eis potestatē filios dei fieri An non potestas filiorū dei ista: q̄n nobis seruiūt vniuersa: Dicebat enī apostol⁹ ipe: q̄m diligentib⁹ deum. omnia vopantur in bonū Dz forte dicat aliquis vestrū Et q̄d hoc ad me: Et in pusillanimitate vodis sui talia meditetur Gloriētur de potestate filiorum dei. in quibus filialis erga eū feruet amor/ viget affectus. ⁊ p̄sumant sibi omnia voperari in bonum. qui deum diligunt in veritate Ego vero mēdic⁹ sum et pauper: carens affectu filiali: expers digne deuotionis Sed attende quod sequitur: nullū enim desperationi locū reliquit in scripturis suis. qui alio loco sic loq̄tur: vt per patientiam ⁊ consolationē scripturarum spem habeam⁹. Affectus enim ille quem queris/ pax est. nō patientia: in patria est/ nō in via: nec eos qui eiusmodi sūt. op⁹ est a scriptura consolari Ergo p patientiam et consolationem scripturarum spem habeam⁹: si nōdum possum⁹ apprehēdere pacem // Propterea cū dixisset diligentib⁹ deum omnia vopantur in bonū: sollerter addidit. hijs qui sēm ꝓpositum vocati sunt sancti In quo verbo non tenere at te sanctitatis nomen: quādo nō sēm meritum. sed sēm ꝓpositū. non sēm affectionem sed sēm intentionem sanctos vocat: iuxta illud prophete. Custodi animā meam: quoniam sanctus sum Illam enim quam putas sanctitatem. ne ipse quidem paulus vorruptibili adhuc grauat⁹ vopore arbitrabatur se apprehendisse. Vnum autem inquit que retro sunt oblit⁹ ⁊ in ea q̄ ante sunt extentus: sequor palma superne vocationis Vides quia licet nondū apprehendisset brauiū: habebat tamen ꝓpositū sanctitatis // Et tu ergo si posueris in vorde tuo declinare a malo et facē q̄d bonū ē. tenere q̄d accepisti ⁊ ꝓficē sēp in melius: sed ⁊ si quid aliquando

minus recte egeris. vt est humana fragilitas. nō in eo ꝑsistere sed penitere. et erigere quātum ꝑ ales ꝛ eris sine dubio sanat⁹ et tu: ꝙ aui interim clamare necesse sit. custodi aiaz meam qm̄ sanct⁹ sū ¶ Vis ergo nosse quēadmodū hymōi sanctis omia cooperantur in bonū? Nō modo aurora per singula: qz in longū protrahi sermonē hora nō patitur Cūdū nobis est: iam vespertinū tempus ordinis aduenit // ¶ Audite ergo verbū abbreuiatum. quēadmodū vniuersa nobis seruiāt: omnia cooperentur in bonum Inimici nostri sunt iudices Eteni siquidē illi ꝓ nobis ꝛ quis contra nos? Si pro nobis fuerūt hostes nostri ꝛ quomodo nō omnia simul cū illis? // ¶ Duo ro duo nobis vt manifestum est aduersantur hostium genera: malum videlicet duplex. qđ fuam⁹ et quod patimur ¶ Hec autem sūt vt apertius dixerim: culpa et pena Itaqz cū sit nobis vtraqz cōtraria. erit si voluerim⁹ vtraqz pro nobis ꝛ vt hec quidem ab illa liberet. et recte aduersꝰ istam iuuet illa: nec patiam. Ecce enim cōpungimur i cordib⁹ nostris. ¶ in cubilib⁹ cōscientie sue delictis ꝑteritis ꝛ ꝙ delinit cōscientia et corrodentiū dētes peccōz ꝓterens reducit ad spem venie. penitentia ista/ z voluntaria pena quā patimur: nō solum aūt ꝓteritā. sed et futura repellit Nā et temptātia ꝓpulsat via. et nōnulla sic ꝓmit: vt a raca a nūq̄ venenatū possint erigere caput. Sic pena pro nobis fuat aduersus culpā: vt vel omnino non sit. vel sit minor Culpa vero nichilomin⁹ agit. vt aut nō sit. aut minor sit pena ꝛ non quidē vt omnino nō sit. aut a ꝯtitate sua minuatur qđ nullaten⁹ expediret: sed vt non sit pena aut minor sit pena/ videlicet aut nō sit. aut min⁹ sit onerosa Cuius quis cni ꝓfecte senserit onus pēi z anime lesionem ꝛ aut patum sentiet. aut ex toto nō sentiet coꝛporis penam: nec reputabit laborem/ quo peccata noverit delen ꝓterita. futura cauere Dic cni sanct⁹ dauid cōuiuantis seui nō reputauit iniuri as: memor filij ꝓsequentis.

Sermo eiusdem scandꝰ vñ supra. et de duab⁹ mensis

Labor iste stateres exilij pauperta tis nr̄ē nos āmonet ꝓfecto z iniq̄tatis Vt quid eni morte afficiamur tota die ꝛ in ieiunijs multe. in vigilijs habundantius. in laboribus z erumpnis? Nūquid ad hoc creati sumus? Absit Nam licet hō natus ad laborem: sed mime ad laborem creatus est Natiuitas in culpa est: z ideo in pena Omnes enī nos oportet gemere: dicētes cum propheta In iniq̄tatib⁹ conceptus sum ꝛ ¶ in peccatis concepit me mater mea. Alienā ab vtrusq; prima creatio: quia sicut nō culpā. ita nec penam deus fecit Quid de ea que maior est omni morte. videlicet apte scriptura testatur? Inuidia diaboli mors intrauit i orbē terraz Et alio loco Deꝰ mortem nō fecit ꝛc. // ¶ Itaqz sicut laborātib⁹ manib⁹ nec oculꝰ ꝓterea claudit. nec aurꝭ abstinet ab auditu ꝛ sic ymo z mlta

melius laborante worpore mens q̄ qz ipsa suo intenta sit operi; et non vacet Causam cogitet in labore: vt ipsa ei pena quā patiē. culpam pro qua patitur repzesentet; dum videt vulnerum ligaturā. ipsa sub pānis vulnera meditē. Huiusmodi siqui dem cogitatioē humiliamur sub po tenti manu dei; et dulā quadam pie tate mens plena miserabilem se ex hibet in oculis eiꝰ Hinc quoq; scrip tura nos āmonet; miserere inquiens anime tue placens deo. Nec dubi um quī ea que placet deo miserior dia; facile eius possit mīam obtine re. // Et ne dixerimus vnde mi serendum sit animabus nostris; nisi insipienter dissimulauerimus. mul ta in eis miseratione digna poterint inueniri Vnū tamen dico vt occasio nem vobis dedisse videar; et cetera quoq; similiter aduertatis. Nōne velut inter duas mensas positi. epu lantes hinc inde spectamus ieiunū? Dic sumꝰ omnino sic sumus. Vnde ergo sic positis risus vnde iocus. vn de leuitas vnde supbia; vnde extol lentia oculoz? Aut forte nō agnos cimus mensas. non considerantes e pulas; deliciae nō videmꝰ? Hinc michi sūt quos video deliciose viuē tes in omnibꝰ bonis sensibilis huiꝰ mūdi; inde cōtemptoz alios quibꝰ disposuit xp̄s regnū; vt edant et bi bant sup mensā eius in regno prīs sui. Vtrobiq; video similes mei ho mines frēs meos; q hru me ad neu trā licet extēdere manū. Ab vtraq; mēsa phibeoz; ab illa quidē pfessio nis. ab illa vinculo worpis; vt nec ad inferioꝝ audeā. nec ad supioꝝ accedē possim Quid iter hꝫ restat/ni si comedere panē doloris; vt sint mi lacrime mee panes die ac nocte. si q̄s celestiū quiuaz mia motꝰ. i oc latrātē sb mēsa catelli vel exigua a liq̄ deliciaz illaz fragmēta demit tat? Nā iferior quidē gsideratio q̄ nobisipis gpatimur eoz respectu quos nouimꝰ deliciose viuētes in hꝫ selō. iferme adhuc aie ē; nec oīno m placet talis affectio i aia spiritua li. Cōgigꝰ enī positꝰ est a iudicio veri tatē. qui btificat quos velut miserri mos lugere debuerat; Ille miserū reputat nō sanc gsensu iudicij. ꝫ af fectioīs sensu q nō sit sicut illi; q id magis optare debuerat. vt oēs es sent sicut ipe. Hoc tū solū tali in co gitatioē laudabile est. si miseriā ip sā quā reputat p amore. siue timoē dei patiē ferre deliberat; et cū q̄dā pietate dicat deo; gpē Vba labioz tuoz ego custodiui vias duras Et hec q̄tē cogitaō ichoātiū ē; tēp lac puulozꝫ // Atuero cū ia gficē cepit q affāone seq̄ iudiciū rōnis; coia p cul dubio detrimēta faciet; q̄ si ster cora arbitratꝰ/ lugebit cū gpha su p eos q̄ aplexati sē stercorea; pē vēa sca quadā humilitꝫ supbia. hꝫ vniūsa despiciet; q magis in altitudine animi collocatꝰ. nō btm dicet populū cui hec sunt. ꝫ miseꝝ plane; b tm vera cuiꝰ ē dns deꝰ eiꝰ Vtinā idū ita sui gpatioē miseret illis; inueniet vtiq; quoz cōpatioē sui quoq; misereat; si suspexerit ad celestes diuicias q delectatioēs i dextera dni vsq in finē Vñ fit vt q̄ pus de iferioi irriguo

lacrimas fundens plangebat· quoniam propter te mortificamur tota die: iam de superiori habūdantiore emittat fletus dicens· Heu michi qua inolatus mey prolongatꝰ est

Sermo terciꝰ vnde supra·

Hec est generatio querentium dominū: querentiū faciē dei iacob· E diuersis ⁊ diuersa querentibus hominū turbis animo fatigatus: q̄ desideranter ad hunc tumultum hodie spiritū refoallaturꝰ accessi· Graciaꝫ deo non sum fraudatus a desiderio meo: non sum frustratꝰ a spe mea: repletus sum consolatione· superhabūdo gaudio· omnia interiora mea nomini donumi benedicāt: et oīa ossa mea dicāt· dñe q̄s similis tibi· Nēpe pspiciens eminꝰ cū accedere: fateor videre in corpaliter visus sū· quos in spū pphā quō dū previdit: et cōtinuo subijt animō ꝛc ille deprompserat: vt cū cantare dicens· Hec est generatio querentiū dñm /// Multe sūt generatiōes hoīm: ⁊ ni fallor tercia est ista generatio q̄ nūc viget ⁊ apparet in nobis· Prima siquidē generatio nec querēs adhuc dñm: nec quesita a dño fuit: cū in oblucione mentis ⁊ tractu iniquitatis vnūquēq; genuit mater sua· Deūda proinde statim fiant necesse erat· ex aqua et spiritu remediū nobis exhibuit festinatū: et fuit illa generatio nondū quidē querentiū· sed tamen iam quesitorum: q̄ nec sacientes adhuc querere dominū nec valentes ipse quesierit Quesiuit igitur nos ⁊ acquisiuit in generatione secūda: vt essemus iam populus acquisitionis· Di adhuc forte senior frater murmurat ⁊ inuidia contabescat· dicatur ei: q̄m epulari ⁊ gaudere oportebat: quia hic frater tuus perierat· ⁊ inuētus est· Ceterū ad hoc statim quesiuit nos dominus/ vt quereretur tempore oportuno: cum iam queri posset/ posset et inueniri· Vc nobis q̄ tam diu dissimulauimus ⁊ neglexim⁹ quere vitam: quere deum qui salus bonus est querentibus se: animē sperantiū se· Vc tibi generatio prava ⁊ exasperans· mala et adultera generatio/ mendaciū vsq; hodie queritans ⁊ diligens vanitatē: nō seruans fidem cui desponsata fueras veritati Nunquid non opus habet eiusmodi generatio nasci denuo: vitetum generare: Et maxime· Nempe genimina viperarum facti· tanto magis nunc necesse habent in ventrem matris gracie iterato introire ⁊ nasci: quanto facta nosciuntur posteriora eorum deteriora prioribus· Graciaꝫ ipsi gracie / et si dia potest plus q̄ gratuite misericordi: que beneficijs obruit nō modo īmeritos: sed nimiū male meritos ⁊ ingratos Graciaꝫ ei qui regenerauit nos etiam hac vice in spem vite: vt adoptionem filiorꝫ dei recuperemus· Voluntarie enī nūc propric genuit nos: verbo vtiq; veritatis· Nam q̄ prius nos genuit sacramento equidem pietatis· et si voluntarium generanti· genitis tamen voluntarium esse nō potuit: in q̄b⁹ nullꝰ adhuc voluntatis vsꝰ nullm̄ cōis exercia fuit: ac

proinde nulla generationis ipsius agnitio: nulla tanti notitia geniturus. Hanc demū voluntaria generatio/voluntatiū exhibet sacrificium: iuxta illud. Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo dñe quoniam bonū est. ¶ Hec est generatio querentiū dominum. Querentium an habentium dicam? Habentiū vtiq; et querentium: alioquin non possent querere non habentes. Sed quid queritis? aut quid habetis? Vel potius quomodo habetis? et quomodo requiritis? Verbo geniti. verbum habent. Nunquid non verbum domini? Johannem audi. Et deus erat verbum. Quid ergo iam amplius querit generatio habentium dominū? Considera q̄d sequit in psalmo. Hec ē inquit generatio q̄rentium dominū: querentium faciē dei iacob. Eundem prorsus habent pariter et requirunt: quia vnus iste q; et verbum patris et splendor paterne glorie est. Et is quidem non quesitus haberi forsitan potest: non habitus autem queri omnimo non potest. Denique ipsa est q̄ de se loq̄t sapientia. Qui edit me adhuc esuriet. Potens ipse est prestare se etiam non querenti: qui vt supra ostendimus de cumulo gratie et benedictione dulcedinis querit et preuenit adhuc querere nō valentes. Nemo autē ante ydoneus querere q̄ habere: quia nemo inquit venit ad me. nisi pater meus traxerit eū. Adest ergo qui trahit: ¶ quodammodo necdum adest qui nō alio trahit q̄ ad seipsū. Nunq̄ enī nec vsq̄ sine filio pater adest q; fidem. vt ad speciem trahat. Quomodo ergo nō exultet spūs meus? quomodo nō sine modo iocundetur in generatione ista querentiū dominū? Nempe testimonium credibile nimis gustate sapientie est: esuries ipsa tam vehemens. Certissima michi probatio ¶ indubitabile argumentū. quia habetis quē sic queritis: et in vobis habitat qui tam valide trahit vos ad seipm. Nō enī humane possibilitatis ē ausus iste: cuius dextera faciat virtutē. qui semper necesse est clametis. Trahe me post te: curremus in odorem vngentorū tuorum. Non iquā ab honesta forma ista conuersationis? nec aliud experimētum querim9 eius q̄ in vobis habitat xpristus: q̄ q; ita queritis xpristū. Videtis enim fres qualem spiritum accepistis. spiritū qui ex deo est: vt sciatis que a deo donata sunt vobis. Audim9 apostolum audimus et prophetam etiam et angelicū gradū: quib9 aut nichil vobis arbitror sublimius affectari. ¶ Vane e singulis michi videor in nobis aliquid: et magnum aliquid inuenire. Quis enim celibem vitam. vitam celestem et angelicam dicere vereatur? aut q; in resurrectione futuri sūt ones electi? Quomō nō iam nūc esse sicut angeli dei in celo. a nuptijs penitus abstinētes? Amplectimini fres preciosissimam margaritā. amplectimini sāmoniā vite: que vos efficiat sanctorū similes ¶ domesticos dei: dicēte scriptura. Incorruptio facit proximū deo. Ita ergo nō vrō quidē merito. sed gratia dei

estis quod estis: quod ad castitatē
& sanctimoniā spectat. angeli quidē
terreni. aut potius cœli ciues: sed in
terra interim peregrini. Quādiu enim
sumꝰ in hoc corpore: peregrinamur
a domino. De prophecia quod dica
mus? Lex et prophete. usq; ad io
hannē veritas ait. Verumptamen
nō erat ille adūsariꝰ ꝟ discipulꝰ uti
q; veritatis: q̄ dicebat eā pꝰ iohem
Ex pte enī cognoscimꝰ: & ex parte
pphetamꝰ. Cessauit ergo pphecia
qua iā cognoscimꝰ: necdū tamen
tota æssaut. quia adhuc ex parte.
Cū venerit inq̄t quod perfectū est:
euacuabitur qđ ex parte est. Diq̄dē
an iohem q̄ fuerūt pphe. ut nūq; ad
uentū dnī pphabāt? & q̄ nō neutra ad
huc pꝰ salutis in notitia: ꝟ utraq;
in pphia erat. Magnū sane pphetā
dignꝰ: cui vos debitores esse cōfi
cio: magnū pphecie studiū. cui vos
video mācipatos. Ad illud? Nēpe
iuxē aplm nō cōsiderare q̄ uidēt/ꝟ q̄
nō uidēt: sīn dubio pphetare ē. Am
bulare in spū. ex fide uiuere. q̄ sursū
sūt q̄rere nō q̄ sup terrā: obluscri q̄
retro sunt. et extendi in ātriora. ex
magnꝰ pte pphare est. Alioq̄n qm̄ mā
nisi p spm pphecie cōuersatio nra i
celis est. Dic nimirū pphe olim qua
si nō inter hoīes sui tēporis erant?
sed uirtute impetu quodā spiritus di
ci illos trāsilientes. exultabant ut
uiderēt diē dnī: & uidebāt & letabā
tur in ea. Dz & pfessionē aplicā au
diamꝰ. Ecce nos reliq̄mꝰ oīa: & sec
uti sumꝰ te. Si gloriari licet habemꝰ
glām: ꝟ si sapimꝰ hīc euadimꝰ apd
deū. Hec cī vā est glātio: ut q̄ glo
riatur in dōmino glorietur. Nā ne
q; manus nostra excelsa/sed dīes fe
cit hec oīa? fecit nobis magna qui
potēs est: ut merito magnificet aīa
mea dīm. Ipsiꝰ enī magno munere
factū est: ut magnū illud propositū
unde magni glābātur apli/magni
fice sequeremur. Forte eā si in hoc
q̄ glām uoluero. nō ero ipse. Ve
ritatē enī dicā. esse hic aliq̄s q̄ plus
q̄ nauē et tetia reliquere. Quid ve
ro illud q̄ ipsi quidē apli oīa reliq̄
runt? ꝟ ut pīcē in carne dīm seque
rētur? Non est nostrū dicere: sed auꝰ
ipm dīm audiamus. Quia uidisti
me thoma credidisti: bti q̄ nō vide
runt et crediderunt. Forte eā pphe
tandi genus excellētius esse uidebi
tur? nō utiq; dns q̄buscūq; tpa labꝰ
rebꝰ & trāsiturīs aliq̄n. sed spūtali
bus & eternis: & nuchilominꝰ in va
se fictili thezauꝰ castitatis illustrior
in carne fragili ex aliqua pte pba
bilior uirtus. Ubi ergo in hoc cor
pore angelica conuersatio. in qua
pphica expectatio. in utroq; aplica
perfectio inuenitur? quātꝰ est cumulꝰ
iste gracie q̄? qđ retribuetis dño pꝰ
oībꝰ q̄ retribuit vobis? Sublimis
gradꝰ est: ꝟ eo āpliꝰ periculosa ruina
Nūqđ nō tres eli sē q̄s asced imꝰ?
Itaq; q̄ stat uideat ne cadat. Vide
bā inq̄t sathanā tāq̄ fulgur de celo
cadentē. Ex alto corruit? cōfractꝰ &
cōminutꝰ ē: despecta ē plaga eius.
fāis ē spūs vatēs & nō rediēs. Nū
qđ & vos vultis abire? Sathanas
corruit? nūqđ uultꝭ & vos ceū? Ex
salubriꝰ vob stare i via dnī: stare in
gra in qua statis. Non enī beatus

vir qui abijt in via peccatorum: beatus magis cuius est auxilium abste domine. Fbunt enim huiusmodi de virtute in virtutem/ ad videndū deum deorum in syon. ad videndum in bonitate electorū tuorum: vt lauderis cum hereditate tua. Fpsi nempe hereditas. ipsi sūt dij: et filij excelsi omēs. Ftaq; fratres mei quandoquidem verissime certissimeq; hec est generatio querentiū dñm. querentium faciem dei iacob: quid vobis aliud dixerim q̄ qđ idem ait ꝓpheta: letetur cor querentiū dñm: querite dñm & confirmamini. querite faciē eius semp: et qđ alius dicat/ si queritis querite? Quid est si queritis q̄rite? In simplicitate cordis querite illum. Non aliud tanq̄ illum/nō aliud preter illum: nō aliud post illū In simplicitate cordis querite illū. Dumplex natura/simplicitatem cor dis exquirit. Denigz & cū simplicibus sermocinatio eius. Vir duplex animo: inconstans est in omnibus vijs suis. Non potest quē queritis inueniri ab hijs qui ad tempus credūt: et in tempe temptationis recedūt. Eternitas est: nisi ꝑseuerante quesita. minime inuenitur. Ve cōtra peccatori terrā ingredienti duabꝰ vijs: nemo enī duobꝰ dñis seruire ꝑt Ne hanc quidē dupliciatē amat integritas illa. ꝑfectio illa: illa plenitudo Indignū ei vt inueniendum se prebeat: nisi ꝑfecto cū quesieris cor de. Ceterū si odibilis ē canis reuertens ad vomitū suū: et sus lota in volutabro luti. sed et ipm quoq; quem inuenerit tepidū ex ore suo euomere incipiat deꝰ: simulatoz et ꝑditor vbi parebūt? Di maledictus qui facit opꝰ domini negligenter: qui fraudulenter feerit quid merebitur? Fugiamꝰ et hanc dupliciatem carissimi: et a fermento phariseorū omnimodis caueamꝰ. Veritas est deꝰ: et tales quesitores querit/qui rum querunt in spiritu et veritate Di nolumꝰ frustra querē dñm: queramꝰ veraciter. queramus frequenter. queramus perseueranter: vt non quera mus ꝓ illo aliud/nec cum illo aliud: sed nec ab illo ad aliud cōuertamur. Facilius enim est celū & terrā transire. q̄ vt sic querens nō inueniat: sic petens non accipiat: sic pulsanti non aperiatur

Sermo ꝑmꝰ beati bernardi In assūptioē beatissimē marie semp ṽgis

Ergo hodie gloriosa celos ascēdens: gaudia cuius supnorū ꝓpiosis sñ dubio cumulauit augmētis. Hec enī est cuiꝰ salutationis vox et ipōs exultare fecit i gaudio: q̄s materna adhuc viscera claudūt. Ex si puuli nec dū nati aia liq̄facta ē. vt maria lauta ē: qđ putamꝰ q̄nā illa fuerit celestiū exultatiōe: cū et vocē audite et videre facie. et btā ei⁹ frui pūtia meruerūt? Nob vero timi q̄ i ei⁹ assūptioē solēnitat̄ occasio: q̄ causa letiae/q̄ materia gaudiorū: Maria pūtia tot⁹ illustrabat orb: adeo vt et ipā iā celestē patria solito clariꝰ tutiet. ṽginee lāpadis irradiata fulgore. Merito

proinde resonat in excelsis gratiarum actio et vox laudis: ꝛ plangendum nob magis q̄ plaudendū ee videt Quantū enim de eius p̄sentia cēlū exultat: nūquid non ꝯsequens est vt tantū lugeat hic noster inferior mūdus eius absentiam? Esset tamē querela nostra: qz nec nob hic ē manens ciuitas: ꝛ eā inq̄rim9 ad quā hodie maria benedicta q̄enit. In qua si cōscripti ciues sumus dignū p̄fecto est. eaā in exilio/eaā sup flumina babilonis/ eius nos terminari. eius cōmunicare gaudijs. eius ptiāpare letiaā: maxime qz eā/ que tam copioso impetu letificat hodie ciuitatē dei: vt sentiamus et ipsi stillicidia stillantia super terram. // Praecessit nos regina nostra: p̄cessit nos. q tā gloriose suscepta est. vt fiduciāliter sequantur dñam seruuli clamitantes Trahe me p9 te: in odore vngentorum tuorum curremus. Aduocatā p̄cmisit eā pegrinatio nēā: que tā q̄ iudicis mater et mat̄ misericordie. suppliciter q efficaciter salutē nostre negocia pertractabit. Preciosū hodie munus terra nostra diuexit in cēlū: vt dādo ꝟ accipiendo felicia amicitiaꝝ federe copulent humana diuinis. trena celestib9. pmaꝛ sumus. Illo enī ascendit fructus terre sublimis: vnde data optima q dona perfecta descendūt. Ascendens in altū virgo beata: dabit ipsa quoq; dona hominibus. Quid ni daret? Diquidē qz nec facultas deē potest nec volūtas: regina celorū est: misericors est. denicq; mat̄ ē vnigeniti filij dei. Nichil enī sic potest p̄testatis eius/ seu pietatis magnitudinē cōmendare: nisi forte aut non creditur filius dei honorare matrē: aut dubitare q̄s potest ōnino in affectum caritatis transisse marie viscera: in quibus ipsa que ex deo est caritas. nouē mensibus corporaliter requeuit // Et hec quidem ꝓpter nos dixerim fratres: sciens difficile esse/ vt in tanta copia caritas illa perfecta non quetens que sua sūt valeat inueniri. // Vt tamen interim sileam beneficia que p̄ro ipsius glorificatione consequimur: si eam diligimus gaudebimus vtiq; qz vadit ad filium. Plane inquam ꝯgratulabimur ei: nisi forte qđ absit. inuentricia gratie ōnimodis inueniamur ingrati. Quem enim castellum mūdi huius intrantem/ p̄cipit ipsa suscepturat: ab eo suscipitur hodie. sanctam ingrediens eternitatem. Sed cum quanto putas honore. cum quanta exultatione? cum quanta gloria? Nec in mundo locus dignior virginalis vtero templo. in quo dei filium maria suscepit: nec in celis regali solio/ quo matrem hodie marie filius sublimauit. Felix nimium vtraq; susceptio: ineffabilis vtraq;: quia vtraq; inexcogitabilis est. // Vt quid enim ea hodie in ecclesijs xpristi / euangelica lectio celebratur: in qua mulier benedicta in mulieribus. exceptisse intelligitur saluatorem? Credo vt hec quam celebramus. ex illa susceptione aliq̄tinus estimetur: ymo vt inde illius inestimabilem gloriā: inestimabilis cognoscatur et ista // Quis enim

ctã si linguis hoim ãgelorũq; loq̃ ẽ explicare queat. quẽadmodũ sup uenĩẽte spũ. obũbrãte vtute altissi mi caro factũ sit verbũ dei p qđ facta sunt omnia? et deus maiestatis quem non capit vniuersitas creatu re. intra virgineã sese clauserit viscera factus homo? Sed et illud quis vel cogitare suffiãt. q̃ gloriosa ho die mũdi regina presserit. quanto deuotionis affectu tota in eius oc cursum cælestium legionum prodie rit multitudo? quibus ad thronum glorie cantias sit deducta / q̃ placi do vultu / q̃ serena facie. q̃ letis am plexibus susceptã a filio / super om nẽ exaltata sit creatura? ãi eo hõre q̃ tãta mat̃ dig̃ fuit. ãi ea glã q̃ tã tũ deuit filiũ? Feliãa prsus oscula labijs ipressa latent̃? ait virgineo mater applaudebat in gremio. Ve rum nũquid non feliãora ẽnsebim9 que ab ore sedẽtis in dextera dei pa tris hodie in beata salutatione sus cepit? ãi ascenderet ad thronum glorie epythalamium canens. osculetur me osculo oris sui? Eprisli generationem marie assũp tionem quis enarrabit? Quãtum enim gratie in terris est adepta pre ceteris? tantum et in cælis obtinet glorie singularis. Ex si oculus nõ vidit nec auris audiuit / nec in cor hominis ascendit qđ preparauit de us diligentibus se? qđ preparauit gignenti se. et qđ omnibus certum est diligenti pre omnibus. quis lo quatur? Felix plane maria et multi pliater felix? siue cum exãpit salua torẽ? siue ãi a saluatore susãpitur.

Vtrobiq; miranda dignitas virgis matris? vtrobiq; ãplectẽda dig̃tio maiestat̃. Intrauit iquit ihus i qđ dam castellum? et mulier quẽ exce pit illũ in domũ suam. Sed laudi bus magis vacãdũ est. q̃ festiuis p̃ conijs dies hec celebratur. Quia ve ro copiosam nobis materiam verba lectionis huiꝰ ministrant? eras quoq; cõueniẽtibꝰ vob i vnum. cõmunican dum erit sine ĩuidia qđ fuerit datũ desuper? vt in memoria tante virgi nis nõ modo affectus deuotionis ex citetur? sed et mores edificentur ad profectum conuersationis.

// Dño sẽdus de lcõne euãgelica. Intrauit ihus i quoddã castel lũ. Oportune sat̃ hoc in loco ysaie exclamatio assumẽda vide tur. O isrl̃ q̃ magna ẽ domꝰ dñi? et ingens locꝰ possessionis ciꝰ. An non ingens? aut quis ẽxtatioẽ castellũ diae terre huiꝰ spaciosissima latitudo? An nõ ingens puta? et regio inestimabil̃. q̃ndo saluator ab ea aduenies. ãi ingredi ẽ orbẽ terr / vt itroire castellũ? Nisi forte castellũ q̃s aliud ĩtelligẽ dũ putz. q̃ atrũ fort̃ armati p̃na pis mũdi huiꝰ? cuiꝰ vasa diripe for tior supuenit? Festinem9 ingredi i illã bñtudis ãplitudinẽ sci? vbi neq; a liũ ex gustat: vt possiꝰ ãi oibꝰ cõp hendẽ sãc. q̃na sit lõgitudo? et latitu do? sblimitas? et pfundũ? Recepit ergo dñs pem9? q̃ndoq; ipe cælestis habita tor patre etã? et creator nr̃i huius castelluli angustias nõ refugit. // Vt q̃d eũ itroisse diam9 i castellũ? Etã i agustissimũ vginal̃ vteri diu sorijs itroiuit. Denig; et mulier q̃m

cæpit eū in domū suam Felix mulier: que iam nō explozatozes iherucho: ꝫ poaus fozтissimū ipsum expoliatozem stulti illi9: q̄ vere vt luna mutaē: non legatos iheſu filij nun: sed ipsū magis suscipe meruit iheſum filiū dei: Felix inquam mulier: cui9 domus suscepto saluatoze iuēta est mūda q̄dē: sed plane nō vacans: nisi forte quis vacuā dixerit: quam salutat angel9 grā plenam: Neq; hoc solum: sed adhuc quoq; in eam supueniturū asserit spm̄ sanctum: Ad quid putas: nisi eaā superimpleat eam: Ad quid/ nisi vt adueniēte iam spū plena sibi: eodem supueniēte/nobis quoq; supplena et supeffluens fiat: Vtinā fluant i nos arōmata grātarum: vtinam de plenitudine tanta omnes accipiamus Ipsa nēpe mediatrix nrā: ipā est p quam suscepim9 miam tuā deus: ipsa est per quam ⁊ nos dñm ihm in domos nras expapumus // Et nobis enim singulis castra sūt singula: et singule dom9: q̄ sapientia pulsat ad ostia singulozū: si q̄s aperuerit ei introibit/ cenabitq; cū eo: Est vulgare puerbium: quod multozum in ore: magis autem in ozde versatur: Bonū inquiūt seruat castellum: qui custodit corpus suum Sapiens tamē nō sic: ꝫ magis inquit Omni custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita procedit: Esto tamen/ credendum sit multitudini: bonum castrum custodit qui custodierit corpus suum // Illud sane querendum: quenam huic adhibenda sit custodia castro: Hecate ne custodisse tibi videtur aīma illa corpozis sui castum: cui9 membza velut coniuratione facta inimico eius dñiuum tradidere: Vnt enim qui cū morte fedus inierunt: pactū cum inferno pepigerunt: Incrassatus incrassatus est dilectus et recalcitrauit: incrassatus ipinguat9 dilatat9: Hec ē plane custodia: qua laudatur peccatoz in desideriis carnis sue Quid vobis videtur fratres: nū q̄ in hac parte cēdum est multitudini: Absit Paulum magis interrogem9: vtpote ducem strēnuum militie spiritualis: Die nobis apostole: que sit tua custodia castri Ego aīe sic arceo nō quasi in incertum: sic pugno non quasi aerem verberans: castigo corpus meum et in seruitutem redigo: ne forte cum alijs predicauerim ipse reprob9 effiiar: Et alio in loco: Non regnet inquit peccatum in vestro mortali corpore: ad obediendum concupiscentijs eius: Vtilis quippe custodia: ⁊ felix aīma q̄ sic custodit corpus suum: vt nū9 sibi illud vendicet inimicus: Fuit enim aliquando/ cum meum hoc castrum expugnandi sue impius ille subiecerat potestatiue membris impreans vniuersis: quantum eo nocuerit tempore: presens adhuc indicat desolato et egestas: Heu nec continētie murum reliquit in eo: nec patientie antemurale: exterminauit vineas: messuit segetes: arbores extirpauit: quippe eaam oculus meus iste depredatus est animam meam: Denique nisi qua dominus adiuuit me: paulominus habitasset in in

ferno anima mea. Dico aute infernum infernoe: vbi nulla confessio: vnde nemini datur exire. Ceterum eaa tunc nec carcer illu decebat: nec infernus. Ab ipsone empe coniurationis & proditionis pessime deprehe sa principe. non alibi ip in domo propria/carcerali e maapata custodie: nec alijs ip suetpsius familie data torioribus. Erat eni illi gsca carcer: cerat toriores ratio et meoria: at p hij quide crudeles/austeri. q immisericordes: sed longe minus a rugientibus illis preparatis ad esca: quibus erat iamiamq; tradenda. Sed benedictus deus: qui non dedit me in captionem dentibus eoz. Benedictus inquaa deus: qua vsi fauit et fecit redemptione seruu sui. Cu eni ca infernali carceri tradere malignus accelerauet: sed et castru ipsu ignibus cremare perpetuis. de digna piuus fieret tribulatio membris: fortioe supuenit. Intrauit in castellu iheSus. q forte alligans eip vasa diriperet: vt que pus erant in contumelia/facret in honoe. Contriuit portas ereas. et cofregit vectes ferreos: vinctu de domo carcerp q vmbra morte eduos. Porro egressp eip in gfessioe. Ipsa est scoba qua mudatus est carcer: q ornatus deinceps regularu institutionu uias quibusdam pulchre vite vbp. de carcere redit in domu /// Habet ergo iam mulier domu sua: habet vbi suscipiat eum. cui super tantis beneficijs extat obnoxia. Alioqn re ei si eum exapere tenuit: si non retinet si non cogit manere scu: qm aduespasset

Redieus enim qui electus fuerat. mudatu quide & ornatu domu inuenit: sed vacante. Relinquitur si quide mulieri domus sua deserta: qua salvatoris hospiao digna exhibere neglexit. Quo inquis? Poterit ne domus mudata confessioe priorum delictoru. et obseruatione regularu institutionu ornata. indigna adhuc iudicari habitaculo gracie: salvatoris ingressu? Potent sine dubio: si supfiaetenus emudata. & uias vt dem est strata virentibus interius plena sit luto. Quis eni suscipiendu dominum arbitretur in dealbatis mortuoru sepulchris: que vitetur aforis speciosa. intus seatis aut spuracia q sanies vniuersa opleuit? Esto siquidem vt aliquado tanp ipsa supfiaes delectat9. incipiat pmu apponere pedem ei qui eiusmodi est: prima aliqua suc visitationis gracia idulgendo: nunquid non resilet illico cu indignatioe? Nunquid non effugiet: clamitans infixus su in limo profu di et non est substantia? Vertus eni species et non veritas: quasi qualitas est atq non substantia. Neq; enim ingressu eius exteriores potest conuersationis tenuis superfiaes sustinere: quoniam onia penetrat: & in intimis cordis habitatio eius. Ex si nequa spiritus discipline subditu manifeste peccatis corpus inhabitat: fictu vtiq non mo declinat: sed q effugit et elongatur ab eo. An vo aliud est ip fictio exercenda: si pem supfiaetin9 radas. q no iten9 eradicas? Certe esto qm pullulabit uberi9: q mudatu p vacatu domu/au

nequioribus septem/qui eiectus fuerat hostis maligni intrabit. Reuersus enim ad vomitum canis. odibilis erit multo qui ante: et fiet gehenne filius multiplicater qui post indulgentiam delictorum in easdem denuo sordes inciderit. vt sus lota in volutabro luti. Vis videre mundatam ornatam vacantem domum? Hominem intuere qui confessus est. et desernit manifesta peccata precedenti a ad iudicium: et nunc solas mouet manus ad opera mandatorum: cor de penitus audo ductus consuetudine quadam: plane vitula effraym docta diligere tritucam: exteriorum que ad modicum valent ne vnum iota preteriit: sed camelum glutit. dum culicem liquat. In corde enim seruus est propric voluntatis. aut cor auariae. glorie cupidus. ambitionis amator: aut hec omnia aut singula quoq; vicia intus fouens: et mentitur iniquitas sibi: sed deus non irridetur. Videas enim interdum sic palliatum hominem. vt se ducat etiam semetipsum: penitus non attendens vermem qui interiora depascit. Manet enim superficies: et salua sibi omnia arbitratur. Commouerūt ait prophete alieni robur eius: et ignorauit. Dicat quia diues sum et nullius egeo: cum sit pauper et miser et miserabilis. Nam et inuenta occasione. ebullire saniem que latebat in ulcere: et exasam non extirpatam arborem. in silvam videas pullulare densiorem. Quod periculū si volumus declinare: securim ponamus necesse est ad radices arboris. non ad ramos. Non solū inueniat in nobis exercitatio corporalis ad modicū valens: inueniat pie vtilis ad omnia pietas et exercitiū spūale /// Mulier inqt martha nomine excepit illū in domū suā: et huic erat sorori nomine maria. Decorcs sit. et debet esse gubernaculum. Martha occupat circa frequentes ministeriū: et maria intenta e dominicis sermonibus. Ad martham spectat ornatus ipletio ad mariā vacat enim dnō: vt nō sit dominus vacuus. Quis mūdationem cui possumus attribuere? Erat enim si et inuenerim dominum in q saluatore suscipiat: et munda et ornata et non vacans. Deum cū lazaro si et vobis ita videat: et ei sicut fraternitatis iure/cui sorori bus e ista dominus communis. Dico autem lazarū quem quatriduanū iacuisse fetentem a mortuis exitat vox vtutis: vt videatur satis congrue formam gerere penitentie. Intret in domū saluatore/et frequenter visitet eam: quem penitet lazarus mundat/ornat martha circumcisionis exterius cras occupata: maria replet iterne dedita contemplationi /// Quis forte curiosus quisque requirat: cur in pnti euangelica lectione nulla pfus lazari mētio fiat. Arbitror sane ne id quod a pposita similitudine dissidere. Virginale etenim domum intelligi volens spūs scūs: siluit nō incongrue penitentiam. q malum vtique fem comitatur. Absit ei vt ppriis quoq; inquinamenti dominus hec aliquando habuisse dicatur: vt in ea pinde scoba lazari quereret. Quis si originale a patribus maculā traxit: quis min9 a iheremia sanctificatam in vtero. aut nō magis iohannes spiritu scō repletā. credere prohibet pietas xpiana. Nec enim festis lau

dibus nascens honoraretur; si non
sancta nasceretur. Postremo cū om
nimodis ꝙstet ab originali cōtagio
sola grā mundatam esse mariā: qp
pe cū et nūc in baptismate sola hāc
maculā lauat grā: et sola eam rase
rit olim petra arcūtasionis: si vt pi
um est credere. ꝓprium maria delic
tum oīno nō habuit; nichilomin9
ab inocentissimo corde eā penitēti
a longe fuit. Dit ergo lazar9 apud
eos quoꝝ necesse est ab oculis moe
tuis conscientias emūdari: secedat
inter vulneratos dormiētes i sepul
chris; vt martha tantū et maria i
ueniātur in thalamo virginali. Ip
sa est enī que elizabeth gaudē et
grandeuc quasi mensib9 tub9 humi
li deseruiuit officio; ipā que oīa v
ba q̄ de filio diebātur ꝙseruabat. cō
ferens in corde suo. Neminē ergo
moueat qꝝ suscipiēs dīm mulier.
nō maria ꝫ martha vocatur; qū u
hac vna et sūma maria et marthe
negociū. et marie nō otiosū/otiū in
uenitur. Omnis quidē glā filie regis
habit9: nichilomin9 tn̄ in fimbriis
aureis. circūamicta ē varietate. Nō
est de numero fatuarū; prudens ē
virgo. Lampades habet; sed et in
vase oleum portat. An forte exadit
vobis euangelica illa pabola/q̄ fa
tuas virgines phibitas narrat ab
introitu nuptiarū? Erat equidē do
mus cauā munda. virgines enim e
rant; erat ornata. qz simul omnes
id est fatue cū prudentib9 lāpades
ornauerūt; sed erat vacans qz in va
sis suis oleum nō acceperūt. Hinc
est qꝝ nec ab eis suscipi in domos su
as; nec admittere eas dignat9 ce
lestis sponsus ad nuptias. Nō sic
illa mulier fortis; que serpentis ca
put cōtriuit. Habes enī post multa
in laudib9 ei9; qz nō extinguetur
in nocte lucerna eius. In suggillati
one hoc dicitur fatuarū; que veniē
te spōso nocte media querūtur sera
et dicunt; qua lampades nr̄ē extin
guūtur. Processit ergo virgo glori
osa; cui9 lampas ardētissima/ipsis
quoq; angelis lucis miraculo fuit/
vt dicerent. Que est ista q̄ prodit si
cut aurora cōsurgēs? pulchra vt lu
na electa vt sol? Clam9 enī ceteris
tutulabat; quā replebat oleo grē
pre ꝙtiapib9 suis xp̄us ihesus filiꝰ
eius dīs noster.

Sermo terag vñ supra

Intrauit ihesus in quoddam
castellū; et mulier quedā mar
tha nomine excepit illū in domū suam.
Quid est ficēs qꝝ e duab9 sororib9
tātū altera legitur excepisse dīm?
et caipsa que videtur inferior? Op
timā ꝓtem elegit maria; teste ipso
quem martha suscepit. Sed prior
natu martha videtur; et salutis ini
tium sibi magis actio q̄ cōtemplati
o vendicat. Laudat xp̄us mariā; ꝫ
a martha suscipitur. Amat rachelē
iacob; sed lya supponitur ignorāti.
Di de fraude queritur; audiet non
esse ꝙsuetudinis/vt iuniores prius
tradāt ad nuptias. Et si lutea hāc
cogites domū; facile erit nosse quē
admodū i ea dīa martha magis ex
optat q̄ maria. Ad enī ait apostō

lus · glorificate & portate deum in
corpore vestro: martha dicatur non
mane· Nec nimiū corporis vtitur
instrumento: cum illi potius sit im
pedimento· Denique corpus inquit
quod corrūpitur aggrauat animā:
et deprimit terrena inhabitatio sen
sum multa cogitantem· Nunquid
et operantem? Martha ergo in do
mum suam excepit saluatorē in ter
ris: maria potiꝰ cogitat quēadmo
dum suscipiatur ab eo in domo non
manufacta eterna in celis· Forte ta
men et ipsa dominū suscepisse vide
tur· sed in spiritu: dominus enī spi
ritus est· // Huic inquit · haud
dubiū quin marthe soror erat noie
maria: que eā sedens supra pedes
domini· audiebat verbum illius Vi
deo q̄ vtraq; suscepit verbum: hec
in carne illa in voce? Martha aut̄
satagebat circa frequens ministeriū
Que stetit et ait· Domine non est
tibi cure? q̄ soror mea reliquit me
solam ministrare? Putas in domo
in qua xp̄istus suscipitur· vox mur
muris audietur? Felix domus & be
ata semper congregatio est: in qua
de maria martha conqueritur· Nā
mane marthan emulari: præsus
indignum/præsus illicitum ē· Alio
quin vbi audis mariam causantē?
quia soror mea reliquit me solam va
care? Absit absit: vt qui deo vacat·
ad tumultuosam fratrum officiali
um vitam aspiret· Martha semper
insuffriens sibi et minus p̄uidā, bi
datur: alijq; magis id opus quod
ammunistrat optet imponi·· Re spō
dit tamen ei ihesus· Martha mar

tha sollicita es: & turbaris erga plu b
ra· Vide prerogatiuam marie:
quem in omni causa habeat aduo
catum· Indignatur siquidem pha
riseus/conquiritur soror/etiam disci
puli murmurant: vbiq; maria tacet:
et pro ea loquitur xp̄istus· Opti
mam inquit partem elegit sibi ma
ria: que non auferetur ab ea· Hoc
vnum illud quod necessarium est:
hec vna quam propheta tam sedu
le requirebat· Vnam inquit petij a
domino: hanc requiram // Quid
tamen sibi vult frater q̄ optimam
partem maria dicatur elegisse? Vbi
iam erit quod aduersus eam profer
re solemus· si quādo forte ammunis
trantis marthe inequalitatem iudi
care voluerit: melior est iniquitas
viri q̄ mulier benefaciēs? Vbi erit
et illud: si quis michi ministrauerit
honorificabit eum pater meus? Et
illud: q̄ maior ē vestrū erit minister
vester? Postremo que consolatio est
laboranti: quasi in ciuo suggilloti
onem partem sororis attollere? V
num ergo arbitror e duobus: vt
aut maria de electione laudetur: q̄
pars ipsa quantum in nobis est om
nibus sit eligenda: aut certe vt neu
trū dicatur diffiniuisse· nec in partē
qualibet p̄ceps esse sententiā: sed ad
obedientiā p̄ceptoris in vtrūlibet
sit parata Quis enī sicut david fide
lis: egrediens et ingrediens· et pre
gens ad imperium regis? Denique
inquit paratum cor meum deus pa
ratum cor meum: non semel tantū
sed secundo: & vacate tibi et profi
nus ministrate· Hec plane pars

optima que nō auferetur: hec mēs optima q̄ nō mutabitur/quacunq; vocaueris eam. Bonū enī acquirit gradum qui bñ miſtrauerit: melio rem q̄ bene vacauerit deo: optimū autem q̄ perfectꝰ eſt in vtroq; Vnū adhuc dico: ſi tamē id de martha licēat ſuſpicari. Nōne eā quaſi odio ſam reputaſſe videtur: quā petijt ſibi dari adiutricem? Sed carnalis eſt. Et omīno nō ꝓpit ea que ſunt ſpūs dei: ſi quis forte deo vacantē aiam ſua de vacatiōe redarguit Audiat igitur hanc optimā ꝑtem eſſe que maneat in eternū. Quid enī nō tudis quodāmō videbitur aīma que diuine ꝓtemplatioīs penitꝰ ex pers illam intrauit regionē: in qua ſolū hoc vnū erit oīm opus vnum ſtudium/eadem vita? // Sed cū ſiderem⁹ fratres quēadmodum in hac noſtra domo tria hec diſtribue rit ordinatio caritatis: martheam miniſtrationem. marie cōtemplatio nem. lazari penitentiā. Habet hec ſi mul que cū q; perfecta eſt aīma: ma gis tamen videtur ad ſingulos ſin gula pertinere. vt alij dediti ſint fra terne āmiſtrationi. alij vacēt ſcē cō templationi: alij adhuc in amari tudine anime ſue rewgiēt ānos ſu os: tanq̄ vulnerati dormientes in ſepulchris. Die plane ſic opus eſt vt maria pie et ſublimiter ſentiat de deo ſuo: martha benigne et miſeri corditer de ꝓximo: lazarꝰ humiliter q̄ miſere de ſeipſo. Gradū ſuum q̄ſq; cōſideret. Si inuenti fuerint in ci uitate hac noe daniel et iob ipſi iuſti tia ſua liberabuntur ait dñs: ſed fi lium aut filiam nō liberabunt. Re mini nos blandimur: vtinam nec veſtrum quiſquam ſe ſeducat. Qui bus enim nulla credita eſt diſpēſa tio. āmiſtratio nulla commiſſa: hijs omnino ſedendum erit aut ſe cus pedes ihesu cum maria: aut cer te cum lazaro intra ſepta ſepulchri // Quid ni erga multa turbetur martha: que ſolliāta eſt p multa? Tibi vero cui neceſſitas hec nō in cūbit. e duobus vnum eſt neceſſari um: aut nō turbari penitus. ſed de lectari magis in dño: a ſi id necdū potes. turbari nō erga plurima/ſed vt de ſe prophēta loq̄tur ad teipſū Iterū dico ne quis de ignauia ha beat excuſationē: oportet te frater ad quem de fabricanda ſeu regenda inter vndas arcba nichil ſpectat. aut vitium eſſe deſideriorꝰ vt dani el erat: aut cū beato iob vitium do lorum q; ſcientem infirmitatem Ali oquin vereor ne trepidum. Et nauſeā prouocantē cuomat ex ore ſuo. qui inuenire te cupit aut ſui conſideratī one calidum. et caritatis igne fla grantem: aut tuijpſius cognitione ſtigidum. Et aqua cōpunctionis ig nita dyaboli iacula reſtringentem. Sed et ipſam quoq; martham ā monitam eſſe neceſſe eſt: id maxi me queri inter diſpenſatores/ vt fidelis quis inueniatur. Erit autē fidelis/ſi neq; que ſua ſunt querat ſed que ſunt ihesu xpi. vt ſit intenti o pura: nec ſuam faciat ſed domini voluntatem: vt ſit actio ordinata. Sunt enim quorum non ſimplex eſt oculus: et rapiunt mercedem

suam: sunt qui seruitur propriis motibus animorū. Et cōtaminata sunt vniuersa que offerunt: quippe cum voluntates eorū inueniantur in eis

/// Veni nunc meam ad nuptiale carmen: et consideremus quemadmodū sponsus vbi sponsam vocat: nec vnū omiserit ex hijs tribus: nec addiderit vltra. Surge inquit propera amica mea/formosa mea/columba mea: et veni An nō amica: q dūmodo lucris intēta fideliter. ipsa quoq; pro eo ponit animam suam: Quotiēs enī pro vno ex minimis eius spirituale studium et debitā animę suę indulgentiam/ intenta nimirum curis exteriorib9 intermittit: pro eo vtiq; spiritualiter ponit animā suam. cuius eam caritas et obedientia coegit. An nō formosa: que reuelata facie gloriam dei speculando in eandem ymaginem transformatur de claritate in claritatē tanq; a domini spiritu: An non columba que plangit et gemit in foraminib9 petre. in cauernis macerie: tanq; sepulta sub lapide: Mulier ait martha nomine excepit eum in domū suam. Certū est huius tenere locum fratres officiales: quos fraterne caritatis intuitus. variis āministrationibus deputauit Vtinam autē et ego ipse inter dispēsatores fidelis merear inueniri. Quib9 enim conuenientiq; videtur aptandum quod dns ait. martha martha sollicita es et turbaris erga plurima. q̄ prelatis: si tamē digna in sollicitudine presunt: Aut quo turbatur erga plurima: nisi cui et mane vacantis/et lazari penitētis/ sed et ipsoz quibus omnia sua partitur vniuersa incumbit sollicitudo: Vide martham sollicitam: vide martham erga plurima turbari (apostolū loquor qui prelatos sollicitudinis admonens. gerit ipse sollicitudinē omnium ecclesiarū) Quis infirmatur inquit: et ego non infirmor: Quis scandalizatur: et ego nō vror: Suscipiat ergo martha dominum in domum suā: cui nimirū credita est dispēsatio domꝰ. Mediator est vt sibi pariter et subiectis salutē obtineat: suscipiat gratiam: sicut scriptū est. Suscipiant montes pacem populo: et colles iusticiam. Suscipiant et ceteri coadiutores eius. singuli pro qualitate ministerij sui: excipiant xpm̄ xpistū: seruiant xpisto. ministrent ei in membris suis. Ille in infirmis fratribus: ille in pauperib9: ille in hospitibus et peregrinis Quib9 ita sollicitis arta frequens ministeriū: videat maria quemadmodū vacet. et videat quoniam suauis est dominus. Videat iquam q̄ deuota mente. et tranquillo sedeat animo pedes ihū: pudēs eū semp in aspectu suo. et verba ex ore eius excipiēs: animo et aspectu delectabilis: et eloquiū dulce. Diffusa est ei gratia in labijs suis: et ē speōsus forma pre filijs hoim: ymo etiā sup oēm gloriam āgelorū /// Gaude et grās age maia: q optimā ptē elegisti Sti ei oculi q̄ videt q̄ tu vides: et aures q̄ merēt audire q̄ tu audis Stū plane q̄ venas susurrij diuini capis in silentio: in quo vtiq; bonum est homini dominum expectare Implex

esto · non tantum sine dolo et simulatione · sed et absq; multiplicitate occupationū · vt tecum sit sermocinatio ei9 · cui9 et vox dulcis · et facies decora · Vnū cauc ne habundare in cupias in sensu tuo · et velis plus sapere q̄ oportet sapere · ne forte dū lucem sectaris ipingas in tenebras illudente tibi demonio meridiano · de quo non est huius temporis disputare Iam lazarus quo deuenit · Vbi posuistis eum · Domine veni & vide · que sepelierunt fratrem predicatione et ministerio · exemplo et oratione Vbi ergo posuistis eum · Absconditus est fossa humo · sub lapide iacet · nō facile inuenie Propterea non erit incongruū quatriduano quartum seruare sermonē · vt iuxta saluatoris exemplum · audiētes ecce quem amas infirmatur · Et nos maneam9 hic die isto

Sermo quartus unde supra ·

Cum9 loquēdi est frotres oi carni · cum assumitur incarnati verbi mater in celū · Nec cessare debet a laudibus humana mortalitas · cum homīs sola natura supra immortales spiritus exaltatur in virgine Dei de ei9 gloria nec silere denotio patitur · nec dignum aliquid fletibus capere cogitatio · aut inenarrabilis potest locutio partiri · Hinc ē q̄ et ipsi celestis curie principes · in consideratione tante nouitatis clamāt · non sine admiratione · Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens · Ac si manifestius dicant · Quanta est hec · aut unde ei ascendenti vtiq; de deserto · affluentia tāta delicianum · Nec enim parues inuenitur delicie vel in nobis · quos in ciuitate dei nostri letificat fluminis impetus · qui a vultu glorie torrente voluptatis potamur Que est ista que de sub sole vbi nichil est nisi labor et dolor et afflictio spiritus · ascendit delicijs spiritalib9 affluens · Quid ni deliciis diuīs virginitatis decus cum muncre fecunditatis · humilitatis insigne · distillantem cantatis fauū · misericordie viscera · plenitudinē gratie · prerogatiuam glorie singularis · Ascēdens igitur de deserto regina mundi · eam angelis sanctis vt canit ecclesia · speciosa facta est et suauis in delicijs suis · Desinant tamen deserti huius mirari delicias · quia dominus dedit benignitatem · et terra nostra dedit fructum suū · Quid miratur de terra deserti mariam ascendere delicijs affluentem · Mirētur potius pauperem xpistum de celestis regni plenitudine descendentem · longe enim amplior miraculo dignum videtur dei filium paulominus ab angelis minoratum · q̄ dei matrem super angelos exaltari · Illius siquidē exinanitio · facta est replecio nostra · illius miserie · mundi deliciae sunt · Denique cum diues esset propter nos pauper factus est · vt nos eius inopia ditaremur · Sed et cuius ignominia credentium facta est gloria · Adhuc ad monumētum propat vita nostra vt quatriduanum reducat a monumēto · Et eundem de quo vobis hodie si b

caritas vestra sermo debetur. lazarum querit: vt quæratur et inueniatur a lazaro. In hoc ei est caritas: non quasi nos dilexerimus deū: sed quia ipse prior dilexit nos. Age igitur domine quere quē amas: vt amantē facias querentē. Quere vbi posuerint eum: iacet enī clausus/ligatus/oneratus. Iacet in ergastulo cōscientie: tenetur vnalis disciplinę. et tanq̄ lapide supposito premitur: et opprimitur onere penitentie: maxime q̄ desit interī fortis vt mos dilectio. et caritas omnia sustinens. Et in hijs omnibus iam fetet domine: quatriduanus est enī. Credo iam multorū ingenia preuolant: vt intelligant quē velim dicere lazarū. Eum sine dubio qui nuper peccato mortuus. fodit sibi parietē vt videat abhominationes multas et malas prauas et inscrutabilis cordis sui: et iuxta pphām alius/ingressus est in petrā: absconditus fossa homo a facie furoris dñi // Sed quid est. dñe iam fetet: quatriduanus est enī? Fortē enī fetorē istū et quatuor dies istos. non cōtinuo quiuis intelligat. Ego pmā arbitror timoris diē: q̄ numirū irradiāte cordibus nūs morimur peccato: et quodāmodo sepelimur in cōscientijs nūs. // Decāda nisi falsor agitur in labore certaminis. Dolet nēpe inter pmordia conuersionis/actus insurgere tēptatio prauę cōsuetudinis: et vix extingui possūt iacula ignita dyaboli. Terna nichilominus doloris esse videbitur: cū cogitat q̄s annos suos in amaritudine aīe sue: nec tū labores deluendo futura/q̄ pterita plagendo deploret. Hicatus q̄ hos dixerim dies? Dz tales sepulture debetur: dies nebule et caliginis: dies luctus et amaritudinis. // Sequitur dies pudoris non dissimilis tribus: quā do iam horribili cōfusione operitur aīa miserenda: dū nimis cōsiderat que et quāta deliquerit: et in oculis cordis tetras versat ymagines peccatorū: cū huiusmodi nichil dissimulat. sed exaggerat vniuersa: nō sibi parcit iudex durus in semetipsū Vtilis quidē exacerbatio. et digna miseratione crudelitas: facile sibi diuinā reconcilians gratiā: dū pro commensa emulatur eaā cōtra semetipsā Veruptamē lazare veni foras: ne in tanto fetore diuaus immoreris. Caro putrida putredini proxima est. et qui confunditur vehementius et tabescit. prope est vt desperet: pterea lazare veni foras. Abissus abissum inuocat: abissus luminis et misericordie. abissū miserie et tenebrarum. Maior illius bonitas q̄ iniquitas tua: et vbi peccatū habūdat. superhabūdare gratia facit. Lazare inq̄t veni foras. Ac si manifestius dicat Quousq̄ conscientie tue caligo te detineat: q̄diu in cubili tuo grauiore compūgeris? Veni foras prorede: respice in lucem miserationū meaum. Hoc enim est quod in propheta legisti. Infirmabo os tuum laude mea: ne pereas. Euidentius quoq; propheta alius de seipō. Ad meipsū inquit anima mea turbata est: propterea memor ero tui. // Iam vero quid sibi vult q̄ ait.

tollite lapidem: et post pauca solui te ei: Numquid post visitationem gra tie consolantis: cessabit agere penite tiam: quoniam appropiquabit regnū celorum: aut abiicet disciplinam ne forte irascatur dominꝰ et pereat de via iusta? Absit hoc: Tollatur lapis: sed maneat penitentia non iam premens et onerans: sed viuidam et robustam mentem roborās magis atq; confirmans: nimium ruius abus sit: quam antea nescie bat domini facere voluntatem. Die et disciplina iam non constringit liberum sed illud: iustis non est lex posita: sed voluntarium regit et dirigit in viam pacis. Super hac lazari suscitatione manifestius psallit propheta: Non derelinques ait animam meam in inferno: quia vt dixisse me memini sedo huiꝰ festiuitatis die: infernus quidam et carcer anime: rea conscientia est. Nec dabis sanctum tuum: non suum ipsiꝰ inquit: sed tuum vtiq; quem ipse sanctificas videre corruptionem. Corruptioni siquidem erat proximꝰ qua triduanus: qui cœperat iam fetere. Prope erat vt penitus dissolueretur: et veniens in profundum malorum contempneret impius: sed puentus voce virtutis: et ab ea viuificatus: gratias agit dicens: Notas michi feasti vias vite: adimplebis me letitia cum vultu tuo. Ad ipsiꝰ siquidem contemplationem cuncti eduxisti ab inferno animā meam: dum anxiaretur super me spiritus meꝰ: intuens conscientie proprie faciem nimis abhominandam. Clamauit voce magna inquit: lazare veni foras. Magna etenim voce non tam sono clamosa/ q; pietate et virtute magnifica. /// Sed quo deuenimus? Numquid non supra celos Virginem prosequebamur cursum? Et ecce cum lazaro descendimꝰ in abyssum splendore virtutis ad fetorem qua triduani. procliuis decurrit oratio Cur hoc nisi qz ponderе ppo ferebamur: qz trahebat nos materia tanta vbertas vtiq; quanto familiarior? Fateor imperitiam meam: pusillanimitatem ppriam nō abscondo. Nō est qd me magis delectet: nec est qd terreat magis: q; de gloria virginis mihi habere sermonem. Vt enim silentium inter ineffabile pulegium meritorum: qz prerogatiua penitꝰ singulariter: tanto ea deuotionis affectum aplectitur/ honorat/ suscipiunt/ vt dignum est vniuersi: vt liceat de ea loqui gestiat oes q; qd timidatur de indicibili corpso qd dici potuerit. minus gratum sit. minus placeat/ minus acceptetur Quid nimiꝰ sapiat: qcqd de incomprehensibili gloria comprehendere potuit mens humana? Ecce enim si in ea laudauerim virginitatem: multe michi virgines post eam videntur offerri Si humilitatem predicauero: inuenientur forte non pauce que dicente filio eiꝰ. mites facti sunt et humiles corde Si magnificare voluero multitudinem misericordie eiꝰ: sunt aliqui misericordie viri etiam Si mulieres Vnum est in quo nec primam similem visa est nec habere sequentem: gaudium matris hinc cum virginitatis honore /// Optimam partem sibi inquit

elegit maria. Optimā plane: qui
a bona feā ditas cōiugalis: meli
or aūt castitas virginalis: pr̄eſ9
optima est feā ditas virginea. seu
feā da virginitas. Hanc p̄ulegiū
est. nō tabitur alteri: qz nō auferet
ab ea. Singulare est: ſz cōtinuo eri
am indiabile inuenitur: vt quemad
modū nemo illud assequi possit: sic
nec eloqui q̄dem. Quid si et illud
adiāas cui9 mater? Quē iam pote
rit lingua eāam si angelica sit. dig
nis extollere laudibus virginē ma
tē: matrem nō cuiusq̄/sed dei? Du
plex nouitas/duplex p̄rogatiua/
duplex miraculum: sed digne pr̄e
sus aptissimeq; sibi cōueniēs: neq;
enim filius alius virginem. nec de
um deauit partus alter. Verumpta
men non hec tantū si diligenter at
tendas: sed ceteras quoq; virtutes
singulares pr̄esus inuenies in ma
ria: que videbantur esse cōmunes.
c Que enim pel ā gelica puritas/vir
ginitati illi9 audeat cōparī: que dig
na fuit spūs sancti sacrariū fieri. et
habitaculum filij dei? Dicerum p̄
ria de caritate pensam9: que prima
in terris angelicam ꝓposuit ducere
vitam: super omnes est. Quo iūq̄t
fiet istud? qm̄ virum nō cognosco?
Immobile virginitatis ꝓpositum:
qd̄ nec angelo filium p̄mittēte ali
quatenus titubauit. Quo iūq̄t fiet
istud? Neq; enī eo modo. quo fieri
solet in ceteris. Virū penit9 nō cog
noscō: nec filij desiderio: nec spe p
lis. Quāta vero q̄ p̄ciosa humili
tatis virtus. cū tāta puritate. cū in
nocentia tāta. cū q̄scientia pr̄esus
absq; delicto? ymo cū tanta gratie
plenitudine? Vnde tibi humilitas/q
humilitas tanta o beata? Digna
plane quam respiceret dominus? cu
ius decorem concupisceret rex: cui9 o
dore suauissimo ab eterno illo pater
ni sin9 attrahe retur accubitu. Vide
enim q̄ manifeste sibi cōānant vir
ginis nostre cantica/et nuptiale car
men: nimirum cui9 veteris/sponsi
thalam9 fuit. Audi maria in euan
gelio. Respexit de9 inquit humili
tatem ancille sue. Audi eande in epy
talameo. Cum esset rex in accubitu
suo inquit: nardus mea dedit odo
rem suū. Nardus quippe herba hu
milis est: q pcul purgat: vt manī
festum sit humilitatem nardi nomi
ne designari: cui9 odor q decor inue
nerit gratiam apud deum /// Di
cat mihi am tua virgo beata: si q̄s
est q̄ inuocatū eā in necessitatibus
sibi meminerit defuisse. Nos quide
seruuli tui ceteris in virtutibus con
gaudem9 tibi: ſz in hac pcul nobis
ipsis laudam9 virginitatē: humili
tatem miramur: sed miserior dia
miseris sapit dulcius. Hāc amplec
timur cārius: tenacius damur sepius:
crebrius inuocam9. Hec est enim q̄
totius mūdi tentationē obtinuit: salu
tē oīm ipetrauit. Constat enim p
vniuerso genere humano fuisse sollici
tam: cui dictū ē. Ne timeas maria:
inuenisti grām vtiq; quā querebas.
Quis ergo mie tue o bndicta lon
gitudinem q latitudinē/ sublimita
tem q profundum queat inuestiga
re? Nam longitudo eius vsq; in di
em nouissimum inuocantibus eam

subuenit vniuersis ⁊ latitudo replet orbem terraꝝ: vt tua quoq; misericordia plena sit omnis terra. Dic et sublimitas eius auctatis superne inuenit restaurationem: et profundum eius sedentibus in tenebris et umbra mortis obtinuit redemptionem. Per te enim celum impletum est. infernus euacuatus ⁊ instaurate tuine celestis iherusalem: expectantibus miseris vita p̄dita data. Dic potentissima q̄ puissimo cantas: et affectu compatiendi et subueniendi habundat effectu: eque loquples in vtroq;. Ad hunc ergo fontem properet anima nostra: ad hunc miseri cordie cumulū tota sollicitudine miseria nostra reuocat. Ecce iam quibus potuim⁹ votis ascendentem te ad filium deduximus: et prosecuti sum⁹ saltem alonge virgo benedicta. Dic deinceps tue pietatis ipsam quam apud deum gratiam inuenisti notam facere mundo ⁊ reis veniā/ medelā egris/ pusillis corde robur. afflictis consolationem: periclitantibus adiutoriū et liberationem sanctis tuis precib⁹ obtinendo. In hac quoq; die solempnitatis ⁊ letiae. dulcissimum mane nomen cum laude inuocantibus: seruulis tuis per te regina clemens/ gratie sue munera largiatur iheſus xp̄istus filius tuus dominus noster: qui est super omnia deus benedictus in secula

Sermo quintus vñ supra

a Intrauit iheſus in quoddam castellum. Quod dominus et saluator noster semel q̄ in vno loco visibiliter tunc temporis dignatus est operari: hoc etiā nunc vbiq; terrarum in cordib⁹ electorū operatur cotidie inuisibiliter. Ecce ei loquente euangelio audiuim⁹. q̄ in quoddam castellū intrauit ihūs: et mulier martha nomine/ excepit eum in domum suam. Quid est autem hoc castellū/ nisi cor humanū ⁊ quod prius q̄ dominus ad illud veniat rapiditatis fossa vallatur. muroq; obstinationis claudit ⁊ atq; in interiori latitudine sua babilonica turre erigit ⁊

b // Tria certe in oni oppido sunt maxime necessaria. victualia quib⁹ sustentantur ⁊ munitio qua protegā tur: arma quib⁹ hostibus resistant. Dic ergo ⁊ huiꝰ castelli incole victum habēt. voluptatem corporis et seculi vanitatem quib⁹ pascuntur ⁊ habent q̄ qua tegantur propriis cordis duriam ⁊ vt verbi dei sagittis potentibus vix aut nunq̄ valeāt penetrari ⁊ accincti sunt armis/ carnalis scilicet sapiētie argumentis quibus contra hostes repugnāt. Vnde scriptum est. Filij huius seculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. Ceterum xp̄isto visitāte et intrāte ⁊ castellū hoc euertitur. ⁊ p̄ eo nouū aliud pulchrūq; ⁊ spirituale cōstituitur ⁊ fitq; in xp̄o noua creatura ⁊ impleturq; quod dict. Vetera trāsierūt ⁊ ecce facta sūt oīa noua. Dublata quippe rapiditate expandit ingens sinꝰ desiderij ⁊ vt ad eius aduētū multo magis anhelet mēs ad celestia ⁊ q̄ p̄us terrenis inrubuerat. Jā ponitur murus p̄tinentie ⁊ antemurale p̄cientie. Surgit

autē hoc opus a fundamento fidei: et creſcit per dilectionē proximi uſq; ad caritatē dei. q̄ eſt in ſupercilio tabulatu. z in ꝓpugnaculis eiuſdē muri: qz nimiū tunc ꝓfecta eſt virtus cōtinentie: quādo in vnitate fidei cū proximis cōmuniter viuentes. non ſupplicij metu vel humāne laudis appetitu: ſz ſolo diuini amoris obtētu a pāſenos ꝙtinem9. Vel certe ideo caritas dei qua ſcilicet nos diligit ſup murū eſſe videtur: vt p cōtinentiā ſuo pugnare ſignificē. Et qz continētia crebris validiſq; tēptatoris ictib9 reſiſtere nō poſſit: niſi ei9 gratia ꝓtegatur. Hinc ergo enī antemurale paciētie ꝓponitur: ne ad impugnandā cōtinētiā facilis dyabolo patet accessus. Qui ergo ꝓtegēte cōtinentia cōtinenter viuūt: ipſi bene cū apoſtolo proteſtantur et dicunt. Quis nos ſeparabit a caritate xp̄i: tribulatio an angustia. an ꝑſecutio an fames an nuditas. an piculū an gladius? Videſ q̄ ſolidus ſit continentiū murus: quos neq; mors neq; vita. neq; angel9 neq; p̄nāpat9 neq; poteſtates/neq; virtutes. neq; iſtantia neq; futura: neq; fortitudo neq; ꝓfundū neq; creatura alia poteſt ſeparare a caritate dei: que ē in xp̄o ihesu? /// Hz iā pulſem9 ad eius portas. portas ſcz iuſtiae vt aperiatur nobis: ingreſſiq; p eas videam9 inter magna opa dñi. exāſſita in omnes volūtates eius. Ibi enim operante ipſo conſtruitur tā q̄ in mōte ſyon euangelica illa turris: per quā humiliato corde aſcendunt in cēlū ſancti/de conualle plorationis

Aſcendūt inquā non virtute ſua / ſz auxilio z gratia dei: ſicut ait ſpiritus ſanctus per prophetam dauid. Beatus vir cui9 eſt auxiliū abste: aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit. Queris vbi? In valle plorationis: hoc eſt in humilitate vite preſentis. Et cātē ipām gradū replicat dicēs. Etenī bñdictionē dabit legiſlator. Quo āt ꝓpingat aſcēſ9 vel ad quē fructū ꝑducat aſcēdētes ipā grā: ꝓtin9 ſubiūgit. Ibūt ināt de virtute in virtutē: videbit deus deoz in ſyon. Hec ē merces: hī ē finis z frāus laboris nr̄i: viſio ſcz dei. Quis nō hūc tm̄ fructū reb9 oīb9 viſibilib9 z īuiſibilib9 incōparabiliter ꝓferat? Ad ē vel geliduū peat9: qd hoc deſideriū nō accēdat? /// Hec ē ci illa grā: quā nob9 ꝙmēdat btūs iohēs cuāgeliſta dicēs. Et de plenitudīe ei9 nos accepim9 oēs: grām ꝓ grā. Ex q̄b9 ſcz verbis inuiē. q̄ triplex grā diuinit9 accepim9: vna ſcz q̄ cōtinemur. alia q̄ in tēptatiōib9 adiuuam̄: tertia q̄ ꝓbati remuneram̄. Prima nos facit ꝓ quā vocamur: ſecūda ꝓficit q̄ iuſtificam̄: tertia ꝙſūmat q̄ glificamur. Et prima q̄dē bñplacitū ē. ſecūda meritū: tertia p̄miū. De p̄ā dictū ē. de plenitudīe ei9 oēs accepim9. De duab9 reliq̄s dictū ē. z grām ꝓ grā: id ē mūera eterne glē ꝓ merito tāt alis miliae. Dic q̄ prima grā in muro ꝙtinētie ꝓ quā vocamur: ſit ſecūda in aſcenſu turris qua aſcendimus: ſit tertia in ei9 culmine quo peruenīamus. Cum ad illud peruenīunt qui bene proficiunt. fiunt iam loci: hī ſedes dñi: de q̄bus ſcriptū eſt. Illuc enim

ascenderunt tribus tribus dñi testi
monii israel. ad cõfitendũ nomini
domini: q2 illic sederũt sedes Et q̃
dem dũ adhuc erant in muro conti
nentie. q in acie stabant. impugna
ri poterant: ℟ primo tanq̃ adiutor
notus erat in iudea deus. Cũ vẽ
iam in ista statioẽ vbi dñm specula
tur: in israel magnũ nomẽ eius: ℟
factus est in pace loc9 ei9. q habita
tio ei9 in syon Ibi cõfregit potẽtias.
arcũ scutũ gladium q bellũ: q2 nul
lus mot9 carnis resistit: sed oĩno
dis subiecta est spiritui Hũc locum
arẽter desiderabat pphã cũ diceret
Di de dero sompnũ oculis meis/et
palpebris meis dormitationem: q
requiem tempib9 meis: donec inue
niã locum dño. Huc eã volare ti
piens/quis inq̃t dabit michi pẽnas
sicut colũbe: q volabo q requiescã:
/// Jã vero si q̃rat de castellũ hu
ius habitatorib9. qs ab9 ad susten
tandũ. qd̃ munimẽ ad pugnãdũ: q
possum9 satis cõmodabiliter rñdere. q
que admodũ carnalib9 carnis opa
fuerũt vita9: ita hũjs multo melior
ab9 sit fructus spũs Cibus eã cor
vt faciant voluntatẽ oĩpotẽtis patris.
Cib9 cor est verbũ dei quo pascũt
oẽs sci: tam homines q̃ angeli Vñ
scriptũ est. Non in solo pane viuit
hõ: ꝫ in oi verbo qd̃ procedit de ore
dei /// Munimẽ est sicut dictũ ẽ
mur9 cõtinẽtie: ℟ antemurale pati
entie. Habẽt cõtra hostes arma q̃
describit aplus: loricã iustitie/scutũ
fidei/galeã salutis: ℟ gladiũ spũs
qd̃ est vbũ dei Hec quẽq̃ moueat
q̃ idem verbum dixerim esse q tribũ
℟ gladiũ: quasi ipossibile sit vel ab
surdum In reb9 quippe mattrialib9
aliud hoc aliud est illud: et alibi q̃
ritur hoc et alibi illud In reb9 vero
spiritalib9 nõ aliud hoc est q̃ illud:
nec alibi queritẽ hoc alibi illud: sed
oĩa sunt nobis in deo: ℟ deus est
omnia in oĩbus. Ecce enĩ in natura
rerũ quid tam diuersũ q̃ panis et
lapis: Et tamẽ si ad intellectũ mis
ticum referas: vtrũq; idem signifi
cat. Nam itẽ xp̃s dicit̃ est panis q
lapis: panis scilicet viuus: et lapis
quem reprobauerunt edificãtes V
trumq; idem est p significationem:
licet neutrum sit per proprietatem
// Sed iam teuertamur ad pposi
tum Intrante ihesu in hoc castel
lum: duc sorores martha q maria
id est operatio q intellectus exãpiũt
illũ. Exãpiũt dixerim: an exãpiũ
tur: Sed siue hoc siue illud dicãt:
vtrumq; prodest illis nõ ihesu Et
ihesus quidẽ cũ ad eas venit: duo
confert egregia singulis: virtutẽ
℟ sapientiã. Virtutẽ operationi: sa
pientiã intellectui Vñ eã ab aplo
predicat̃ dei virtus: q dei sapiẽtia
/// Sed q̃d est q intrante cum mar
tha exãpit. discurrit. ministrat: ma
ria vero sedens pedes ingressi. in ei9
verbũ cor suspẽdit: nisi q2 prius ẽ
actio. postea vo cõplatio: Quisq̃s
enĩ ad intelligẽtiã venire desiderat.
pfecto nõne ẽ vt pius p opa bona se
se exerceat diligẽt̃: sicut scriptũ ẽ Fili
cõcupiscẽs sapiẽtiã. cõserua iustitiã
q deus p̃bebit illã tibi Et alibi A mã
datis tuis intellexi Et fide purgãs

rum eoꝝ. Qua fide? fide ꝙ dilectionem operante. Habet martha dum agit formam bene operantis: maria vero spm expримit contēplatis dum sedet. dum tacet. dum interpellata non respondet: sed tantum in dei verbum toto mentis studio intendit: ac solam quā diligit gratiā diuine cognitionis/cetera despiciēs medullitus hauriit: fortisq; velut insensibilis redditur: dū intus ad contēplanda dñi sui gaudia feliciissime rapitur. Dine dubio talis est illa. que in canticis loquitur Ego dormio: & cor meum vigilat // Duobus autem modis martha excipit dominū: & duplex ei parat conuiuium: quia duobus modis excluserat eum. Duo quippe sunt in operatione q̄ nobis deum auferunt: flagitia scilicet & facinora. Flagitia scilicet dicimus que in nobis: facinora q̄ in proximos peccando committimus. Item duo sunt que reddūt. continentia & benivolentia: vt scilicet ex contrariis contraria curentur. Hinc enim scriptum est. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniquitatē: ita nūc exhibete iustitie in sanctificationem. Dū vero paradis talibus epulis occupatur martha. multū satagēs p̄ parte sua: vult & mariā id ē intellectū et otia interiora sua/actioni insistere: operiq; suo p̄sidēdo opam dare. Itaq; cōquerit de sorore sua q̄ ab ea nō adiuuet: nō tm ad ipam ꝛ potius ad dñm quelā dirigens. Dñe nō est tibi cure: q̄ soror mea reliquit me solā ministrare? Dic ergo illi: vt me adiuuet. Vbi

sane aduertenda est relatio que cū et honoris obsequium erga dominū: q̄ scilicet ipso presente/martha non sit ausa euocare mariam: quin ymo et apud ipsam querelam deposuit. ipsumq; dominū vocauerit: in cuius potestate sit impare sorori q̄ quod necesse fuerit. Non ergo murmura si quēpiam laborantem et bñ operantem. aduersum fratrem vacātē murmurare videam? qz hoc in hoc euāgelio legim? marthā fecisse aduersus mariā. Qz vero maria murmurauerit quandoq; cōtra marthā eo q̄ eius actionib? implicari vellet nus q̄ omnino reperitur: nec q̄ enim vtriq; simul agere competenter sufficeret. & cuius scilicet exteriorib? deseruire: & interius sapientie desideriis vacare. De ipsa quoq; sapientia scriptū est Et q̄ minoratur actu perapiet illā. Propterea maria sedet. immota q̄ manet: nec vult interrūpe silencij quietē. ne iocūdam contēplationis amittat dulcedinē. p̄sertim cū ipsum int? audiat dñm dicentem Vacate et videte: q̄m ego sum deus. // Hic sane considerandum est tria esse que impediūt contemplationē. Equidē aie nē oculus itelligētia ē. Sicut ei oculo corpis lux corpea & cetera q̄q; corpalia videt: ita deus q̄ est lumē iarcāscriptū & eius inuisibilia vtriq; intellectui patefiunt. Differūt at exteriore et interiore oculus: q̄ exteriori quidem lux corporea extrinseca vt videat admouetur: interiori vero creatoris lumen intrinsecus vt discernat infunditur. Vtriq; vero oculum tria sunt q̄ ad

videndum impediunt Primū ergo de exterioꝝ atq; visibili differat cō nēā; vt de rebus visibilib9 ordo dis putandi facil9 assurgat ad intelligi bilia Potest sane fieri vt ille sanus sit et putet; sed qm̄ lux exterioꝝ ei deest nichil videat Econtrario fit a liqñ vt p̄ns ei lux sit; ꝫ forte san guine seu quolibet humore cōcreto turbatus cernere mīme possit Iterū solet aliqñ cōtingere vt neutrū desit ei nec lux nec sal9; ꝫ tamē aliqua puluere iniectione ledat; quo fit vt ei9 acies retūdatur // Dūt ergo tria ista q̄ hūc oculū impediunt; tene bre humore cōcretus/pulus iniect9 Hec ipsa sunt eāa quib9 interioꝝ ille ipeditur; ꝫ alia noīa sortiūtur Nā quod hic tenebre; ibi peccata dicun tur. Ipsa vero pēa confluūt in me moriam quasi in quandā sentinā; q hic est ille humore cōcret9 Quod au tem hic puluis dicatur; hoc ibi cura terrenoꝝ actuum nūcupatur // Hec igitur tria sunt que oculum in telligentie confundunt. et contēpla tionem veri luminis excludunt; te nebre scilicet peccatoꝝ. recordatio eorūdem peccatorum. cura terreno tum actuum Primo illo morbo tur batum plangebat se ꝓpheta. cū di ceret Dereliquit me virt9 mea; Et lumen oculoꝝ meoꝝ et ipsum non est mecū Cum enī luce iustīe destituimur; nichil aliud q̄ tenebras peccatoꝝ nostroꝝ inuenim9 Item secundo grauari se sentiebat; quādo dicebat Cōuersus sū in erūpna me a: dum configitur spina. peccatoꝝ scilicet recordatio Tertio occupari q̄ queritur cū ait Quia cinerem tanq̄ panem manducabam Cinerem sci licet actionis; ꝓ pane contempla tionis // Quicūq; ergo mētis oculum diuine contēplationi vult i tendere; profecto necesse est vt cū pus ab hoc triplici impedimēto stu deat purgare Quod si quis facere contendat; nouerit contra triplicem morbum/triplex quoq; fore reme dium Nam prim9 quidem per ꝓfes sionem; secundus per orationem; tertius vero per quietem morb9 cu ratur Hoc tertio id est cura actionis poterat ab intentione sua prepedi ri; ideoq; martha ministrante sedet ipsa. manetq; quieta // Illa igitur conquerente et ista tacente; audiam9 quid dūs ꝓ maria respondeat Martha inq̄t sollicita es; q turbar̄ erga plurima Erga plu rima quidē turbaris; dum q tibi cō tinentiam; q proximis paras necessitatis ipensam Nam vt cōtinenti am habeas; sollicita es vigilare. ieiunare. corp9 tuum castigare Vt ceteris prestes. instas operi; vt ha beas vnde necessitatem tribuas pa tienti. Porro erga plurima turba ris; sed vnum est necessarium Nisi enim opus tuū in vnitate feceris; deo qui vnus est acceptum nō erit Scriptum quippe est. Nō est q̄ faci at bonum; non est vsq; ad vnum. Hinc est q̄ in illa piscina mouebat aqua; et sanabatur vn9 Hinc eāa est q̄ decem leprosis mundatis. v nus regressus est cum magna voce magnificans deū; qui eāam domi nus ceteris reprobatis testimoniū

laudis assciplit dicēs. Nōne decē
mūdati sunt. ⁊ nouē vbi sūt? Non
est inuēt9 q̄ rediret et daret glām de
o: nisi hic alieni gena Paul9 quoq;
ait. Oēs quidē acceūt ſ vnus acci
pit brauium. Hijs itaq; et alijs q̄
plurimis scāz scripturaz eloquijs
precipue vtemur. vnitas q̄ placi
lis sit: maxime ex pūti loco vbi a
it dīs. vnū est necessariū // Dz
scēdū q̄ alia est vnitas scōz. quā
ex scripturis iam cōmendauim9: a
lia est facinoroso;: que nichilomi
nus ex eisdē scripturis ostendiē
⁊ improbatur. De hac enī scriptū
est. Astiterūt reges terre. ⁊ pncipes
cōuenerūt in vnū: aduers9 dīm et
aduers9 xp̄m ei9 De hac iterū euā
gelista Aceūtes pharisei cōsiliū ini
erunt: vt caperent ihm in sermone
Et iterū. Collegerūt pontifices ⁊
pharizei cōsiliū Vt q̄d hoc? Dicit
iohānes testatur: vt īterficerēt ihe
sum. Dz vero pmanz sit ista trez
boz vnitas: docet ipse dīs qui de
utre dyaboli ad beatum iob loq̄
tur dicēs Corp9 illi9 quasi scuta fu
silia pcta squamis se pmentib9:
vna vni cōiungit: ⁊ ne spiraculū
q̄dē īcedit p eas: vna alteri adhe
rebit: ⁊ tenētes nequaq̄ sepabunt
Talis vnitas pmo quersitas solet
esse aliquoz frm. tepide ac remisse
cōuersantiū: quib9 si q̄d honestatis
aut insigne cuius q̄ bone ꝓsuetudis
psuadere velis. pōptiores sunt ma
ieri dispēdio aut difficultate graui
ori resistere: q̄ facili cōpendio assec
uelle q̄d rectū esse cōstiterit pueru
sa. ⁊ execranda talis vnitas //

Hac ergo a uoz dib9 et sermonib9
nostris exclusa. illam q̄ bona est. ⁊
tantum bonoz est pequam nr Et
ipsa quidē gemina est. Alia est enī
que iustificat: alia q̄ glorificat Illa
meritum: ista pmiū. Denicq; de il
la scriptū est. Multitudinis credēn
tiū erat coz vnū et aīma vna. De
hac aūt Qui adheret deo vn9 spiri
tus est Et qm̄ in futuro magis spe
randa est. ideo est enī futuri temporis
magis q̄ pūtis: eam iterum obmit
tam9: ⁊ a deo potius speremus q̄
tractem9 Illam vero q̄ iustificat q̄
etiam nūc potissimū necessaria est i
vsum nostri opis assumam9: ipsa
est enim deus suauitatis: quā dul
cedine sacra īsonat psalmista. Ec
ce q̄ bonū et q̄ iocundū: habitare
frēs i vnū Cuj9 vnitatis cū descrip
sisſ sermo ꝓphetic9 pulchritudinē.
ei9 etiā nō tacuit utilitatē: qm̄ illuc
inq̄ens mādauit bīdictionem et vi
tā: hic salz bīdictionē: et in futuro
seculo vitam eternā Ipsa est inquā
vnitas: quā sūma diligentia obser
uandā tradidit aplūs dicēs Sollici
ti seruare vnitatem spūs in vinculo
pacis. // Seruatur aūt vnitatis
bonū duob9 modis ab hijs q̄ acrā
gerūt seruandi. Debet q̄sq; ꝓfect9
vnitatē habē ad seipsū: debet ⁊ ad
primū Ad seipsum p integritatē:
ad primū p cōformitatē. Omnis
q̄ppe creatura ⁊ maxime rōnalis:
debet suū pncipium imitari Di igi
tur deus noster vnus est. dicente
moyse. audi israel deus tuus vnus
est. sed ⁊ ille cum sit vnus ⁊ idem
atq; in seipso perfectus nec ullo in

digens. inest ei tamen benignitas erga nos. ¶ amor ex benivolentia ad nos veniens: debem9 et nos ꝙs ꝙq; sibi vnus esse per integritatē vitiis: ¶ vnū ad primū p vinculū dilectionis. Hanc imitationem loquens de caritate cōmendat nobis aplūs iohēs dicēs. Sīcut ille ē: et nos sum9 i hoc mūdo// Hz hāc vnitatē quā quēq; sibiipsi diximus debere. tria sūt que solēt impedire: nimietas/pusillanimitas/leuitas. Et nimij quidem sunt qui putant se posse quod nō pnt: q qđ nō accepe runt psumūt. Quorū spēm tenebat petr9 in passiōe dñi cū diceret. Dñe tecū paratus sū et in carcerē q in mortem ire. Pusillanimes quarij sūt nimijs. Et horū q; tenuit ymaginē petr9 cum diceret. Exi a me: q; hō peccator sum dñe. Leues sunt et inconstātes. q; circūferunt oī vento doctrine: quib9 quod paulo ante placuit nūc displicet: et qđ nūc elegūt. post paululū reprobabūt// Hz quid pdest hec vicia enumerasse: nisi ea am doceam9 quib9 remediis ea possit in seipso ꝙs quisq; curare? Persequamur vnitatis inimicos: nec cōquiescamus donec deficiāt. Igitur cōtra nimietatē opponēda est cōsideratio propric fragilitatis: ipsa est enī que odiosam psūptionē potissimū deiat. Cōtra pusillanimitatē habēda est diuine pietātis fiducia: vt qđ tuis viribus nō posse te putas. ex illis ad iutorio possis: q cum aplō dicas. Omnia possum in eo q me confortat pus// Cōtra leuitatē habēda est cōsultatio senioris: ne scilicet doctrinis varijs et peregrinis abducaris: sed facias qđ tibi lex diuina pcepit. Interroga patrē tuū et anunciabit tibi: maiores tuos et dicēt tibi// Diximus de illa vnitate quā habet quisq; ad seipsū: dicamus iam et de illa quā habet ad primū. Hz et illa duobus modis habet: dū et nocet dilectionē tēdimus in alterū: et alterius quoq; viciissim in nobis recipimus affectū. Et hec caā duobus modis impeditur: obstinatione et suspitione. Obstinatio nō permittit nos ad alterū horū ingredi: nec suspitio patitur credere nos ab alijs amari. Sed fit vt dum nec nos alium obstinati diligimus: nec ab alijs diligi suspicamur putamus: vnitas que cum primis habenda est impeditur// Hec huic duplici morbo duplex caritas medet: illa scz q nō sua quārit: et iterū illa q omia credit. Habeat obstinatus caritatē nō querētē q sua sūt. et alios diligat: habeat suspicax suspitiosus caritatem omia credentē: q ab alijs se diligi sine dubio credat

Sermo de beatissima virgine maria: potest legi cū sequentib9 in visitatione eiusdē

Ave grā plena. Nō in sola virginitate pstare potuerat grē plenitudo: nec q; cunctis est de ea accepe. Felices qui nā inānauerunt vestimēta sua: et cū regina nostra virginitatis privilegio gloriantur. Sed nūquam tātum benedictionē habes o domina? Et michi obsecro vt bēdicas. Perijt

virtus illa a me: non est iam vel aspirare ad illā. Computum in stercore meo: vt iumētū factus sū. Dz nūquid non erit michi aliquid apud te? Non erit vbi possim esse tecū? quia iam sequi non valeo quocūq; ieris? Queret angelus puellā: quā preparauit dominꝰ filio domini mei sibit ipse de ꝓdicia tua cognata sibi virtute delectatus? sed nunquid non eciam iumentis potū trahures? Sibit angelus q; vitū non cognoscit: bibant iumēta q; de humilitate singulariter gloriantur. Respexit inquit dominus humilitatē ancille sue. Nam virginitas sine humilitate forte fasse habet gloriam: sed non apud deum: humilia semper excelsus respicit. qui alta a longe cognoscit: & humilibus dat graciam. qui superbis resistit. Sed forte ne quidem in hijs duabus metretis plena est ꝓdicia tua. capax est ipsa quoq; tercie metrete: vt iam non solum homines & iumenta. sed ipse quoq; ex ea bibat architricinus. Hoc enī vinum bonum quod seruauimus vsq; adhuc. Haunt minister angelꝰ vt ferat architricino: patrem dicit qui trinitatis principiū architricinus merito nominatur. Ait siquidē angelus fecunditatem eius cōmendans. que tercia est metreta: quod ex te nascetur sanctū vocabitur filiꝰ dei. Ac si dicat. Cū eo solo. tibi est generatio ista cōmunis

Item sermo de beata maria virgine vt supra.

b Ne maria gracia plena. Sine plena; quia deo & āgelis & hominibus grata. Hominibus per fecunditatē: angelis per virginitatem: deo per humilitatem. In hoc terra a domino se respectā testatur: quia humilia respicit & alta a longe cognoscit. Dicut enī oculi sathane omne sublime vident: ita oculi domini omnē humilitatem intuentur. Vnde ait in cantico canticorū. Reuertere reuertere sunamitis: reuertere reuertere vt intueamur te.

// Quater dicit reuertere propter quadruplicem superbiam: per quā a domino auersa nō videbatur. Est enim superbia cordis. superbia oris. superbia operis. superbia habitus.

/ Superbia cordis est qñ hō in oculis suis magnus est: cōtra quā sapiens erat dicens. Extollentiā oculorū meorū ne dederis michi. Et alibi. Ve qui sapientes estis in oculis vestris. / Superbia oris vel linguē que q̄ iactātia dicitur est: qñ homo non solū magna de se sentit. sed eciā loquitur. Vnde psalmista. Disperdat dominus vniuersa labia dolosa. et linguā magniloquā. / Superbia operis est. quādo homo exteriori quadā superbia vt magnus appareat agit: de qua idem psalmista ait. Non habitabit in medio domus mee. qui facit superbiam. / Superbia habitus est: quando homo vt glorioſus videatur preciosis se ornat vestib9. Vnde petrus apostolꝰ. Non in veste preciosa. Et dominꝰ. Qui mollibus vestiuntur. in domibus regū sūt: vbi superbia habūdat

// Dūt aūt q̄nq; que ad remedium tam mortifere pestis. a domino

rationali anime sunt posita: locus
corpus / temptatio dyaboli. predi
catio xpristi. et conuersatio eius lo
cus. qua exilium: corpus. qua one
rosum: temptatio. quia inquietat:
xpristi predicatio. qua edificat: et
conuersatio eius. qz informat. Hijs
quasi ānqz sensibus deus humilita
tem operatur in anima. Sicut enī
anima vita est corporis: ita deus
vita est anime: et sicut corpus mor
tuum est quod per quinqz sensus ab
anima non vegetatur: ita anima
mortua est que p hec a domino non
humiliatur.

Sermo de beatissima virgine
maria beati bernardi de verbis apo
calipsis beati iohannis

Signum apparuit in ce
lo: mulier amicta so
le. et luna sub pedib9
eius: et in capite ei9
corona stellarū duode
cim. Vehemēter quidē nobis dilec
tissimi vir vnus. et mulier vna nocu
erat: sed gratias deo per vnū nichilo
minus virū et mulierē vnā omnia re
staurantur: nec sine magno fenore
grātie. Neqz enī sicut delictū ita et
donū: sed exuberat cūpni estimationē
beneficij magnitudo. Dic nimirum
prudentissim9 et dementissim9 artifex
quod quassatū fuerat nō cōfregit. nec
vtilius ouo reficit: vt videlicet no
bis nouū formaret adam ex veteri
et cuā trāsfūderet in mariā. Et qui
dem sufficere poterat xp̄s: siquidē et
nūc ois sufficientia nra ex deo est: nec
nobis bonū nō erat esse hoiez solū
Congruū magis vt adesset nrē re
parationi sexꝰ vterqz: quoz2 corrup
tioni neuter defuisset. Fidelis plane
et potens mediator dei et hoim ho
mo xpristus ihus: sed diuinā in eo
vetetur hoiem maiestatē. Absorta vi
delicet i deitatē humanitas: nō q̄ muta
ta sit substantia: sed affectio deifica
ta. Non sola illi cōpatitur misericordi
a. cantatur pariter et iudiciū. qz et si
didicit ex hijs que passus est cōpassi
onē vt misericors fieret: habet ta
men et iudiciariā potestatē. Denigz
deꝰ noster ignis consumēs est. Quid
ni vereatur peccator accedere: ne
quē admodū stuat cera a facie ignis.
sic pereat ipse a facie dei. Itaqz iam
ne ipā mulier būdicta in mulieribꝰ
videbitur odiosa: inuenietur equidē
locus eius in hac reconciliatiōe: opꝰ
enī mediatore ad mediatorē istū:
nec alter nob utilior q̄ maria. Cui
delis ninimū cui per quā serpens an
tiquus pestiferū calcā ipsi viro virus
infudit: et fidelis maria que salutis
antidotū / et viris et mulieribꝰ xp̄ina
uit. Illa enī ministra seductionis:
hec xp̄iationis. Illa suggessit pre
uaricationē: hec ingessit receptionē

Quid ad mariā trepidat hūa
na fragilitas? Nichil austerū in ea
nichil terribile: tota suauis est: oī
bus offerens lac et lanā. Reuolue
diligentius euāgelice hystorie serē
uniuersā: et si q̄d forte inueneris obscu
si q̄d durū. si q̄d denigz signū vel te
nuis indignatiois occurrerit in ma
ria: de cetero suspectā habeas. et ac
cedē verearis. Ex si vē plena magnꝫ
dia pietatis et grē. plena māsuetudi
nis. et misericordie q̄ ad eā ptinent

inuenerit: age grās ei q̄ talē tibi
mediatricem benignissima miserati
one prouidit: in qua nichil possit es
se suspectū. Veniq; omibus omnia
facta est: sapiētib9 et insipiētib9 co
piosissima caritate debitricē se frāt:
oibus mīe sinū aperuit: vt de pleni
tudine ei9 accipiant vniuersi: capti
uus redemptionē/egen curationē:
tristis cōsolationē/peccator veniā:
iust9 grām: angel9 leticiam: denīq;
tota trinitas glām: filij psona/car
nis humane substātiā: vt nō sit q̄ se
abscōdat a calore ei9. // Putas
ne ipsa est mulier amicta sole? Es
to siq̄dē vt de p̄nti ecclia id itelligen
dū: prhetice visionis series ipā demō
stret: ꝑ illud plane nō inconuenienter
mane videbit attribuendū. Nimirū
ea est q̄ velut alterū solē indut sibi
Quemadmodū enī ille sup bonos
et malos idifferēter oriē: sic ipā q̄
q; p̄terita nō discutit merita: ꝑ om
nib9 se exorabilē: oibus clementissi
mā p̄bet: oim denīq; necessitates
āplissimo quodā miseratur affectu.
Nā et defect9 oīs sub ea: et q̄quid
fragilitatis seu corruptionis est: ex
cellētissima quadā sublimitate p̄ ce
teros omnib9 excedit q̄ supgreditur
creaturas: vt merito sub pedib9 ei9
luna esse dicat. Alioq̄n nichil mag
nū dixisse videbimur vt sit luna is
ta sub pedibus ei9: quā super oēs
angelor̄ choros: sup cherubin et se
raphin exaltatā nephas est dubita
re. // Dolet aūt luna nō mō defec
tum corruptioīs: ꝑ et stulticiā men
tis: nō nūq̄ vero et ecciam huius
temporis designat. Illā quidē ꝑ
mutabilitatē: hanc sane ꝓpter sus
ceptū aliūde splēdorē. Utraq; vero
vt ita dixerim luna: sub mane pedi
bus cōgrue satis intelligi p̄t: alio
tīn atq; alio mō. Dicit stult9 vt lu
na mutat: sapiēs aūt pmanet vt
sol. In sole nimirū et feruor et splen
dor stabilis: in luna sol9 splēdor ac
q; is mutabilis oīno et incert9: q̄
nūq̄ in eodē statu permanet. Iure er
go maria sole phibet amicta: que
pfundissimā diuine sapiētie vltra
q̄ credi p̄t penetrat abissū: vt quā
tū sine psonali vnitione creature cō
dicio patitur lucē illi iaccessibili vide
atur īmersa. Illo nimirū igne labi
a ꝓphete pureganture illo igne sera
phin accendūtur. Hōge vero aliter
meruit maria nō velut sūmatim tā
gi: sed operiri magis et circūfundi.
et tanq̄ igne ipso cōcludi // Cā
didissim9 sane sed q̄ calidissimus hu
ius mulieris amictus: cui9 omnia
tam excellenter irradiata noscun
tur: vt nichil in ea non dico tene
brosum/sed subobscurum saltē vel
min9 luadum. sed ne tepidum quidē
aliquid aut nō feruentissimū liceat
suspicari. Insipientia vero ōnis lon
ge sub pedibus eius est: vt penit9
absit hec ab īsipiētiū numerō mulie
rū. q̄ collegio virginū fatuarū. Im
mo vero et vnicus ille stult9 et toti
us stultitie ꝓnceps qui vere mutat9
vt luna/sapientiam perdidit in de
core suo: sub marie pedibus conual
catus et contritus miseram pati
tur seruitutem. Nimirum ipsa est
quondam a deo pronūssa mulier.
serpentis antiqui caput virtutis

pede contrita ⁊ cuius plane calca
neo in multis versutijs insidiat⁹ est
sine causa ⁊ sola enim continuit vni
uersam hereticam prauitatē. Alius
enī nō de substantia carnis sue xp̄m
edidisse dogmatizabat ⁊ alius partu
lum non peperisse sed repperisse sibu
labat ⁊ alius post partum viro cogni
tam blasphemabat ⁊ alius dei ma
trem audire non sustinens. magnū
illud nomē theotocos impiissime
suggillabat. Sed contenti sunt insi
diatores. ꝯculcati supplantatores/
confutati derogatores ⁊ et bām di
cunt eam omnes generationes De
nig; ⁊ continuo per herodem draco
insidiatus est parenti ⁊ vt nascentē
rapiens filium deuoraret ⁊ q; inimi
cicie essent inter semen mulieris et
draconis. ¶ Jā si cētia lunc ma
gis videtur intelligenda vocabulo
eo q; videlicet non ex se splenderat
sed ab eo qui dixit. sine me nichil po
testis facere ⁊ habes mediatricē quā
tibi paulo ante cōmendauimus eui
denter expressam. Mulier inquit a
micta sole ⁊ luna sub pedibus eius.
Amplectamur marie vestigia fratres
mei ⁊ et deuotissima supplicatione be
atis illis pedibus prouoluamur ⁊
teneamus eam nec dimittamus do
nec benedixerit nobis ⁊ potens est
enim Semper vellus est medium in
ter rorem ⁊ aream ⁊ mulier inter so
lem et lunam. maria inter xp̄istum
et ecclam constituta. ¶ Sed forte
miraris non tam vellus operiri
rore. q; amictum sole mulierē. Ma
gna siquidem familiaritas ⁊ sed mira
omnino vicinitas solis et mulieris.
Quomodo enim in tam vehementi
feruore tā fragilis natura subsistit ⁊
Merito quidem admiratus moyses
sancte ⁊ curiosius desideras intueri
Verumptamen solue calcamenta
de pedibus tuis ⁊ Si involucra pone
carnalium cogitationum si accedere
concupiscis. Vadam inquit et vide
bo visionem hanc magnam. Mag
na plane visio cubus ardens sine cō
bustione ⁊ magnum signū mulier il
lesa manens amicta sole. Non est
tibi natura. optum vndiq; flāmis
manere nichilominus incōbustum ⁊
non mulieris potentia / vt sustineat
solis amictum. Non est virtutis hu
mane. sed nec angelice quidem ⁊ sub
limior quedam necessaria est. Spiri
tus sanctus inquit superueniet in te
Et tang̃ responderet illa quoniam
spiritus est deus ⁊ et deus noster ig
nis consumens est ⁊ virtus aūt non
mea non tua/ ꝫ altissimi obumbra
bit tibi. Nichil itaq; mirum si sub
tali vmbraculo. talis eciam amic
tus a muliere sustineatur ¶ Mu
lier inquit amicta sole Plane amic
ta lumine siue vestimento. Non
perapit forte carnalis ⁊ nimirum
spirituale est ⁊ stultitia illi videtur.
Non sic videbatur apostolo qui di
cebat ⁊ induimini dominum iheſum
xp̄istum. Et familiaris ei facta ce
domina ⁊ q̃ proxima ⁊ ymmo q̃ in
tima. fieri meruisti ⁊ quantam inue
nisti graciam apud deum. In te ma
net et tu in eo ⁊ et vestis eum et ves
tiris ab eo. Vestis eum substantia
carnis ⁊ et vestit te ille sue gloria
maiestatis. Vestis nube solem ⁊ et

sole ipā vestitus. Nouū enim fecit dominus super terram / vt mulier circūdaret virum: nec alium q̄ de quo dictum. Ecce vir: oriens nomen eius. Nouū quoq; fecit in celo vt sol circundaret mulierem: q mulier sole appareret amicta. Denique et coronauit eum: et viciſſim ab eo meruit coronari. Egredimini filie ſyon: q videte regem ſalomonem in diademate quo coronauit eum mat̄ ſua. Verum hoc alias. Interim ſane inꝑgredimini magis: q videte reginam in diademate quo coronauit eam filius ſuus. // ℣ In capite inquit eius corona ſtellatū duodecim. Dignum plane ſtellis coronari caput: qđ et ipſis longe clarius micans: cernat eas poſq̄ quā cernetur ab eis. Quid ni coronent ſydera: quā ſol veſtit? Dicit dies verni ait circundabant eam flores roſarum: et lilia conuallium. Nimirum leua ſponſi ſub capite eius: et iam dextera illi⁹ amplexatur eam. Quis illas eſtimet gēmas? Quis ſtellas numeret: e quib⁹ marie regium diadema compactum eſt? Supra hominē eſt huius corone rationem exponere: indicare compoſitionem. // ℣ Nos tamē pro modulo noſtre exiguitat̄ abſtinentes a periculoſo ſcrutinio ſecretoꝝ: non incōgrue forſitan duodecim ſtellas iſtas duodecim p̄rogatiuas grātum intelligere videamur: quib⁹ maria ſingulariter adornatur. Diquidem inuenire eſt in maria prerogatiuas celi: prerogatiuas carnis: et prerogatiuas coꝛdis. Et ſi fuerit trinarius iſte per quaternarium multiplicatus: habemus forte ſtellas duodecim. quibus regine noſtre diadema prefulgeat vniuerſis. Micat ſane ſingular̄ tutilat fulgor primo quidem in marie generatione: ſecunda in angelica ſalutatione: tertio in ſpiritus ſancti ſuperuentione: quarto in filij dei inenarrabili cōceptione. Dic et in hijs quoq; ſydereū plane radiat decus: q virginitatis p̄mia. q ſine corruptione fecunda. q ſine grauamine grauida. q ſine dolore puerpera. Nichilominus eaam ſpeciali quodam ſplendore in maria choruſcant: manſuetudo puꝛis. deuotio humilitatis. magnanimitas credulitat̄. martirium coꝛdis. Oſtie quidem ſedulitatis erit ſingula quoq; diligentius intueri: nos interim ſatiſfecſſe videbimur. ſi breuiter ea potuerimus demōſtrare // ℣ Quid ergo ſydereum micat in generatione marie? Plane q ex regibus orta: q ex ſemine abrahe: q generoſa ex ſtirpe dauid. Dic id patum videtur: adde q generationi illi ob ſingulare priuilegium ſanctitatis diuinitus noſcitur eſſe connexum: q longe ante eiſdem patribus celitus reꝛomiſſa. q miſticis preſignata miraculis. q oraculis prenunciata prophetiis. Hanc ſacer totalis virga dum ſine radice floruit: hanc gedeonis vellus dum in medio ſicce aree maduit: hanc in ezechielis viſione orientalis porta que nulli vnq̄ patuit preſignabat. Hāc denique pre ceteris yſaias nūc virgā de radice ieſſe oriturā p̄mittebat: nūc eandem virginē pariturā

Merito signum hoc magnū in celo apparuisse scribitur: q tāto añ de celo noscitur fuisse promissum. Dñs ait ipse dabit vobis signū. Ecce virgo cōapiet. Magnū profecto signū dedit: qz q magnus ipse qui dedit. Hui9 ergo progatiue fulgor/ quotum non reuerberat vehemēter aaē oculoz? Jam in eo q tam reuerēter atq; officiosissime ab archāgelo salutata est: vt iam in regali solio supra omnes celestium ordines legionum exaltata videretur: et paulo minus adoraturus feminam qui solebat ab hominib9 hacten9 equanimiter adorari: excellentissimū nob virginis nostre meritum q singulatis gracia commendatur. Nichilonin9 fulget q nou9 ille conceptionis mod9: vt nō in iniquitate quē admodū cetere oēs: sz supueniente spū/sola et de sola sanctificatiōe maria concaperet. Nam q verum deum q dei filium genuit. vt idem ipe dei atq; hominis filius vnus omnino de9 et homo pdiret ex maria abyssus est luminis: nec facile dixerim q vel angelic9 oculo9 ad hui9 fulgoris vehementiam nō caliget.

De cetero sane virginitatē carnis et ꝓpositum virginitatis. et ipsius quoq; ꝓpositi nouitas euidenter illustrat: q videlicet in libertate spiritus/ legis mosayce decreta trascendens: illibatam deo corporis simul et spiritus sanctimoniā vouit. Probat enim propositi inuiolabile fūdamentū: q tam constanter promittēti filiū angelo rñdet: quomodo fiet istud. quoniam virū non cognosco? Forte enim propterea primo turbata est in sermone eius. et cogitabat qualis esset ista salutatio: q benedicta nimirū in virginibus semper optabat. Et tunc quidem cogitabat qualis esset ista salutatio: que iā videretur esse suspectu. Vbi vero in promissione filij manifestū virginitatis periculū videbatur: non potuit vltra dissimulare quin diceret. Quomodo fiet istud: quoniā virū nō cognosco? Merito pinde et illam meruit bñdictionem q hanc nō amisit: vt longe glorioso fiat et virginitas ex fecūditate. et ex virginitate fecūditas: ac mutuis sese radijs illustrate. hec duo sydera videantur. Magnū cui est virginem esse: sz virginē mrem esse lōge āplius ꝙ omnem modū. Sure eciam illud molestissimū tedium/quo reliquę omnes grauide mulieres laborare noscūtur solo nō sensit: que sola sine libidinosa voluptate concepit. Vnde et in ipso sue conceptionis initio qñ cetere potissimū miserabili9 affliguntur: maria tota alacritate montana cōscendit vt elyzabet mīstraret: sed et ascēdit bethleem imminente iam partu: portans preciosissimum illud depositum. portans onus leue. portans a quo portabatur. Dic et in partu q̄ luādum est q nouo exultatione nouam prolem edidit: sola inter mulieres a communi maledicto et dolore parciū aliena? Dicetum preclara de caritate pensamus: nichil hijs cari9 potest inueniri. Diquidem in omni

bus istis nec primam similem visa
est nec habere sequentem. Equib9
nos si ea fidēliter intuemur sine du
bio admirationem concipim9 ⁊
sed venerationē. sed deuotionē. sed
consolationem /// Ceterū q̄ testāt
adhuc⁊ eāam imitationē requirit.
Non est nobis ante oculū tam mul
tifarie multisq; modis promitti di
uinitus ⁊ celitus prenūciari⁊ ſ nec
ab archangelo gabriele tam noue
salutationis obsequijs honorari.
Hinc autem cetera duo cōmunicat
nobis⁊ plane secretū suum sibi. Do
la enim est de qua dicitur. qđ in ea
natum est. de spū scō est⁊ sola cui dici
tur quod ex te nascetur sanctū/voca
bitur filius dei Offerentur regi virgi
nes post eam⁊ nam primatum sola
vendicat sibi. Multomagis autem
sola sine corruptione concepit⁊ sine
grauamine tulit⁊ sine dolore filium
parturiuit Itaq; nichil horum a no
bis exigitur⁊ sed exigitur plane nō
nichil Nūquid enim si defuerit no
bis eāam māsuetudo pudoris. si hu
militas cordis. si magnanimitas
fidei. si compassio mentis⁊ negligē
eam nostram munerū singularitas
excusabit? Gratissima sane gemma
in dyademate micans. in capite stel
la⁊ tuber in facie hominis verecūdi
An vero quis putat q̄ hac caruerit
gratia⁊ que gratia plena fuit? Pu
dibunda fuit maria⁊ ex euāgelio id
probam9. Ubi enim aliquando lo
quax⁊ ubi presumptuosa fuisse vide
tur? Foris stabat querens loqui fili
o⁊ nec materna auctoritate aut ser
monē interrupit⁊ aut habitationē
irrupit in qua filius loquebatur. //
In omni denique textu quatuor euā
geliorum si bene memini⁊ non nisi
quater maria loquens auditur Pri
mo quidem ad angelū⁊ ſ ā iam
semel atq; iterum eam alloqut9 fu
isset. Deinde ad elyzabeth quādo
vox salutationis eius iohannē exul
tare fecit in vtero⁊ et ea magnificā
te mariā. ipsa magis dominū mag
nificare curauit. Tertio ad filium
cū essē annoꝝ duodecim⁊ q̄ ipā et pa
ter eius dolētes quesissent cū. Quar
to in nupcijs ad filium. ℔ ad minis
tros. Et is quidem sermo certissi
mus index ingenite māsuetudinis.
et virginalis verecūdie fuit. Alioꝝ
quippe verecundiam suam reputās
sustinere non potuit⁊ non potuit vini
dissimulare defectum. Ubi sane in
crepata a filio est⁊ tanē mitis⁊ hu
milis verbo. nec illi respondit. nec
tamē desperauit⁊ ministros ammo
nens facere qđ eis diceret Nūquid
nō ab iniao venisse pastores. ℔ pri
mam omniū inuenisse mariā legū
tur? Inuenerūt ait euangelista ma
riam et ioseph⁊ et infantem positū
in presepio. Die et magi quoq; si
uolis⁊ non sine maria matre eius.
puerum inuenere Et inducens in
plum dñi/templi dñm / multa qui
dē a symeone audiuit/tū de eo q̄ de
seipsa⁊ ad loquēdū tarda. velox ad
audiendū Et q̄dē maria cōseruabat
oia vba hec. conferēs in corde suo Di
i hijs oib9 neq; de ipso dñice sacramē
to incarnatiōis qđ ā q; vbū fecisse re
peries De nob q̄ spm habem9 in na
tibus. De qui totum pferim9 spm⁊

qui iuxta illud romia· pleni timarū
efflumus vndiqz ¶ Vocens de
nigz maria filiū audiuit· nō mō tur
bis loquēte in gabok: ꝫ et discipu
lis secretū regni dei misteria reuelan
tem: vidit miracula facēte· vidit de
mū in cruce pendēte: vidit expiran
tem: vidit resurgentem· vidit et as
cendēte: ꝫ et in hijs oīb9 quocūs re
uerēdissime virginis· quocūs pudi
cissime turturis vox memoratur au
dita: ¶ Denigz legis in actib9 a
postoloz: q redeūtes a mōte olive
ti vnanimiter pseuerabāt in oratione
Cui: Di forte maria affuit· noīe
tur prima: que super oēs est· tā fi
lij progatiua· q̄ sue pulegio scien
tie· Petrus et andreas ait· iacob9
et iohes· et ceteri q̄ sequūt: hij oēs
pseuerabant vnanimit cū mulieri
b9 et maria mē ihu· Ita ne et muli
eri sese vltimā exhibebat: vt nouis
sima oim poneret: Vere carnales
adhuc discipuli q̄b9 necdū erat spūs
dat9 qz necdū ihs erat glificat9: q̄n
facta est īt eos plētio de pmatus cū
maia quāto maior erat humiliaret
se· nō mō in oīb9 ꝫ p oīb9· Merito
facta ē nouissima pma: q cū pri
ma essꝫ oim· sese nouissimā faciebat
Merito facta est omniū domina: q
sese omniū exhibebat ancillā· Meri
to denigz est sup ageloꝝ exaltata:
que infra viduas et penitētes· infra
cā· de qua ciecta fuerat septē demo
nia· ineffabili sese mansuetudie in
clinabat· Obsecro vos filioli emula
mi hāc virtutē si mariā diligitis: si
plēditus ei placē emulami modestiā
ei9 Nichil eni tā ydoneū hoi· nil tā
tōgruū xpiano: magiēqz monachū
nil adeo decet· Et quidem manifes
ta satis in virgine· ex hac ipsa man
suetudine virtus humilitatē eluce
bat Nimiū collectanee sūt humilitas
et mānsuetudo: in eo cōfederate ger
mani9 qui dicebat Discite a me· qz
mitis sū et humilis corde· Dicat ei
mater p̄sumptionis elatio: sic mā
suetudo vera· nō nisi ex vera humili
tate p̄cedit· ¶ Nō in sola tamē ta
citurnitate marie commendatur hu
militas: sed eudenti9 resonat in ser
mone· Audierat quod ex te nascēs
sanctū vocabitur filiꝰ dei: et nichil a
liud q̄ ancillam ei9 sese esse respon
dit· Inde ventū est ad elyzabeth: et
continuo virginis gloria singularis
citē per spiritum reuelatur Denigz
et mirabatur persona venientis di
cens· Vnde hoc michi: vt veniat
mr dñi mei ad me? Cōmēdabat et
voce salutantis adiacēs· Vt facta ē
vox salutationis tue in auribus me
is: exultauit in gaudio infans i v
tero meo· Et beatificat fidem credē
tis: beata inquens q̄ credidisti: q̄m
p̄ficientur in te que dicta sunt tibi a
domino· Magna quidē p̄mia: ꝫ
et deuota humilitas nichil sibi pas
sa retinere· i cū magꝫ vniūsa refudit
cuiꝰ in se būficia laudabāt Eu iqt
magnificat mrem dñi: ꝫ magnifi
cat aia mea dñm In voce mea filiū
tuū phibes exultasse i gaudio: sed
exultat spūs me9 i deo salutari meo
Et ipe q̄z iohes tūc amic9 spōsi gau
dio gaudebat ad voce spōsi Beatꝫ ee
dicē q̄ credidi: ꝫ credulitatē et būtu
dinis cā respās est supne pietatē:

vt ex hoc magꝭ btām me dicāt omnes generationes: qz anāllam humilē ꝛ exiguā respexit de9 Vetūtiñ nūquid putam9 frēs elyzabeth scāz eo qꝺ per spiritū loqbaē erasse? Absit. Btām plane quam respexit deus: et btā q̄ credidit. Hic enī magn9 diuīe respectionis extitit fructꝰ In effabili siq̄dē artificio spūs supueniente tāte humilitati magnimitas tanta ī secretario vbgunct wrdis accessit: vt quēadmodū de integritate ꝛ feācitate p̄dixim9 hec q̄q nichilominꝰ sint stelle ex respām mutuo dario res qꝺ videlicet nec humilitas tāta minuit magnanimitatē. nec magnanimitas tanta humilitatē: sed in sua estimatione tam humilis esset nichilominus. Ā in promissionis credulitate magnanimis: vt que se nichil aliud qꝺ exiguā reputabat āalla. ad incomprehensibile hoc misteriū. ad āmirabile cōmeraū. ad inscrutabile sacramentū nullatenꝰ dubitare clām: et veram dei atqz hominis genitricē crederet mox futurā; Agit hoc nimirū in wrdib9 electa tum gr̄ē p̄rogatiua diuine: vt coc nec humilitas pusillanimes faciat. nec magnanimitas arrogantes: magis aūt wperantur sibi vt nō solū nulla ex magnanimitate subrr̄et elatio: ſ hinc maxima pueheatur humilitas: vt iueniātur eo amplioꝰ timorati et largitori mūneris nō ingrati. Ac viciſſim ex occasione humilitatis pusillanimitas nulla surripiat: sed quo minus de sua quisqz in minimis p̄sumere consueuit: eo āplius eiā ī magnis q̄busꝺ de diuīa virtute confidat. ¶ Martirium sane vginis qꝺ nimirū inter stellas dyademate cꝰ si memiſtī duodenaꝝ noiaum9: tā ī symeōis pphecia/qꝺ in ipā dñice passionis hystoria cōmendatur. Positꝰ est hic ait scūs senex de puero ihu/ī signū cui cōtradicēt: et tuā ipiꝰ aiam ptrāsibit gladiꝰ. ad mariā dicebat. Vere tuā mē o btā aiam gladiꝰ ptrāsiuit: alioq̄n nō nisi eā ptransies carnē filij penetraret Eq̄dē postea qꝺ emisit spm̄ tuꝰ ille ihs. oim q̄dē. ſ tuꝰ specialiter: ipius plane nō attigit aiam. quā ipius crudelis lācea nec mortuo pcōri nocere nō posset aperuit latꝰ: ſ vtiq; tuā aiam ptrāsiuit. Ipiꝰ nimirum aīa ibi nō erat: sed tua plane nequibat auelli. Tuam ergo ptrāsiuit aiaz vis doloris: vt te plus qꝺ mrem nō imerito p̄dicem9: in q̄ nimiz wrpe sensū passionis expressere cōpassionis affectus. An nō plus qꝺ gladiꝰ fuit tibi ꝓmo ille teucā ptrāsiens aiam. Ā ptīgēs vſq; ad diuisionem aie ꝛ spūs: mulier ecce filiꝰ tuꝰ? O cōmutationē. Johēs tibi p ihm tradit̄: seruꝰ p dñm. discipulꝰ p magistrum: filiꝰ zebedei p filium dei: purꝰ hō p verum deum. Quo nō tuā affectissimā aiaz ptrāsyit h̄ auditio: qm̄ ꝛ nrā licet saxea. licet ferrea pectora/sola wrdatio scidit? ¶ Dñe mī frēs: qꝺ maria mr̄ ī aīa fuisse dicāt. Videt q̄ nō memīt audisse se paulū ītr maxia gētiū crāmia maiestatē qꝺ sñ affectione fuisset. Longe id fuit a marie visceribꝰ: longe sit et a seruulis eiꝰ. Sed forte quis dicat. Nūquid nō eū p̄scierat moriturū?

Et indubitanter ℟ūquid non spe
rabat cōtinuo resurrectuū? Et fidē
ter ℣uper hec dolut crucifixū? Et
vehemēter ℟lioqn quisnam tu fra
ter aut vñ tibi hec sapiētia? vt mi
teris plus maria ozde cōpatiente.
q̄ marie filiū carne patiente? Ille e
nim ozpe mori poterat? ista cōmo
ri ozde nō potuit? Forte illud cari
tas qua maiozem nemo habuit fe
cit? fecit et hoc caritas cui post illā
altera similis nō fuit. // Jā te ma
ter mīe p ipsum sinceriſſime tue mē
tis affectū/tuis iacens puoluta pe
dibus luna. mediatricē sibi apud
solem iustitie cōstitutā. deuotis sup
plicationib9 iterpellat? vt in luīne
tuo videat lumē. et solis grām tuo
meteatur obtentu? quā vere ama
uit pze omnib9 ℟ ornauit stolam
gloie induens et zonā pulchzitu
dinis ponens in capite tuo. Plena
es grātum. plena es roze celesti? i
nixa sup dilectū delicijs affluens.
Ciba hodie paupes tuos o dña?
ipsi quoq; catelli de mitq; edūt? nec
puero abzahe tantū/sz ℟ camelis
potū tribuas de superfluenti ydzia
tua? qz tu vere puella es p̄lecta et
p̄parata altissimi filio? q̄ est super
omnia de9 bñdict9 in secula āmē.

℣ermo in natiuitate bte marie semp virginis de aqductu

Eaunde virginitatē
amplectitur celum p̄
sentiā? terra memozi
am venerat ℣ic ni
mirū totiq9 boni illic
exhibitio. hic terozatio inuenitur?
ibi sanctas hic tenuis querūlibatio
spmiaz? ibi est res. et hic nomen.
Dñe inqt nomē tuū in eternū? ℟
memoziale tuū in generatiōe et ge
nerationē. Generatio et generatio
nō āgelozz pfecto sed hoim ē. Vic
care qz nomē et memoziale eiq̄ i na
bis est pūtia in excelsis? Dic ozabi
tis inqt. Pater noster q̄ es i celis?
sciſicetur nomē tuū. fidelis ozō au
ius ipā primozdia et diuine adopti
onis. ℟ terrene pegrinatioīs āmo
neant? vt hoc sciētes q̄ q̄diu sum9
in terra pegrinamur a dño? gema
mus intra nosmetipōs. adoptionē
filiozz expectantes? pūtiam vtiq; pa
tris ℣ignanter pinde et de xpō p
pheta loqtur dicēs ℣pūs ante fa
cem nrām xps dñs? in vmbza eiq̄
viuem9 inter gētes Nā inter celes
tes quidē beatitudies. nō i vmbza
viuitur? sz palā in splēdoze ℑn splē
dozib9 inqt scōzz? ex vtero ante lucī
ferū genu te ℣erū id quidē pater.
℟t mater sane eūdē ipsū splendozē
in splēdoze nō genuit sz in vmbza?
nō nisi ea tñ qua obūbzauit altiſſi
mus. Merito pinde clamat ecclia?
non illa quidē ecclia scōzz q̄ in excel
sis est et in splēdoze? sz que interim
pegrinatur in terris ℣ub vmbza
eius quem desideraueā sedi? et fruc
tus eius dulcis gutturi meo. Lucē
q̄pe meridianā vbi pascit sponsus
sibi peterat indicari? sz repzessa ē?
℟ pzo plenitudie luīnis/ vmbzā.
pzo sanctate interim gustum recipit
℣enigz non ait sub vmbza eius
quam desideraueram? sed sub eius
quem desideraueram sedi. Neqz e
nim ipsius expetierat vmbzam? sz

ipsū vetū pfecta meridiem: lumen plenū de lumine pleno Et fruct9 eiꝰ ait dulas guttuꝛi meo: ac si dicat. gustui meo. Usq̃quo nō paret michi: nec dimittis me vt gluciam saliuā meā? Quouß manet illa sentētia: gustate et videte qm̃ suauis est dñs? Et quitē suauis est gustui q dulas guttur: vt merito eaā sup hoc sponsa p̄occupet in vocem grāꝛ actionis q laudis. Dꝛ qñ dicetur. comedite amici. bibite & inebriami carissimi? Iusti epulētur ait pphā: ß in conspcū dei vtiq nō in vmbꝛa. Et de seipō. Dabor ayt cū apparuerit glā tua. Et dñs ad aplos ait Vos estis q̃ pmansistis mecū in tēptationib9 meis: & ego dispono vobis sicut disposuit michi pater meꝰ regnū: vt edatis & bibatis sup mensam meā. Dꝛ vbi? In regno meo ait. Beat9 plane q̃ mā ducat panē in regno dei Sāctificet itaq; nomen tuū: p quod vtiq; interim in nobis eꝛ dñe. per fidem in coꝛdib9 nꝛis habitans: qm̃ nomen tuū iam inuocatū est sup nos Ped adueniat regnū tuum: veniat vtiq; qđ pfectū est: q euacuetur qđ ex pte est Habetis ait apostol9 fructum vestū in scificationē: finē vero vitā eternā Vita eterna fons īdefectibꝰ. q vniuersam irrigat supficiē padysi: nec mō irrigat ß et īebriat fons vetꝛ puteus aquaꝛ viuētiū que fluūt impetu: q flumis impet9 letificat ciuitatem dei Quis vero fons vite: nisi xp̄s dñe? Cū xp̄s inquit apparuerit vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso in glā Dane ipsa sese plenitudo exinaniuit. vt fieret nobis iustica et sāctificatio q redemptio: necdum apparens vita aut gloria aut beatitudo Deriuatus est fons vsq; ad nos: in plateis deriuate sunt aque. licet nō bibat alienus ex eis // Descendit p aque ductum vena illa celestis: nō tamē fontis exhibens copiam. sed stillicidia gratie arentibus coꝛdibus nostris infundens: alij quidem plus alij minus Plenus equidem aque ductus vt accipiant ceteri de plenitudine: sed non plenitudinem ipsā Aduertistis iam nisi falloꝛ quem velim dicere aqueductum qui plenitudinem fontis ipsius de coꝛde patris exapiens: nobis edidit illum: sed si non prout est/ sed pro vt capere poteramus. Nostis enim cui dictū sit: aue gratia plena. An vero uenire potuisse miramur. vnde tale ac tantus fieret aqueductus: cuius numinum summitas instar prospecta scale illius quam vidit patriarcha iacob celos tangere/ymmo et transcendere celos: vt mundissimum illū aquaꝛ q̃ sup celos sūt posset attingere fontem? Miratur et salomon: ac velut de speranti similis ait. Mulierem foꝛtem quis inueniet? Minimum propterea tanto tempoꝛe humano generi fluenta gratie defuerunt: q necdum interceꝛere ies de quo loquimur tam desiderabilis aqueductus. Nec miraberis diutius expectatum: si recoꝛdaris quot annis noe vir iustus in arche fabrica laboꝛauerit in qua pauce id est octo anime salue facte sunt: id q̃ sa

tis modium ad tempus /// Sed quomodo noster hic aqueduct9 fontem illum attigit tam sublimem? Quomodo putas? Nisi vehementia desiderij. nisi feruore deuotionis. nisi puritate orationis? Sicut scriptū est. Oratio iusti penetrat celos. Et quis iustus si non iusta maria? de qua sol iustitie ortus est nobis? Quomodo ergo illa inaccessam attigit maiestatem? nisi pulsando/ petendo/ quetendo? Denique et quod querebat inuenit? sui dictum est. Inueniſti enim gratiam apud deum. Quid? Plena ē gratia? & adhuc gratiam inuenit? Digna profectus inuenire quod querit? sui non sufficit sua plenitudo. nec suo potest contenta esse bono? sed quemadmodum scriptū est. qui bibit me adhuc sitiet. Petit supereffluentiā ad salutem vniuersitatis. Spiritus ait sanctus superueniet in te? et preciosum illud balsamū tanta tibi copia. tantaq; plenitudine influet? vt copiosissime effluat circumquaq;. Ita etiam sentimus. iam exhilaratur facies nostre in oleo? iam clamamus oleum effusum nomen tuum? et memoriale tuum in generatiōe & generationem. Verum id quidem non inuanū Et si oleum effunditur. sed non perit. Propterea siquidem & adolescētule paruule salicq; anime spōsum diligunt? idq; nō parū? et vnguentū descendēs de capite nōmodo barbā sed ipsa vestimenti ora suscepit /// Intuere o homo consiliū dei? agnosce consilium sapientie? consilium pietatis. Celesti rore aream rigatus totum velleri prius infudit? et demptum genus humanum precium vniuersum contulit in maria. Vt quid hoc? Forte vt excusaretur eua p filiam? et querela vim aduersus feminā deinceps sopiretur. Ne diceres vltra o adam? mulier quam dedisti michi/ dedit michi de ligno vetito? dic potius mulier quam dedisti michi abauit me frā benedicto. Pijssimum sane consilium? sed latet forsitan aliud. nec totum hoc est. Verum id quidem? sed partum ni fallor desideriis vestris. Dulcedo lactis eliciatur? forte si fortius premimus. et pinguedo butiri. Altius igitur intuemini ꝗto deuotionis affectu a nobis eam voluerit honorari. qui totius boni plenitudinem posuit in maria? vt perinde si quid boni bone spei in nobis est. si quid gratie. si quid salutis? ab ea noueritis redūdare. que ascendit deliciis affluens. Ortus plane deliciarum quem nōmodo effluerit veniēs. ſꝫ et pfluerit superueniēs auster ille diuinus? vt vndiq; fluāt & effluāt aromata eius. carismata saliciq; gratiarum. Tolle horp9 hoc solare qđ illuminat mūdū? vbi dies? Tolle mariam hāc maris stellam. magni vtiq; maris & spaciosi? quid nisi caligo inuoluens & vmbra mortis ac tēssime tenebre relinquūtur? Tantis ergo medullis cordium. preclari dicēū affectib9 & votis ōnib9 mariam hanc veneremur? quia sic est voluntas eius qui totum nos habere voluit per mariam? hec inquam voluntas eius est sed pro nobis.

¶ In omnib⁹ siquidē q̄ per omnia prouidens miseris temptationē nostram solatur: fidē exāat: spem roborat: diffidentiā abigit: erigit pusillanimitatē. Ad patrē verebaris accedere: solo auditu territus: ad filia fugiebas: ihesū dedit tibi mediatorē. Quid non apud talem patrē talis filius obtineat? Exaudietur vtiq; pro sua reuerentia: pater enī diligit filiū. An vero trepidas & ad ipsū? Frater tuus est & caro tua: tēptatus per omnia absq; peccato: vt misereatur ficret. Hūc tibi fratrem maria dedit. Sed forsitā et in ipso maiestatem verearis diuinā: q̄ licet factus sit homo manserit tamen deus. Aduocatū vis habere q̄ ad ipsū? Ad mariā recurre. Puta siquidē humanitas in maria: non modo pura ab omni contaminatiōe: sed & pura singularitate nature. Nec dubius dixerim exaudietur q̄ ipsa pro reuerētia sua: exaudiet vtiq; matrē filiꝰ: et exaudiet filium pater. ¶ Filioli hec peccatorū scala: hec mea maxima fiducia est: hec tota ratio spei mee. Quid enim? Potest ne filius aut repellere aut sustinere repulsā: non audire aut non audiri filius potest? Neutrum plane. Inuenisti ait angelus graciā apud deū. Feliciter semper hec inueniet graciā: et sola est gracia qua indigemus. Prudens virgo non sapientiā sicut salomon. non diuicias. non honores. non potentiam: sed graciam requirebat. Nimirum sola est gracia qua saluamur. Quid nos alia concupiscimus fratres? Quecramus graciam q̄ per mariam quecramus: quia qui querit inuenit: et frustrari non potest. Quecramus graciam: sed graciam apud deū: nam apud homines gracia fallax. Querant alij meritum: nos inuenire graciam studeamus. Quid enim? Non gracie est q̄ hic sumus? Profecto misericordie domini est q̄ non sumus consumpti nos. Qui nos? Nos periuri/nos homicide/nos adulteri/nos raptores: purgamenta vtiq; mūdi huius. Consulite conscientias vestras fratres: et videte quia vbi habūdauit delictū. superhabundauit et gracia. Maria non pretendit meritum: sed graciā querit. Denique vsq; adeo fidit gracie et non altum sapit: vt salutationem angelicā veneratur. Maria inquit cogitabat qualis esset ista salutatio. Nimirum sese salutatione angelica reputabat indignam. Et forsitan talia meditabatur. Vnde hoc michi. vt veniat angelus domini mei ad me? Ne timeas maria. Ne miretur angelum venientem: q̄ maior angelo venit. Ne miretur angelum domini: & dominus angeli tecum. Postremo quid ni videas angelum? cum iam sēm angelum vinas? Quid ni visitet angelus vitem? Quid ni saluet auem sanctorum & domesticam dei? Angelica plane vita virginitas: & qui non nubent neq; nubentur erunt velut angeli dei in celo. ¶ Videre ne q̄ et hoc nichilominus modo aque ductus noster ascendit ad fontem: nec sola iam oratione maria celos penetrat. sed etiam inuocatione

que proximum deo facit: sicut sapiens ait: Erat enī virgo sancta corpore & spiritu: cui specialiter esset dicere. conuersatio nostra in celis est Sancta inquit corpore & spiritu: ne quid forsitan super hoc dubites aqueductu. Sublimis equidem valde: sed nichilominus integerrimus manet Ortus conclusus fons signatus: templum domini sacrariū spiritus sancti. Nec enim est fatua virgo: cui non modo oleum est. sed olei plenitudo in vase recōdita. Ascensiones in corde disposuit: cōuersatione pariter sicut iam dixim9 et oratione conscendens. Denigz abyt in montana cum festinatione. et salutauit elizabeth: q manſit i ministerio ei9 quasi mensibus tribus: vt iamtūc posset dicere mater matri: quod tāto post filio dixit filius: sine modo sic enim nos decet adimplere omnē iustitiam. // Plane montana cōscendens: cuius iustitia sicut montes dei. Veracius enim hic ascensus Virginis fuit: vt funiculus triplex difficile rumperetur Ferebat siquidem in querenda gracia caritas: splendebat in carne virginitas: humilitas in obsequio eminebat. Etenim qui se humiliat exaltabitur. Quid hac humilitate sublimi9? Venisse eam mirabat elizabeth et dicebat. vnde michi hoc vt veniat mater domini mei ad me: ſz magis iam miretur. q instar vtiq; filij et ipsa non ministrari venerit sed ministrare. Merito proinde cantor ille diuinus in ipsius ammiratione precinens aiebat. Que est ista que ascendit sicut aurora consurgens: pulchra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorum acies ordinata? Ascendit plane super humanum genus omne: ascendit vsq; ad angelos. sed et ipsos quoq; transcendit: et celestem omnem supergreditur creaturam. Animum super angelos hauriat necesse est: quam refundat omnibus aquam viuam. Quomodo inquit fiet istud: quoniam virum non cognosco? Vere sancta corpore et spiritu: et integritatem habens carnis. et propositum integritatis. Respondens autem angelus dixit. Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi Ne me interroga uerus inquit: supra me est: et non potero ad illud. Spiritus sanctus non angelus superueniet in te: et virtus altissimi obumbrabit tibi non ego. Ne stetetis vel inter angelos virgo sancta: sublimius aliquid tuo sibi ministerio propinandum terra fatiens prestolatur. Paululum cum pertransieris eos: inuenies cum quem diligit anima tua Paululum inquam: non quia incomparabile superemineat: sed q inter eum et ipsos medium nichil inuenias. Transi ergo virtutes et dominationes. cherubin quoq; et seraphin: vt ad eum perueniat. de quo conferantur ad inuicem. Sanctus sanctus sanctus dominus deus sabaoth // Quod enim ex te nascetur sanctum: vocabitur filius dei Fons sapientie Verbū dei in excelsis. Hoc Verbū mediante te caro fiet: vt q̄ dicat ego i pce q pat

in me: dicat nichilominꝰ qꝫ ego a te pcessi: et veni in hūc mūdū In pn cipio inquit erat vbū. Jam scatet fons: ꝫ iterum tantū in semetipso. Deniqꝫ et vbum erat apud deū: lucē pfecto inhabitās iaccessibilem Et diebat dñs ab initio. Ego cogito cogitatiões pacis: et nō afflictionis Dz penes te est cogitatio tua: q quid cogites nescimꝰ. Quis enī cognouit sensū dñi: aut quis consiliarius eiꝰ erat: Descendit itaqꝫ cogitatio patris: q verbū caro factū est: q habitat in nobis Habitat plane p fidem in cordibus nīs: habitat in memoria nostra. habitat in cogitatione: et vsqꝫ ad ipsam descēdit imaginationē. Quid enim prius cogitaret homo de deo: nisi forsitā velum corde fabricaret: Incomprehensibilis erat et inaccessibilis: invisibilis et incogitabilis omnino. Hūc vero comprehendi voluit: videri voluit: et voluit cogitari Quonam modo inquis: Humilitū iacēs in pcepio i vginali gremio aubās. in monte predicans. in oratione pernoctans. aut in cruce pendens. in morte pallens/liber inter mortuos q inferno imperans: seu etiam tertia die resurgens. et apostolis locum dauceū victorie signa demōstrās: nouissime coram eis alu secreta cōscendens. Quid horꝫ non vere. nō pie. non scē cogitatur: Quicqd horum cogito deū cogito: q pcia ipse est deus meꝰ. Hec ergo meditando/ dixi sapientiā: q prudentiā iudicavi eructuare memoriam suauitatis huius. quam in huiusmodi nudeis virgā sacerdotalis copiose produxit: quam in supernis hauriens. vberius nobis manna trudit. In supernis plane et vltra angelos. que vbū pīs corde cōcepit: sicut scriptū est. Dies diei eructat verbū. Vtiqꝫ dies pater: siquidē dies de die salutare dicit An non eciam virgo dies: Et predara. lutilās plane dies q procedit sicut aurora consurgens: pulchra vt luna. electa vt sol. ///

Intuere igitur quemadmodū vsqꝫ ad angelos plenitudine gracie q supra angelos spū scō supervenīente pervenit. Est in angelis caritas/ē puritas/est humilitas. Quid horꝫ non eminuit in maria: Sed ostensum est hoc superius vt quidē a nobis ostendi potuit: supereminētiam prosequamur. Cui enī angelorꝫ aliqñ dictū est. spūs scūs superveniet in te q virtꝰ altissimi obūbrabit tibi: ideoqꝫ quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei: Deniqꝫ veritas de terra orta est. non de angelica creatura: nec angelum sed semen abrahe apprehēdit. Magnū est angelo vt minister sit domini: ꝫ maria sublimꝰ quid dū meruit vt sit mater. Secū ditas vtiqꝫ virginis supereminēs gloria est: tātoqꝫ excellentior angelis facta munere singulari. quāto differentius p ministrū nomē accepit. Hanc invenit gracia am plena iam gracia: vt caritate secunda. virginitate integra. humilitate devota: sicut nichilominus sine virili cognitione grauida. sine muliebri dolore puerpera. Patum est: qđ ex ea natū est sanctū. vocabitur

et est filius dei. // De reliquo fratres curandum est nobis sumopere ne verbum quod ex ore patris egressum est ad nos virgine mediante vacuum reuertatur: sed per eandem nichilominus virginem, gratiam pro gratia referamus Erigamus memoriam donec presentiam suscipiamus: & sue reddantur origini fluenta vt vberius fluant. Alioquin nisi ad fontem redeant exsiccantur: et infideles in modico. quod maximum est accipere non metemur. Modicum plane memoria ad presentiam: modicum ad id quod capimus: magnum ad id quod metemur: longe infra desideratum: & nichilomin9 supra meritū /// Sapienter pudē sponsa et p hoc modico nō modice gratulatur. Cum enim dixisset idica michi vbi pascas vbi cubes in meridie: recipiens exigua pro immensis et p pastu meridiano libans sacrificium vespertinum: minime tamen vt solet fieri murmurat aut tristatur: sed gratias agit. et in omnibus sese exhibet deuotiorem. Nouit enim q9 si fidelis fuerit in vmbra memorie: lucem presentie sine dubio obtinebit. /// Itaq; qui reminiscimini deum ne taceatis: et ne detis silentium ei. Nimium qui presentem habent dominum exhortatione nō indigent: et qđ ait prophetа alius. Lauda ierusalem dominum lauda deum tuum syon: congratulationis est potius q9 commonitionis. Qui in fide ambulant egent amonitione: ne taceant & ne dent silentium ei. Loquitur enim & loquitur patrem in plebem suam: et super sanctos suos: & in eos qui conuertuntur ad cor. Cetrum cum sancto sanctus eris: et cum viro innocente innocens eris Et audientem sese exaudiet: et loquenti sibi loquetur. Alioquin silentium ei dedisti si taceas. Sed vnde si taceas? A laude. Ne taceatis inquit. et ne detis silentium ei: donec stabiliatur & detur pax in ierusalem. et laus perficiatur in terra. Laus ierusalem iocunda & decora laudatio: nisi forte angelos ciues ierusalem mutuis opinamur laudibus delectari: et decipere de vanitate in idipsum. Fiat voluntas tua pater sicut in celo & in terra: vt laus ierusalem stabiliatur in terra. Quid enim modo est? Nō quent gloriam angelus ab angelo in celo: & homo ab homine laudari capit in terra? Execranda peruersitas: sed eo cum sit qui ignorantiam dei habet: qui obliti sunt domini dei sui. Vos qui reminiscimini domini. ne taceatis a laude eius: donec stabiliatur et perficiatur in terra. Est enim silentium irreprehensibile ymmo et laudabile magis: & est sermo non bonus: alioquin propheta non diceret bonum esse homini prestolari cum silentio salutare dei. Bonum silentium est a iactantia: bonum a blasphemia: bonum a murmure et detractione. Alius enim ob laboris magnitudinem & pondus dei/ exasperatus animo murmurat: dijudicat eos qui pro anima sua

quigilat t̃ꝫ reddituri vlīq; rationē. Clamor est / sed super omne silen
ium. clamor iste animi obdurati sile
re facit: ꝫ audiri non patitur vocem
verbi. Alius pusillanimitate spiri
tus in expectatione defiat: pessimū
q; hoc verbum blasphemie est: qđ
nec in hoc seculo remittit. neq; in fu
turo. Teritus in magnis ambulat.
et in mirabilib9 super se. dicens ma
nus nostra excelsa: putans se aliq̃d
esse cum nichil sit. Quid loquetur
huic qui loquitur patrem? Dicit enī
qua diues sum: et nullius egeo.
Porro veritatis sententia est: ve vo
bis diuites qua habetis consolatio
nem vestram. Contra vero. Beati
inquit qui lugent: quoniam ipsi cō
solabuntur. Nileat ergo in nobis
lingua maledica. lingua blasphema
lingua magniloqua: quoniam bo
num est in hoc triplici silencio salu
tare domini prestolari: vt dicat. lo
quere domine. quia audit seruus tu
us. Huius modi quippe voces nō ad
eum sunt. sed aduersus eum: sicut
legislator murmurantibus ait. Nō
enim cōtra nos est murmur vestrū:
sed contra dominū. Ita tamen ab
hijs taceas. ne omnino taceas: ne
dederis silencium ei. loquere illi con
tra iactantiam. in confessione: vt ob
tineas veniam de preterito. loque
re in graciarum actione contra mur
murationem: vt ampliorem inue
nias graciam in presenti. loquere
in oratione contra diffidentiam: vt
consequaris et gloriam in futuro.
Confitere inquam preterita. q; pro
presentibus graciās age: ac deīn
ceps dea studiosius pro futuris: vt
ne ipse quidem sileat a remissione.
ab immissione aut pronuncione. Ne
taceas inquam ne dederis silen
ium: loquere vt ipse loquatur. q; di
cere possis: dilectus meus michi et
ego illi. Iocunda vox: et eloquium
dulce. Iumentum non vox murmu
ris hec: sed vox turturis est. Et ne
dixeris: quomodo cantabimus can
ticum domini in terra aliena? Non
iam aliena reputabitur: de qua spō
sus ait. Vox turturis audita est in
terra nostra. Audierat enim dicen
tem. capite nobis vulpes paruulas:
q; forte ex eo in vocem exultationis
prorupit vt diceret. Dilectus meꝰ
michi: et ego illi. Plane vox turtu
ris que tam viuēti ꝫ mortuo singu
lari vtiq; castimonia suo compari p
seuerat: ne eam neq; mors neq; vi
ta a xpisti separet caritate. //
Intuemini vtrum nam aliquid hūc
dilectum auertere potuerit a dilecto
quo minus ei et peccanti et auerse
perseueraret. Glomerate nubes ra
dios solis obfundere contendebant:
vt iniquitates nostre separarent in
ter nos et deum: sed incaluit sol. q;
vniuersa dissoluit. Alioquin quan
do redisses ad eum. nisi ille tibi per
seuerasset: nisi clamasset reuertere
reuertere sunamitis. reuertere reuer
tere vt intueamur te? Esto ergo il
li et tu nichilominus perseuerans:
vt nullis ab eo flagellis aut labori
bus auertaris. Luctare cum ange
lo ne succumbas: quia regnum ce
lorum vim patitur: et violenti rapi
unt illud. An non lucta: dilectus

meus michi et ego illi ¶ Notam fe
cit dominus dilectionem suam: ex
periatur ⁊ tuam ¶ In multis enim
temptat te dominus deus tuus ¶ de
clinat sepius ¶ auertit faciem suam¶
sed nō in ira Probationis est istud:
non reprobationis¶ Sustinuit te di
lectus ¶ sustine ⁊ tu dilectū ¶ sustine
viriliter age¶ Non illū vicere pecca
ta tua ¶ te quoq; illius flagella non
superent: et obtinebis benedictionē
Sed quādo? Cum aurora fuerit ¶
cū aspiraverit iam dies ¶ cū stabilie
rit iherusalem laudem in terra¶ Ec
ce vir inquit luctabatur cū iacob vs
q; mane Auditam fac michi mane
misericordiā tuam ¶ quia in te spera
ui domine¶ Non tacebo nec dabo ti
bi silentiū vsq; mane ¶ vtinā nec ie
iunium¶ Nimirum dignaris et pas
ci ¶ sed inter lilia¶ Dilectus meus mi
chi et ego illi ¶ qui pascitur inter lili
a Nimirum supra si meministis in
eodem cantico euidenter expressū
est ¶ q; florum apparitio turturis co
mitetur auditū Vz attende q; locū
non abū indicare videtur ¶ nec qui
bus pascitur exprimit¶ sed inter que
Forte enim non ibo sed consortio
pascitur liliorum ¶ nec liljs vescitur
sed versatur¶ Nimirum odore poti
us q̄ sapore lilia placent ¶ et vsui
magis sunt apta q̄ esui¶ Ita ergo
pascitur inter lilia donec aspiret di
es ¶ et venustati florum fructuum
succedat vbertas¶ Interim quippe
florum non fructuū tempus est: dum
in spe magis q̄ in re sumus ¶ et per
fidem nō per speciem ambulantes ¶
expectationis magis q̄ experientia
gratulamur¶ // Considera deni
q; floris teneritudinem ¶ et memen
to verbi quod ait apostolus ¶ quia
habemus thezaurum istum in vasis
fictilibus¶ Quanta enim videntur
imminere pericula floribus ¶ q̄ facile
spinarum aculeis liliū perforatur ¶
Merito proinde canit dilectus¶ Di
cut lilium inter spinas ¶ sic amica
mea inter filias¶ An non erat inter
spinas qui dicebat ¶ cum hijs qui o
derunt pacem eram pacificus ¶ Ce
terum et si iustus germinet sicut li
lium ¶ sed inter lilia sponsus pasci
tur: nec in singularitate complacet
sibi¶ Audi denique inter lilia commo
rantem¶ Vbi inquit duo vel tres cō
gregati sunt in nomine meo ¶ ibi sū
in medio eorum¶ Amat semper me
dia ihesus: diuerticula semper ⁊ re
clinatoria reprobat filius hominis¶
dei et hominum mediator¶ // Di
lectus meus michi et ego illi ¶ qui
pascitur inter lilia¶ Curemus habe
re lilia fratres ¶ exstirpare spinas ⁊
tribulos¶ et inserere lilia festinem9 ¶
si quando forte et ad nos pascendꝰ
dignetur dilectus descendere Apud
mariam vtiq; pascebatur¶ idq; co
piosius pro multitudine liliorum¶
An non lilia virginitatis decus ¶
humilitatis insigne ¶ supereminen
tia caritatis? Erunt tamē q nobis
lilia q̄uis inferiora valde ¶ sed ne in
ter hec quidem dedignabitur pasci
spōs⁹ ¶ si quidē eas quas predixi
mus actiones gratiarū¶ deuotionis
hylaritas illustraverit ¶ orationem
intentiōis puritas candidaverit ¶ cō
fessionem indulgentia dealbaverit ¶

sicut scriptū est. Si fuerint peccata vestra vt coccinū quasi nix dealbabūtur: et si fuerint rubra quasi vermiculus: velut lana alba erunt. Cetetum quicqd illud est qd paras offerre marie cōmendare memento: vt eodem alueo ad largiorem gratiā gratia rediret quo influxit. Neq; impotens erat deus et sine hoc aqueductu infundere grām prout vellet: sed tibi vehiculū voluit prouidere. Forte enim manus tue aut sanguine plene aut infecte muneribus: qd non eas ab omni munere excussisti. Itaq; modicū istud qd offerre desideras. gratissimis illis et omni acceptione dignissimis marie manib9 offerendum tradere cura: si non vis sustinere repulsam. Liliū candidissima quedam lilia sūt: nec causabitur ille liliorum amator inter lilia quasi non inuentum quicquid illud sit qd inter marie manus inuenerit.

¶ Item sermo de beata maria.

Ave maria gratia plena dñs tecum. Miraculū fuit q vbo peperit: mentis clamor. virginis amor: virtutū zelus: viaorum fuit ocasus. Virgo sanctissima que saluatorem genuit: peperit et aluit. que iugit ei9 adhesit lateri. que comes indiuidua: nullo fere abfuit itinere. que intenta pre ceteris imitabilis vbo et operi eius sola saluatoris actuū insignia operū opera melliflua. p̄dicationis genera inaudita cōtra mūdum et peccatū et tartarum et sabulum diuine seueritatis acerrima eloquia. quo eis diu interfuit. spectaculis vidit. secretius audiuit. arcanus agnouit. propensius retinuit: et apostolis alijs discipulis lucidius edidit. diligentius retulit. melius indidit. fidelius tradidit. Hinc est q de ea legitur in euangelio. Maria autem cōseruabat omnia verba hec cōferens in corde suo. Hinc in eius laude legitur. Multe filie congregauerunt diuicias: tu sola supgressa es vniuersas. Licet enim in parabolis loqueretur ad turbas. licet omnia apostolis nota faceret vt amicis. quedam tamen credendū est pre ceteris matrem suam quemadmodū dilexisse. ita eciam propensi9 eruditisse. quedam ei secretius intimasse: frequēter eam ad montem mirre et ad collem thuris sublimasse: in cellam vinariam occultasse. sui prout nouit. et voluit glorie deificam et supcelestem reuelasse noticiam. Unde iohānes in apocalipsi de throno ait scilicet de maria. procedebant fulgura et voces et tonitrua. quia maria mater filij ihesu xpi. parabolas enigmata legalia et mystica gesta dicta et opera auidius edibit fidelius credidit: sincerius lucidius alijs edidit. Hec maria a natiuitate reuerenter conseruata: et a lege diligenter venerata. a gratia clementer est preelecta. quia sic prefatis sua iura singillatim reddidit: reddendo sibi subdidit. vt honoris vicem omnibus impenderet. et insup momenti quiddam superadderet. Natura siquidem illi sūme virginitatis florem. lex soli virgineo fecunditatis honorem: gratia diuine maternitatis pre ceteris decorē.

ac spūalis matrimonij diuinissimū
reseruauit odorē. Natura qđ suū ē
illibatam virginem seruando: lex
reuerenter eam ab alijs distinguen
do: gracia virginitatē sine semine fe
cūdando. Natura rebus loquēdo nō
verbis dū in ea integritatē seruaret
et de ea deus nature ītonaret dicēs
ad serpentē: inimicias ponam īter
te et mulierem. et inter semen tuum
et semē illius. Lex dū eam ab alijs
distinguēdo clamaret. Mulier que
suscepto semine parit: immūda erit
septē diebus. Gracia. Aue grā ple
na dominꝰ tecū benedicta tu in mu
lieribus et benedictus fructꝰ vētris
tui. Natura hunc detulit dū terra si
ne germine pareret in principio: lex
dum rubus arderet sine incendio.
gracia dum sine semine pareret vir
go. In hac enim habitauit pater
et filius. vt creator in mūdo: impa
tor in regno: patersfamilias in domo.
pōtifex in templo: spōsꝰ in thalamo:
pius eni altissimꝰ sibi eam quasi mū
dum specialissimū creauit. ꝯ in iusti
cia ⁊ sanctitate orā ipso fūdaret.
et fluentē sapientie irrigaret. et ce
lestibus de sideribus īstar scilicēt acte
sublimaret: ⁊ igne dilectionis accē
dēdo illustraret. Hinc in cīꝰ mēte tā
ꝯ in quodā firmamento solem posu
it rationis / et lunā scie et virtutes
tanꝯ stellas speciei ōnimode: solē
qui lucē diuine cognitionis faceret:
lunam que cū stellis noctem actionis
splendidā redderet: et merito dñi ē
terra. quia sic super maria fundauit
eam. Creato igitur mundo volens
visitare regnum imperauit angelo.
Missus est igitur angelus gabriel
a deo / spiritus sanctus inquit su
peruenict in te: et virtus altissimi
obumbrabit tibi. Ita paterfamili
as domum intrauit: in qua quia
carnis nostre habitum susceperat.
quam obtulit deo patri pro salute
generis humani. In ara crucis
sacrificium quasi pontifex in templo
suum peregit sacerdotium: sed quia
oportebat pati crucem et resurgere.
et ita intrare in gloriam suam: opor
tebat ad gregem proprijs reportā
re humeris ouem centesimam: opor
tebat populum qui ambulabat in
tenebris lucem magnam videre
plari: mundum predicationis suc
et miraculorum nouitate irradiauit
Descendens itaq; de patre luminū.
speciosus forma pre filijs hominū:
indutus stola candida. in vestitu de
aurato. tanꝯ sponsus de thalamo
procedens ad publicam. Ineuat sol
in sydere: oriens in vespere: arti
fex latuit in opere. opus dum regi
prepararet. vesper dū in tanta sub
limitate humiliaretur: sydus dum
tanꝯ stella illustraret fines orbis.
artifex igitur eam ornando: oriens
de ea nascendo. sol mundum ab er
rore conuertendo. et eam alijs in
exemplum prebendo. De genitrice
dei cum talia et tanta referantur:
pauca rei preclo nobis tamen esse
videntur. // Hec est enim scala. rubus. archa. sydus. virga.
vellus. thalamus. porta. ortus.
aurora. Hec est enim scala iacob.
qui quando caput in lapide posuit:
angelos ascendentes ⁊ descendētes

videre meruit. Scala ista duodecim gradus habet iter duo latera: dextrum latus est cōtemptꝰ sui vsq; ad amorē dei: sinistrū cōtemptꝰ mūdi vsq; ad amorē regni. Ascēsiones hujꝰ duodecim humilitatis gradus. Primus est odiū peccati: secundus est fuga delicti. terciꝰ metus odij: quartus in ōnibꝰ hujus subesse creatori. quintus obedire meliori. sextus obtemperare cōpari: septimꝰ obsequi inferiori: octauꝰ subesse sibi nonꝰ finem suū iugiter meditari. decimꝰ opera sua semp vereri. undecimꝰ cogitationes suas humiliter confiteri: duodecimꝰ p ōnia ad manū ad nutum/ad libitū domini moueri. Per hos gradus ascendūt angeli. et sublimant homines: sic disponūtur in eode ascēsiones sensim pficiēdo. et pedetentim ascendēdo. sic i domo patris habas papiūt māsiones. Hij sunt duodecim apostoli. qui sequūtur inhe rent vestigia ihesu xpi. Hubus qui visus ē ardere sine sui iēndio: virginem significauit cōceptura de spū sancto absq; virginitatis sue detrimento. Hubꝰ ad quem nō est mos sed ausus calcatus accedere: virginem docuit sine mortali ope mirabiliter patere. Traditio hebreorꝝ visionē in humili arbusculo asserit traditam: ne populꝰ occasione alicuius laberetur ad ydolatriam. In humili virgunula mirabilis nobis exhibita est visio: in qua nullimode fornicationis vel minima fuit occasio. Fornicatio siquidē triplex est. Alia est humana: quedam est mūdana: nōnulla est diuina. Humana fit illicito actu: mundana puro affectu: diuina sceleata cultu. Prima peccatur in proximū: secunda i scipsum: tercia in deū. Prima fuit carnis immunditiam: secunda mūdi concupiscentiam: tercia ydolatriam. Maria contra hec tria singula adhibuit remedia. Cōtra carnis immundiciam virginitatem: contra mundi concupiscētiam/perfectam humilitatem: contra ydolatriam/perfectam caritatem. Fuit enim maria mundissima carne: humilima corde: deuotissima mente. // Archas duas fuisse legimus in veteri testamēto: vnam archam diluuij. aliam testamenti. In nouo autem testamento tres fuerunt alie. Prima archa est ecclesie: secunda gratie: tercia sapientie. Licet enim prima veteris testamenti in typo fieret prime noue: et secunda in typo precesserit secunde noue: tercia vero sicut excellenter ōnibus est dissimilis. ita nulli penitus est compabilis. Diquidem archa noe significauit archam ecclesie: archa federis archam gratie: sanctitatem scilicet marie. Per sapientie archā intelligim9 humanitatē ihesu xpi sanctissimam. Hanc enim mentis archam sapientie decet nuncupari: in qua omnes thesauri sapientie et scientie sunt absconditi: sapientie inquā excellenter in qua habitauit omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Archa enim noe significauit archam gratie: excellentiam scilicet marie. Dicit ei per illam occeuasetunt diluuium: sic per istam peccati naufragium. Illam noe vt

diluuiū cuaderet fabricauit: istam ꝑ̄o q̄ est pax nā et requies. vt humanū genꝰ redimeret sibi ꝑparauit Per illam octo aie tm̄ saluātur: q̄ istā oēs ad eternā vitā q̄ octonarius numerꝰ significata est vocantur Per illā pauorꝰ facta est liberatio: q̄ istā humani generis saluatio Illa cētū ām orꝰ fabricata est spacio: in ista oim̄ virtutū fuit ꝓfectio Illa facta est de lignis leuigatꝭ: ista de virtutibꝰ edificata est cōsūmatio. Illa supferebatur aq̄s diluuij: ista non sensit naufragia vllius vicij. Triplex quidē diluuiū est Pamū frat aquarꝰ inūdatio: sēm viciorꝰ incursio: terāū tribulationū oppressio Pamū igitur est aquarꝰ: secundū culparꝰ: terāū oppressionū. In ꝓmo pictati sunt hoies: in secundo virtutes: in terao voluptates Primū quis naufragiū patitur. deinde in penarū diluuiū pcoz induatur: in terāū deincēps penarꝰ infernalium retruditur. sic īfernꝰ hic īpit: alibi ꝓfiat: āi aīa vicio. caro supplicio. vtrūq; attenē Per archā vero cētie euadimꝰ a ꝓmo: q̄ archā grē a secūdo: q̄ archā sapiētie a terao Dicit̄ē q̄ archā cētie viciorꝰ fit extinctio: q̄ archam gratie virtutū reparatio: q̄ archam sapiētie summi boni delectatio Fit enī in cētia peccatorꝰ confessio: in cōfessione remissio. & viciorū extinctio: sic enim facta est inter deum et hoies reconciliatio. Deinde data venia subsecuta gratia. virtutum fit insertio: hanc sequitur iustie perfectio. Huic autem succedit archangelorum celestium cōtemplatio. In hac aūt inuenitur quedam celestis suauitas et intima caā dulcedo q̄ perfecta boni et perseuerās dilectio Triplex ergo est diluuiū: vnū uniq̄tatum: aliud aduersitatū: terāū calamitatū Dicit̄ ꝓmo q̄ naū diatur. In diluuio ꝓtenuante cōsūmationē faciet Ac si diceret Di diluuiū viciorꝰ sup hos cepere habūdare: nolite de illis desperare. qz sup quos inundare permitto iniustiaā: sup illos faciā habūdare gratiam. Hinc diatur q̄ ꝓpham In caritate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miserās Diluuiū ergo ꝓmo veniet. et dīs tunc cōsūmationē faciet: qz dīs electos suos inumeros lapsibus et viciorꝰ incursibꝰ permittit ad tempꝰ affligi et humiliari. q̄ oēm remouēs ꝓsūptiois elationē: postea ab eo magnificat sublimari. sic i cis nutriens perfectam dilectionem. Hinc est illud prophetiam: veniens vsq; babilonem et ibi liberabetis. ibi redimet te dominus de manibus inimicorum tuorum Et illd̄ ysaie. Ad punctum in modico dereliqui te: q̄ in miserationibus magnis congregabo te. Consummationem ergo deus faciet pretereunte diluuio: quia de profundo viciorū suos deus viriliter erigit quos ponit in virtutum culmine. & illustrat contemplatiois radio // De secundo dicitur in cantica canticorꝰ. Aque multe nō poterunt extingere caritatem. nec flumina obruent illam. Hinc q̄ psalmistam de hijs qui aduersitatibus franguntur & temptationibus succumbunt dicit.

ſin diluuio aquarum multarum ad
rum non approximabunt. De hoc
quoq; diluuio dr̃ suos erpit: iux
ta illud apostoli Per multas tribu
lationes oportet nos introire i reg
num dei. Item Fidelis deus qui nō
patietur vos tēptari supra id quod
potestis: sed faciet cum temptatiōe
exitum vt sustinere possitis. Et illud
in ozee. In tribulatione sua mane
surgēt ad me. Et psalmographꝰ
Multe tribulatiōes iustorum: ⁊ de
omnibꝰ hijs liberabit eos dominꝰ
De tertio dicitur in iob. Appre
hendet quasi aqua eū inopia: nocte
tum opprimet tempestas. Primum
igitur diluuiū est vitioꝝ: deinde di
luuium tribulationū: deinceps dilu
uium miserie ⁊ tenebraꝝ. Primū
est peccati. secundū mundi: tertium
inferni. Pisces primi sunt oblecta
menta: secundi iniqua temptamen
ta: tercij perpetua tormenta. Hic
in euangelio de bonis piscatoribꝰ
vitia calcantibus. temptamenta su
perantibus. eterna tormēta vitanti
bus dicitur Elegerunt bonos in va
sis suis: malos autem foras misse
runt. Arche vō grece gracias refe
rimus. quia per eā scilicet mariam
et eius filium vtrumq; diluuiū eua
simus. Archa quoq; testamenti. ti
pum tenet sancte dei genitricis: illā
fecit bezeleel. istam condidit emanu
el: bezeleel olyab in opꝰ socium ha
buit: et virgo quoq; virginum con
dita/preelecta/mūdata/preparata/
et ornata per spiritum sanctum et e
ius omnipotētem filium fuit. Beze
leel interpretatur umbra dei; olyab
protectio mea. prior ille spūs sanc
ti. iste vero tipum tenet filij. De il
lo dicitur ad mariam in cōceptione
filij beatissimi. virtus altissimi obū
brabit tibi. Item ad ioseph Nolite
timere accipere mariam cōiugem tu
am: quod enim in ea natum est de
spiritu sancto est. Iste vero ad patrē
clamat in psalmo Protege me a fa
cie impiorū qui me afflixerunt. Itē
de eodem de ventre matris mee tu
es protector meꝰ. Itē Tanqꝫ prodi
gium factus sum multis: ⁊ tu adiu
tor fortis. Bezeleel ergo cum soro
archam testamēti fabricauit: sanc
ta q̄z trinitas v̄gine sibi sedificauit
ac templum sedissimū cōsecrauit. hoc
piumq; mūdissimū sibi p̄parauit:
thalamū q̄z de q̄ sponsꝰ p̄ filijs hoiz
spetiosꝰ. ad publicū prodiret decen
ter p̄ocreauit. Neq; ei pater abesse
potuit. vbi eiꝰ spūs et filiū coparti
voluit Quicūq; enī pater facit hec
rationē similiter ⁊ filius facit. neq; ei fi
lius p̄t a se facere q̄dq̄: nisi qd vide
rit p̄rem facientē De spū q̄z legit in
libo psalmoz. Verbo dñi celi firmati
sūt: ⁊ spū oris eoꝝ vtꝰ eoz. Aplūs
q̄z de tribus psonis ita Ex q̄ oia.
p quē oia. in q̄ oia/ipsi glā p̄z q̄ in
p̄secratiōe v̄gis exhibuit claritatē
filius humilitatē: spūs scūs caritatē p̄
tumē exhibuit cōnis: filius ancte hu
miliatiōis: spūs scūs oleū dilāonis p̄
exhibuit potētiā: filius sapiam: spūs
scūs oiz v̄tutū grāz p̄ auctoritatē
q̄ p̄cm: filius humilitatē q̄ mūdū: spūs
scūs caritatē erga deū et pximū fi
lius carnis mortificatiōem: spūs scūs
deuotā p̄fectionē: pater celestium

contemplationem. Filius dauit eā
diuina operari: spiritus sanct9 ama
re et amari: pater celestia cōtempla
ri. Filius eam erudit: spiritus eam
prouehit: pater eam pfiat. Filiꝰ eā
purificat: spiritus eā pacificat: pa
ter eam honorificat. Hec dicens o
pera vel dona trinitatis nō diuido:
sed fideliter inseparabilia assero. sicut
enim in essencia vnitas: ita in ope
ratione ydemptitas. Archa vero tes
tamenti de lignis sethim facta est: ⁊
maria de spinoso et hispido iudeoꝝ
populo et arido procreata est: qui v
tiq; spinosus detractione. hispidus
superstitione: aridus fuit vnctione
diuine gracie. Vnde spinosus spine
am coronam regi suo exhibuit: et in
cū sicut ignis in spinis exarsit. De
thym enī interpretatur spine Aliter
Eua spina: rosa maria: reuera eua
spina fuit: que ꝑ virum suū ad mor
tem pupugit. et posteritati sue pecca
ti aculiū infixit. Vnde apostolꝰ Per
vnū hominem peccatum intrauit in
mūdum. et ꝑ peccatum mors: ⁊ sic
in omēs ptransijt. Ligna vero sanc
ti patres fuerunt: qui licet in radice
aruissent arboris: spem tamen cer
tissimā habentes in aduentu salua
toris. tanq̄ peregrini ⁊ icole in hoc
mūdo habitabāt: tanq̄ nichil habē
tes/⁊ omia possidentes Castigabāt
cū vicijs et concupiscencijs corpora
sua: cūtes ibāt ⁊ flebant mittentes
semina sua. Vnde quidā ita Cōuer
sus sū inq̄t in cūpna mea dū cōfigi
tur spina. Ad cōmendationem vera
gre sue. ⁊ ad destructionem humane
sapientie deus de femina sed de vir
gine descendēte de spinosa patrū ori
gine digꝰ est carnē assumē vt silēm
simili redderet: cōtrariū graio aura
ret: pestiferā spinā euelleret. peccati
cyrographum potentissime deleret:
humilitas ꝑ sexum femineū cōmen
datur. gloria virginis ⁊ maiestas
opitulatur. peccatū gracia eiic̄. Eua
ergo spina fuit: maria rosa extitit
Eua spina vulnerando: maria rosa
oīm affectꝰ mulcendo Eua spina ifi
gens oībꝰ morte: maria rosa redd̄ens
salutiferā oībꝰ sorte. De liquore spi
nei roris fit incaustū vñ scribit: de
carnali mēte cui fluxꝰ nascitur cōta
piscentie. q̄ in ipsa et in adā peccatū
actuale. in posteris originale trāsfu
dit. De hac vero aplūs ita clamat
Littera occidit: spiritꝰ aūt viuificat
Ac si diceret. Per vnū hoiem mors.
⁊ per vnū hoiem resurrectio mortuo
rum: sicut in adā oēs moriūtur. ita
et in xp̄o oēs viuificabūtur. Maria
autē rosa fuit candida ꝑ virginitatē.
rubicūda ꝑ caritatē: candida carne.
rubicūda mente: candida vtutē secta
do. rubicūda vicia calcando: candida
affectū purificādo. rubicūda actū car
nalē mortificādo: candida deū diligē
do. rubicūda primo cōpatiendo. De
lignis vero sethim cōdita est archa.
in qua thuribulū mana ⁊ virga sue
recondita: quia licet maria de pīma
natura per peccatum viciata duceret
origine: preelecta tamen per spiri
tum sanctum et mūdata ad purum
deum nobis obtulit et hominem.
Thuribulū sacroscām carnē signifi
cat salvatoris q̄ aurea dic̄t. qꝛ nul
liꝰ passa est detrimentum pudoris.

agnus scilicet sine macula· qui peccatum non fecit· nec inuenit⁹ est dol⁹ in ore eius: de quo per prophetiā dicitur eloquiū Ecce puer meꝰ electus: posui super eum spiritū meum Carbones thymbuli sunt opera ihesu xpisti· Carbones isti aliquando mortui· quādoq; vero sunt ignei: qz in saluatore nostro nūc propria tolerabat humanitas· nūc propria faciebat diuinitas: ignis in carbone diuinitas est inocens in opere· ignis in prunis euidens est indiciū diuinitatis· carbo mortuꝰ in presepe iacēs: igneus demonia expellens: mortuus in egyptū fugiens· igneus vendentes et ementes volūtas de templo eiiciens: mortuus dormiēs in naui· igneus imperans ventis et mari: mortuus subditus parentibus· igneꝰ quatuor faciens hoīm milia de septem panibus: mortuꝰ ad puteū iacob interrogans potū· igneus area iherico illinans cecū et sanans leprosū· Carbo erat mortuus: dum a dyabolo tēptaretur: igneus dum ei ab angelis ministraretur· Mortuus in pditiōe discipuli: igneus in filio regis· Dopitus ante presidem: igneus area tyberiadem Dopitus dum ei herodes illuderet: igneꝰ dū mortuorū suscitator magnificus fieret· Dopitus dum ei acetū cū felle mixtū ꝓpinaretur: igneꝰ dum ab eo decem leprosi mūdarentur· Dopitus dū a iudeis se absconderet· sopitus dū cū publicanis et peccatoribus ederet: igneus dū ambularet super undas· igneus dū ex aqua facto vino letificaret cōuiuas· Dopitus iacens in cunabulis: igneus fulgēs in miraculis· Dopitꝰ ante tribunal p̄sidis: igneꝰ in filia cananitidis Dopitus in cruce: igneꝰ in monte Pruine ergo mortue erant humanitatis opa: ignite diuinitatis miracula·

Sermo ad abbates venientes ad cysterciense capitulum·

Hoc mare magnū in quo vtiq; certum est· non aliud ꝙ presens seculū amarum et fluctuans designat: quod trib⁹ hominū generibus suo cuiq; modo peruium est vt transeant liberati Tres enim sunt· noe· daniel et iob: quorū primus naui· secūdus ponte· tertius vado pertransit· Porro tres hoīes tres ordines ecclesie signant· Noe quidē archā rexit ne periret diluuio: vbi ꝓtinꝰ rectorꝫ ecclesie formā agnosco· Daniel vir desideriorꝫ· abstinentie et castimonie deditus: ipse est soli deo vacans· penitentiū et continentiū ordo· Iob quoq; substantiā huius mūdi bene dispensans in coniugio / fidelē designat populū terrenā liate possidentē· De primo igit̄ et secūdo habendus est sermo: quoniā assunt venerabiles fratres et co abbates nostri· de numero prelatorū: assūt et monachi de penitentiū ordine· a quo tamen nec nos abbates alienos nos reputare debem⁹: nisi forte qd̄ absit officij nostri gratia nr̄e professionis immemores Cecāū igit̄ coniugatorꝫ videlicet ordinē magis succincte tñ securo· mun⁹ ad nos ꝓtinēte Ipse ē q̄ mare magnū vado ptransit· laboriosū p̄s⁹ et periculosum: etiam et longum habens iter

quippe qui nulla vie cōpendia cap
tet. Nam quod periculosum sit iter
patet in eo q̄ tam multos in eo pe
rire dolemus. tam paucos videmus
transire. Valde enim difficile est p̄
sertim diebus istis quibus malicia
nimis inualuit: inter undas huius
seculi vorāginem viciorum ⁊ crimi
nalium peccatorum fouceas declina
re // Et continentium quidem or
do et ponte ꝑtransit: qđ iter breuꝰ
et facilius etiam et securius esse neō
est qui nesciat: sed omitto laudes.
periacula magis ostendo: hoc enim
multo melius atq; utilꝰ est. Recta
siquidem semita vestra carissimi. et
securior q̄ coniugatorum via: sed ō
nino secura non est. Timendum ē
triplex periculum: id est ne forte ā
equare se alteri. aut respicere retro:
aut certe in medio ponte stare. seu re
sidere quis velit. Neq; enim vllum
ex hijs tribus pontē patitur angus
tia ⁊ arta via que ducit ad vitam.
/// Contra primum ergo peri
culum oremus singuli cum ꝓphe ta
ne veniat nobis pes superbie: quo
niam ibi ceciderunt qui operantur
iniquitatē Nam de eo qui mittens
manum suam ad aratrum. ⁊ postea
retro conuertitur: certum est quoni
am labitur statim et pelagus operit
caput eius. Sed et qui stare volue
rit. nō quidem relinquens ordinem.
sed in eo profitere dissimulans: ca
dat necesse est ab hijs qui sequūtur
impulsus et euersus: arta est enim
via et impedimento est profitere vo
lentibus ⁊ profiasci. Hinc est qđ in
giter arguunt et reprehendunt. q̄
ferē nequeunt tepiditatis eius se
nitiem: q̄ velut quibusdam stimul
urgent et impingunt manibus. vt
vnum necesse sit e duobus aut pro
fitere scilicet aut prorsus deficere.
Minime ergo oportet sistere gressū.
respicere quoq; retro: aut equare
nos alijs multo minus expedit. ſ
tota humilitate currendum nobis
et properandum. ne quādo forte si
is qui egressus est vt gygas ad cur
rendam viam: longe fiat a nobis
quem si bene sapimus prouidentes
in conspectu nostro semper. et in ora
te eius tracti. facilius citius q̄ curre
mus. Nec vero angusta nimis in
uenietur pontis semita currere in ea
volentibus: quia compactus est lig
nis. vt q̄ perfecte eis inti voluerit.
non labatur in itinere pes eorum.
/// Hec autem sunt. pena corpo
ris. paupertas substantie mūdialis:
et humilitas obedientie. Nam per
multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum celorum. Et qui
volūt diuites fieri in hoc seculo inci
dūt in temptationem ⁊ in laqueū
diaboli. Et quē a deo suo exturba
uit inobedientia: sine dubio q̄ obe
dientiam recto tramite vedit. Hec
autē sibiinuicem cōpacta esse necesse
est: nam et pena corporis nec inter
diuicias stabilis: nec sine obedientia
facile potest ēe discreta. Et paupertas
i voluptate ⁊ volūtate ꝓpa nullius
pt ēe mometi: ⁊ obia in diuitijs ⁊
voluptate. nec stabile nec glōsa /// At
vero hijs rite ꝓpositis. vide si nō tra
mat̄ huiꝰ pericula declinasti: cōcupis
centiā carnis. cōcupiam oculorū et

superbiam vite. Hite inquam cōpositis: vt in pena quidem nodum impatientie. in paupertate cupiditatis scrupulū: in obedientia neuū cauere as proprie volūtatis. Nam et qui murmurauerunt a serpentibus perierunt: et qui volūt diuites fieri. nō ait qui sunt. sed qui volunt. inadūt in laqos dyaboli. Dz ꝙ illud quid refert si forte quod absit non quitē diuitias: ſz ea ipsa que paupertatis sunt toto affectu desideres. aut etiā ardentius q̄ diuitias cupiant homines seculares? Quid distat quecunq; substātia desideretur: dū equaliter sit corrupt9 affect9? Nisi q̄ tolerabilius videri potest. q̄ plures esse videntur plurimū desiderare? Porro quisquis vel apte vel occulte satagit vt quod habet in voluntate. hoc ei spiritualis pater inuīgat: ipse se seduat si forte sibi quasi de obedientia blādiatur. neq; enim ea in re ipē prelato: sed magis ei prelatus obedit. Verūptamen quia iuxta sententiā saluatoris. in qua mensura mensi fueritis. remetietur vob: bonū est homini hec ad cumulū dare. vt de eoū sit numero. quib9 mensuram bonā et cōfertā et coagitatā et superfluentē dabūt in sinus suos. Duffiat enī ad salutem. corporis molestias patienter ferre: sed cumulus est etiā libenter in feruore spūs eas āplecti. Dufficere pt superflua nō requirere: ſz nec ꝓpter ipsa si forte desint necessaria murmurare: sed cumul9 est etiam exultare ꝙ libēter querere quomodo alij magē habeāt necessaria quādo ꝙ ipse penuriā pa
atur. Duffiat quoq; ad salutem. si nec impatientia nec simulatione ad id quod desideras. inuitū velis prelati animū inclinare: sed cumulus est etiam fugere ea quibus propriam voluntatem senseris oblectari. q̄tū sane bona conscientia potes //
Porro prelati sunt quidem ipsi qui descendūt mare in nauibus. facientes operatiōes in aquis multis. Nec q; enim certa pōtis aliqua seu vadi semita martantur. vt libere possint vſq; discurrere. ꝙ occurrere singul vt oportet. ac dirigere pōtis semitā seu vadum inuestigare ordinare gradientes: periculā vestigare ac declinare. celeritate trepidos: pusillanimes sustentare. Deniq; ascendūt vſq; ad celos. et descendūt vſq; ad inferos: nunc quidē tractātes sublimia. nunc infernalia ꝙ horribilia facta dijudicantes. Dz que potent naues inueniri que tam imanes sustineat fluctus: q; in tanto securā possit esse discrimine? Vtiq; forte vt mores dilectio: dura sicut infern9 emulatio: q; iuxē qd alibi habes. aque multe nō potuerunt extinguere caritatem. Necessaria est nauis ista prelate. trib9 cōpacta lateribus que est vtiq; forma nauis: vt sit nimirū iuxta pauli doctrinā caritas de corde puro ꝙ cōscientia bō et fide nō ficta. Puritatē q̄dem cordis in eo plat9 habet si p desse desideret magis q̄ p̄esse: si proprium cōmodū vel honorē. seu aliud quippiam suū in prelatione nō querat. prelate solū beneplacitū dei q; animarum salutem. Sed cum intentione pura. Irreprehensibilis quoq;

necessaria est conuersatio vt forma factus gregis incipiat facere et docere. Et sm magistri nri regulā que cunq; docuerit discipulis esse ꝓtenti a: hec in suis actib9 iudicet nō agē da. ne forte submurmurate possit frater quē arguit q dicere ꝛ. Hodie/ cura teipm. Talis enī occasio. plurima dāpnatio ꝓlati: plurima subdita rū ꝓditio est. Non q ego bene cauea am id idarco id loquor: ſꝫ et michi et oīb9 pariter veritas clamat: qm oportet irrepheſibilē eū esse q̄ pre est. ita vt secure cum dño rōdeat ex pbrātib9 sibi verbū. Quis ex vob arguet me de pcō? Nō q sine pec cato penit9 esse possit in hac nfa vita: ſꝫ q ea q̄ arguit i discipulis. oportet sūmope vitare in magistrū ob hoc qualis est in cōuersatione: talis sit nēe ē eā in occulta cogi tatione: ne videlicet forte humilis. intus elatus in ore suo: p̄sumēs de sapientia seu virtute aut ſcitate sua. que est sine dubio fides ficta: quando non sicut ostendit humilitas cōuersatois. in sola dñi pietate cō fidit. Et vide q̄ ꝓprie hijs tribus ordis scilicet puritati. ꝓscientie bo ne. et fidei nō ficte cōuenire videan tur alia q̄z apli verba dicētis. Michi aūt p mīmo est vt a vobis iudicer aut ab humano die ꝛc. Nō me ip dico inq̄t. q̄z nichil michi cōscius sū q mcū aliquid queram: ſꝫ que ihesu xpi. Sed etp mīmo michi est vt a vobis iudicer ꝓpter ꝓscientiā bonā q irrepꝛehensibilē vitam. Qui au tem iudicat me inquit dñs est: vt in eo solā spem suam positā esse do ceret. humiliatus sub potenti manu dei. Sed et illud tu iudica vtrum possit hijs cōuenīter aptari trina petri interrogatio: vt hoc sit dicere amas me. amas me. amas me. Habes caritatem de ore puro. Et conscientia bona Et fide nō ficta. Hec ito siquidem de nau interrogatur an caritatem habeat piscator homi nū constituendus.

Sermo primus in cōmemoratione sancti michahelis archāgeli

Angelorum hodie memoria celebratur: q exigitis de bitum p tanta se lēpnitate sermonem. Dz quid de angelicis spiritibus vilis loquatur vermiculi? Credim9 sane q indubitata fide tenem9 diuina eos pntia q visioē beatos. sine fine letari bonis dñi: q̄ nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hois ascēderunt. Quid ergo de hijs homo loq̄tur hominib9? que nec ipse q̄dem cogitare. nec illi saltem audire suffi ciant? Profecto si ex habundantia cordis os loquitur: sileat hominis lingua necesse est ex inopia cogitationis. Attn si multū est ad nos loq̄ de ea claritate q glā: qua in semetipis ꝓmo in deo suo āgeli sancti nostris omnino supeminēt ordib9: de ea loquamur quam nobis exhibent gratia q caritate. In supernis enī spiritib9 non solum āmirabilis dignitas: ſꝫ Et dignatio amabilis inuenitur. Dignū est proinde frēs vt gloriam non capientes. tanto b

magis amplectamur miam ⁊ qua nimiū cōstat nichilomin⁹ habūda re domesticos dei/celi ciues/pnapce paradisi. Testatur denigz apostolus ipse. qui raptus vsqz ad tercīū cēlū. beate illi curie meruit interesse atqz ei⁹ nosse secreta ⁊ quoniam omnes amministratorij sunt spiritus ⁊ missi in ministerium propter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. Neqz id cuiq̄ incredibile videatur ⁊ quando quidem ipse quoqz creator et rex ā gelorū venit non ministrari sed ministrare ⁊ et animam suam dare pro multis Vt q̄d ergo ministeriū illud angelorum quispiam dedignetur ⁊ in quo precedit cui in excelsis tota cum auiditate et feliciate ministratur ⁊ Si et hinc dubitas/vtiqz qui vidit testimonium perhibuit ⁊ mili a inquit milium ministrabant ei ⁊ decies milies centenamilia assistebāt ei. Alius quoqz prophetā ad patrē de filio loquens ait. Minusti eum paulo minus ab angelis. Dic plane sic decet vt vincat ea hymilitate q̄ sublimitate vtebat ⁊ sitqz tāto minor ā gelis ⁊ q̄to inferioi esse misterio manupauit ⁊ qui tanto excellētior est. quanto differentiq̄ pre eis nomen hereditauit // Sed quaeras forte in quo minoratus videatur ab angelis cum ministrare venit ⁊ quando quidem vt supza memimus in ministerium mittitur et illi. Ineo vtiqz q̄ non modo ministrauit. sed et ministratus est ⁊ eatqz vnus et idem qui ministrabat et cui ministrabatur. Merito proīnde in cantibus cantiorum. ecce ingē venit ie saliens in montibus ⁊ trāsiliens colles. Ministrans enim saluti inter angelos ⁊ sed et ipsos trā siliit ministratus. Ministrant enim angeli de alieno ⁊ offerētes deo bona opera. non sua sed nostra ⁊ nobis eius graciam referentes. Vñ et scriptura dicens. quoniā ascendit fumus aromatū in conspectū dñi de manu āgeli ⁊ solliate premisit data ei fuisse incensa multa. Nos enim sudores non suos. nrās non suas lacrimas offerunt deo ⁊ nobis quoqz eius munera referunt nō sua. Nō sic ille minister sublimior cūctis. sed et humilior vniuersis ⁊ qui semetipsum obtulit sacrificium laudis ⁊ qui patri offerens animam suam. nobis ministrat vsqz hodie carnem suam. Huius itaqz tanti ministri gracia nichil mirum si dignanter nobis ymmo et libenter angeli sancti ministrēt ⁊ ipsi enī amāt nos ⁊ quia nos xpc̄s tus amauit. Dicatur certe vulgati quodam prouerbio ⁊ qui me amat. amat q̄ canē meū. /// Nos ergo o beati angeli. catelli sumus domini illi⁹ quem tanto affectu diligitis ⁊ catelli inquam capiētes saturari de micis que cadūt de mensa domini nostri ⁊ qui estis vos. Et hec dixerīt fratres vt ampliorem de cetero erga beatos angelos fiduciam habeatis ⁊ ac proīnde familiarius in oī necessitate vestra eorū inuocetis auxilia ⁊ Et digni⁹ in eorū pnācia uersari ⁊ et magis ac magis eorum vobis conciliare grām. captare beniuolentiam. exorare clementiam studeatis // Cuius rei grā necessariū

duco· alias quoq; caritati veste exponere causas· q̄ et ipōs beatos angelos pro nr̄a infirmitate reddāt solliatos ⁊ absq; sua sane anxietate· sed nō absq; vtilitate nr̄a· nec ad dētrimentū felicitatis suę· ꝫ ad nostre salutis augmentū· Cōstat sine dubio rationis ptiapes· ⁊ capaces beatitudinis hūanas aias angelicę si id dicere audemus cognatas esse nature· ⁊ nec dęat vos o beati spūs cōtra legis p̄ceptū dedignari quā visitare debetis spontāe vestrā· licet in multū vt ipsi cernitis dei certa sit dilectatem Sed neq; arbitramur vos supni ciues· ciuitatis veste exadio delectari· ⁊ ruina murorū quos semiruos esse videtis· Cuius instaurationem si desideratis ut dignū est· frequenter queso ante thronū glē· verbū p̄cis iterate dicētes· Benigne fac dñe in bona volūtate tua syō· ut edificēt muri ihrusalē· Si diligitis deorē dominū dei· ymo quia diligitis· exp̄imantur zelum vestrū viui· ⁊ cōnales lapides· qui soli in restauratione eius vobis possūt redificari· Hic est dilāssimi funiculus triplex· quo de excelso cęlorū habitaculo ad cōsolādos ad visitādos· ⁊ ad adiuuādos nos attrahitur supeminēs caritas angelorū· ꝑter deū ꝑter nos ꝑter seipsōs· Propter deū vtiq; cuius tāta erga nos mīe viscera ipsi quoq; vt dignū est imitātur· Propter nos· in quibus nimirū propriam similitudinem miserantur· Propter seipsos· quorum ordines instaurandos ex nobis tanto desiderio p̄stolantur· In cęe enim paruulorū qui lacte modo vescuntur· ⁊ nondū solido cibo· perficienda est laus maiestatis diuine· Quid habentes primicias angelici spiritus beata nimirū delectatione fruuntur· sed tanto amplius nos expectant quanto consummationis eius expectatione solliatantur· Que cum ita sint· pensate quanta ecclam nobis solliatudine opus est dilectissimi vt dignos nos exhibeamus eorum frequentia· ⁊ eo modo conuersemur in ꝓspectu angelorū· ne forte sanctos offendamus obtutus· Ve enim nobis siquando pro nostris ignorātiis peccatis ⁊ negligentijs nostris indignos nos iudicaueūt p̄sentia ⁊ visitatione sua· vt iam ne esse habeamus ⁊ nos plangere ⁊ dicere cum propheta· anima mea et proximi mei aduersū me appropiū quauerūt et steterūt· ⁊ qui iuxta me erāt de lōge steterūt· et vim faciebāt qui q̄rebāt animā meā· elongatis nimirū eis quorū p̄sentia protegere nos· ⁊ ꝓpulsare poterat inimicū· Ex si tam necessariam habemus familiaritatem dignationis angelice· cauenda est nobis eorū offensa· et in hijs maxime exercendū· in quibus nouerimus eos oblectari// Sunt autem plurima que eis placent· ⁊ que in nobis inuenire delectant· ut est sobrietas/ castitas/ paupertas voluntaria/ crebri in cęlum gemitus/ ⁊ orationes cum lacrimis ⁊ recta intentione· attamen super omnia hec vnitatem ⁊ pacem a nobis exigunt angeli pacis· Quod ni maxime delectentur in hijs q̄ forma quā dū ciuitatē sue p̄sentāt in nobis· ut

micentur ihrusalem nouam in ter
ra? Dico aūt vt quō auitatē illius
ptiāpatio est ī idipsū. sic ⁊ nos idip
sū sentiam⁹ / idipsū dicam⁹ oēs ⁊ et
non sint ī nobis scismata: ꝫ magē
omnes simul vnū cōrpus sim⁹. E
contra vero nichil eque offendit et
ad īdignationē prouocat eos: quo
modo dissensiōes ⁊ scādala. si forte
inueniātur in nobis Audiam⁹ siqui
dem quid loq̄tur ad cōrinthios pau
lus. Cū enim sint inter vos zel⁹ et
contentio ⁊ nōne carnales estis. et
secundū hominē ambulatē? In epis
tola quoq; iude apostoli legim⁹ sic
Hij quidem sūt qui segregāt semet
ipsos: animales/ spiritū non habē
tes. Videre est animā hoīs: quem
admodum vniuersa cōporis mem
bra viuificet vbi hērētia sibi Depara
ergo quod vis a iūctura ēterocū:
et vide an demū illud viuificet Die
est ōnis qui dicit anathema ihesu/
quod nemo dicit loquens in spiritu
dei: quia anathema separatio est.
Dic est inquam ōnis qui ab vnita
te diuidit. nec dubites quin ab eo
recesserit spirit⁹ vite. Digne igitur
contētiosos ⁊ qui separant semetip
sos. apostoli carnales vocant et ani
males: spiritum non habentes Di
cunt ergo sancti illi ⁊ beati spiritus
vbi scandala inuenerint et dissentio
nes Quid nob ⁊ generationi huic
spiritum nō habenti? Nam si adest
spiritus: p eū vtiq; caritas diffūdē
tetur. et vnitas non scinderetur Et
dicunt Nō permaneamus cū homi
nibus istis in eternum: quia cara
sunt. Que enim q̄uentio tua ad te
nebras? Nos de regno vnitatis et
pacis sumus: et hoīes istos in eam
dem vnitatem ⁊ pacem sperabam⁹
esse venturos Nūc autem qua ratī
one nobis cohereāt? qui dissident a
seipsis? Videtis ꝯ cōgruat huic so
lempnitati euāgelica lectio q̄ sic de
terret nos a scandalo puuloꝝ? quā
quidem tam vehemēter angelis
displicent scādala? Qui scādalizaue
rit vnum de pusillis istis: durū est
quod sequitur Dz iam preterit ho
ra: ad missas nobis eundū est. Pe
to ne sit vobis molesta dilatio? quo
poterit nō inutilis fore: si capitulū
presens sermone altiō diligentius
prosequamur

Sermo scōs de lāōe euāgelica

Audistis fratres euāgelicā lec
tionem aduersus eos qui pusil
los scandalizāt. satis terribiliter in
tonātem. Nemini blādit veritas
neminem palpat. nullū seducit? ap
te denūtians quoniā ve homini illi
per quem scādalū venit: bonū erat
ei si natus nō fuisset homo ille. Na
tus sane demuo/ natus ad vitā? na
tus de spū: q̄ nimirū postmodū ca
ne q̄sumat Expedit ei q̄ scādala sus
citat ī hac domo. ī hac scā dei placi
ta. et āgel⁹ ei⁹ admodū grā ⁊ familia
ri q̄gregatiōe: vt suspēdat mola a
sinaia ī collo ei⁹? ⁊ p suaui iugo et
onere leui saluator. grauis mole ter
rene cupiditatē humeros ei⁹ īpositā
demergat ī profundū maris huius mag
ni ⁊ spatiosi manibz: qd est sine du
bio scīm nequā. Hūm⁹ ei dāpnabile
erat ei: in scō magē perire. ꝯ in mo
nasterio Perire siquidem necesse est

hominem qui caritatem non habet; etiam si tradiderit corpus suum ita vt ardeat. Et hec dixerim fratres. non quasi minus bene de vobis sentiam. aut regnare videatur in vob nequissimum illud vicium; sed vt in ea caritate & vnanimitate & pace in qua statis in domino: solliciti sitis ipse uerare et habundare magis. Que enim est spes nostra & gaudium nostrum? et corona glorie? Nonne vnitas et vnanimitas vestra? in q̄ gaudeo vos inueniri fraternitatē amatores? ante omnia mutuam in vob metipsis caritatem habentes. quod est vinculum perfectionis? Propter quod obsecro vos; sic state in domino carissimi. In hoc enim cognoscunt omnes/etiam angeli sancti. q̄ xpristi discipuli estis: si dilectionem habueritis ad inuicem // Deniq; si tenetis memoria. quam vobis precedenti sermone tradidimus triplicem angelice erga nos caritatis & solliciudinis causam; potest hinc q̄z fraterne dilectionis vtilitas magnifice commendari. Facile siquidem cōsiderare est: homini qui non diligit proximum. nullam ex his fide tunc diximus suppetere causam. Nūquid enim xpristi gracia diligemur ab angelis? si de mutue dilectionis copia nouerint nequaq̄ eius nos esse discipulos? Nunquid diligemur ab eis propter nosipsos. id est spiritalis nature similitudinem. Si inueniimur nō diligere humane nīe nature cōsortes? ymo vero si ex eis que inter nos sunt cōtentionibus. carnales nos magis q̄ spiritales ee cōsiterit. Deniq; nūquid diligent nos propter seipsos. et futuram de nob sue ciuitatis restaurationem? si q̄d absit vnum illud quo solum vniri & redificari eis possimus. defuerit glutinum caritatis? Quomodo sperabunt redificandos de nobis perpetuos ciuitatis illius muros. si cognouerint. si viderint nos non lapides viuos esse qui possunt inuicem coherere. sed magis puluerem quē proiicit ventus a facie terre? quem vnius verbi flatus in turbinem extollet. et suspitionis cuiuslibet leuissima aura dispergat? Et hec quidē dixisse sufficiat pro eo q̄ ait dñs: si quis scandalizauerit vnum de pusillis istis. Credo enim q̄ maiori solliciudine deinceps ab hac tam nequissima peste cauebit. Jam vero quem non moueat quod sequitur in euangelio? si oculus tuus scandalizauerit te. eruc eum et proijce abste? Nunquid enim corporalē hunc oculum monemur eruere? aut vnā ex manibus istis. similiter & vnum pedem abscindere? Absit a nobis huiusce modi carnalis omino et ninus ridiculosa cogitatio. Ymmo vero postquam ab exterioribus scandalis deterruit nos sermo diuinus aspere satis sicut audiuistis: consilium dat quid de eo nobis agendum sit scandalo quod interius patimur. contrariam inuenientes legem in membris nostris. Ipse enim cognouit figmentum nostrum: q̄ eiusmodi scādalū nō tam facile a nob valeat euitari // Porro tripliciter fieri scandalū istud. cotidiano nob libet nosse

experimento. Interdū enī est in nobis spiritualis intentionis oculꝰ simplex: et qui gratie magis ꝙ noster dicendus sit: sed scandalizat nos oculus noster. qui vere a nobis est. dū voluntas nra alia munꝰ casta importune ingerit intentionem. Sed habemꝰ sup hoc salubre consiliū salvatoris. Esto cū salvator inquit: et proijce abs te. Hoc enī fiet si nō cōsentias. si abijcias si resistas. Similimodo de manu ⁊ de pede ītelligendū est. Cum enī bonus operibꝰ intētos ad alia opa trahere voluntas ppria conatur: manus nra est qui scandalizat nos: sed abscidi debet et proiici a nobis. vt non ei cōsentiamus. Dic etiam prosiere in sancta cōuersatione. et ascendere p gradꝰ scale que iacob apparuit. ac iuxta qđ psalmista ait de virtute in virtutem ire desiderantes. sepe scandalum patimur a pede quodā pusillanimitatis et negligentie nre: q̄ nimirū descendere magis ac remissiꝰ ire consuevimus: sed abscidi eū necesse est: vt pes gratie q̄ stat in directo. currere possit sine offensione. sine scandalo. sine impedimēto. Qđ autē dicat bonū nobis esse ad vitā intrare cū vno oculo. aut manu aut pede. ꝙ duos habētes ire in gehennā ignis: eos notat q̄ voluntatē suā seu bona seu mala sit eque sequūt. et ingrediūt duabus vijs: nūc bona nūc mala sectantes. secm qđ variāt desideria sua. Quibꝰ merito vtilius fuerat grā in ānibꝰ inhetere: et vbi obuiat ppria voluntas. abscidere ⁊ a seipsis abijcere eam. Est autē cū multo te pore in abscisione pprie voluntatis nre experiri. qtinꝰ ea domem⁹ vt discat iam non superbire. ⁊ magis sine ōni scandalo et cōtradictione deo subiecta sit aia nostra: nec iā abijcere necesse sit oculū nostrū. nempe q̄ simplia adhetes deo. factus est ⁊ ipse simplex: aut certe iā nō e oculꝰ alter sed vnꝰ cū eo apostolo teste: qui adhetet deo. vnꝰ spūs est cū eo Qđ autē de oculo dictū e: de manu quoq; ⁊ pede eodē modo est intelligendū Cuius enī voluntas ex affectione et cū desiderio grē cohetet. vt nec quipiscat mala agere. nec bona inuoza. nec minꝰ bn ꝙ grā suggerit: hic plane p̄fectus est vir. Sed pax ista potius est felicitatis: abscisio vero scandalozum ⁊ tptationū victoria fortitudinis. Illa inquam gloriæ: hec virtutis.

In festiuitate omnium sanctoz̄ Sermo primus beati bernardi abbatis

Festiuitatem hodiernam sanctoz̄ ānuū cū ōni deuotione dignum est celebrari. Nimirum si magna videtur ⁊ est beati petri solēpnitas. seu bti stephani. aut cuiuslibet ceteroꝝ: quātalibet ista ē q̄ nō vniꝰ tātū ē. ⁊ vniuersaliū: Verū nō ignoratę frēs secularibus id moris esse. vt diebꝰ festis festiua sibi quiuia parēt: et quāto fuerit solempnitas clarior tanto splendidius epulentur. Quid ergo? Nonne et hijs qui conuertuntur ad dn̄m. dies delicie sūt q̄ndē: et

spiritualib9 spiritualia cōparanda? Propterea iam paratum est cōuiuium nostrū fratres? iam vocata sunt ōnia; et epulādi tēp9 aduenit. Dignū est enim vt anima pri9 sacie. q hec sine dubitatione et sine cōparatione sit potior? pserti cū scōr solempnitates/ manifestū sit ad animas magis q ad corpora ptinere. et que animarū sūt anime pl9 acceptent; quippe naturali quadā eis cognatione cōiuncte. Quibus ptērea quoq sancti isti cōpatiūtur āplius? ptērea magis desiderant animas bona. et plus earum refectionibus delectantur; qm et ipsi simules nob fuerunt passibiles? q̄ndo et ipsi peregrinationis huj9 et exilij miserabiles deplorauere molestias; et ipsi g̃ue huius corporis onus. q tumult9 seculi. et tēptationes experti sunt in inia. Nichil itaq; dubiū q̄n gratior eis sit q multo acceptabilior. qua intenditur epulis animarū; q̄ sit ea que celebratur a secularibus curam carnis perficientib9 i desideriis. // Verūptamen vnde nobis animas panis in terra deserta? et loco hoc horis et vaste solitudinis? Vnde nobis sub sole spiritualis cibus? vbi nichil est nisi labor et dolor et afflictio spūs? Sed scio quis dixerit; petite et accipietis. Et illud. Si vos cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris? quātomagis pater vester de celis dabit spiritum bonū petentibus se? Nec ignoro q̄ obnixe tota ac nocte ac die petentis mendicantes dari vobis panem de celo viuum? non cum qui corpus corroborat; sed qui confirmat cor hois. Nam cōuiuas quidē nō ausus sū dicere; sed mendicā sumus i prebenda dei viuētes. Mendicā inquā iacētes ante ianuā regis p̄diuitis vlceribus pleni; et cupiētes saturari. imo et sustentari de miis que cadūt de mēsa dn̄oz nr̄oz. quoz celebramus hodie solēpnitatē? quoniā delicijs affluūt. et mensurā accipiūt bonā et cōfertā et supefluētē. Cōsidim9 autē; qm erit qui det nob. Chaos eni magnū et distātia est multa nimis. inter liberalitatē et benignitatē dei; q auari diuitis crudelitatē. Propterea dedit hodie pat nr̄ patrē eni miaz. patrē ee necesse ē etiā miserū? dedit iquā nob panē de celo et cibaria i habūdātia? q̄z vtinā ego coquus fidelis; vtinā aia mea coq̄na vtis videat. Dicit ad p̄parāda fercula vrā cōcaluit cor meū intra me. q i meditatioē mea ignis exarsit? ille sine dubio quē dn̄s ihus misit i terrā? et voluit vehemēt accēdi. Hā spiritualē abū q coq̄nā. et ignē habere nece ē spiritualē. // Superest iā vt distribuā q̄ p̄cepi; vos āt cōsiderate potiꝰ dātē dn̄m. q̄ mistū distribuētē. Ego eni q̄ntū i me est nichil aliud sū q̄ cōseruꝰ vester; q vobiscū patiter et m̄ et vob siat ipe dn̄s nouit. mē dico panē de celo et alimoniā vite. Propterea nec ego vob ꝑ pat vr̄ ipse ē qui dat vobis panem de celo viuū? ipse vos pascit et operib9 et sermonibus? etiam et carne filij sui. qui est vere cibus. Nam et de operibus lego. Meus cibus est; vt faciam voluntatem patris mei. Et de

verbo ꝛ quoniã nõ ī solo pane viuit homo ꝛ sed in omni verbo qđ prodit de ore dei. Ergo nũc quitẽ ibam ri habem9 factis ei9 et verbis ꝛ post hec eã illibatũ dñici corpis sacramentũ in altaris mẽsa sacrosãcta ipso propicio ꝓcepturi.

Sermo secũd9 de oĩbus sanctis de lectione euãgelica.

Legimus in euãgelio hodie qm̃ videns ihesus turbas ascẽdit in montẽ. Predicantẽ enī dñm de ciuitatib9 ꝫ castellis sequebantẽ quos sanabat aĩas sanabat corpora ꝛ adherebãt ei affatu pariter et aspectu illius delectati ꝛ cui9 nimirꝝ vox suauis ꝛ facies eius decora ꝛ sicut scriptũ est. Speciosus forma p̃ filijs hoim ꝛ diffusa est gracia in labijs tuis. Talis est quẽ sequmur cui adherem9 ꝛ to9 desiderabilis ꝛ ī quẽ nõ solũ ꝓficere ꝫ ipi ꝗrꝫ ãgeli scī desiderãt prospicere. Quid vobis suauius apponem9 ꝛ Nimirꝝ hec sũt delicie angelorꝝ. Gustate pinde ꝛ videte qm̃ suauisẽ dñs ꝛ huic suauitati huic sapori huic sapie q̃vẽ trahitur de occultis ꝛ oẽ qđ desiderat nõ valet ꝓpari. Quid enī ꝛ Sicaris in sole splẽdorẽ in flore pulchritudinẽ in pane saporẽ ꝛ in terra fecũditatẽ ꝛ Dz a deo h̄ vniũsa donata sũt ꝛ nec dubiũ q̃n multo ãpli9 reseruauerit sibi q̃ dederit creaturꝫ. Jã ne hoc q̃dẽ dãosũ putem9 q̃ ascẽdit in mõtẽ nimirꝝ q̃ tãto añ p̃dictũ ẽ tã q̃ longe dãmate ꝓpha. Dux mõtẽ excelsũ ascẽde tu qui euãgelizas syon ꝛ q̃ euãgelizas ihrlm̃. In q̃ ascẽsione si vos meli9 nõ habetꝫ ꝛ ego illud intelligendũ puto qđ in iiio actuũ aplõrꝝ lucas meminit dicẽs p̃mũ q̃dẽ sermonẽ feci de oĩb9 o theophile ꝛ que cepit ihesꝰ facere et docere Vtqꝝ non sẽm phariseorũ more qui alligabant onera grauia et inportabilia ꝛ ꝛ imponebant ea in humeros hominũ ꝛ digito suo nolentes ea mouere An non bon9 aie patrisẽ iste ꝛ ꝛ plurimũ ꝓfirmãs cor hominis ꝛ Fiducialit̃ sequere te dñe q̃ãq̃ ieris ꝛ ꝛ secure incede viã mãdatorũ tuorꝝ ꝛ scies qm̃ p eã pasceris ipse Deuẽ iquã viã mãdatorꝝ aurro ꝛ qñ q̃dẽ nouꝫ a sũmo celo egressio tua ad aurrẽdũ hãc viã ꝛ occurs9 tu9 vꝰ ad sũmũ ei9 fuerit p hãc viã Nã possũ ego frẽs in hũc modũ singula masticare ꝛ vos estote aĩa lia mũda et ruminãtia ꝛ vt fiat sicut scriptũ ẽ Thesaur9 desiderabilis req̃scit in ore sapiẽtꝫ. Oportebit ei me succincte aliq̃ntulũ loq̃ ꝛ qm̃ multa dicenda sũt ꝛ hec a breuis ẽ ꝛ maxime q̃ adhuc celebrãta nob̄ missarũ solẽpnia testant. Videns ihesus turbas ascendit in montẽ. Videns multitudinẽ sectatoris intuitu ꝛ quoniã erant sicut oues errantes non habentes pastorem. Quid est q̃ anteq̃ docere inciperet ꝛ ascendit in mõtẽ ꝛ nisi q̃ in hoc ipse docuit necesse habẽ p̃dicatores verbi dei desideriis animi cõuersationi sãcta ad sublimia tendere ꝛ virtutum conscendere montẽ ꝛ Et cũ sedisset ꝛ accesserunt ad eũ discipuli eius. Cũ sedisset inq̃t Alioq̃n q̃s ad excelsũ gygantẽ posset accedere ꝛ Benignissime ꝓsus inclinauit se et exinaniuit vꝰ ad sessionẽ ꝛ ita vt dicat

patri: tu cognouisti sessionem meam et resurrectionem meam Dedit enim vt ad eum ad quem ne ipsi quidem angeli stare attingere poterant. etiam publicani et peccatores accedant: accedat maria magdalena: accedat et latro de cruce. Et cum sedisset: accesserunt ad eum discipuli eius. Accesserunt non tam accessu pedum: q affectu cordis et imitatione virtutum. Scene autem non turbe. non quilibet de populo. sed discipuli accessisse dicuntur: quatenus sicut testamentum vetus datum legitur in monte syna: solo moyse ascendente q populo expectante decorsum: sic q modo susciperent montes premem populo q colles iusticiam: et velut in tenebris quibusdam et in occulto diceretur apostolis: quod postmodum docerent in lumine: et audirent in aure. quod predicauerit postmodum supra tecta /// Unde et sequitur Et aperiens os suum docebat eos. Aperuit nunc os suum: qui prophetarum prius aperuit ora. Hinc est quod legitur in psalmo: p̄phetadicente. Domine labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam. Nunc autem qui multifarie multisq modis olim deus locutus fuerat in prophetis. demum suimpsius ore locutus est: tanq si diceret. Et qui loquebar ecce assum. Beati qui audierunt in carne loquente sapientiam: beati qui verbi dei verba que ab ipsi ore prodesserunt audierunt. Verumptamen que audierunt illi/ reseruatur nobis usq adhuc: qua q nos audire possumus quus no ab ipso // Aperiens os suum docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu. Vere apertum est os eius/ in q thesauri sapie et scientie sunt recoditi: et vere eius hec doctrina qui in apocalipsi loquitur. Ecce noua facio omnia: qui per prophetam ante predixerat. Aperiam os meum: eructabo abscondita a constitutione mundi. Quid enim tam abscoditum: q paupertatem esse beatam: Attamen veritas loquitur que nec falli nec fallere potest: et ipsa est que dicit Beati pauperes spiritu Dic vos insensati filij adam diuitias queritis. diuitias desideratis usq adhuc. cum iam beatitudo pauperum diuinitus commendata. predicata mundo: credita sit ab hominibus: Querat eas paganus qui sine deo viuit: querat iudeus qui terrenas promissiones accepit. Sed qua fronte magis autem qua mente xpian9 diuicias querit: postq xps beatos esse pauperes predicauit: Quousq filij alieni. quousq vanitatem loquetur cor vestrum: vt beatum dicatis populum cui hec sunt. hec visibilia. hec presentia. cum filius dei os suum aperies dicat veritate. beatos esse pauperes. et ve diuitib9 /// Diligenter attende q non simpliciter pauperes noiat: p̄ plebeios pauperes necessitate miserabili non laudabili voluntate Vero eqdem futura eis apud dominum bonitatem miam. haec ipsa afflictio eis sue miseria: scio tm dnm hoc in loco de huiusmodi non fuisse locutum: sed de his q put dicebat ait ppha Voluntarie sacrificabo tibi Attn nec voluntaria quidem pauptas omnis laudem habet apud deum: na et philosophi omnia sua reliquisse dicuntur. vt expedite

mundialibus curis. studio vanitatis possint vacare liberius: et nolebant census habundare terreno. vt habundarent magis in sensu suo. Hoc differt qđ dictū est spiritu: id est spirituali volūtate. Beati vero paupes spiritu: spiritales intētione/desiderio spirituali/ propter beneplacitū dei & animarū salutem: quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati vere: siquidem ipsorū est regnum celorum / Di quis est qui sic loquitur. sic beatificat pauperes: et sic dicat? Putas poterit verū esse? Erit sine dubio: siquidē verax est: q promittit. Di murmurat inimicus: respondebitur ei. An non licet michi facere quod volo? An oculus tuus nequa est. qz ego bonus sum? Di tu iure humiliat9 es p eo q̄ adversum me exaltare te voluisti: nonne qui se humiliāt propter me. merito sunt exaltandi? Et vere fratres si miserrim9 ille de celo deicat9 est. quoniam affectauit celsitudinē. altitudinem cōcupiuit. sublimitatē presumpsit: nōne cōsequens est beatos esse qui spōte in paupertatib9 humiliantes sese deponūt: et iuxta domini promissionē ipsorū esse regnum celorum quod pdidit iste? Et attēdē q̄ sapiēter ordinauerit sapiētia: cōtra primū peccatū remediū primū opponens. Ac si aptius dicat. Vis obtinere celū qđ pdidit superbiens angelus qui cōfisus est i virtute sua. et in multitudine diuiciarū suarū: paupertatis vilitatē āplectere? et tuū erit. /// Dequē. Beati mites: qm̄ ipsi possidebūt terrā. Bene optime Dicenim oportebat p̄mendata paupertate. etiā māsuetudinē predicari: quoniam relinquētib9 ōnia. prima solet esse tēptatio de molestijs corpis. et afflictiōe carnis isolita Qvō paupertas pderit. si qđ absit paup in murmuratione deueniat: factus exasperans & impatiens disciplīne? Optime quoq; post regni promissionem min9 aliud regnū velut i aream datur: vt sēm scripturā p̄missionem habeamus vite ei9 q̄ nūc est pantex et future: q de exhibitiōe presentiū/ firma sit expectatio futurorū. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Hanc ergo terram corpus nostrum intelliga: quod si possidere vult anima. si regnare desiderat super membra sua necesse est vt sit ipsa mitis q superiori suo subiecta: quoniam tale inuenit inferius suum/qualem se exhibuerit superiori. Armatur enim creatura: ad vlciscēdam sui iniuriā creatoris. Et ideo nouerit anima que rebellem sibi inuenit carnē suam: se quoq; minus q̄ oporteat superioribus potestatibus esse subiectam. Mansuescat anima q humiliet sub potenti manu altissimi: subiecta sit deo. & hijs pantex quibus vice dei habet obedire prelatis: et continuo corpus suū inueniet obediens et subiectū Veritas enim est que loquitur: beati mites. quoniam ipsi possidebūt terram. Et vide si non aduersus secundi peccati vulnus/secūdo p̄sserit medicina. Prima siqdē post āgelice p̄uaricationis ruinā. cua peccauit inq̄etudine spūs agitata: q iterdicti dnīci iugū suauc

et leue onus abiciens ⁊ quando ex pectare noluit. vt de manu domini vnde iam cetera acceperat ⁊ perfectionem quoq; bitudinis mereretur. sed preripere illam serpentis consilio attemptauit ⁊ propter hoc paradisū perdidit terrā deliciarum ⁊ propter hoc in ipō corpore suo ptraria legē inuenit // Sed iam fortassis ad hanc domini vocem desiderio māsuetudinis estuas ⁊ ⁊ conqueteris super asperitate vrdis tui ⁊ et beluinis q̄busdam motibus atq; indomita feritate. Attende ergo quod sequitur. Beati qui lugent ⁊ quoniam ipsi cōsolabuntur. Equum indomitum/ flagella domāt ⁊ animā immitem cōtritio spiritus ⁊ assiduitas lacrimarū Ergo in omnib9 operibus tuis. memorare nouissima tua ⁊ mortē horaretem. iudicij tremendum valde discrimen ⁊ ardentis gehenne metum ab oculis vrdis tui elongari nullatenus patiaris Cogita pegrinationis tue miseriā ⁊ cogita ānos tuos in amaritudine aie tue ⁊ ⁊ cogita vite humane periacula Cogita fragilitatem ꝓpriā ⁊ et in huiusmodi cogitatione si pseueraueris. dico tibi patiēter senties quodq̄d foris videre esse molestū ⁊ dū toto vrde arca interiorē molestiam occupat. Dz nec patietur dominus sine cōsolatioē te esse. quoniam pater miserior diatū est ⁊ ⁊ de uc totius cōsolationis ⁊ et cōplebitur ānino qđ veritas pollicetur ⁊ beati qui lugēt. quoniā ipsi consolabūtur. Cōcordat aūt huic sentētie etiam illud qđ in salomōe legisti ⁊ melius est ire ad domum luctus. q̄ ad domū conuiuij. Propterea beata esses eua/ si post culpam consolationem quereres lacrimatum ⁊ q̄ conuersa ad penitentiam/ veniam cita9 obtineres. Nunc autem miserrimam quesisti consolationem de simili casu viri tui/ et veneno pessimo nequissimo videlicet viro / totam infecisti posteritatem tuam ⁊ vt vsq; hodie perditionem alterius suam alter reputet consolationē Miserrima proprius cue consolatio. q̄ eorum qui miseram hanc imitātur ⁊ sed beati qui lugent. quoniam ipsi consolabūtur // Verum quid aliud est hec consolatio/ q̄ꝑ p̄cedens de spe venie. gratia deuotionis. et suauissima delectatio boni. et gust9 sapientie licet exigu9 ⁊ quib9 interim benign9 domin9 afflictam refugrāt animā ⁊ Sed gustus ille nichil aliud est q̄ꝑ inchoamentum desiderij. et incrementū amoris ⁊ sicut scriptū est Qui edūt me adhuc esuriēt ⁊ ⁊ qui bibūt me adhuc sitient // Propterea illico subiungitur. Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iustitiam ⁊ quoniā ipsi saturabūtur. Qui esurit esuriat āplius ⁊ q̄ q̄ desiderat/ habūdanti9 adhuc desideret ⁊ quoniā q̄ꝑtum cūq; desiderare potuerit. tantū est accepturus. Immo vero nō sēm ip̄fectionē modū ve desiderij ⁊ quoniāquitē donec pfecte habeat. pfecte desiderare nō potest ⁊ nec et pfē hīe donec et pfē desideret ⁊ mēsurā acceptur9 est bonam ⁊ cōfertam et coagitatam q̄ supefluentem. Beati qui esuriunt q̄ sitiunt iustitiam ⁊ quoniā ipsi saturabuntur Infirmiori palato vrdis et animę

languenti. adhuc dura et insipida
res videtur esse iustitia: & qui gus
tauerit. ecce hij sciunt quoniã beati
sunt qui esuriũt illam: quoniã ipsi
saturabũtur. ¶ O vere felix & glo
riosa sanctas. o sanctum cõuiuiũ. o
desiderabiles epule: vbi nimiũ ãx
ietas nulla. nullũ potent esse fasti
diũ quoniã sanctas summa et sum
mũ inerit desiderium. Beati qui esu
riũt et sitiũt iustitiam: quoniã ipsi sa
turabũtur. Jam vero hoc verbũ ad
uersꝰ adam prodere credo: qui por
tionẽ quidẽ aliquã videtur tenuisse
iustitie: in eo qꝺ mulieri compassꝰ ẽ.
Sed si esurisset iustitiam. tacuisset si
ne dubio reddere qꝺ debebat: non
solũ uxori sed multomagis creatori
Debebat enim uxori cõpassionem.
vtiq; & disciplinam tanq; inferiori.
caput enĩ mulieris vir: debebat ãt
deo obedientiam atq; subiectionẽ.
¶ Sed quid putamꝰ fratres?
Cxplurimi usq; hodie factum illud
grauiter dijudicãt. et tamen insipiẽ
ter imitantur: indignantur aduer
sus adam. qꝺ obediuit uoci uxoris su
e plusqꝺ dei: et ipsi cotidie cuam su
am carnem videlicet audiũt plꝰqꝺ
deũ. Fratres si modo pñtem videre
mus adam in eo articulo positũ. as
cendẽtibꝰ cogitationibꝰ in cor eiꝰ co
artari inter precem uxoris et pre
ceptũ creatoris: nõne magis clamare
mꝰ aduersus illũ dicentes. caue mi
ser. vide ne feceris. seducta est muli
er ne acquiescas ei? Ut quid ergo
quidam apprehendit nos tẽptatio si
milis: nõ psuademꝰ similiter nobis
ipsis? Beati enĩ qui esuriũt & sitiũt
iustitiam: quoniã ipsi saturabũtur.
¶ Sed quid pt esse omis iustitia
nostra coram deo? Nõne iuxta pro
phetam velut pannꝰ mẽstruate repu
tabitur: & si districte iudicetur iusti
tia inuenietur omnis iustitia nostra
et minꝰ habens? Quid ergo de pre
catis erit: quãdo ne ipsa quidẽ pro
se poterit respõdere iustitia? Propte
rea obnixe cũ ꝓphta clamãtes. non
intres in iudicio cũ seruo tuo dñe: ta
ta humilitate ad miam tenreamꝰ. q
sola pt saluare aias nostras: & sol
licite pẽsemꝰ qꝺ seqtur. ¶ Beati
misericordes: quoniã ipsi miam ꝙse
quentur. Et attẽde quẽadmodum
zacheꝰ breuiter vtiq; uno verbo
cõplectitur dicens. Dimidium bono
rũ meoꝝ dñe do paupibꝰ: et si quẽ
piã defraudaui reddo quadruplũ. Vi
des quãtũ iste esuriuit iustitiam: cui
nõ sufficit equa mẽsura reddere: ni
si restituat qdruplũ? Misericordia
quoq; magna est: qꝺ dimidium bono
rũ suoꝝ dat paupibꝰ. ¶ Detũptũ
nã silebo ego quod sentio: laudem
dñi loqtur os meũ: & dñi plane non
vrãm: neq; enĩ vobis/ꝙ noi ei⁹ da
gloriã. Zacheꝰ certe cuꝰ laus est in
euãgelio/dimidiũ bonoꝝ suoꝝ de
dit pauperibus: sed ego multos za
cheos hic video: qui nichil sibi ex
oĩbꝰ reliquere. Quis michi scribet
hoc euãgeliũ de zacheis istis. ymo
de petris istis qui fiducialiter loquã
tur dño? Ecce nos reliqmꝰ oĩa et se
cuti sumꝰ te? Qꝺ scriptũ ẽ nã i euã
gelio eterno: in libro vite scriptum
est et signatum. Beati enim miseri
cordes: qm ipsi miam consequẽtur

l // Jam vero fratres ade crudelita
tem hec sententia tangit: qui vide
batur prius amore uxoris peccasse.
Ecce enim scimus o adam quia os
de ossibus tuis est. & caro de carne
tua; & eius amore peccasti. Videa
mus nunc q̄tum diligas eam. Ve
nit dominus igneum tenens gladi
um. in vltione prevaricationis Op
pone te discrimini p̄pter illā et dic
Domine mulier ista fecit/ mulier
seducta est. mea est iniquitas/ meū
peccatum in me solum vindicta pro
cedat. Sed non loquitur sic. Mu
lier inquit quam dedisti michi. dedit
michi de ligno. & cetera. O perver
sitas. Penam pro ea suscipere refu
gis: et culpam admittere non tea
saris? Quomodo prochdolor omnia
confudisti. pernitiose miserior tibi
vbi seuerus esse debueras? & perni
tiosius crudelis vbi misericordiam
impendere oportebat? Nam delin
quere propter illam nullomodo: sa
tisfacere vero pro ea libenti animo
debuisti. Dic enim oportet fieri fra
tres vt nunq̄ propter alium homo
peccet. quod est iustitie: et libenter
aliena peccata portet. qđ est miseri
cordie. Beati enim qui esuriunt et
sitiunt iusticiam; quoniam ipsi satu
rabuntur. Beati misericordes; quo
niam ipsi misericordiam consequen
my tur // Sequitur. Beati mūdo cor
de; quoniam ipsi deum videbunt.
Beati plane et omnino beati; qui
videbunt in quem desiderant ange
li prospicere; quem videre vita eter
na est. Tibi dixit cor meū. exquisi
ui te facies mea; faciem tuam do
mine requiram. Quid enim michi
est in celo? & a te quid volui sup ter
ram? Defiat caro mea & cor meū;
deus cordis mei & pars mea deus
in eternū; quoniā implebis me le
tica cū vultu tuo. Ve michi ab im
mundicia cordis mei; qua impedie
te. necdū meream ad beatam illam
visionem admitti Quanta solliciti
dine fratres q̄to studio cāda est ope
ra: vt mundari possit oculus quo vi
dendus est deus? Et ego quidem tri
plici sorde inquinari me sentio: con
cupiscētia carnis. cōcupiscentia gla
rie temporalis; & preteritorū cōscie
ntia delictorum. Sūt enim in ani
ma motus quidā desiderioꝝ: quos
nec ratiōe nec viribus extinguere pos
sum; q̄diu in hoc seculo nequā et in
corpe mortis teneor alligatus. Attа
men cōtra sordes istas oppono ora
tionis remediū; & p̄pterea sicut o
culi seruorū in manibus dn̄orum suo
rum; ita oculi nostri ad dn̄m deum
nostrū donec misereat nostri; q̄ sol9
mūdus est. et potest fieri mūdum
de imundo cōceptū semine Dic et cō
tra peccati cōscientiā remediū confessi
onis ē institutū; et oia in cōfessione
lauantur Ecce hec sūt que mūdant
oculū cordis; ozo et cōfessio Videa
beati mūdo corde; qm̄ ipsi deū vide
būt Videbūt q̄dē in fine facie ad fa
ciē: videbūt etiā nūc ſ̄ p speculū in
enigmate; & nūc cognoscūt ex pte.
p̄fē postea cognitui Sic ei in quib
scia clausū adhuc pectm̄ viuit. aut i
spe. et ita sentit de deo t̄q̄ si min9 ei
pcta displiceāt: aut peccat i despati
one/ imisericordē sentiens deū; q̄ꝝ

utriq; merito dicatur Existimasti iniq; ero tui similis Quoꝝ neutr deum videt ꝛ sed mentitur iniquitas sibi ꝛ formans sibi ydolum proeo q; non est ipse · Beati vero mundo corde ꝛ quoniam ipsi soli deum vident · soli de eo sentiunt in bonitate ꝛ sicut vere bonus est ita vt nemo bonus sit nisi ipse Beati mundo corde ꝛ quoniã ipsi deum videbunt · Miseri proinde adam q; cuꝫ qui conuersi in verba malicie ad excusandas excusationes in peccatis ꝛ dum confessionis mundationem fugiunt · immundo remanent corde ꝛ q; a facie domini eicientur /// Sequitur · Beati pacifici ꝛ quoniã filij dei vocabuntur · Merito filij noie vocabũtur ꝛ quoniã filij opus implecuerũt · Ipe est enĩ perquẽ reconciliati pacẽ habemus ad deũ Ipse est qui pacificauit in sanguine suo / que in celis sunt q; que super terram ꝛ mediator dei et hominũ homo xpc̃s ihesus · Et attende quẽ admodum in tribus quidem priorib⁹ sibiipsi reconciliatur anima ꝛ in duobus que sequũtur proximo · in sexto deo ꝛ in septimo eaã alios reconciliat tãꝫ exceptꝰ in grãz dñi ꝛ q; felici familiaritate donatꝰ Nã paupertate / mãsuetudine ꝛ fletu / renouat in aĩa similitudo que dã q; ymago eternitatis oĩa tpa cõpletẽtis ꝛ dũ paupertate futura meretur ꝛ mansuetudine sibi prescẽtia vendicat · luctu penitentie preterita quoq; recuperat ꝛ sicut scriptũ est Recogitabo tibi omnes annos meos ꝛ in amaritudine aĩe mee · Postea iustica q; misericordia perfecte proximo wheremꝰ ꝛ dũ quicquid nolumꝰ nobis fieri · alijs nõ faciamus p iustiã ꝛ q̃ãq; volumus vt faciãt nobis hoies · hec nos faciamꝰ illis p mĩam · Jã reconciliati nobis · reconciliati eaã primo ꝛ fiducialit̃ p mũdiciã cordis reconciliamur deo · Beati vero qui de sua reconciliatione non ingrati · et pro fratrib⁹ suis pie solliciti ꝛ eos quoq; quantũ prevalent ꝛ sibi et deo reconciliare laborant · Quibus enim laudibus dignũ · quanto putas amplectendũ affectu fratrem illũ ꝛ qui sine querela conuersans inter fratres · tota solicitudine cauet ne q̃d in eo sit · quod ab alijs portari oporteat · et quicq̃d in alijs est onerosum patientissime portat ꝛ q̃ singulorꝝ scandala sua reputat · q; cũ apl̃o loq̃tur · quis scandalizatur · et ego non uror ꝛ quis infirmatur et ego non infirmor ꝛ Beati pacifici ꝛ qm̃ filij dei vocabũtur · Nõ est enĩ deus dissentionis sed pacis ꝛ ideoq; filios pacis / dei quoq; filios dignũ est apellari /// Jam vero qđ sequitur maxime martiribus convenit ꝛ nec est mõ deo grão tẽpus persecutionis ꝛ que tamen si necesse fuerit debet pacẽtissime tolerari · / Beati enĩ q̃ psecutionẽ patiũtur xpc̃ iustiã ꝛ qm̃ ipsorꝝ est regnũ celorꝝ · Verũ tn̄ q̃d sibi vult q; eadẽ promissio facta est paupib⁹ q; martirib⁹ ꝛ nisi q2 vel martirij genus paupertas voluntaria ẽ ꝛ Stus vir ait xpha q̃ pt⁹ auriũ nõ abijt · nec spauit i thezauꝝ pecunie Quis est hic q; laudabimꝰ eũ ꝛ Fecit enĩ mirabilia in vita sua Quid mirabilius / aut quod martirũ grauꝰ q̃ inter epulas cũcte · inter vestes

multas et preciosas algete: paup
tate ꝓmi. inē diuicias quas offert
mūdus. quas ostentat malignus.
quas desiderat noster appetit9? An
nō merito rationabiē. qui sic certa
uerit. mundū abiciens ꝓmittentē.
irridens inimicū temptātē: et quod
gloriosius est de seipso triūphans
et crucifigens cōscientiā pruriem
tem? Denique ꝓpterea paupibus et
martirib9 regnū celoꝝ ꝓmittitur:
qz paupertate q̄dem emitur: ſ in
passione pro xpō absq; omni dilati
one rapitur.

Sermo terci9 de oīb9 sanctis.

Quia sanctoꝝ oīum festiuā ho
die dilectissimi omniq; digniſ
simā deuotione memoriam celebra
mus: oportunum puto de cōmuni
eoꝝ feliçitate ī qua beata iā regē ꝑ
fruūtur. et futura quā ꝑstolātur cō
summatiōe adiuuāte spū scō sermo
nē facere caritati vestre: ita sane vt
nō opinionis ꝓprie cōiecturas: sed
diuinoꝝ librorꝝ sequar auctoritatē
nec ꝓphetare videar de corde me
o: ſ nititur quoad potero testimo
nijs scripturarꝝ. Erit enī adiuuāte
dño triplex huius utilitas sermois.
q̄tin9 agnita vel ex pte aliqua feli
citatis tributiōe scōrꝝ. habūdātiori deīn
ceps sollicitudine ipsoꝝ inhērere ve
stigijs. ac feruētiori desiderio ad co
rū suspirare cōsortia: ꝓpēsiori quoq;
deuotione eorūdē nos cōmēdare pa
troçinijs studeam9 Fidelis quippe
sermo ⁊ omī acceptiōe dign9. vt
quos solēpni vocatiōe ꝑsequmur:
quos beatissimos ꝑdicam9. ad eorū
bītudinē tota auiditate curram9.
q̄z delectamur preconijs: eoꝝ prōci
nijs subleuemur Nec sane parū in
uenit īfructuosa meōria festiua scō
rū. languorē. teporē. errorēq; de pel
lens. q̄ eoꝝ intercessiōe iuuetur in
firmitas nra: cōsideratiōe bītudi
nis cruciat negligētia nra. ignora
tia q̄z nra ipsoꝝ erudiat exemplis
Proptera q̄ pfecte vos eruditos
ad imitāda scōꝝ vestigia hodierna
sci euāgelij lōne. et ipi9 dñi sermo
ne nō dubitē: eterno nimirū q̄n oc
los nros scala ꝑ quā vniuers9 quē
hodie veneramur scōꝝ chor9 ascen
dit. nr ignorē īplorādis eoꝝ suffra
gijs. totū paulomi9 noctis et dici
h9 glōsa deuotiōe tep9 expēsū iā de
eoꝝ feliçitate loq̄ vel exiguū aliq̄d
attēptabo. qđ donauerit ipse qui et
glorificat iā ⁊ magnificat quos vo
cauit ꝑus atq; iustificauit // Ie
gim9 in ꝓpha. Conuertere aīa mea
ī requiem tuā: qz dño beneficit tibi:
qz eripuit aīam meā de morte. oc
los meos a lacrimis: pedes meos
a lapsu. Et ī alio psalmo Anima
nra sicut passer erepta ē. de laqueo
venātiū ⁊ multa q̄z similia ī diuina
rū reperisse me videor serie scriptu
rarū verba: oīm qui liberatos se ee
nō sine multa amaritiōe letētur. ver
ba pfecte securitatis. et feliçitatis im
mēse. voces grāz actionis. et letiçe:
q̄ ꝓ meo sapere hijs qui luteas ad
huc domos inhabitant. et in sudore
vultus sui comedunt panem suū:
omnino non arbitror inuenire.
Quis enim eorum gloriabitur ca
stum se habere cor? Quis audeat

gloriari contritū esse laqueū: libera tos petes a lapsu. reclamante nimi tum apostolo et dicente. qui stat vi deat ne cadat: Unde et de semetip so. Infelix inquit ego homo: quis me liberabit de corpore mortis hu ius? Et alio loco. Fratres inquit. ego nō arbitror me apprehendisse: unū aūt q̄ retro sūt oblitus. et in ea que aīm me sē extēdens. sequor ad palmā q̄ē. Itaq;. Ego ait sic curro nō qua si in incertū: sic pugno non q̄si aerē verberās. sed castigo corpus meū. et in seruitutē redigo: ne forte aliis predicauerī. ipse reprobus efficiar. Hec plane tuba militiae ē. hec vba ducis strenui fortiter dimicātis: nā superiora quidē potius triūphantis esse quis dubitet? Aut certe nō quidem triumphantis: sed cū victoria iam rediturīs de prelio: et futurum magni triūphi diē leta et secura cō scientia prestolantis. Quid enī lo quitur reuersus de prelio fortissimi leo: seruus fidelis? Conuertere iam in quit aīa mea in requiē tuā: dū enī in corpore mortis militares dño. requi es nulla erat: tum pro labore certaminis. tū pro penatulo exitus ad huc incerti: hinc instabat tumultus temptationū. inde succumbendi me tus grauius solliciabat. Habet tamen fratres eā nunc gloriā mi les xpisti. licet et requiē non habe ret. Aut siquidē strenuus ille et fortissi mus miles. cuius et paulo ante feci mus mentionē. Gloria nostra hec est. testimoniū cōscientie nostre. Nō conscientie testimoniū non sic intelli gendū puto. tanq̄ ipsa sibi cōscientia attestetur. non enī qui seipsū cōmen dat ille probatus est: sed quē deus cōmendat. Est ergo testimoniū con scientie in quo gloriatur apostolus. nō q̄d perhibeat cōscientia: sed quod loquatur spiritus veritatis in ipsa. testimoniū phibens spiritui nostro/ q̄ filij dei sum9. Est enī testimoniū cōscie nō phibētis ꝫ rapientis. Cū enī veritas applaudit. aī iustica at testatur. dei sine dubio cōmendantis vox est: et spiritus sancti testimoniū perhibentis. ac si de certanti viriliter militi rex suus pro cuius amore et honore decertat ꝑ assistens le tus applaudat: laudet fortia facta: prima dimittet esse victoriā: pacta iam omnia. et coronā pollicetur eternā. In quo testimonio glōriatur q̄ dem probatus et strenuus miles. mi nime tamen quiescat: ꝫ tanto acri us viriliusꝫ decertat. Itaq; dum ad huc militant. gaudent vtiq; electi dei: sed tantū de primiciis spiritus. qui et cor infirmitatē adiuuat vir tute sua: et pusillanimitatē cordis sua consolatur attestatione. Unde et ipse (de quo loquebamur) apostolus. Nō est inquit regnū dei esca et potus: sed iustica et pax et gaudium in spi ritu sancto. Iam vero consūmato mi litie tempore gaudiū habent sancti eā in spiritu sancto. donec adueni at dies illa qua gaudiū habituri sūt eā in corpore suo. Hic enim habe mus in psalmo. Signatū est super nos lumē vultus tui domine: dedisti letitiam in corde meo. Unde? Pla ne ex hijs que sequūtur. et fructu fru menti vini et olei sui. Audiuit enim

eiusmodi anima vocem dicetis Da te ei de fructu manuū suarū: ⁊ laudent eum in portis opera eius Dñs ⁊ iohānes scribere iubetur in apocalipsi. Ām beati mortui qui in dño moriūtur. Quare beati? Amodo enī iam dicit spiritus vt requiescant a laboribus suis. Vnde et in ipso de quo paulo ante loq̄bamur psalmo: eis que supra posuimus verbis additum est In pace in idipsum dormiam et requiescā. Et de opibus habemus in apocalipsi Opera enī illorum sequūtur illos Ad quid vero sequūtur. nisi vt multiplicent̄ a fructu eorū: ⁊ accipiētes de fructu manuū suarū sagincentur vituli. quos ex ꝓphetico testimonio cū reedificatū būtur murū ihrusalē sup altare nouum9 imponēdos? Interim quippe sub altari eos esse. et nō supra ipse nos doceat: cui9 testimoniū factum credibile est nimis: qui vt scribit i apocalipsi sub altari ipso eorū ecā voces audiuit Adhuc ergo signatū est sup eos lumen vultū dñi: ⁊ licet nō plenam. habent tamē letitiam multā in corde suo donec veniat dies illa qua implebit eos letitia cū vultu suo Interā inquam conuertūtur aīe ille in requiem suam donec veniat dies: qua introire merentur in requiē dñi Adhuc laudāt eas in portis opa sua. donec veniat cū erit vnicuiq; laus a deo. Videtis frēs q̄ta est vnitas scripturarū q̄ vno sensu et eisdem pene verbis de beatitudine loquātur animarū? Iam vero nemo ex vobis putet aliquam requiem aut letitiam suspicetur eorum: qui ab omni molestia penitus liberi recogitāt ānos suos in dulcedine aīe suc: letantur pro diebus quibus humiliati sunt. ānis quibus viderūt mala. cū iocunda āmiratione q̄siderāt pericula q̄ cuasserūt. labores quos ptulerunt: cū ertamina que vicerūt. ⁊ pro hijs omnibus certa et idubitata fide exp̄ctant beatam spem et aduentū gloríe magni dei et saluatoris sui: qui resuscitabit ⁊ reformabit corpora eorum configuranda ꝓprij corporis claritati Quāta est felicitas cordis q̄ imensa letitia: qui nimirū tripli a gaudio de recordatione transacte virtutis: de exhibitione p̄nti9 quietis: de certa exp̄tatione future cōsūmationis exultant Nā de futura illa consūmatiōe habem9 docem illorum in fine eiusdem psalmi de q̄ superius loquebamur: dicunt enim singule anime quibus datum est iā ad hanc requiem peruenire. In pace in idipsum. dormiam ⁊ requiescā quoniam tu domine singulariter in spe. constituisti me Singulariter inquam in spe. non iam inter spē ⁊ metum: vbi prius non sine sollicitudine ⁊ anxietate plurima fluctuabā Dic et de presenti sanctorum tēq̄ habemus in alio psalmo scriptum. Conuertere anima mea in requiē tuam. quia dominus benefecit tibi. Bene inquam fecit. q̄ius necdum optime Deniq; audi q̄ bñ Nā eripuit aīaz meā de morte: oculos meos a lacrimis: pedes meos a lapsu id ē a pcō oī: ⁊ a pcī pena. a timore q̄z ⁊ gialo readēdi penitus

liberauit. Hoc enī suauissimū aīme
stratū quod nullis iam lauet aut ri
get lacrimis. quādo deus absterget
omnē lacrimā ab oculis eius. Hoc
mobile in quo iam nō compūgitur;
nec cōuertitur in ruīpna sua. dum
configitur spīna; exijt enī de terra
illa que spīnas & tribulos germina
bat; hoc plane stratum aīme quod
minime iam versatur in infirmitate
eius; quoniā vniuersa que infirmi
tatis erant pariter transierūt. Hec
est iquā anime suauissima & salube
rima requies conscientie mūda. qui
eta. secura. Dit ergo beate anime
mulctra conscientie sue puntas; sit
capitale tranquillitas; sit optoziū
eius securitas. ut in hoc interim sta
tu dormiat delectabiliter; feliciter re
quiescat. Jam vero de remzdatione
trāsacte virtutis habes in psalmo cē
tesimo vicesimo tercio manifeste ver
ba eoz q̄ supius memozauī. Cāsi
decāt enī et multa cū āmiratione re
cogitāt. a q̄b9 laqueis. quātus sue pe
rialis diuino metuerūt auxilio libe
rari; & exultātes in dño dicāt. Nisi
q̄ dñs erat in nobis dicat nūc israel
nisi q̄ dñs erat in nobis. Cū exur
gerēt homines in nos forte vīuos de
glutissent nos. Torrentē ptrāsiuit
aīma nā forsitā ptrāsisset aīa nā
aquā intolerabilē. Benedictus dñs qui
nō dedit nos in captionē dentib9 eo
rū. Dz & h̄ vba q̄ iā tpe sue resoluti
onis instāter loq̄batur aplūs; de ea
in quo nūc feliciter req̄escit stratu p
supta vitētur & nūc ei multo melio
q̄uenire; nūc enī iā secure loquitur.
Bonum certamen certaui; cursum
consummaui; fidē seruaui; de cete
quo posita est michi corona iustitie;
quam reddet michi dominus in illa
die iustus iudex. Hec sunt dico vo
bis fratres. hec modo sunt vniuersa
sanctorum negotia; hic labus. hic
sompn9 eorum. et propterea voluit
spiritus sanctus scribi verba ea que
protulimus/ceteraq; similia; vt ex
hijs aliq̄tenus innotesceret nob9 sta
tus eorum; longe tamen aliter affi
ciuntur in huiusmodi cogitationib9.
et multo amplio delectantur q̄m nos
tra aut cogitatio capere/aut explica
re queat oro. Audi denuq; quomo
do laboret pphēta inualens verba.
nec sic tñ digne magnificare volēs
quod intendit; q̄m magna iuq̄t mul
titudo dulcedinis tue dñe. quā absco
disti timentib9 te. Quid tamē addi
dit? Perfecisti inquit eis qui sperāt
in te in cōspectu filioꝝ hominū. Est
ergo multitudo dulcedinis q̄ absco
dita est magna quidē/& magna val
de; nec dū tamen pfecta. quoniam
in manifesto pfiacet; et nō in absco
dito. quādo nō sub altari q̄escēt sāc
ti; q̄ sup thronos q̄m iudices resi
dēbūt. Ad requiē ei erute a corpibus
aie sācte ptin9 admittūt. ad plenā
aūt glāz regni nō ita. Hic expectāt
iusti ait pphēta dū adhuc detinētur
in custodia corpis huio. donec retri
buas mihi. Et vox dīna ad aīas scās
corpm suoꝝ resurrāonē flagitātes
sustinete modicū tps/ donec ipleat
numer9 frm vocē. Sed iā sermo
clausulā duc est. vocāt ei nos mussatū
adhuc celebrāda solēpnia; quod er
go restat adhuc de eadem materia

sermoni alteri reseruem⁹

Sermo quartus vñ supra

Audistis nisi fallor ex hijs q̄ precedēte sermone sūt dū tres esse sanctaū stat⁹ aiarum Primū videlicet in corpe corruptibili: secundū sine corpe: tertiū in corpe iam glorificato Primū in miliaa: secūm in requie: terciū in beatitudīe assūmata Primū deniq; in tabernaculis: secūm in atrijs: terciū in domo dei Ex dilecta tabernacula tua dñe virtutū: multomagis tamen atria cōcupiscibilia. secūm quod ait Cōcupiscit et defiat aia mea in atria dñi. Sed q̄m in ipsis quoq; atrijs. nōnull⁹ vt audis defect⁹ est. Beati oīno qui habitāt in domo tua dñe. Letat⁹ sū plane in hijs que dicta sunt michi fres: q̄m in domū dñi ibimus Ex si queritis vñ id tā fiduaaliter presumā: inde sine dubio q iam multi ex nobis in atrijs stent. expectantes donec ipleatur numerus fratrū. In illā celi beatissimā domū nec sine nobis intrabūt cum corpib⁹ suis. id est nec sci sine plebe: nec spūs sine carne. Neq; enim prestari deret integrā beatitudinē/ donec sit hō integer cui detur: nec pfectoē donari eccīam ipfectā Propterea cū resurrectionē expetebat corpoꝝ: sicut prioꝛe iā sermone diximus: accepturus duuinū rūsum dicens Sustinete modicū tp⁹ donec ipleat numer⁹ fratrū vestroꝝ Accepūt tamen iā singulas stolas: sz nō vestiēt duplicib⁹. donec vestiamur et nos. quēadmodū de prīarchis et pphetis ait apostol⁹ Deo melius aliquid puidente pro nob: vt nō sine nobis consūmētur Beata celi prima: ipā est quā dixim⁹ felicitas q requies aiarum. secūda vero/ imortalitas et glā corpm Vnde et dicūt Vindica dñe sanguinē sanctoꝝ tuoꝝ qui effusus est: nō tamq̄ vindicte cupidi. nec de pprie vltionis zelo: sed ex desiderio resurrectionis et glorificatiois corpoꝝ suoꝝ quā nimiū vsq; in diem iudicij differendā esse nō dubitāt // Sed vñ hȳ tibi o misera caro: o fetida et fetida/ vnde tibi hoc: Anime scē q̄s p pria dig⁹ insigniuit ymagine: quas redemit ppo sāguine. te desiderāte expectāt: et ipāq; cōpleri sine te letāa cōsummari beatitudo nō pōt Adeo siq̄dē viget in eis desiderium hoc naturale. vt necdū tota earum affectio libere pgat in deum: sed cōtrahatur quodāmodo et tugam faciat dum inclinatur desiderio tui Vnde et beat⁹ iohānes q̄ multa de ea statu in quo feliciter anime btē teq̄ eseūt p spiritum testatus est: sine macula inquit sunt ante thronum dei Nunc macula inquā: sed necdum sine tuga. donec veniat dies in qua sibi gloriosam xp̄s exhibeat eccīaz nō habētem maculam neq; tugam In hijs nāq; qui adhuc militant: nec sine macula q̄dē eccīa ē. q̄m nemo mūdus a sorde. nec infans cui⁹ est vni⁹ dici vita sup terrā: quā vtiq; vitam beatus iob miliciam esse testatur. In hijs vero qui sub altari domini requiescunt. iam sine macula est ecclesia: sicut habes in psalmo. Domine q̄s habitabit in

tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo? Qui ingreditur sine macula. Hic ergo requiescet in montem domini? qui ingreditur sine macula. Qui fuerint sine ruga? exaltabuntur super montem. Sed vis nosse quando sine ruga erunt anime sancte? quādo extenduntur celi sicut pellis: quę dilatatur penitus vt nec mīma quidē ruga inueniatur in ea? tunc sine dubio quando iam sequuntur agnum quocunq; ierit. Vere enim extendi et dilatari necesse est animas? quibus vbiq; sequendus est agnus. Quo enim vadit? Attingit profecto a fine vsq; ad finem fortiter? et disponit omnia suauiter. Vis adhuc nosse quo eat agnus? et quo necesse habeant aie sācte seq; eū? In oīb9 requē quesiui. Hec est plane requies dñi. nō intersa. nō arca aliquid certū restricta? qm̄ in oībus gaudet. in oībus delectatur. in oībus requē querit et inuenit? nam et bona in seipsis et delectatur nichilomin9 bona ordinatione maloz? diligit miam et iudiciū. nec mō in bonoz? glā sibi gplacet? sz in ipīs quoq; vtpote iustis supplicijs impiozū. Quid ergo? Putas poterit ne humana aia in hoc gaudiū dñi sui. et in hanc ei9 requē introire? vt et ipsa quoq; in oībus delectetur. nec aliqua iam priuata affectione cōtrahatur in rugā. sed trā seat in affectū quedā generalē atq; diuinū? Poterit sine dubio si fidelis inueniatur supra pauca que accepit nullāe suę tpe? id est super artus super sensus. super appetie9 suos quos suscepit regendos. vt in hijs probetur q̄ fidelis sit dño suo. Quat ergo seruū xpi̇sti vas suū possidere in sanctificatione? glorificet et portet deum in corpore suo. nec dubiū q̄n fidelē in modico seruū supra multa constituat dominus liberalis et diues. Super multa plane? quoniā constituet eum dominum domus sue? et principē omnis possessionis sue. Ne q; id vobis incredibile videatur fratres tanq̄ a meipso id loquar? quoniam veritas ipsa manifeste id pollicetur. cuius de promissionibus omnino dubitare non licet. Beatus ille seruus quē cū venerit dominus eius inuenerit sic facientem. Amen dico vobis? super oīa bona sua gstituet eū. Tunc enī fidelis seruus constituitur. sup oīa bona dñi sui. cū in gaudiū meretur intrare? et cū eo de inceps letari in vniuersis. in cūctis gaudere? in oībus delectari. Etenī qui adheret deo aplō teste. vnus spiritus efficitur. et volūtas eius oīno adherens diuine volūtati fit vna cū ea? vt iā nichil quod cōtra eā sit inueniat in oībus creaturis. sed vniūsa fiant vel magis maneāt pro ei9 arbitrio. Hec ē ergo btā spes? quā expectant aie sancte. et licet in grāz actione versentur pro ea felicitate. in qua iam requieuerūt? adhuc tamen orant et clamāt ad deū pro ea gsūmatiōe quā pstolātur. Unde quēadmodū sn̄ macula quidē vetustatis. sed non sine ruga cōtracti oīs eas dixim9 esse? sic ad gratiaū actionem iam peruenisse videntur. sz nedum ad vocem laudis? quoniq

pfectū pfectos laudare dicet. vt laudetur cū hereditate sua. quādo iam ⁊ ipsi laudabūt deū: ⁊ erit vniuersi laus a deo. Unde et pphete signāter futuri temporis verbo vsus videt. Beati inquies q̄ habitant in domo tua dñe in seculā seculōz laudabūt te. Nā ⁊ beatus iohānes in apocalipsi nō vocem laudis: sed potius vocem pcis audiuit. Die enī habes. Sub altare dei audiui voces orātiozum. Quas voces? Vindica dñe sanguinem seōz tuoz qui effusus ē: vox precis nō laudis est ista. Sed quo usq̄ alōge arcēdamus altare istud: ⁊ veremur accedere? Desiderat nisi fallor cantus vestra audire sacramēta tum altaris huius ⁊ sacrum secretūq̄ nosse misteriū. Sed quis ego sum qui seōz cubiculū sacle audeam temerarius pscrutatoz irrūpere? quasi vero nō legerim scrutatozem maiestatis oppzimendū a gloria? Verūptamen pausem9 hic si placet hodie. si forte pulsantib9 nobis aperiet dignet̄ur misteriū altaris illi9 inhabitatoꝛ aic sācte: nō nostro sane merito. sed pter eum qui dilexit nos. et lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo: agnoscētes et nos interiores ⁊ domesticos dei. nec tēp̄ hospites ⁊ aduenas a secreta illa habitatione arceāt ppulsandos.

Sermo quintus de oīb9 sanctis

Cum de altari illo celesti sub q̄ btūs iohes voces seōz audiuit sermo inciderit: distulim9 sicut memisse arbitroz caritatē vr̄ām: vt oz̄one pmissa securioꝛ nobis ad tā sacrū secretūq̄ cubiculum pateret accessus: temp9 est vt dicam9 iam qd̄ de eo nobis sentire donatū est. sine pīudicio sane si aliter fuerit revelatū. Illud ergo pmū moueat. quid sibi velit q̄ btūs iohānes sub altare dei audisse se phibet seātum vocem animaꝝ cum saluatoꝛ in eua gelio de lazari anima loquēs. non sub altare dei. sed in sinū abrahe dicat eā ab angelis deportatā. Nā ⁊ scūs iob vt appareat nec q̄q̄ ad altare dei ausus est aspirare cum diceret. Quis michi hoc tribuat vt in inferno pteges me. ⁊ absondas me donec pteriāt furoꝛ tuus: ⁊ cōstituas michi temp9 in quo recordeꝛis mei? Sed iā venerat sup temp9 illud qd̄ btūs iob postulabat iā recordandi tempus. iā venerat temp9 miserēdi: quā do seōz voces sub altare dei btūs iohes audiuit. donec ei veniret desideratus ille. q̄ sāguine suo deleret cyrographū dāpnatiōis nr̄e: ⁊ flameū extinguēs gladiū: aperiret eccl̄ē tib9 regn̄ celoz. null9 oīno cuiq̄ seōz ad ea patebat accessus: ꝛ puidebat eis dñs i inferno ipō locō q̄etis ⁊ testimoniū perhibere: chaos magnū firmans inter scās illas aīas ⁊ aīas ipsoz: ⁊ q̄uis ei vtreq̄ i tenebris esset: nō vtreq̄ i pnis erāt sed cruciabātur impij: iusti vero consolabantur. Qz autem in tenebris esset btūs iob testimonio didicim9: q̄ se q̄z in locū tenebrosū ⁊ optū mortis caligine phibebat ituruꝝ. Hūc g̃ locū obscurū q̄ē. ꝛ q̄etū sinū abrahe. dñs vocat. pro eo vt arbitroꝛ q̄ in fide ⁊ expectatiōe quiescerent saluatoꝛis. Abrahe ei fides tā maifeste pbata ē. et approbata: vt

b

ꝑmns ipē future incarnationis xpi
meruisset accipere ꝓmissionem. In
hūc ergo locū saluator descēdēs: cō
tinuit portas ereas/et vectes ferre
os cōfregit: reductosq; vinctos de do
mo carcere. scētes quidē hoc est q̄
escētes. ſ. i tenebris et vmbra mor
tis. iam tūc quidē sub altare dei col
locauit. obscōdens eos in abscondi
to tabernaculi donec veniat xp̄s q̄
perdant cōpleto iā numero ſm̄: et
p̄rapiāt regnū qđ eis patum ē ab
origine mūdi. Jam vero siquibi forte
p̄sens quoq; sēcz. tēes abrahe
sin⁹ vocatur: certum est de euāgelio
hāc inoleuisse cōsuetudinē. licet ne
minē oporteat dubitare. lōge aliū
hūc sinū esse q̄ illū: q̄ppe cū ille in
tenebris. hic in luce multa: in infer
no ille fuerit: iste i celo. Nō incon
grue tn̄ eā nunc dictum videtur.
p̄triarchaz filios paternū in sinū re
cipi: cū ad eoz ꝓfectū ab hoc sece
c lo transire meruerūt // Vero al
tare ipsū de quo nob⁹ habēd⁹ est ser
mo. ego p meo sapere/nichil aliud
arbitror esse q̄ vorp⁹ dn̄i saluatorē.
Credo āt q̄ et ego sup hoc sensum
ei⁹ habeā. p̄sertim cū audiā eum in
euangelio p̄nuntiētem: vbicunq;
fuerit corp⁹ illuc ꝓgregabūtur et a
quile. Interim ergo sub xp̄i huma
nitate feliciter sācti requiescunt: in
quam nimiz desiderāt eā ipsi an
geli prospicere. donec veniat temp⁹
q̄n iam nō sub altari collocent: sed
exaltent sup altare. Hz quid dixi?
Nūquid humanitatis xp̄i glām non
diceam hoīm. sed vel angelorum as
sequi poterit quis? nedum superare?
Quo nam ergo modo super altare
dixerim exaltādos eos qui nūc sub
altari quiescūt? Visioē vtiq; et con
templatione: nō p̄latioē. Ostendere
enī nobis filius vt pullitus est semet
ipsū: nō in forma serui. ſ. in forma
dei. Ostendet eā nobis p̄sēm q̄ spi
ritū sēm: sine qua nimiz visioē ni
chil sufficeret nobis. quoniā hec est
vita eterna vt cognoscam⁹ patrem
verum deū et quem misit ihm xp̄m
Et in eis qđ nō est dubium eā spi
ritū vtriusq; transiens q̄ppe mīstra
bit nobis. nouas vtiq; et vſq; ad tē
pus illud inexptas nobis penitus
delicias sue cōtemplatiōis. Vñ et
beat⁹ iohēs in epistola sua. Nunc
inq̄t filij dei sum⁹: et nōdū appa
uit ut erim⁹. Et addidit. Scimus
āt cū apparuerit similes ei erim⁹:
quia videbim⁹ eum sicuti est. Audi
denicq; sponsam in cantico cāticoz
fiducialiter loquētem. et spe quidē
iam sup altare locatā. Leua inq̄t e
ius. haud dubium q̄n sponsi sub ca
pite meo: et dextera illius amplexa
bitur me. Transcēdit enim beata
aīa xp̄i incarnationē et humani
tatem: que nimirum iure leua eius
vocatur. vt diuinitatem ac maiesta
tem eius quam non incongrue dex
tram eius nominat sublimius con
templetur // Triplicter enim
fratres: in eterna illa et perfecta
beatitudine fruemur deo. Videbi
mus eum in oibus creaturis. habentes
eū in nobismetipsis: et q̄ hijs oī
bus ineffabiliter ioīdi⁹ sit atq; be
at⁹. ipsāq; in semetipsā cognoscen
tes trinitatē et glām illā sine vllo

enigmate mūdo vrdis oculo cōtē plantes. In hoc enim erit vita eē na et perfecta. vt cognoscamus pa trem et filium cū sancto spū: et vide amus deum sicuti est. id est nō mo do sicut inest nobis aut cæteris crea turis. sed sicut est in semetipso. vnde duo illa velut arctiacētia esse vidē tur que prediximꝰ: et quasi vortex tritia. hec vero sūma agnitio beati tudinis tritia medulla: adepo fru menti quo ciuitas sancta ihrusalē saciatur. Verum ꝙ magna est bea titudo illa. tam abscōdita est ab o culis nostris: quoniam nec oculus vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascendit. ꝙta dulcitas. ꝙta suauitas ꝙta iocunditas maneat nos in illa cognitione: pax dei est illa que exuperat omnē intellectū: ꝙtomagis omnē sermonē nostrū: Ad ergo nulli datum est experiri: nullus conetur effari. Mensuram ait dominꝰ plenam et cōfertā et cogitatam et superfluentē dabunt i sinū vestrum. Plenā in vniuersita te creaturarū: confertā in interiori hoie nostro: cogitatam in exteri ori. superfluentem in deo ipso: ibi cumulas felicitatis. ibi supereminēs gloria: ibi superfluens beatitudo. Nam quomodo videndus sit in cre aturis: quō in nobis habendus. possumꝰ vel ex pte coniecte. ex ipsis nimirū quas excepimꝰ iam pmuie spūs. Cognitio autē illa oīno ad huc nobis incognita est: mirabilis facta est. cōfortata est. nec possumꝰ ad eam. At vero quemadmodum in creaturis videndus sit. possumꝰ aliqualiter intelligere/nimirū cū et modo videatur in eis: vñ et philo sophi apostolo teste ꝙ ea que facta sunt dei inuisibilia cōspexere. Vocē ꝙtumcūq; proficiat qs intelligendo conspicere/ꝙ potentissime ꝙ prudē tissime ꝙ benignissime maiestas e terna creat omnia: cūcta regat. or dinet vniuersa. præsus modicum ab eo qđ est comprehēdit. Veniet aūt quando iam vt in sermone pce denti prediximus. sequemur agnū quocūq; ierit: et in oībus cōsequē mur creaturis. vt in oībus gaudea mus. qđ est gaudiū dñi: gaudea mus sane in oībus. ß nō aliūde ꝙ de ipso: sicut ipse nō alijs fruitur/ sed seipso. Jam vero quēadmodū i e nobis habēdus sit ex hoc vel ex pte possumꝰ cogitare constat enī ani matum triplicem esse naturam: vn de et sapiētes mūdi huiꝰ animam humanā rationabilem/irascibilem. concupiscibilem esse tradiderunt: quam vtiq; triplicem vim aīme ip sa quoq; natura et cotidiana experi menta nos docent. Porro quemad modum arcea rationale nostrum et scientia et ignorantia constat: tan ꝙ habitꝰ et priuatio. sic et arcea cō cupiscibile nostrum desiderium et cō temptus: et arcea id quod diatur irascibile. et letitia pariter et ira ver satur. Implebit ergo deus rationa le nostrum luce sapientie: ita vt pe nitus nichil desit. in vlla scientia. Implebit concupiscibile nostrum fōte iustitie. vt omnino desideremꝰ eam. et ea penitus repleamur: nul la enim alia res implere potest de si

terium anime. nulla alia preter iustitiam beatificare animam potest. Cum ergo repleuerit deus concupiscibile nostrum iustitia: quicquid respuere debet anima respuat: quicquid debet concupiscere concupiscet: et ex omnibus id magis appetet: quod magis fuerit appetendum. Merito denique concupiscibili nostro iustitiam attribuimus: ex quo nimium aut iusti aut iniusti reputamur. Jam vero quod dicatur in nobis irascibile: cum repleuerit illud deus perfecta erit in nobis tranquillitas. et in summam iocunditatem atque letitiam replebitur pace diuina. Et videsi non in hijs trib9 perfecta ꝯtum ad animā spectat beatitudo cōsistit: quādo scientia iam nō inflat propter iustitiā: iam nō cōturbat ꝓpter letitiam: vt esset puerbiū illud. q̄ apponit scientiā addit et dolorē. quando iustitia nec indiscreta erit ꝓpter scientiam. nec onerosa ꝓpter letitiā. quādo letitia nec inepta erit ꝓpter scientiā. nec impura ꝓpter iustitiam. Sed in hijs ōnib9 nichil aliud exterior noster homo accepit. Ipsi ergo vt habitet gloria etiā in terra nostra. et iuxta aliū ꝓphetā repleatur maiestate dni oīs terra: quatuor sunt querenda. quē nimirū constet ex elementis ꝗtuor esse cōpactū. Nec miteris q̄ pluribꝰ indigere videtur. qui miserior est. cū et in psalmo legerē dicente propheta. Dilituit in te anima mea: ꝗmultiplicater tibi caro mea. Habebat ergo terra nostra immortalitatem: ne iam timeat denuo se in pulueretem redigendam: resurgens enim corpus nostrum. iam non morietur mors illi vltra non dominabitur. Sed quid proderit si forte contingat in eternum viuere in miserijs et crumpnis passibilitatis huiꝰ. qua nimirū inaestimabiliter corruptibile hoc corpꝰ affligitur: et si non semel semp vtiq; morietur? Habeat certe etiā aqua ōnimodā impassibilitatē: ab humoribꝰ ei inordinatis causas aiūt procedere passionū. Sed iā desideret corpus nostrū ei am leuitatē. secundū eam nimirum quam habet ex aere portionem: ne vel ipso onere sit molestū. Tanta vtiq; futura credēda est corporis leuitas et agilitas beatorum: vt possint si velint absq; ōni mora seu difficultate: ipsāq; cogitationū nostra tum sequ ad ōnia velocitatē. Quid vltra deest ad perfectā corporis beatitudinē? Sola vtiq; pulchritudo. Hanc perfectissimam habituri nō immerito possumus attribuere ei parti quam habemus ab igne. Saluatorem enī expectamꝰ vt ait apostolꝰ. q̄ reformabit corpꝰ humilitatis nostre cōfiguratū corpori claritatis sue: exhibēs qđ pollicitꝰ est. quoniā fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eorum. Dic ergo replebit aīas nostras deꝰ: cū perfecta in eis scia fuerit. perfecta iustitia. perfecta letitia: sic replebitur maiestate eiꝰ omnis terra nostra: cum fuerit corpus immortale. impassibile. agibile: configuratum denique corpi claritatis sue. Et vide ne forte isti sint septē panes q̄ bus ꝗtuor hoīm milia. saluator legitur satiasse: e quibꝰ ciuſdē numeri

spōtas plenas apostoli reseruādas sustulerūt; nūc enī refiāmur panib9 istis cum iocūda meditatione beatā spem tumināmus donec veniat: cū iā nō de spe. sed de re ipā & exhibitione gaudētes. quasi plenas spōtas reapte p panib9 singulis mercamur

Item sermo sextus unde supza.

Hestiua nobis est dies hec et inē prēcipuas solempnitates hodierna solempnitas numeratur Quid ergo diām9 cui9 apli/ cui9 martiris/ cui9 sācti? Non uni9 alicui9 singulariter: sz pariter uniuersorū. Oīm siqdē nouim9 festiuitatē oīm sanctorū diā q esse: quā hodie celebram9. Oīm inquā: siue celestiū siue terrestriū. Sūt autē sci de celo: et sunt sancti de terra. Itemq; corū qui de terra sunt: quidā adhuc sunt in terra: aliqui iā in celo. Celebratur ergo festiuitas oīm horū cōmuniter: sed forsitā non uniformiter Neq; hoc mirū. cū nō sit ne ipā quidem sanctitas oīm uniformis: sed inter sāctos et sāctos distet: idq; nō parū. Nec modo dico q alius alio sāctior: hec enī quātitatis potiꝰ qꝫ qualitatis distātia est: sed quia nō modo magis q minus. uerūcaā aliter atq; aliter sāctos diā. et veredicā iueniam9. Et forsitā inē angelos atq; homines assignari possit ista diuersitas scitatis/pariter q celebritatis Neq; enī tanq̄ triūphantes honorari posse uidentur: q nūq̄ pugnasse noscūtur. Aliter tamen honorandi sunt nimis etiam ipsi tanq̄ amici dei: et aliter nimirum uolūtati semper adhesernnt; tanta utiq; felicitate. quanta foelicitate. Nisi forte pugnasse in eo credūtur. q precātibus aliis uiriliter restiterūt. nō abeuntes in cōsilio impioꝝ: sed singuli quiq; dicētes. michi aūt adherere deo bonū est. Celebranda ergo in eis gracia preueniente benedictione dulcedinis: honoranda benignitas dei nō ad penitentiā adducēs: sed abducens ab omnibus quibus penitentia deberetur: non eripiens a tēptatione/ sed a tēptatione conseruans. Aliud sane in hijs sanctitatis genus et proprio modo uidebitur honorandū: qui uenerūt ex magna tribulatione/ et dealbauerūt stolas suas in sanguine agni: q̄ post multos agones iāmūc triūphant in celos coronati: quoniā legittime certauerūt. // Est ne adhuc sanctum aliqd̄ terraū genus? Est. sed occultū. Sūt enī sancti qui adhuc militant. adhuc pugnāt: currunt adhuc: necdū cōprehenderūt. Forsitā videar dicere huiusmodi sanctos: sed tamen nouū unū ex hijs non ueritū dicere deo. Custodi aiam meā qm̄ sctus sū. Die et apostolus diuinoꝝ conscius secretoꝝ cui dentius ait. Diam9 quoniā diligentibus deū oīa cooperantur in bonū: hijs qui scdm̄ ꝓpositū uocati sūt sancti Hec nimirū diuersitas appellationis oīs in noīe scitatis: ut alij q̄dē iā scdm̄ ꝓsumationē sci uocē: alij uero solā adhuc p̄destinationē latet q̄ eis mōi scitas penes deū: clausa ē q clausa q̄dāmō celebrat. Diqdē nescit hā b utrū amore an odio dignus sit: sed in futuro oīa reseruātur incerta. Die

ergo istoꝝ celebritas scōrū in oꝝ
de dei: qñ nouit dñs qui sunt eiꝰ
& ipē sat quos elegerit a p̄incipio?
sit etiam apud ām̄inistratoꝝios il
los spūs qui mittūtur in ministeri
um p̄opt eos qui hereditatē capi
unt salutis: nos in vita sua lauda
re hoiem p̄ohibemur. Quō nam
qꝫ secura laudatio? vbi ne ipsa vita
secura? Non coronabitur nisi qui
legitime certauerit: ait tuba illa ce
lestis. Et legem certaminis ab o
re ipsius legislatoꝝis ausculta Qui
perseueraverit vsqꝫ in finem: hic
saluus erit Nescis quis sit perseue
rantius: nescis quis sit legitime
certaturus: nescis quis coronam
sit acceptarus. Illoꝝm lauda virtu
tem/quoꝝm iam certa victoria ē:
illos deuotis attolle p̄conijs/ quo
tum secure possis aggaudere coro
nis Cantauimus sanctis hac noc
te dicentes/timete dominum omēs
sanctι eius: sed non istis. Non in
quam eos qui persecuerauerunt vs
qꝫ in finem. timere hortabamur: qz
scriptum est. Jam non erit timor in
finibus nostris. Illis p̄cibus dicēba
mus sanctis: quibus custodia mul
tiplex necessaria est. p̄o multitudi
ne periculoꝝm Diquidem non est
eis colluctatio aduersus carnem &
sanguinem tantum: sed aduersus
p̄incipatus quoqꝫ & potestates/ad
uersus mundi rectores tenebrarum
harum: contra spiritalia nequitie
in celestibus. Egent plane custodi
a qui tam multipliciter non modo
cominus sed eminus appetuntur:
& vbi tot pugne foris non debent
intꝰ esse timores: vt merito hijs
dicatur. timete dominum omnes
sancti eius. Tota interim beatitudo
nra est timere deū: dicente scriptura
Beatus homo qui semper est pauι
dus. Et item psalmista ait. Beati
omnes qui timent dominum: qui
ambulant in vijs eius. Ceterum
longe aliter beati. in quibus perfec
ta caritas foras mittit timorem:
nec iam timent ābulantes in vijs
sed laudant potius habitantes in do
mo: sicut idem ait. Beati qui habi
tant in domo tua domine: in secula
seculoꝝm laudabunt te. Nostra er
go felicitas. nostra iterum festinitas
in timore dei: nam illoꝝm magis
in exultatiōe & laude versatur. In
de est qꝫ secure laudantur homines
qui non sua iam viuūt vita sed de
nam hominum vtiqꝫ vita tempta
tio. Est enim gemina quedam secu
ritas laudis huius: nisi qꝫ videbi
tur forte si diligenter attendimus
intra alteram altera comprehendi
Diquidem non est qꝫ laudate vera
mur verissime certissimeqꝫ laudabi
les: nō est qꝫ glorificate cunctemur
sic absortos in gloria: vt nostra ne
queant omnino laudationc moue
ri. Non est enim quo vanitas in
tret: vbi veritas iam totum occu
pauit // Sed quenam inquies
gloria sanctis? Neqꝫ enim singuli
sese glorificant: quia sicut scriptum
est. non te laudet os tuum. Non
vicissim alter alterum laudat: qui
a in laude conditoris intenti et ex
tenti: in quo nimirum tota eis re
posita est beatitudo. mutuis nunqꝫ

vacare laudibus possunt dicente pro pheta sicut supra meminimus. Beati qui habitant in domo tua dne; in secula seculorum laudabunt in te. Verumptamen nō acquiesco expertes gloriæ credere sanctos; maxime propter illud quod apostolus ait. Dum in presenti est momentaneum et leve tribulationis nostre; supra modum in sublimitate eternum gloriæ pondus operabitur in nobis. Et propheta Visita nos in salutari tuo; ad videndum in bonitate electorum tuorum ad lætandum in lætitia gentis tuæ; ut laudetur cum hereditate tua. Non enim ait ut laudet ab hereditate. Sed cum hereditate tua; ut communis intelligatur futura laudatio. Ex si ipsa hæreditas laudat dnm; hereditatem quis laudet? Ab apostolo audiamus. Tunc inquit unicuique laus erit. A quo? A deo. Magnus laudator; et vehementer ambienda laudatio. Felix commutatio laudis; ubi hoc laudare beatum est et laudari. ¶ Ad quid ergo sanctis laus nra. ad qd glorificabo nostra; ad quid hec nostra ipsa solempnitas? Quo eis tertenos honores; quos iuxta veracem filii promissionem honorificat pater celestis? Quo eis preconia nostra? Pleni sunt patres sui ita e dilectissimi; bonorum nostrorum non egent sancti; nec quicquam eis devotione nra prestatur. Plane quorum memoriam venerамur; nra interest non ipsorum. Vultis scire quatenus interest nra? Ego in me fateor ex hac recordatione sentio desiderium vehementius inflamari; et desiderium triplex. Vulgo dicatur. Quod non videt oculus; nec non dolet. Oculus meus; memoria mea; et cogitate de sanctis; quodammodo eos videre e. Dicit nempe portio nostra in terra viventium. Hec modica sane portio; si tamen ut decet me moriam affectio comitetur. Si inquam conversatio nostra in celis est. Verumtamen non sic nostra sicut illorum; ipsorum enim substantia ibi est. nostra autem desideria; ipsi per presentiam. nos per memoriam ibi sumus. Quando et nos addemur ad patres nros; quando essentialiter presentabimur eis? Hoc enim primum desiderium qd in nobis memoria sanctorum vel exoratat vel iuvat magis; ut eorum societate tam optabili fruamur; ut mereamur coniuges et contubernales esse spirituum beatorum; misceri cetui patriarcharum. nuncis prophetarum. senatui apostolorum. martirum exercitus numerosis. confessorum collegijs; virginum choris; ut omnium denique colligi et collectari communione sanctorum. Singulorum quippe recordationes quasi scintille singulorum. immo quasi arctissime faces devotos accendunt animos; ut eorum et conspectum sitiat et complexum; adeo ut plerumque etiam interesse se reputet; modo ad oes simul. mō ad hos vel ad illos tota auditate et vehementia. recorda vibrates. Alioqn qd istud negligentie qd pigritie; imo qd verecordie e. ut nō crebris suspirijs et ferventissima affectione abrumpe hic. et i illa tā felicia agmina iaculari oculos studeas? Ve nob a dulcia recordis nris; ve a pcto gētium; qs aplus meroat sine affectione fuisse. Prestolat nos ceca illa primitivorum et negligimus; desidiat

nos sancti et pretipendim9 ? expectant nos iusti et dissimulam9 //
Exãtemur aliquando frēs • resurgam9 cum xpisto ? quereamus que sursum sunt ? que sursum sunt sapiamus • Desideremus desiderantes nos • properemus ad prestolantes nos ? expectantes nos • votis preoccupem9 animorum • Ecce enim nichil in hac gmuniõe nr̄a securitat̄ / nichil perfectionis • nichil quiet̄ ? ꝛ tamē hic quoq; q̄ bonū et q̄ iocundum / habitare fratres in vnū Quicquid enī siue interi9 siue exteri9 molestiū occurrerit ? ipso vtiq; tam germanoꝝ cōsortio fratrū • ai quib9 est nobis voꝛ vnū et aia vna in deum ? tolerabilius inuenitur • Et dulcior illa erit • q̄ delectabilior • q̄ beatior vnio • vbi nulla suspitio esse poterit nulla dissentionis occasio ? vbi omnes perfecta caritas indissolubili federe colligabit ? Et sicut pater et filius vnū sunt • sic ꝛ nos vnū sim9 in ipsis // Nō modo tantū societas / sed eā felicitas nobis est optanda sanctoꝝ ? vt quoꝝ desideram9 pīam • gloriam quoq; feruentissimis studijs ambiam9 Neq; enim pernicio sa ābitio hec ? aut illi9 affectio glie vllaten9 periculosa est Nam qđ dicimus • non nobis dñe non nobis • sed noī tuo da gloriam ? huiꝰ tēpis voꝛ est ? qñ et ipsi angeli clamabāt gloria in excelsis deo ? ꝛ in terra pax hominibus bone volūtatis • Noli me tangere / nondū enī ascendi ad pr̄em meū ? Vbū gloriē est Sempe filiꝰ sapiens gloria patris Noli ergo ait gloria // noli me tangere ? noli interī querere glām ? fuge potius • Et vide omnino ne me tetigeris • donec veniatur ad patrem ? vbi sit gloriatio omnis iam secura ? ibi in domino laudabitur anima mea ? audiant mansueti et letent̄ Nūquid non videtur audisse dicentem • noli me tangere nondum ascendi ad patrem meum ? que in cantico clamat fuge dilecte mi fuge ? Hoc enim est quod supra meminimus ? non nobis domine non nobis ? sed nomini tuo da gloriam • Vnde et in ymno nos hodie canimus • deo patrem famulis ? nos quoq; gloriam per cūcta tibi secula ? iuxta angelicam scilicet distributionem • // Quia enim temptatio est vita hominis super terram ? merito in terra non gloria sed pax querenda est ? pax cū deo • pax cum proximo • pax in seipso • Et custos hominum quare posuisti me contrarium tibi ? Et factꝰ sum michimetipsi grauis ? Viuina nimium lucta ꝛ intestina seditio ? bellum non ciuile sed domesticum ? spiritus aduersus carnem / et caro aduersꝰ spiritum concupiscens • Vnde hoc • nisi quia posuisti me contrarium tibi ? Tu enim vera libertas • tu vita / tu gloria / tu sufficientia • tu beatitudo ? ego pauper Et miser et miserabilis • confusus et humiliatus vsq; quaq; ? mortuus per peccatum • venundatus sub peccato • Denicq; tu perfecta et sancta voluptas • et requies spirituum beatorum • posuisti me ab initio contra eden • quod voluptatem sonat • in labore vtiq; et erūpna attī dias quertimini ad me

in toto toꝛde vestro. Liquet q̄ sum⁹ auersi . quos vt reuertamur hoꝛtatus: liquet quia cōtrarij quos reuocas vt conuertamur. Sed quō? In ieiunio inquit ⁊ fletu ⁊ planctu. Hi ra res. Ita ne in ieiunio tu versaꝛ. in fletu degis? in planctu habitas? Pꝛocul a te omnia ista ⁊ pꝛocul tu ab hijs vehemēter. Nimiꝛ regnū tuū in ihꝛlm quā sacias adypē fru menti? nec ibi luct⁹ aut clamoꝛ sed nec vll⁹ doloꝛ: magis aūt grāꝛ actio et voꝛ laudis. Iust⁹ inquit epulē tur et exultent in conspectu dei: et delectēt̄ur in letiā. Quō ergo ieiu nio et fletu ⁊ planctu conuertemur ad ipsum? An vero iust⁹ eū in letiā et delectatione? qui vero nōdum iust⁹ ē. nōnisi i ieiunio ⁊ fletu ⁊ plāctu reperiet? Ita plane? sed iust⁹ qui iam conspectū meruerit: nō qui ad huc viuat ex fide. Nimiū quod ait dñs cum ipso sum in tribulatiōe. ad eum ꝓtinet qui p fidem ambulat: nō aūt ad eum qui ad faciem iā p ueniet. Et quidem vtiuꝫ est caput vnū: sed non vno modo mēbꝛis oī bus exhibetur. Quibusdā enim os tenditur caput hirsutum spinis/ idi natum in cruce vt humiliētur piter eꝛ cōpungantur? quibusdam glorio sum appaꝛet vt ab ipō glorificentur vt in ipso glorientur: facta ei simili a q̄ vident sicuti est. /// Hoc ergo sēm desideriū q̄d ex scōꝛ memo ratione flagrat in nobis? vt sicut il lis sic eā nob xp̄us appaꝛeat vita rā? ⁊ nos q̄z cū ipō appaream⁹ in glā. Interī nē pe nō sicuti est. sed si cut pro nobis factū est caput nostrū nobis repꝛsentatur? non coronatum glā ꝫ pcoꝛ nrōꝛ arūdinatū spinis? dicēte scriptura. Egredimī filie ihe rusalem ⁊ videte regē salomonem i dyademate quo coꝛonauit eū mr̄ sua. O regē? o dyadema? Ac siqui dē synagoga /non mīem sane se ex hibens ꝫ noueream / regē nostrum coꝛona spinea coꝛonauit. Pudiat sectari glām mēbꝛa? q̄b⁹ caput suū tā ignoꝛiū exhibetur/ nō habēs spe ciem neq̄ deꝛoꝛē ul aliq̄d eius modi Nimiꝛ salomō ē pacific⁹/ sane qđ in pūti est. nō vtiq̄ beatific⁹ aut gl̄i fic⁹? vt in oīb⁹ āgelicā illud eulo gium ꝛmendetur. quo terris pāc/ celis glām tribuerūt? Puteat sub spi nato capite mēbꝛū fieri delicatū? q̄ oīs ei purpura interim non tam honoꝛis sit q̄ derisionis. Videre est tamen hodie multis in locis / non sī multa ambitione ⁊ comessatiōe pūt̄e diem honoꝛari. an dehoneста ri dicam? Ipsi videāt que hec agūt Ipsoꝛ est enim hymōi celebꝛitas nō scōꝛ? qui qđ sibi libet faciūt. nō qđ sanctis. Erit cum venerit xp̄istus. nec moꝛs ei⁹ vltra annūciabitur? vt sciam⁹ quoniā ipsi quoq̄ moꝛtui sum⁹. ⁊ cū eo abscondita est vita nostra? apparebit caput glorioſum et cum eo mēbꝛa glorificata fulge bunt? cum videlicet reformabit coꝛ pus humilitatis nr̄e cōfiguratū glē capitis qđ est ipse. Hāc ergo glām tota ⁊ tuta ābitione conapiscam⁹ ne forte audiam⁹ ⁊ nos Quia glo riam que ab inuicem est queritis? ⁊ gloꝛiam que a solo deo est non vul tis /// Nane vt eam nobis ꝑare

licet. et ad tantam beatitudinem aspirare? sumopere nobis desiderāda sunt suffragia quoq; sanctorū: vt quod nostra possibilitas non obtinet eorum nobis intercessione donetur. Miserem mei miserem mei saltem vos amici mei. Nostis ipsi periculum nostrum: nostis figmētū nostrum? nostī ignorantiam nrām et dolos aduersariorum: nostis eorū impetus & nostram fragilitatē Vobis enim loquor qui in eadem temptatione fuistis? qui eosdem supastī cōflictus. qui eosdem laqueos euasistis? qui didicistis ex hijs que passi estis compassionem. Cōsido equidē q de angelis. q ne ipsi suam visitare speciem dedignētur? marie quia scriptum est. Visitabis speciem tuam: q non peccabis. Ceterum et si de eis michi arbitror presumendū ob spūalis substantie & rationalis forme similitudinē? ampliori tñ fiducia ad eos michi recurrendum quos habere me nouerim et in ipsa humanitate gsortes? vt oporteat eos familiarius et specialius miseren ossi de ossibus suis. q carni de carne sua. Deniq; trāseuntes ex hoc mūdo ad patrē? sancta nobis pignora reliquerunt. Apud nos siquidem corpora in pace sepulta sunt? quorū nomina viuent in seculum. id est quo rū gloria nūq; sepelitur. /// Absit absit a vobis anime sancte egiptia illa crudelitas pincerne pharaonis qui in gradū pristinū restitutus. statim est oblitus ioseph sancti qui i carcere tenebatur. Non enī erat vnius capitis membra? nec aliqua pars si celi cum infideli? aut vlla secta israhelite ad egyptū. plus q̄ lucis ad tenebras. Interpretatur enim egiptus tenebre? israhel vero videns deū atq; ideo vbiūq; israhel erat lux erat. Nō sic noster ihs crucifixi sacri latronis potuit obliuisci? factū est vtiq; quod pnuissum est? ipā die q compassus est. et cōgnouit. Nos quoq; si nō sumus ipsius capitis membra cuius & sancti? vnde eis tā solēpnibus hodie votis. et tanto congratulamur affectu? Ceterum qui dixit. si gloriatur vnū membrū. cōgaudent omia membra? hoc quoq; nichilominus ait. q si patitur vnū membrū cōpatiūtur oia membra. Hec igitur nra & vox vehemētia est. vt nos cōgratulemur eis. ipsi compatiantur nobis? nos deuota meditatiōe regnemus in eis? ipsi in nob et p nobis militēt pia interuentiōe. Nec est qd de cor pia erga nos solicitudine dubitemus? quippiā nō consūmādi sine nobis sicut supra memini expectāt nos vsq; dū retribuatur nobis vt videlicet i nouissimo die magne festitatis oia sint in vnū virū p fectum. cū suo tam excelso capite membra cū currāt? & laudēt cū hereditate sua xpistus ihesus dominus noster? qui est super oia deus benedictus i secula

Sermo beati bernardi In trāsitu sancti malachie epi.

O Re alo nobis dilectissimi hodie copiosa q dam est būdictio testimonia? & fidelitē cā nā

distribui. vobis quidem tampnosū
esset. michi vero periculosum: cui ni
mirum hec dispensatio videtur esse
cōmissa. Timeo itaq; tampnū ves
trū: timeo cāpnationē meā: si forte dicatur/ paruuli petierūt panē. et
nō fuit qui porrigeret eis. Dño enī
q̄ necessaria nobis sit e celo veniēs
consolatio: quos constat illecebris
carnalibus et oblectamentis secularibus viriliter renūciasse. Nemo sane
bñficij esse celestis et superno dubitet consilio diffinitū: vt cpus malachias hodie iter nos obdormiēt:
et desiderata haberet inter nos sepulturā. Cū enī nec foliū quidē arboris sine diuino nutu cadat in terram: q̄s tam cecus vt nō euidenter
in huius beati viri aduentu et transitu. magnū proesus consiliū supne
pietatis aduertat? A finibus terre
terram hic positurus aduenit. alia
occasione festinās: q̄us ob specialem erga nos caritatē. id plurimū
desiderasse noscatur. Multa quidem
in itinere ipso impedimēta sustinuit:
nec transfretare permissus est donec
approximquaret tēp9 assumptionis
eius: et termin9 q̄ nō poterat pterire. Quem quidē multis ad nos perueniēte laboribus. tanq̄ angelum
dei pro reuerentia sanctitatis sue susceptim9: et nos ipse p sua māsuetudine et humilitate altius radicata.
lōge supra q̄ mēmur deuote susciebat affectu. Paucos deinde apd
nos dies fecit in solumitate sua:
dū socios pstolaretur q̄ dispersi in
anglia fuerāt: cum regis illi9 vana
suspitio dei hoiem impediret. Iamq;
omnib9 ad eum collectis: ad romanam pro qua venerat curiā papaē
iter. Cum subito infirmitate pcussus. sensit ppinq̄ ad celeste magis se
se palaciū euocari: deo melius aliquid puidēte p nobis: ne a nobis
egressū. alibi consummaretur. Nullū
quidem in eo nō dico mortis. et vel
grauis egritudinis signū medicis
apparebat: ille tñ exhilarat9 spiritu aiebat oīmodis oportere: vt hoc
āno malachias ab hac vita egredere
tur. Laboratum est ptra: et deuotis precib9 apud deum et q̄buscūq;
potuim9 modis: sed illius preualuere merita. vt desiderium cordis e
ius tribueretur ei: et nō fraudaretur
voluntate labioq̄ suorum. Dic enī
pro votis oia ei concurrere: vt hūc
maxime locum diuina sibi inspirante clementia elegisset: et hunc quo
q̄ ex longo optaret sepulture habere diem: quo fidelium omnium generalis memoria celebratur //

Vt et illud nostra hec gaudia merito cumulauit: q̄ fratrum nostrorum ossibus de priore cimiterio asportandis huc et recondendis: cadē
nobis dies auctore deo fuisset electa. Huc nimirum deportantibus
nobis ex more psallentibus: idem
vir sanctus plurimum sese illo cantu delectari dicebat. Et non multū
post ipse quoq; secutus: sompno suauissimo et feliissimo soporatus.

// Agimus itaq; gratias deo
super omnibus dispositionibus suis: q̄ indignos nos mortis eius
honorate presentia. q̄ pauperes suos pretiosissimo corporis eius locu

plete thezauro: q̄ infirmos nos
tāta ecclesie sue voluit fulare colūp
na. Alterū siquidē e duob9 signum
istud/quod nobis in bono factū est
psuadet: q̄ aut plaadus sit deo lo
cus. aut sibi plaadum fiere velit:
ad quem tāte sanctitatis virum a si
nibus terre morituum sepeliendū
q̄ pduxit Ceterū populo illi affec
tuosius condolere et ei9 que tam mi
serabili ecclie/diuum hoc vuln9 non
pegit inferre crudelitatē mortis ve
hementius abhorrere: beati huius
patris caritas ipsa cōpellit. Dura
profecto et inexorabilis mors: que
tantā hoim multitudinē vni9 pus
sione mulctauit? Tecta et impzouida
que malachie ligauit linguam. im
peduit gressus: dissoluit man9. o
culos clausit Illos iquam deuotos
oculos: qui pijssime fletib9 diuinā
pācribus reconciliare gratiam con
sueuere. Illas mūdissimas manus
que laboriosis et humilibus operi
bus exercen semper amauerunt: q̄
dominici corporis hostiam salutare
pro peccatoribus totiens offerebāt:
& sine ira et disceptatione in cel
um leuabantur. Que infir
mis multa pstitisse/q̄ signis varijs
effulsisse noscūtur Illos quoq; spe
ciosos gressus euangelizantis pacē
euangelizātis bona: illos pedes q̄
totiens fatigati sunt studio pieta
tis: vestigia illa digna que semper
deuotis osculis premerentur Sā
cta deniq; labia illa sacerdotis que
custodiebant scientiam: os iusti qđ
sapiētiam meditabatur: et lingua
eius que iudicium loquens/pmo q̄
miseri cordiam: tantis mederi sole
bant vulneribus animarum. Nec
mirum fratres iniquam esse/quam
mo
genere caut iniquitas: inconsiderata
quam seductio nocuisse pcipisse. Ni
chil iniquam mirum si sint sine dis
cretione. que venit ex prevaricatio
ne: si sit crudelis et fatua. que ex
antiqui serpentis fallacia et mulie
ris insipientia prodit. // Quid
tamen causamur q̄ malachiam au
sa sit attemptare. fidele equidem
membrum xpi: quādo q̄ ipsum mala
chie pastor et omniū electorum ca
put furibūda pruasit? Persuasit u
tiq; imunem: sed imunis nō euasit
Impegit in vitam mors. et inclusit
intra se vita mortem: & al sorta ē
mors in vita. Hamū sibi deuorans
inde teneri cepit: vnde visa est tenu
isse. At fortasse quis dicat. Quo
modo mors a capite superata vide
tur: que tanta adhuc libertate se
ut in membra? Di mors mortua
est: quomodo malachiam occidit?
Di victa. quomodo adhuc prevа
let vniuersis: q̄ non est homo qui
viuat et non videat mortem? Vic
ta plane mors dyaboli/et peccati
pena: victum peccatum causa mor
tis: victus et ipse malignus/et pec
cati auctor et mortis. Nec modo
victa sūt hec: sed et iudicata & dāp
nata: diffinita quidem sed necdū
promulgata sententia est. Deniq;
iam dyabolo ignis paratus est. &
si nondum precipitatus in ignem:
modicum adhuc tempore sinitur ma
lignari: tanq̄ malleus celestis opi
fias: factus est malleus vniuerse

terre Terit electos ad eoꝝ vtilitatem: reprobos conterit in eoꝝ dãpnationem. Qualis ergo paterfamilias. tales et domestici eius: peccatũ saliæt et mors. Nam et peccatum liæt simul cum xpisto crux ipsius non dubitetur affixum: adhuc tamẽ interum non regnare quidem sed habitare ꝙ in ipso dum viueret apostolo permittebatur. Mentior si non ipse ait. Jam nõ ego operor illud: ſ quod habitat in me peccatũ Dic et mors ipsa mihi quidẽ adhuc abesse cogitur: sed cogitur non obesse Erit aũt cũ dicetur. Vbi est mors victoria tua? Et ipsa siquidẽ inimica nouissima destruẽ. Nũc vero modo rante eo qui imperiũ habet vite et mortis. et mare ipm certis macerat litoris metis: mors ipã dilectis domini sompnus refrigerij est: prophete testante qui ait. Cũ dederit dilectis suis sompnũ: ecce hereditas dñi. Pessima q̃dẽ mors peccatoꝝ: quoꝝ et natiuitas est mala ꝙ vita peior: sed preciosa est mors sanctoꝝ Preciosa plane tãꝫ finis laboꝝ: tanꝫ victorie consũmatio: tanꝫ vite ianua. ꝙ perfecte securitatis ingressus. /// Congratulemur itaq; fratres. congratulemur vt dignum est patri nostro: qua et pium est defunctum plangere malachiã: et pium magis malachie congaudere viuẽti. Nũquid nõ viuit? Et beate Nimirũ visus est oculis insipientiũ mori: ille aũt est in pace. Deniq; iam cõmunis sanctoꝝ ꝙ domestic9 dei: psallit pariter ꝙ gratias agit dicẽs. Trãsiim9 p ignẽ et aquã: et eduxisti nos in refrigeriũ. Transiuit plane viriliter: ꝙ feliciter pertrãsiuit. Verus hebreus pascha celebrauit in spiritu: et nobis transiens loquebatur: desiderio desideraui hoc pascha mãducare apud vos. Transiuit p ignem et aquã: quẽ nec tristia frãgere. nec detinere mollia potuerũt Est enim decursũ nos locus quẽ sibi totũ vendicat ignis: adeo vt ne minimã quidẽ aque guttã de lazari digito miser ille diues ibi habere potuerit Est et sursũ ciuitas dei quã letificat fluminis impetus: voluptatis torrens: calix inebrians q̃ preclarus. In hoc sane medio boni ꝙ mali scientia continetur: et voluptatis ac tribulationis hic capere est experimentum. Infelix cura in hos viasitu dines nos induxit. Hic plane dies et nox: nam in inferno tantũ nox. et in celo tantũ dies. Beata proinde aia que vtrunq; pertransit: nec voluptati inherens. nec defficiens in tribulatione /// Breuiter vobis vnum aliquid ex multis huius viri magnificis actibus arbitror referendum: in quo strenue satis et ignem et aquã noscitur pertransisse. Magnu illius patricij hibernientiũ apostoli sedem metropolitanã. tyranni ta sibi progenies successionis ordine creans archiepiscopos vendicabat: hereditate possidẽs sanctuariũ dei. Rogatus itaq; a fidelibus malachias noster. vt tantis sese malis opponeret: animam suam in manibus suis ponens accessit intrepid9: suscepit archiepiscopatũ tradens se dissimulanti manifesto: vt tãto animus

finem daret. Inter pericula rexit ecclesiam: post pericula sibi continuo successorem alterum canonice ordinauit. Ea siquidem conditione susceperat: vt postq̃ cessante persecutionis rabie alter seruare posset institui: ad sedem propriã remeare permitteretur. Vbi sine ecclesiasticis secularibus vel redditibus. in gregationibus religiosis quas ipse extruxerat degens: iter eos tãq̃ vnus eorũ vsq; ad hoc tẽpus vixit absq; vlla ꝓpetate. Hic dei hoiẽs examinauit nõ exinaniuit tribulatiois iẽdiũ. sĩq̃dem autum erat: sic nec illecebra tenuit: nec resoluit: nec curiosus spectator in via subsistit. propriæ peregrinationis oblitus. /// Quis vestrũ fratres nõ vehementer eius imitari cupiat sanctitatem: si id audeat vel speculare? Credo igitur libentius vos auditu vos si dicere forte poterimus q̃d sanctum fecerit malachiam: sed ne nostrum minus acceptabile testimonium videatur: scripturam audite dicentem. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum. Fide calcabat mundum: iohanne attestante qui ait. Hec est victoria que vincit mundũ: fides nostra. Nam in spiritu lenitatis dura quelibet et aduersa equo animo tolerabat. Hinc quidem post xpistum fide calcabat maria. ne caperetur illecebris: inde in patientia sua possidebat animam suã. ne molestijs frangeretur. De hijs enim duobus habes in psalmo. casuros a latere tuo mille et decemmilia a dextris tuis: q̃ multo plures prospere tatis fallaces. q̃ aduersitatis flagella deuitant. Nemo itaq; nostrũ carissimi plana mollicijs vnde supfluis delectatus: iter illud mannum sibi cõmodius arbitretur. Magnos hic camp9 mõtes habet inuisibiles quidem: sed eo ipso periculosiores. laboriosior forte via videtur inter ardua collium: et aspera rupiũ: sed expertis longe securior etiam et desiderabilior inuenitur. Vtrobiq; tamen laborẽ et periculũ ee nouerat q̃ dicebat. p arma iustitie a dextris et a sinistris: vt merito gẽtulemur eis q̃ trãsierũt p ignẽ et aquã: et i refrigerũ sũt educti. Refrigerũ vultq; audire? Vtinam id vobis alius loquetur: nam quod non gustaui eructare non possum. Videor tamen hi hodie sup̃ refrigerio malachiã audire dicẽte. Conuertere aia mea i requiem tuã: qz dñs bñfecit tibi: qz eripuit aiaz meã de morte. cẽ. In q̃bus vbi q̃d itelligã pauet audite. Diẽ cẽ inclinata ẽ iã dies. et lõgius q̃ speraue ti sino pcessit: et q̃ iuit9 auellar a paterni dulcedine nois: et malachiã sl lere lingua formidãs sine facẽ veterẽ. Mores aie frẽs pcm ẽ: nisi forte exadit vob q̃d i xpho legistis. Aia q̃ pcauerit. ipsa morietur. /// Triplex pinde gẽtulatio ẽ hoiis. ab oi pcto et labore et piculo liberati. Ex h̃ siq̃dẽ nec pcm in eo habitare dicitur: nec penitentie luctus indicitur: nec ab vllo deinceps lapsu ei predicẽ cauẽdũ. Posuit helyas palliũ: nõ ẽ q̃d timeat. nõ ẽ q̃d tãgi nedũ teneri ab anglis vereatur. Currum conscendit non est iam trepidare ne cadat: suauiter scãdit non laborãs

volatu proprio: sed celeri in vehiculo sedens. Ad hoc nos testigerū dilectissimi tota animi auiditate currammus in odore vngentorū huius bti patris nri: qui nostrū hodie torporem in feruentissimū desiderium visus est excitasse Curramus inquā post eū ceteris illi clamātes/trahe nos post te: et affectu verbis et profectu cōuersationis deuotas oīpotēti mīe gratias referētes: q indignis seruulis quibus pria desunt merita: aliena saltē voluit suffragia nō deesse

Dñica in kalēdis nouembris. Sermo de visiōe ysaie pphete

Vidi dñm sedentē supra soliū excelsū et elevatum: et plena erat omnis terra maiestate eius. Sublimis quedā visio: pphetico nobis sermone describitur. Vidi inquit dominū sedentem. Magnū spectaculū fratres: et beati oculi qui viderūt. Quis nō toto desiderio cōcupiscat tāte maiestatis gloriā contemplari? Hec quippe oim scōrū vniuersi sp desiderū fuit: ipse est enī in quem āgeli desiderāt prospicere. quē videre vita eterna ē

Sed aliam frēs audio pphetiam eiusdē. et eiusdem dñi longe dissimilem visionē: siquidē ysaias iste est. qui in alio loco sic loquit. Vidimus eū et non erat illi spēs neq decor: et estimauimus eū tanq̄ leprosū et. Vbi illud primo cōsiderandū: q cōtra illa. hec pphetice progatiue pria nō incōgrue videtur. Non sine sane causa/ubi vidimus/ scriptum est/hic vidi: nisi vt illā intelligas esse cōmunē: hāc vero excellētie singularis. Vidē abs spē et decore vidit eū. et sprevit herodes: viderūt ipsi q̄q iudei: q et dinumeraverūt oīa ossa eius. Iā vero sup hac visiōe beata/maiestate pphā denūciās ait. Tollat impius ne videat glām dei. Multifarie igitur multisq modis nō solū loquit ē in pphetis: sz et visē a pphetis. Agnouit eū dauid nimo citū paulomin9 ab āgelis Jheremias vidit etiam eū cū hoib9 cōsantē Ysaias modo super soliū excelsum. modo non solū instar āgelor. ā intē hoies: sz tēp lepr̄osum se vidisse testatur. id est nō in carne tm: sz in similitudine carnis pcī

Tu q̄q si desideras videre sublimē: humilē p̄us ihm videre curato. intuere prius in deserto exaltatū serpentē: si videre desideras regem in solio residentē ista te humiliet visio: vt illa exaltet humiliatū: reprimat et sanet ista tumorem tuū. vt illa saciet et repleat desiderū tuū: exinanitū vides. nō sit otiosa visio: q exaltatum otiose videre nō potens. Similis illi eris cū videris eū sicuti est: esto q nūc similis ei/videns eū sicut pro te factus est. Di enī vō in humilitate q̄dem similitudinē eius abnuens: certa tibi sublimitatis q̄z similitudo debet. Nūq̄ ille sanctū tribulatiōis a communiōe glē patietur arcēri. Denique vsq adeo non dedignat9 passionis sue cōsortē. q̄ regnū admittē secū: vt in cruce confitens latro eadē die fuerit cū eo in paradiso. Hic ē q̄d ait eadē ad aplos. Vos estis q̄ permansistis mecū in tribulatiōib9 meis: et ego

dispono vobis regnū Quia ergo si cōpatimur & cōregnabim9 Dit inte ū meditatio mea fratres xp̄us & hic enarrat⁹: ipsū ponam9 signaculū super cor: signaculū super brachiū nostrū: ipsū cōplectamur brachijs quibus cū vicarie dilectionis: ipm se quamur studio pie cōuersatiōis hoc enī iter quo ostendat et nobis id̄ip se. qui est salutare dei: sanc non ia sine spe aie & de core: sed in claritate tanta. vt maiestas ei9 repleat orbē terraz // Opportune siquidē visio ne p̄ma tāq̄ hyemali adhuc in tpe nō sup̄ soliū: ꝑ inferiori atq; humili dei habitatiōe videtur. Duplicē q̄p pe solet habere magna dom9 q̄libet māsionē: estiuā supi9/iferi9 hyema lē. gitē dū ipā eaā discipulorz cordia brumali adh⁹ glacie strigeret. et pe tr9 q̄z nō min9 gelido corde ip̄ corpe calefaceret se ad p̄runas: tps oīno non erat habitādi in solio. vel potiꝰ appetēdi. at vbi cātabit cantica no uū. hyemps abijt & recessit. flores apparuerūt in terra nra & habitabit dn̄s in excelso. Puta ergo ysaiā cū hec loqueretur illius gl̄am tēporis oculo vidisse prophetico Vidi inq̄t dominū sedentē super soliū excelsum ꝛc̄ Sed quid putamus quale est so liū istud fratres? Neq; enī in manu factis & manifestis altissimus inha bitat. Nulla oīno materna corpalis apta tāto solio. tāto habitatore vi detur. viuus est ꝑstruēda lapidibus fabrica spiritalis: quā vā & eterna vita sua inhabitatiōe dignetur Ex si min9 tanto suffiat edificio angeli ca creatura/p̄uaricatorz vtiq; miseria tā p̄apitio: suscitet certe de terra in opē. et de puluere erigat pauperē: vt colloc̄t eū cū p̄napibus. & soliū glē ꝑpleat. Et fortassis ꝑterea ip se qui vidit non modo excelsū soliū. sed elevatū quoq; describit. Vt p̄ui de & angelorz stabilis celsitudo & ho minū miserorz elevatio designet. q̄ sequūtur diligentiorē & ipā cōside rationē desiderare videt. ideoq; suf ficiat hodie vel expisse.

Sermo secundus vnde supra

Plena erat ait contēplatorz nos ter de ea quē sup̄ soliū viderat maiestate ei9 oīs terra. Adueniat dn̄e regnū tuū: vt maiestate tua si cut celū repleat/repleat & terra. Vt q̄d enī p̄nceps mūdi hui9 tāto vbi q; furore bacchat: nisi q; tra data ē in manu ipi9? Dz h̄ ē hora ei9 & po testas tenebraz: erit certe qñ q̄ui celū locū nō habuit. & ab ipā quoq; terre superfic exturbabit⁹ mis. cuncta nis vtiq; subtrancis reducēdo? Hic q̄ppe ꝑpha dauid seoz psalmista pre mussa: de maligno seu mēbris ei9 ad iecat & ait. Nō sic impij nō sic: sed tā q̄ puluis quē p̄icit ventꝰ a facie ter re Nulla ia tūc tēptādi facultas erit: inq̄etādi libertas nulla. possibilitas nulla nocēdi: replebitur maiestate dn̄i oīs tra. qñ ia volūtatis ei9 trans gressio nulla erit: magꝭ aūt qñ crea tura ipā liberabit⁹ a ꝓuitate corrup tiōis h9: ꝑt quā igemuit & ptulit vsq; adhuc. Erit celū nouū & tra nova: vt quaqua versus oculos: in ipsa rerū facie diuina videatur quo dāmodo resplendere maiestas. //

Sed est tibi alia quedam terra pro

pinquior/ q̄ super hanc ampliꝰ tibi
ē iustioꝝ solliatudo Nemo quippe
carnē suam vnq̄ odio habuit ; con
solare ergo eam. et vt ipsa requies
cat in spe ; audiens ninuitum quia
replebitur maiestate dñi omnis
terra Quomodo nūc dilectissimi car
nem nostram maiestas diuia reple
uit ; cum et magn9 ille paulus pri
micias tantum spiritꝰ habens inge
miscit miserabiliter satis et dicat ;
Vae quia nō est in me hoc est in car
ne mea bonū ? Et certe iam nō do
minabatur pēm in eiꝰ mortali cor
pore. Nota tamē adhuc et mortā
le corpꝰ perhiberi ; q̄ pēi quoq; solū
negate dñium. Erat ei eam tunc
lex pēi in mēbris eiꝰ ; quā maiest
tatis plenitudo cū venerit p̄sus ex
cludet ; non solū āt ; ſ et nouissima
e destruetur mors. Replebitur ergo
maiestate dñi terra nrā ; q̄n p̄sus
de medio fiet. q̄ pēi omis sensus q̄
debitū mortis ; replebitur maiesta
te dñi omis terra nrā ; q̄n resurrecti
onis gloria vestietur. iduet imorta
litatis stolam ; cōfigurabitur denicq;
corpi claritatis xp̄isti. Valuatorē
siquidem expectamus. qui reformā
bit corpꝰ humilitatis nrē / cōfigura
tum corpi claritatis suę. Quid ad
huc murmuras caro misera ; q̄d ad
huc recalcitras. et aduersus spiritū
cōcupiscis ? Si te humiliat. si te casti
gat ; si redigat in seruitutē ; id p̄fec
to in tuo genere. nō min9 tua inter
est q̄ ipsiꝰ Quid ei cis iudex. qui
de operib9 vermiū q̄ de murinū pelli
bus inglorią plane gloriam mendi
care non erubescunt ; cultu indigno
viris/ interdicto mulieribꝰ/ semetip
sos potiꝰ dehonestātes q̄ ornantes ?
Reformet ipi aut certe magis de
formet corpa sua ; te si fueris cor
pus humilitatis. reformabit itē ar
tifex qui q̄ formauit. ipsam tusi nō
decipis p̄stolabere manū ; vt q̄d
erat ipse refiaat /// Iam vero q̄ in
ipsa prophetica visione sequatur
attende. Et ea inquit que sub ipo
erant replebant templū Propterea
sane dixi. humiliari sub potenti ma
nu dei ; vt exaltet te i tempe visita
tionis Vide vt subinueniaris ; alia
quin non poteris esse cū ipso Quid
enim ? Putas indifferenter admit
tet hoies in illud tāte beatitudinis
templū ; qui ne ipsos quidem ange
los indifferēter reliquit in eo ? Aut
nō discernet inter glebas ; qui dis
cernit inter stellas ? Examiabit cer
te argentum ; qui et ipsum quoq;
aurum probauit q̄ reprobauit Qua
lem vero putas necesse est hominē
inueniri. qui repudiati locum ange
li sortiatur. Plane immunem ab oī
ni iniquitate ; sed ab ea maxime q̄
in ipso quoq; angelo non ad leuē
offensam ; non ad momentaneam
iram inuenta est. sed ad odium sem
piternum. Semel turbauit super
bia regnum illud ; concussit muros/
eciam prostrauit ex parte ; et parte
non modica. Quid ergo ? Facile
ne deinceps admittenda videtur ?
Nunquid non odit ciuitas illa ; et
vehementer huiusmodi pestem ab
hominatur ? Certe estote fratres ;
eū q̄ superbis non pepercit angelis
nec homib9 patuit ; nō est p̄tantū

sibi ipsi. non est psonarū acceptor ꝫ similia sunt iudicia eius ꝫ sola ei placet humilitas. siue in angelis siue in homine ꝫ qui sedet in throno/soloc eligit subditos ꝫ e quibus replet templum. Scriptū quippe est. Quis sicut dñs deus noster qui humilia respicit in celo et in terra? Vide autem ne forte michaelis verbū sit. superbo illo dicti. Similis ero altissimo in quem resistentis. Michael quippe interpretatum dicitur. quis ut deus. Bene ergo ppheta cum dixisset vidisse se dñm sedentē super solium excelsum et eleuatū ꝫ ne forte aut excelsum intelligeret quis de eo quia ait. Ascendam super altitudinē nubium ꝫ aut eleuatū referret ad eos q̄ in superbiā erigūtur ꝫ ait. Et ea que sub ipso erant replebant templum ꝫ ut manifeste intelligas. non eā altitudinem commendari ꝫ que extollitur aduersus eum ꝫ sed eos in templo siue in solio forte qui sub eo sūt alios quidem excelsos stabilitate solida ꝫ alios ex ymo leuatos. misericordione diuina. Aut ne forte obtinas ditioni eius vniuersa subesse. nec q̄ eius determinatois habere quod ait que sub ipso erāt ꝫ ut solam que voluntaria est et ex feruore caritatis prodit approbaret et commēdaret dei subiectionem. Addit et de seraphin ꝫ de quibus et nos suo loco diem⁹ qđ fuerit datum desuper. Et ea inquit que sub ipso erant. replebāt templum Ab initio siquidem creauerat angelos deus ꝫ in quibus beati illius templi ꝫ plenitudo constaret ꝫ ꝫ non in oīb⁹ beneplacitum est ei ꝫ quia ꝫ in ipsis ut scriptum est ꝫ angelis suis reperit prauitatem. Fuit quippe in eis qui diceret. Ponam sedem meā ad aquilonem ꝫ et populum qui ei crederet habuit. Miser quippe qui sine deo maluit cē ꝫ cū deo ꝫ miseri illi qui videntes furem cucurrerunt cū eo ꝫ rapiunt infelices. et vacuus relictus est locus quem accipiet alter. Nōne subiecta eris deo anima mea? Alioquin nec tibi erit locus in templo ꝫ qz que sub ipso erant replebāt templū. Frustra pulsabūt fatue virgines ꝫ iuuenū damabūt vbi iplete fuerūt nuptie discūbentiū ꝫ et ianua clausa erit. Infelix aia cui a nupcijs illi cōtigerit excludi. Infelix de q̄ dicta mabitur. tollatur impius ne videat gloriam dei. Vt quid lucem hāc terrenalem miser ille videat ꝫ qui gloriam hanc illam nō meretur intuer? Vtinā nichil vnq̄ vidisset oculus meus ꝫ si illa quod aduertat deus visio frustrādus est. // Sant superbi/insolescant magis ꝫ extollantur. inflentur. appetant sp̄ in cumulo apparere ꝫ vt cum venerit cōtaminē linea/a plenitudine eiiciantur Tu vero non sic ꝫ deo subiecta esto aia mea ꝫ subiecta sane ex aio. subiecta cū feruore deuotionis ꝫ qz seraphin stabant super illud. cū quibus stemus et nos hodie fratres ꝫ nō dimouea tur a templo isto ꝫ in quo omēs dicāt gloriam ꝫ qui glām contemplātur. dñi dei nostri. qui est sup oīa benedictus in scla ¶ Sermo tertius vñ ō

NOn vobis arbitror exposuisse a
de duobus seraphin hodie nos habendū esse sermonē ꝫ propter illud

ysaye. q̄ postq̄ dn̄m sese testat⁹ ē vi
disse sup soliū residentē: addidit se
raphin stare sup illud. Seraphin si
quidem dilectissimi sicut frequenter
audistis nomē est ordinis spūū sup
noz: vni⁹ de nouē: ipiusz sūmi at
q; supmi. Verum hoc loco vt arbi
troz: nō i ea parte significatiōe: p̄
sertim cū inumera illa sint agnima
hic duo tm̄ seraphin describātur Ee
go quidem frēs. si licēret in hac p
te vnicuiq; in suo sensu habūdare: in
duob⁹ seraphī dupliē arbitroz itel
ligi creaturam rōnalē. āgelicā scili
cet. z humanā. Nec mireris hoiem
seraphin factū: memēto q2 creatoz
et domin⁹ seraphin fact⁹ est homo.
Ad cōtumeliam tuā o superbe: qui
creat⁹ inter angelos stare nō meru
isti: ecce rex noster nouos in terra ā
gelos fabricatur⁹ aduenit: atq; vt
tabescas amplius et liuore ꝑpo tozq
aris. nō qualescūq; nec inferioris
alicui⁹ ordīs angelos/sed seraphin
Audi enim quid ipe loquatur Agnē
inquit veni mittere in terram: z q̄d
volo nisi vt accendatur? Vult ergo
seraphin fabricari vt ibi stēt. vnde
tu corruisti. Seraphin inq̄t stabāt
sup illud. Vt quid ergo tu qui ma
ne oriebaris lucifer in veritate non
stetisti: nisi quia seraphin non fuis
ti? Seraphī quippe ardens vel ice
dens interp̄tatur. Habuisti miser
lucem: sed ardorem nō habuisti. So
nū erat tibi si ignifer magis q̄ luci
fer esses: nec tā imoderato appeti
tu lucendi vt eras frigid⁹: ipe frigi
das quoq; cligeres regiones. Dixis
ti enim. Ascendam super altitudinē
nubiū: sedebo in lateribꝰ aquiloīs
Quid festinas mane oriri lucifer: q̄d
glām sup syderea/q̄b⁹ aliquāto clari
us tutiare videris? Breuis oīno e
rit glōria tua: seq̄t sol iustice/ quē
te esse vana simulatiōe iactabas:
cui⁹ feruore piter z splēdore in nich
ilū redact⁹ oīno dispareas. Frustra q̄
pas ventuz in fine seculi dn̄m/tanq̄
veri solis ortū in cūpnato illo quem
sūptur⁹ es hoie p̄uenire et extolli
sup oē qd̄ dr aut qd̄ colit deꝰ. Qui
et tūc aduēt⁹ ei⁹ illustratiōe/ peritus
destruer̄: q̄ p̄udēti⁹ z certe nō ad
insipientiā sibi Johes baptista siādē
et ipe lucifer fuit: nō sua p̄sūptiōe.
ne z ipse latro esset et fur. ß dei pa
tris auctoritate p̄miss⁹ est añ dn̄m.
Ecce inq̄t mitto āgelū meū añ faci
em tuam. z̄c Habes i psalmo de
eodem. Paraui lucernā xp̄o meo.
Ille enī erat lucerna ardens et lu
cens: et voluerūt iudei ad horā ex
ultare i lumīe ei⁹: ß nō ipse Unde
ergo? Ipsum interroga: ipse de se lo
quatur. Amic⁹ inquit spōsi stat: et
gaudio gaudet ꝑpter vocem spōsi.
Stat ergo iohes: neq; enī arūdo
est vento agitata: stat q2 annuus.
stat q2 ardens ē: et seraphin stare
describūtur Vere amic⁹ sponsi: q̄ p
cedētis de thalamo suo non emula
tur glām: ß pat viā. ß p̄dicat grām:
vt z ipe de plenitudīe ei⁹ mēa accipe lucē. Johes tāto vtiq; clarior
q̄nto āpli⁹ feruet: tāto verior q̄nto mi
n⁹ appetit lucere Fidelis lucifer q̄ so
lis iustice non usurpate venerat:
ß p̄nūciatē spēi dorē Non sū ego iq̄t
xp̄s⁹ Venit fortior me post me:

cui⁹ non sum dign⁹ soluere corrigiã calciamenti. Et illud Ego baptizo vos a qua: ille baptizabit vos spũ scõ et igne. Ac si manifeste luaſer dicere videat. Quid ãmirami ĩtuẽtes splendorẽ meũ? Nõ sũ ego sol: lõge aliũ videbitis eũ in cui⁹ cõparatione tenebre sũt nõ lux. Ego tanq̃ sydus ãtelucanũ: matutino vos rore pfundo: ille emittet in feruore radios suos: soluet glacies paludes siccabit: algẽtes calefaciet: pauperibus erit p vestimẽto. Nec sane dissonat a vbo iudicij vox patris oris: ſz manifeste ignẽ a iohãne pmissũ xpũs exhibet dicẽs. Ignẽ veni mittere in terrã. // Dicas forte assis in igne vt feruorẽ sic vt splẽdorem esse nõ contendo: licet feruor q quo dãmõ substantialior vt inseparabilior videatur: ipm pro⁹ audiamus q̃d magis in igne commendet. Ignẽ ait veni mittere in terram: q quid volo nisi vt ardeat? Cognouisti certe quid velit: sed nec illud quidẽ ignoras: q̃q q vita in eius voluntate sit: q seruus sciens nec faciens domini voluntatẽ. plagis plurimis habeat vapulare. Quid lucere festinas? Nõdum illũ aduenit tempus in quo fulgebunt sicut sol. in regno patris eorum. Interim pudibosus est appetit⁹ iste lucẽdi: feruẽ ei multo meli⁹. Denicq̃ si tam vehementer splẽdorẽ desideras: q̃d videri vis esse curato: q primũ q̃re feruorẽ. nec dubiũ q̃n q splendor adiciat tibi. Alioq̃n incassũ laboras: q⁹ vanus splẽdor absq̃ feruore. Mutuata aut certe simulata lux est: que nõ ab igne p

erdit: quod aũt alienũ est ad modicum potens vsurpare: eritq̃ maior confusio quod non erat tuum voluisse videri. // Luna vt aiunt habet absq̃ feruore splendorem: sed et ipsum mutuat a sole. Ideoq̃ tã frequenter ymmo et semper mutatur: nec vnq̃ in eodem statu pmanet. Dic profecto sicut luna stultus mutatur: sapiẽs autem permanet vt sol. Ille inquam stultus qui in deore suo perdidit sapientiam: q⁹ refriguit in splendore. Cadit ergo luaſer de cælo sicut fulgur: seraphin vero stant super illud. Stant plane seraphin: quia caritas nunq̃ cadit: stant attoniti q suspensi in cõtemplatione sedentis in throno: stant in eterna incommutabilitate vt in eternitate incommutabili. // Tu sedere attemptasti impie: pp terea tui moti sunt pedes. et effusi sunt gressus tui. Filius est qui sedet ad dexteram patris: ipse est qui sedet in throno dominus sabaoth. cũ tranquillitate iudicans omnia: sola sedet trinitas. q̃ sola habet ĩmobilitatẽ: sola est apud quã nõ ẽ trãsmutatio/nec viassitudis obũbratio. Seraphin vero stãt ĩmutabiles q̃ dẽ: sed suo mõ. non in eius cõparatione: stant extendentes se et intendentes in eum/in quem prospicere concupiscunt. Qui sedere presumpsit seipso voluit esse contentus: vnde q solam hodieq̃ maliciã esurit: quia solam habet hanc a semetipso. Cum loquitur mẽdacium/de pprio loquitur: quia mendax est vt pater eius. Quod audis de verbo

mendacij/intelligę et de opere malitię: et licet male sibi in malo cōplaceat·sufficere nūq̄ sibi poterit ne in ipso. Sola proinde sedet trinitas sūma: quę sola habet in se esse: et omnino sola vere est·se sola fruitur: et sola nullio egęt·sola sufficiat sibiq̄ ipsi

Item sermo quartus vñ supra

Quom dixisset ꝓpheta·quia seraphym stabant·adiūxit deniq̄ et ait·Duę ale vni: et sęx ale alteri Quid sibi volūt ale iste ſtatres? Ergo ne et cū hyems trāsierit ꝛ sederit rex super soliū volandū adhuc erit et cū ipsis seraphim·vt possint diuersis occurrere necessitatibus diū sorū: ab imminentibus liberare periculis·opem ferre laborātibus·in tribulationibus positos consolari? Absit vt in illo beatitudinis eterne regno necessitas: aut periculū/aut labor/aut tribulatio sit· cui oporteat subueniri Ad quid ergo tunc ale? Placet michi statio ista: omnino sic volo manere: nec aliquid proęsus admitto: quo michi stabilitas ista depereat·Vetūtatę mē scio beate ysaia: q̄ ꝓpha es tu: et spiritū eius habes· qui habūdantia pietatis excedit nō modo merita·sed et vota hominū: salua michi sit illa tua amabilis stabilitas Jam si quid ale iste ad beatitudinē addiderint non refuto: credo aūt siant in statione imutabilitatę·sic ꝛ in volatu alacritatę ꝓmittit: ne videlicet insenbilis et quasi lapidea stabilitas estimetur·Sed dicas·et si alas habere necesse est: quare tā multas? Quid sibi vult multiplicitas ista pennarū? Audi quid sequitur·Duabus velabant caput: duabus pedes: et duabus volabant·In quibus verbis videre michi videor quod de statione dictum est/ volatus manifestius explicari· Quo enī seraphym volant: nisi in eū cuius ardent amore? Vide flāmā quasi volantę·et stantę simul; nec miraberis iam seraphym stantes volare: stare volantes Sed quia diximus quo volant: ipsas quoq̄ quibus volāt alas exigere religiosa caritas vestra videtur Certius posset et credibilius ꝓhiberi cui datū est ꝛ videre; ego tamē opinor non incongrue pennas istas agnitionē ꝛ deuotionē posse intelligi: quibus in eū qui supra ipsos est seraphym rapiūt ꝛ euat quippe cognitionis ala sed sola non sufficiat; nisi et alia qui vna tātū ala volare contendit·et quo magis attollitur pęius colliditur Experti sunt philosophi gentiū: qui cū cognouissēt deū·non sicut deū glorificauerūt: sed euanuerunt in cogitationibus suis·et obscuratū est insipiens cor eorū·Deniq̄ traditi in reprobū sensū· vsq̄ in ipsas caā passiones ignominię coram eunt: adeo vera probatur illa sententia·scienti bonū ꝛ nō facięti peccatū est illi·Dic et zelus absq̄ scientia quo vehemētius irruit·eo cursum it grauius: impingens nimiū atq̄ resiliens· vbi vero intelligentia caritas·agnitionē deuotio comitatur· Volet scire quisq̄ cuiusmodi est: volet sine fine quia volat in eternitatę

Jā sup ea quę ꝓmittit capitis et pedū relatione extat a patribus

probata sententia dei caput pedes velari: eo q lateat quid ante mundum fuerit: quid ve futurum post cōsūmationem. et hoc quidem pro eo q distincte in latinis codicibus scriptum est caput eius & pedes eius. Testatur autem interpres noster in hebreo verbū esse cōmune: qd interpretari posset ei9 et suā. vt seraphin iuxta hebrei sermonis ambiguitatem vel suam faciem ac pedes opite dicantur. Unde & mihi videri pōtur e duobus eū magis in interpretatione elegent sensū. quem visionis cōsequētia nin9 videtur admittere: vt videlicet & volarēt & velarēt pariter caput pedes seraphin. nisi q exigentis expositionē secut9 sit in hac parte Ex si de ipis quoq seraphin licet accipere. sic pinge ea vt octo capite & pedib9 solū appareat corpus medium. & ipm quoq nō penitus: propter eas nimiarum alas quibus volare prohibentur. Cōsidero siquidem quasi quoddā caput corp9 & pedes meos in verbis apostoli quib9 ait. Quos enim pscivit & prædestinavit conformes fieri ymaginis filij sui: & quos prædestinavit. hos & vocavit: quos aūt vocavit. hos et iustificavit: et quos iustificavit: hos et magnificavit. Ita q initium meū solius gratie est: & nō habeo quid michi in prædestinatione attribuā sine vocatione: nō sic sane ab opere iustificationis alienus sum: operatur & illud gratia. ps plane meum. Vides ne quēadmodum seraphin in medio appareat aliquaten9? Porro consūmatio quidem & ipā soli9 gratie: nec est michi in hac pte vel cum ea sive in ea gloriari quasi adiutor videar aut cooperator. Velat itaq seraphin caput suū duabus alis: si et veraciter cognoverit et humiliter fateatur: quia mia eum sola pūenerit. Velat & pedes alis eque duab9: si mie quoq que sola subsecutura est. nec ignar9 extiterit nec ingrat9. Quā sane et capitis et pedū velationem/et nūc quoq negligere non oportet: licet tunc maxime pficienda sit. quando iudex sedebit sup soliū: et astantes sibi seraphin et agnitio veritatis sublim9 illustrabit. et inflāmabit vehementius caritatis ardore. In quor numero indignos nos servos nos sui/ipsa de qua locuti sum9 pstituere digneture mia. que ab eterno et vsq in eternū super electos: in medio quidem aliquaten9 ostendens liberū arbitrium meriti gracia. principium vero & finem soli vendicās sibi: vt sit nobis alpha et o. dñs deus noster: & pro vtroq iure clamemus. Non nobis dñe nō nobis: sed noi tuo da glām

Sermo quintus vñ supra.

Commendāt nobis sacre littere xpm dñm. et ex patre. & in patre: et cū patre. & a patre: et p patre. eciam & sub patre. Ex dicitur ex patre: ineffabilis est nativitas. Ex in patre: substātialis vnitas. Ex cū patre: equalitas maiestatis. Hanc enī hec tria ab eterno. Ceterū si ex pre nascens: qd in pre aut cū pre? Nō incōgrue forsitā i pre cubās: cū patre sedēs dicatur. Et audite consessus huius & huius accubitus rationē. Dicit enim sessio maiestatē:

sic ꝙsessio equalitatē exp̄mit maiestatis: p̄sertim cū sit ei sedere a dextris patris. nā sane sub pedibus vel a tergo. Et sedere q̄dē iam q̄escere est: sed iacere magis. Quod aūt delectabiliꝰ ⁊ quodāmō dulcius esse videbitur filio an ꝙ in patre est: an ꝙ cū patre oībus p̄eest: In quo putas horꝝ sūma illa pax que exuperat omnē sensū: ⁊ ꝙ singularis requies dñi ꝙpetentius assignet? Et si digne satis dcre id exp̄mi nequeat: tñ de tñ forsitan pie concipitur. vt salua quidem in oībus illiꝰ indiuisibilis simplicitate essentie. inter gloriē equalitatē et substantie vnitatem verisimilis quedā ei que iter coæssum ⁊ accubitum est. cogitari posse distinctio videatur. Denicꝙ parum videtur sponse videre sedentē: cubātem sibi flagitat idcirco. Indica mihi quem diligit aīma mea: vbi cubas in meridie? Sed ⁊ aīme omnium sanū sapit: dulcia sapit ꝙ oēm modū. quod aplūs ait Qui adhe ret deo/ vnꝰ spūs est: q̄ ꝙ apostol dicitur. Cum sederit rex in sede maiestatis sue. sedebitis ⁊ vos iudicātes: haud minꝰ vtiq; sed magis in audire ⁊ sessione cubatio. Ego in patre ait filiꝰ: ⁊ pater in me est. Nō potuit expressius substātie vnitas cōmendari. Ubi enī vterq; in altero nichil quasi exterius ⁊ licet nichil interius cogitari: simplicissimā magis credi necesse est in amboꝝ substantie vnitatem Verūptn aliq tenus huic simile q̄d dicatur. Qui manet in caritate in deo manet/ ⁊ deus in eo: nisi ꝙ hic quidē spiritalis quedā vnio. scdm q̄d supra memoraum. qui adheret deo. nō quidē vnū. nō vna substātia: ꝛ vnꝰ spūs est: illic vero naturalis poiꝰ et substantialis vnitas designatur. Vñ et habes i euāgelio Ego et pater vnū sumꝰ. Illud pinde iuxta p̄fatā si multitudinē tanꝙ cubiculū vnigeniti. et quasi sūma quedā tēplū dñi est. Nos quoq; ꝙ hanc volūtatum vnionē et adhesionē spūs. quā nimiū caritas facit: pro nostro q̄dē modulo in hoc suū cubiculum. ⁊ in suam requiem: factꝰ caā p̄mogenitus introducat // Jam vero quod dicatur a patre ambulante signat. et ad cum proxime ipso prestante celebraturi sumus/ spectat incarnationis eius aduentum Hinc nimiū et ipse ait. Ego enī a deo p̄cessi et veni. In terris denicꝙ visus ⁊ cum hoibꝰ q̄uersatus. medioꝰ nostrū quē nesciebamꝰ stetit: verus quidē emanuel nobiscū deus. nobiscū stans: sed ꝙ patre: q̄ enim nobiscū stetit/ adiutoriū. q̄ ꝙ patre stetit/ zelū designat Paternā nempe q̄rebat in oībus glām: cuiꝰ ⁊ venerat facere voluntatem. Ceterum si pendentem cōsideras. si xp̄stum et hunc crucifixum attendas: ibi maxime euidētissime q; eum sub patre tepies: hoc et propzie ⁊ specialiter ad humane pertinuit nature humilitatem: scdm quod ipse ait. Pater maior me est Dicere ne audebimꝰ: q̄ aliquando fuerit sine p̄ē? Hemo id p̄sumēt: si nō prior ipē dixisset Deꝰ meꝰ deꝰ meꝰ vt q̄d dereliqsti me? Quasi q̄dā dēlictio ibi fuerit. vbi nulla fuit in

tanta necessitate virtutē exhibitio: nulla maiestatis ostēsio /// Habemus itaq; ihesū xp̄m̄ ex p̄te nascentem: in p̄ē ambulantem: cū patre sedentem: a p̄ē ambulantem: p patre stātem: sub patre pendētem: sine patre morientē. Quonā ergo modo ex hijs eū vidisse credem9 ysaiam cū diceret: vidi dñm sedētem sup solium excelsū & elevatū: longe enī per ōnem modū dissimilis ea visio fuit: de quo alibi itē p̄pheta. Vidimus īquit eū. et nō erat ei speciosa neq; decor: et estimavim9 eū tanq̄ leprosū et p̄cussum a deo & humiliatum. Idē vtrobiq; vidit eūdem: ſ non eo modo ac p hoc quodāmodo nō eūdē. Ibi ei vidit liuidū plagis. saturatū opprobrijs. affectū supplicijs. laessitū iniurijs. vidit denig; cō temptibilē: & vidit pendētem: vidit prope nos morientē & ait. Attrit9 est p̄p̄ scelera nostra: cui9 liuore sanati sum9. Ibi īquā nouissim9 vivorum apparuit & despāt̄s: hic āt plena erat oīs terra maiestate ei9. Ibi vir doloꝝ & sciēs infirmitatē: h̄ dñs sedēs. Et illa q̄dem visio vōs/vbo plūs numeri designē: h̄ aūt tam singularis est. q̄ sublimis. Ibi g̃ tanq̄ vn9 de multitudine vidim9 ait: h̄ aūt tq̄ sol9 & solitari9 leuās se sup se. Vidi inq̄t dñm sedētē. & Vane p̄tēter dñs dicē. q̄ sedere sp̄iat: sedere enī p̄sitētis est: & sedere dñantis est. & regnātis: maxime vō sedere sup solīū dñationē notat: nā sedere simpliciē aliq̄n humiliatiōē. Cete tū vt p̄diximꝰ q̄ in p̄ē subat deitans. cū p̄ē impans sedet. Ibi spūs amabilis: hic dñs āmirabilis Denig; glōsus de9 i sāctis suis: mirabilis i maiestate sua Vidi inquit dñz sedētē sup solīū excelsū et elevatum: & plena erat oīs terra maiestate ei9. et ea q̄ sub ipso erāt replebant tēplū. Que enī sub ipso erāt? Nūq̄d ipsū qd dixerat solīū q̄libet excelsū & elevatū? sub ipso tñ nichilom9 erat? Di ei ipse sup solīū sedens: solīū plane sub ipso? et quo modo ipsū replebat tēplū? Denig; qñ iam et ipa terra oīs plena ē maiestate ei9? tēplū adhuc quō vel vnde repletur? Enīuero disce ex hijs q̄ audis solīū nō machinā ymaginaria p̄pōreā: ſ āgelicā itelligere creaturā. Di ei sedes est sapiētie aia iusti: q̄ dignior sedes āgeli sancti? Hoc solīū plane glē ei9 excelsū per naturā. ſ multomagis p gr̄am elevatum: excelsos ei feat natura cōditionis. elevatos grauia cōfirmationis: de qua dicitur Verbo dñi celi firmati sūt Ea igitur agmina āgelorum in quib9 sedet de9. et q̄ sub ipso sunt tēplū replēt: licet iam terra oīs ipsi9 plena sit maiestate Vbiq; ei regnat. vbiq; ipat: vbiq; maiestas ei9: ſ grā forte nō ita. Non in qua siat potestas. sic & voluntas eius. bona ac beneplacēs et p̄fecta. Alioquī q̄d est qd diam9 Fiat voluntas tua siut i celo et i terra? Fit ei voluntas eius de omnibus: sit per omnes. non in omnibus tamen. In electis spiritibus fit voluntas dei: quando eis efficitur cum ipso vna voluntas Hec sane adhesio spiritalis: vnum spiritū faciens: sicut

multitudis credentiū erat cor vnū et anima una legitur extitisse //
Et ea que sub ipso erant replebant templū. Replebant omni benedictiōe spiritali: replebant consolatiōe diuina: replebant diuisionibus gratiarum: replebant denique fructu sanctificationis. Diquidē domū tuā dñe decet sanctitudo. Replebant diuersis carismatū donis: spiritu sapientie ⁊ intellectus: consilij ⁊ fortitudinis: scientie ⁊ pietatis: et replebāt illud spiritu timoris domini // De seraphim stabant super illud. Nomē est angelorum ordinis summi atq; supremi: vt merito stare super ceteros describantur. Et ipsi tamen q̄ libet ceteris prestent: astant nichilominus domino presidenti. Deuotū vtiq; ministeriū et plenū reuerentie obsequiū exhibentes. //Aliter enī domini. aliter angeli. aliter hoīs intelligi conuenit stationē. Stat xp̄s pro patre zelans: patris gloriā querens. et tanq̄ fidelis vnigenitus. ymo et primogenitus patris zelo patris adiuuans adoptiuos. Dic stephanus illū stantem vidit. quē habuit adiutorē. Dic prophete cum surgere in adiutoriū p̄cabatur. Exurge inquiens domine adiuua nos. Dane angelica statio ministratio est dicente propheta. Milia milliū ministrabant ei: ⁊ decies milies centena milia assistebāt ei. Nā hoīs quidem stare/est persistere in vigore animi ⁊ obseruatiōe propositi. Dic moyses stetit in constractione in cōspectu dñi: vt auerteret ira ei. Dic stetit fineas ⁊ placauit./ Seraphim stabant super illud. Quid sibi vult q̄ non vnū non plurimos stantes vidisse p̄hibet propheta? sed duos? Duos siquidē ei apparuisse cōstat: ex eo quod seruitus adiūxit. Sex ale vni: ⁊ sex ale alteri. Et bene duo stabāt. Ve enī soli: q; si ceciderit nō habet subleuantē. Ve tibi super spiritus solitudinis ⁊ solitarie: presumptionis amatori. non stetisti in veritate. expulsus es: pes superbie stare non potuit. solus sedere volens. tanq̄ fulgur ceciderat de celo: non habitans aliquādo subleuantem. //
Sex ale vni: et sex ale alteri. Ad q̄d multiplicatas ista p̄nas? Duabus inquit velabant caput ei⁹: et duabus pedes: et duabus volabāt. Grande misterū. et profūdū vtiq; sacramentū: attentas in vobis hec verba aures desiderant: ⁊ multo magis diserta in nobis lingua exigūt. maxime q; a fm spiritalē. Dicā aūt vtriq; qd̄ sentio: nec sane affirmās dico. ⁊ cōiectans quodāmodo et opinans. Quid ei estimare vetat dicere. to luafero ad pugiles exarabias seraphym p̄stitos? sicut electo hoīc. teste scriptura cherubī ad custodiā posuit deus? Nec incōgrue fortitā cherubim flāmeū gladiū tradit: vt a ligno vite iasio pariē ⁊ incēsio q̄busq; nichil carni terribilius manū p̄hibeāt vrpalē. Porro seraphim tm alas accipiūt: q̄s velamīe arcēat oculū spūalē. Deniq; duabus inq̄t velabāt caput ei⁹: et duabus pedes: vt nec alta dei nec p̄funda ei⁹ iniquus illecebras calcat contēptor. Erit cū reuelabitur gloria dñi: sed non erit hoc nisi

factū fuerit ante/ qđ scriptū est. tol
latur impius ne videat gloriā dei.
Interim sane velatur caput. velanē
pedes vt mediū aliquid eide impio
videndū ꝫ ad inuidendū vtiq; telin
quatur. ⁊ velantur alis que nimirū
illū sic arceant vt istos sustineant ⁊
hꝫ sustollant Querendū tamen ꝑus q̄
bus alis volare dicātur: qua duab9
inq̄t volabāt. Nec incōgrue forsitā
si duas istas nature ℔ grē diamus.
ꝑsertim cū prius quoq; in hꝫsipsis
eaam solij celsitudo ⁊ elcuatio a no
bis fuerit assignata. Vitaa siquidē
per naturam intellectu: ℔ feruenti
nichilomin9 affectu per graciam. in
eū qui supra ipōs est extenti ingitere
⁊ intēti: stare quidem vt diximꝰ per
ministerium. sed volare per studium
perhibentur. Licet enī velent caput
dñi. velent eaam pedes: ꝫ sibi ista
nō velant. magis autē sedule volāt.
℔ volitāt inter ista. ℔ alta potentie
eius ℔ ꝑfunda sapiētie vestigantes
Nec sane scrutatores sunt maiesta
tis: vt punde oppримātur a gloria. q̄
non nun9 diligant q̄ intelligant:
vtpote quos ille regit ⁊ agit spirit9
q̄ scrutatur eaam alta dei. Duo
bus ille lucifer lucem p̄ferens. nō ig
nem habēs. alteri tantū iniuste alc/
casum facere potuit nō volatum Ex
ultauit enī luadus esse nō ferudus
nō incensus qđ seraphin sonat Non
rego stetit. qua ꝛtēpsit: sed nec vo
lare potuit qđ p̄sumpsit: sustulit eū
nature vitalitas. sed in suā plane p
niciem: quippe quem defectus gratie
mox deiecit. Nec similis sane corū
casus/ q̄ cum cognouissent deū non
glorificauerūt aut graciās egerūt:
quo tandē merito traditi sūt in reprо
bum sensum ⁊ obscuratum est insipi
ens cor eorꝫ Denicꝫ ℔ ipi corꝫ p̄n
cipi interpositū est velamen: qđ nul
la iā nature vitalitate pertranseat. vt
ipius qui sup soliū sedet caput que
pedes valeat intueri. Siquidē sera
phin stantes ℔ astātes duab9 alis
caput velabant: ⁊ duab9 pedes Nā
est corporalis diuina substātia nec in
forma hominū mēbris distincta nec
poreis: spūs est de9. et que de eo di
cuntur spiritaliē vestiganda Alioqn
q̄s reuelabit nobis caput hoc ℔ pe
des istos/ q̄s geminis alis seraphin
velant: nisi spūs ipse qui nouit oīa
que in eo sūt: ℔ scrutatur eaam al
ta dei? Ego enim opinor ipā esse q̄
hoc loco capitis noīe designantur.
Itaqꝫ sēm hunc sensum caput eius
maiestas eius: potestas eius sempi
terna. virtus atq; diuinitas caput
eius. iuxta illud ꝓphetiam. Justicia
eius sicut mōtes dei. Nempe quod
sequitur. iudicia tua abissus multa:
nō incōgrue videbit pedū posse ap
pellatione designari. Dūt enim ve
lut quidam pedes eius inuestigabi
les vie eius: insecutabilia iudicia
eius. profundum sapientie eius.
⁊ irreprehensibilis quedam sed incō
prehensibilis dispositio eius Ad hos
pedes ipsum quoq; dñice incarnatio
nis misterium specialiter noscitur p
tinē. ⁊ omnis pariter opatio nostre
salutis Cernere est q̄ sit iustitia illa
sublimis. quam sicut montes dei ꝓ
pheta esse miratur: nostra enim si
qua est humilis est iustitia. recta

forsitan sed non pura: nisi forte meliores nos esse credim9 q̄ pres nostros. qui non min9 veraciter q̄ huiliter aiebant. Ees iustiae nē tanq̄ pan9 menstruate. Quo enim pura iustiia: vbi adhuc nō pt culpa dessse? Recta pinde utrū videri pt iustiaa hoim. si tamē pcto nō consentiant: vt nō regnet i mortali eoz corpore. Nā primi quidē hoies in unione nō modo recta. ꝛ et pura fuit/ q̄diu datū est nec sentire pcm. Ceterū et ipā quoniā firma non fuit/ ꝛ puritatem facile pdidit: et ne ipsa quoq; retinuit rectitudinē suā. Sanc apud ageloc iustiia: recta pura et firma est. sublimis quidē sed adhuc lōge inferior q̄ diuina: non enī innata eis est. sed collata a deo: vt natura ipsa q̄ ex se est. non modo iustiae ꝛ iniustiae capax inueniatur. Nūqd nō ista est prauitas quedam quā in angelis suis vera illa iustiia legit inuenisse? Nō enim iustificabitur in cōspā tuo oīs viuēs ait is q̄ dei iustiiam minime ignorabat. Nec ait omnis hō. ꝛ omnis viuēs: forte vt ne ipsos angelicos eum nouerit spūs exæpisse. Viuūt enim ꝛ ipsi tanto verius: quanto propius astant ei/ apud quem est fons vite: nichilomin9 etiam iusti sunt. sed ex eo. non ex am eo: munere ei9. nō in ei9 comparatione. Ipse enim sibi iustiia est. an9 volūtas non tam a qua q̄ ipsa eq̄tas: ꝛ vtraq; non aliud q̄ ipsa substantia est. Illa ergo iustiia verissime siat mons ē: q̄ recta est. pura est. firma est: et vt ita dixerim etiam substantia est. Quā ta in hoc capite altitudo latet: quā ta glā ē. quātaq; sublimitas i hoc tā umbroso et condenso monte repsita? // Quib9 tñ putam9 alis hoc caput seraphin velāt. vt nulla sua subtilitate nature: nulla cōnis pspicaitate. nequā oculo queat illam irrūpere veri lumis claritatem? Quab9 ni fallor alis sue videlicet ipōz glorie ꝛ felicitatis Ineffabiliter siquidē delectantur in amicatiōe ꝛ templatiōis illi9: nec min9 glāntur in ipi9 veneratiōe. Iniqu9 ille amicationē q̄dē: ꝛ nō venerationē hīs. quia subdi noluit per venerationē. figi non valuit p ammiratiōnē. Deni q; ammiratiōnē ipsam in emulationē conuertit. nec venerari dignatus est: ꝛ conatus imitari. Ex me lius seraphin sua ipā amicatiōe felicees. veneratiōe eā veneratiōi fiūt veā in ipō habētes glām. qui seruē regnare ē: et apud quē omis qui se huiliat exaltabitur // Et nūc audi quemadmodū hīs quab9 alis ipm qd diximus caput dñi. ne iiquy ille ispiciat velare seraphin videāt. Quocirca eni sursū diriget acie. in angelicā stati felicitatē ꝛ gloriā maligno offēdit: et offēdit oculum pessimo humore. liuore ꝓpio: vt penetrate vltra nō possit. Die nimis quasi gemino quodā velamie ne sublimiora pspiciat inuid9 ꝓpeditur. ad illa tñ q̄s supiores hīe dolet: nō q̄dē felicitatē. nō glām. nō vtiq; sil: te uerberata acie cōtabescēs. Quis ei tam grauis prurit9 oculi q̄ inuidia? Nec vero alijs liuore inuid9: q̄ q̄ alienā glā ꝛ felicitate torq̄t. Misera

enim vt aiūt iudia caret. Sed ⁊ pe
des dñi quib⁹ nimiꝫ ipenetrabilē
iudicioꝫ ei⁹ abyssum. ⁊ dispositiōis
ei⁹ vias diximꝰ iuestigabiles de sig
ni; duab⁹ eque alis seraphin velāt.
Ego aūt dico prudentia et fidelita
te. Cū enī et fideles pariter ⁊ mīstri
sint et prudētes ; sic diuīa negocia
gerūt. ⁊ saluti puidēt eloꝫ; vt ma
lignꝰ ille oīno de phēdere nō possit.
Ex hȳpedū velamēto fem̄ teor; vt ne
sacēs/ dñm glē fecerūt crucifigi. ex hȳ
cotidie fieri vt nrē salutis negocys
ignoras seruat et inuit⁹ ; sero post
modum plangens /q dū obesse vo
luit. inuētus sit profuisse. Dic nimi
tum p āministratoꝛios spūs illudi
tur ei⁹ astuc. q et fideles sint qui
detegere nolūt: ⁊ prudentes q̄ no
rint tegere diuīne erga nos pudēti
e ⁊ dispositionis archanū. /// Ce
terū sicut e supmus duab⁹ alis ne
quissim⁹ ille āmiratiōnē habuit. ſ
non veneratiōnē vt diximꝰ; sic e me
dijs quoq; spūalē quidē ei intellem
natura. sed non eaam grā affem de
dit; sic nichilominꝰ ex infimis istis
facile satis animaduertere ē. q̄ inē
tus sit fidelitatis exps. nō aūt simi
liter cauisse prudētia ; nisi forte tu
aliquē aliū putas esse. qui dicꝰ est
callidice cūctis animātib⁹ serpens.
Forte eaam non incōgrue diamꝰ.
q̄m eoipō tam irrōnabilis casꝰ ei⁹
irrepabilīſ collisio fuerit q ex hijs
quas diximꝰ alis sicut in parte de
tecta nulla affuerit ; sic in leua nul
la defuerit. Nō ita sane duo illi q̄e
pphetica nobis visio cōmēdauit. stā
tes et astantes domīo maiestatiꝫ ;
aui⁹ eaā duab⁹ vt dictū est alis ca
put velāt. Ipa quidem sua āmirati
one in qua delectantur felicit ; ac ve
neratiōe in qua sublimit glorīāt ;
duab⁹ caā pedes. fidelitate viz ac
prudētia. Porro duab⁹ volāt/ natu
re vt dixi⁹ ꝑspicacia ; ⁊ efficacia gre
Dane mediā q̄si quādū lōgitudinē
nudū visibilēq; reliquūt ; lōganimita
tē dico ⁊ benigtatē dei; ad pniazho
mies inuitantis. Quib⁹ enī cernere e.
quēadmodū solē suū sup bonos et
malos oriri faāat ; et pluat sup iuſ
tos pter et iniustos. Hac nimirū
caritate/ ver⁹ ille salomō q̄si quedā
media sua cōstituit ꝓpter filias ihe
rusalē ; vt q̄b⁹ altiora se q̄rere ⁊ p
funda vestigare nō licet. saltē in me
dijs valeant exerceri ; ⁊ ad sublimi
um subtiliūq; ex̄m rerum cōtēplati
onē pmoueri aliq̄n mereāt. Ceterꝫ
neq̄ssim⁹ ille ex hac visiōe caā i pri
ti torq̄t actu. ⁊ grauꝰ cruciabilē i
futuro ; pmū q̄dē q ipām nob lōga
nimitatē benignitatis inuideat; de
in q neq̄q̄ sibijpi saltē hac occasiōe
puideat vt ad prīam adducatur.

In natali scī martini epī et cōfes sorīs sermo

Vte sermonē a nob ex
petit tā nr̄ hic quēt⁹. q̄
aduēt⁹ hanꝫ honorabili
um ꝑsonarū ; q̄s de lon
ginquo gratulamur ad
esse. Dane audire ipe eos libet⁹ ;
ſ q̄m eligūt/ ymo ⁊ exigunt magr̄
vt loquar ; m̄ si nō lz audire eos. e
is nere ē obaudiē. Et q̄dē viu⁹ē no
bis ſmo tā multa māsuetudo co
qua viz. meritis sciores dignitate

supiores·sapia locupletiores· non
modo ad visitãdos · ꝫ etiam ad au
diendos nos dignati sũt declinare·
Efficax eruditio: ⁊ digna oi accep
tõe doctrina Dicẽdẽ nõ verbo et lin
gua/ꝫ opꝫ et veritate ãmonẽt nos
imitatores suos esse· sicut ipi sunt
xpi: et discere qđ ab ipõ vtiq; didi
cerunt mites esse et humiles corde
Dic maria elyzabeth petijt: et omni
gratã vgo· ãallã dña· pfectionis ma
tẽ iudicij mẽ: dei genitrix fuuli geni
trica· Dic postmodũ ihs ⁊ ipe tolicz
adijt· et adijt baptizãdus : vt pote
quẽ decebat iplere oẽz iustica Vos
qq; ructẽdi pcẽs de ternocẽ vob nõ
facitis ptẽ vrãm: ad audiẽdũ q̃ppe
ỹ ad loquendũ velociores: eaã in
ter ipõs qui vrã magis eguerãt do
cumẽto· Nam nos quidẽ qz oẽm i
plere nõ possum9 iustica: vel nõnul
lam vob exhibẽ aucam9· iustũ ẽ nõ
dubitãtes ifernocẽ supicib9 obedire
b Sed vnde loquamur? Quid de
terra ẽ· de terra loq̃tur: ait vox illa
clamãtis De terra ergo loquamur
qui de terra subsistim9 ⁊ ĩ terra Au
dite quicq; terrigene ⁊ filij hoim: vo
bis dicimus et de vobis In terra o
rimur · in terra morimur · in terra
morimur: reuertentes in eam vnde
sum9 assumpti Hic ãgust9 nob itro
itus: mora breuis: sola mors certa
Cogitur tot9 adũ iudicium portare
qđ meruit: dilatat9 est velemẽter
multiplicat9 ẽ ⁊ replevit terrã: attñ
velit nolit quantũcũq; retardetur· v
niuers9 adhuc fert sñiam quã expe
rit· Terra inquit es: et in terram
ibis · Grauis equidem sententia:
sed non sine grandis misericordie
tẽpamẽto· Dura admodum: sed si
merita pẽsem· indulgentie plena Di
quidẽ non min9 iuste· peccãti dicẽ·
terra es: sed ex hoc iam sub terram
ibis· Fust9 foret etiam tũc iust9 do
min9 ⁊ laudabilis nimis: dignus
plane q̃ laudaretur: ꝫ non ego vo
ne9 qui laudatem· Alioq̃n tunc quo
qz nichilominus vere dicerem si tñ
dicere possem: iust9 es domine ⁊ rec
tũ iudiciũ tuum At non infern9 cõfi
tebitur tibi: neq; mors laudabit te
ꝫ nos qui viuim9 benedicim9 dnm·
Peperasti igitur creature tue:
peperasti glorie nomis tui : vt des
cendẽdẽ de ihrusalem · mĩme tamẽ
vꝫ in iherycho patereris abdua De
minim9 adhuc relict9 in via semilau
dare possim: vbi tot9 vixero ibo to
tus in laudem: ⁊ dicẽt oia ossa me
a/domĩe quis similis tibi· Propẽ
hoc nempe cũ irat9 fuisses mie me
misti: nõ pertens hoiem in loco per
ditionis: sed in loco afflictionis hu
miliane· Quid causaris hõ: quid
sentẽtiã queueris duriorem? Terre
addictus es factus e terra: vt ipsa
sit patria que materia fuit Sed
audire iquies velim : qz spõs es et
ad spm̃ ibis· Dicidem eaã spũs sũ
qđ ad aiam ptinet: nec portionem
hanc meã dubitauerũ portionẽ· Au
diui sane ab aplo qz dñs spõs ẽ· et
ab ipso dño/qz spiritus ẽ dei: nec
mõ spõs: sed ⁊ spũũ pz Vt qđ ergo
me tenet mẽ carnis qz mõ ex pte:
spũũ pz nõ repit· cũ ex pte sim spi
ritus? Dao scio: agit hoc non tam
substãtia ipã q̃ culpa · Dicit enim

pcōrco spūo inter cēlū ⁊ terrā ventosum hoc mediū tenent: vñ ⁊ ptātes hui⁹ aeris nominātur: sic pcā nā inter nos et dēū separant: inter creatorē pcm⁹q; spūū. et spiritalē vtiq; creaturam. Transit aīam corpus in regionem suam: ⁊ cece pūa lens opprimit peregrinā. Factū nē pe est talentum plūbi: nō aluūde tamen nisi quia sedet inquitas super illud: corp⁹ enī aggrauat aiam: sed vtiq; qđ corrumpitur. Coerūpitur aūt: ymmo caā aplō attestante mortuū est ppter pcm̄. Itaq; licet quodāmō cēlū sit hō. cēle sub⁹ sn̄ dubio spiritibus similis sba similis ⁊ forma: substātia q̄dē qm̄ spiritalis. forma vero qua rationalis est. mīme tamē eū iam leuare duo ista sufficiūt/ vt meretur audire/ q2 cēlum es et in cēlū ibis. Frustra gloriē de libertate arbitrij que in mente est: captiu⁹ duce in legem peccati q̄ in carne ē. Nā et fœsitan videret duplex funicul⁹ posse alteri eq̄ duplia prevalere: vt viz quē sibi terra gemino quodā iure tanq̄ pria pciter ⁊ materia vendicat: ob geminā nichilomin⁹ q̄ prēdcā est substantie seiz ⁊ formē similitudinē. cēlū quoq; rapiat vt cēlestē /// Oz iā triplicatus inferior ille et deorsum trahens pcō equitē accedēte funicul⁹: nisi illuc quoq; occurrent grā nō rapiē Dane vbi illa affuerit: haud dubiū q̄n soluat facile grus iste ⁊ trahim⁹ ymo quo trahim⁹ funicul⁹ mq̄tate Hec enim in dēū ⁊ nos nō separās interuenit: sed reparans ⁊ coniungens. Itaq; ibo michi ad mētē grē ⁊ colles miserationū: quatum thezauros omnes repositos audio penes xp̄istum. Ibo ad eum qui plenus est gracie aut veritatis: si forte accipiam aliquid de plenitudie illa. ymo si forte accipiam in plenitudinem illam: vt cum cēteris aliqñ mēbris occupem. i mēsuram etatis plenitudinis xp̄isti. Nemo quippe ascendit in cēlum: nisi qui de cēlo descendit. /// Fidelissimus plane et benignissim⁹ mediator: qui qui dem nō discreuit. sed fecit vtraq; vnū. meduū parietē macerie soluēs: donans nob: oia delicta. delēs q̄d aduersum nos erat cyrographum decreti q̄d erat contrariū nob. et ipsum tulit de medio affigens illud cruci: expolians p̄incipat⁹. ⁊ potestates traduxit confidenter palā triumphans illos. palliansq; per sāguinem suum que sunt in cēlo. ⁊ q̄ super terram. /// Propter hanc nempe salutem quam in medio terre erat operaturus. non confestim sub terra posuit hominem sicut peccando meruerat. sed in terra Diqui dem respicandum est nobis et nullatenus desperandum: donec in terra adhuc interim constituti. et suspicere cēlum possumus: et suscipere data optima et dona perfecta desursū a patre luminum. a patre spirituum a patre miserior⁹ diatum. Nam et propterea certum fecit hominem/ etiam corpore ipso. ⁊ os homini sublime dedit. cum prona vtiq; spectēt animantia cetera terram: vt attollens ad sydera vult⁹ illo suspiraret vbi vitam beatam et perhennem

conspiciat mansionē. Nonne enim pie & fideliter ituētib9 nobis. vehementissimū quoddā incētiuū amor9 et puocatio flagrantissimu desideriū est visio ipsa tā luadissime regiois? Nō sūt stelle celi similes glebis terre Inter splēdorē solis & caliginem soli huius nō pena distātia est Forte tamē hic quoq; nōnulla ꝑ in suo genere pulchra videtur: et hr̄ apsa undiq; mixta nō pulchris: vt autum i luto. gēma in sterq̄linio. lilium inter spinas. Tota pulchra es patria mea: et macula nō est i te Tota pulchra es abꝰ eo qđ intūseus latet. Quid illud? Nēpe bū illi angelia spūs & et aie ipse scōz que ia ingredi metuerūt in locū tabernaculi āmirabil' vꝰ ad domū dei Dicut sunt ei orpa terrestria & sūt orpa celestia: longe vero alia est celestiū glā q̄ terrestriū: sic sunt & celestes spūs & terrestres: nec minor sane distantia iter eos. Angeli. archāgeli. virtutes. pnāpat9 & ptātes. dnationes. thzoni. cherubī atq; seraphī. Bene nomina noui: forte enī hoc totū est Quid ei āplius capiā terrigena de celestib9 & carnalis homo de spūalib9 & diuinis? /// Verūptamē et si ignora quid lateat i hūjs tantis appellationib9: illud equidē certissime noui. qđ magnū & mirabile aliq̄d sub hac tanta maiestate verboꝝ clausū sit & signatū. Nō sine causa celū hꝫ diaē: plane eximiū nescio quid celaē in illo Celatur in quā: ꝑ non negatur tamē fidei vꝰ quaq;. Videre ei nob datur in terra ipsam exterioꝝ celi pulchritudinem non audire: internam quoq; gloriam secretoꝝ ei9/ et si nō cōprehendere cōcedit vel audire. Videm9 patriam ꝑ alōge salutam9: odoram9 illas delicias nō gustam9. Enim uero nō sine causa vnigenitus qui est in sinu patris. ipse nob in hac regione vmbre mortis quā inhabitamus. celestiū gloriā spirituū sane p fidem enarrat. orpoꝝ vero p speciem manifestat. Audi inq̄t filia & vide factū est Quoꝛsum ista? Inclina ait aurem tuā: et obliuiscere populum tuū. et domū patris tui. Vult nos ponere cōtumatiā/discere obedientiam: apprehēdere disciplinam: vult nos etiam obliuiscī posteriora. despicere inferiora. terrenos mores et vita gemina deserere: celestia sapere/supna q̄rere: anteriorib9 inhyare. Vult in illū tantū decorem domus sue ingenuā cōcupiscere creaturam: quo scīz in eandē ymaginem trāsformetur de claritate in claritatem. tanq̄ a domini spiritu: ac perinde concupiscat etiā rex decorē illius vtiq; spiritalē. Dz in quo inquires visus ille vel auditus. inclinare me autē & obaudire monet? Nam q̄ desiderū pariat. manifestum est. Dane ergo cōsidera vniuersā hanc celestiū gloriā orpoꝝ/incessāter legibus obtēperare diuinis: nec vnq̄ sibi positas in tam cōtinuis motibz metas exedere tēporū: aut lorū terminos trāsgredi cōstitutos Ded et ipsos spūs tā sublimes audi āministratorios oēs ee: & in ministeriū mitti dignātissimū: vti ne idignū dicam: mime tñ legies in scripturis

aliquando quemꝫ illoꝝ vel contra dixisse mittenti; vel erga ipsos tam inferiores se propter quos in minus tenuum mittebatur saltem tenuiter fuisse cōmotum. Exempla sunt obedientie si diligenter attendas; ea sane acceptabiliora. quo in materia digniori // Sed noui quid ad ista submurmuret sensus hois; et vagitatio pna semp in malum. Quid tu michi clementiā inquit proponis obedientiam supernorum. quasi vero aut sensus vllus in eis/aut vlla vigeat deliberatio rationis; q nō potius agi ipsa q̄ agere videantur? Quid vero vel ipsaꝝ angelorum obedientiam sic cōmendas? Dentiūt quidem angeli ſ delectabilia sola; obedientes quidem creatori. sed tā felia q̄ facili volūtate. Quid ni obediant; semp enim vident faciem patris. quem videre perfecta beatitudo/ eterna gloria/sūma voluptas est? Produc nobis domine patriarchas q prophetas viros obedientes preceptis tuis; obedientes ex voluntate; obedientes contra propriam voluntatem factum est Exhibetur vt ceteros breuitatis causa p̄teream. exhibetur inquam nobis abrahām ad precepti dñi exiens de terra sua; relicta cognatione et filiū eius; etiam carissimū filiū ysaac imolare paratus. Quid hic humana astutia poterit cauillari? Facete respondeat. qm̄ multifarie multiſ modis apparens eis deus. suscipiebatur hospicio. participabat conuiuio. animabat alloquio/instruebat cōsilio; donabat filiis/illustrabat victoriis; diuiciis cumulabat Quid dicas cū venerit xp̄us factus obediēs patri vſ ad mortē; mortem aūt crucis? Multū inq̄t p eōm modū Nā enim vnigenitū dei patris dei virtutē et dei sapiētiā xp̄m. qm̄ presumere emulari? Oblatꝰ est q ipse voluit; qm̄ q ꝑtū voluit passus est; vtpote verꝰ quidē hō. sed vere tus nichilominꝰ deus. Ymmo vere ne ipsā apostolicā obediētiam affectas velim; quos nimirū iuxta prophetica p̄missionem/oculis suis vidisse cōstat p̄ceptorē suū; Et auribꝰ suis vocem audisse monētis. Unde Et vnus eoꝝ expressius scribēs ait. Qđ vidimꝰ Et audiuimꝰ. qđ p̄spexim oculis nr̄is; Et manꝰ nostre palpauerūt de verbo vite. Quid nisi te linquerēt oia; qđ ni ad oia sequentē tūte p̄tiam maiestatis? Quid ego nō facerē; si michi eadem copia p̄staretur? Dz nō sunt taliter oī nationi; nō p̄eunti vtiq; nec sequenti. Diquidē vt multi reges optauerūt videre Et nō viderūt; sic nichilominꝰ veniēt iam dies qñ desiderem̄ videre diem vnū filij hois; nec tñ meretur // Opportune ergo iā martinus ad mediū veniat; vt de medio fiat occasio p̄cedendi. Hodie enim ille p oia similis nob. planē q sensibilis q passibilis; ſ q lōge post illa patriarchaliū q ꝓphetica tempora visionū. Et homo purꝰ nichil de natura diuinitatꝭ habēs. et dēs aūt in eū quē nō vidit; plenꝰ fiducia obediētie q virtutū locuples. solū deseruit. polū subijt; tre gmētus qđ habebat e terra; spm̄ dirigēs ad p̄cz spūum cui fidelit̄ i adoptiois spū deseruiuit

Non fuit celeste corpus ꝫ nec spiritus quidem celestis ⁊ rationale aial et mortale ⁊ terrigena filius hois. In terra natꝰ est. in terra eductꝰ ⁊ in terra exercitatꝰ ⁊ probatꝰ ⁊ in terra etiam cōsummatꝰ. Nec vero prīarcha erat aut vnꝰ ex prophetis ⁊ de quibꝰ sanc veritas in euāgelio ait ⁊ qua lex ⁊ pphete vsꝫ ad iohannē. Multomagꝭ nō erat ipse xp̄s ⁊ sed erat tamē xp̄ist9 in ipso ⁊ haud vtiq; aliter ꝯ p fidem. Enīuero iuxta hūc modū etiā modo prope est verbum in corde tuo et i ore tuo ⁊ tantū si recto quesieris corde. Nēpe apostolo īterp̄tante verbū fidei istud ē ⁊ de quo moyses ait Unde ⁊ alibi idē apostol9. Ihesꝰ xp̄ist9 iquit heri et hodie. et in eternū. Hesternū quidē ab initio seculi vsꝫ ad dñicā ascensionem ⁊ hodiernū vō diē exinde vsꝫ ad cōsummationē seculi ⁊ porro etenim intellige post cōmunem oīm resurrectionē. Nulli horū deest xp̄s ⁊ nulli deest ihūs ⁊ nulli deest vnctio. nulli sal9 Patriarchis et pphetis in visione exhibitꝰ est. apostolus in humanitate ⁊ martino i fide ⁊ ālgelis in spē. Quā sane speciē & electis hoibus ostensurū se esse promisit ⁊ nō quidem hodie ꝫ in eternū. Denique iā trāsierat heri ⁊ iā nostrū istud illuxerat hodiernū. ai apostoli loquēte. Et si cognouimꝰ xp̄m secm carnē ⁊ ꝫ nūc iam nō nouimꝰ // Videē tamē etiā in hoc manc de carnibꝰ agni nō nichil esse seruatū ⁊ sed qđ ēsiduū est vtiq; iā datur igni ⁊ quod videlicꝫ vsꝫ hodie eatē caro nobis sed spiritaliter vtiq; non carnaliter exhibeatur. Neq; enim est qđ cum semur nostro huic negatā tēpori. si ue eā que ad prēs veterꝭ testamēti facta est apparitionē ⁊ siue eā q̄ apostolis exhibita est p̄nitā carnis ei ⁊ siquidē fideliter cōsideratꝰ neutrā deesse liquebit. Adest enī nobis etiam nūc carnis ipsius vera substātia. haud dubiū sane q̄n in sacramēto ⁊ assūt reuelationes ꝫ in spū et virtute ⁊ vt tempi grē qđ nūc est nichil i vlla grā deesse pbet. Denique nec oculꝰ vidit nec auris audiuit. nec i cor hois ascēdit q̄ pparauit deꝰ diligētibꝰ se ⁊ nob tn reuelauit per spm̄ suū. Ne miteris q̄ carnales eis manifestationes exhibuit. q̄ carnalē eiꝰ pstolabātē aduētū nobis enī tanta efficacior grā ⁊ reuelatio dignior necessaria ē ⁊ ꝯto nimiū excellētior cōstat esse q̄ expectāmꝰ. /// Ita q; vt supra dixi martinꝰ iste xp̄us nō fuit. ꝫ eū xp̄m habuit ⁊ nō quo ālgeli in p̄nitia maiestatis. non quo apli in visione humanitatis. nō quo olim locutꝰ est in visione seis suis ⁊ ꝫ quō eū etiam nūc habet cētia in fide ⁊ sacramētis. Nō erat ille luxꝫ lucerna plane ardēs & lucēs de iohāne dictū est. Sz si illū ptulero puto dicetis /// Maximꝰ hoīm est plus ꝯ pphā est ⁊ eiā angelꝰ ē dei patris ⁊ sicut ipse testatur Ecce mitto angelū meū ⁊c. Et martinꝰ lucerna erat ardens & lucens ⁊ eum saltem nō pigreat imitari ⁊ sed in eo qđ imitabile. non autē q̄ mirabile exhibetur. // Ad mensā diuitis sedes hodie. diligenter cōsidera que tibi apponuntur. discerne inē

ribos et vasa aborum: illos enim iubeas tollere. sed non illa. Diues est iste martinus: diues in meritis diues in miraculis. diues in virtutibus: diues in signis. Diligenter ergo considera que apponuntur tibi: quena videlicet ad amulationē: que vero ad imitationē. Aut certe qua sequitur in scriptura illa. quoniā talia oportet te preparare: diligenter considera que apponūtur et in quo. Dusitauit martinus tres mortuos: quantos nimirū saluatorē legerat suscitasse. Reddidit visum cecis. surdis auditū: mutis loquelā. claudis gressū: aridis sospitatē. Euasit diuina virtute pericula. propriis corpus obiice flāmas repulit: inmanē sacrilege machine molē/ voluptuosa pauli ac lo descendente prostrauit: leprosum mundauit osculo. curauit oleo paralitica: demones vicit. angelos vidit: futuraq; preuidit. Verū hec quidē ceteraq; eiusmodi altissima que sunt magnalia: quid ni miremur quedā vasa dixerim diuitis huius. auro gratia. gēmisq; micātia. preterq; materia q opere preciosa? Noli in hijs sapore querere: sed nitore splendorem lucet in huiusmodi lucerna nostra: vt in lumine eius videas lumē quod quidem purum prout in se est necdū prevales intueri. Non enim est ille lux. sed vt testimoniū perhibeat de lumine: et appareat tibi interim gloriosus deus in sancto suo: dū non potes ad gloriā eius sicut est in seipso. /// Ceterū ne putaueris ornatas quidē martini lampades. sed vacuas inuenies. Non est fatua virgo: habet in vasis oleū. habet vinū in phyalis/ habet intra pectoris aborū copiā. deliciis vtiq; spiritalibus: vt non modo videant q mirentur. sed edant pauperes q saturentur: atq; in illis quidē dominū laudent: porro in hijs viuāt corda eorū. Alioquin quo mortui laudabūt te dñe? Vt ergo sit locus deorsq; laudatio in amulatione: viuant cūcti ex imitatione vt auidius sumant delicias: ipsas quoq; diuicias auriosius contemplentur. Die nimirū inter splendorem et feruorem lucerne huius. vicarijs quibusdam affectibus concurrendū: vt nobis alter ex altero cōmendetur: et ex mutua collatiōe vterq; gratior fiat/ Dictē humilis fuit q pauper spiritu iste martinus: sicut euidentissime probat effectus ipse diuine gratie: quā profecto tā multā nisi multū humili non dedisset. Vt tamen pauca virtutū eius indicia promam. pauperē illū spiritu beatus nouit hilarius: cū imponere dyabolus ei officiū temptans nec preualens. q indignū sese vociferaretur: exorasti cū esse paupit. in q quā lo gissime videretē: scieō nimirū q huiusmodi cordiationē mīme repudiaret. Pauper fuit. veste sordidus: crine incultus: facie despicabilis. Que q tē licet in electione eius a quibusdā malivolis obiecta fuisset: q in ipō tēpatu sicut scriptū ē. penit9 nō mutauit Veniq; qz vē paup spū fuit: martinus pauper q modicus meruit nominari. /// Audi vō māsuetudinē eius: suo illo sulpicio sic scribēte. Tātū aduersus deos immanes prāetia assūpserat:

vt ãi esset sũm9 sacerdos. ipune eã
am ab infimis clericis leuare? nec
ꝓpter illud eos aut loco vnq̃ amo
uerit? aut a sua q̃tũ in ipõ fuit ca
tate repulerit. Ꝺõ q̃dem in bztio
manifeste ꝓbatũ. oẽs vos arbitroz
me misse. Eũ nempe ex oĩbus sibi
successozem elegit? q de tanta post
futura aduersitate ꝑmonuit: postre
mo in fide ⁊ lenitate ipsi9 sanctũ se
ruat illum? ad cui9 os aures sue fue
rũt: cũ rñderet hoĩ q̃ de eo sciscita
batur. Di illũ delitũ queris ꝓspice
emin9? ecce celũ solito siccat amẽs
respicit. Crebro siq̃dẽ hõ dei vt pote
terrã despicẽs? celũ suspiciebat. Ne
pe sciebat ad hoc sese vt supza me
mim9 rectã q in ipõ corpe accepisse
staturã? sciebat illic esse thezaurũ
suũ: sciebat illic sedere ĩ prãis dexte
ra xp̃m suũ: sciebat nũq̃ sese donec
illic ueniret qđ desiderabat asseru
turũ. Vñ et hoc ipsũ q̃ delirus vo ca
batur in terra/merito nõ attendit?
cui9 nimiꝫ cõuersatio essꝫ in celis?
cui9 oculi in capite suo. Hanc il
luc eã lacrime ei9 a maxilla ascẽ
dere consueuerãt: q̃bus sic habũda
bat. vt soleret ꝓ illoꝝ q̃z qui ob
tectatoꝛes sui videbãt flere pcis.
Hanc quẽadmodũ iustificã esu
rierit. tũ in ceteris ei9 actib9. tũ spã
liter in ydolatrie ꝓsecutione ꝓbatũ
est: in temploꝝ destructioẽ. in statu
atũ delectione. in sacrificioꝝ luctoꝝ?
vbi se q̃z aliq̃n nõ est verit9 date dis
crimĩ? vt occasio tanti mali de me
dio tolleret. Nã miserozẽ eũ
in paupe se exptum saluator ipse a
pud ãgelos gloziabat? tantam sibi
mediocritatẽ vestis ostentans. Vtinã
aũt nobis eã miseris apud sũmũ
iudicem in cui9 ãmirabile tabernacu
lum introuit. miam illã exhibere
dignetur? qua et illos olim mozti
destinatos et tozmentis varijs depu
tatos eripuit: pzo q̃b9 añ terreni in
dias ianuã/nocte media legẽ iacu
isse. Quo enĩ non audiet cũ nunc. q̃
tunc q̃z fecit audiri? Pozro mũ
diã cozdis ei9 illud vel maxime in
dicat: qđ non est cõfusus ĩimico lo
quẽs in pozta. Nichil in me funeste
repies: abzahe me sin9 rapiet.
Nã in ope praficoꝛ feliciter plane
consũmans laboꝛes suos? licet dic
ũ suoꝝ finẽ nõ ignozaret. deuotos
adijt discipulos? inẽ quos reformã
ta pace. in pace ipe q̃euit. Cete
rũ psecutiões quas sustinuit ꝓpter
iusticiã lõgũ est numerare: quo qđ
iulianũ augustũ ciuitate wãgionũ
ĩtrepid9. ymo et illato terroze ꝓsẽ
tiaz: custodie mãcipat9 ẽ. vt ĩermis
postero die barbaris obiceret? quo
rum alpes sub securi quã in verticẽ
ei9 latro vibzabat securissim9 fuit?
quo illũ mediolani auxentiꝰ arria
nus grauiter insectat9. multiꝭ appe
titũ iurijs. tandẽ de ciuitate extur
bauit? quo et alibi pus aduers9 sa
cerdotũ perfidiã acerrime pugnãs.
suppleijs affectus/publice virgis cæ
sus. inde quoq; exire compulsus est?
quo ite aiusdã phani euersione. cũ
gentilis cũ stricto gladio peteret. nu
dã ceruicẽ ꝓbuit pcussuro donec ille
extollẽs ad ictũ dexterã. cadit resu
pin9? quo alter cũ altero ferire volu
it? ꝭ ferrũ de manib9 eius clapsum

repente disparuit. Pro quibus omnibus dubiū nō est multipliciter coronari cū. qui quidē et si nō semel effectu cōsumate passionis. ꝛ totiēs martir fuit affectu deuotissime voluntatis /// Comedite ia amici et bibite et inebriamini karissimi. sic et in alijs vite et in talibus vita spūs vestri. Nisi forte beatos pdicat sermo diuinus. qui mortuos suscitat. cecos illuminat. debiles sanat. leprosos mundant. paralyticos curat. demonibus imperat. futura prenūciat. miraculis choruscant. et nō magis pauperes spū. mites. lugentes. esurientes. sitientes iustitiā. misericordes. mundicordes. pacificos. ꝛ psecutiones ppter iustitiā sustinentes /// Ignoscite michi fratres. exēplū obediētie paulominus preteriui. qd quidē vel solū iuxta ppositum ordinē in martino quoq nobis cōuenit exhibere. Hanc moram faciamus. ꝛ vt arbitror. bonum est nos hic esse. tardius enī hodie venimus ad martinū. Domine inquit si adhuc populo tuo sū necessarius. non recuso laborē. fiat voluntas tua O vere sanctissima aia. o inestimabilem caritatē. o obediētiā singularem. Bonū certamē certasti. cursum cōsumasti. fidē seruasti. de reliquo reposita est tibi corona iustitie. quam reddet tibi hodie iustus iudex. et adhuc dicit. nō recuso laborem. fiat voluntas tua. Obtuliſti plane ysaac vnicum illū quem diligis. qd in te est iugulasti. immolasti singulare gaudiū tuū. pia deuotioē paratus redire iterū in periculum. innouare certamina. denuo subire laborem. sustinere tribulationem. prolōgare tentationē. deinde differri adhuc ab illa tanta felicitate. atq; diu desiderata societate spūum bonorum. atq; in huius mortalitatis cōpagine. ab ipso introitu glē reuocari. postremo quod maximū est a xpisto tuo peregrinari diutius. si modo ipse voluisset. Nec sane dubiū. quin ampliorem gratiam mereatur. qui parum se exhibet etiā ante mādatū. q; qui obedire festinat post mādatū /// Magna quidem est obedientia vestra angeli sancti. ꝛ quod dicere audeā pace vestra. nescio an inueniatur in vobis quisq; paratus in tale aliquādo ministeriū mitti. in quo necesse habeat non videre faciem pris. Magnū est pro quo dominū seruatus ois a reliquisti. ꝛ audiui te in mōte dicentē vbi trāsfiguratus ē coram vobis. ꝛ dūc bonum ē nos hic esse. faciamus hic tria tabernacula. Nō ē hic adhuc. ꝛ si adhuc xpō tuo sū necessarius nō recuso laborē. Pater tuus tuum martine patrem tuum. ꝛ sive manē in corpe. ꝛ sive dissolui et esse cū xpō. Et magna quidē in hoc tam mortis securitas. magna in visione xpi desideranda q tā frequēs ac singulariter desiderādi psentia repit. ꝛ id quidē longe aplius p omnē modū. q; qui mori nō metuis. imo qui tanto desiderio psentiā dñi cōcupiscis. videte quoq nō tenuis. et expectatione molestissima fatigari. In q enī alio nō obedire potuerat. q; in tanto articulo deuote clamabat fiat voluntas tua. /// Hec ergo pax nostra sit fres in cōuiuio hodierno. Hanc nobis obediētiā in mensa pauperis.

ꝑmo iam diuitis appositam diligẽ
ter ꝙsiderem9 ⁊ sciẽtes qm̃ ipsa est q̃
a nobis exigitur. ipsa quã oporte
nos ꝑpare ⁊ vt singuli q̃q; dicam9
q; patus sũ et nõ sum turbat9 ⁊ vt
custodiã mãdata tua. Nec modo se
mel aut in pte ⁊ ꝙ patum or meũ
deus patũ or meũ ⁊ patũ ad vtrũ
q;. q in nullo tue ꝑscribẽs dispositi
oni forte hoc rapio q ꝑaliter et ve
hemẽter ⁊ nc illud quitẽ reatso: si
cut fuerit volũtas tua ĩ ælo sic fiat
Desidero requiem ⁊ sed nõ reatso la
borem ⁊ fiat volũtas tua

Sermo beati bernadi in natali
sci clemẽtis pape de trib9 aquis

a Theosa est in cõspectu dñi ⁊
mores seõr eiꝰ Audiat pec
cator et irascatur. dẽtib9 su
is fremat et tabescat ⁊ qm̃ deprehẽ
sus est in astutia sua. cecidit in fouc
am quã fecat ⁊ in laqueũ intadit quẽ
tetẽdit Invidia siq̃dẽ diaboli mors
intrauit in orbẽ terrarũ ⁊ sed ecce p
tiosa facta est mors seõr Audi igit
hostis vite ⁊ mortis auctor attende
Quid valet iam fraus tua ⁊ astutia
tua q̃d nocet ⁊ Ymmo vero vt plus
doleas ⁊ eã corpaf in bonũ hijs
q̃ secm̃ ꝓpositũ vocati sũt sci. Nec
enĩ aliter q̃ ipã q̃ tui est opis. de te
hodie btũs martir clemẽs ait solẽp
nia celebram9 morte orpis tuum
b phauit Ferit siq̃dẽ de necessitate v
tutẽ pena pci in meritũ glẽ ꝙmuta
uit ⁊ dũ fidelẽ se ꝓbauit in modicis
vt dign9 inueniref super multa ꝙsti
tui. Modicũ nãq; erat et cino mo
dicũ. q̃quid ꝑus accepat aia illa
beata ⁊ ad eã gloriã quã ꝑti ꝑtine
uit passione Omnis enĩ delectatio
mũdi hui9. vniuersa ei9 gloria. q̃d
quid deniq; in eo cõcupiscatur. proe
sus modicũ est in illi9 felicitatis/in
illi9 gloria/in illius beatitudis com
patione ⁊ si tñ vel modicũ dica debe
at et nõ poãus nichil ⁊ vapor ad mo
dicã parens // Accepat btũs de
mẽs nobile gen9. amplas possessi
ones. hereditatẽ multã ⁊ sanctã q̃;
q̃plurimã ⁊ ita vt optim9 quidã illi
us tempis philosoph9 haberef. Ac
ceperat vniuersa hec a dño ⁊ dat enĩ
dona sunt caã hec Fidelẽ ergo se p
bauit ei q̃ debebat. cũ p ei9 amore v
niuersa ctẽpsit ⁊ soia detimẽtũ faci
ens/ac arbitras vt sterc or a ⁊ vt lu
crifaceret xpm // Dz forte mur
murat caã nũc inimicus. pellem inq̃
ens p pelle ⁊ omia q̃ habet hõ da
bit p aia sua Quid ergo ⁊ Putas
q; in ipã sui orpis vita quã acrepe
rat a dño/ifidelis inueniaf ⁊ vt vel
ipsã ꝑferat illi ⁊ Ecce habes ptãtẽ
irrue in cũ p satellites tuos ⁊ vt ca
artef e duobus ⁊ aut a dño necesse
habens. ã a orpe separi Varia ⁊
imania exãre genera tormẽtor ⁊ ſ
nouerus te mĩi nrõ fabricare or o
nas. Dicat enĩ ipã vite hui9 cena
mẽta et adiumẽta cõtẽpsit. sic ctẽp
nit et ipsã ⁊ orp9 omẽ tibi exponit
ĩ mortẽ ⁊ et ĩ facẽ maledicat tibi ⁊ at
q; ydola tua sacro ore suo blasphe
mat ⁊ dñm deum suũ caã inter or
mẽta tua libere ꝓdicat ⁊ ignauc cõſ
tetur Coronabitf ergo. qua legiti
me certauit ⁊ qa fideliter vicit ⁊ qz
nec blãdimẽtis vite hui9. nec mor
tis horrore a caritate xpisti potuit

d separari // Dic nobis quaeso aia
sca quae sit oratio tua supplicijs expo
nebas? obsecro diligebas illud an
nō? Utiq; diligebā inq̃t: nemo enī
odio habuit carnē suā. Diligebam
ergo eā sed parū? diligebā tanq̃ ā
illam: q multomagis diligebam
dñm deū. Utq; probatio esset dilecti
onis opis exhibitio: libenē q̃z ip
sā pro eius glā mortē oraplecte
bar Quid nos ad haec dicam⁹ frēs?
Cōgratulamur mī: ß iam glā eius
sine cōfusiōe nrā nō est Ecce enī be
atus demēs hō erat similis nob pas
sibilis? eadē arcūdat⁹ infirmitate:
q carni suae eodē vinculo naturālis ī
fectionis inhaerēs. Si ergo ille xp̄z
sic glorificauit in ore suo. et tali
em salutaris accepit? q̃d nos retri
buem⁹ dño p oīb⁹ que retribuit no
bis? Eadem arte īsigniuit ymagi
ne? eodē sanguine nos redemit: et
vocauit in eandem hereditatem in
corruptibilē incōtaminatā/ eternā
e cōseruatā in celis // Ut quid ergo
nō possum⁹ q nos cū beato demēte
xpi bibere calicē? Dz forte rīdent
aliqui. Possum⁹ si opportunitas nō
deesset: ß p̄cautioīs temp⁹ assauit
At ego fatear nō satis credidera ī
ta dicentib⁹ Quid enī? Cotidie re
ditis pūctioni ac⁹ vni⁹? et mucro
ni vos arbitrami posse resistere? In
minimis p̄bate cōflictib⁹: q̃ virilē
in maiori certamīe stare possitis Ec
ce enī non vobis dicā. sacrificate p
dolis et viuite? aut si hoc nō vultis
oportet vos diuersis supplicijs inte
rire. Nouit dñs figmentū nostrū:
nec dat nob tam forte certamē //
Beato demēti certamē forte dedit
vt vinceret: q discceret qm̄ oīm potē
tior ē sapiētia. Vestrū aūt certamē
quale ē frēs mei? Cotidie vob⁹ sug
geritur in oribus vris. frange cedi
nē tuū? murmura. detrahe. age re
missius. īfirmitatē simula: rīdē ei
qui forte durius locutus est tibi. vt
satisfacias desiderio tuo Nec dicā
tanq̃. nisi haec feceris morieris: sed
vt multū cū difficultate q laboē re
sistes animo tuo. Et quis sustinēt
tanta? Haec enī respondere consue
um⁹ exhortātib⁹ nos: ā foris hoī.
aut int⁹ spūs sācto Si ergo ī hmōi
certamīe pdicamur. si vincim⁹
si interdū eāa succūbim⁹? q̃d in il
lo tā graui certamīe faciem⁹? Si
uās fragilib⁹ cedit īfirmitas nrā?
quō telis resistēt? Videtis quō ad
nichilum redacti sum⁹? q sicut muli
eres ā pueli pugnātes laudaremus
alios: pugnare ipsi non possumus.
Quid tū agimus? Omēs certe ad
nuptias agni vocati sum⁹: q in cō
spectu eius vacuos apparē nō licet.
Diligēt ergo cōsideremus q̃ apponū
tur nob: quoniā talia oportet nos
p̄parare. Cōsideraut btūs demēs vi
nū sibi appositū esse a dño: et ipse
q̃z qm̄ diues fuit. ad nuptias illas
vinū nichilom⁹ p̄ter sāguinis ef
fusione portauit. Dz nos pauperes
sum⁹: et vinū dñe nō habem⁹ Et
ille Implete inq̃t ydrias aqua Ec
go ne et ipsa suscipere tur aqua? si
attulerimus eam? Utiq; suscipie
tur. Nam q ipām cū vino nob ap
positam inueniet q̃ sēdm monita sa
pientis diligēter cōsideraverit q̃ sibi

sibi apponūtur: ab eo nimirū qui venit nō in aqua solū. sed in aqua & sanguine Testimoniū enim perhibuit qui vidit: q aperto latere dñi dormientis in cruce. exierit sāguis et aqua // Et nos ergo fratres vt vel fidēles in modico nos pbemus deo nostro: si martirū sāguinis nō habem9. martirū enim testimoniū est. queram9 vel testimoniū aque: et ne ipsum quidē despiciet de9 Tres enim sūt qui testimoniū dant in terra: spūs aqua et sanguis. Beati q̄ bus trū suppetit testimoniū: quoniā funiculꝰ triplex difficile rūpitur Nos si sanguinis testimoniū non habem9. habeam9 spiritū & aquā: q̄m sine spiritu & aqua nec sāguis sufficiet Immo vero si spiritus ipse sine aqua aut sanguine inuenitur: sufficit testimoniū eius: quoniā spiritus veritatis est: nec sanguis nec aqua q̄q̄ pdere uīt a seipsis. sed spiritus est q̄ testificatur in illis Vane tamē aut vix aut nūq̄ sn aquo aut sanguie spm̄ arbitror inueniri Propter ea dilectissimi queram9 vel aquā: q̄ sanguinē nō habem9 Et quoniā pdriarū supra feram9 mētionē: que ram9 mēsuras binas vel ternas q̄s pdrie capiebant. Nā & xps triplicem nobis apponit aquā: et perfectus omnis qui fuerit in nobis sicut ipse: q̄ videlicet tres metretas habere potuerit. Propter hoc enī sub distinctiōe dicitur binas vel ternas vt duas constet ad minꝰ necāriae esse: teriā nō ab omnib9 exigendā // Accipe siq̄dē triplicē aquā: quā sibi saluator apponit Ploret super lazarū & super ciuitatē iherusalē: & hec est aqua prima. Dudat iminēte iam passionis hora: & hec aqua secunda. non ab oculis tantū sed a toto corpe manans. Hec aūt tube a ē sanguineiq̄ coloris: sicut scriptum est. Et factus est sudor ei9 sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Iam vero tercia est aqua: quā et p̄dixim9 de latere ei9 vna cū sanguine emanasse Et tu ergo primā quidē habes. si rigas lacrimis cōscientie tue stratum: et dolore cpūctionis/preteritoꝝ diluis maculas peccatoꝝ. Dēcūdam habes aquam. si in sudore vultꝰ tui vescens panē tuo: & labore penitētie corp9 tuū castigas/ac restringis cōcupiscētie flammam. Est aūt sanguinei coloris siue propter laborē: seu etiam cpē ipsum quem extinguit cōcupiscētie ignem. Iam vero si pficere potes vsq̄ ad deuotionis gradum. potabis aqua sapientie salutaris: & spiritus xpisti qui super mel dulas ēfiet in te fons aque salētis in vitā eternam. Et memēto hanc esse aquam que procedit a latere dormientis: et sine omni molestia fluit. Oportet enim tā moestuū esse mundo: qui in hac voluerit grā delectari Ergo vt breuiter repetā. pma q̄dem a preteritis delictis ābluit cōscientiam: secūda vt futura caueas: extinguit cōcupiscentiam. tercia si ad cā puenire meueris. potat animam sitientem

// Sermo in vigilia beati andree apostoli

Sanctorū festa præcipua patrū sanxit autoritas votus p̄uenienda ieiunijs: utilit̄ plane ⁊ nō ad insipientiam nobis: si fuerit qui aduertat. Multa siquidē peccata cotidie contrahim9 ⁊ in multis offendim9 omnes: nec tutum omnino ē celebrandas susapere festiuitates sacras. maximeq; eas q̄ maxime sūt: nisi p̄us abstinentie purificatione p̄missa. quo ⁊ digniores ⁊ capaces inueniamur spūalium gaudioꝝ. Dic enim iustus in principio sermonis accusator est sui: nec nisi a propria reprehensione laudes inchoat alienas. Et si etiā iustus trepidat sollicitus p̄uenire cum/qui ipsas quoq; paratus est iusticias iudicare: quid agimus nos quoꝝ nisi interim iudicata fuerint ⁊ tecta pcā. timendū valde est ne forte manifesta inueniātur p̄cēdentia ad iudiciū? Di nec iust9 sine molestia q̄ verecūdia quadā. ad seōꝝ p̄sumit accedere laudes: q̄ tomagis peccatoz/in cui9 ore nō est laus speciosa. timeat semp necesse est illā vocem quare tu enarras iusticias meas: sue illā. amice quō huc intrasti nō hēns vestem nuptialem? Beati pinde qui stolam suam. dico aūt gloriam conscie solliciti sunt omni tempe ꝓseruare imaculatam: semp splendidā exhibere. Dz quia pauci sūt qui sic oī custodia seruant oz suū. paucioꝛes aūt si tamen vel pauciores q̄ in omni scīmonia seruēt illud: necesse est frequēti abstinentia maculas diluere subintrātes: precipue cū p̄apua quelibet solēpnitas aduenerit celebranda. Non modo tantū preparatio est ad primā celebritatē. obseruatio p̄missa ieiunij: est ⁊ āmonitio quedā/eruditioq; ⁊ nō parua Discem9 enī ex hoipso/q̄nam sit vera via festiuitatis eterne Quid est enī q̄ ieiunijs solempnia p̄curem9: nisi q̄ p multas tribulationes oportet nos intrare in regnū dei? Indign9 quippe solempni letitia est: qui statutā vigilie abstinētiam nō obseruat Plane inquā si tēnus affligere aiam tuam in vigilio: indign9 iure censeris requie q̄ exultatione festiua. Est aūt vniuersū p̄sentis penitētie temp9 vigilia q̄dam solempnitatis magne: ⁊ eterni sabbatismi quē p̄stolamur. Nec causaberis vigilia longiorem: si ei nitatem festiuitatis attēdas Licet enim p̄parationē habere soleant solempnia diurna diurnā: illa cum eterna sit. non exigit tamen eternā Dz quo nos rapit ioīi dicor illu9 memoria felicitatis? Hoc enī nosse q̄ se pius et forte digni9 nominatur illa festiuitas /// Hedeūdū nobis certe ad id qd̄ p̄ manib9 est Hodierni ieiunij q̄ eiq; quā p̄stolamur solempnitatis q̄ letitie causa. est passio beati ādree apostoli. Dignū est enī et si aī eo pendere nō possum9: vt cum eo vel ieiunemus. Nam ⁊ ipm cum biduo pendere in cruce. etiam ieiunasse quis dubitet? Ieiunem9 ergo vel in exiguo cōmunicātes passioni ei9 ⁊ si nō simul affixi patibulo. simul afflicti ieiunio: vt misereāt deo. etiā oīone p̄cipes si m9. et in p̄nti quoq; spūalium socij

gaudioꝝ. Quomodo enī non exultemus in memoria triumphi eius: quem et in ipā sui presentia supplicij tam vehemēter nouimꝰ exultasse? Aut non erit leta festiuitas: vbi & crux ipsa plena est gaudio? Diqui dem festiuū solemꝰ nominare qđ letum est: et crux a cruciatu vtiqꝫ dicitur. aut certe cruciatus magis a cruce. Quāta proinde exultatione vniuerse terre celebrandū tante nouitatis miraculū: tam magnificam opꝰ diuine virtutis? Andreas homo erat similis nobis passibilis: & tā vehementi ardore spiritus crucē sitiebat homo. tā inaudito a seculo gaudio trepidabat: cum paratum sibi eminꝰ patibulū conspexisset. O crux inquit diu desiderata. & iam concupiscēti animo preparata: securus & gaudens venio ad te: ita vt et tu exultans suscipias me discipulū eius qui pependit in te. Ergo ne tanta est exultatio. vt exultet & ipā crux. nec leti quicqꝫ habeat. ſꝫ totum letitia sit? Aut qđ minus contra cōsuetudinē. supra rationē. vltra naturam: crucifixū exultare cruce? Illi sensū letitie natura negauit: huic si quid prevalet gaudiū omne exterminat: ingeritqꝫ dolorem // Amator ait tuꝰ semper fui: & desiderauī aplecti te. Frater ignis vibrās ē. nō lingua loquēs: & si lingua certe ignea est. Carbones sunt ignis illiꝰ quem de excelso xps miserat in ossibꝰ eius: atqꝫ vtinam desolatorij nobis sint: cōsumētes & exurentes quicquid in nobis est carnalis affectionis. Quales enim scintille sunt iste: a quanto interiori incendio micant? Plane beate andree granū sinapis est fides tua: que tā inspectū vbi teri cepit. cepit ex se proferre feruorem Quid si paulo amplius tereretur? Quis feruorem illum animus: quis verba sustinere posset auditus? Dum enim minis minaretur egeas: adhuc granum sinapis despicabile videbatur Integrū erat: nesciebamꝰ quid intus lateret Dñs inquit me misit ad istam prouinciam: in qua non paruū ei populum acquisiui Accredit cōminatioīs pistillum: longe iā acrius sapiet: & stātiuſ loquetur. Terrendū enim putat egeas crucis suppliciū minitans: sed nō est ita. Accenditur magis in verbo hoc: & libere clamat. Ego si patibulū crucis expauescerē: crucis gloriam non predicarem. At vbi paratū sibi lignū intuitus est. ex hoc iā plane totus intus ignescēs. applaudebat et blandiebat illi amate sue: officiosissime salutabat. deuotissime suscipiebat. magnifice attollebat eam: et in ipsiꝰ prōnio gloriabat. clamās magis affectioē qꝫ voce Salue crux sponsa: que decorem et pulchritudinem de mēbris dominicis accepisti. Salue crux que in corpore xpi dedicata es: & ex membris eius tanqꝫ margaritis ornata // Merito prude crucis amatorem venerantur. quicunqꝫ sunt serui crucis: sed ab hijs certe ampliorem illi devotionem exigit: q̄ specialiuꝫ posuerūt tollere crucē suā. Vob hec

et de vobis dico frēs mei: q̄ nō sur
da ante audistis illā euangelicā tu
bam: q̄ nō baiulat crucē suā et seq̄t
me nō p̄t meus esse discipul9. Para
ti estote totā animi diligentiā huic
adhibere solēpnitati: et orde mag
no celebrare cā: qz magn9 oīno cō
solationis pariter et exhortationis
thezaur9 nob̄ reposit9 est i ea: si
fuerit q̄ fodiat et seruetur

Sermo in festo scī andree apli
de virtute crucis q̄ fortitudine i ad
uersis. et de mūdis psalmis.

Celebrantes hodie
gloriosū beati andree
martyrium: in verbis
grē q̄ p̄decessor de ore
eius. exultauim9 q̄ de
lectati sum9. Negz ei locus poterat
esse tristicie: vbi tā vehemēt lete
batur et ipē. Nemo ex nob̄ compassus
est sic patēti: nemo ausus ē plāgere
exultantē. Alioq̄n et nobis ipse nō
incōgrue dicere poterat: q̄ saluator
crucē baiulās. sequēt9 se et lugen
tibus ait. Filie ihrlēm nolite flere sup
me: sed sup vosipsas flete. Veni
ebat ad cruce. plus q̄ sem et iustū dolebat
iuste cōpnari. phibē voluit ne pu
niretur: sz magis ipe instātissima p̄
ce phibuit eos. ne nō coronarē. p̄
mo ne nō pateretur // Desidera
bat siqdē dissolui et esse cū xpō: sed
in cruce quā semp amauerat. Desi
derabat regnū intrare: sz p patibulū
Quid ei dicat illi amate sue? Per
te inq̄t me recipiat: q̄ p te me rede
mit Ergo si diligim9 eū congaude
amus ei: nō solū qz coronat9. sed
q̄ qz crucifix9. qz desideriū aīe ei9
tribuit ei dns: et posuit in capite e
ius coronā de lapide p̄cioso Verūp
tamen dū cōgratulamur ei. q̄ diu
desiderate crucē sui meruerit cāplexu:
minū valde est. si nō ipsum cius mi
ramur gaudiū cui congratulamur
Dū enī noctis huius vigilias cele
brantes. i verbis tāte exultatiois
cantādo delectemur: putas nō sunt
in nobis qui sēcū cogitaret et dice
ret: quid sibi volūt hec. aut vñ tā
noua letitia? Certe et crux p̄ciosa
est. et crux amari potest: et crux ha
bet exultationem. Ita est frēs mei:
si fuerit q̄ colligat semper lignū crucis
vitam germinat: fructificat io
cunditatē. oleū letitie stillat: balsa
mū sudat spūalium carismatū. Nō
est silvestris arbor. lignū vite ē ap
prehendentib9 eam: arbor fructifera
est. Alioq̄n quomō dñicam occupa
ret terram. illā dico p̄ciosissimā gle
bam cui clauor9 infixa est radiab9?
Si nō esset hec p̄ciosior cūctis:
fructuosior vniuersis. nūq̄ illo plā
taretur in orto: nec illā p̄mitteret
vincā occupare Veniq̄ q̄d minus si
crucis suauitatē dedit: q̄ dedit et ig
ni? Aut q̄o crux videat insipida:
vbi dulce sapit q̄ flāma? Quid enī
sapiebat lauretio ignis ille cū ar
deret carnifices. q̄ iudicē subsānaret?
Quid nos ad ista dicem9 fratres.
cur nō sapit crā nobis que p̄o xpō
est tribulatio: nec gustam9 et nos
manna absconditum? Die enī vic
tus esset omnino dyabolus: nec
haberet prorsus quod auferret.
Sufficeret nobis hoc vnū aduersū

dupliçm maliçam ínimiá. Habet quippe nequissim9 ille laqueos: habet et iacula/vtpote callidissimus venator hoím. solũ sitiens sãguinem animarũ. Alios telis appetit maliá ose cuiuslibet seductioís: et í eis vulnerat multos. quorũ tenuis est patientia. Alios voluptatib9 irretire laborat: et ín hijs certe cõcludit multitudinem copiosã eorũ qui in terra tepunt: aut volitãt iuxta eam/// Dit ergo gaudũ in tribulatione: et iam nõ habet malign9 vnde illi iat: nõ habet vnde deiçat. Liberati sum9 a laqõ venãtiũ: pariẽ 7 a verbo aspero. Nichil eĩ prosiçet inimic9 in eo quẽ crux xpi delectat. si carnalem suggesseĩt delectationẽ: et filj9 iniquitatis nõ apponet nocere ei: si ad exasperãdũ animũ eiꝰ qualibet ínittere temptauerit amaritudinẽ. Non curat deliçias qui ieiunio pascitur: multa num9 murmuraẽ potest pro eo í quo etiã delectaẽ. Posuit plane altissimũ refugiũ suũ: vbi nec muscipula ínimici timẽda sit. nec sagitta Ymmo vero mũdus piscis ẽ: squamas pariẽ et pẽnulas habens/// Porro sicut frustra iaçẽ rethe ante oculos pẽnatorũ: sic frustra iaçitur telũ í squamas loricatorũ Huiusmodi siquidẽ pisces mũdos esse/ legalis sãctio iudicat: q̃ 7 pẽnis leuãtur 7 ptegũtur squamis: siue illi í mari sint. siue in flumine. siue in stagno/// Habet etiã ẽ mare magnum 7 spatiosũ pisces mũdos. 7 dñi ca dignos mẽsa: qz 7 ex hijs q̃ secundi latitudine habitu actuq; vsanẽ. reliquit sibi multa milia quos apostolica sagena trahit: vt cum educta fuerit segregẽtur a malis Vbi sane decebit et hic noster piscator hoím: qui totam post se achaiã trahit/// Habet 7 flumẽ pisces mũdos: quibus iter dispẽsatorẽs fideles iuenjuntur. Fluuius q̃ppe est pdicatorũ ordo. nõ in cotẽ pmanẽs loco: ẽ extẽdens se/et currẽs vt diũsas irrigat terras/// Dũt et in stagnis mũdi pisces: q̃ in claustris seruiũt deo in spũ et veritate. Merito siquidẽ stagnis mõsteria cõparãt: vbi quodãmodo ícarcerati pisces/euagãdi nõ habẽt libertatẽ: quo videliçet pati sũt semp ad epulas spũales. dicẽtes singuli íntra se. Quis veniet q̃ me deferat? Cũctis diebus q̃bus nũc milito: expecto donec veniat ímutatio mea/// Porro vt de lege supra meminim9: siue í mari. siue í flumine. siue in stagno/illi mũdi st pisces. q̃ squamas 7 pẽnulas hñt Dũt aũt squame multe. ẽ vna ex eis q̃dãmodo loricã cõtexit: qz vna ẽ patie virtꝰ: licet singule tribulatiõib9 exhibere singulas videamur/// Jã vẽ sicut sq̃ mas ad patiam: sic pẽnulas q̃z ad hilaritatẽ arbitror nõ incõgrue posse referri. Hylaritas q̃ppe leuat 7 sb leuat: vt salt9 quo sũ dicere videaẽ í altũ/q̃sq̃ exhilaraẽ Vane vt duas pẽnas hẽam9: duplex nob hylaritas q̃rẽda ẽ Et forte ꝓptera dicẽ aplũs. ille eĩ vere pẽnas hẽbat q̃b9 et í teraũ vẽ cælũ rapt9 ẽ. 7 volauit etiã í paradysũ: nõ solũ glãri í spe ẽ ẽ glãri í tribulatiõib9 Prosp9 í sb lime volat. q̃sq̃s ille ẽ. quẽ nõmodo futuroꝝ expectatio bonorũ. ẽ pntiũ

malorū exhibitio ipsa delectat: ita vt in ea etiam gloriet̃r. Talē cer te hunc iuenim9 beatū apostolum: talem miramur: talē merito p̄dica mus. Unde et triplicē licet cōsidera te gradū: insipientiū/pscientiū/per fectorum. Initiū enī sapiētie timor domini: medium spes: caritas plenitudo. Denique apostolū audi: quia plenitudo legis est caritas. Qui imi atur a timore/etiā xp̄i sustinet pati enter: qui psciat in spe portat liben ter: qui consūmatur in caritate. am plectitur iam arcēt̃r. Uol9 iste est qui dicere possit: quia amator tuus fui sēp/et desideraui ap̄lecti te. Longe est vox illa ab eo q̄ sustinet q̄dē: ſz optaēt ōnino si posset fieri nō venis se in horā hāc// Denique si nō vide ar temerarī9 lōge est ab ea voce: pa ter si fieri potest. transeat a me calix iste. Quid enī? Ceete sup azellū as tenderat: vt ne hic quidē hostib9 re linqueretur // Agnosco plane in duce belli militis pusillanimi trepi dationem. agnosco egroti vocem in medio. agnosco infirmatā gallinā cum pullis. cōsidero caritatē. stupeo miserationē. expauesco dignationē. Miserator dñs nō beati ādere ro bustū sibi suscepit affectū: quia nō est sanis op9 medic9. ſz male habē tibus. Di quē forte dignatio scāda lisat: plane meretur audire. Nōne oculus tuus nequā ē quia ego bonus? Hunc enim odor vite in mortem est. Quid magnū fuerat dñe ihesu. si accessēte hora ꝓpter quā venerat. i trepidus stares: tanq̄ qui potestatē habebas ponēdi aiam tuā. et nemo tollebat eam a te? Aut non longe gloriosio fuit quādo quidem totum propter nos agebatur. vt nōmodo passio corporis. ſz etiā cordis affec tio pro nobis faceret: vt quos diui ficabat mors tua. tua nichilomin9 et trepidatio robustos/et mestitia le tos. et tediū alacres/et turbatio qui etos faciat. et desolatio cōsolatos? Lego quidē in lazari resurrectione: quia infremuit spiritu et turbauit se ipsum. Dz esto interim quia se ipse turbauit nō conditionis necessitate: sed sue beneplacito voluntatis. Nūc autem aliquid iam ap̄lius audio. Ds adeo siquidē preualuit ea que fortis est vt mors dilectio: vt xp̄m dei an gelus cōfortaret. Quis quē? Euan gelistā audi: apparuit inquit angel9 cōfortās eū. Quem eū? Plane eū cui nascituro claus9 patuit Virginis u terus: cui9 nutu aq̄ in vinū mutata est: cui9 tactu lepra fugata est. sub cui9 plāt̃ solidū mare stetit: ad cui9 vocē mortui surrexēt: denique cū qui portat oia Verbo virtutis sue: p quē facta sūt oia: p quē vniuersa subsistūt. etiam et ang̃el9 ipse. Et q̄d dicam? Quem eū? Cui9 enī miserat: si nō penitus esset idiabile. Cōfortās ꝑ eū: cui9 ne ipse quidē ꝑfortator sui9 tepe poterat maiestatē. Rogo te an gele quē consolatio? An ignorabas quis esset? ad quē ꝑsolandū venie bas? Certe cōsolator ē. certe paracli tus est: alioq̄n nō diceret/aliū para clitū a p̄re mittēdū ap̄lis. si nō esſz et ipse paraclit9. Deinq̄ ag̃sco q̄ i hīpo paraclitū maxi"9. ag̃sco paraclitū benig nissi"9: q̄ ꝓpe sit hīs q̄ tribulato sūt

wrde. Non despō iam domine etiam si molesta michi videatur tribulatio quā patior: etiam si pugillanimis sū: etiam si desidō vt transferatur a me calix: nō despero iquā: dūmodo addā: ipse verū tamē non sicut ego volo sed sicut tu. Dicia etiam ex hocipso nō ad carnalem sine caducā reuertere cōsolationē: sed ad āgelicā ꝫ ad spūalē ꝫ ad cælestē. Ita plane dūmodo non murmurē: id enī peiꝰ separaret a te si nō aliꝰ resipiscerē: nō tenuo etiā si opus habeo ꝙsolari. Quid enī? Agnosco vocē meā i saluatore: q de salute despe tē? plane i pacētia mea. possidebo animam meam /// Verūptamen profitere volo si possum: nec statim adepte salute esse contentus. Qui timet deum ait sapiens. faciet bona Sed pax est: scriptū ē enī. Declina a malo et fac bonū: iqre pacē et pseqre eā. Noli esse salute cōtentꝰ: quere pacē: ne tibi sit i piculo etiam salus ipsa. Audi ergo āgelū nato eo q̄ facꝰ ē pax nā exultātem atq; canētē. Pax in terra hoibꝰ bone voluntatis. Que autē bona nisi ordinata volūtas? Quenā illa est inqes? Profecto que rationi cōsentanea ē dicenti: qua non sunt cōdigne passiones huiꝰ temporis ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis. Hoc si iam sentiri cepisti: haud dubium quin libēter feras crucem domini et dicas. Paratus sum et non sū turbatus: vt custodiam mandata tua. /// Attamen si vis esse perfectus: vnum adhuc tibi est necessarium. Quid illud inquies? Profecto gaudium in spiritu sancto. Siquidem q is qui timore coercatur q patiēs ē. q qui ratione spei ducē q beniuolꝰ ē: nisi fuerit etiā feruens spiritu/facile labi potest. Porro que p spiritū diffunditur caritas. et patiens et benigna est: et qđ est amplius/etiam nūq̄ excidit. In primo deniq; mandato qđ patentibus nostris datū ē. si diligenter cōsideres: q cuq patiēs et adā beniuolus fuisse videē. Quia tamen vterq; cecidit: liquet q̄ stabili non erat ille vel illa gradu. Vidit mulier lignum aut scriptura q̄ esset pulcrum visu: et ad vescendū suaue non tibi videtur vix continere manū? Dic et vbi a serpente interrogata est: vide si non manifeste sonent verba eius/molestū ei fuisse mādatū. Ex oni inquit ligno paradisi comedemus: de ligno autē scīe boni et mali dixit nob ne comedam⁹. Nō dixit. sic est volūtas creatoris? quare sic ipse nouit: nobis sufficit obedire. qz vita nā i volūtate eius. Itaq; facile seducta est mulier: et promissioē credere et acq̄scē psuasioni. Vir autē nō seducꝰ ē: ꝫ subuersus mulieris amore. Oportuēt enī semp seruare mādatū qđ sibi vtile nouerat: si non mulier ei aliud suaderet. Nec aliquam in seruanda mandatum visus est pati difficultatem? ꝫ que bona cāt volūtas nō habuit fortitudinē? quia non habuit feruorē. Fortis quippe ē vt mors. non pacientia aut spes ꝫ dilectio? nō timor à ratio/ꝫ spūs fortitudo. Diat pacētia/sic oportet fieri: qz timore vrgeē. Diat volūtas boā sic

oportet fieri: quia timore vrgetur. Fiat voluntas tua/sic expedit et sic agendū est: qua spei attrahitur ratiōe. Caritas vero que inflāmat a spū. neq; sic oportet fiat neq; sic expedit: sed sic volo inquit sic cupio: sic desidero vehemēter. Videtis quāta sublimitas: videtis quāta se nuitas. quātaq; suauitas caritat̄: Felix aia que ad hunc puenerit statum. Hec sane desperandū nobis: quādoquidē eius q̄ ad hunc puenit gradū. ob hoc maxime memoria celebratur: vt ipius q̄ inuocem9 auxilium. et imitemur exemplo. Plures dico: et ex nobis nōnullos videre michi videor i hoc gradu. Video beatū andreā aplm esse. nō posse te qui pusill9 es. eius sequi vestigia: pudeat certe vel eos qui teāli sūt nō imitari. Nemo repente fit sūmus. Ascendendo nō volando apprehenditur sūmitas scale. Ascendam9 ergo velut duob9 ābus pedibus: meditatiōe et oratiōe. Meditatio siquidē docet q̄d desit: oro ne desit obtinet Illa viā ondit: ista deducat. Meditatiōe siq̄dem agnoscim9 īminētia nobis pcula: oratiōe euadim9: pstante dño nō ihu xpō.

Sermo secūs de pfecta obedientia z de passione sci andree.

Beati andree apli solēpnitas hodie celebrat: quā si pia solicitudine pscrutemur: multa inuenim9 in ea que edificent aīmas nras In ipō siq̄dem cōuersionis sue iiio magnū nobis pfecte obedientie pstat exemplū: qō quidē xpianis oīb9 necessariū: nobis est tm̄ cari9 amplectendū: qui nimium speciāliter ex ipā pfessione nra tenemur obedientie debitores. Sapiēs nūmulatus est/ymo ipsa sapiētia nri esse habemus tribuere hūc obediētie nūmū: nec suscipiet eū. nisi integer inueniat̄ z sine aliqua falsitate. Nā si discutim9 et dijudicam9. et in hoc quidē pcepto obedim9 ꝛ nō in illo: fractus est nūm9. non suscipiet eum xpus: a quo nimiū tenemur nūmi nō fracti sed integri debitores. Omnes enī obedientiā simpliciter et sine vlla exceptione promisim9. Qui si q̄s obediat quidē sed simulatorie et ad oculū. murmuret aūt in abscōdito. falsus est mūm9 eius: plūbum habet nō argentū: z iniq̄tas sedet supra talentū plūbi: dolose agit sed in cōspectu dei: qm̄ deus non irridetur.

// Vis audire perfecte obediētie formā? Vidit dñs ait euāgelista petrū et andreā mittētes rethe in mare: z ait illis. Venite post me: faciā vos fieri piscatores hoim. Faciā inquit de piscatoribus piscatores: ymo pdicatores At illi cōtinuo nichil dubitantes nichil hesitātes. nō solliciti vñ viueret: nō considerātes quō rudes hoies z sine litteris/pdicatores fieri possent: nichil denuq; interrogantes: sine oī mora relictis rethibus et naui. secuti sūt eum. Agnoscite fratres qm̄ propter nos scripta sunt hec: singulis ānis in ecclia legant̄: vt discētes vere obediētie formā: cōfirmetis corda vestra in obediētia caritatis. Hec nimirum est. q̄ sola obedientie cōmendat nūmū: hec illius

argentum est probatū atq; purga
tum. Sola est caritas: que obedi
tiam gratā facit & acceptabilē deo.
Hylarē enī datorē diligit deus Et
itē. Si tradidero inquit corpus me
um ita vt ardeam: caritatē autē nō
habeā: nichil michi prodest. //
Vultis vt et de ipā q̄q; hūi apostoli
huius passione quā nimiū hodie ce
lebramꝰ. laquamur aliquid ad lau
dem xpisti: et edificationē vestrā?
Audistis certe cū peruenisset beatus
andreas ad locū vbi crux parata e
rat. quomodo confortatus sit in do
mino: & per spiritū quē vna cū cete
ris apostolis in igneis linguis acce
perat. verba vere ignea loquebatur.
Videns ergo paratā eminus crucē
nequaq̄ vt exigere videretur mortā
lis infirmitas faciem eius expallu
it: nequaq̄ sanguis eius gelatus
est: non stetere come/aut vox fauci
bus hesit: non contremuit corpꝰ:
nō mens turbata est. non cessit vt
assolet intellectus. Ex habūdantia
cordis os locutū est: et caritas que
feruebat in corde. q̄si scintillas quas
dam ardentissimas emittebat in vo
ce. Quid enim beatus andreas cū
sibi paratam vt dixi crucem emi
nus cerneret loquebatur? O crux inquit
diu desiderata & iā cupiscēti ac
preparata: securus & gaudēs ve
ad te. ita vt & tu exultans suscipias
me discipulū eius qui pependit in
te: quia amator tuus semp fui. et
desideraui ampletti te // Obsecro
patres homo est q̄ loq̄tur hec? An
non est homo sed angelus: aut no
ua aliqua creatura? Homo plane si
milis nobis passibilis. Nam passi
bilē cum passio ipsa testat: qua ap
propinquāte iam letabundus exul
tat. Vnde ergo in hoīe noua hec
exultatio: et letitia hactenus inau
dita? Vnde in tanta fragilitate tā
ta constantia? Vnde in homine tā
spiritualis mens tam feruens cari
tas: animus tam robustus? Absit
vt a seipso tantam ei credamus ines
se virtutem. Donū perfectū est des
cendens a patre luminū: ab eo vti
q; qui facit mirabilia magna solus
Plane spiritus erat dilectissimi qui
adiuuabat infirmitatē eius: p quē
diffundebatur in corde ipsius cari
tas fortis vt mors. ymo et fortior
morte: cuius o si et nos partiāpes
inueniamur. Ecce enim molestus
est nobis penitentie labor: corpo
ris afflictio grauis. abstinentia one
rosa: vigilijs dormitat anima nos
tra p̄ tedio: nō ob aliud sane q̄ p
ē inopiam spiritus Ipse enim si ad
esset / adiuuaret sine dubio infirmi
tatem nostram: & sicut beato andre
e crucem et morte ipsam. sic nobis
quoq; laborem & penitentiā nostrā
faceret non solum non molestā: sed
etiam desiderabilem. atq; omnino
delectabilem esse. Spiritus enim
meus ait dñs super mel dulcis: ita
vt ne ipsa quidē dulcedini eius pre
ualere queat amarissima licet mor
tis amaritudo. Quid non tempera
bit illa dulcedo: que mortem quoq;
facit esse dulcissimam? Que resiste
re possit asperitas vnctioni illi: que
mortem quoq; facit suauissimam?
Cum dederit ait dilectis suis semp

num: ecce hereditas dñi. Quã mo
lestiam nõ expellit gaudiũ illud:
qõ mortẽ quoq; ipsã faãt esse leti
ciam: // Queram9 hũc spm̃ fra
tres: tota solliãtudine operã dem9.
vt mereamur habere hũc spm̃: ym
mo vt quem iã habem9 habũdãtiꝰ
habeam9 Quicũq; enĩ spm̃ xpi nõ
habet: hic nõ est ei9. Nos aũt nõ
accepim9 spm̃ mũdi huiꝰ: ꝫ spũm
q̃ ex deo est: vt sciamus q̃ a deo do
nata sunt nobis. Testimoniũ pñti
e ei9 p̃bent opera ipsa salutis et vi
te: que nullaten9 agere possem9 ni
si spũs q̃ viuificat spũs saluatoris
adesset. Queram9 igiẽ vt dona sua
multiplicet in nobis: q spm̃ suũ au
geat q̃ iam p̃mias dedit. Nullũ
enĩ pñtie ei9 oĩno certiꝰ testimoniũ
est. q̃ desideriũ grẽ ãplioris: quõ ip
se dicat. Qui edũt me adhuc esuri
ent: q q̃ bibunt me adhuc sitient.
// Dz fortasse nobis multoꝝ cõ
scientie iam rñdẽt. Desideram9 q̃
dem hũc spm̃ q̃ sic adiuuet infirmi
tatẽ nr̃am: ꝫ inuenire nõ possum9.
Et ego dico. Propterea nõ iueni
tis: qz nõ petitis Propterea nõ ac
cipitẽ: qz nõ petitis Petitẽ et nõ ac
cipitis: eo q negligenter petatis. Ni
chil enĩ aliud expetãt: nichil aliud
q̃rit deꝰ. nisi vt sedule et cũ deside
rio requrat. Denicꝫ qñ negabit pe
tentibꝰ: q̃ cãa nõ petẽtes puocat
et hortat vt petãt: Si vos iq̃t cũ
sitis mala nostis bona data dare fi
liis vestris: q̃to magis pr̃ vester ce
lestis dabit spm̃ bonũ petentibꝰ se.
Petite ergo sine. sine intermissioẽ: petite sine hesitatioẽ: a
oĩbꝰ opibꝰ vestris dilãssimi ac su
ussimi huiꝰ spũs p̃sentiam et auxili
um inuocate // Et nos ergo frẽs
necesse habem9 cũ beato ãdreo tol
lere crucem nr̃am: ymo cũ eo quẽ q
ipse secutꝰ est dñs saluatorem. Inde
enĩ sic letabat: inde sic exultabat:
q non solum p eo sed et cũ eo mori
videretur. q complãtari similitudi
ni mortis eius: vt compatiens ei
am cõregnaret. Cũ quo vt simꝫ cru
cifigamur et nos: attentis auribꝰ
cordis audiamus vocem dicentis.
Qui vult venire post me abneget
semetipsũ: et tollat crucem suam q
sequatur me. Ac si dicat Qui me de
siderat se despiciat: qui vult facere
voluntatem meam. discat frangere
suam // Sed continuo bella insur
gunt: armantur aduersus nos p
tinus inimici. Et nos armemur cõ
tra: sed imitemur arma regis nr̃i:
vt tollamus et nos crucem nostrã:
in qua de inimicis omnibus trium
phemus Audi enim quod psalmis
ta promiserit: ymmo spiritus scũs
per os eius. Dauid inquit circũda
bit te veritas eius. haud dubium
qui altissimus: de eo siquidem loque
batur sicut manifeste indicant ipsi
us psalmi precedentia verba. Ad
quid fratres scuto circumdamur: ni
si quia nos undiq; mala circumdãt.
Denicꝫ quid cause sit vt te scuto
circundet attende. Dauid inquit ar
mabit te veritas eius. Ad quid
ei: Non timebis inq̃t a timore noc
turno: a sagitta volãte i die: a ne
gocio pãbulãte i tenebris: ab iac
su et demonio meridiano Vides ne

q̄ neꝛ̄e sit vt scuto circūdet veri
tas ⁊ quē sic hostiū tela arcēant ⁊
Ab infestoꝛi ei⁹ pte timeꝛe nocturn⁹
insurgit ⁊ a sinistris sagitta volat in
die ⁊ a dextris pābulat negociū te
nebꝛosum ⁊ vt nichil sit vacuū a
superioꝛi parte demoniū meridianū
occurat. ℣ Nos aūt miseri et misera
biles vianis tot serpentib⁹ ⁊ telis
igneis vndiq; volātib⁹ et insurgēti
bus inimicis nichilonu⁹ pniciosissi
ma securitate ⁊ negligētia dormita
mus et ꝛepem⁹ oīo ⁊ vanitatib⁹ ⁊
securitatib⁹ īdulgem⁹ ⁊ ⁊ tā pigri
ad spiritalia exercīa ac si iam pax
sit ⁊ securitas ⁊ et non sit milicia vi
ta hoīs sup terrā. ℣ Hoc ē dico vob
frēs qđ me vehemēti⁹ terret. ⁊ oī
no timeꝛis acerbissimi gladio trās
uerberet aiam meā ⁊ q̄ inter tāta
pcula minus timeꝛati. min⁹ experi
mēti. min⁹ q̄ neꝛ̄e sit solliciti vide
amur. ℣ Diāt ē vnū e duob⁹ hꝝ ipsa
negligētia nrā pbat ⁊ aut oīno tra
ditos nos hostib⁹ et nescire ⁊ aut cer
te si inter hec cōseruamur ei q̄ tuce
nos ingratos minimē īuenire. Quo
tū vtrūq; qđ periculi habeat ⁊ satis ē
manifestū. ℣ Propterea obsecro
vos dilectissimi ipā nos exaīet hos
tium malicia pugil ⁊ instantia ea
rū maligna. qua tā sedulis tā solliciti
sūt in nrām perditionē ⁊ nos q; solli
citos faciat et circūspectos. vt in ti
meꝛe et tremeꝛe nrām ipsoꝝ salutē
operemur. ℣ Ecce in cruce sal⁹ nrā ⁊ tm
vt ei viriliter inheream⁹. ℣ Verbum
cruc⁹ ait aplūs pditib⁹ quidē stul
ticia ⁊ hijs āt qui salui fiūt id est no
bis dei virt⁹ est. Ipā est sanctum quo
circūdamur ⁊ vt eius ꝛemus quatu
oꝛ/quadꝛifaria hostiū tela repellāt.
℣ Dic ergo infernus ꝛemus cōtra ti
meꝛem nocturnū. id est aduersus
pusillanimitatē que de afflictione
carnis pcedit ⁊ vt id qđ sub nobis
est ꝛep⁹. castigare viriliter studea
mus. ac subiecte seruituti. ℣ Di q̄s
vero vobis in fide maledicat. si q̄s
in apto male suadere conat ⁊ in die
volat sagitta ⁊ a sinistro est ⁊ nichil
omin⁹ sinistro ꝛemus cruc⁹ expi
enda. ℣ Ex si adulatur. si q̄s īsidiā
tis animo venenū pmiat fraterne
detractionis. et odiū seminare cona
tur ⁊ si denicq; uiquū aliq̄d tamē⁹ ius
tū psuadere temptat. a dextris mi
chi est iste ⁊ ß iudas est osculo me p
dit ⁊ ⁊ dextro ꝛemo cruc⁹ negociū
pambulans in tenebris neꝛ̄e est
propulsari. Ded ecce demoniū me
ridionū supbie scilicet spūs ⁊ qui ni
miū in maiori splendoꝛe virtutum
actus insurgere solet. Hec aūt q̄ pe
riculosa sit ⁊ sepius vobis īmanere cu
ramus. Iniquum quippe omnis pec
cati ⁊ et causa totius perditionis su
perbia est. Propterea quisquis es
qui salutem tuam operari studes.
aduersus hanc super caput ꝛemu
cruc⁹ habere memēto ⁊ vt nō eleue
ris in supbiā. Nō exaltē ꝛe tuū ⁊
nō ābules in magnis atq; mirabi
libus sup te ⁊ ß tela ea q̄ de sublimi
veniūt supernūs capiti tuo ꝛemu
cruc⁹ exapiat. Vane hoc solū ē cui
salutis piter ⁊ regni titul⁹ īscribi
tur ⁊ qua solus qui se humiliat sal
uari ⁊ exaltari meretur. ℣ Jam
vt breuiter repetam ⁊ quatuoꝛ hec

cornua crucis sunt. continetia patiē
tia prudentia et humilitas. Felix a
nima que in hac cruce gloriatur. in
hac cruce triūphat: tantū vt pseue
ret in ea: et nullis valeat tēptatio
nib9 deiā. Qret ergo quisq; in hac
cruce est. Qret cū beato andrea do
minū et magistrū suū: ne patiatur
eū de cruce deponi. Quid enim ma
lignus ille non audeat: quid non
presumat impi9 attēptare? Quod
egee manibus de discipulo: hoc in
oris linguis facere cogitaueat de
magistro. In vtroq; tamen sera pe
nitentia ductus: victus et confusus
abscessit. Vtinā abeat similiter a
nobis: eo vincente qui et in se et in
discipulo triumphauit. Faciat ipse
vt mereamur et nos in hac nostra
qualicūq; cruce penitentie. quā pro
ipsius noīe tulimus feliciter consum
mari: qui est super omnia deus be
nedictus in secula Amen.

Eodem die de triplici genere bo
noz. et vigilantia sup cogitatioib9

a Ut sollicitius studiū et cura vi
gilātie nostre esset cogitatio
nibus adhibenda fratres mei: nos
tris inquā quib9 tā sanctaz medita
tionū assidue materia mīstratur:
nocte enī et die nobis ꝓphetie et e
uangelie. sed et apostolie voces re
nūtiant et legūtur. que et pēnā mināt
tur inferni. et gloriā regni pollicent
Vnde ergo nobis tam vane tā noxie
tam obscene cogitationes: que
nūc imūdicia et elatione. nūc super
bia et ambitione. vtriusq; passioni
bus extorquent. vt vix aliquādo in
serenitatem sanctarū cogitationum
respiremus? De nobis a corpore
et tempore cordis nostri: qui permit
timus nos hijs vanitatibus occupa
ri: et non magis transilimus in bo
na domini. siue in naturalia siue in
spiritualia seu eaā in eterna. //
Et quidē naturalia bona magna:
spiritualia maiora: sed maxima sūt
eterna. In primis reparamur: in se
cūdis exeratamur: extendimur et
beatificamur in tercijs. Si non po
tes oculū meditationis in illā subli
mitatem eternaliū bonoz infigere
quia stantia sunt. et omnē sensū exu
perant: in bonis greade que sunt in
exercitio virtutū visum reflecte: vt
videas ip̄ pure conscientie/ ip̄ libere
frontis sit versa et conuersan in ca
ritate et castitate. in patientia et hu
militate vtriusq; virtutibus: que a
mabilem deo placabilē et imitabi
lem hoībus reddūt. Ex si hec ni
mis sublimia sunt et transgredienti
a infirmitatē tuā: dimitte oculos tu
os in bona nature: que tibi tam fa
miliaria esse debēt. quātū tu famulia
ris es tibi. Hec sic dicimus bona na
ture: quasi greade non sint: sed ideo
quia ipsi nature quodāmodo ingeni
ta et cōplantata fuerunt: anteq̄ pec
cet peccatū illud quod non solū per
sonā inficit sz et naturā. Ex tunc ve
ro ita nobis ad manū prouenisse
monstrantur propter vulnus influc
tum: cū tamen nos illā nobis et ea
nos esse tam rationibus q̄ affec
tioib9 plenius sentiam9 // Et q2
nos ex aīa et corpe subsistim9 inuic̄

uerem apostoli ab animali parte/id est a bonis corporis inapiamꝰ: vt nō sit prius qđ spirituale ē. ꝑ quod animale. Dūt autem oia bona corporis. et q̄ ei solūmodo debeamꝰ sanitas. Nichil aūt ei vltra tandum est vel q̄rendū ꝑ hoc termino ligandum et frenandū est: cui fructꝰ eius nullꝰ sit. vt mors sit finis illi. Sed hic fouea est: que nolo vos lateat. Insidiatur enī voluptas sanitati: et tā subtili malignitate ꝓseqūtur: vt vix eā quis vel possit cauere vel nouerit. Cū si voluptati seruitur nō sanitati. hoc iā de natura nō est. sed sub natura: q̄ morti manꝰ dat. cum magistrā constituit voluptatē. Inde est q̄ multi ad tā rebelles impetus descenderūt. vel vt dicā veniā crederunt vt voluptatē ꝓferāt sanitati: et illisipsis sepissime voluētur. q̄ sēntur difficiles q̄ acutissimas subseqū passiones / Dicat āt corporis natura est sanitas. ita cordis natura ē puritas: q̄ turbato oculo nō videbitur deus: et cor humanū ad hoc factū est vt suū videat creatorē. Di vero sanitati corporis sollicita est puidēda custodia: puritati cordis tāto solliciōr est ipendēda: ꝙto ꝓsista dignior illa esse cōuincit. Hic tñ simpliciter accipiumꝰ puritatē: vt videlicet oia q̄ agimꝰ pure. et humiliter cōfiteamur dño in ozone. hoi in cōfessione: et dicamꝰ. Dixi cōfitebor aduersū me iniustiā meā dño: et tu remisisti impietatē peccati mei / Et q̄ scāle animal sumꝰ. ex hijs q̄ in nob̄ sūt. ad ea que circa nos sūt transeamꝰ: vt si fieri potest qđ ex nobis est: pacē habeamꝰ cū ōnibus hominibꝰ. Hec ei est lex naturalis societatis: vt oia que cū q̄ nobis fieri nolumꝰ. alijs ne faciamꝰ: et que nobis fieri volumꝰ. alijs ipendere studeamꝰ. Dicat ergo debemꝰ sanitatem corpi/puritatē cordi: sic q̄ fratri pacem / Jam hinc transeundū est ad sanctorū animas: que de huius mortalitatis carcere ad celorum gaudia volauerunt. Hijs profecto debemus imitationē: quia simulce nobis fuere passibiles: q̄ notas nobis fecerunt vias vite. quos tā infatigabiliter q̄ interminabiliter secuti sunt. Sed vt illis qui nō in tanta sanctitate seu pacta penitētia exierūt. cōpassionē debemꝰ et oratioēz. vt pius pater auferat scoriā eorum et in bñficia flagella cōmutet: et sic tandem tecū signet ad beate gaudia ciuitatis. Dicat ergo sanctis animabus imitationē. sic mūndis sanctis compassionem debemꝰ: illinc exemplū/ hinc gemitū hauientes / A sanctis vero angelis auxilium q̄rendū est. et occultis suspirijs et frequēta lacrimarū: vt illi supeminēti maiestati ꝓces nras offerāt. refrēat grām q̄ āministratorij spūs sūt missi ꝓpter nos/vt hereditatē capiamꝰ salutis / Ab illo aūt tenū oim dño pietas q̄rēda ē: vt ille cui natura bonitas. cui ꝓprium ē misereri sp et parce/nō respiciat multitudinē iniquitatum nostrarum. sed secundum multitudinem miserationum suarum misereatur nostri. Ipsi enim nos et amorem debemus et subiectionem: cum omni reuerentia et humilitate

Amorē q2 frāt nos et būfrāt nob; subiectionē q2 sup nos est. Et papit nobis terribilis in ꝙsilijs sup filios hoim // Ista ergo et sanitatē coz pozi puritatē cordi. paē fratri. imitationē scis cōpassionē mortuis debem9; auxiliū ab angelo/pietatē a deo postulem9 Ex archa naturaliū bonoz habere debem9 q querere; vt sciam9 quia cū hec omnia que mandata sūt et data nature frerim9. serui inutiles sum9; que debuim9 facere feram9. Aut vix enim aut nūq̄ inuenitur aliqđ pceptum datū hoib9; qđ trāseat terminos possibilitatē nature. In hijs aut bonis sicut pdixim9 repamur. q quasi quodāmodo restituimur in antiquū; dū ad ingenitam nature sanitatē reuertimur; dū crās nobis q hijs q̄ arta nos sūt debitū rerum ordinem exhibeam9. Et hec quidē pro bonis naturalibus. // Spiritualia aut bona i q̄b9 exercemur vt ad eterna tendamus. qrū eadem sūt sed alia. q2 alio intuitu cōsiderata; cū plurimus tñ alijs q̄ longū est numerare. Illa enī iuxta naturam; hec supza naturā esse noscūtur Nam q in spūali exercitio nō sanitatē debem9 corpi; sed seruitutē sed afflictionē. sed laborē; iuxta vocē illius spūalis q sūme spiritualis hoīs qui dicebat. Castigo coz pus meū; et i seruitutē redigo. Nec ista tantū cordi puritatem debem9. vt pure et humiliter cōfiteamur peccata nra; sed vt intētione cogitatione q ope hanc arctā spectionē exhibeam9; vt et vita nostra sit fructuosa q fama gloriosa; nō qui fructificet sibi sed deo; nō qui glorificet se. sed patrē suū qui in celis est. Pacē quoq̄ non solum fratrib9 exhibendā dim9 in via ista; sed cū hijs q̄ oderūt pacem esse pacificā; portare oēs q a nemine velle portari Cōfitemur eiam nō modo ꝙpassionem mortuis q orationē. sed in spe cōgratulationē adhibēdam; quia et si cōtristādū est q̄ i locis purgatorijs patūtur. multo amplius colletandū. q ppe est vt abstergat deus oēm lacrimā ab oculis coz; et ia non sit neq̄ luctus neq̄ clamor ſ nec vllus dolor. que pma abierūt. Sanctis vero aīab9 nō tm imitationē. nec a scis āgelis tantū modo querere debem9 auxiliū; ſ ardēter desiderare cōspectū coz q esse cū illis. q videre q̄ sint ille columne celi que sustinēt orbem terrarū; in q̄b9 rutilat et relucet tm et tam excellēs diuinitatis insigne In dño aūt deo nō solum pietas querenda est; sed in eū tota affectio dirigēda; vt diligamus nos ꝓpter ipm q suspiciamus que sit illa maiestas q̄ cuncta faciat. cuncta cōtineat; et in quā desiderant rationales creature pspicere Hec ſt semite spūalis exercitij. q̄bus religiosa mens et dilatatur et delectatur; vnū eorum que retro sunt oblita et ad anteriora id est eterna bona se extendens; seq̄tur ad palmam supne vocationis // Numquid non supza naturam beat9 iste andreas apostol9. cui9 solempnitas pre manib9 est trāsiliret q̄ dicebat; o bona crux diu desiderata et ia cōcupiscenti animo preparata. securus et gaudēs venio ad te; Alterati hoīs

est ista vox. et qui de bonis nature ad gr̃e bona surrexerat: vt nō solū gloriaretur in spe. ꝫ in tribulationib9: ℟ gaudens iret a cōspectu consilij. q̄ dign9 esset p̄ nōie ihesu cōtumelia pati. ℣ nō modo enī patienter sed et libēter: verū ardenter ad tormēta sicut ad ornamēta. ad penas tanq̄ ad delicias ꝓperabat. ℣ere eterna bona illa sūt que nec oculꝰ vidit nec auris audiuit: et q̄ nunq̄ exeunt ab illa patria que nescit nisi gaudiū q̄ iubilationē. ℣bi nichil deest: ecce abūdātia qua ꝫpleatur humana cupiditas. ℣ue ē ista copia: vbi nichil q̄d nolis sit. totū sit quod velis? ℣iat pax ait ꝓpheta ad ihrm salem in virtute tua: q̄ abūdantia in turribꝰ tuis. ℣n illis inquā turribꝰ q̄ iuxta ꝓpham alibi gemis edificabūtur: vbi adipe frumēti nō mortie satiamēti saciabit nos deꝰ. ℣d si nichil deerit nobis/ aliq̄d aūt nos latuerit? nunq̄d erit glā cōsumata? ℣ deo nichil latebit nos: q̄ ecce sapiēntia qua curiositas hominis sacrē. ℣ sapiētia qua tunc oīa que in celo et q̄ in terra sūt ꝓfectissime cognoscem9: in ipso fonte sapientie verū oīm cognitionē bibentes. ℣ nō metuā suspitiones/ nō timebo cōsilia: qua ciuitas illa iuxta iohēm purissimo vitro similis erit: vt sicut p̄ vitrū lucidissime cernim9. sic aliox cōscientias clarissime videam9. ℣uid q̄ si nichil defuerit et nichil latuerit: maneat aūt timor q̄ anxietas amittendi? ℣ui posuit inīq̄t fines tuos pacem. et ꝓfortauit seras portarū tuarum: ita vt null9 ingress9 intret: nullus exire possit amicus. ℣bi ergo sūma abūdantia/ sūma sapiētia/ sūma potētia est: puto q̄ nichil deest plenitudini beatitudinis. quantū spectat ad sūmam felicitatis humane. ℣ec sūt bona nature/ gratie/ glorie: bona humanitatis. bona virtutis/ bona eternitatis. ℣ec cogitemus/ hec tumineꝰ fratres q̄ iuxta p̄ceptum legis teuocemus tumination̄e: quia sic viuit̄ q̄ in talibus vita spiritus mei. ℣ic enī cogitatio scā seruabit nos vt dicam9 cum scō: meditatio cordis mei in ꝓspectu tuo semp: domine adiutor meus et redemptor meus.

ℭ In obitu reuerētissimi patris hūberti sermo beati bernardi.

℟ Vmbertus famulus dei mortuꝰ est: deuotus famulus. seruꝰ fidelis. ℣ ipsi vidistis quō nocte ꝓterita inter manus vestras expirauit: tāq̄ vnus ex vernaculis terre. ℣er hoc triduum fatigauit cum morte: et demolita est inter fauces suas: vt saciaretur sāguine quē sitiuit. ℣ya fera q̄d potuit: occidit carnem: ℟ ecce recondita est in corde terre. ℣epauit a nobis dulcem amicum: prudentem consiliarium: auxiliatorem fortem. ℣ec michi nec vobis pepercit insaciabilis homicida: michi autem minus. ℣icine separas amara mors? ℣ bestia crudelis o amaritudo amarissima? o terror? horror

filiorum adam quid fecisti? Occidisti possedisti. Sed quid? Carnem vtiq; solam? anime enim non habes quid facias. volat ad creatorē suum quem tam ardenter concupierat? tam fortiter secuta fuerat omnibus diebus vite sue. Sed et ipsum corpus quod videris habere auferetur a te cū tu nouissima inimica destrueris & obsorbeberis in victoria. Reddes vtiq; reddes aliquando corpus illud quod ad signū aduentus tui tantis hesterna die sputis et exectationibus ac multipliā sordiū squalore repleueras? letabūda & laudans qz et hūc tuis laqueis irretisses Veniet vnigenit9 pris cū ptāte magē & maiestate. hūbertū quetere & illū idē reduerosum corpus / cōfigurari corpori claritatis sue. Tu aūt quid? Profecto quod in iheremia scriptū est. In nouissimo dierū stulta remanebis: et humberto in eternū viuente tu in eternum moreris Euomuit prophetam marina bestia quē deglutierat: et tu humbertum reddes quē videris illo tuo vastissimo ventre penitus cōdusisse /// De cetero frēs factiaū nobis sermonē in omni forma sanctitatis / iste dei seruus exhibuit: quē et longū fecit & magnum. longū quantū ad longinquitatem vie: magnū quantū ad vite sublimitatē Non oportet me amplius os meū aperire / si bene retinuistis sermonē eius: si vestris illū cordib9 impressistis. Quinquaginta annos et eo amplius vixit in seruitio illius cui seruire regnare est: quia a puerilib9 annis lotatus est in sanctuario dei. Nobiscū triginta annis ab ipso pene principio monasterij huius cōuersatus est. non solū sine querela. sed & cū gratia: cuius ex hoc memoria in benedictiōe erit nobis. & generationi que ventura est Dicit aduena & peregrinus pertransijt viā et vitā istam: quātū min9 potuit de mūdi rebus accipiens: vtpote sciens qz nō erat de hoc mundo. Non habebat hic manentē ciuitatē. sicut nec pres sui: sed in anteriora extentus sequebatur ad palmā supernę vocationis /// Nichil habet mūdus quod in te clamet de eo vel in eo? quia nec mūdus ei placuit nec ipse mundo. Quantū paraq9 potuit de substantia eius accepit: & minus accepisset si non obedientia egisset Victum & vestitū habens hijs contentus fuit: non ad superfluitatē sed ad necessitatem: nisi q ipsam quoq; necessitatem / superfluitatē esse sepius cauisabatur. Ante hos pauros dies si bene memini dum colloquerem ad inuicē. dicebat se monasterij huius prebendariū esse: & tanq9 nullius vtilitatis hominē pasci in tomo dei. Erat enī vere mitis et humilis corde: et cū ceteris floreret virtutib9: gratiā tamen mansuetudinis specialiter obtinebat Ideo sese amabilē et affabilē oīb9 exhibebat: sicut erat amabilis valde Veruptē in hijs oīb9 q̄ aurīb9 fuerit os ei9 & lingua. oēs vos plenissime cognouistis: qui tādiu vidistis ei9 gūsationē. et sermonem ei9 audistis. /// Cuius vnq̄ ex ore eius sonū detractionis. verbū scurrilitatis. sermonē glē. iudic

vocem audiuit? Quis eū vel alios iudicanti? vel iudicanti consentiētē aliquando deprehendit? Quis eū loquētem inania audire potuit? ymmo q̄s non timuit ab eo si forte talia loquerē audiri? Nimiū sollicite custodiebat vias suas/ vt nō delinqueret in lingua sua? sciens qui in verbo nō offendit/ hic perfect9 est vir Jōge a te hūberte illud euāgeliū ver? ve vobis qui ridetis nunc q2 flebitis. Nūquid aliq̄s vīm eū ridentem eciam inter multos rīētes inuenit? Detenabat quidē vultū suū assidētiū grā. ne fieret onerosꝰ? sed risū integrū si bene recolitis non admisit. /// Porro quāti feruoris in opere dei dieb9 ⁊ noctibus fuerit? nō solū vidistī ꝫ eciam āmicati estī vsq; ad diem mortis sue. Cū ei fere iam ad decrepitā puenisset etatē? p̄ incōmoda senectutis/ eaā tot ⁊ tā tis infirmitatib9 quas multi vīm nō ignorāt. lassatus atq; quassat9 erat tamē vt dicatur anim9 victor á noz̄ et cedere nesciens infirmitati. Deniq; in frigoribꝰ et caloribꝰ per montes et valles ascēdens atq; descēdens iuuenū laborē prosequebatur ita vt āmicatiōi esset oīb9 et stupori. Di cum quandoq; ꝑpter multitudinē negociorꝫ/ q̄silij grā. retinuisse tristis perseueraba ⁊ nubil9. donec vīo cōsortio redderetur. Frequentissime vnḡ solēpnib9 vigilijs quas tamē nō raro anticipabat. rarissime ecclesiis horis psallentiū choro iuentus est defuisse? nec nisi ea necessitate vt ex instanti responsum mortis habens infirmitas sequeretur. //

Porro in refectorio vix cōmunibus cibis vtens? si quid forte aliud apponeretur aut nō accipiebat aut tā moleste accipiebat? vt super hoc vniuersitatē nrām sepi9 molestaret. Decreuerat aquā bibere semp?: si nā totis vinb9 restitissem vinū si qn̄ bibere cogeretur. erat vinū colore potius q̄ sapore? adeo illud oīs nimiū obruebat Vix vnḡ obedientia compellente infirmitoriū introiuit? vix cū intrasset tenere potuit Fatebor nihil obediens in hac parte? q̄ auctoritatis sue mole nō me p̄mouet laudorum/ an hoc nō laudo? q2 sicut vos scitis nō pauc in huiusmodi perstitis obstinat9. Credo q2 si quid triste sē sit ꝑter hoc sensit? q2 min9 nobis cōsensit de nōcitate corpis sui. /// Sed qualis erat in cōsilijs? Pur9 vtiq; et discretus? qđ ego tāto melius noui quāto sepi9 tetigi pectus ei9. Non solū aūt noui hoc? nouit et vniuersitas vīa. Quis deniq; multitudine aut magnitudine tēptationū pertulit9. nō audiuit ab ore ei9 et radicem temptatiōis? et curationis remedium? Ita enī peruerterat omēs angulos conscientie infirmātie? vt credere posset q̄ cōfitebatī eū vidisse omīa/ oīb9 interfuisse. /// Quāte āt cantatis erat? Die se inducrat viscera pietatī vt oēs exaudiret p oīb9 intercederet. nesciēb9 illi p q̄b9 loq̄batur non psonaꝫ ac reptorꝫ/ ꝫ nōcitatū Erat ergo humilis corde / dulcis sermone / strenuus ope/ feruens caritate? in commissa fidelis in consilio circūspect9 et prudens. Compositus erat supra oēs

homines quos viderim in diebus istis: unus et idē persecutās omni tempore et ōni hora. Plane i semitis dñi ihesu posuit vestigia: nec retraxit pedē donec cursū itineris consummaret. Ille fuit paup: paup etiam iste fuit. Vixit ille i laboribꝫ: et hic in laboribꝫ multis. Crucifixꝫ est ille: et iste multis ⁊ magnis crucibus affixꝫ. Stigmata ihesu tulit in corpe suo: adiplens ea q̄ deerāt passionū xpisti etiā in carne sua. Resurrexit ille: et iste resurget. Ille ascendit in celū: et iste creditur ascēsurus. Ascensurꝫ plane cū rex glorie propter nos descēdet sicut prius ascenderat. vt notā faciat potētiam suam: cū non minoris sit excellentie descendere p aera/q̄ per aera ascendisse. Dic enī olim angeli predixerunt: quia ihūs qui assūptꝫ est a vobis i celum: sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celum /// Ne laudaueris hoiez i vita sua ait scriptura: p eo q̄ nō est secura laudatio nisi post mortē. Hoc et ego studiose seruaui: q̄ dū adhuc esset in huiusmodi nō aperui os meū: ne forte possem vel ego adulatiois notā/vel alicui ille iacture vanitatis. Ex hꝫ sane neutrū iam timetur: nec ego cum video. et ille forsitā me nō audit: ⁊ et si audiat. nō mouetur hoim verbis. fortiꝫ atq; feliciꝫ inhereō verbo dei. Nichil pficiet inimicꝫ in co: et vanitatis suggestor nō apponet nocere ei. /// Ecce ei iam cora te est pdulcissime fōs ille pietatis. quē tanto ardore animi sitiebas: ecce imersus es in illā diuine pietatis abissū: cuius memoriam habundantie suauitatis tam deuote excitare solebas. Quis enī tam deuotꝫ predicator pietatis diuine. quis humane puritatis cōmendator tam studiosus: quis vtriusq; rei tam affectuosꝫ amator erat: Aut cui aliquando quinq; verba locutꝫ est. in quibꝫ nō vera puritas resonaret: in quibꝫ non sancta dei pietas audiretur: Nō ergo super te dolco. cui desiderū aīme tue tribuit deꝫ: michi potius adeptum dolco fidele cōsiliū. auxiliū grande. virum vnanimē. hominē sēm cor meum. In me hec ōnia mala verba dicunt: i me trāsierūt ire tue dñe ihesu: et terrores tui cōturbauerūt me. Elōgasti a me amicū ⁊ proximū: et notos meos a miseria. extrahēs me in miserijs reliquisti. Abstulisti michi germanos carne. germanitates spūs: et in tuis negocijs et i sanctis tuis seū dū te sapientes. Abstulisti hinc alios atq; alios qui onꝫ meum portabāt: onꝫ grāde qd michi imposuisti. Onꝫ michi ꝟ ppe solue hūbertꝫ sup erat e tātis necessarijs meis: eo suauiore amicꝫ quo ātiquior: et hūc tulisti quoniā tuꝫ erat. Ego solꝫ ad vbera reliquor: ego mori or i singulis: et oēs fluctꝫ tuos idux isti sup me. Vtinā quē flagellas oderas semel: et nō miserū hominem tot ꝟ tātis mortibꝫ seruos. Verūp tamen nō ꝓtradico sermonibꝫ sācti: ⁊ qui cepit ipse me cōterat: ⁊ hꝫ michi ꝓsolatio sit/q̄ affligēs dolore nō ꝓcat. Ego i flagella paratꝫ sū: si forte piꝫ pī in bñficia flagella cōmutet: vnde et verba mea non murmure

plena sunt: sed dolore. Non plores humberti? neq; enim ille plorandus est qui vocat9 est ad mensam diuitis: sed sup me & sup vos plora? sup domum istam. sup ceteros fratres nostros: qui omnes ab eigore consiliu expectabant. Sed & saluator crucem suam tanq; latro laqueu suum portans. cui mulieres que cu a galilea secute fuerat. sup se lamentates respiceret: conuersus ad eas ait. Filie ihrusalem nolite flere sup me. sed sup vosipsas flete & sup filios vestros. Etenim ea que de me sut finem habet. Que videt9 michi pparati tepora lia sut: que no videtis eterna. Ut tempora lia sunt/trasitoria sut: si trasitoria sut et mortalia sunt: et transeundi vel moriendi argumentu hoc solu est. quia videri possut. Et talia fuerut que in humberti morte conspexim9: sed iam obtinet gaudiu & letitia in ppetuas eternitates. Non est ergo lugend9 nob cui nec luct9 nec dolor est. sed nec p nobis quib9 ille sublat9 est murmurandu? magis agam9 gras & q tam diu coexist9 est nobis. Ut quide ut ego arbitror de eniu iam decursu est q no vixit nisi nob et p nobis? atq; hic timor me9 ne ideo trasl atus sit: qz no eram9 ia digni consortio illi9. Quis sat tame si ppter ea sublat9 sit. vt nos iteressioib9 suis ptegat apud patrem? Utinam ita sit. Ut eni tante caritat9 erat au esset nobiscu. vt oia q ad corpoream necessitate spectat libenti9 michi q si bi crederet? q to magis nunc cu illi sume caritati q de9 est iheret. maiore habz in me gram & caritate? Ut forsita nunc de me & de conuersatione mea nouit plenius veritatem? nec comparitur vt solebat: sed vt vereor indignatur. Et si etia ppter peca nostra abstulit eu de9? vtina ideipse obtineat vt nob sipsu misericorditer relaxet: ne pena sup penam sustinea9. De reliquo fres dico vobis: si sequemini vestigia ei9/no tam facile in vanis cogitationib9 & ociosis sermonib9. in iocis et scurrilitatib9 laberemini: quia in hijs multu peditis & de vita vestra et de tempore vestro. Volat ir reuocabile tep9? & du creditis caute vos pena ista minima? incurritis apliorem. Illud enim scitote? quia post hac vita in purgatib9 locis centupliat9 que fuerut hic neglecta vindentur: usq; ad nouissimu quadrantem. Ideo ergo qz diu est homini dissoluto apprehendere disciplina: verboso silentiu pati? vagari soluto/stabilem permanere: sed durius et multo durius erit futuris illas molestias tolerare. Et homo iste qui hic sepultus est. multa in principio sicut ipse cognoui huiusmodi tentamenta sustinuit se: sed cum multo luctamine pugnauit & vicit. Et sicut tunc ei durum erat pugna in temptationib9 sustinere? sic ei modo durus esset ad illas ceptias revolare: qz bona consuetudo venerat in natura. Exercete vos in doctrina ista: et attendite formam illa qua audistis in eo & vidistis? vt ad eu perueniatis ad quem ipse peruenit: qui est benedictus in secula. Amen

In dedicatione ecclesie sermo beati bernardi primus

Festivitas hodierna fratres tanto nobis debet esse devotior: quanto familiarior est. Nam ceteras quidem solempnitates cum ecclesijs alijs habemus communes: hec vero sic nobis est propria: ut nusquam esse sit vel a nobis ea vel a nemine celebrari. Nostra est quia de ecclesia nostra: magis autem nostra quia de nobisipsis. Videmini forsitan et erubescitis celebrare festa de vobis: sed nolite fieri sicut equus et mulus: quibus non est intellectus. Quid enim lapides isti poterunt sanctitatis habere: ut eorum solempnia celebremus? Habet utique sanctitatem: sed ppter corpora vestra. An vero fratres corpora vestra sancta esse quis dubitet: que templum spiritus sancti sunt: ut sciat unusquisq; vas suum possidere in sanctificatione? Itaq; sancte anime sunt propter inhabitantem spiritum dei in vobis: sancta sunt corpora ppter animas: sancta est ea ppter corpora domus. Adhuc certe corruptibili tenebatur in carne et corpore puer: in quo tam graue crimen adulterij admisit illius aia que dicebat. Custodi aiam meam quoniam sanctus sum. Mirabilis plane deus in sanctis suis: non modo in celestibus sed etiam in terrenis. Utrobique sanctos habet: et in utroq; mirabilis est: illos quidem beatificando: istos sanctificando. An exprimentum queritis ejus de qua loquimur sanctitatis: et sanctorum vobis istorum mirabilia detegat? os tendit? Multi certe ex vobis a peccatis et vitijs in quibus computruerant tanquam in stercore suo exierunt viriliter: et cotidie impugnantibus eis potenter resistunt: et iuxta apostolum qui de sanctis utique loquebatur: convaluerunt in quit de infirmitate: fortes facti sunt in bello. Quid mirabilius quando is qui puer vix per triduum potuerat abstinere a commessationibus et ebrietatibus a cubilibus et impudicitijs ceterisq; similibus et dissimulibus vitijs: nunc abeis continet multis annis tota vitaq; vita sua? Quid maius miraculum quando tot iuuenes tot adolescentes tot nobiles: vniuersi quoq; quos hic video et velut in carcere apto tenentur sine vinculis: solo dei timore coherentes: qui in tanta persecutionis afflictione penitentie: ultra virtutem humanam/supra naturam/ultra consuetudinem? Ipsi credo videtis quanta iam possemus inuenire miracula: si perscrutari liceret singillatim singulorum exitum de egypto: et de deserti via id est abrenuntiationem seculi/introitum monasterij: in monasterio conuersationem. Quid vero ista sunt: nisi manifesta inhabitationis in vobis spiritus sancti argumenta? Nam inhabitare in corpore animam/probatur vitalem motum corporis: habitare in anima spiritum/probat vita spiritualis. Illud ex visu et auditu dinoscitur: istud ex caritate et humilitate ceteris virtutibus. Via nigra est sine luce via est hodierna festivitas: vos dedicati estis domino: vos elegit et assumpsit in partem. Tibi inquit propheta derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor.

bene commutastis dilectissimi. quic quid habere potuistis in seculo. & qñ nunc relinquendo ea / propriꝫ esse meruistis auctorie seculi. et eam habere possessionem propriã. qui sine dubio portio et hereditas est suoꝝ Rectꝫ sitat dixerũe filij iniquitatis beatꝰ populꝰ cui hec sũt tẽpalia sez q̃ prenuserat. & promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in illud. & oues eoꝝ fetose et simulia. & nõ inquã beatꝰ populus cui hec sunt. sed beatus populꝰ cuꝰ dominus deꝰ eius. Videte ergo si dignũ sit vt festum agãmus diem. quo nos sumpsit in proprios et inuestiuit se per ministeriales q vicarios suos. & vt fiat sicut ipse iam olim premiserat. ego iq̃ens in medio eorũ ero eoꝝ deꝰ. & nos aũt populus eiꝰ q oues pascue eius // Quando enim domꝰ ista per manꝰ pontificum dedicata est domino. ꝓpter nos sine dubio factum est. & nõ solũ qui presentes fuumꝰ. ꝫ et quicũq; vsq; in finem seculi dño sunt in hoc loco militaturi. In nobis pinde spũaliter ipleri nece est. que in patribꝰ visibiliter pẽsserũt Et si vultis scire. hec vtiq; sunt aspersio inscriptio/unctio/illuminatio/benedictio. Hec quidẽ in hac visibili domo fecere põtifices. hec xps assistẽs põtifex futuroꝝ bonoꝝ inuisibiliter cotidie operatur in nob // Primo si q̃dẽ aspergit nos ysopo. & vt mũdemur lauemur dealbemur. dicturq; de nob Que est ista q̃ ascẽdit dealbata. & lauat iquã nos in cõfessiõe. & lauat nos lacrimatũ pbre. & lauat sudore penitẽtie. magis aũt lauat nos a qua illa preciosissima. que de fonte pietatis id est ab eius latere emanauit. Aspergit nos ysopo que est humilis herba et pectoris purgatiua. & aqua sapientie salutaris. que est timor domini inicium sapientie et fons vite. & condimẽtum salis admiscens. ne sit insipidus timor sine spe sine deuotione // Non solũ autem. & sed inscribit digito dei in quo eiciebat demonia. haud dubiũ quin in spiritu sancto. Inscribit in quam legem suam non iam in lapide. sed in tabulis cordis carnalibus. & prophetiam implẽs promissionem qua se polliatus est ablaturum cor lapideum. et carneum cor esse daturum. & id est non obstinatũ non indocum. sed pium sed mansuetum. sed tractabile et deuotum. Beatus quem tu eruditeris domine. & de lege tua docueris eum Beati in quam qui docti et memores sũt mãdatorum eiꝰ. & ad faciendum ea. Alioq̃n scienti bonũ et non facienti. peccatũ est illi. & seruꝰ sciẽs voluntatem dñi sui. & non faciens. plagis vapulabit multis // Dñ nece est vt vnctio spũalis gre adiuuet infirmitatẽ nram. & obseruantiarũ q multimode penitentie cruces/deuotioĩs suc gratia liniens. quia nec est sine cruce se qui xpristum. Et sine vnctione crucis asperitatem ferre quis posset. Hinc est quod multi abhominãtur et fugiunt penitentiam. & crucem quidem videntes sed non etiam vnctionem. Hoc qui experti estis. ecce ipsi scitis quia vere crux nostra unctu est. et per gratiam spiritus

per fidem in corde suo: id est in seip
sa: sollicite caueat ne a seinuicē mē
bra eius dissideant: id est ratio vo
luntas atq; memoria. Dic ergo si
ne errore ratio. vt bene cōgruat vo
lūtati: talē enī volūtas amat. Dic
et volūtas sine iniquitate: quoniā
ratio talē approbat. Alioquin si sese
iudicat anima propter voluntatis
prauitatē. in eo q; per rationē pro
bat: bellū intestinū est. & discordia
periculosa: quoniā voluntatē huius
modi ratio semper suggillat. sed ac
cusat. sed dijudicat. sed condēpnat.
Propter quod ait dominus in eua
gelio. Esto consentiens aduersario
tuo cito/dum es in via cum illo: ne
forte aduersarius tradat te iudici:
et iudex tradat te tortori. cē./ Dic
etiam memoria sine corde: vt nullū
in ea peccatum maneat: quod non
pura confessione & dignis fructibus
penitentie deleatur. Alioquin cōsci
entiam in qua peccatū latet: et vo
luntas odit & ratio execratur. So
lum proinde parat habitaculū deo
uius nec ratio decepta. nec volun
tas peruersa. nec memoria fuerit in
quinata. // ¶ Iam vero sic se ha
bentibus singulis eiā omnes nos
connecti et conglutinari necesse est:
mutua vtiq; caritate que est vincu
lum perfectionis. Nā cognitio qui
dem perfecta haberi in hac vita non
potest: forsitan nec oportet. In celes
ti siquidē domo / cognitio est dilecti
onis nutrimentum: hic vero esse
poterat detrimentum. Quis enim
gloriabitur castum se habere cor?
Propterea facile erat & confundi
cognitum: et cognoscentem offendi.
Ibi ecia dū erit cognitio: vbi macula
tā non erit. Ille ergo domus cōnec
a est firmius. tanq; in eternum mā
sura: hec tanq; tabernaculū bellato
rum munus sibi perfecte cohereat. Il
la nimirū domus letitie: ista mulce
est. Illa domus laudis: ista oratio
nis. Hec inquā est vrbs fortitudi
nis nostre: illa est ciuitas requiei nos
tre. Proinde si victoriosi fuerimus
hic. illic erimus gloriosi: habentes
loco galee dyadema. sceptrū & pal
mam pro gladio: pro scuto clami
dem deauratam: pro thorace stolā
iocunditatis. Interim sane premi
magis q; premi videtur vtilius:
& sustinere pondus diei & estus. q;
maligni iaculis igneis vulnerari.
& quibus nos superna sua protec
tione custodiat: qui est benedictus
in secula seculorū Amen.

Sermo tercius vnde supra.

Domus hec fratres eterni re
gis est opidum: sed obsessū
ab inimicis. Quotquot igitur ip
sius arma iuuati sumus. et eius mi
lites dicimur nomina: cuplia no
bis opus esse nouerimus apparatu
ad custodiam castri huius: munitio
ne videlicet et armis et alimentis.
Que ē q̄ munitio? Vrbs fortitu
dinis nostre ihū ait ysa: saluator
ponet in ea murū et antemurale. Mu
rus cōtinētia: antemurale pacta est

Bonꝫ continentie murꝫ: qui sic vndiq; circūdat et circūangit: vt nec p oculorū fenestras nec per cæteros sensus detur ingressus mœti. Bonū ānimurale patientie qđ primos hostiū sustinet impetus: vt inter plurima tēptamenta stemus viriliter: et p seueremꝰ iugiter inconcussi. Vnicū quippe remedium est dū continētia quatitur et quodammodo nutat. obiære patientiam: et quātumcūq; fremat sensus pēi omino negotio consensum. In patientia vestra inq̄t possidebitis aīas vestras. Ponitur ꝑ ciuitate sua saluator ipse murꝰ et ānmurale: factꝰ nobis a deo prē iustitia et ꝓphete patientia: sicut idem ait. Deꝰ meus patientia mea. Murus inquam ponitur in cōuersatiōe. antemurale in passione: ab oibus carnis et seculi p̄sentis illecebris abstinēs: et aduersa fortit̄ sustinēs vniuersa. // Oportet autem et arma parare: arma spūalia potentia deo non modo ad resistendum: sed ad impugnandum quoq; et expugnādum viriliter inimicum. Induite vos armaturā dei ait paul⁹. Quid enim putamꝰ fratres? Grauis eq̄dem nobis est inimica temptatio: ꝫ longe grauior illi oratio nostra. Ledit nos iniquitas eiꝰ atq; versutia: ꝫ multo amplior nrā cū simplicitas et mīa torquet. Humilitatem nrām non sustinet: vrit caritate nrā: mā suetudine et obediēa cruciatur. // Jam vero nec fame quidem vrgeri possumus. vt hostibus castrum tradere compellamur: qm̄ gracias deo nō venit super nos terribilis illa ꝓ nunatio ꝓphete. ymmo domini per ꝓphā: fames videlicet et sitis nō panis et aque/sed verbi dei. Dic enim habemꝰ. Non in solo pane viuit homo: sed in omni verbo qđ procedit de ore dei. Itaq; non nobis alimenta desunt. qui et sermones frequenter et frequentius sacras lectiones audimus: et interdum quoq; spiritualis deuotionis gustamꝰ deliciās. tanq̄ si epulli essent de mutuque cadūt de mensa dominoꝝ suorū: celestes illos cōuiuas dico. qui replentur ab vbertate domꝰ dei. Habemꝰ etiam panem lacrimaꝝ: quamlicet minꝰ suauis. optime tamē confirmat cor hominis. Habemꝰ et obedientie panē: de quo loq̄tur ad discipulos dominus: meus inquiens cibꝰ est. vt faciam voluntatem p̄tris mei. Habemus super omnia panē de celo viuū corpus dñi saluatoris. in cuiꝰ virtute fortitudine abi. omnis aduersitatis p̄tis deiicitur fortitudo. Die ergo munita est dñica castra fortitudo: vt nichil iam timere oporteat. si tantum fideliter et viriliter agere voluerimꝰ: vt videlicet nec prodi tores nec pauidi/ nec desides inueniamur. Nam proditores quidē sunt quicūq; in hoc domini castrum inimicos eius introducere moliuntur: quales sunt vtiq; detractores deo odibiles: qui discordias seminant et nutriūt scandala. Dicit enī in pace factus est locus domini: sic et discordia locum fieri diabolo manifestum est. // Non mireminī fratres si durus loqui videar: quia veritas neminem palpat.

Omnino ꝓditorē sese nouerit qui
tāq; est ille qui viāa quelibet in hāc
domū conat̄ induere ; et tēplū dei
spelūcam vult facere demoniorum.
Grauas deo nō multos inuenim9
hic hui9 ꝺmodi: ꝫ tamē dēphendi
m9 interdū forte nōnullos qui col
loquātur hostib9 et paceāt sed9 āt
mœte: hoc ē molianť qđ in eis ē i
minuere ordinis disciplinā. ītepescē
feruorē/turbare pacē/ledere caritatē
Verū nos quidē caucm9 ab eis q̄
tū possumus : sicut scriptū est de qui
bus dā. Ihesus autē nō credebat se e
is dicēs autem vobis : licet portem
tur mō. ꝫ portabūť dto q̄ue iudicāū
nisi ꝑius emēdauerit : sicut q̄ue dāp
nū molīūtur inferre. Quid enī fra
ter vanitati aut tepiditati seu cuili
bet alteī vitio seruas fidē operib9 : et
deo p tōsurā mentis? Optimū cer
te castrū tuisti xpō: si inimicus eius
tradidēris dacaualle. Optimos in
de singulē ānis et ꝑfectos in oculis
suis tedditus accipit : et ꝑdā mul
tā quā hostibus eripit in hūc muni
tionis sue locū solet īducere : et ha
bet fiduciā in multa fortitudine ei9
Ecce enī q̄s redemit de manu ini
micā de regionibus cōgregauit eos :
a solis ortu et occasu. ab aq̄lone et
mari. Quibus ergo ꝓditorē castri
hui9 postq̄ dēphensue fuerit nec q
m̄ latere aut fugere potest : quib9 in
quā putas exponēdū ēe supplicijs?
Nō vtiq; ceteroꝝ mœte dāpnabiť :
exquisitis illū necesse est interire tor
mētis. Sed nā modo plus imorer
arcā istā: credo melius deincepś ab
hac tam execrabili ꝓditione cauē
bimus : studentes de cetēro maiori sol
licitudine non attrahere sed repellē
viāa quecūq; sint illa. seu carnalia
seu etiā secularia : ne ꝓditorꝝ notā
ne et ꝓditorꝝ penā incurrere merea
mur /// Decūdo loco etiā illō cauē
dū. ne q̄s forte pusillanimitate de
iect9. fugeat a munitioē : ibi trepi
dās timere vbi nō ē timor : vbi vero
sūmū periculū est insana temeritate
secur9. Hostilib9 enī manib9 hostili
bus gladijs se exponit q̄ūq; ē ille
q̄ fugit : ac si ignoret qm̄ hostes illi
omnino caret mia: et crudeles q̄si i a
lienos : ꝫ mlto crudeliores i suos :
q̄ppe crudelissimi i seipsos. Ja vero
terraū quoq; periculū breuiter dico
q; iā hoā ꝑterijt : dū vīe vt dignū
ē salutē plurimū cupid9. diūsis mo
tū infirmitatib9. remedia diūsa cōq̄
ro Quid ꝓdest si nec ꝓdē castrū nec
telinq̄re velis : si segnis et desidios9
in eo ꝑmanear? Tota pinde ad̄o
tota virtute cōmissū nob castrū dñi
et regis nī. manutenere labore9 :
solliciti cōtra oēs inimica vsum as. et
adūsus oia ei9 machinamēta para
ti: sicut scriptū ē. Resistite dyabolo:
et fugiet a vob. Et qm̄ scim9 a quo
diem sit. nisi dns custodierit ciuitatē
frustra vigilat q̄ custodit eā: hui9mo
mur sub potēti manu altissimi : nos
et domū istā/tota devotioē ei9 mit
ꝑmittētes : vt ipe nos custodiat ab
oib9 insidijs inimicoꝝ oim : ad lau
dē et gloriā nois sui. qđ ē benedictū
in secula amen.

Domo quartus vnde supra
Octauus laudib9 celebra9 hāc
diē : et festiuus eā gaudijs ho

noeam9 ℟ Si nec religiosis competit. nec sapientes decet ignorare qđ quid venerentur. aut celebrare qđ nesciant: querendum nobis in cuius id agitur vel in quorum cōmemoratione scōz. Nec vero id in ex me arbitror p̄sumēdū: p̄us loq̄tur alt̄ cui9 testioniū maio9 sit q̄ credibilius videatur // ℣ Miramini forte aur ista ploq̄mur: cū vris sese obtutib9 cocia p̄ns manifesti9 ingerat: cui9 anniuersaria dedicatio celebratur. Quis enī parietes istos scōs dicere vereatur: q̄s man9 sacrate p̄tificū tātis sacrificauere misteriis? Extūc quoq; q deinceps scāz inibi lectionū exultare frequentia: scāz oz̄onū deuota murmurare susurria. scāz reliq̄az honorari btā p̄tia: scōz sp̄ūū confessa nosātur custodia vigilare // ℣ Dicas forsitā. Cetera quidē euidētia sunt: sed q̄s angelicos sese vidisse exaudias gloriatur? Et si tu forte nō vides: est tñ qui videt ipse qui mittit Quis ille? Nimiz q̄ loq̄tur p̄ ꝓpham Super muros tuos ihrusalē cōstitui custodes. Et quidē sursū ihrlm̄ q̄ libera est mater nostra: sed minime ergo credidē super muros ei9 q̄stitutos esse custodes: in cui9 laudib9 ꝓpha de cātat. Qui posuit fines tuos pacem. Tu vero si id parū iudicas: perge audire qđ seq̄tur in testionio p̄dicti. Tota die inq̄t q tota nocte nō tacebūt. Inq̄dē adūtere ē vel ex hoc: nō hanc esse ihrlm̄ de q̄ legisti. Poete ei9 nō dauidē p̄ die: nox enī nō erit i ea. Illa ergo ihrusalem nec vicissitudinem patitur. nec custodib9 eget: nostris potius custodes necesse est et diebus q nocbus deputari. Super muros tuos ihrusalem constitui custodes. Benignus es domine. nec nr̄oz hoc fragili protectiōe muroz potes ee cōtentus: sed ipsis hoim prelatis hoibus āgelicā quoq; custodiā supponis: vt et muros defensent. et eos qui murorz ābitu cōtinētur. Ita pater quoniā sic est placitū añ te: sic necessariū nobis Insufficiens est enim amministratio nra: nisi et nobiscum et pro nobis amministrata nos illos sp̄ūs in ministerium mittas: vt hereditatem capiam9 salutis. Quid enim si nō videm9 obseq̄um: cui expiamur auxilium? Quid si nō mereamur aspem: cui sētiam9 effectū? Discim9 certe vel ex hoc ꝓpso: inuisibilia visibilib9 p̄ferēda Que enim videntur tempalia sunt: que aūt nō videntur eterna Denicz in inuisibilib9 / visibiliū causa cōsistit: vt sedm apostolum inuisibilia dei per ea que facta sunt. a creatura visibili intellecta conspiciantur // Dic nimirum iudeos olim de inuisibili peccatorz indulgentia sem̄ israhel blasphemātes: sanitatis corpee signo visibili ꝓfuerunt. Vt sciatis q filius hois ptātē habet in terra dimittēdi pcā: tūc ait paliticо. Surge tolle grabatū tuū: et vade in domū tuam // Dic et pharizeū illū murmurātē aduersz medicū q̄ salutem operabatur et surrensentem languidē que saluabatur manifestis ceui cit indicijs: obseq̄a mulier enumerās Errabat siq̄dē qui tūz adhuc

peccatrīē horrebat ⁊ que diuinis in
hærens vestijs ⁊ rigabat fletibus ⁊ ter
gebat crinib9 ⁊ osculo p̄emebat ⁊ vn
gebat vngento. Quis enī crimina
delecta iam recenseat? Quis tāgēti
sucrenseat? Quis eā peccatrīē cen
seat ⁊ que dñi cōmissa deplorat ⁊ odit
iniquitatē ⁊ dum osculatur pedes do
mini diligit iustitiā ⁊ ℟ rursum dum
tergit crinibus exhibet humilitatē ⁊
dum vngit vngento/mansuetudinē
p̄fert? ℣ Nūquid possibile est regna
re peccatū in animo contrito ⁊ et spi
ritu ingemiscenti? Aut non multa
caritas operit multitudinem pecca
torū? Dimissa sunt ei peccata mul
ta ⁊ quoniam dilexit multum. ℟ Me
rito proinde iam non peccatrix iux
ta tuam phariscē sententiam ⁊ sed
sancta sed discipula xpī vocabitur ⁊
a quo eā didicit in tam brcui esse
mitis ⁊ humilis corde. ℣ Nimirū hoc
nam est quod in propheta legisti ⁊
sed forte neglexisti ⁊ verte impios et
non erunt. ℟ Dic carissime sic et anti
quus ille accusator fratrū ⁊ si in qui
bus vos erubescatis p̄teretita peccā
ta vestra improperet ⁊ apostolū audi
at magnifice consolantem vos et di
centem. ℣ Hec quidē fuistis ⁊ sed ablu
ti estis ⁊ sed sanctificati estis. ℟ Et illud
Habetis nūc fructū vestrū in sanctifi
cationem ⁊ finē vero vitam eternā.
Et manifestius exprimens ⁊ cēplū
enī dei sanctū est quod estis vos. ℣ Ni
mirū ipse est cuius fructentie primā
in huius sermonis principio recensa
uimus vocē ⁊ dum quereremus san
tos quorū sanctimonie congratula
mur deuotione solempni. Licet enī
patrētes hos et dia sanctos et esse
faciat consecratio episcopor̄ ⁊ frequē
tia scripturarū ⁊ instantia orationū ⁊
reliquie sanctorū ⁊ visitatio angelo
rum ⁊ minime tamen eor̄ sanctitas
p̄pter se credenda est honorari ⁊ quos
nec p̄pter se certū est sanctificari.
Quīymo sancta est p̄pter vocā
dom9 ⁊ vocā p̄pter alios ⁊ alie p̄pē
spm̄ ihabitantē. ℟ Nec hunc dubitet
quis ⁊ cū inuisibilis ei9 gracie ⁊ visibi
le nobis signū fiat in bonū. ℣ Mira
cūt in eo quod ⁊ ipsi instar illius e
uangelici paralitici surgitis ⁊ quod
vocē hoc grabatū quo iacebat̄
languidi tū facile tollitis ⁊ q̄ deniq;
ābulatis in domū vāz Illā sane do
mū de qua letamini cū p̄pha dicen
tes ⁊ in domū dñi ibim9 /// ℟ Quam
mirabilis dom9 ⁊ ⁊ dilectis tabernā
culis ℣ atrijs cōcupiscabilib9 p̄ferēda
Nā dilecta tabernacula tua dñe v̄
tutū ⁊ concupiscit ℣ deficit aia mea in
atria dñi ℟ Utūptamē multomagis
beati qui habitāt in domo tua dñe ⁊
in secula seculorū laudabūt te. ℣ Diq̄
dē glōsa dicta sūt de te dom9 dei. ℟ In
tabernaculis enī gemit9 ē pīne ⁊ i
atrijs gust9 letitie ⁊ in te sanctas glē
Hec siqdē ifima dom9 oīonis ⁊ me
dia expectatois ⁊ tu grātē actionis
℣ laudis. ℟ Felix pinde qui hic dedi
naucit a malo qđ est culpa ⁊ fecit
bonū ⁊ vt illic a malo qđ est pena li
berē ⁊ in te recipiat bonum. ℣ Hic ni
mirū p̄miae spūs illic diuitie ⁊ in te
plenitudo ⁊ vbi bona illa mēsura cō
ferta ℣ coagitata et supefluens
detur in sinus nostros. ℟ Hic deniq;
fiunt sancti ⁊ illic secum ⁊ in te beati.

Hec quidē p̄miae spūs. que militā
tib9 interim p̄rogantur: sanctitas
in cōuersatione. pietas in intētione
Vtus in colluctatione. In sanctitate
quersationis/penitētie fructus intel
lige: Et corpalia quoq; diuinoꝝ ex
ercitia mandatorū. At qm̄ hec nisi
simplex fuerit oculus/ simplicia esse
nō possunt: necessario pietas inten
tionis et puritas cordis exigitur: ne
vel honoris ambitus vel laudis sur
ripiat appetitus: ꝑ ille sol9 desider
tur qui sol9 desiderū replet: 7 ad p
prij fontis originē/omis quā accipi
mus grā teuertatur. Hemēto tamē
solam ex oībus p̄seuerantiā corona
ri: nec cā facile inter tot discrimina
vendicari: nisi multiplicē obtineas
in tam multiplici colluctatioē Vtutē
Hec in tabernaculis. /// Porro in
atrijs que post molestos cōflictus a
mena iocūditate fouēdos excipiunt
exeūtes. iā diuine spūs erogātur:
requies a laboribꝰ. securitas a solli
citudinibꝰ. pax ab hostibus. Ipē eni
am amodo dicet spūs vt requescāt
a laboribꝰ suis: qui tāto feruore oc
ium hatten9 interdicere. laboresq; indi
cere cōsueuit Ipē seorsum a cunis fac
et. et ab omni solliciudine sequestra
bit: qui modo cōsilia ponit in aīa: 7
solliciam facit erga multa turbari.
Ipē iam pacta victoria/in pace in id
ipm suauiter dormire p̄stabit: qui
dū adhuc leo rugiens fremit. Et ad
vigilias excitat. et accingit ad pug
nam Verum in hijs vt supra tetigi
m9 liberatio magis a malo q̄ boni
muneratio ē: nisi q̄ dura nos nostre
necessitatis experientia cogit absenti
ā mali/boni emulos estimare: quē
admodū conscientia grauior imūni
tatem criminū plenitudinē reputat
sanctitatis. Hinc aduertere est q̄ lon
ge agimus a sūmo bono: qui carere
culpa iustitiā/ carere miseria/ beatitu
dinem iudicam9. Absit aūt vt talē
quis putet vbertatē dom9 illius et
torrentē voluptatis: et si qua sūt ali
a que nec oculꝰ vidit nec auris audi
uit. nec in cor hoīs ascenderūt. que
preparauit deus hijs qui diligunt
eū. Ne ergo audire veliso homo qđ
aures hoīs nō audiuit: nec ab hoīe
queras qđ humanus nec oculus vi
det. nec animꝰ capit. /// Ne tū
hinc penit9 taceam9. nām hanc pe
trā alonge salutantes: triplicē quā
dam odorare videmur. potētie salicet
et magnificentie. et glē repromissio
nem. Siquidem homo erat Et fili
us captiuitatis huius qui dicebat.
Introibo in potentias domini. C
Ceterum scire nos possumus quid
sit infirmitate carere tanq̄ infirmita
te carnali dati: quid vero sit virtute in
dui et potentiam introire. nec modo
potentiā sed 7 multam potentiā. forte
7 omnipotentiā: interim scire non
possum9 Clamat enā testis fidelis:
quia quos iustificauit illos et mag
nificauit At magnificentiā eam pre
sertim quā procedere dicat a mag
nitudine. cuiꝰ nec finis nec numer9
est. vtinā nostre interim exiguitati
liceat expectare: nam estimare non
licet. Iam vero ne ipius quidem ve
teri necesse ē. aut habē suspectā glo
rie promissionem: feliciter tunc et
fiducialiter hauries gloriā: a cuius

interim appetitu tantis ꝓuinationibus deterreris. Erit enim tunc vnicuiq; laus a deo. secura sane ⁊ sempiterna ⁊ finis pariter ⁊ discriminis expers ⁊ vt scriptū est iocūda deo ⁊ oī laudatio. Ea ergo fratres viriliter interim in tabernaculis militemus ⁊ vt suauiter deinde in atrijs q̄ escamus ⁊ vt nouissime in domo sublimiter gloriemur. cū momentaneū hoc ⁊ leue tribulationis nostre supra modū in sublime eternū pondꝰ glorie operabitur in nobis ⁊ cū in domino laudabimur tota die. in veritate vtiq; non in vanitate.

Sermo ꝗntus vnde supra

Etiam hodie frēs solēpnitatē agimus ⁊ et prelatā. atq; id quidē fraile dixerim ⁊ sed si pergitis querere cuiꝰ sācti; illud iam forte nō ita. Quoacēs enī apostoli seu martiris vel confessoris alicuiꝰ memoria celebratur ⁊ haud difficile est dicere cuius vtputa beati petri. stephani gloriosi. aut sancti pris nostri benedicti ⁊ vel alicuiꝰ ceteroꝝ magnorū prinapū. magne autē celi. Nūc vero nulliꝰ eoꝝ solempnitas agitur ⁊ agitur tamē nōnulla solempnitas. Nec modo nōnulla ⁊ sed non parua Et si iam vultis audire ⁊ festiuitas est domus dnī/templi dei/ ciuitatis regis eterni/sponse xpi. Nemo sane ambigit sanctā esse sponsā sancti sanctorū ⁊ et omni celebritatis honore dignissimā An vero domū dei sanctā esse quis dubitet ⁊ de qua legitur. domū tuā domine decet sanctitudo ⁊ Die et sanctū est templū eiꝰ mirabile in equitate. Ded ⁊ ciuitatem sanctam iherusalem iohannes sese vidisse testatur Vidi inquit ciuitatem sanctā iherusalē nouā descendentem de celo. a deo paratam ⁊ tanq̄ sponsā ornatā viro suo. In quibus sane verbis aperte iam cepit ⁊ quod adhuc fatear dissimulare volebā Dico aūt q̄ eadē sponsa que ciuitas ⁊ sed et templū quoq; et domꝰ ipā nichilominus sit. Neq; id mirū ⁊ presertī cū similiter vnus sit. qui se ei ⁊ sponsū dignatur et regē et deum et patrē familias exhibere /// Necdū arbitror vobis satisfactū ⁊ donec eui dentius que domus huiꝰ patrisfamilias. quod hoc dei templū. que ciuitas regis istius ⁊ quenā deniq; huiꝰ tam glorioſi sponsi sponsa dica ⁊ et esse meruit audiatis At ego sup hoc quidē non parum vereor loqui quod sentiam ⁊ ne quē vestrū quod absit aut minus fideliter aut minus humiliter audire contingat ⁊ ne quis forsitā ab hoc auditorio aut elatꝰ pre magnitudine gloriē. aut inerte dulꝰ exeat pre pusillanimitate spiritus sui. Opto enim vos semper ⁊ fideles ⁊ humules inuenire ⁊ quod vtrumq; sumopere necessariū sit ad salutem. Dolus namq; humilibus ipse dat gratiam ⁊ cui etiam placere sine fide nichilominꝰ impossibile est Opto igitur et omnimodis cupio ⁊ vt et paruulos et magnos ymo vt plus miremini vt nichil et aliquid etiam grande aliquid ei vos exhibē ritetis Neq; ei sine magno aio bona illa tā magꝰ capere aut vim

facere poteritis regno celorū: non plꝰ q̄ idem regnū celoꝝ intrare. ni si cōuersi fueritis et efficamini sicut pueli. Nō sum homo profundi sensus: nec possum vobis qđ non gustaueū enucleare Dicā tū qđ iterdū in me sentiam actitari: vt si q̄s forte sibi vtile iudicauerit imitet Qui a enim olim michi persuasum ē vt miserear anime mee. placaturus ex inde deo meo: frequenter de ea cogito: vtinam autem semper. magꝭ liceret. Erat q̄n id mīme actitare licebat: nempe qđ minꝰ si tū minus et non magis minime diligerem eam Quomodo enim amat quis alterius mortem amat? Qđ si vt verū est et indubitabile. mors anime iniquitas ē: absolutā proinde liquet esse sententiam. q̄ iniquitatē qui diligit odit aīam suam. Odertā ergo eam q odisse adhuc: nisi hoc michi quodā q̄ amoris ei9 initium. is q̄ prior eam dilexerat cōtulisset. Ipiꝰ pinde beneficio nōnū q̄ de ea cogitās videor michi in ea fateor velut duo contraria quedam inuenire. Dipsam prout in se est. et ex se iuxta veritatē itueor: nichil de ea venꝰ sētire possū q̄ ad nichilū ēe redactam Quid mō necesse ē singulas eius miserias numerare: q̄ sit onerata peccatis/offusa tenebris/irretita illecebris/pruriens concupiscentijs obnoxia passionibus. impleta illusionibus. prona semper in malum. ī vitium omne prodiuus: postremo totius confusionis q ignominie plena? Nimirum si ipse quoq; iustificet omnes ad lumen veritatis ī spectē. velut pannus menstruate inueniuntur: iniustitie deinceps quales reputabuntur? Si lumen quod in te est tenebre sunt: ipse tenebre quante erunt? Facile est itaq; nostrum si sua plenius vniuersa et sine dissimulatione vestiget. et iudicet sine acceptione persone. attestari per omnia apostolice veritati: et libere prodamare. Qui se putat aliquid esse cum nichil sit: ipse se seducit. Quid est homo quia magnificas eum ait fidelis et deuota confessio? aut quid apponis erga eum cor tuū? Quid? Hine dubio vanitati similis factus est homo? ad nichilum redactus est homo: nichil ē homo. Quomodo tamen penitꝰ nichil est. quē magnificat deꝰ? Quomodo nichil? erga quem appositū est cor diuinū? Respiremus fratres et si nichil sumꝰ in cordibus nris: forte in corde dei pt aliquid latere de nobis. O pater miserecordiarū. o misereoꝝ pater? quid apponis erga eos cor tuum? Dño scio vbi est thesaurꝰ tuꝰ: ibi ē et cor tuū Quomodo ergo nichil sumus? si thesaurus tuus sumus? Omnes gentes quasi non sint. sic sunt ante te: et tā q̄ nichil et inane reputabūtur Sic quidem ante te: sed non sic intra te Sic in iudicio veritatis tue: ꝛ non sic in affectū pietatis tue Nimirū vocat ea q̄ nō sūt tq̄ ea q̄ sūt Et nō sūt ergo? qz que non sunt vocas: q sūt quia vocas Licet enim nō sint quantum ad se. apud te tamen sunt: vti q̄ iuxta apostolum non ex operibꝰ sed ex vocante te. Sic nimirum sic

cōsolatio in tua pietate quē in veritate tua humiliasti: vt magnificē dilatē in tuis: qui merito āgustiaē in viscerib9 suis. Diquitē vniuse vie tue mīa et veritas: requirētib9 testamētū tuū et testimonia tua. Testamentū vtiq; pietatē: et testimonia veritatis. Lege homo in corde tuo: lege intra teipm de teipso testimoniū veritatis: etiā hac cōmuni luce te iudicabis idignū. Lege in corde dei testamētū qđ cōfirmatū est in sāguine mediatoris: q inuenies quā lōge aliud spe possidere quā te tenere videris. Quid est iquit hō qz magnificas eū? Magn9 vtiq; sed in illo: siq; dē magnificat9 ab illo. Aut quomō nō magn9 apud illū: cui tā magna cura ē de eo? Ipsi enī cura ē de vob ait petr9 apostol9. Et xpha. Ego ait mēdic9 sū et paup: dns solliciat9 est mei. Plane artificiosa cōnexio vtriusq; cōsideratois: qua velut vno momēto descendēs pariter et ascendēs. q se pauperē et mēdicū. et deum pro se solliciatū vidit. Angelicū istud est: ascendere q descendē simul Videbitis ait āgelos ascendētes et descēdentes sup filium hoīs. Neq; enī talis aliqua viassitudo in eoz ascensionib9 et descensionib9 est: simul q mittūtur in ministeriū xp̄ter eos q̄ hereditatem capient salutis. q assistunt vultui maiestatis: deo miseri corditer prouidente. vt et nobis sit consolatio: et eis tribulatio nulla. Alioquin quando equanimiter paterentur ab illo vultu glorie in quem semper prospicere desiderant? propter nos vel ad modicum separati? Denīq; ipsam audi in euangelio veritatem. Angeli eorum ait. haud dubium quin perpetuum in celis semper vident faciem patris? sic videlicet perpetuum custodie deputati: vt non priuati vllo modo beatitudine sua. Hinc est q iohannes sanctus ciuitatem ihrusalem descēdentem vidit: stantem non potuit intueri. Et aduerte q descendentē dixerit non cadentem? cecidit enim quandoq; non minima pars ciuitatis illius. sed ea quidem minime sancta: quippe cui grauissimus casus fuit. q totius inimica facta est sanctitatis. Verum hanc quidem ruinā et terribilem casum iohānes videre non potuit. qua necdum erat: sed vidit verbum quod in prīcipio erat vidit prīcipium quod apostolis loquebatur. Videbam sathanam tanquam fulgur de celo cadentem. Ita q pars illa que cecidit a deo reparāda est cum implebit ruinas et rerdificabit muros ihrusalem: non tamen ex hijs qui ceciderunt. Hec autem que descendens apparuit. iam parata erat: sicut scriptus adiunxit a deo parata. Diquidem quod descēdunt non cadunt angeli sancti diuina preparatio facit: a quo nimirū hec ipsa eis et voluntas preparata est et faultas. Vnde non modo am ministratorios: sed et missos in ministerium apostolus quoq; testatur. Quid ni mittat angelos? pro quibus q ipe a patre volut mitti? Qui ni p eis inclinet celos? p q̄b9 ipe q̄q; celoz rex inclinauit se ita vt digito i tabē scribēt? Dnc inclina celos

tulos: et puñ est Et descēdē Quid vltra? Vt q̄ b9 cōdescēdit: faciat ra
am coascēdere sibi // ¶ Ceterū vt
iā dixi. āgelic9 q̄dē ascēsus et descē
sus caret viassitudie: nos aūt mō
hac mō illac versari necē est. q nec
supza diuinos stare licēat: nec expe
diat infra lōgi9 demorari Ascēdūt
ait vſq ad celos: ⁊ descēdunt vsq
ad abissos: aīa eoz in malis tabes
cebat. Vt q̄d hoc? Propterea sanes
aīa eoz in malis interim pl9 tabes
cit q̄ delectet in bonis: q hec in re
illa vero tantū in spe videātur ha
beri Quis potent salu9 esse dicunt
discipuli saluatori. Et ille Apō ho
mines hoc impossibile ē: ſ nō apud
deū. Hec tota fiducia nr̄a: hec vni
ca consolatio nr̄a: hec tota rō spei
nr̄e. Vz de possibilitate iā certi: de
uolūtate quid agim9? Quis scit si
ē dign9 amore an odio? Quis cog
nouit sensū dñi? ā q̄s cōsilian9 ei9
fuit? Hic iam plane fidē nobis sub
uenire nr̄e ē. hic oportet succurrere
pietatē: vt q̄d de nobis latet i oz
de pzis. nob p ipsi9 spm̄ reuelet: ⁊
ſps ei9 testificēs psuadeat spūi nr̄o
q filij dei sum9 Persuadeat āt vocā
do et iustificādo gratē p fidē: in q̄b9
nimirū velut medi9 q̄dā trāsit9 ē ab
eterna p̄destinatiōe ad futurā mag
nificationē. Propterea sane greīnā
illā ḡsideratione alterā q̄dē iudicij
et veritatis: alterā vero nō icōgrue
vocari credim9 fidei et pietatē Nec
mirabere in huānis q̄litatib9 tam
dissimilia repiri: si sollerter aduer
tas q̄ta et in ipā ei9 substātia cōue
nisse diuersitas naturaz̄ inueniat.
Quid ei vita sublimi9? Quid vero
humili9 limo terre? Quā pfō dis
cohercētiū in hoīe cohercētiā rez̄. ip
sos q̄z sapientes seculi huiꝰ arbitroe
nō latuisse: cū diffinirēt hoiez̄ ani
mal rōnale mortale /// Mirabil
siq̄dē copula rōnis et mortis: mira
bilis societas discretionis et corrupti
onis. Dic nimirū sic in moribꝰ sic ī
affectib9 sic in studijs hoim̄ nō mi
noz fortē ⁊ āplioz cōtrarietas iueni
tur: vt si totā sciat ē prauitatē seoz
sū intuearis. ac rursū q̄cq̄d boni vi
dē esse cōsideres suggillatim: ple
nū ēnseas esse miraculo. q tam ad
uersa cōuenerūt. Inde hō nunc q̄dē
bariona: nūc vō sathana meretē
audire. Nolite mirari hoc. Recoli
te ex euangelio cui dictū sit. ⁊ vtrū
q ī veritate: nā vtrūq ab ipā veri
tate dem̄ Prius q̄dē btūs es symō
bariona: nec multo post vade retro
sathanas Vn9 ḡ vtrūq: ⁊ si non
vtrūq ex vno illud ei ex pr̄e. istud
ex hoīe: ipe tñ vtrūq erat Vnde
bariona? Qā nō caro et sāguis: ſ
pr̄ ei q̄d locut9 ē reuelauit. Vñ sa
thanas? Qā sapuit q̄ erāt hoim̄:
nō q̄ dei /// Jā si in vtraq cōsidera
tione diligēter īspexerim9 nos q̄d
sim9. ymo ī vna q̄ nichil. in altera
q̄ magnificati: q̄ppe p q̄b9 eaā sol
licitudinem gerat tāta maiestas ⁊
oz suū apposuerit erga nos: puta
tempata videtur glātio nr̄a: ſ foz
si tan magis aucta est. solidata tñ.
vt nō ī nobis ſ in dño gloriemur:
quibus nimirū in hoc solo respiraē
est. vt dicamus. Si dereuerit sal
uare nos: continuo liberabimur.

/// Ex hoc iam in illa supiori spe
cula vel paululū īmorantes· quera
mus domū dei ⁊ quercam⁹ tēplū· que
ramus ciuitatē ⁊ quercam⁹ et spōsam
Neq; enī oblīt⁹ sum ⁊ sed ā metu
et trueētia dico· nos sumus· Nos
inquā sum⁹ ⁊ ꝛ in uerbe dei Nos su
mus· ꝛ ipsi⁹ dignatione ⁊ nō digni
tate nostra· Nō vsurpet qđ dei est·
vt non apponat homo magnificare
seipsum ⁊ alioquin qđ illius erat suū
faciens de⁹ / exaltantem se humilia
bit Ex si ⁊ nos puritū animo sitate
gr̄tis saluari volum⁹ ⁊ merito nō sal
uamur· Excludit miserie dissimula
tio misericordiē ⁊ nec dig̃tio locū ha
bet vbi fuerit p̄sūptio dignitat̄ ⁊ p
uocat vero cōpassionē humilis cōfes
sio passioīs· Vane hoc sola facit vt
nos ipse t̄ diues p̄familias alat
in fame ⁊ ⁊ sub eo panib⁹ habūdan
tes inueniamur pinde dom⁹ ei⁹ ⁊ aī
nūq̄ deest alimoīa vite· Et merito
q̄ domū suā domū oīonis esse diffi
nit ⁊ q̄ et hoc p̄phetico satis vide
tur testimonio cōuenire ⁊ qui ab ip
so nos in oīonib⁹ abandos pane la
crimarū· et in lacrimis potū asserit
acepturos / Cetrū iuxta eūdē
p̄phetā siat supra quoq; memini
m⁹ domum istam deret sācitudo ⁊ vt
vide liez penitētie lacrimas puritas
cōsciētie comitet· et q̄ iā dom⁹ est· fi
at subinde etiā tēplū dei· Sācti est
tote unquit ⁊ quia sanctus sum domi
nus deus vester· Et apostol⁹· Nes
citis qua corpa vestra templum sūt
spiritus sancti ⁊ q̄ spūs sanctus habi
tat in vob̄ ⁊ Si q̄s tēplū dei violaue
rit ⁊ dispdet eū de⁹ Nūq̄d tñ vel ipsa
iam sanctimonia sufficit ⁊ Pax quo
q; necessaria est ⁊ apostolo teste qui
ait· Pacem sectamini ⁊ sanctimoni
am ⁊ sine qua nemo videbit deum·
Hec est q̄ facit vni⁹ moris fratres
habitare ī vnū ⁊ nouā vtiq; regi nō
vere pacifico edificās ātatē ⁊ q̄ ⁊ ip
sa ihr̄lm nois· qđ est visio pacis Vi
bi dei sine federe pacis· sine obseruātia
legis· sine disciplina ⁊ regimine· ac
fala multitudo cōgregata fuerit· nō
plūs ꝛ turba vocat ⁊ nō est ātas ꝛ
cōfusio ⁊ babilonē exhibet· de ihr̄lm
hēt nichil /// Dz quēadmodū pos
se fieri videbit vt rex tā⁹ ī spōsū tū
scat ⁊ ātas p̄moueat in spōsā ⁊ Do
la h̄ p̄t q̄ nichil nō p̄t ⁊ mitas fortis
vt moes Quo nō facile ista leuet ⁊ q̄
illū iā īdinauit ⁊ Verū hic tibi nul
later⁹ cōsulēda poē illa quā dixim⁹
cōsideratio tui ⁊ h̄ q̄potissimum sicēi
magnanimitas exercetur· Veniq;
et ipse dicit Despōsaui te michi in
fide ⁊ despōsaui te in iudicio ⁊ iusti
cia· eius non tuam intelligis ⁊ despō
saui te ī misericordia ⁊ miserationi
bus Di nō facit ille qđ spōs⁹· si nō
t̄ spōs⁹ amauit ⁊ si nō zelat⁹ ē t̄
spōs⁹ ⁊ noli acq̄escere spōsā te arbi
trari· Itaq; frēs mei si p habūdātē
afflictionē mḡni p̄ris familias dom⁹
ē plamur ⁊ si tēplū dei p sēificatio
nē· si ātas sūmi regis p sociat vite cō
munionē· si spōsa īmortal⁹ sponsi p
dilāonē ⁊ puto iā nō ē qđ dicere ver
ar nām esse solēpnitatē· Nec mire
mini q; in terris agitur hec celebri
tas ⁊ siquidē agitur q̄ in celis Nem
pe si vt veritas ait· et nō potest nō
esse verū / sup vno peccatore pniam

a gente gaudiū est in cœlo etiam angelis dei: nō est dubiū quin sit eis gaudiū hodie multiplex super tam multorum penitentiā peccatorū. Ad hoc amplius vultis audire? Etiam gaudium dñi fortitudo nostra. Colletemur ergo ageles dei/cōgaudeam deo: et i grariarū actione p̄sens solempnitas celebretur: q̄ ꝑpto nobis domestica. tāto amplius debet esse deuota

Sermo sextus vnde supra.

Domestica nobis celebritas. dedicatio domꝰ nostre: magꝭ autem domestica nostra ipsorum dedicatio est. Nostra siquidem illa aspersio. nostra illa bñdictio. nostra cōsecratio illa fuit: que p manꝰ sācto tum celebrata pōtificū: etiā hodie āniuersario reditu votiuis laudibꝰ ad memoriam reuocatur. Nūquid de lapidibꝰ aia est deo? Nō parietes diāt ꝙ homines: ipsi enī aia est de nobis. Vnꝰ homo erat iacob et dormiēs vidit āgelos descendentes q ascendētes Parū est hoc: etiā dñm angelorū adesse testatꝰ est dicens Vere dñs est in loco isto: et ego nesciebā. Horrē etiā grām: dignationis mgnitudinē expauescat Et terribilis ē locꝰ iste. ꝙ eudētiꝰ ærtiꝰ dñs ē i loco isto: vbi nimirū nō modo duo aut tres. ꝙ tā multi ipsius cōgregati nois p̄seuerāt. nemo iā nesciat: nemo nēm ignorēt Diq̄dem nō accepumꝰ spm huiꝰ mūdi: ꝙ spm qui ex deo est: vt sciamꝰ que a deo donata sūt nobis /// Terribilis plane locꝰ est. q dignus omni reuerentia: quem fideles viri inhabitāt. quē angeli sācti frequentāt: quē sua quoq; p̄sentia dñs ipse dignatur. Quo enim tāt patriarcha nescire potuerāt: q nō esset locꝰ vbi nō essꝫ deꝰ? Dz forte aliud ē mirabilis est vbi aut: vere dñs est i loco isto. Ibi vere est. et vere dñs ē: vbi in ei nois angeli simul q hoies cōgregantur. Licet ei in oi sit loco. q nullo claudit loco: signāter tñ diamꝰ p̄ noster q ei i cœlis: q alit illic et ꝑpe q̄dāmō p̄tē se exhibeat: nō q̄p se ipse diuersꝰ ꝙ diūsa distinguēs. Est g in oi loco oia vniuersaliter g tinēs: oia; disponēs: ꝙ lōge tam alit atq; alit. Apud malos hoies est prestās et dissimulās: apud electos hoies operās et seruās: apd superos pascēs q aiās: apud inferos arguēs et cāpnās: fauit solem suū oriri etiā sup malos. Sed vbi malorū iterū dissimulatio: q̄dāmō veritas nō ē /// Itaq; si dicere licet apud ipios ē in dissimulatiōe: apud iustos i veritate: apud āgelos i felicitate: apd iferos i feritate sua Qui tū vob sonat qd de feritate dixi: ego vō et ira vereor. et furorē. Ne ne in furore tuo arguas me. Vē iqt dñs ē i loco isto Vbi ei pluit sr iustos q iniustos. pater est. et pat miat: expectās hoies ad pnīaz Vbi cāpnat obstinatos iudex ē: et hereditū ē mandē i magꝰ dei viuēt. Vbi erat spōs ē: q btā aia quā introduxerit i cubiculū suū Cetez i loco isto vē dñs ē: si tñ huiamꝰ ei i spū q veritate Nā ei vē dñs erat apd eos: q̄dꝰ dicebat Quod vocat me dñe dñe: q nō facit q̄ dico? Testat scē lē in gadise

olim positum primum ad̃: vt operaretur et custodiret. Dit secundus ad̃ in ecclesia sanctorum. in congregatione iustorum in certo deliciarũ: siquidem delicie sue esse cũ filijs hoim: ita inquã ipse dominus est in loco isto. vt operetur et custodiat. Alio quin sicut nisi dominus edificauerit domũ. inuanum laborant qui edificant eam: sic nichilominus nisi ipse custodierit ciuitatẽ. frustra vigilat qui custodit eam. Postero angelos ascendentes et descendentes esse in loco isto: patriarchalis ipsa visio manifestat. Ascendentes vt videant faciem patris: descendẽtes vt prudeant nobis. /// Quid ergo nos q̃ modo debemus esse hic. in quanta reuerentia stare in loco isto: vbi est deus operans et seruans. angeli ascendentes et descendentes? Primum penitentes et expectantes esse nos conuenit. Hoc est enim obliuisci q̃ retro sunt. ignorare et reprobare. recogitare annos illos in amaritudine anime nostre: ac deinceps cogitatione simul et auiditate extendere nos in anteriora. Ad hoc venimus: in hoc positi sumus. Hec sunt que exiguntur a nobis: preteritorum penitudo peccatorũ: et futurorum expectatio premiorum.

Explicunt sermones beati bernardi clareuallensis abbatis/ veriusq; ptis tam de tempore q̃ de sanctis Impssi ac completi bruxell' insigni oppido ducatus brabãcie Anno dñi M°CCCCC° octuagesimoquinto alme pẽthecostes in professo.

Tabula in sermones beati bernardi abbatis de tempe

Dnica pma aduent9 dñi

Sermo i. de sex aráiſtantijs aduentus dñi
Sermo 2. de verbis ysaie xpḥe locutus est dñs ad achaz dicens. Pete tibi signum
Sermo 3. de septē volūpnis
Sm̄o 4. de duplici aduētu. 7 de pēnis argentatis.
Sm̄o 5. de triplici aduētu. 7 de triplici innouatione.
Sermo 6. de aduētu dñi et carnis resurrectione
Sm̄o 7. de triplici vtilitate aduentus dñi scdm tres indigentias humanas

In vigḥ natiuitatis dñi.
Sermo. 1. de pronūciatiōe natiuitatis dominice.
Sm̄o 2. dñi s̄. O inda 7 ihrlm.
Sermo 3. Hodie scietis.
Sm̄o 4 Hodiernū siquidem
Sermo 5. de sanctificatione 7 preparatione 7c.
Sm̄o 6. Auditū audiuim9

In die natiuitatḥ dñi
Sermo. 1. de duob9 hostibus et q̄nq; fontib9
Sm̄o 2. de triplici dei ope et triplici eius cōmixtione
Sermo 3. de natiuitate dñi et aráiſtantijs eius
Sm̄o 4. de eo q̄ pastores iuenerūt mariā 7 ioseph 7 infantē ihm.
Sm̄o 5. Cōdidit9 de9 7 pater.
Sermo 6. de natiuitate domini

Non poterit
Sm̄o de natitate dñi. Tāt̄ de
De scō stephano
Sm̄o ex leōne actuū aplōz.

In natali innocētum
Sermo de scis stephano. iohe 7 innocentib9

In aráiasione dñi
Sm̄o de tā carnalis aráiſioīs. 7 de varijs noīb9 saluatoris.
Sm̄o 2. dñi s̄. et de triplici testimonio salutis
Sm̄o 3. de aráiasione 7 misterio octaue dñi

In epyphania dñi
Sm̄o. 1. de triplici apparitiōe
Sm̄o 2. Tres apparitiōes dñi.
Sm̄o 39. de triplici apparitiōe.

In oct̄ epyphanie
Sm̄o de aráiasiōe 7 baptismo 7 triplici iustitia

Dnica ij. pt9 epyphaniā
Sm̄o. 1. de euāgelica leōne vbi q̄ttuor miraculū factū in nupcijs
Sm̄o 2. de mutatiōe aq̄ in vinū

In septuagesima
Sermo. 1. Magna michi
Sm̄o 2. de duplici sopore

In capite ieiunij.
Sm̄o. 1. Quo de beam9 vngere caput et faciem lauare.
Sm̄o 2. Quo queruli de beam9 ad deum

In quadragesima
Sm̄o. 1. de ieiunio Rogo vos
Sermo 2. de ieiunio 7 oratiōe
Sermo 3. de gradib9 tēptationū 7 triplici modo orōnis
Sermo 4. De oratione dñica Fiat voluntas tua

Sermo v. de pegrino q mortuo
In ramis palmarū
Sermo i. de trib9 ordinibus ob sequētiū xpō dō sine causa.
Sermo 2. de q̄tuor ordinib9 processionis.
Feria iiij.
Sermo de passioē dñi nr̄i ihu xpi
In cena dñi.
Sermo de trib9 sacramētis
Sermo de quib9 papius diebus
In die scō paschę.
Dño i. De opprobriis iudeox̄
Dño 2. de cuā lectioē Maria magdalena q maria iacobi.
Dño 3. De lep̄ naamā.
Dño 4. Cūo q̄busdā nondū natus sit xpūs
In octā paschę.
Dño de cplā b. iohis Oē quod natū est ex deo.
Dño 2. de vbis b. ioh. Tres sūt q̄ testimoniū.
In diebus rogationū.
Dño de trib9 panib9
In ascēsioē dñi.
Dño de lectioē euāgelica
Dño 2. Dolēpnitas ista
Dño 3. De intellū q affū pue grandis
Dño 4. de diuersis ascēsoib9
Dño 5. Hodie sedēti
Dño 6. Triplicē nobis.
In festo pēth.
Dño i. Celebram9 hodie.
Dño 2. Hodie dilectissimi
Dño 3. Q̄ libēter vobis.
Doc i. de hystoria regum
Sermo de dauid q golia q ānex lapidib9
Doc vij.
Dño i. de euāgelica lectione vbi turba triduo sustinēs dñm refiatur.
Dño 2. de septē misericordijs
Dño 3. de fragmentis septem miserationū.
Doc ix.
Eplā sc̄i omelia de villica iniq̄tatis
Omelia vnde supra
De labore messis.
Dño i. Cūo duplex malū cooperitur in bonū hūjs q̄ p̄ assumptū q̄.
Dño 2. vñ supra. de duabus mensis.
Dño 3. vñ sup̄ Hec ē generatio
Doc in kl. nouēbris.
Dño de visioē ysaye Vidi dñm
Dño 2. Plena erat ait.
Dño 3. Nō nobis arbitror
Dño 4. vnde supra Cū dixisset apheta.
Sermo 5. vnde supra. Cōmendant nobis.
In dedicatione ecclie.
Sermo i. Festiuitas hodierna.
Sermo 2. de mistico edificio hui
Sermo 3. vnde supra. Domus hec fratres.
Dño 4. vñ s. Votiuis laudib9
Dño 5. vñ sup̄ Eadā hodie frēs
Dño 6. vñ sup̄ Domestica nob

Tabula in sermones eiusdem de sanctis
In cōceptione b. marie
Sermo. Exultate frēs
In die scē lucie
Dño de thesauro abscondito in agro.

In cõuersiõe sci pauli

Dmo pm9 Quo ad exẽplũ sãcti pauli de beam9 cõuerti.

Sermo secũd9 de qũsiõe sci pauli et de triplici mãsuetudine

In purificatiõe btẽ marie

Smo pm9 de vbis xpi Dulce pim9 de9 miam tuam

Dmo ij. de cedie7 mõ passiõis

Dmo iij. de purificatiõe btẽ marie

Item sermo. Qui vult in pace dimitti conetur.

In natali sci bñdicti.

Sermo de eo qđ scriptũ est. Et erit tãq̃ lignũ qđ plantatũ est 7c.

In ãnũciatiõe dñica

Dmo de suzãna et mulicre adultera.

Dmo de illo vsu psalmi. Vt inhabiter glã in terra nrã. mia et veritas 7c.

Dmo de septifozi spũ i xpõ ihu.

In natiuitate bti iohis baptiste

Dmo de lucerna ardẽte 7 lucẽte

Sermo de ꝓlegijs bti iohis.

In vigilia petri 7 pauli

Sermo In scoꝝ vigilijs nãe 7c.

In die sci petri et pauli

Sermo. Glosa nob solẽpnitas

Sermo de libro sapie. Hij sũt viri miseri7die

In visitatiõe btẽ marie

Dmo. Aue grã plena ãi sequẽti b9 vt ẽj de assumptiõe

In natali sci victoris

Dmo pm9 Victoris vita 7 glã.

Dmo ij. Gaudeti dño dilectissi

In festo btẽ marie magdalene

Dmo Hodie mia 7 veritas

In assũptiõe btẽ marie

Sermo p9 Virgo hodie glosa

Dmo secũd9 7c lãe euãgelica

Dmo iij. vñ 9 Intrauit ihs in.

Dmo iiij. vñ 9 Tẽp9 loquẽdi 9

Dmo v. vñ 9 Intrauit ihs in.

Itẽ ꝑmo Aue grã plena

Sermo. Aue maria grã plena.

Dmo de vbis apo Dig9 appuit

In natiuitate btẽ marie

Sermo de aqductu

Itẽ ꝑmo. Aue maria grã plena.

Smo ad abbes veniẽtes ad ꝯsecrãdũ cap̃lm Hoc mare magnũ

In die sci mychael

Dmo i. Angelorꝝ hodie mcõzia

Sermo ij. de lãone euãgelica.

In die oim scoꝝ

Dmo p9 Festiuitatẽ hodiernã.

Sermo ij. de lãone euãgelica.

Sermo iij. Qã scoꝝ oim

Sermo iiij. vñ 9. Aduertistis

Sermo v. Cũ de altan illo.

Sermo sext9. Festiua nobis 7c.

In tñsitu sci malachie

Dmo De celo nob dilectissimi.

In die sci martini.

Sermo. Iure sermonem a nob

In die sancti clementis

Sermo de trib9 aqs Preciosa.

In vigilia beati andree.

Sermo. Doꝝ festa.

In die sci andree

Dmo de vtute crucis 7 fortitudie i aduersis 7 de mũdis psalb9

Sermo ij. de ꝑfecta obedictia 7 de passiõe sci andre

Sermo de triplici genẽ bonorꝝ 7 vigilãtia super cogitatiõib9.

In obitu pris hũberti

Sermo. Hũbert9 famul9 dei.

M Theol & Lit. 47a

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf